А 57
4°

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Бр. 117158

БРОЈ 1. ПОНЕДЕЉАК 1 ЈАНУАРА 1890. ГОД. ГОДИНА VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАВАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општинski суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОД ОВЕ ГОДИНЕ

У спорazуму грађана лежи моћ да сва питања буду решена и извршена онако како треба и како ће донети опште корисне резултате.

Навршила се седма година од како преставништво престонице редовно публикује своју радњу излажући је тиме контроли грађана и јавној критици.

Данас „Б. О. Н.“ улазе у своју осму а прву годину самоуправнога живота општинског.

Честитајући читаоцима 1890. нека нам се не замери што ћемо у исто време, на овоме месту, у првоме броју, проговорити кратку реч и о новоме положају.

Ако је и до сада било корисно да грађанство прати радњу представништва, сада је то двојином више потребно. Самоуправна општина припада сама себи: самостална у пословима својим, она има првих услова за разуман и слободан живот, за успешан рад и сигуран напредак, али у озбиљним ако не и тешким приликама, у којима се налази свака општина, која је тек на путу да изврши најпрече, основне и главне, своје животне задатке, у таквим приликама, зависи много од тога, и само су већи и бржи успеси, кад се са свих страна настоји да општинска управа радњу своју може руководити оним правцем, који обележава сагласност већине.

Неупуштајући се у анализу узрока зашто су се до сада наши општински послови релативно споро развијали, ми се хватамо општег мишљења: да једном ваља енергично прионути како би се што пре остариле најпрече реформе и тиме подмириле најживотније потребе варошке. А ако је до сада и неко други носио одговорност за неуспехе у радовима општине, од сада то не може бити. Све што се од данас уради служиће и на част београђана. На против сваки застој, свеки неуспех, преписивао би се у грех само Београду и његовоме становништву, па би се општини с правом пребацивало да није била свесна ни сопствених интереса, нити дужности своје према земљи и народу. — Београд је и престоница, а више од тога (не треба ни за часак заборављати) њему припада да буде центар српства, центар народне образованости, центар угледа, моћи и т. д. Кад томе додамо да властити интереси београдског житељства толико исто налажу да се прионе живо на рад, по себи је јасно да у погледу унапређења локалних прилика сви редови грађанства треба једнодушно да се руководе ис им обзирима, да се подједнаком готовошћу заузимљу непрекидно за општинске послове и вољно суделују у решавању својих животних питања.

Не мислимо — најмање данас и на овоме месту — да пребацујемо, али нам ваља поменути да опште интересовање према нашим јавним пословима није увек узимало *на време* и *довољне* размере; а од тога пак што ће неко после пропуштене прилике доказивати да је ово или оно ваљало другаче, и могло се боље свршити — никакве вајде! Потребно је дакле да грађани прате радњу представништва, да знају шта се кад у општинској кући ради, да у приликама на време исказују своја мишљења и благовремено чине евентуалне примедбе. То је била и остаје жеља представништва, то је дужност грађана, а од сад то постаје и толико већа потреба што су предходни радови појединих од првих великих послова у минулој приведени своме крају, па ће се ове године морат и не само прекршити с последњим одлукама него прићи и стварном извршењу н. пр. грађењу водовода, увођењу нових прихода, решавању о зајму и т. д. а с друге опет стране, што се по закону о самоуправи има дати нови правац целокупној администрацији општинској.

Да би увек била на видику радња општинскога представништва, томе служи овај лист, и ми мислимо да не грешимо ни најмање, ако сматрамо да од сада има још више разлога с којих би ваљало да што већи број грађана прима „Београдске Општинске Новине“, у којима ће као што смо недавно обећали, па и на одзив наишли) бити резервисан просто зар слободну измену мисли увек кад год поједини грађани осете потребу да о општинским пословима и радњи представништва своје назоре износе, ма и анонимом.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

б. Калдрма од ломљеног камена.

Добре и хрђаве стране у главноме сличне су онима код калдрме од правилног камења, у колико зависе од самог материјала.

Међу тим, с једне стране, ова је калдрма много јефтинија и много се лакше гради, од потпуно правилне калдрме; док јој је опет са друге стране трајаност много мања и обдржавање скупље, а вожња је скопчана са много већом лупом и потресом, услед њене неравне површине.

в. Мешовита калдрма.

Како по цени, тако и по својим особинама, она долази међу две наведене врсте калдрме.

г. Макадама.

Од све камене калдрме вожња је најпријатнија по макадаму, јер је потрес мањи и нема ларме, а стока се најсигурније и најлакше по њему креће, те може и највеће терете да вуче. Површина је улица равна, а влага и мраз не продиру тако лако у подлогу, као код више помепутих врста калдрме

Хрђаво је код ове калдрме то: што се веома брзо троши и квари, те је с једне стране обдржавање скупо, а са друге тешко се чисто држи, због јаке прашине и великога блата Нарочито ова прашина ужасно досађује и шкоди органима дисања и због овог последњег узрока макадам се мора сматрати као најгора врста калдрме, услед чега се он, као што већ и знамо, данас свуда избацује и замењује калдрмом.

2. Калдрма од асфалта.

Калдрма од асфалта много је боља од камене калдрме у томе, што је материјал еластичан и прашина калдрме равна, тако да је вожња сасвим пријатна и без икаквог потреса и ларме. Подједнака и равна површина калдрме чине, те лако може да се чисти, а сама по себи ова калдрма не даје ни блата ни прашине. Пошто је калдрма површине једноставна и нема саставака то и влага не може да продире у подлогу и земљу, а снег и лед много се брже топе, но на ма којој другој калдрми. У опште са хигијенског гледишта, од свију до сада познатих калдрма, ово је најсавршенија. Отпор при вожњи на њој веома је мали, те стока може лако да савлађује и највеће терете. Оправка такве калдрме врши се са свим лако и брзо, а обдржавање није скупо.

Мане су ове калдрме од асфалта: што јој је скупа израда; што се кола тешко устаљају и мимоилазе; и што због своје глаткости може да се употреби само за улице или сасвим хоризонталне или у незнатном паду. Највећа је пак незгода, као што већ неведосмо, што стока по овако глаткој калдрми, а нарочито у почетку, клиза и пада. Но временом и стока и кочијаши свикну вожњу и по овој калдрми, те се поменути случајеви много ређе дешавају.

3. Калдрма од дрвета.

Дрво је и од асфалта много еластичнији материјал, те је по њему и вожња најпријатнија и скоро без икаквог шума. Стока по оваквој калдрми сигурно ходи и не клиза као по асфалту. На овој се калдрми не слаже веома много прашине и блата, а и потрес је сасвим незнатан и без утицаја на вожњу.

Незгоде су код те калдрме: што јој на влажном времену површина постаје лигава и за стоку несигурна; грађење је скупо; трајаност је сразмерно најмања; обдржавање веома много стаје; па најзад није искључе а ни могућност, да се калорма при каквом већем пожару запали, као што се то једном и десило у Чикагу.

Најгоре је међу тим код ове калдрме те, штоупија влагу и нечистоћу, те при сушном времену својим испарењем постаје веома штетна по здравље. С тога са хигијенског гледишта ова калдрма може да се дозволи само у широким и сунцу приступним улицама великих варошп. па ма и у паду лежале.

* * *

При оцени калдрме, поред њених општих добрих и хрђавих страна, у погледу саобраћаја и здравствених прилика, по себи се разуме, да је веома важан фактор цена њеног грађења и обдржавања. дакле економија, на коју и ми највећу пажњу морамо да обратимо.

(наставиће се)

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

Сви они који приређују у својим локалима јавне забаве, представе, игранке. држе паваче или музизик, дужни су пријавити се претходно Општинскоме Суду ради одобрења.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Примили дужност. Председник општине г. Никола П. Пашић 30. ов. мес, са друговима, новоизабраним члановима општинске управе, положио је у одборској седници законом просану заклетву.

Порески одбор. Претписом господина министра финансије од 22. пр. мес. и год. ПБр 20143 наређено је да се ових дана састане порески одбор и предузме разрез данка.

По измени и допуни закона о пореским одборима и надзорницима, председеништво у пореском одбору припада председнику општине.

Избор. Према чл. 15. закона о устројству трговачко — занатлијског одбора, иступили су коцком из одбора 10 *чланова* и 5 замењеника, и то г. г. Радован Миленковић, Димитрије Милојевић, Милош Гођевац, Тодор Ђурић, Димитрије Настадиновић, Марко Петронијевић, Петар Маринковић, Софроније Јовановић, Сима Видаковић и Милан Белчевић одборници, и Светозар Швабић, Тома Николић, Миња Петровић, Илија Цветановић, и Милош Обрknежевић замењеници.

Нови избор извршиће се у недељу 7-ог овог мес.

Промена. С овим бројем а почетком нове године формат нашега листа у неколико је повећан и ако цена листу остаје иста

Одборска радња, из прошле године сва је предана јавности сем записника последње седнице, који ће изаћи у првоме идућем броју.

Овај број излази на по табака због сметњи у штампирија.

ОДВОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 20. Децембра т. год., општински је одбор:

Бр. 279. — Примио одговор председништва да ће идућег састанка поднети извештај поводом питања одборника г. П. Видаковића: за што се не износи извештај о ислеђењу којим је констатовано да кривицом општ. органа није поднет истинит ценовник брашна из радње Ф. Тоболара;

Бр. 280 — Прешао на дневни ред преко тражења одборника г. П. Видаковића да се друга комисија одреди и изврши преглед дрва која је прва комисија примила;

Бр 281. — Решио да се за заменике председника квартовних одбора зборова 21. и 31. ов. мес. могу умолити и г. г. Св. Карапешић и Раденко Драговић;

Бр. 182 — Одлучио да се цена хлебу повиси на 22 дин. паре кило, с тим да се 909 грама продају за 20 дин. пара, и

Бр. 283 — Изабрао за чланове експропријационе комисије: г. г. Р. Драговића, Св. Карапешића, Милоша Обрknежевића и Косту Главинића.

НАРЕДБА

Како су у последње време наступиле јаке сувомразице, те је по тротоарима и улицама поледица, која не само смета проласку. него може и да проузрокује несретне случајеве, — то суд општине вар. Београда, на основу члана 36 тач. 1 и 4 закона о општинама

наређује:

1. Да се испред сваке радње или куће кад је време киповито свакога дана тротоар чисти, те да се снег и лед не задржавају.

2. Да се лед, који се сада налази на појединим тротоарима разбије и сатруже одмах, па за тим тротоари поспу песком или пепелом, како би се тиме отклонила свака опасност за пролазећу публику.

Ко год не би по овој наредби поступио казниће се по закону

Од стране суда опш. београдске 30. Децембра 1889. год. АБр. 1302.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

Јачина зидова.

Чл. 31. 1., *Главни зидови.* Када зграда код којих највиши спрат не превазилази висину 3·2 м. а преградни су зидови тако распоређени, да главни зидови највише 5 м. у дужини и слободно стоје, главни зид у највишем спрату мора најмање 1 циглу дебео бити а исто тако и сви преградни зидови.

Кад је грађевина са више спратова, дебљина у доњим спратовима појачава ће се са пола циглье редом одозго доле и то у случају у коме се употребљује балванске таванице (Dupelboden).

При употреби гредичнога међутавана (Trambaden) код којих су греде у растојању од 80—95 см. или ако су међутавани засвођени на гвозденим носачима, главни зидови у по два спрата, који су један над другим, могу бити исте дебљине.

Главни зидови у приземним зградама код којих *дубљина* соба не превазилази 5 м., висина 3·2 м. а ширина 7·5 м. морају бити од 1 циглье дебљине, иначе морају бити зидови дебели $1^1|_2$ циглу.

2., *Средњи зидови*, у приземним зградама морају бити најмање једну циглу дебели. Одаци морају бити појачани још са по циглье, средњи зидови морају бити дебели: у приземним кућама од $1^1|_2$, у кућама на један спрат (и при земљи и на спрату) $1^1|_2$ циглу.

Код зграда са више од 2 спрата средњи зид мора бити у два највиша спрата по $^1|_2$ циглье више. Ово важи за собе од $5^1|_2$ метара дубоке, а где је распон већи, средњи зид мора свуда бити дебео од две циглье.

3. Степенични зидови.

Код степеница са обадве стране узидани зидови морају бити у једноспратним кућама дебели најмање 1 циглу.

А у кућама од више спратова $1^1|_2$ циглу; код висећих басамака мора свагда бити зид дебео $1^1|_2$ циглу.

4.) *Преградни зидови*, могу се од пола циглье правити; ако исти пак служе за подлогу таванача или као преграда између појединих станова, онда морају бити најмање од једне циглье дебели.

5., *Темељи* морају бити за по циглье дебљи но што су при земљи зидови и морају бити постављени на здравој земљи или иначе сталној подлози, и то најмање 1 м. дубоко од нивоа терена.

Зграде од бондрука, ћерпића, плетаре и набоји.

Чл. 32. Зграде од бондрука или ћерпича могу се са улице подизати само по претходном одобрењу грађевинског савета.

Свака зграда од бондрука мора се каменом или добро печеном циглом у малтеру подзидати на висину 0·30 над природним тереном.

Зграде од набоја и плетаре на лицу улице неће се моћи подизати

III. ПРОПИСИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ПРОТИВ ПОЖАРА.

Подела грађевине.

Чл. 33. Обзиром на већу или мању опасност од пожара деле се грађевине на:

а., грађевине које по пословима, који се у њима раде, могу бити од велике опасности. Овамо спадају грађевине у којима се јаком ватром ради или у којима се загревају просторије са јачом од обичне температуре, даље грађевине у које се смештају или у којима се израђују у већој количини или тешко гасећи се или лако запаљиви или експлозивни материјали, као и радионице, у којима се израђује сама дрвенарија, магазини за храну, сале за велике скупове, позоришта, локали за забаве, школе, болнице итд.

б., *грађевине* за обитавање и занатлијске радионице, парна купатила и т. д.

в., грађевине од мале опасности. т. ј. оне у којима се обично ватра не ложи, као што су коњушнице, шупе за кола итд.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НЕК СЕ СВАКИ ЧУЈЕ

ПРЕДЛОГ ФИНАНСИСКО-ТЕХНИЧКОЈ КОМИСИЈИ

20 Децембра 1889. год.

Имам да учиним један предлог комисији која се бави студијом из каквих средстава можемо извршити велике реформе и какве приходе мора општина завести ради амортизације зајма који за те велике послове буде учињен.

Био сам на обадвема конференцијама а пратио сам и из новина радњу одбора по томе питању, па у колико ми изгледа да је правилно и целисходно поступљено кад је по ново другој широј комисији поверен исти задатак с тим да га изведе детаљније и потпуније, толико ми се исто чини да и овај рад може остати без успеха, ако се изгуби из вида ово што имам намеру да наговестим, и што свакако треба урадити, ако се жели да избије свако оружје из руку оних, који безразложно, из каприца или због необавештености, отежавају споразуму погледу извршења великих послова, водовода, калдрме и осталих.

Доста пажљиво слушао сам говорнике на држаним конференцијама 8. и 10. Октомба о. г. и увидео на крају да нико од грађана начелно није противан да се реформе изврше. Али поједини говорници у оцењивању начина и пута којим би ваљало поћи, прелазили су круг конференцискога задатка, улазили много даље у појединости но што је то требало да буде, уносили тиме забуну, те у крајњој линији мени се чини да је од конференцискога саветовања било више штете но користи.

Дебату је требало водити само о начелним тачкама а свако улажење у појединости ваљало је одмах спречавати. Али пошто тако није одмах поступљено, није ни чудо што је различито тумачен задатак конференцијског саветовања.

Ја сам сматрао испрва да се од конференције хоће да искаже: слажели се са комисијским гледиштем да је ради извршења раније начелно решених па у неколико и започетих реформама потребно завести нове приходе; да је за то најзгодније послужити се трошарином; да је неопходно задужење; да су од стране комисије предложени услови за зајам повољна основа на којој би се даље радило и у своје време пред збор на решење изнело питање о задужењу. Међу тим други су схватали да је конференцији положено главно питање о неодложном задужењу општине, докле су опет трећи говорима својим показали да су им и данас још непознатим досадањи радови општинскога одбора од како је покренуто питање о реформама варошким. Од дана тих конференција ја сам опазио међу грађанима још већу поделу мишљења и то ме наводи на мисао да ће бити много више тешкоће за успех на збору ако се не прелузму могуће мере, да се у своје време јавноме мишљењу створи представе у правој боји.

Не треба ни мислити на то, да ће се кад год моћи постићи једнодушни пристанак свију грађана који имају право гласа у општинским питањима. То би било немогуће чак и у случају да извршење није скопчано са повећавањем прихода, другим речима са новим порезивањем. Данас се лако не могу сложити ни сви чланови једне поридичне задруге да се неки посао сврши на начин који ће свима подједнако бити повољан, а још се мање може очекивати и захтевати то у једној општини. Сви грађани не могу се никада подједнако обавестити, а увек ће се налазити и таквих лица којима у општој неће лежати, или бар који ће превиђати сопствену корист, те из једног или другог обзира правити сметње, на ма те и немале моћног утицаја.

Решење зависи само од већине, али да би се сасма објективно поступило, да би се свачије мишљење чуло и међу свима најбоље изабрало, мислим да није с горег, и да је шта више потребно, да садања финансијско-техничка комисија пре но што

закључи свој рад, и пре но што поднесе одбору извештај, позове јавним апелом све стручне грађане да у извесном року, према ономе што је до сада рађено и у конференцијама изношено, искажу потпуно своје мисли: каквим би изворима било најбоље послужити се ради извршења великих послова. Кад после тога комисија поднесе извештај, требало би по ново од грађана јавно захтевати да учине своје примедбе било преко листова, било лично председнику општине.

Ако одзива буде, комисија би разуме се имала узети у оцену та мишљења, своме извештају додала их и са контра примедбама пропратила. Не буде ли пак никаквих изјава грађанских, то би комисија требала да констатује. — Кад по овоме одбор донесе своје одлуке, ваља правце изаћи пред збор, који ће предлог несумњиво и усвојити.

Ово је моје скромно мишљење и јавни предлог финансијско-техничкој комисији у искреној жељи да се решењу о реформама више не дешавају никакве сметње и одлагања

— иђ

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ УЛИЦА

Има доста времена, од како се осећа у престоници потреба да једном све улице буду обележене, јер на жалост доста их је, не само нових него и старијих, које су и данас безимене, као што опет друге носе по два и три имена из узрока што су поједини делови једне исте улице различито крштени.

Питање ово по себи може изгледати да није од велике важности, али такво сматрање било би неправилно. Треба имати на уму колико се тешкоће у саобраћају посве дневно дешава само за то, што је врло тешко знати у коме крају лежи која улица а још теже наћи кућу у улици која нема имена, нити је иначе на какав начин обележена. У највећим европским варошима за час сазнајемо за улицу, која нам је потребна а тако исто увек лако налазимо и на тражену кућу; међу тим код нас у томе погледу скоро је такво стање, као и да ниједна улица није обележена. Писмоноше, и ако су подељени на одељке и улице, имају силних тешкоћа да писма разнесу правилно и на време. Од наших фијакериста ћете узалуд захтевати да вам покажу и да вас одвезу у улицу и кућу, ако та улица није од централних средишних*). Позорнике немојте ни питати јер и ако знају своју „линију,“ нису они криви што незнају како се зове улица која имена свога нема. Пуно је дакле разлога који налажу да улице и куће буду у свакој вароши обележене, а све кад у мањим местима то и не би била стварна потреба, треба је подмирити и ради самог угледа варошког.

Друго питање може бити на какав је начин најбоље извршити обележје улица, да ли по општем примљеном али и старијем начину именима, или другим каквим од бројевних система. Који је од познатих начина понајбољи, то треба да буде предмет нарочитог размишљања; но наше немеродавно мишљење је да обележивање улица именима има више лепих страна само кад се имена бирају са пуно смисла, и да је за наше прилике оно најподесније. Главна тежња пак мора лежати у томе, како ће свакоме бити могућно ако не да и утуви како се која улица зове, оно да увек и у свако доба лако нађе улицу која му треба. Овога ради врло је практично истаћи на ћошковима улица велике табле, како то чине многе од европских варош.

С гледишта, које горе исказах, обрадовао сам се био кад сам прочитао да је одбор општински и верно нарочитој комисији да даде имена крајевним улицама које их још немају, и да у исто време измени називе оних улица које чосе неподесна имена. Читао сам да је комисија поднела извештај и да ће исти у скоро бити изнесен одборској седници на решење.

То ми је дало повода да ово неколико речи напишем поглавито у циљи да би скренуо пажњу на једну околност коју не би требало из вида испустити ако се жели да посао буде од трајне вредности, те да се у скоро опет не мењају имена из других каквих побуда. Не сумњам при том ни мало да је комисија рад свој извела марљиво и пажљиво и да ће њени предлози бити сасма рационални, али обележавање улица именима — ако се тај систем и даље хоће да задржи, што ми према одлуци одборској изгледа да је начелно решено — захтева да се о именима свестрано размисли. Због тога држим да може бити само користи ако се створи прилика да и грађани ван одбора кажу своја мишљења. Има на пр. много растурених имена која је уски круг комисијских чланова могао лако и превидети, а ја налазим да обележавање улица именима баш и јесте с тога тако примљено што и именима улица потомство може да одужи дуг признања и захвалности према појединим од знаменитих предака својих. На тај начин имена су улица галерија слика наше пажње и уважавање оних који за нас имају заслуга.

По начелу да „више очију—више воде“, држим да би пре решавања у одбору било корисно ако би се извештај комисије предао јавности да би сваки, ко год жели, могао рећи шта у овоме погледу мисли.

Ако уредништво сматра за умесно нека овим редовима даде места у општинскоме листу

Р.

*). Наше београдске фијакеристе, хвала буди старању власти, и иначе су таман такви да незнају ни министарства, ни друге најважније јавне куће. Слагач.

КЊИЖЕВНИ ПОЗИВ

на претплату на дело

ИСТОРИЈА ТУРСКЕ ЦАРЕВИНЕ

од

Станлеја Лен-Пула

Ако у опште има закона, по којима се живот народни развија; ако има закона, по којима народи напредују и опадају, онда сваки грађанин, који жели да својој отаџбини у политичком животу корисно послужи, треба да сматра за једну од првих дужности: да се упознаје с условима од којих зависи срећа и напредак народа, као и с узроцима који неминовно доводе пропаст слобода и губитак самосталности.

Закони по којима се народи развијају и по којима опадају и пропадају, могу се једино из историје народа извести. Ако се политичка вештина и државничка мудрост у опште могу из књиге научити, то се оне само из историје народа научити могу.

Мени је одавна било јасно, да би се учинила добра услуга нашем јавном политичком образовању кад би се народу нашем дале популарно написане историје разних народа Данас, са широким слободама у темељу нашег новог уставног живота, таква једна помоћ нашем политичком образовању постаје права потреба.

Ја сам наумио да, ако нађем одзива у читалачке публике, издам један низ историје народа. Образовани народи имају више зборника таквих историја. Ја ћу пробрати по најбоља дела, па нека просто превести а нека и прерадити. За нас је особито вредно да се упознамо с историјом народа који су нам суседи — с историјом Турске, Угарске, Румуније, Грчке, као и оних који су нам иначе сродни — с историјом Бугарке, Русије, Чешке и Пољске. У мој план улазе и историја Византијске царевине, историја Млетачке републике и историја Сарацена. Ова последња већ и с тога, што може имати особитог интереса за Србе мухамеданске вере.

За сад сам готов с преводом (у неколико прерадом) Историје турске царевине од Станлеја Лен-Пула, која је једно од најновијих и најбољих дела о Турској историји у западној књижевности.

Али ја га не могу дати у штампу док се бар толико претплатника не пријави, да могу штампу платити. С тога овим и позивљем на претплату на ово дело. Оно ће изћи на 22 штампана табака и стаје за претплатнике из Краљевине Србије с поштарином 3 динара, а за претплатнике из аустро-угарских земаља 1 фор. 50 новч.

Молим сваког, ко се интересује за књижевност и политичко образовање наше а нарочито господу професоре, учитеље, свештенике и државне званичнике, да се потруде око скупљања претплатника. Скупљачима дајем на сваких осам претплатника по једну књигу.

Спискове претплатника с новцима шаљу се до краја јануара 1890 год. и то: из Србије књижари В. Валожића у Београду, а из аустро-угарских земаља књижари браће Јовановића у Панчеву. Дело ће бити готово почетком фебруара 1890.

15 новембра 1888 год.

у Истборну.

Чед. Мијатовић

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденице ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу да таксу плате и одобрење добију.

Власник Општина Београдска Штампарија Народне Радикалне Странке Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 2. СУБОТА 6 ЈАНУАРА 1890. ГОД. ГОДИНА VI.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАВАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општинski суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На збору грађана који је држан 30. ов. месеца није дошао довољан број гласача, да би, погледом на 13. члан зак. о општинама, избор одборника и заменика могао бити пуноважан, и за то се има држати други збор. А како је међу тим 19. чланом истога закона, као и прописом Господина Министра унутрашњих дела, наређено да се до 7. ов. мес. има извршити и избор лица за бирачке квартовне одборе, то је општински Суд решио да се оба ова посла ураде једнога истог дана.

Према томе позивају се грађани ове вароши да у Недељу, 7. ов. мес. дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

да изврше избор: тридесет и два одборника општине и 16 заменика по 52. 53. 56. 57. и последњем ставу 58. чл. зак. о општинама; а у исто време засебно да гласају и за избор десет лица из свакога кварта: 8 за чланове и 2 за заменике сталних чланова бирачких одбора, по тачци Б. под в.) прописа Господина Министра унутрашњих дела од 27. пр. месеца и год. ПБр. 17.178.

Право гласања на општинском збору имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 динара годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством, али који по прописима чл. 16. и 17. овог закона право гласања немају или су га изгубили У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа неплаћали 15 динара непосредне порезе, ако нису чланом 16 и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица која су ослобођена од плаћања порезе по чл. 61. тачке в. и г. закона о непосредноме порезу, што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они, који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2, који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1 наведена;

3, који су пали под стециште за време док стециште траје;

5, који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа. Но како је друго полгође ове год, продужено до првог Јануара по закону о изравнању рачунске године с календарском, право гласања на овоме збору имају сви они грађани, који су платили порезу за прво полгође прошле године.

Официри и војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинскога збора.

Доказ за довољно и уредно плаћени порез само је порезна признаница или оверен извод из књига у које се заводи плаћање порезе.

По другом ставу 3-ће тачке 22-ог члана закона на збору може гласати само они бирачи, који су уврштени у азбучни списак бирачки.

Збор овај почеће у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање гласача на биралиште.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким, и то на овим местима:

а) за кварт варошки — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица);

б.) за кварт теразијски — у теразијској м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за кварт дорћолски — у основној мушкој школи (душанова улица);

г.) за кварт савамалски — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта);

д.) за кварт палилулски — у основној мушкој школи (школска улици) и

ђ.) за кварт врачарски — у осноћној женској школи (крунска улица. Томанџе кућа).

За председнике ових одбора одређени су ови одборници
Г. г. Никола Х. Поповић за кварт палилулски
Тодор Ј. Мијајловић за кварт варошки
Милутин Ј. Марковић за кварт теразијски
Светозар Милојевић за кварт врачарски
Марко Велизарић за кварт дорћолски
Дим. Ћирковић за кварт савамалски

Објављујући све ово грађанима вароши Београда, општински суд позива их да учине преглед састављених азбучних спискова пуноправних бирача ради уверења да ли су сви способни бирачи у спискове уписани. Спискови су изложени у благајноме одељењу.

Од стране Суда општине вароши Београда 2. Јануара 1890. Бр. 1.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

С тога сматрамо за нужно да у следећој таблици наведемо неколико података о томе, а из разних варошн европских.

ВРСТА КАЛДРМЕ	Варош	Материјал	ТРАЈАЊИОСТ ГОД.	ГРАЂЕЊЕ ОД 1m² ДИНАРА	ОБДРЖАВАЊЕ ГОД ОД 1 m² ДИНАРА
Од тесаног камена	Беч	Гранит	35	19,40—21,25	0,84
	Лондон	„	15,6	23,75	2,35
	Минхен	„	60	22 50	незнатно
	Франкфурт	—	—	15.30—24,00	—
	Штутгарт	Кречњак	—	—	0,56
	Париз	—	—	—	0,60
	Берлин	Гранит	—	20—30	—
Мешовита калдрма	Штетин	—	—	5,00—6 25 (без ивичног камења од тротора.)	
Макадам	Париз	—	—	—	1 80--2,10
	Минхен	Базалт	—	6 50	2,50
Асфалт	Париз	Гњечен (пресован) асфалт 5 см. дебљине, 15 см. дебела подлога од бетона	—	19,40	—
	Париз	Без подлоге од бетона	—	14,00	2,00
	Франкфурт	Пресован асфалт без подлоге	—	15,00—16,00	—
	Берлин	Са 20 см подлоге од бетона 5 см. асфалт	20	20.00	0,60
Дрвета	Лондон (разног система),	—	5,19	13,60—26,75	2 16--5 45
	Берлин	Подлога од бетона	15*)	18,75—21,25	1,25
	Париз	—	18**)	грађење и обдржавање укупно годишње 2,40	

Као што се из те таблице види, по разним варошима, трајашност и цена калдрме веома су различите и за исту врсту калдрме. Међу тим, то се лако објашњава тиме, што није употребљен један и исти материјал и што се и саобраћај по својој величини јако разликује.

За то ће бити много поучније сравнење цена разне калдрме у једној и истој вароши, а за то имамо на Бреслави веома згодан пример.

Та варош, која је по броју становника на 7 пута већа од Београда, трошила је сваке године знатне суме на грађење и оправку калдрме. То је општину њену нагнало, те се 1881. год. решила, да тачно испита, који ће начин калдрмисања са финансиског гледишта бити за њу најрационалнији.

Кад се узму у обзир цене разне врсте калдрме, као што важе за Бреславу, а тако и трошкови за обдржавање, па се са обзиром на рок од 30 година, што се може узети као век правилне калдрме од тесаног камена, израчуна колико свега која врста калдрме годишње стаје; онда налазимо:

*) Гарантује предузимач.

**) По нарочитом уговору са предузимачем. Слично је поступљено и у Франкфурту.

За калдрму од тесаног камена 0·64 дин. За калдрму од ломљеног камена (полигонална калдрма са у неколико дотераним каменом) 0,47 дин. За калдрму од макадама 1,28 дин. За калдрму од асфалта 1.31 дин. За калдрму од дрвета 2.11 дин. или ако узмемо за мерило калдрму од асфалта, онда имамо годишњу цену једног квадратног метра калдрме од асфалта 100%, калдрме од дрвета 91%, калдрме од макадама 55%, калдрме од тесаног камења 28%, калдрме од мало дотераног камења 20%.

Отуда следује, да је са финансиског гледишта и у Бреслави најпробитачнија калдрма од ломљеног, а за њом одмах долази калдрма од тесаног камена.

III.

Пре но што пођемо даље, мислимо да ће овде бити место, да видимо колико је у опште Београд до сада трошио на калдрму и шта га она стаје.

За грађење нове и оправку старе калдрме од 1859. па до конца 1888. године утрошена је свега сума од динара 1,064.610·64 — дакле годишње просечно $\frac{1}{30}$ од 1,064.610·64 = 35.487·02 или у округлој цифри на 35 500 динара.

Не осврћући се ни на шта друго, кад погледамо само на ову суму, па узмемо у обзир да она није довољна ни за редовно и ваљано обдржавање калдрме, која је и пре 30 година постојала, а камо ли и за грађење нове; онда нам не може ни најмање чудно бити, што се наше улице данас налазе у овако жалосном стању.

Истина за последње четири године, поменуте периоде од 30 година опажа се приличан напредак; јер за првих 26 година утрошено је свега 753·430,36 динара (види I. књигу општинских послова), а само за последње 4 године сразмерно много већа сума у 311,180.28 динара. То чини за првих 26 година просечно годишње по 28.978 или у округлој цифри 29.000 динара, а за последње 4 године просечно годишње 77.795 или у округлој цифри 78.000 динара.

Па и оволика сума кад би се употребила само на обдржавање, долази годишње на један квадратни метар 9 односно 13 пара (узев целу површину, односно само површину коловоза), а и то је и сувише мала цифра, ако се хоће калдрма да одржи у употребљивом и добром стању.

Ако узмемо као мерило последње 4 године, онда износи да је на оправку калдрме трошено само 16,6 од сто од избачене суме у буџету, што чини тек близу 1½ пару од квадратног метра.

Ако узмемо приближно исти проценат, дакле од прилике 15 од сто, да је на оправку трошено за време целе периоде од 30 година; онда по просеченој цени од 3 дин. на 1 m³ излази да је годишње грађено свега на 10.000 m² калдрме од којих од прилике 6.000 m² долазе на коловоз а 4.000 m² на пешачке стазе.

Дакле било је према томе пре 30 година на300.000m² калдрме, а за време целе те периоде сагрђено је опет само толико.

Када би дакле тако исто обдржавали калдрму. као што је до сада чињено, када би по исто толико и исте такве нове калдрме годишње градили; онда би нам требало најмање још 20 година, па да цела површина улица београдских буде патосана и то лошом калдрмом.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Сви они који приређују у својим локалима, јавне забаве, представе, игранке, држе певаче или музику, дужни су пријављивати се претходно Општинскоме Суду ради одобрења.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

МИЛОСТИЊА

—

Један поглед на доданашње издржавање сиротиње.

За чудо је то што се у нас никако неће да постави система, или бар неки извесни поредак у свршавању послова. А све дотле, докле се не буде на то озбиљно пазило, докле се не буде настојавало да се без чекања на нека „лепша времена" предузима оно што се даје урадити, све дотле с једне стране биће мо лишавани за дуго многих корисних установа а с друге опет чиниће много веће издатке на примитивно подмиривање потреба.

Међу оним пословима које је наша општина могла одавна урадити, налази се и питање о уређењу завода за издржавање остарелих и немоћних. Толико је година прохујало, од како се с времена на време дизао глас појединих одборника; од како се и у јавности о томе говорило; од како се на председничким столицама измењало више уважених личности, пуних сваког милосрђа и воље за напредак општине, па ипак, на велику штету општине, за помагање остарелих и немоћних није ништа више учињено од онога што је заведено пре много и много година: новчано помагање које никада није могућно ограничити само на оне који највише заслужују општинску помоћ.

Нама не стоје при руци податци о огромним сумама које општина сваке године троши на „седмично издржање" и „божићње дарове," али приближни рачун који смо хватали уверава да би општина своју варошку сиротињу могла на врло леп начин и скоро са истим сумама да издржава у дому, у коме би се одиста указивала нужна и потпунија нега онима који немају никога свога да их у данима старости, немоћи и немаштине, подрже до часа смрти.

Свака иоле напреднија варош у свету има такав завод а и ми смо га могли одавна установити, само да је било промишљеног поступања.

Са издржавањем сиротиње новчаном помоћу, вазда се дешавају разне злоупотребе, које у осталом није ни могућно спречити. Колико је и колико њих мање оскудних по више година примало помоћ, која се није могла дати другима, много горег положаја. И из дана у дан злоупотреба ће бити све више, јер и све више њих сазнаје да се од општине може да искамчи, па и редовно да прима, прилична сумица ако се само мало глава погне, одело преруши, лице снужди, рука покорно пружи пред комисијом, код које природно мора наћи највише сажаљења онај од молилаца, који уме да искаже своју беду, па макар био и варалица.

Овакво помагање какво општина наша од реда указује сиротињи, нема ни једну добру страну. Од мале новчане помоћи нико не може добити све оно што му је за одржање неопходно. Новчана се помоћ као што рекох, издаје и онима који могу бити без ње и који дакле нису у крајњој беди. Од данашњег броја оних што примају општинску милостињу има их без сумње скоро половина који нису из Београда, као што опет велики број за рад способних лица не би ни смео примати милостињу. *)

Сем маломе броју угледнијих породица, кад се деси случај да изненадно падну у беду и остану без ранитеља, издржање општинско може се само у натури давати и то искључиво локалној сиротињи, дакле мештанима, а никако и сиротињи која, придолази да код нас помоћи (издржавања) нађе, а дотле је живела у другоме месту, па чак и у другој држави.

Општина нити има дужност, нити може бити таквог стања да помаже и туђу сиротињу. Само они дакле морају се о трошку општине издржавати који немају никог свога, да се за њих брине, којима је дакле завод за неговање немоћне сиротиње једино склониште.

Још горе иде са поделом добровољних прилога, „божићних дарова" што их општина сваке године скупља од грађана и од реда дели свакој сиротиј која на туђин и бадњи дан дође да моли. Много би боље било никоме и не давати ништа, јер до сада увек су паре бацане просто у воду. Као члан комисије, некад сам чинио предлог да се и то другаче удеси. јер иначе вечито ће се помагати они који за ту дебобу знају и који умеју да навале на и да се гушају да пред комисију изађу. — Међу њима скоро увек је било највише цигана, а ја држим да нити су циганке најпотребитије, нити грађанство за њих чини прилоге. Знам тако исто да је бивало случајева, да се једно исто лице два пут обраћа, уверено да комисија није у стању познати да је једном већ било; као што ми је познато и то, да из једне куће долази по неколико лица да свако искамчи по што год, па се онда сви задовољно враћају подмигујући се како је паметно варати „само кад се може."

Да би се све ово избегло; да би се у будуће и деморалисању и бацању новаца стало на пут, лек је да општинска управа приступи студији на какав би начин ваљало установити завод за неговање немоћне варошке сиротиње, па да се то једном и у дело приведе.

На завршетку помињем да са чувањем находчади не иде боље. Општина плаћа честито, али не врши редовно и строгу контролу, те се деца не чувају добро. Општински лекари и бабице треба и у томе погледу да добију извесну дужност; за тим да се заведе редовни надзор, па се онда неће догађати да општина за појединцу децу плаћа чак и кад поодрасту, и кад она просто рећи служе оне у чијој су кући

Д.

*) За пример наводимо да је бивало и таквих случајева да је по нека старица добила милостињу а међу тим није се знало да је код другога у служби за сталну плату, дакле за рад способна. Друге су опет место других примале, итд.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Приступио. Председник општине г. Никола Пашић ушао је у дужност 2. ов. м. али да би нова управа општинска била на чисто са оним што прима, образована је комисија да претходно констатује стање у коме се налазе непокретна добра, покретна имовина, грађевинска предузећа из последње године, финансијски, судски и сви остали административни текући послови.

Докле се ово сврши, дотле ће бити изабран и нови одбор, а за тим одмах приступити и реорганизацији послова, према новоме закону и новом положају општине.

Зборови. Сутра, 7. јануара, држаће се други збор за избор одборника, а први за избор сталних бирачких одбора. Ова два посла спојена су да се изврше истог дана, колико да би се уштедело сазивање једног збора више, толико и с тога, што је новим законом предвиђено да се избор лица за стални бирачки одбор мора извршити до 7 ов. месеца.

Избор. Идућег понедељника, на дан 8. ов. м. држаће се у општинској дворани скупштина еснафских овлашћеника која ће изабрати шест чланова и шест заменика-чланова у трговачком суду, на место оних који почетком ове године одступају.

При крају. Комисија за преглед и оцену Смрекеровог водоводног пројекта учинила је извесне примедбе на пројекат. У след тог г. Смрекер је пре неки дан по ново у Београд дошао да пред комисијом лично даде своја објашњења.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

—

Водоводи у Атини. Фирма Пирзон из Лондона, тражила је концесију за грађење водовода у Атини. Воду би имала довести из језера Стимфаније у Пелопонезу; али је понуда заснована на томе, да држава гарантује 3% повлашћенику. У грађењу оваквог водовода повлашћеник би морао уложити до 30 милијуна динара.

—

Електрично осветљење у Смирни. Како јављају из Смирне, извесни понуђач тражио је од општине одобрење за осветљење улица електричном светлошћу. Предузимач, који је поднео ту понуду, пристаје да најпре чини покушаје о своме трошку, а доцније ступио би у преговоре односно закључења уговора са општином. —

—

Телефон између Петрограда и Москве. Покушаји разговарања телефоном чињени су 20. децембра пр. године између Петрограда и Москве и дали су врло повољни резултат. Том приликом употребљен је један апарат, који је пронашао г. Гвоздев. Тај је апарат удешен тако, да се гвоздена жица, која се употребљава за пренашање гласа, може да употреби и за спровођење телеграфске струје. Како је ова ствар од великог значаја, то су чињени покушаји на многим руским железничким пругама.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

Околни зидови

чл. 34. Сви околни зидови морају бити гврдим материјалом (без дрвета) озидани код следећих грађевина

а, Код грађевина у тачки а, чл. 33.

б, Код грађевина у тачки 5. члана 33. овог закона, ако нису од оближ-

њих зграда удаљене више од 5 мет., околни зидови морају бити тврдим материјалом озидани, а ако одстојање прелази 15 мет. онда само до патоса првог спрата.

в., Код грађевина од мале опасности (тач. в. чл 33.) околни зидови морају бити озидани тврдим материјалом ако су ови у одстојању краћем од 5 мет., или кад готово паралелно у означеном одстојању леже са грађевинама о којима је реч у тачци а.) чл. 33.

Зидови ватри изложени

чл. 35. Зидови ватри изложени одоздо па до тавана морају бити дебели најмање једну циглу. Служели пак ови зидови уједно и за подлоге тавањача у општe, онда исти зидови морају бити дебели најмање 1 и по циглу (0·45 мет.)

Отвори на овим зидовима у општe су забрањени. Но у појединим случајевима грађ. савет може ове отворе дозволити али и у том случају исти отвори морају бити сигурним гвозденим капцима затворени. Калкани морају бити циглом озидани.

Додирни зидови суседних зграда

чл. 36. Свака зграда, која има додира са суседном зградом, мора имати свој сопствени зид, најмање једну циглу дебео (0 30 мет.)

Код грађевина са огњиштем, на коме се јаком дуготрајном ватром ради као што су: ковачнице, пекарнице, огњишта са наслоном на зид до суседног имања, поред зида означеног у предходећем члану, морају имати још један засебан зид до висине тавана, дебео једну циглу (0.30 мет.)

Издвајање (изолација)

чл. 37.Због издвајања (изолације) мора свака кућа имати свој главни зид. Ако би наступиле околности које би захтевале да се направи заједнички зид, мора се исти тако утврдити да може с' обе стране дати подлогу за тавањаче. Споразумљење које ће се учинити због издржавања таквог зида, има се поради предупређења могућих несугласица и размирица, код суда убаштинити.

Провлаци (unterzuge).

чл. 38. Провлаци т. ј. оне греде које се постављају испод таванских греда да исте сигурније буду, као и у општe све греде и т. п. које се пружају у суседне куће нису дозвољене. Отварање пролаза међу двема зградама, зависи од одобрења грађевинског савета.

Зидови против пожара (Feuermaur).

чл. 39. Ако дужина крова на каквој згради износи више од 30 мет. онда се цела ширина тавана мора преградати зидом најмање 0·15 мет. дебелим.

Зид овај мора над кровом бити 0·15 мет. узвишен.

У зиду морају бити начињена гвоздена врата, која се тако са обе стране могу отворити, а поред тога да се и сама од себе затварају.

Заједнички зидови

чл. 40. Међусобним споразумом суседа, могу се подићи заједнички зидови у колико то не би било противно одредбама овога закона. Право службености на ограђни зид може се само међусобним уговором задобити. Иначе пак сваки господар плаца дужан је да свој плац према границама суседа, огради засебном оградом, која мора бити зидана, или од густе тарабе најмање 1—4 мет. узвишена над њиовом авлијом.

Заједнички зид одржаваће суседи у добром стању о своме трошку.

Висина

чл. 41., Чиста унутрашња висина свију локала и којима се обитава, мора износити најмање 3 мет.

Простори у којима се људи скупљају, као и радионице, морају најмање имати 0·50 мет. испод патоса приземног спрата и бити постављени у сасвим здравом земљишту, без смеше органских материја. У противном пак случају мора се хрђаво земљиште уклонити и здравим или бетоном заменити.

Спољна висина зграде за обитавање од тротоара до стреје не сме бити већа од 20 мет.

У улицама испод 6 мет. ширине, нове зграде не смеју до крова бити више од 10 мет., У улицама испод 8·5 мет. ширине 12 м. а преко 8·5 м. ширине могу зграде бити више од 12 мет. само у оној мери у којој је улица шира.

Нове зграде које се подижу у главним улицама морају бити двокатне и имати тако јаке зидове да се на истима у будуће може подићи још један спрат. Од овога а по добиваном одобрењу грађевинског савета, моћи ће се одступити само у следећим случајима:

а., кад грађевина које се подижу у улицама, удаљеним од главних улица.

б., Код баштованских зграда и летњиковаца који се одликују архитектонском формом.

в., Зграде при земљи, градиле се оне ван варошког реона или изузетно у самоме реону вароши, морају бити тако озидане, да се њима може подизати по још један спрат.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НА ЗНАЊЕ

Који још није учинио, а жели напунити своје леденице ледом из атара општине београдске, има се пријавити претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу да таксу плати и одобрење добије.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 12. до 18. децембра пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	10) к. просечна цена дин.
19,000	Брашна пшенична	19·—
	Брашна кукурузна	—.—
172,579	Пшенице	13·65
5,259	Кукуруза	10·50
16,331	Ражи	10·50
	Крупника	—·—
11,224	Јечма	12·50
5,841	Овса	12·80
	Кукуруз нови	—·—
3,201	Пасуља	23·—
3,703	Кромпира	8·50
956	Арпацика	20·—
2,128	Црна лука	11·—
57	Бела лука	35·—
	Лука аршламе	—·—
8,100	Јабука	18·—
12,600	Крушака	11·—
1,401	Ораја	20·
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
119,487	Сувих шљива нов.	22 —
59.930	Сена	5·50
4,500	Сламе	3·—
196	Шишарке	45 —
110	Меда	90·—
187	Кајмака	120
357	Сира	80·—
1,289	Лоја топљена	90·—
	Лоја нетопљена	—·—
414	Масти	110
374	Сува меса гов	120
16,019	Свиња дебелих	76·—
4,350	Креча	3·40
470	Катрана	19·—
2,187	Рибе фришке	95.90
162	Купуса кисела	17·—
	Рена	30·—
Литара		
75,749	Вина црна	18 50
	Вина бела	—.—
19,532	Ракије шљ. меке	25·—
	Ракије комове меке	—·—

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 1.280·30 дин.

Власник Општина Београдска Штампарија Народне Радикалне Странке Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 3. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 14. јануара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

О УПОТРЕБЉИВОСТИ НАЂЕНЕ ВОДЕ

Извештај техничког пододбора за извршење новог водовода.

Задатак техничког подоодбора, који је од стране Одбора општине вароши Београда лањске године изабран, био је: да систематичким истраживањем докаже, има ли у околини Београда воде, која би се могла за будући водовод употребити.

Технички одбор сматра да је тај задатак извршио, те с тога овим подноси свој извештај о постигнутим резултатима.

При своме раду, технички одбор држао се правца, који је Одбору општинском из свију досадањих писмених и усмених реферата познат, а који је и сам усвојио.

Према истоме постављено је пре свега начело, да Београд треба снабдети толиком количином воде, која би била довољна за подмирење свију потреба, приватних и јавних, а која би одговарала уједно хигијенским захтевима; те да се тако учини први корак за рационално побољшање санитетских прилика у престоници.

Што се тиче количине воде, узето је као мерило, да за Београд ваља тражити 100 литара с главе на главу, као и да ваља имати у виду и потребу увећаног броја становништва, и то све до два пут толиког броја као што је данас.

Усвојено је уједно, како из економских тако и из хигијенских разлога, да се само у крајњем случају може приступити комбинованом систему водовода, где би била одвојена вода за пиће од воде за све остале приватне и општинске потребе. Дакле, ако је икако могућно, да се изврши само један водовод, који би давао могућности да се добром водом могу подмирити све разноврсне потребе.

Исто тако, на основу искуства, које је у оваквим питањима до данас постигнуто; са обзиром на мишљење и раније за савет упитаних стручњака; као и из хигијенских, економских и грађевинских обзира — обележен је следећи пут као једино оправдан и при истраживању воде за будући београдски водовод.

1. Најпре ваља тражити изворску или у опште планинску воду, која би се сопственим падом могла у варош довести;

2. Ако такве воде нема у довољној количини, онда да се потражи добра подземна вода; и најзад.

3. Ако ни једно ни друго није могућно, онда тек да се узме у обзир филтрована речна вода, сама или у комбинацији са бољом водом за пиће.

Из раније саопштења наших (в ди Бр. 41. „Општинских Новина“ од 1888. год.) Одбору општине вароши Београда познато је, да су хидролошка испитивања и посматрања показала да из околине Београда, у знатном перимetру, ни из далека не може да се добије потребна количина изворске и планинске воде.

Одбор технички имао је дакле поглавито да се бави испитивањем подземне воде.

У томе погледу и г. Смрекер и технички одбор били су мишљења, да у геолошкој формацији околине Београда, сем у мањишкој равници, нема слојева који стално и сигурно спроводе велику количину воде, ослањајући се при томе на неповољно искуство које је небројено пута у кречној стени учињено.

При свем том, дужност је налагала, да се раније отпочета истраживања подземне воде у мокролушкој долини заврше, па је то и учињено; а резултат је показао, да вода из те области одговара истина хигијенским захтевима, но да јој је количина веома незнатна, према ономе што се тражи.

На тај начин, технички одбор био је упућен, да истраживања са свом енергијом предузме у мањишкој равници, коју смо ми назвали „Област Белих Вода,“ с тога што је највероватније да ће тамо нађена вода бити истога порекла, као и вода са познатог извора Беле Воде.

Пошто са велике површине београдске околине која образује слив неколико речица, мора знатна количина воде да понире у земљу и да некуда одилази; а поглавито и са обзиром на то, што од вододелнице између Саве и Дунава, оном страном која ка Сави силази, и нема приметних отока по површини — морало се веровати: да се велики део воде у Мањиш слива, не само по површини, већ и испод ове. Сем тога, таквом веровању иде у прилог у главноме и пад слојева кречне стене, па и та околност, што су се на том месту, вековним наносом, и локалним а и даљним, посредством тако велике реке као што је Сава, најлакше могли образовати такви слојеви, који служе као поуздани спроводници подземне воде.

Предузетим истраживањима одиста је доказано, да се на томе месту, између непробојних слојева уме, налазе под земљом са свим моћни алувијални односно дилувијални слојеви, који се састоје из ситног и крупног песка и шљунка.

Констатовано је уједно: да су ти слојеви, по целој површини Мањиша, правилно и равномерно распростри: да су испуњени водом, која има свој пад од Жаркова и Железника ка Сави и Чукарици; да та вода стоји под толиким притиском, да се у цевима пење до на површину земљишта, и изнад овога; и најзад, да иста не стоји у вези, ни са савском водом, ни са водом, која се по површини у Мањиш слива, те ту баруштине образује.

Нарочитим квантитативним покушајем, имала је да се одреди количина притицања тако нађене подземне воде. Пошто је такав покушај извршен, а сва су прикупљена дата стављена на расположење г. Смрекеру ради извршења потребног теоријског рачуна, изјаснио се исти у својем писму од 3 (15) VII. 1889. г. на следећи начин:

„Нађени ток подземне воде толико је јак, да може са потпуном сигурношћу да даде потребну количину воде за варош Београд, и то са обзиром и на доцније увећање вароши.“

Према оваквом стању ствари, остало је само још то, да се констатује каква је нађена вода; те да се може приступити решењу питања о томе, да ли да се она употреби за будући водовод.

*

Пре но што приступимо оцени нађене подземне воде у Мањишу, изложићемо најпре шта се према данашњем стању науке, а специјално из хигијенских обзира, од сваке воде тражи, те да се она може сматрати као добра и употребљива, па да се дакле и за употребу у варошким водоводима може да дозволи и препоручи.

Пре свега, пошто вода, која се употребљује за прање, рибање соба, поливање улица и остале приватне и јавне потребе, испарењем својим преноси у ваздух шкодљиве клице ако их има, а људи троше несразмерно већу количину ваздуха но воде — то се данас захтева: да је сва вода, која се на ма које цеље троши, исто тако добра, као и вода за пиће. Тако дакле, при оцени какве воде поглавито ће бити меродавно, да ли је она добра и здрава за пиће, а са обзиром на извесне

друге цељи једино тражи се, да је у колико је могућно мекша.

Од добре и здраве воде тражи се, да има извесне физичке и хемијске особине.

Што се физичких особина тиче, вода треба да је бистра, без укуса и мириса, да не таложи, да је свежа и да има извесну што сталнију температуру (која зависи разуме се и од средње годишње температуре дотичног места, а иначе захтева се обично да не прелази 15 и да не иде испод 9°C.)

Што се хемијског састава воде тиче, захтева се да садржи што мање минералних соли и да нема никаквих састојака, који доказују присутност органских трулећих или трулењу изложених материја, као и да нема извесних других састојака у толикој мери, у којој би могли бити штетни по здравље.

Најзад новија наука, која је усавршила микроскопију и бактеорологију, додала је тим захтевима и то, да вода, која се употребљује за подмирење људских потреба, не сме задржавати патогених органских клица, т. ј. таковних које се сматрају за узрок или носиоце разних заразних болести.

Пошто нема воде у природи, која би апсолутно испуњавала све услове, који се од потпуно здраве воде траже; то је ушло било у обичај, да се за све састојке, који поглавито при оцени воде долазе у обзир, поставе извесне границе, преко којих не би били дозвољени.

Међу тим, како при постављању таквих граница нема апсолутног критеријума, а и појам о доброти воде зависи од локалних геолошких и других околности; ваљда се одиста и најмеродавнији стручњаци у томе у великој мери разилазе.

Сем тога и захтеви, који се на добру воду из разних обзира постављају, доста се разликују, тако да их није лако могућно све у исти мах и потпотпуно задовољити.

Према томе дрнас, при решавању питања о употребљивости какве воде, ни хигијена ни техника не држе се строго раније постављених граница, а међу тим при томе у велико узимају у обзир локалне прилике, навике лтдске, па и економну страну питања. Ово последње пак нарочито игра важну улогу у таквим случајевима, где су све санитарне установе добро уређене вароши у зачетку, где дакле ваља имати ширега погледа и мислити на могућност подмирења свију потреба; јер једностраним рашењем таквих питања у ствари се ни каква корист не постизава.

При оцени воде ваља пре свега узети у обзир има ли могућности, да се на дозвољеном растојању а уз потребној количини, добије и боље воде, но што је извесна нађена вода. А доброта какве воде често се оцењује и према томе, у каквом односу по својим особинама она стоји са другом каквом водом која је у околини позната и као добро призната.

*

Прелазећи сада на претрес извршених квалитативних радова, част нам је поднети све извршене анализе, и то:

У прилогу под 1). Анализе подземне воде у Макишу, са 18 разних места (свега 22 анализе);

У прилогу под 2). Анализе воде са извора Беле Воде и Репишта, са чесама Топчидерских и Београдских, из бунара у мокролушкој долини (и то из општинског бунара испод војеног сењака и из бунара у фабрици Тоболара и друга), са извора у засеку иза Вајфертове пиваре и најзад из Саве и Дунава (свега 19 анализа);

У прилогу под 3). Анализе воде из 73 разна бунара у вароши; и

„ „ 4). Табеларни преглед извршених анализа (зарад сравнења Макишке воде са осталом изворском и другом водом).

„ „ 5). Анализе воде из рупе I-е у Макишу и са извора Беле воде, свега две анализе извршене у Манхајму.

„ „ 6). Анализа воде из рупе XII. (бунара) у Макишу, извршена у Минхену.

„ „ 7). Бактеоролошке анализе са извора Беле воде, Макишке подземне воде и воде из Саве и Дунава, свега 8 анализа.

Сем тога, тражена је и из Лајпцига (од тамошњег хигијенског института) хемијска анализа макишке воде из рупе XII. (бунара); но отуда нисмо добили ни анализу ни одговор, ни на једно од упућена 3 писма, ма да има више од 3 месеца дана како смо први пут писали.

Анализе у прилозима 1), 2), 3), и 4) извршио је у току претходних радова, поступно и у разно време, државни хемичар Др. Марко Т. Леко, уз приномоћ г. Бранка Ановића предавача београд. реалке

Од тих 114 извршених анализа, 73 односе се на варошке бунаре, и више ће нас интересовати приликом расправљања питања о варошкој канализацији, а 41 анализа тиче се вода, које су се морале узети у обзир, при решавању питања о води за будући варошки водовод.

Анализе у прилогу под 5) извршио је у Манхајму Др. Бисингера и Хенкинга завод за испитивање животних сродстава, а анализу под 6) завод за испитивање животних сретава у Минхену (који стоји под тамошњим хигијевским институтом). Обе ове анализе (као и тражена анализа из Лајпцига) имале су, да потврде тачност овде извршених анализа подземне воде из области Белих вода, а доказано је, да се све те анализе подударају и узајамно потврђују.

Одмах пошто је извршена анализа воде у Манхајму, на основу те анализе као и на основу дотле извршених анализа од стране г. Лека, изјавио је г. Смрекер, да је вода из области Белих вода добра и да може да се употреби, како за пиће тако и за остале потребе, па је то мишљење и доцније у својем писму од 3. (15) VII. 1889. године потврдио.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ЛИСТАК

ЈЕДАНАЈЕСТА ЗАПОВЕСТ

— хумореска —

„Богу божије а цару царево
Н. П.

„Да ли би умео рећи, пријатељу, ко нас у животу нашем најмање оставља на миру? Ко нас дира, а не можемо се противити; ко нас бије па сме и да веже, ако покушаш побећи испред удараца? Кажу људи да муве човеку највећма досађују, али какве муве, оне би се увек дале сносити; од њих смо бар зими на миру. Комарац? — Комарац! Но у томе већ има нешто мало сличности. Замишљам једног огромног комарца — читава држава. Глава — као једна велика општина. Крила — као два крила војске (— ах, кад би ова мало мање народ коштала). Ноге — као никад незајажене општинске потребе. Жаока — управник свију државних и општинских благајница. Само дај, дај, дај! Коме? — Држави. Коме? — Општини. Па шта ми је најзад та држава, шта општина? И за што као да ја баш већ чито њима дајем?! Општина што и држава — „наша мати". Лепа мати, што од крви и зараде деце своје готовански живи! Да је бар и она као неко патриотско удружење у које ступимо па ако нам се не допада друштво ми лепо изађемо. Али ово пусто не можеш. Мати, ади брате није Бога-ми рођена. Шчепа ли те једном за кике целог века никако да пусти. Само дај, дај, дај!"

Овако је чика-Мија за живота почињао скоро увек прве разговоре своје, вечито жалећи се час на општину час на државу. А јес ти био чудан човек! Није се никад много трудио да на миру остави оне који су га и за длаку дирнули, а у приликама кад је ваљало кесу дрешити, ту се његова ћудљивост пела до врхунца свога. Неодољивом мржњом гледао је на сваког порезника, и сласт му је била закачити општину или државу гди год је могао. Царину, трошарину — то је плаћао само кад је морао, а кријумчарио је подједнаком слашћу све што је могао. Није хтео чова да плаћа — па то ти је, и кад год се срећно провукао, славио је провиђење које тако мудро спасава људе од беде и напасти, од државних дација и општинских пореза. Тврдио је увек да је то крајња неправда што држава немилосрдно потрже човека целог живота само за то што се на свет родио, и да је могао чути за општину у којој нема пореза и прireза, у инат се не би двоумио потражити тамо жељеног спокојства, да се тако отараси пореских, царинских, трошарин-

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(продужење)

Ако разгледамо цене, по коју је калдрма у Београду рађена налазимо да 1 m² стаје:

Калдрме од ситнијег камена, са дунавским песком, по	2·50—3·00 дин.
Калдрме од крупнијег камена, са колубарским песком, по	3·32—3·34 „
У опште данашње калдрме од ломљеног камена, по	2·50—3·34 „
Просечно дакле по 3·04 или у округлој цифри по	3·00 „
За калдрму од тесаног камена, налазимо:	
Калдрма у Дубровачкој улици, од угарског трахита, извршена по	19·00 дин
Калдрма у Дубровачкој улици од топчидерског кречњака лицитирана	24·00 „
Калдрма у Кнез Михаиловој улици од рипањског кречњака, извршена	12·50 „
Просечно дакле од 1 m²	18·50 „

Макадам плаћен је 1884. год. по 4·40 дин. 1 m², а општина је дала још своје камен за доњу подлогу.

Од ових цена, она за калдрму од ломљеног камена у опште узев не би била скупа, но за исти новац моћи ће се она много боље градити, но што је то до сада бивало. Међу тим оне друге цене такве су, да се за исте може добити и најсавршенија калдрма од тесаног камена, а не само онаква каква је код нас извршена.

Што се тиче тротоара, који су се последњих година почели у Београду градити, рупе и улоке које сада већ на њима виђамо најјаснији су доказ како су грађени, а међу тим цена им је велика. Тако од топчидерских и ресничких плоча стаје 12—13 динара од 1 m² тротоар а керамит 10—12 динара. Ово су пак цене, које су у опште претеране и луксузне, а Београд би најмање имао потребе да неразмишљено с једне стране новац баца, док са друге стране није у стању и много пре потребе да подмири.

IV.

Кад сведемо, све што смо до сада о разним врстама калдрме у опште навели, па се обазремо на наше прилике; моћи ћемо лако доћи до закључка о томе, коју калдрму ми можемо и ваља да употребимо.

Видели смо, да калдрма од асфалта и од дрвета дају најравнију површину и да је вожња по њима најпријатнија, а одговарају потреби и највећег саобраћаја. Међу тим асфалт није употребљив за стрме улице, као што су код нас; дрвена калдрма са хигијенског гледишта неможе да се препоручи; даље саобраћај у Београду није ни данас, а неће ни за 20—30 година извесно бити толики, да су нам потребне најсавршеније врсте калдрме; па најзад и цене тих врсти калдрме веома су велике.

Са обзиром дакле на све ово, јасно је, да за наше прилике не може бити говора о таквој калдрми.

Остаје дакле да узмемо у обзир само оне врсте калдрме које се од каменог материјала граде. Па све и да нема других разлога, који говоре за одбацивање осталих и скупоценијих врсти калдрме, довољно говори за камену калдрму код нас и та околност, што бар у Србији има довољно камена, па дакле постоји и могућност, да се нађе материјал, који ће у свему одговарати циљи и потреби, разуме се да за ово треба чинити студије, па ако камен из непосредне околине Београда и не буде у свему погодан, вероватно је да ће се наћи на другим местима бољи, а нарочито морала би се узети у обзир места поред воде одакле би дакле пренос био јевтин.

Између свију врста камена калдрме видели смо истина, да је макадам најугоднији за вожњу но због велике прашине и блата толико је несносан и штетан по здравље, да га ваља одбацити. Сем тога ова врста калдрме није ни мало јевтина, кад се узму у обзир велики трошкови које она изискује за обдржавање, што чини те је она од све друге камене калдрме несразмерно скупља. Према томе, ни са хигијенског ни са екомомског гледишта, ми нити би могли нити би смели да усвојимо макадам.

И тако дакле, остаје нам само калдрма од тесаног и ломљеног камена, као и комбинација њихова.

Па и овде, када узмемо у обзир несразмерно велику површину београдских улица, а малу насељеност вароши, имаћемо на првом месту да имамо у виду потребу за што јевтинијом калдрмом. Таква је калдрма од ломљеног камена, па пошто, она може да буде сасвим добра, кад се гради и обдржава као што ваља; то и ми сматрамо, да за највећи део Београда ваља задржати калдрму од ломљеног камена. Да је пак ово добар и рационалан начин калдрмисања, сведочи нам и то што је он, као што већ више пута поменусмо, и у напреднијим земљама увелико још у употреби. А не ваља ни то сметати са ума, да се Београд не сме ни у овом погледу угледати на велике и највеће централе европске, већ се мора равнати са својим другама по величини, насељености и трговинском обрту.

Само за мали део Београда, а за улице где је фактички знатан саобраћај, и које леже у најугленијем делу вароши, може и треба да се употреби боља калдрма, дакле од тесаног камена.

Када даље и овде узмемо у обзир скупоћу калдрме од тесаног камена, онда морамо доћи до закључка, да је и ту за наше прилике најумесније употребити мештовиту калдрму, тим пре што видимо, да су и неке много веће европске вароши, с обзиром на потребну економију, исто тако поступиле, и то без уштрба за савлађивање е већег саобраћаја.

ских и „сијасет других“ финансијских качкета.

Било је луди људи којима мудрост чика-Мијина не изгледаше тако јасна. но то се њега није тицало ни тада када поступци његови свима даваху прилике да се слатко насмеју.

Али мало по мало и чика-Мија најзад мораде да клоне.

Једном у Јулу сазрео диван дуван у стаклари његовој Ко би е у то доба новоме дувану надао! И сами контролори дувански нису могли веровати да је то нов дуван. Прошалили се малчице, прорачунали да је толико само од прошле године код чика-Мије „случајно“ остало, да га је по томе морало десет пути више бити, па онако лепо и мирољубиво цепнуше десетоструку казну. Овај мали удар потресао је чика-Мију и он поче веровати да се намети морају плаћати уредно. Од тог доба све је ређе помишљао да се свети општини и држави, докле најзад случај, који ћемо сада испричати, не убеди чика-Мију сасма, да су држава и општина „свуда и на сваком месту“ и да се за то против њихове силе не може ништа; да Мојсеј није знао е ће устројство државе и општине бити овакво, а иначе би се без сваке сумње на каменим таблицама налазила и једанаеста заповест Божија: „порез и прирез, царину и трошарину, плаћај уредно, јер што сам недаш, одузеће ти се.“

* * *

Један је од правих зимских дана. Цица стегла, местимице дебели слојеви снега покрили околину а оштри северац брише на све стране. Облаци снега засипљу прозоре мале крчме у којој весела дружиница, сваким гутљајем слатког напитка, „христове сузе“, све разговорнија бива Велика боца и топла пећ загревају и ироко фијукању ветра, који бесно тресе о прозоре тражећи пукотине, као да на силу хоће друштва и црнога винца.

За столом их је осам. Једна постарија и једна млађа жена, девојка и пет бркандија, међу којима чика-Мија ни по чему не беше последњи. Његова нова атила. опшивена црним гајтанима, и накривљена пошa, казују да се друштво враћа ако не баш из сватова оно свакако с некога весеља. Рентијер Селеш и чика-Мија кумују бележнику Цветићу. Прстеновали поп-Стевину једницу у Н. на је ваљало вратити се. Али увек гостољубиви г. Селеш не да да се тако лако растану. Два се празника састала само да му буду на руци лакше склонити „кумове“ да терају право на његово добро у С а у К.... нико и да не свраћа. — Чика-Мија се ретко у животу своме веселио, али у таквим приликама умео је да се ваљано и искрено покаже. Жељи кума Селеша није се противио, а ко би и смео бунити се кад су уз-а-њ таштa, жена и млада свађа, лепа Јованка. Немилостива зима приморала „ноћашње“ путнике да се у В. одморе, у крчму сврате и крај пећи огрејe а праотац Ноје крив је и овог пута што се дружиница није само огрејала него и „загрејала“. Бадава су у саонице упрегнути коњи пред „биртијом“ нестрпељиво тресли своја звонца — загрејана дружиница не даваше знака скороме поласку.

При томе по ширим улицама ваља тесаним каменом патосати само у ширини од 5 m, колико је довољно за слободан пролаз двојих кола. Остала површина улице имала би се лево и десно калдрмисати ломљеним дотераним каменом, само на ивицама поред пешачких стаза морао би се олук патосати опет тесаним каменом. Међу тим кад је ширина улице толика, да лево и десно не би остало места, колико је потребно за једна кола; онда је рационалније, да се цела површина коловоза патоше тесаним каменом.

Па и калдрма од тесаног, камена према тврдоћи камена, начину његове обраде и тешкоћи при тесању, може да буде веома различита.

Према величини саобраћаја и у најживљим улицама београдским; према вероватности, да код нас, ни за 20—30 година, неће бити саобраћај толики, колики је по већим трговачким центрима европским; према томе, што код нас нису у употреби незграпна и тешка теретна кола; а са обзиром на што већу економију: морамо да сматрамо, да је за Београд једино рационално, да за његове улице не захтевамо ни камен претеране јачине, ни најправилније обраде.

Што се тиче апсолутне јачине камена, ми сматрамо да је за београдске прилике сасвим довољно 500 килограма на 1 квадратни сантиметар. Према испитивању г. г. Љ. Клерића, Ј. М. Жујовића и Ф. Хофмана, које су са неколико примерака, Маја месеца 1886. год., чинили, апсолутна јачина кречњака топчидерског и рипањског лежи између 520 и 744, а у средњу руку износила би 650 килограма на 1 квадратан сантиметар,

Што се тиче, обраде камења за калдрму држимо да би за нас најрационалнија била употреба камења само са горњом потпуно равном и правилно обрађеном површином.

*

На тај начин мислимо, да ће најцелисходније бити решено питање о томе, какве врсте калдрме ваља да усвојимо за Београд, у колико то у опште може да се оцени у напред, а са обзиром на туђе искуство и наше слабе материјалне прилике и фактичне потребе.

Међу тим, шта ће за Београд са финансијског гледишта у томе погледу одиста бити најбоље; то може да покаже само рачун, на основу искуства, које би се добило обрадом камена, извесне каквоће, на различит начин, и калдрмишући њиме мање површине улица у циљу покушаја.

Овакви полушаји, кад се граде рационално и са разумевањем, дају драгоцену основу при решавању питања о калдрмисању; те их с тога смотрене општине и мањих и већих европски варош ваздa предходно и предузимају.

Односно обраде тесаног камена важно је при томе да се примети следеће.

Идеал калдрме од тесаног камена био би тај, да се употреби камен који је са свих 6 страна потпуно равно и правилно истесан, а то с тога, што би ширина састава била сасвим мала и што би се превртањем калдрме пет пута њена трајашност знатно продужила. Међу тим како је искуством доказано, да ово последње не може да се постигне, и да се једном сграђена ладрма може само једном превртути; сем тога камен са правилном обрадом свију површина несразмерно скупље стаје: то не треба овако обрађен камен ни усвојити.

Мишљења смо дакле, да би ваљало узети у обзир само следеће врсте калдрме, па са њима само и пробе градити:

1.) Коцке са потпуно равном горњом и доњом површином, а оштрим, равним и правоуглим ивицама. Остале стране израђене само у толико, да испупчења или издубљења не износе више о 1 сантиметра. Страна коцке 15 - 20 сантиметра.

2.) Коцке као под 1., само с тиме, да доња површина буде паралелна горњој, а иначе обрађена као и бокови. Доња површина може бити мања од горње, али не испод половине исте

3.) Призматично камење са обрадом као што је под 1.) наведено, а са димензијама: 10—16 сантиметара за ширину, 20—32 за дужину и 15—23 сантиметра за висину.

4. Призматрично камење са димензијама као што је под 3.) казато, али са обрадом као под 2.) Доња површина не сме бити мања од $^2/_3$ горње.

А за калдрму од ломљеног камена:

5.) Полигонално камење приближно једнаке величине, са рапаво обрађеним странама. Доња површина приближно паралелна горњој и не мања од $^1/_2$ исте. Горња површина да није мања од 300 сантиметара, а ни једна страна да јој није дужа од 25 ни краћа од 7 сантиметара.

6.) Ломљен камен без икакве обраде, само дотеран на приближно једнаку величину. Горња површина да није мања од 250 до 300 квадратних сантиметара, и да нема ни једну страну дужу од 25 ни краћу од 5 сантиметара. Сваки камен да има своје лежиште.

Од побројаног камења имале би се учинити пробе, калдрмисањем појединих површина, и то само тесаним каменом, само ломљеним и мешано.

Од правилног камења треба при том у равнијим улицама употребити камен веће, а у стрменијим мање ширине. Редови да се полажу управно на правац улице, а на раскрсницама само дијагонално.

Колико може сада већ приближно да се оцени, изгледа да би, за калдрму од тесаног камена, био за нас најкориснији камен са обрадом као под 2.) и 4.) а један квадратни метар такве калдрме по свој прилици не би више коштао од 12—14 динара. Грађење пак калдрме од ломљеног камена можемо приближно узети да неће више стати од 5.00 динара 1 квадратни метар, са дотеранима од 3 динара са обичним ломљеним каменом.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

— Живело вино.. ја лета — узвикивао је по често баш главом чика-Мија, који никада није марао да отеже и онај први део „многа....“

— Живеле госпође! — додаје други члан Др. Ника. Његова лекарска пракса није била сјајна по оној „другој половини“ — клијената, који лекарске услуге и плаћају. Бацао је жудне погледе на младу Јованку, чије би му добро познато златнозвечење девојачко преимућство било довољно за накнаду оне „друге половине“ — клијената

— Па једном нам ваља поћи — бунила се госпођа Селешовица, трудећи се у залуд да јој срдња доликује.

— Драга госпођо! — утишкавао је чика Мија — ваљда нећете захтевати од нас да тако брзо оставимо овако красно вино?!

— Али ми се морамо журити да би стигли на време.

— На против, — усуди се својим веселим гласом, тврдити Др. Ника. Сад је скоро два, а да до К... стигнемо треба нам два и по часа Тамо ћемо се одморити тек кад варош пређемо дакле ван тошаринске линије. Одатле да пожуримо и о сутони ето смо на вашем добру.

— Тако је, тако — мушки сложно потврђиваху.

— Па докле ћемо онда овде остати? — почињаше из нова г-ђа Селешевица.

— Само док подрум допусти, — шали се трећи члан мушког колегијума гојазни учитељ Лаза.

— Драга моја, овако изврсног токајца узалуд је тражити код нас; тако лепог кристалног вина нема на далеко, бар ми смо га жудни....

Господин Селеш имао је ту „ретку особину“ да је волео свако добро вино и увек био готов да бескрајно декламује о превеликој заслузи праоца Ноја и прекрасним својствима винове лозе. И овог пута не би се само на овоме његово доказивање свршило, да га г-ђица Јованка не прекиде речима:

— Боље је да понесете неки број боца, па да се не бавимо овде дуго.

— Изврсна мисао!... Живела!... закликташе браћа ко из једног грла, и мало је фалило па да у одушевљењу своме подигну мало лепу домишљанку. Али се чика-Мија снужди од једном.

— Шта је сад опет чика-Мијо?

— Држава.... Општина.... Ах, та оне ће ми најзад и крст мој појести. Не можемо у село вино носити. Проклета трошаринска качкета затражиће нам да у К..... крчмарину платимо.

Пред овако јасном сметњом, пред изненадним и големим јадом једног непоколебљивог ћудљивца, ко би смео и помислити да помене како се и крчмарина може платити на да опет вино не изгуби ништа од сласти своје. То доказивати значило би учи-

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

Сутерени

чл. 42 У сутеренима је дозвољено имати просторија за обитовање или дуже задржавање људи — кујне, радионице, продавнице, само под тим условима да патос у истим локалима лежи највише 20 мет. испод околног терена а теме свода 1·0 мет. над тротоаром или калдрмом у авлији.

На подводном земљишту или земљишту поплави изложеном није дозвољено градити сутерене за обитавање људи.

Прозори на сутеренима морају се изнутра отварати.

Дворишта и светлишта

чл. 43. Простор дворишта авлије — не сме бити стешњен толико да би то сметало довољној светлости и приступу ваздуха, а и тако удешен да се у случају ватре може лако у помоћ притећи.

Сваки простор у кући за употребу мора имати довољно приступа за светлост; а где се светлост непосредно са дворишта или улица не добија, морају се нарочито отвори зато начинити. Облик и величину ових отвора (Sichtofe) прописиваће грађевински савет.

Прозори и врата

чл. 44. При свима новим грађевинама морају прозори на собама за обитавање бити најмање 1 мет. високи и 0·60 широки. Врата пак морају бити најмање 1·90 висока и 0·59 мет. широка.

Врата и прозори са околним зидовима и крововима морају се начинити тако, да се могу отварати.

Ходници

чл. 45. Ходници и њихове ширине равнају се по множини станова у спратовима. Они не могу бити ужи од 1.10 мет. и као наставак стубова. Главне везе морају бити озидани на свод или са другим кровом сигурним од ватре.

Отворени ходници за саобраћ, на стражњој страни зграда и у авлијама могу бити само по изузетку и морају бити начињени од несагоривог материјала и на гвозденим гредама (трегерима).

Кујине

чл. 46. Патоси у кујнама са отвореним огњиштем морају око огњишта бити начињени од грађе којој не може нашкодити ватра као што је: камен, цигље, или плоче од креча.

Патоси код гвоздених огњишта (— шпархерта) и пећи које се изнутра ложе, ако су патоси од дрвета, морају бити доста далеко око огњишта и пећи оковани плехом.

Сваки простор који стоји у вези са огњиштем мора бити начињен од таке грађе којој ватра ни најмање не може нашкодити. Осим тога мора бити опкољен зидовима добро начињеним и дебелим 0·15 мет. и у тим просторима не сме бити ништа од дрвета.

Код камина довратци морају бити од камена, или гвожђа, а врата на истим од гвозденог плеха или бар изнутра окована гвозденим плехом.

Улазна врата огњишта морају бити начињена од гвозденог плеха или од дрвета с унутрашњим оковом од јаког гвозденог плеха.

Пећи

чл. 47. Код пећи у унутрашњости станова ложиле се оне споља или изнутра има се тамо, где пепео пада, то место патоса снабдети дуплим патосом од цигаља.

Патос испред пећи мора се каменом или плеханом плочом покрити.

Зидани оџаци

Чл. 48. а., Оџаци морају бити најмање један мет. над површином крова уздигнути.

б., Сви оџаци морају бити цигљом озидани и какс с поља тако и изнутра на саставцима добро састављени и олепљени.

Спољна површина оџака мора бити омалтерисана

в., Сви оџаци и прегради у њима без разлике морају бити зидане тако да са сваке стране имају 0·14 мет. дебљине. Греде морају бити од унутрашње површине оџака раздвојене осим горње дебљине још и једним црепом који ће саставке цигља покривати.

г., Сваки спрат мора имати своје засебне оџаке.

д., Оџаци не смеју имати већи нагиб од 0·60 мет. према управној линији.

ђ). Један оџак сме највише за четири огњишта служити

е.) Узани оџаци морају бити округли и имати отворе са површином бар 2·50 мет. тако, да дође на свако огњиште пећи око 70 квадратних

нити да чика-Мији преседне и оно што је дотле прославио.

Завлада трепутна тишина. Сви беху свесни бола његовог. Латише се ћутке чашица да изненадној тузи лека нађу у томе, што ће „још малко" прославити на „лицу места".

— Стој, сетно сам се! — прекиде од једном тишину чика Мија таквим гласом, да сви из реда устрашени, у мал непоскакаше са места својих. Погледи беху управљени на његово доста смежурано лице. Он се накашља велеважно, дотаче простом своје велико чело, и као да је реч о значајнијим, много решаваним а никад не решеним варошким реформама, истеса:

— У кри-јум-ча-ри-ће-мо вино!

Једно опште: а — отеже се за столом, а то беше за чика Мију јасна потврда да је само он могао доћи на тако виспрену мисао.

— Али како? — упита Др. Ника.

— Зна чича Мија — тврдио је тако сигурним гласом, да би слушалац са стране морао помислити да је овог часа решен читав друштвени проблем. — Само мало пожртвовања од стране госпођа, и циљ ће бити постигнута. Усућемо вино у „стаклад за загревање."

Досетка чика-Мијина изненадила је другове а учитељ Лаза толико се беше раздрагао да га ни његов двоаковни „трбушић" не уздржа од намере да пољупцем својих вином заслађених усана утисне на чело чика-Мије сведоџбу дубоке захвалности, што је ипак нашао начина, да и на добру господина Селеша исекаше по коју овог прекрасног токајца „из прве руке."

*

Читаоцу ваља да објаснимо шта су то „стакла за загревање." У многим покрајинама преко којих још не јури благословена железница, путници зими греју ноге напуњеним боцама са врућом водом. Наша дружина имађаше у саоницама по 8 таквих боца, ко има би суђено да данас постану јатацима чика-Мијиним.

*

Бадава су госпође протестовале против ове намере; не поможе ни јадиковање да ће им ноге премрзнути.

Услужни крчмар извршио је налог чика-Мијин пре но што је протест госпођа и могао довести до гласања.

* * *

Озебли коњи једва кренуше замрзле саонице а одмах за тим по равном насипу полетеше крупним касом право у варош К.

*

Положају госпођа није се имало шта завидети. Оштар ветар шибао је лепа лица и као у инат Др. Ники на силу је љубио румене усне Јованчине, која никако нехте да јаку од бунде навуче и тиме на пут стане дрскости природиног измећара. Господа су много лакше сносили ладноћу. Пркосном попевком славили су и по сред ципе оца Ноја, коме по мишљењу г. Се-

с-ме-тара а на огњиште у кујни око 140 кв-с-тара.

и., Ни један оџак несме бити спроведен у други.

ђ., Сваки узан оџак мора имати на доњем крају и на тавану испод крова по један отвор за чишћење; на таванском отвору биће двострука гвоздена вратанца, која се у гвозденом оквиру добро закључавају и не смеју бити близу грађе.

л., Сваки оџак мора изнутра бити глатко омалтерисан. Широки оџаци морају бити затворени гвозденим капцима и морају имати унутрашње ширине најмање с једне стране 0·45 а с друге 0·48 зидови морају бити дебели, 0·15 мет.

Оџаци за сушење на диму морају бити сграђени тако, да буду сигурни од ватре добро слепљени и снабдевени гвозденим вратима и патосом од цигаља.

чл. 49. Чунци који служе за одвод дима са огњишта, морају бити од плеха или глазиране иловаче. Ови чунци морају бити спроведени у опште сталне оџаке (камине).

Чунке са огњишта спроводити непосредно кроз околне зидове или кроз кров напоље, забрањено је само при приземним зградама и то по претходном пристанку суседа и одобрењу грађевинског савета може се од овога одступити.

Чункови од пећи не смеју се на већу дужину од 6 мет кроз собе дућане и т. п спроводити.

Пивароке сушнице цигљане и кречане

чл. 50. Простори у којима се димом суши морају бити засвођени и сва грађа у њима мора бити од несагоривог материјала.

Нове цигљане кречане и остале пећи, које распростиру непријатан мирис, имају се изван вароши подизати на осамљеном месту.

Коњушнице и магацини за храну

чл. 51. Смештање коњушница у полуподземном спрату сутерену може се само онда одобрити, ако је свод тако висок, да прозори од коњушнице стоје над површином земљишта. Иначе морају бити удешене као и остале коњушнице.

Коњушнице и магазини за храну над којима има соба за обитавање морају против ватре сигурне таване имати.

Коњушнице у варошком реону могу се подизати са стране улице само по одобрењу грађевинског савета но врата на смеју бити са улице, нити прозори смеју бити ближе земљишту од 2 и по мет. рачунећи то од доње ивице.

Шупе за дрва

чл. 52. Дрва за огрев смешта ће се свагда или у кућне подруме или у шупе осигуране од пожара.

чл. 53. Све шупе које додирују суседно имање морају имати са стране суседнога имања свој сопствени зид који ће као и темељ истога зида, бити од цигље или камена.

Међутавани и патоси

а., чл. 54. Међутавани морају бити довољно јаки. Грађевин. савет у праву је да се о тој јачини и да увери, по потреби нареди да се о трошку господара изврши потребно појачање.

б., У сутеренима и подрумима тавани морају бити зидани, без дрвета.

в., Таваница до крова мора бити тако устројена да у случају пожара може издржати рушевину крова а да се не провали. А ради још веће сигурности од пожара, таваница мора бити одозго покривена слојем од сурвине (schut) дебелим 8 с.-метра који ће се слој по том покрити мелез блатом у дебљини од 4 с.-метра или циглом или црепом у блату или малтеру.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Први састанак. Новоизабрани чланови општинскога одбора положили су заклетву у четвртак, 11. ов. мес. а одмах за тим, тога истог дана, држан је први редовни састанак, на коме је говором председника општине г. Николе Пашића и одговором одборника г. Миливоја Јосимовића обележен у кратким потезима правац од сада њег рада председништва и управе општинске.

За овим је приступљено дневноме реду — решењу неколико хитнијих предмета.

—

Други збор. Избор лица за стални бирачки одбор није могао да се изврши 7. ов. мес. и за то ће се тај посао извршити на другом збору, који ће се ових дана држати.

—

Извештај. Обраћамо нарочиту пажњу читалаца на извештај водоводног пододбора који данас доносимо.

Због важности његове оштампаћемо га у неколико следећих првих бројева. Но ко би желео да има исти извештај и у засебном издању, може га добити у деловодству општине.

Продајна је цена од комада динар.

—

Свршени избори. У седници одбора 11. ов. мес. извршени су избори: пореског од-

---

леша само неблагодарност људска не признаде светитељство и првенство међу свецима. —

*

Претили вранци показаше се боље, но што се могло мислити. Не пуна два часа и путници угледаше прве кућерке пред-вароши К.. Приближавао се критичан тренутак. Госпође се погледаху. Чика-Мија суче леви брк а натмурио чело мисли да ће на јатагане. Часак само и прве саонице, у којима су седели чика-Мија, Др. Ника, учитељ Лаза и бележник Цветић, беху заустављени.

— Молим изволте сићи, да би извршио ревизију — рече учтиво униформисани трошаринскн прегледач

— Оне друге саонице поштедиће због госпођа, — осу се чика-Мија.

— Дужност извињава; и госпође морају сићи.

Настаде преглед Прегледач је претурао по саоницама. Дође ред и на боце. Сви се оладише, само чика-Мија не. Леви брк усукао као да ће га у иглу уденути, гледајући мирно и одважно; па ипак једно пуце са атиле постаде жртва његовог нервозног расположења, не због плашње, но од муке што се преглед врши.

— Из далека путујете кад су вам се боце охладиле — рече прегледач немарно и спусти подигнуту боцу опет у саонице.

*

Преглед је свршен. Брзи коњи наставише лакши кас кроз варош. Чика Мија суче десни брк, али сада не из страха, него из задовољства што је тако „славно" подваљено општини, подваљено држави. Сви се осуше смејати, чика — Мија се топи од радости. У тако лепом расположењу не свратити у прву ван-варошку гостионицу, било би просто за осуду. Али наши путници по Др. Никином, раније примљеном предлогу, морадоше се ту и одморити.

Саонице засекоше у пртину до испред самих врата, на којима се брзо указа услужни гостионичар.

*

— Само кафу и чашицу вина.

Сишло се у веселом кикоту и ако ноге у дама беху одавна као туђе. Госпођу Седешевицу придржа господин Селеш а лепој Јованци указа помоћ услужни Др. Ника.

Топлота у гостионици као наручена. Шали не беше краја Па ипак задржавање није смело трајати дуже од часа колико због дате речи г-ђи Селешевици да се о сутону стигне до њиховог добра, толико и из других разлога: кава које — како; вино далеко од ваљаног а ни налик на мириси и кристални токајац у В. Али кад су се тамо заљубав путника вранци морали дуго трести на цичи испред крчме, правда захтеваше да се сада дружинница стрпи док се коњи поодморе.

бора, поротника и оцењивача војних набавака, сва три за ову годину.

Чим се порески одбор конституише, приступиће своме раду, а грађанству ће се издати нарочита објава.

—

Повећава се. У седници 12. ових. мес. општински је одбор аклимацијом усвојио предлог председништва да се ноћна стража повећа са још 20 чувара.

Кад би средства општине допуштала, повећање ово било би много веће; али и овако за јавну сигурност урадиће се доста и тиме што је председништво већ нашло одзива код државне власти да се служба чувара доведе у сагласност са службом варошке жандармерије те да редовно стражари што већи број лица.

—

Кварталници. Усвојен је и предлог да се за сваки појединн одељак варошки постави нарочити орган који ће стајати под кметовским помоћницима и вршити надзор по кварговима у погледу свију оних спољних послова, који данас припадају општинској власти а леже у интересу грађанства или саме општине.

—

Оставке. Општински Суд уважио је оставку одборницима: г.г. . Ј. Михаиловићу, Ђоки Николајевићу — Хаци, Димитр. Ђирковићу и Милошу Обркнежевићу. Тако исто и општински одбор уважио је оставку члану суда г. Николи Вулковићу.

Ова упражњена места попуниће се на збору, који ће се држати 28 ов. мес. а том приликом изабраће се и још један трећи члан општинског суда.

У КАКВОМ ЦИЉУ

Да су наши и мањи и већи послови општински до сада врло слабо напредовали о томе је и у јавности толико просуто разговора да би најбоље било и не потрзати ту немилу окольност. Али у истинитом погледању на стање ствари; у искреној жељи да се живљим радом надокнади оно што се раније није могло постићи; и више од тога, у правилном схватању дужности и одговорности, која од сада лежи на општинској управи — не само што је корисно него, је и насушна потреба, једини излаз с рачуналком узрока из прошлости стварати услове за плодан рад представништва у будућности.

„Искуство“ не сме бити само варка, да се у празном разговору употребљује а у стварном раду поука његова слабо примењује Јер ако игди оно данас у општини искрено желећи побољшање свеукупних прилика, мора се отвореним очима гледати на прошлост и радовима приступати правилном проценом стања у коме смо.

Један од првих узрока из прошлости што администрација општинска у свима гранама својим није ни приближно могла задовољити захтеве грађанства, ни потребе варошке, несумњиво је лежао у томе што није било правилне поделе и потпуне организације послова, нити редовног рационалног усавршавања начина по коме се врше свеколике дужности.

С проширењем права општинских власти, по данашњем закону, проширене су уједно и дужности, па у колико су тиме увећани редовни и свакодневни послови свију одељака општинске администрације, у толико је потребније да се створи могућност да сви послови теку уредно и правилно, да не буде застоја ни великих на штету мањих, нити ситних на штету великих послова.

Јер у питању о побољшању општинске администрације, колико су важне велике реформе варошке, од толиког је истог ако не и животнијег значаја, отправљање јавне службе, вршење оних редовних текућих послова који стоје у тесној вези са толиким личним интересима грађана (н. пр. суђење, одржавање здравствених мера, свршавање техничких уличних радова и т. д.). Према овоме, потребно је да нова организација буде потпуна, да и редовни послови иду својим правилним током а и периодични радови, велика предузећа (рефор. варошке) да се развијају што снажније.

Да би се ово могло постизавати, мора се пре свега особље општинскога суда допунити у колико је најпотребније за све гране данашње надлежности општинских власти, а за тим одмах да се приступи реорганизацији послова

У овом циљу, општ. је одбор предусрео мисао преседнин. да се на првом месту подела учини између чланова општинске управе тако, да од сада три члана судска деле послове на главне гране: **финансијску, судску и управну**, те да председник општине као главни кмет и старешина не улази непосредно и у свршавање најсићушнијих послова, као што је то до сада бивало, него да му остане више времена за веће интересе и послове, за питања о предузећима и реформама варошким

Кад узмемо у обзир да од сада предстоје непрекидни велики послови; да нигде у свету старешина једног вел. надлештва не издаје пеп средно налоге **свском појединоm органу** (него се то чини преко шефова одељака); да старешина сам не може ни надгледати, ни исправљати, ни одговарати, нити најзад стићи лично на све стране; — кад све то узмемо у обзир, и не изгубимо из вида да ће од сада општина имати и много више прихода те из њих подмирити незнатно веће издатке, — одлука представништва јесте први корак да послови општински пођу на боље.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Трамвај у Солуну. Недавно јависмо да је знаменити Хамди-бој добио повластицу на грађење трамваја у Солуну. Сада се воде преговори између њега и једне групе енглеских капиталиста, која нуди Хамди-бсју да повластицу прекупи.

*

Трамвај у Солуну имаће ту тешкоћу што су тамошње улице веомо тесне баш у оним крајевима који су најживљи и пренасељени.

Али по мишљењу повлашћеника трамвај ће имати и врло велики успех од линије која ће дуж пристаништа, преко самог кеја, везивати старо — варошки живот са тако званим „новим Солуном.“ Овај нови део вароши простире се крај самог мора, а удаљен је од вароши прилично. На њему су многобројни домови богатих солуњана, подигнути у модерном европском стилу а окружени прекрасним вртовима, као прави летњиковци.

Тамо живе капиталисте солунске, а свакодневно излази множина света да се место кужне атмосфере солунских улица, наудише свежа зрака.

Дође и тај трепутак. Али још се даме не беху огрнуле својим тешким бундама, кад на једаред разлеже се очајан узвик бедног чика Мије — узвик, какав се јавља кад нам ко-год срце цепа на комаће —

Скрушеним и страховитим лицем држао је чика-Мија боцу; час је спуштао једну, час подизао другу, трећу, па опет прву итд. Трчао је код других саоница и пиnао редом боце. У престрављеној дружинини овлада мисао да је чика-Мија — излудио.

Др. Ника први се злу досети. Дође једну боцу, али је брзо и испусти.

Боца је била врела.

Као разјарени лав шчепао је чика-Мија за гушу гостионичког момка.

— Несрећниче, шта си учинио с боцама — продера се на-њ од једном, као сумануг. Преплашеном момку клецнуше колена.

— Милости.... ви го....сподине, мо...

— Говори, или ћу те удавити·

— Ладне су биле.

— Па си загрејао, је ли? Говори! — беснио је чика-Мија, попустив мало гушу јадноме момку.

— Не!

— Него шта? —

— Ладна је била вода, на сам....

— Па си? — А? —

— Па сам просуо и налио другу.

*

— Општино!..Државо!... пропиштао је скрушени чика-Мија.

* *

Кад бих знао да пред св. Петром нису велики греси ако ко за живота свога не радо плаћа трошарину, царину и друге дације, молио бих се милостивом Богу да чика-Мија даде рајскога наеђења. Та он је ипак био добар човек; а што је умро без тестамента, не треба мислити да је тиме на последњем часу хтео побећи плаћање такса, него је желео да га наследим ја — најближи и захвални синовац.

И свећу сам му придржао. Његове последње испрекидане речи беху:.. држава .. општина. . свуда има сваком месту.. ах..... једанаесета заповест. *).

*) Ову приповетчицу ваљало би посветити онима који радо прелазе у Земун а царину не радо плаћају.

Пр. Слагача.

ПОЗИВ

Сви доле именовани обвезници I позива из Београда који као занатлије припадају разним јединицама, позивају се према решењу г. Министра Војног од 28 Августа пр. године СБр. 45. да тачно 25 тек. мес. представу својим нижеозначеним командама ради петнајестодневног вежбања:

а.) IV коњичком пуку

Редови: Стојан Богдановић, Владимир Ђурић, Петар Илић, Атанасије Васиљевић, Антоније Васић, Петар Ковачевић, Јован Тадић, Јован Поповић, Станимир Секулић, каплар: Лазар Аксентијевић.

б.) гардијском батаљону:

Редов: Петар Николић.

в.) управи војне одеће:

Редови: Мијат Борђевић, Јеврем Мишић, Љуба Стевановић, Миливој Обрадовић, Непад Аћимовић, Милан Танкокосић, Радисав Мићевић, Светислав Радојевић, Радосав Јовановић, Светозар Тешић, Димитрије Петровић, Милорад Науновић, Љубомир Јевремовић, Спасоје Поповић, Борђе Костић, Вукадин Томановић, Димитрије П. Јовановић, Драгутин Тодоровић, Коста Трајковић, Стеван Станојевић — Стетојевић, Бока Јовановић, Стеван Андрејевић, Јован Јовановић, Милутин Рапћеловић.

г.) VII. батаљону Краља Александра:

Редови: Светозар Н. Дамњановић, Љубомир Димитријевић, Љубомир Радосављевић, Лазар Николић, Драгутин Ристић, Лазар Вујић, Јоца Петровић, Храпсав Цојић, Танасије Зорић, Јелесије Радосављевић Станимир Секулић Миленко Вуковић, Јозеф Кафаревић, Јосиф Бурса, Стојан С. Влашковић, Миленко Капларевић, Петар Динић, Душан Милаковић, Лазар Милосављевић, Љубомир Јевремовић, Милан Миловановић, Стојан Петровић, Милутин Благојевић, Веселин Миланović. Лука Мијајловић, Јова Николајевић, Душан Дакић, Тодор Негић, Радојица Павловић, Тодор Радовановић.

д.) управи ветеринарске школе:

Редови: Михајло Смиљанић, Панта Петровић, Танасије Јовановић, Димитрије И. Борђевић, Драгутин Цветковић, Живко Милисављевић, Љубомир Тошић, Обрад Глогиновић, Адолф Лудвих, поднаредник: Велимир Јовичић.

ђ.) Дунавском возарском ескадрону:

Редови: Васа Гавриловић, Јоца Јуришић, Иван Илић, Антон Јозељ — Јохал.

е.) Управи војно-техничког завода:

Редови: Владислав Веселић, Милан Јанковић, Михајло Илић, Павле Борђевић.

ж.) Главном убојном олагалишту:

Редови: Сава Аранђеловић, Љубомир Божић.

з.) Управи гарнизона:

Редови: Драгутин Николић, Таса Стојановић

и.) Дунавском артиљеријском пуку:

Редови: Јован Радојичић, Живојин М. Вујновић, Карл Арнолд, Петар Милић, Михајло Милчић, Петар Ковачевић, Миливој Радосављевић, Коста Нешић, Живан Јовановић, Ђорђе Пауновић, Јован Шнајдер, Ђорђе Крстић, Сима Јовановић, Јован Фрајдерах, Михајло Јанковић. Ранко Поповић, Љубомир Митровић, Јован Шмит, Цветко Обрадовић, Лазар Пајић и Милан Стајевић.

Од доласка ослобођавају се само они који су тако болесни да не могу на вежбу доћи, и то за време болести, а извињавају се по лекарској сведоџби. — Сем болести извињава и смртни случај у породици али и то само за време сахране.

Ко се не би овоме позиву одазвао искусиће најстрожије законске мере и биће стражарно у команду спроведен.

Из канцеларије VII пуков. окр. команде 10. Јануара 1890 год. Бр. 3732/89.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 2. до 8. Јануара закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
10,000	Брашна пшенична	—·—
	Брашна кукурузна	—·—
713,534	Пшенице	14·20
33,510	Кукуруза	10·50
10,000	Ражи	13·—
	Крупника	—·—
363	Јечма	12·50
15,388	Овса	12·80
	Кукуруз нови	—·—
437	Пасуља	23·—
3,225	Кромпира	8·50
4,174	Арпацика	18·—
1 130	Црна лука	10·—
	Бела лука	35·—
	Лука аршламе	—·—
2,053	Јабука	19·—
585	Крушака	10·50
69	Ораја	20·
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
82,033	Сувих шљива нов.	21·50
82,630	Сена	5·50
5,210	Сламе	3·—
	Шишарке	— —
	Меда	—·—
32	Кајмака	120
332	Сира	85·—
2,696	Лоја топљена	95·—
	Лоја нетопљена	—·—
89	Масти	115
1,778	Сува меса гов	54·—
39.528	Свиња дебелих	76·—
5,880	Креча	3·40
	Катрана	—·—
	Рибе фришке	—·—
	Купуса кисела	—·—
	Рена	—·—
Литара		
54,192	Вина црна	18·—
	Вина бела	—·—
21,447	Ракије шљ. меке	27·—
	Ракије комове меке	—·—

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 1.538·10 дин.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

НА ЗНАЊЕ

Који још није учинио, а жели напунити своје леденице ледом из атара општине београдске, има се пријавити претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антонијевићу да таксу плати и одобрење добије.

Сви они који приређују у својим локалима, јавне забаве, представе, игранке, држе певаче или музику, дужни су пријављивати се претходно Општинскоме Суду ради одобрења.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40	дин.
б). за неузидан шпорхерд	0,40	„
в). за узидан „	0,80	дин.
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици	1,00	„
д) за чишћење димњака од два спрата	0,40	„
ђ). за чишћење простог димњака	0.20	„
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20	„
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пећима	0,40	„
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50	„

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20	„
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60	„
в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00	„

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	12,00	дин.
б). од акова	0 60	„

IV. ПОШТАРИНА:

а). марка за паште једном за свагда	3	дин.
б). марка за кују	6	„
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене		

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7	дин.
б) гроб за одрасле	12	„
в). мала гробница	555	дин.
г). већа гробница	967	„
д). велика гробница	1207	„

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90	дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90	„
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90	„

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 4. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 21. јануара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕГРАДА

На основу члана 26. закона о општинама, установљено је место још једног члана Суда, које се одмах има попунити.

Тако исто решено је и да се изврши накнадни избор других грађана на место: г.г. Николе Вулковића члана суда, Димитрија Ћирковића и Тод. Ј. Мијаиловића, одборника, Ђоке Николајевића — Хаџи и Милоша Обркнежевића, заменика, који су по члану 32. и 62. закона о општинама из показаних узрока ослобођени од кметске и одборничке дужности.

Према овоме општински Суд на основу одлуке општинскога одбора из седнице од 12. ов. мес. позива грађане вароши Београда да 28. Јаунара т. г. дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и изврше избор:

а) два члана Суда
б) два одборника и
в) два заменика — одборника.

Збор ће се држати по одељцима варошким а почеће у 8 часова из јутра.

Бирачи могу на зборна места долазити до 12 у подне и од 2 до 6 часова по подне, у које доба престаје пуштање гласача на биралиште.

Спискови бирачки изложени су у благајноме одељењу општинскога Суда те их грађани могу разгледати све до дана избора.

Изборна места за овај збор биће:

а) за **кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б.) за **кварт теразијски** — у теразијској м. школи (улица 2 јабланa);

в.) за **кварт дорћолски** — у основној мушкој школи (душанова улица);

г) за **кварт савамалски** — у основној мушкој школи (савска улица преко пута кварта);

д.) за **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) за **кварт врачарски** — у осн. мушкој школи (пријепољска улица, спрећу вој-болнице).

Бирачки одбори објавиће се засебно.

Од стране Суда општине варошн Београда 17. Јануара 1890 год. АБр. 87.

ПОЗИВ ПОРЕСКОГ ОДБОРА

Порески одбор за варош Београд образовао се и отпочео свој рад, да распореди порез на грађанство за 1890. рач. годину.

На основу чл. 32-ог закона о непосредном порезу, позива се овдашње грађанство, да поднесе пореском одбору пријавне пореске листе до 31-ог ов. месеца.

Да би се пријам ових листа олакшао и убрзао наређује се, да сваки своју листу преда порезнику онога кварта у коме станује.

Свака пријавна листа треба да је снабдевена таксеном марком од 30 пара динарских. Оне ће се примати сваког дана од 8—12 пре и од 2—5 сати по подне.

Сваки грађанин треба за се да поднесе пријавну листу, коју ће тачно према своме имовном стању попунити.

За масе — пупилне и банкротске — дужни су да учине пријаву њихови старатељи;

За оне, који нису овде, њихови пуномоћници;

За правне личности, — управници установа;

За жену или децу, — муж, односно отац.

Газде и мајстори одговарају за порез својих млађих. С тога се на основу члана 56-ог поменутог закона позивају, да своје млађе: слуге, слушкиње, калфе и т. п. особено пријаве пореском одбору.

У чл. 86-том закона о непосредном порезу прописана је казна за оне, који се у остављеном року не би пореском одбору пријавили.

Уједно обраћа се пажња грађанству на законска наређења о *савесности* пријаве. Тешке су законске последице за оне, који не би истинито своје стање пријавили. А на случај, да се у истинитост пречије пријаве посумња, одбор је власан, да сам даје оцене о стању сваког таквог пријавника.

Тога ради умољава се грађанство, да својој дужности савесно одговори, како одбор не би био принуђен да према сумњивим пријавницима употреби право, које му прописи закона дају.

Да би се пријавне листе што тачније попуњавале, овде се, поред упута који је издао господин министар финанције 10-ог февр. 1888 год. ПРбр. 2910, следеће објашњава:

1.) Трговци, занатлије и индустријалци, поред осталих облика пореза, плаћају још и порез на капитал уложен у радњу.

У чл. 49-ом закона о непосредном порезу прописује се, да за оцену величине капитала, који је у радњу уложен, важи извод из књига, које су уредно вођене и судом потврђене. С тога сваки, који плаћању овог пореза подлежи; треба да уз пријавну листу поднесе потврђени извод из својих књига, као доказ за величину свога капитала. Ко то не учини а одбор посумња у истинитост пријаве, тога ће се капитално стање у одбору оценити.

Као капитал рачуна се не само сопствени новац, већ и повучени кредит; па с тога нека сваки при стављању свога капитала има и ово у виду.

2.) И готовина, која се не улаже у радњу, нити се даје под интерес — порезује се по закону као капитал који је у радњу уложен. С тога сваки онај, коме се готовина затекла у каси, нека исту у дотичној рубрици пријавне листе тачно означи.

Као на све, тако и на овај облик пореза обратиће се одбору нарочита пажња.

3.) Апотекари плаћају не само порез на капитал уложен у радњу, већ и на зараду — приход од радње, — по наређењу чл 51-ог закона о непосредном порезу. С тога се они позивају, да и свој приход од радње у пријавној листи назначе. А за доказ њиховог прихода може послужити потврђени извод из њихових прошлогодишњих књига, који треба уз пријаву да поднесу. Ово важи и за банкаре, мењаче, комисионаре, агенте и сензале.

4.) Они који би имали законског основа, да се плаћања ма каквог облика пореза ослободе. треба да се са тражењем и доказима пријаве пореском одбору.

Из седнице пореског одбора, 16. Јануара 1890 године, у Београду.

За председника пореског одбора
Члан Суда
Милан Банковић.

О УПОТРЕБЉИВОСТИ НАЂЕНЕ ВОДЕ

Извештај техничког пододбора за извршење новог водовода.

(Продужење)

И по његовом мишљењу, за извесне индустријске цељи, могла би се желети нешто мекша вода; но према геолошком склопу београдске околине не можемо се надати, да ћемо наћи меке воде у доле већој количини. Тврдоћа нађене воде није међу тим довољан разлог, да се она одбаци, те да се усвоји речна вода. На против примерима доказивао је г. Смрекер, да се многе и веће и развијеније вароши европске служе много тврђом водом. Друге замерке нађеној води у Макишу не налази, пошто је гвожђевит и земљани укус воде на извору пролазан, а садржина гвожђа у води није толика, да би она могла бити од приметне штете, било са гледишта хигијенског било са техничког.

У извештају своме од 11 VI. 1889. који се овде под 8.) прилаже, дао је г. Др. Леко, на основу својих анализа, оцену свију испитиваних вода, а за подземну воду из области Белих Вода каже: да одговара у главноме условима, који се обично полажу за добре изворске и подземне воде, и да је беспрекорна пијаћа вода, ако се микроскопским и бактеоролошким испитивањем не би открили какви већи недостатци у њој.

За карактеристичан укус гвожђевитих вода, који се на макишкој води опажа, сам вели да се одмах губи, и према томе вероватно је, да га је лако простим средствима поправити. Што се пак тиче недовољне свежине у укусу те воде, који је на извору примећен, он долази по свој прилици од недостатка слободне угљене киселине; међу тим код подземних вода ове обично нема, па се оне опет препоручују као добре и укусне воде за пиће, тим пре ако имају у већој количини бикарбонских соли (које при разлагању ослобођавају угљену киселину), а такав је случај нарочито и код макишке подземне воде.

У осталом и сам г. Леко признаје, кад се у макишкој води изгуби укус на гвожђе, да је онда пријатна за пиће.

Односно бистрине макишке воде, узимате из разних избушених рупа, г. Леко им исту потврђује, но вели да се те воде на скоро ма и најмање замуте. Даље вели да тај талог, који је код где којих проба толико незнатан, да се једва опажа, опет смета, те вода не може да се одржи кристално бистра, као н. пр. воде Топчидерске и са извора Репишта.

Овде не треба погрешно разумети, да макишке воде остају мутне. На против после кратког времена талог сасвим легне и воде су после тога постојано бистре.

Што макишка вода, услед веће садржине креча и магнезије, долази у ред „тешких“ вода, то и г. Леко тумачи геолошком природом околине београдске, па пошто су и све наше изворске воде такве, то се и она има сматрати као изврсна вода за пиће

На основу хемијске анализе воде из бунара, са којим је у Макишу чињен квантитативни покушај, извршене од стране минхенског завода за испитивање животних средстава, извештајем својим од 2. (14) VI. 1889. год. поднео је стални члан тамошњег хигијенског института, чувени Др. М. Петенхофер. своје мишљење о употребљивости те воде.

Извештај тај прилажемо овде под 9·), а из истога следује, да вода та може да се употреби и за пиће и за остале потребе.

Најзад на основу свију извршених хемијских анализа, као и на основу сопствених бактеоролошких анализа, поднео је 23. VI. 1889. год. и професор хигијене и судске медецине на нашој Великој Школи, Др. Милан Јовановић Батут, своје мишљење о употребљивости макишке подземне воде.

Тај извештај прилажемо овде под 10).

Према томе г. Јовановић налази, да је подземна вода из области Белих вода:

1). Сталне температуре, која лежи испод највеће дозвољене границе :

2). Да јој је изглед лен и пријатан;

3). Да јој је укус као и код воде са извора Беле Воде и да садржина гвожђа није велика;

4). Да хемијске анализе могу да нас задовоље;

5). Да је тврдоћа те воде са хигијенског гледишта дозвољена, и

6). Да се „по бактеоролошкој анализи може рећи, да су те воде чисте — а то је управо најважније.“

При свем том, пошто је бактеоролошка анализа воде из рупе XII. испала неповољна; г. Јовановић не може да даде своје одсудно мишљење о томе, да се према досадањим резултатима усвоји макишка подземна вода; те предлаже да се претходно изврши још тек читав низ хемијских и бактеоролошких анализа, а обраћа пажњу и на начин изолисања подземне воде од горње предлажући, и само дренирање Макиша.

*

Ако узмемо средње вредности из свију извршених хемијских анализа од разних вода, које би се могле узети у претрес, па их поређамо у таблицу, моћи ћемо их међусобно у сравнење узети. Таква таблица налази се у прилогу под 11). а у истој су садржини и резултати бактеоролошких анализа.

При томе, при сравнењу средњих вредности хемијских анализа макишке подземне воде, нису узете у обзир анализе воде из рупа II, III, IV и V — пошто су оне напуштене, јер се налазе далеко у Макишу, а и садрже много већу количину оксида алуминије и гвожђа, но вода из осталих избушених рупа.

Међу тим узета је у обзир вода из 14 рупа (и то бр. I-а VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XVI, XVII, XVIII, и XXVIII), које све леже ближе извору Беле Воде, а од којих је г. Леко извршио свега 18 анализа.

Као што се из те таблице види, хемијска анализа чесменних и изворских вода, подземне воде из мокролушке долине и подземне воде у Макишу, показује сасвим незнатне разлике, а све су те воде чисте и добре, нити садрже каквих недозвољених и по здравље штетних састојака. Пошто међу тим једино подземна вода из Макиша може да даде сву потребну количину, то она и заслужује првенство међу свима испитиваним водама.

Вода макишка, по физичким, хемијским и бактеоролошким особинама својим, може се сматрати као беспрекорна вода за пиће — па дакле и за осталу потребу.

Мане те воде нису такве и толике, да би било оправдано исту одбацити, а усвојити речну воду, било саму било у комбинацијама са изворском и садњом чесменском водом за пиће

Упуштајући се подробније у претресање тих мана, можемо да наведемо пре свега, да у хемијском погледу постоји сасвим незнатна разлика између воде са данашњих наших чесама и поменуте подземне воде из Макиша.

Чесмене воде имају у средњој вредности 4 мгр. хлора у 1 литру воде, а макишка 20 мгр., дакле за 16 мгр. више. Међу тим ни количина хлора у макишкој води не прелази обично дозвољену меру, а сем тога садржина хлора могла би у води да буде опасна и недозвољена, када би она долазила услед биолошких процеса, што међу тим овде није случај, јер у води нема трагова трулих или трулежу подложних органских материја.

Што се тиче сувог остатка он поглавито долази од креча и магнезије, а у томе погледу средње вредности из хемијских анализа чесмених вода и подземне воде у Макишу овако се односе:

	ИМА КРЕЧА	МАГНЕЗИЈЕ
у чесменим водама	0,100	0,054 гр. у 1 л.
„ подз. води у Макишу	0,156	0,064 „ „ „ „
дакле у послед. има више	0,056	0,010 „ „ „ „

Ова већа количина креча и магнезије причињава већу тврдоћу макишке воде према чесменој. Као што смо већ више пута поменули, та тврдоћа није толика, да би вода била неупотребљива, а то тврде и сви упитани стручњаци. Садржина креча и магнезије у макишкој води не прелази ни обично дозвољене границе за то. Сем тога такви стојаци у води која се пије нису ни најмање шкодљиви. Тако н. пр. и директор берлинског водовода г. Гил вели: „Није још доказано, да је штетно утицала на здравље вода, која по својој природи садржи доста креча.“ Кад се креч у води не налази у виду хлоркалцијума, већ као карбонат и бикарбонат — као што је и у свима нашим водама — онда он не само да није штетан по здравље, већ и у извесној мери доприноси и пријатном укусу воде.

Што се укупне тежине воде тиче, ту нас могу умирити податци о употребљеној води по другим европским варошима. Тако док макишка вода има средњу укупну тврдоћу од 23 немачка ступња, дотле се у Берлину по Фишеру употребљује за пиће вода и до 60°, а у Магдебургу и до 70°, и то без икаквог шкодљивог утицаја по здравље. У Енглеској многе вароши где су санитетске прилике сасвим повољне, троше воду са 30° тврдоће и више. У Марсељу чувена је као добра вода са „Ружиног извора“ (Source des Roses), која има $24,^{0}_{4}$ — а троши се и вода са 39° тврдоће. У Паризу сматра се као најздравија и најпријатнија вода из водовода Аркељског, која има од прилике исту тврдоћу као и наша подземна вода.

Тврдоћа воде, ако није од значаја са чисто здравственог гледишта, у толико је важнија са погледом на употребу њену за прање и за извесне индустријске циљи.

На сваки ступањ тврдоће троши се при прању по 120 мгр. сапуна на литар воде.

Ако узмемо у сравнење савску и подземну макишку воду, налазимо разлику од $14^{1}/_{2}^{0}$, што одговара већем потрошку сапуна од 1,74 гр. на 1 литар или на сваки кубни метар (20 ак.) воде, који се за прање ладном водом потроши, по 1.74 кгр. сапуна. На саку воде од 2 акова долази дакле на 17 и по декаграма сапуна, а то не чини више од 6—8 кгр. сапуна просечно на сваку кућу годишње, или месечно $^{1}/_{2}$—$^{2}/_{3}$ кгр.

Ма да је ово толико незнатан вишак, да није вредно о њему говорити, ипак у ствари неће ни толики потрошак бити потребан; јер тврдоћа макишке воде, која поглавито долази од карбоната и бикарбоната калцијума и магнезијума, при кувању знатно се смањује, а ово смањивање може да се подпомогне и додавањем одговарајуће количине калцијум-хидрата (гашеног креча).

Тврда је вода поглавито штетна за парне котлове, јер при кувању и испаравању у истима образује камен у котлу (Kesselstein), од којега се ухвати кора на дуваре котла и по цевима у истоме. Услед тога проузрокује се при раду нешто већи потрошак горива, а и котлови се брже кваре. Међу тим, данашња техника у стању је да у великој мери томе злу доскочи, како самом конструкцијом котлова, тако и употребом извесних средстава, која нам технологија пружа, а којима можемо и тешку воду да учинимо употребљивом, без осетно већих трошкова и штете за котлове. Најзад Београд сам није за сада никаква индустријска варош, а и ако се индустрија буде развила, њој ће бити природно место испод Београда на Дунаву, камо ће се она из санитетских обзира у интересу београдског становништва морати упутити.

Даља једна мана која се истиче код подземне воде из области Белих вода, то је земљано минерални укус, који се осећа на месту црпљења воде из бушених рупа. Тај укус губи се чим вода и најмање постоји, тако да се неће осећати ни у резервовару ни у водоводним цевима. Он може да долази од оксида алуминије и гвожђа, а тих састојака има просечно у макишкој води 5 мгр. у 1 литру, докле их у нашим чесменим водама има преко 7. Хемијска анализа воде са Чукур чесме, којој нико у Београду не налази мане, показује 12 мгр. оксида алуминије и гвожђа, а толика количина не налази се ни у једној води из бушених рупа у Макишу, које се у обзир узимају: те према томе доказује се да то не може да буде узрок да вода поменути укус задржи.

Што се самога гвожђа тиче које се у води налази, пошто оно за пиће није ниуколико шкодљиво, а и укус који у макишкој води причињава одмах се губи, па може веома лако и да се ваздухом оксидише и сталожи; могло би исто само за извену индустријску потребу, као и за прање кошуља, да буде од штетног утицаја, кад би се у већој количини у води налазило У таквом случају оно би причињавало и тешкоће при самоме обдржавању водоводних цеви, јер потпомаже развитак извесних алги.

Према закључцима фармацеутског конгреса, држаног у Берлину, 1885. г. у 1 литру воде не треба да има више од 3 мгр. оксида гвожђа, докле у макишкој води, према извршеној хемијској анализи, има само $^{1}/_{6}$—$^{1}/_{4}$ те количине.

Ни са те стране дакле не може се макишкој подземној води ништа замерити, о чему ћемо се још боље уверити, ако се сетимо, да многе европске вароши у својим водоводима употребљују подземну воду са много више гвожђевитих састојака. Раније већ једном поменули смо подземну воду употребљену за водовод у Лајпцигу, која је много више оксида гвожђа садржавала, па је ипак усвојена, пошто су вештачким путем успели, да сведу садржину истога на $^{1}/_{2}$ — 1 мгр. у 1 литру воде, а то већ сматрају као особито повољно. Па и код нас, ако буде потребе, простим средствима моћи ћемо садржину оксида гвожђа редуковати, а сем тога и техничке тешкоће при обдржавању водовода могу лако да се избегну.

Највећа је незгода према досадањим квалитативним испитивањима макишке подземне воде та, што је бактеоролошка анализа воде из рупе XII неповољно испала, а то је и г. Јовановићу дало повода, да за сада не може одсудно за ту воду да се реши, а иначе би је сасвим одушевљено препоручио, као што је сам признао.

Међу тим, ми смо мишљења да и та бактеоролошка анализа не говори противу наше воде.

То држимо с тога, што у подземној води у Макишу нема никаквих трулих или трулежу подложних органских материја, које би могле потпомагати опстанак и развитак шкодљивих микроргранизма, нити такве материје могу да прођу озго кроз постојећи дебео слој компактне и непробојне уме. У опште науком је данас доказано, да у земљи која се не налази у сасвим растреситом стању, само до дубине од 4 метра могу да наступе услови повољни за опстанак шкодљивих бактерија, док на већој дубини и у сабијеној земљи таквих услова нема. Према томе, за сваку изворску или подземну воду, која показује сталну температуру, што сведочи да долази из дубине на коју промене спољне температуре више не утичу, може се унапред казати, да не садржи никаквих шкодљивих клица органских.

Сем тога, у нашем специјалном случају, пошто је једна бактеоролошка анализа (проба узета из рупе I-ва) испала веома повољно а друга (проба узета из бунара XII за време црпљења за квантитативни покушај) доста неповољно, мора се закључити, да је при узимању за последњу пробу, вода била загађена горњом барском водом. И доиста то се може и доказати, јер од обложних цеви, које су за бунар набављене, један је комад приспео дефектан, те га технички одбор није могао примити. Услед тога, при спуштању бунара на потребну дубину, морала се око истога ископати рупа, да би се и послења цев

могла сабити. При томе је дакле бунар са својим горњим отвором дошао испод нивоа горње барске воде, и остао је у томе положају, догод обложне цеви, нису издигнуте за висину спуштеног бакарног филтра, а то је трајало скоро 10 дана. Сем тога, при спуштању и накнадном издизању обложних цеви, земља око тих цеви морала се раздрмати, а поврх свега услед јаког и непрекидног прилења воде за читавих 6 недеља дана, морала се она оздо у извесној мери и оронити, тако да је по свој прилици и споља око обложних цеви створила се мања комуникација између горње барске воде са прилењом водом из бунара.

На тај начин уверили смо се, да истакнуте мане подземној макишкој води нису од пресудног значаја, те дакле да можемо њену каквоћу као несумњиво добру обележити. Сем тога од трију вода, које се могу за будући водовод узети у обзир, изворске нема у довољној количини, а речна са хигијенског гледишта не може да се препоручи; те се према томе питање само по себи решава у корист подземне воде, које има у толикој количини да може да подмири све потребе београдског становништва и сада и за у будуће.

Па и поред овако јасне ствари у питању о макишкој води, а да би одузели ма и најмање основаности прекорима, ма од куда и ма из којих побуда они долазили; сматрали смо за корисно и потребно да прибавимо још и дефинитивно стручно мишљење каквог уваженог европсаог хигијеничара.

С тога је председник потписаног техничког одбора нарочитим писмом од 29. јуна 1889. старешини минхенског хигијенског института Др. Максиму Петенкоферу опширно саопштио резултате квалитативног испитивања и навео све што се замера и што се може замерити макишкој подземној води, а умолио га је, да нам даде савета и одговора у питању које нас занима.

Поменути стручњак, који се сматра као отац данашње хигијене, по ванредној љубазности својој, одговорио нам је одмах $^{7}/_{19}$ VII 1889. год. својеручним писмом, које ми због његове важности овде у целини саопштавамо.

Ово гласи:

„Минхен 19. јула 1889. год.

„Ваше високородије!"

„У Вашем веома штованом писму од 11. јула (29. јуна) 1889. постављате питања:

„1. Да ли је, према наведеним београдским приликама, умутно и корисно, да се дозволи грађење комбинованог система водовода (са водом за пиће са већ употребљених извора и водом из Саве за друге потребе), и

2., Да ли су замерке, које се чине макишкој подземној води, од таквог значаја, да она не може са чистом савести да се препоручи за будући водовод.

„На 1.

„Сем тога, што комбиновани систем, деобом у засебни водовод за пијаћу и други за воду за остале потребе, знатно повећава трошкове, говоре противу истога и разни други разлози.

„Најглавнији је разлог, што од воде за обичну потребу, са обзиром на шкодљивост по здравље у опште и са обзиром на патогене микрорганизме посебно, са хигијенског гледишта мора да се захтева исти ступањ чистоте, као и од воде за пиће. Ако се патос какве собе пере нечистом водом, онда може да се инфицира и сам патос а и подбој његов (испуна између патоса и таванице доњег спрата или подлоге). На тај начин могу при сушењу да пређу инфекцијозне материје у собни ваздух, у виду прашине. Та се прашина свуда наслаже, те може на предметима, који дају храну микроргнизмима, толико да се умноже, да на различит начин доспевају до човека у већој количини, но што може да их у 1—2 литара воде, колико човек дневно попије, јер он за 24 сата удише на 9000 литара ваздуха.

„Ако у употребљеној води има ма какве нечистоће, онда ће од ове, при сваком прању у кући, понешто заостати и све ће се више гомилати, у пркос највећој бризи за одржавање чистоте.

„Сем тога, где год поред водовода са водом за обичну потребу постоји нарочити водовод за потребу пића не може да се спречи да се и прво поменута вода не пије. У Швајцарској у Цириху, где такав комбиновани систем постоји, пре неколико година владала је епидемија тифуса, на се то приписивало томе, што су људи често пили воду из водовода за обичне потребе.

„С тога, што се тиче чистоте т. ј. нешкодљивости воде мора да се поставе исти захтеви односно воде за обичну употребу као и односно воде за пиће. А та вода сме да се разликује, од воде за пиће само по некојим физичким особинама, као н. пр. по температури и бистрини. Ако је вода за обичну употребу лети одвећ топла, а зими сувише хладна, онда можемо да се помогнемо разлађивањем у лето а грејањем зими, сем тога, ако је она мутна, мораће се филтровати (процедити); па онда таква вода може да се пије (ако по другим особинама својим није неупотребљива, ако је дакле иначе чиста).

„Са хигијенског гледишта не би се имало шта приметити противу тога, да се Београд снабде филтрованом савском или дунавском водом. Лондон спада међу најздравије вароши у свету, јер има само 20 од хиљаде укупног годишњег морталитета; па ипак је та џиновска варош у главноме снабдивена филтрованом водом из Темзе. Вода, која се доводи у филтре, узима се истина код Ричмонда више Лондона, но и више Ричмонда леже још многа места и фабрике са одводењем у Темзу па ипак речна вода задржава нужни ступањ чистоте.

„И варош Берлин снабдева се водом из Шпреа и из Тегелског језера, па се при томе добро осећа.

„Међу тим, грађење добрих филтара веома је скупоцена ствар и никако се не би могло оправдати, кад би која варош градила скупоцене инсталације са филтрима, а међу тим може да има на расположењу бистре изворске или подземне воде, за коју не треба никаквих филтара.

„На 2.

„Пошто извори, који на површину избијају и за Београд на расположењу стоје, ни из далека не могу да подмире варошку потребу у води; то је он пре свега упућен на обилну подземну воду из макишке равнице, ако иста има нужне особине.

„Хемијска анализа показује, да та вода има да се сматра као чиста вода из кречне формације и да спада у тако зване тврде воде.

„Водоводна комисија у Минхену, која је такође била упућена на кречну формацију, поставила је у своје време као границу тврдоће воде за Минхен 18 немачких ступњева. Изворска вода из мангфалске долине, која је најзад усвојена, има просечно 16 ступњева укупне а 5 сталне тврдоће.

„Подземна вода макишке долине има 23 ступња укупне а 9 сталне тврдоће.

„Према томе, београдска је вода још знатно тврђа од минхенске, међу тим то није у толикој мери, да би она због тога била неупотребљива.

„У Енглеској има вароши, које су снабдивене водом тврдоће од преко 30 немачких ступњева.

„Од поменута 23 ступња тврдоће, стално је само 9. а 14 ступњева тврдоће могу да се отклоне кувањем или одговарајућим додатком хидрата креча.

„Кад би хтели да израчунамо, колико ће се више сапуна потрошити, при прању са београдском водом, према минхенској; онда би то у новцу тако мало изнело, да нам нико за тај посао не би ни хвала рекао.

„Па и сопственици, парних котлова не могу показати много већи рачун, ако употребе воду тврдоће 23 уместо 18 ступњева.

„Бактеоролошко испитивање макишке подземне воде показало је међу тим резултат, којим би се могла деца плашити.

„Проба из рупе I-а дала је у једном кубном сантиметру само 34 бактерије, а на против пробе из рупе XII. дала их је 400.

„Међу тим, према најновијим истраживањима у лабораторији тајнога саветника професора Др. Коха у Берлину (види: О дезинфекцији бунара и садржини клицъ у подземној води. Од Др. Карла Френкла, приватног доцента и асисента хигијенског института у Берлину — Лист за хигијену. Издаје Кох и Флиге VI свеска, страна 23) нити оне 34 нити оних 400 поменутих бактерија долазе из подземне воде у макишку равницу него су тек озго у исту дошле. Френкл је испитивао бунаре, који су копани у једном од најстаријих делова варошких у Берлину, и из којих је прилења вода вазда показивала велику множину бактерија. Но он је нашао, да те бактерије леже само у бунарским котловима, цевима и шпрковима; јер кад су ови делови бунара стерилисани или дезинфиковани, онда вода није садржавала никаквих микроргнизама Такви стрелисани бунари давали су данима од клица сасвим слободну воду, а колоније ових тек су се поступно опет у истима насељавале. Френкл према томе завршује своју расправу (страна 55) следећим ре-

чима: „Доказано је, да је подземна вода и на местима, где се она налази непосредно испод јако опоганьеног и од дугог времена озиданог и насељеног земљишта, од „бактерија слободна.“

„Београђани дакле не треба да се боје бактерија из макишке подземне воде.

„Исто се тако не плашим, да ће барска вода, која лежи изнад 10 метара дебелог слоја уме, моћи да опогани подземну воду испод тога слоја.

„Према томе, на оба питања, која су ми постављена, могу да дадем одречен одговор, те са обзиром на постојеће прилике да препоручим употребу макишке подземне воде, са претпоставком да вода нема непријатног земљаног укуса, који сте споменули, а који ће се лако моћи отклонити одговарајућим облагањем избушених руна.

„Са изразом одличног високопштовања.“

„ВАШЕГ ВИСОКОРОД. НАЛОДАВЦА“

Др. Макс од Петенкофер с. р.

*

Према таквом стању ствари, потписани данас слободно и отворено излазе пред Одбор општински, са предлогом да изволи решити:

„Да се за будућа варошки водовод, једноставног система има употребити нађена подземна вода из области Белих Вода, за коју је предузетим испитивањем доказано, да је има у потребној количини за подмирење свију потреба, као и да је и чиста, добра и здрава.“

Те да тиме закључи први и најтежи корак при остварењу једне толико важне и жељно ишчекиване здравствене реформе.

*

Уједно, пошто је рок за израду пројекта, према нарочитом о томе закљученом уговору, зависан од решења самога питања о води; част нам је у прилогу под 12 одмах поднети и тврдан програм за израду пројекта, са молбом да Одбор општински и њега изволи усвојити.

А чим се ово изврши, и програм се г. Смрекеру прописно саопшти, он ће бити дужан најдаље у року од 2 месеца дана да поднесе потпун детаљни пројекат за водовод, после чега ћемо у име Бога моћи приступити и пословима за само извршење водовода.

У Београду,
14. Јула 1889. год.

ТЕХНИЧКОГ ОДБОРА
ЗА ИЗВРШЕЊЕ ВАРОШКОГ ВОДОВОДА:

деловођ: Н. И. Стаменковић — председник: М. Јосимовић

ЧЛАНОВИ:

Коста Д. Главинић, А. Алексић, Др. Марко Т. Леко, Свет. Зорић, Др. Л. Пачу

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

V.

Пошто смо на овај начин претресли питање о томе, каква је калдрма за Београд потребна и целисходна, сада је на реду да видимо, шта би новаца стало калдрмисање свију улица београдских.

Ми се при томе за сада нећемо дакле осврнати на садашње финанскијске изворе општинске и на буџетску могућност; но ћемо најпре одредити, које су суме у опште потребне, да се предузеће у целом обиму може остварити.

Према под [illegible] приложеном списку, израђеном у нижињерској канцеларији општинској, Београд има без Енглезовца површину улица од 931 461 m² од којих 334·160 m² заузимају пешачке стазе (тротоари). Самога коловоза има дакле 597.300 или у округлом броју 600.000 кв. метара.

Ако при томе узмемо 60 километара као дужину свију улица, онда имамо 10 метара као просечну ширину коловоза.

Држимо да нећемо погрешити, ако узмемо да само $^1/_5$ у купне површине заузимају улице угледније и најживљег саобраћаја, $^1/_5$ те површине улице са средњим саобраћаје, а остеле $^3/_5$ да заузимају улице малог и незнатног саобраћаја.

Према томе имали би $^1/_5$ да патошемо мешовитом калдрмом (од тесаног и дотераног ломљеног камена), $^1/_5$ калдрмом од дотераног и $^3/_5$ од обичног ломљеног камена.

Трошак за грађење калдрме можемо узети да ће бити следећи:

а.) За мешовиту калдрму 120.000 m² à 9·45 дин.*) = 1,134.000 д.
б.) За калдрму од дотераног ломљеног камена 120 000 m³ à 4.95 „ **) = 594.000 „
За калдрму од чисто ломљеног камена 360.000 m² à 3.15 „ ***) = 1,134.000 д.

Свега чисто за грађење потребно дакле 2,862.000 д.

Пошто ова сума мора да се изда на грађење, очевидно је, ако се мисли да се изврши сва калдрма од једном или у кратком року, да би се та сума морала зајмом набавити. Кад се зајам гради, онда са обзиром на трошкове око финансирања, мора сума потребна за само грађење да се увећа за известан проценат Ако тај проценат не рачунамо већи од $7^1/_2$ (а он често и нарочито у оријенту баснословно расте, тако да иде до 40%)· онда нам потребује зајам од 3 076.650 дин

Ми рачунамо век калдрме, о којој говоримо, у 30 година. У том року имао би дакле и зајам да се исплати, па ако узмемо 5% као дозвољени интерес онда добијамо као ануитет за интерес и отплату позајмљене суме:

$$R = 3{,}076.650 \left\{ \frac{0{\cdot}05 \cdot \overline{1{\cdot}05}^{30}}{\overline{1{\cdot}05}^{30} - 1} \right\} = 3{,}076.650 \cdot 0{,}0650876 = 200{\cdot}251.76$$

динара, која би сума имала да се стави у буџет.

Сем тога, и за редовно обдржавање и претресање калдрме, мора годишње да се има на расположењу одговарајућа цифра. а колика ће приближно бити може да се оцени на следећи начин.

Ако узмемо век калдрме 30 година, она се за то време мора бар сваке десете године претресати (оправљати), при чему се има на 10% новог материјала утрошити; а сем тога ситније оправке морају непрекидно да се врше, те да се калдрма одржи у добром и употребљивом стању. Према приликама приближно сличним нашима, можемо узети, да ће сав тај трошак изнети просечно на год. по 0 20 дин. за мешовиту калдрму, 0,18 за калдрму од дотераног и 0,17 за калдрму од обичног ломљеног камена, на сваки квадратни метар калдрме. Тако дакле за обдржавање калдрме биће потребно:

а.) За мешовиту калдрму 120 000 по 0,20 = 24.000 дин.
б.) За калдрму од дотераног ломљеног камена 120.000 по 0,18 = 21.600 „
в.) За калдрму од обичног ломљеног камена 360.000 по 0,17 = 62.200 „

Свега дин 106 800 „

---

*) По целој ширини коловоза
1.) Калдрма од тесаног камена 5.00 m à 13.50 д. = 67.50 д.
2.) „ „ дотераног ломљеног камена 4 50 à 4.50 дин. = 20.25 д.
3.) Олуци поред пешачких стаза. од тесаног камена 2.0,25 = 0.50 à 13.50 дин. = 9.75 д.
Свега 10.00 m à 9.45 дин. = 94.50 дин.
Дакле 1 метар квадратни стаје према томе 9.45 дин.

**) 1.) Калдрма од дотераног ломљеног камена 9.50 m à 4.50 д· = 42,75 д.
2.) Олуци поред пешачких стаза од тесаног камена 0.50 à 13.50 д. = 6.75 д.
Свега 10.00 m à 4.95 д. = 49.50 д.
Дакле просечно 1 метар квадратни стаје 4.95 д.

***) Досадања калдрма стаје просечно 3 дин. Она може изчесно да се изради по јевтинију цену, но када узмемо да треба пажљивије да се ради и нарочито боље да се набија, нећемо моћи ставити мању цену, напротив требало би нешто мало додати и држимо да би доста било за то $7^1/_2$ пара. Према томе имали би:

1.) Калдрма од обичног ломљеног камена 9.50 m à 3.075 дин. = 29.21 д.
2) Олуци од дотераног ломљеног камена 0.50 m à 4.500 дин. = 2.25 д.
Свега 10.00 m à 3.15 дин. = 31.46 д.
Дакле просечно 1 метар квадратни стаје 3 15 д.

Када још увземо, да је са хигијенског гледишта апсолутно потребно, да се улице чисте и поливају; те да се и у том погледу не остављају више у овако жалосном стању, као што је до сада било: онда и за то морамо узети у обсир потребну суму у најмање:

а) За чишћење улица 600.000 m² à 0,05 дин. = 30.000 дин.
б.) За поливање улица 600.000 m² à 0,02*) „ = 12.000 „

Свега динара 42.000 „

Када све три наведене суме саберемо, добијамо

а.) Грађење калдрме . . . 200 251 76
б.) Обдржавање калдрме . . 106.800.00
в.) Чишћење и поливање калдрме 42.000,00

Свега динара 349,051,76

Ако међу тим узмемо у обзир сада постојећу калдрму, које има преко 350.000 m², дакле на 50.000 m² камена у њој, на ако претпоставимо да се ⅛ отуда може употребити опет за калдрму од ломљеног камена, а остале ⅞ за друге цељи; онда то представља вредност од приличе од

10.000 m³ по 4 дин = 40 000 динара
40.000 m³ по 2 „ = 80.000 „

Свега 120.000 динара

А то одговара годишњем смањивању издатака за 7.819.27 динара; јер би се сума зајма могла за 120.000 динара смањити.

У ствари дакле било би потребно
349.051,76 — 7,819, 27 = 341.232,49
или у округлој цифри 340.000 динара само на калдрму,

*

Како је ова сума велика, а општини београдској предстоје још и многи други послови; то не би лако било могућно калдрмисању улица варошких приступити на показани начин.

С тога сматрамо, да је веома нужно размислити, да ли се не би цељ могла постићи и са мање трошка, а мишљења смо да је то могућно, на начин који ћемо сада навести.

Нити је рационално, нити потребно, да се од једном приступи калдрмисању свију улица.

Данас у Београду има већ $^{7}/_{12}$ целе површине улица под калдрмом, а то није мало, када узмемо у обзир, да и по много већим варошима често не стоји боље. Тако у Бечу 1884. одн је било је само на ⅔ свију улица калдрмисано.

Ми дакле не би морали одмах велику површину нове калдрме извршити, па да ипак за дуго време и у довољној мери подмиримо сву потребу варошку, са обзиром на трговачки саобраћај. Код нас би међу тим економија у издацима ово врсте, ако већ нису апсолутно непзбежни, била тим више на месту, што је Београд веома распрострањен и сасвим незнатно насељен.

Тако код нас на сваку главу, постојећег становништва, долази 3 пут већа површина самога коловоза, но што је то у Бечу. Исто тако у Београду сваки становник много више плаћа годишње, и то сада већ за овако лошу калдрму, но што то становчик бечки чини, за своје куд и камо боље калдрмисане улице.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Оволико са обзиром на нов водовод, који се има извршити. Иначе више.

ПОЛУГОДИШЊИ ИСПИТИ

Према члану 44. закона о сновним школама и распису Г. Министра просвете од 28. Децембра пр. год. ПБр. 21.334.. држаће се, и ове године, полугодишњи испити у београдским основним школама.

Испити ће бити у школама:

I. Код Саборне цркве

26. Јануара

Пре подне	После подне
у IV раз. мушке школе	у IV раз. женске школе
у I раз. женске школе	у I раз. мушке школе

27. Јануара

у III раз мушке школе	у III раз. женске школе
у II раз. женске школе	у II раз. мушке школе

II. На Сави и у вежбаоници В. женске школе

26. Јануара

Пре подне	После подне
у IV раз. мушке школе	у III раз. мушке школе
у I раз. мушке школе	

27. Јануара

у III и IV раз вежбаонице	у I раз. вежбаонице
у II раз. мушке школе	

29. Јануара

у III и IV р. ж. шк. на Сави	у I и II раз. ж. шк. на Сави
у II раз. вежбаонице	

III. На Теразијама

24. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. I од. мушке школе	у I р. II од. мушке школе

25. Јануара

у II раз. I од мушке школе	у II р. II од. мушке школе
у I раз. женске школе	

26. Јануара

у III раз. мушке школе	у II раз. женске школе

27. Јануара

у IV р. I од. мушке школе	у III раз. женске школе

29. Јануара

у IV р. II од. муш. школе	у IV раз. женске школе

IV. У Палилули

25. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. I од. мушке школе	у I раз. женске школе
у I р. II од. мушке школе	у II раз. мушке школе

26. Јануара

у III раз. мушке школе	у IV раз. мушке школе
у II раз. женске школе	у III раз. женске школе

27. Јануара

у IV раз женске школе	—

V. На Врачару

23. Јануара

Пре подне	После подне
у IV р. I од. м. шк. на З. Вр.	у I. р. I од. м. шк. на З. Врач.

24. Јануара

у I р. II од. м. шк. на И. Врач.	у I раз. ж. шк. на З. Врач.

25. Јануара

у II р. ж. шк. на З. Врач.	у II р. II од. м. шк. на И. Врач.

26. Јачуара

у I р. ж. шк. на И. Врач	у II р. I од. м. шк. на З. Врач.

27. Јачуара

у II р. ж. шк. на И. Врач.	у III р. I од. м. шк на З. Врач

29. Јануара

у III р. II од. м. шк. на И. Вр.	у III р. ж. шк. на З. Врач.

31. Јануара

у IV р. м. шк. на И. Врач.	у IV р. ж. шк. на И. Врач.
у III и IV разреду женске школе на Нсг. Врачару (цео дан).	

VI. На Дорћолу и Јалији

23. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. муш. школе на Дорћолу	у I р. жен. школ. на Дорћолу
у I и II р. жен. школ. на Јалији	у I р. муш. школ. на Јалији

24. Јануара

у II р. муш. шк. на Дорћолу	у приправном разр. на Јалији
у II р. жен. шк. на Дорћолу	у III и IV р. жен. шк. Јалији

25 Јануара

у III р. муш школе на Дорћолу	—
у III р. жен. школе на Дорћолу	—

26. Јануара

у IV р. муш. шк. на Дорћолу	у II р. муш. шк. на Јалији.
у IV р. жен. шк. на Дорћолу	

Испити ће почињати пре подне у 8 а после подне у 2 часа.

Испити су јавни.

Из седнице Главног Школског Одбора од 18. Јануара 1890. године ОШБр. 5.

ПОРОТНИЦИ
за вар. Београд у 1890. год.

Г.Г. Атанасије Ђ. Кумануди трговац
„ Богоје Јовановић кафеџија
„ Вучко Ц. Илић трговац
„ Владислав Ђорђевић бакалин
„ Јеврем Марјановић земљоделац
„ Јосиф Здравковић кафеџија
„ Коста Павловић пензионар
„ Мита Ђорђевић фишекџија
„ Мијаило Јовичић трговац
„ Марко Денић абаџија
„ Мијаило Цветковић трговац
„ Настас Крстић трговац
„ Никола Штерић терзија
„ Петар Ђурић магазаџије
„ Риста Дамњановић терзија
„ Риста Лекић кафеџија
„ Стаменко Стојановић кафеџија
„ Стеван Павловић лончар. трговац
„ Сава А. Савић магазаџија
„ Соломон Азријел трговац
„ Светозар Стаменковић трговац
„ Стеван Јосиповић трг. камењ.
„ Таса Спасић трговац
„ Филип Рељић пензионар

ПОРЕСКИ ОДБОР
за вар. Београд у 1890. год.

Г.Г. Андра Одавић трговац
„ Алекса Јањић кафеџија
„ Димитрије Ћирковић трговац
„ Јован Тадић трговац
„ Јован Јелкић винар
„ Јован Ж. Ђурић бакалин
„ Јаков Алкалај трговац
„ Др. Јован Ђурић апотекар
„ Коста Б. Михаиловић механџија
„ Лазар Радоњић јорганџија
„ Милош Бошковић лебар
„ Мијаило М. Ђорђевић бакалин
„ Милош Трифковић кафеџија
„ Никола Д. Кики трговац
„ Петар Маринковић абаџија
„ Радаван Миленковић столар
„ Светозар Карапешић трговац
„ Тоша Мићићевић кафеџија

ВИРАЧКИ ОДВОРИ

—

На збору 17. ов. м. изабрани су за чланове и заменике квартовних бирачких зборских одбора у овој години:

Кварт варошки

1. Манојло Клидис трговац.
2. Коста Аврамовић сарач
3. Стева Максимовић трговац.
4. Сретен Новаковић трговац.
5. Димитрије Ђорђевић трговац.
6. Соломон Азријел трговац.
7. Милош Милошевић ликерџија
8. Сима Видаковић јорганџија.

Заменици

1. Младен Љубинковић трговац.
2. Аврам Нахман индустријалац.

Кварт дорћолски

1. Никола Кики трговац.
2. Милан Миладиновић ковач.
3. Петар Матић бакалин.
4. Сава Ристић шпекулант.
5. Спиро Јаковљевић кафеџија.
6. Лаза Радоњић јорганџија.
7. Прока Раденковић бакалин.
8. Пера Манојловић кафеџија.

Заменици

1. Јаков Дамјановић предузимач.
2. Танасије Савић кројач у граду.

Кварт теразијски

1. Пера Маринковић абаџија.
2. Милош Обрknежевић ковач.
3. Милан Белчевић опанчар.
4. Стеван Мијатовић терзија.
5. Гавро Бркић трговац.
6. Живко Ђ. Србић кожар.
7. Живко Тодоровић трговац.
8. Радоица Шолајић сарач.

Заменици

1. Илија Јаковљевић бакалин.
2. Радоица Радонић кафеџија.

Кварт савамалски

1. Владимир Чортановић трговац.
2. Мико Банковић шпедитер.
3. Таса Данчевић трговац.
4. Јоца Шандоровић трговац.
5. Живко Т. Јовановић трговац.
6. Крсто Јовановић ледер.
7. Јевта Најдановић месар.
8. Милан Ж. Маринковић бакалин.

Заменици

1. Лука Ћеловић трговац.
2. Антоније Ђорђевић бакалин.

Кварт палилулски

1. Тома Лазаревић кафеџија.
2. Живан Бугарчић кафеџија.
3. Јеврем Марјановић земљод.
4. Ђока Б. Вељковић земљод.
5. Тома Николић кафеџија
6. Настас Крстић трговац.
7. Ђока Јовановић шпекулант.
8. Орден Анастасијевић зидар.

Заменици

1. Спира Петровић кафеџија.
2. Ристо Крстић калдрмџија.

Кварт врачарски

1. Ђура Милијашевић професор.
2. Стеван Миљковић бакалин.
3. Трајко Стојковић кафеџија.
4. Никола П. Михаиловић бакал.
5. Ђорђе Петровић бакалин.
6. Ђорђе Стојановић шпекулант.
7. Ђорђе Грбић кафеџија.
8. Милан Поповић месар.

Заменици

1. Настас Димовић лебар.
2. Алекса Миловановић кафеџија.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Порески одбор. Објаву пореског одбора који је 18. ов. мес. отпочео свој рад, доносимо на другоме месту данашњега листа, а овде обраћамо пажњу грађанства на то да је потребно ускорити поднашање пријавних листа.

Одбор ради у општинској дворани а листе пријавне подносе се квартовима.

Пријаву су дужни учинити и они којима је од пр. год. остало не промењено стање.

—

Ограничење. Претписом својим од 8. ов. мес. Г. Министар унутрашњих дела препоручио је општини да до 1. фебруара поднесе предлог којом би линијом ваљало поставити границе варошкоме рејону. Услед овога општински је одбор одступио од раније донете одлуке на другоме основу, па је образовао нарочиту комисију са задатком да одмах предузме студију и у најкраћем року поднесе одбору своје мишљење.

—

Испит. Распоред полугодишњих испита основних школа доносимо такође данас, чинећи пажљивим родитеље и све оне који желе испитима присуствовати.

—

Последњи позив. Окружна команда послала је општинском суду спискове свију обвезника II. позива који су јесенас изостали од вежбања и који се за то сада накнадно последњи пут позивају да се својим командама пријаве.

Спискове те предаћемо јавности почињући у данашњем броју. У њима именовани обвезници до сада су толико пута и лично позивани и за то ће се подврћи одговорности и законској казни сви они који се и после овог позива и наредбе војне власти не буду пријавили.

—

Избор. На збору грађана који је држан 17. ов. мес. свршен је избор 60 лица (по 10 на сваки одељак) из којих ће се састављати квартозни бирачки одбори за поједине општинске зборове.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

—

Трамвај у Загребу. Земаљска хрватска влада издала је и дефинитивно одобрење да општина може, по ранијем закључку свога преставништва, предузети грађење трамваја у Загребу. Ово предузеће прима од општине подузетник Гатије, који је био обвезан да у најкраћем року поднесе план а сада већ позван да определи и дан кад ће приступити грађењу.

Загреб није још ни издалека толико насељен, нити су иначе месне прилике такве, да би се трамвај могао сматрати за праву варошку потребу. Али кочоперна браћа Хрвати имају потпуно право што се журе да у своме главном граду што пре виде једну више од оних установа по којима странци цене уређеност сваке вароши.

—

Солунски булевари. Једном царском иродом, која је скоро објављена, наређује се грађење великог булевара између Беаз-Куле и Ђедемерие-Капуси (Солун). За ове радове, који ће стати на 4000 турских лира, Султан је наредио да се изда 1800 тур-

ских лира, из прихода царских домена Остало ће неплатити солунска општина и имаоци оних имања, у чијој ће се непосредној близини булевар налазити.

Корак по корак и Солун ће ето брзо постати уређена европска варош.

—

Електрично осветлење руског бродовља. У једном трговачком листу читамо да је руска влада намерна да утроши до 650.000 динара за електрично осветлење ратног бродовља, које саставља ескадре Црнога и Балтичког мора.

Један више доказ да електрично осветлење крчи пута своме успеху, у пркос вестима из Америке да у Њу-Јорку електрично осветлење опет замењују „луфт-гасом,“ са његове безопасности.

СЛУЖБЕНИ СТЕЧАЈ

У општини београдској установљена су места за шест нарочитих званичника који ће у одељцима варошким, под старешинством кметовских помоћника а као органи општинскога Суда, вршити целокупни надзор и отправљати све оне спољне послове који по данашњем закону о општинама спадају у надлежност општинских власти и за које ће се нарочита правила прописати.

Ко год би био вољан да се ове службе прими, треба да до 5. Фебруара, поднесе општинскоме Суду молбу са документима о своме досадањем занимању, годинама старости и владању.

Првенство имају они који су и родом из Београда.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јан. 1890. г. А-Бр. 90.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

г., У зградама, из тачке а.) члана 33, у којима има просторија за дуже задржавање људи, унутрашњи зидови подлоге и стубови, који служе за носаче таваница, морају бити од несагоривог материјала. То исто мора бити и у магацинима запаљивих материја, као и код зграда у тачки б., чл. 33. ако укупна висина зграде износи преко 15m.

д., У зградама у којима се ради ватром, као што су: ковачнице, пекарнице, и т. д. тавани морају бити омалтерисани. Патос мора бити или од каменех плоча или од цигаља или од бетона.

ж., Патос приземног спрата у грађевинама које служе за обитавање људи, мора бити узвишен над тротоаром или авлијом најмање 0.30.

з., У оним деловима вароши који су изложени поплави, висина приземног спрата одређиваће се по указаној потреби, обзиром на место околности.

Тавани (простор испод крова).

Чл. 55. Становање на таванима забрањено је. По томе за ову цељ не могу се ни нови тавани правити нити стари преправљати. Но по одобрењу грађевинског савета може се од овога одступити у случају где зграде засебно стоје т. ј. ако су од суседних зграда удаљене са свију страна најмање 5m као што су: летњиковци. Но и код просторија у овим зградама има се пазити на ово:

а., да преградни зидови тавански просторија буду зидани

б., да таван соба и других простора буде снабдевен штукатром и добро омалтерисан

в., да потребни стубови буду од несагоривог материјала. Одстојање између стубова не сме бити мање од 1·25m

г., да висина таванских соба буде најмање од 2.75m

д, да површина хоризонталног плафона таванских соба износи бар једну трећину површине од патоса

ж, да се ради сигурности од пожара начини пролаз од главних басамака до таванских просторија, а тако исто и до оних просторија које служе за комуникацију између појединих таванских станова и просторија Басамаци морају бити тако постављени и од таквог материјала да су сигурни од ватре.

з, да свако огњиште и димњаци на чврстом темељу стоје

и., да преградни зидови стоје на доњим зидовима или гвозденим гредама

ј., да прављење таванских соба не буде никад на штету крова. Особито не смеју венчанице и подзиднице никад додиривати греде а још мање с њима се спајати; за то дрвена грађа од које је кров састављен мора бити постављена на подзидници уздигнутој бар 20m над површином таванског патоса.

(наставиће се)

ПОЗИВ ОКР. КОМАНДЕ

Сви ниже именовани обвезници II. позива VII. пуковског округа, који се ни до данас на вежбу јавили нису, преко свију позива, имају се сада накнадно јавити овој команди ради издржања вежбања

I. Батаљон

I. Чета

Кварт дорћолски: подпаредник Антоније Антонијевић тишлер;

Кв. врачарски поднаред. Михаило Обрадовић служитељ

Наредник Димитрије Јевтић, редов, Стеван Тривуновић служитељ у двору.

Квр. теразијски: каплар Живко М. Јовановић практикант.

Квр. врачарски: редов, Грујца Драгићевић практикант управе фондова; Јован Ђорђевић, обућар; Јован Ристић, надничар; Лазар Петровић, виноградија; Сретен Митровић, лебар; Урош Благојевић, служитељ; Неша Станковић, надничар; Ђорђе Јовановић, мутавџија; Цветко Голић, надничар; Ђока Мицић, таљигаш; Данило Евгенијевић, дућанџија; Станко Јовановић, таљигаш; Никола Ристић, момак зидарски; Никола Крстић, сакација; Тома Николић, практикант; Ђорђе М. Исаковић, дуванџија, Драгутин Милутиновић, стражар; Андрија Белчевић, ткач; Франц Фликел, калфа; Беља Варадинац, калфа код Вајферта;

Кварт варошки, редови: Ђока Антонић; калфа качарски; Јанаћ Јовић, кал. бакалски; Живко Јовановић, воскар;

Кв. савски: Новица Костић, служитељ у савској пошти;

Кварт вар. Риста Ђурић, калфа кројач;

Кварт савски: Јевта Ковачевић, терзија;

Кварт варошки: Риста Панић, калфа воскарски; Арса Трајковић, надничар;

Кварт теразијски: Милутин Стефановић, служитељ; Андрија Ј. Димитријевић дијурниста; Радован Н. Аћимовић, бакалин;

Кварт варошки: Ђока Поповић, келнер,

Кварт дорћолски: Сава Јовановић, рибар; Иван Јокић, надничар; Васа Томић, носач; Маркус Соломон Сузин, калфа трговачки; Коста Милосављевић, келнер; Милош Маринковић, терзија; Давид Ј. Леви; Моша Б. Леви, надничар; Нисим Б. Арон трговац;

(наставиће се)

†

Нашој милој и предобroj мајки

АСПАСИЈИ

Удови Тоше М. Леко даваћемо четрдесето-дневни парастос у саборној цркви у суботу 27. о. м. у 9 часова пре подне.

Молимо сроднике, пријатеље и познанике, да изволе присуствовати овом тужном помену.

Београд
20 Јануара 1890 г.

Ожалошћена Породица.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 5. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 28. јануара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Према члану 19. зак. о општинама и под в). трећег става тачке Б.) изборнога прописа, општински одбор у седници 25. ов. мес. образовао је бирачке квартовне одборе за

ОПШТИНСКИ ЗБОР

који је објављен 17. ов мес. АБр. 87. и који ће се држати данас

28. јануара 1890. год.

Ти бирачки одбори састављени су овако:

а) у кв. варошком

Председник: Андра Одавић трг.

Чланови: Димитрије Ђорђевић трг. Соломон Азријел трг. Коста Аврамовић сарач, Сима Видаковић јорганција.

Заменици: Младен Љубинковић трг. Аврам Нахман индустријалац.

б) у кв. дорћолском

Председник: Милорад Терзибашић трг.

Чланови: Сава Ристић шпек. Никола Д. Кики трг. Пера Манојловић каф. Милан Младеновић ковач.

Заменици: Јаков Дамњановић предуз. Танасије Савић кројач.

в) у кв. теразиском

Председник: Михајло Јанковић каф.

Чланови: Гавра Бркић трг. Милош Обркнежевић ковач, Милан Белчевић опанч. и Стеван Мијатовић ситничар.

Заменици: Илија Јаковљевић бак. и Радојица Радоњић кафец.

г) у кв. савамалском

Председник: Димитрије Најдановић месар.

Чланови: Таса Данчевић трг. Живко Т. Јовановић трг. Јоца Шандоровић трг. и Мика Банковић шпедитер.

Заменици: Лука Ћеловић трг. и Антоније Ђорђевић бакал.

д) у кв. палилулском

Председник: Светозар Карапешић трг.

Чланови: Тома Лазаревић каф., Јеврем Марјановић земљеделац, Ђока Б. Вељковић земљед. и Орден Анастасијевић зидар.

Заменици: Спира Петровић каф. Риста Крстић калдрмција.

ђ) у кв. врачарском

Председник: Миша Николић енжењер.

Чланови. Ђура Милијашевић проф. Стеван Миљковић бакалин. Ђорђе Стојановић шпекул. Милан Поповић месар.

Заменици: Настас Димовић лебар, Алекса Миловановић каф.

Сем ових лица изабрани су, опет коцком, одборници општински гг. М. Ј. Марковић адвок. Миливоје Јосимовић проф. вел школе, и Марко Велизарић проф. гимн., за заменике председника квартовних бирачких одбора на случај да који од горе одређених председника буде спречен примити своју дужност на збору.

Од стране суда општине вар. Београда 26. Јануара 1890. год. АБр. 173.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

Мишљења смо дакле, да ваља одустати од калдрмисања целе површине улица, и да ваља да се задовољимо само прекалдрмисавањем и новим калдрмисањем оних улица, где је жив саобраћај, а калдрма је хрђава.

Сем тога, имала би се извршити калдрма у оним улицама и на оним отвореним местима (трговима, пијацама), која су без икакве калдрме, те служе у сушно време као варошки депои за прашину, а у кишно за блато.

Међу тим на целу дужину београдских улица имале би се неодложно калдрмисати пешачке стазе, са нужним прелазима преко улица, како би пешачки саобраћај био могућан и угодан

О самим пешачким стазама говорићемо мало даље, а сада да видимо, како би се и по коју цену калдрмисање улица могло извршити, са обзиром на то, да се само један део новом калдрмом снабде.

У томе погледу мишљења смо, да би могло овако да се поступи:

1. Петина целе површине коловоза, коју представљају улице најугледније и највећега саобраћаја, да се одмах калдрмишу препорученом мешовитом калдрмом. А новац потребан за грађење те калдрме, да се набави путем зајма. За отплат. интереса и амортизацију, да се у редовни годишњи буџет стави потребна сума.

2. Друга петина улица, да се у току од 5 година калдрмише, калдрмом од дотераног ломљеног камена, а за то потребна сума да се стави у редовни буџет.

3. Са површине, коју ће заузети под 1.) и 2.) наведена калдрма, да се пробере $^1/_5$ укупног камена и њиме да се калдрмише одговарајућа површина (дакле 240.000|5 = 48.000 m²) калдрмом од обичног ломљеног камена.

4.) Остатак садање калдрме да се обдржава у бољем стању, но што је то до сада бивало.

5.) На улицама, које остају без калдрме, да се прелази на пешачким стазама калдрмишу, калдрмом од дотераног ломљеног камена.

Са обзиром на то показује се сада следећи рачун:

Ка 1). За грађење 120.000 m² à 9,45 = 1,134.000 дин.
за финансирање зајма 7½ % 85.050 дин.

Свега да се изврши зајам у суми од 1,219.050 дин. а на ту суму, по 5 % и са роком исплате од 30 година, долази годишње у име интереса и отплате:

а.) Грађење 1,219.050. 0,0650876 = 79·345,04 дин.

Томе ваља сада додати још те:

б.) За оправку и обдржавање калдрме 120.000 m² à 0 20 = 24.000,00 дин.
в.) За чишћење и разгртање улица 120.000 m² à 0,05 = 6.000,00 дин.
г.) За полив. улица 120.000 m² à 0,02 = 2.400,00 дин.

укупно дакле 111.745,04 дин.

мора да се стави у буџет за ову калдрму.

Ка 2.) Од 120.000 m² калдрме од дотераног ломљеног камена, да се гради сваке године 24.000 m², дакле по ⅕, како ће за 5 година и ова калдрма бити довршена. За тих 5 година имала би се дакле стављати у буџет сума од

а.) За грађење 24.000 m² à 4,95 = 118.800 дин.
б.) За оправку и обдржавање 24.000 m² à 0,18 = 4.320 „
в.) За чишћење и разгртање 24.000 m² à 0,05 = 1.200 „
г.) За поливање 24.000 m² à 0,02 = 480 „

Свега 124.800 дин.

Ка 3.) Чим се изврши калдрма под 1.) добија се камен за 24.000 m² калдрме од обичног ломљеног камена, која се може одмах и извршити.

За то би било потребно

а.) За грађење 24.000 m² à (3,15 – 0,90*) = 2,25 д. = 54.000 дин.
б.) За оправку и обдржавање 24.000 m² à 0,17 д. = 4.080 дин.
в.) За чишћење и разгртање 24.000 m² à 0.05 д. = 1.200 дин.
г.) За поливање улица . . 24.000 m² à 0,02 д. = 480 дин.

Свега динара 59.760 дин.

Међу тим пошто остаје још те камена 120 000 — 24.000 = 96.000 m² à 0,15 m = 14.400 m³, који би се могао продати за друге цељи по 2 дин. од 1 m³, то одговарајућу суму од 28.800 дин. ваља од горње суме одбити: те остаје, да за ову калдрму ваља избацити само суму од 59.760 — 28.800 = 30.960 динара (што управо чини 1,25 дин: од 1m²), а сваке идуће године за обдржавање и др. по 5.760 динара.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ХЕМИСКОМ САСТАВУ ВОДА

београдских и околине београдске анализаних приликом хидролошких студија у Макишу

Извештај г. Др. Марка Т. Леко члана пододбора за извршење н. водовода.

(Продужење)

Приликом хидролошких студија у Макишу, год. 188⁸/₉, „Технички одбор“ наше општине упутио ми је као члану истог одбора, повећи број разних вода, ради хемиске анализе, давши ми у помоћ и хемичара г. Бранка Ановића, предавача београдске реалке, да у друштву поверени нам посао извршимо.

Хемиски састав анализаних вода изложен је у прилозима под 1, 2, 3 и 4 и то:

1). Анализе подземних вода у Макишу са 18 разних места у 22 пробе.

2).Анализе вода „Белих,“ „Топчидерских,“ бунара општинског испод вој. сењака, бунара фабрике Тоболара и Друга, извора у усеку иза Вајферта, „београдских чесама,“ „Реништа,“ Саве и Дунава. Свега 19 проба.

3). Анализе вода београдских бунара из 73 разна бунара и

4). Табеларно упоређење свију ових анализаних вода.

*) Цена новог камена за 1 m² ка ди н. 1 m3).

Из тих прилога види се, каквога су хемиског састава анализане воде. Од свију анализаних вода поглавито нас за сада интересују макишке подземне воде и ја ћу овде укратко да изнесем какве су те воде у опште

Пре тога нека ми се допусти да кажем само неколико речи о нашим бунарским водама.

„Технички одбор“ наше општине чинио је посматрања на 73 бунара. Воде свију тих бунара анализане су.

Бунарске воде у вароши анализане су поглавито с тога што је ово била згодна прилика, да се сазна састав вода повећег броја наших бунара у разним крајевима вароши, те да се види у којој је мери земљиште београдско испуњено продуктима, који су постали распадањем органских материја.

Као што се из прилога под 3 види, састав наших бунарских вода врло је различан. С изузетком неколико таквих вода које су у осталом ван вароши, на Еенглезовцу и Врачару, готово све остале имају толико шалитре, соли, креча, магнезије, органских материја, азотасте киселине, амонијака и т. д. да се не могу пити а нису ни за прање, кување итд.

Већ на први поглед, састав наших бунарских вода очигледно показује, у којој је огромној мери земљиште београдско испуњено продуктима распадања органских материја. Примера ради навешћу само ово: Чисте подземне воде и изворске воде редовно немају више од половине грама чврстих материја, растворених и суспендованих у једном литру воде. Међу анализаним бунарским водама било је и таквих, у којима је у једном литру нађено више од 5 грама минералних и органских материја.

У непосредној близини код многих бунара налазе се нужници и помијаре, које непрестано воду у бунару све више и више погане.

Одстојање нужника и помијара од појединих бунара изложено је такође у табеларном прегледу анализа бунарских вода. —

О квалитету макишких подземних вода имам да кажем следеће:

Макишке подземне воде по своме саставу долазе у ред тако званих „тешких вода“ или „тврдих вода“ т. ј. садрже доста креча и магнезије. Такве су и чувене „Беле воде.“ У опште изворне и подземне воде у околини Београда, због кречног терена, не могу ни бити „лаке (меке) воде.“ То је главна мана свију наших подземних и изворских вода, које су до сада анализане.

И топчидерске воде, које су иначе по своме саставу и физичким особинама без икаквих мана, „тешке“ су воде.

Но за то, што су „тешке,“ оне нису ни уколико шкодљиве и могу бити изврсне за пиће али за другу потрошњу, као за прање, кување, пуњење парних казана итд. у колико су „лакше“ у толико су боље.

Што већу количину креча и магнезије нека вода садржи у толико је „тежа,“ и према томе да би се изразило бројевима, колико је која вода „тешка“ или „лака,“ усвојени су извесни степени, названи „степенима тежине,“ или „степенима тврдоће“ којих има разних, а најобичнији су „немачки степени тежине.“

За општу употребу, а и за пиће, узима се да вода не треба да има више од 18 до 20 таквих „немачких степена тежине,“ а то значи 18 до 20 мерљивих делова креча и магнезије у 100,000 делова воде.

Макишке подземне воде узете са разних места имају . .	20,06 до 32,8	„немачких степени тежине,“
„Беле воде“	21.9	„ „ „
„Топчидерске“	20.9 до 21,5	„ „ „
„Бун. општ. испод вој. сењака	21,4	„ „ „
„Бунар Тоболара и Друга	20,1	„немачких степени тежине.“
„Наше чесмене воде	16,85 до 18,1	„ „ „
„Рениште“	15,3	„ „ „
Савска вода	8,45	„ „ „
Дунавска вода	8,81	„ „ „

Као што се види, најлакше су савска и дунавска вода, а и иначе оне садрже најмање количине растворених чврстих материја. При свем том, за речне воде не вреди правило, да у колико садрже мање растворених чврстих материја, да су у толико чистије; јер код речних вода, пошто су отворене, нема никакве сигурности да су увек чисте, нарочито што у речним водама може најлакше да се нађе и по здравље одвећ опасних материја.

(Наставиће се.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Понуде. Последњих дана управа општинска добила је још две понуде капиталистичких група са стране, од којих једна условљава и првенство на извршење послова а друга даје само зајам.

Изасланици тих фин. група предстали су лично ради пужног обавештења, да би у извесном року могли поднети и дефинитивне понуде.

Обавештења, која је дала њима, општинска управа не украћује их ни другим понуђачима.

—

Избор. Данас се по кварговима држи збор за избор: два члана суда, два одборника и два заменика-одборника.

На првој страни доносимо објаву општинскога суда о томе: како су по квартовима састављени бирачки одбори, а овде напомињемо по ново да су изборна места:

а) за **кварт варошки** — у осн. муш. школи код саборне цркве („дубровачка улица“);

б.) за **кварт теразијски** — у теразијској муш. школи (улица „2 јаблана“);

в.) за **кварт дорћолски** — у осн. муш. школи („душанова улица“);

г) за **кварт савамалски** — у осн. муш. школи („савска улица“, преко пута кварта);

д.) за **кварт палилулски** — у осн. муш. школи („школска улица“) и

ђ.) за **кварт врачарски** — у осн. муш. школи („пријепољска улица,“ спрећу војболнице.)

—

При крају. Пријавне листе за порески одбор примаће се по квартовима само до краја овога месеца, а како многи грађани нису ни до данас поднели листе, чинимо их пажљивим да се тиме излажу одговорности и непријатним последицама које их због непрљеве могу постићи.

—

Таксе. Како од дана самоуправе општинске општинској власти припада да даје дозволе на приређивање забава, прописане су стално таксе за све врсте локала и забава које се редовно приређују.

Доносећи данас те таксе, скрећемо пажњу гостионичара и кафеција на прноме месту.

За оне забаве за које такса није предвиђена, одређиваће се она при пријави.

—

Радови. Данашњу објаву општинскога суда о лицитацијама за грађење калдрме и откопавања земље у неким улицама, треба да прочитају они предузимачи који се тим пословима баве

Јавна захвалност

Г. Драгомир Д. Радуловић трговац, дао је општинској благајни 40 дин. као поклон за сиротињу.

У име сиротиње које се је даровалац тако лепо сетио, општински суд изјављује му усрдну захвалност.

Из седнице 20. јан. 1890. Бр. 165.

ТРГОВАЧКИ СУД У ВАР. БЕОГРАДУ ЗА 1890. ГОД.

I. *Чланови:*

Г.г. Лазар Дашковић кафеџија
„ Младен Вељковић трговац
„ Никола Спасић трговац
„ Никола Вулковић трговац
„ Сава Богдановић трговац
„ Стојан Бошковић столар

II. *Заменици*

Г.г. Илија Ђорђевић грађевинар
„ Јован Обрадовић абаџија
„ Коста Аврамовић сарач
„ Мита М. Ђорђевић трговац
„ Младен П. Стојичевић трговац
„ Периклес А. Захо трговац.

ГЛАВНИ ТРГОВАЧКО-ЗАНАТЛИЈСКИ ОДБОР ЗА 1890. ГОД.

I. *Чланови*

Г.г. Божа Ђеловић магазација
„ Душан Рајковић лимар
„ Ђока Николајевић-Хаџи трговац
„ Илија Половина месар
„ Јоца Тадић трговац
„ Јован Анђелковић ћурчија
„ Јован Ђорђевић бакалин
„ Љуба Мартић обућар
„ Милан Белчевић опанчар
„ Милоје Тадић трговац
„ Милан Јанковић механџија
„ Наум Јамандијевић јорганџија
„ Петар Маринковић абаџија
„ Петар Динић кројач
„ Петар Мићић столар
„ Панта Петровић колар
„ Радовца Шолаић сарач
„ Стева Максимовић бакалин,
„ Таса Данчевић дуванџија
„ Тодор Ђурић лончар

II. *Заменици:*

Г.г. Ђока Манојловић рибар
„ Илија Цветановић сапунџија
„ Коста Трајковић пиљар
„ Коста Добошаревић трговац
„ Милош Обркнежевић ковач
„ Мића Петровић бакалин
„ Спасоје Матић качар
„ Стеван Јевтовић златар
„ Петар Палић бравар
„ Петар М. Јовановић бакалин

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

У зидове и димњаке не смеју се углављивати ни рогови ни венци (Pfuttun) као ни греде или друге везе од дрвећа. Гвоздени кровови дозвољаваће се ако се из плана види, да су добри за употребу. Прозори на крову као и сви други отвори на тавану или који воде на таван, имају се начинити од гвозденог лима или другог градива сигурног од пожара.

Кровови

Чл 56. Кров мора бити покривен несагоривим материјалом. Покривање кровова даскама, шиндрама, сламом и трском, дозвољено је само код зграда, које су изложене у тачки в. 32 члана, и које нису више од 5^{m} и не стоје у додиру са другим зградама, но и тада овакве зграде морају бити удаљене од суседних зграда (ако се у овима ватром ради) 0·3^{m} према површини те зграде, и то по размеру 0·3^{m} више даљине на сваки квадратни хват веће површине, ова сразмера важи до даљине од 20^{m}

Конштрукција крова код свију зграда из тачке а, и б. члана 33. мора бити таква да су сви саставни делови крова одвојени од таванача последњег спрата у размаку бар 0·15^{m}.

Стреје.

Чл 57. Сваки господар грађевина дужан је спровести кишницу са свога крова на сопствено земљиште тако, да суседном имању то ништа не шкоди.

Ако су стреје ближе од 0·50m од суседне зграде, онда је господар грађевине дужан наместити олуке на стреји. Заједнички олуци за одвод воде могу бити само по међусобном споразуму.

Канали.

Чл. 58. У улицама у којима постоје општински канали за одвод нечистоће изузимајући канале који служе искључно за одвођење етеорске воде дужан је сваки господар плаца спровести канал од свога имања у општин. главни канал. Канал овај мора бити озидан или од бетона, и имати најмање у просеку 05 квад. m.; ако је од бетона онда мора бити дебео 0·20 — Канал мора имати што већи нагиб и облик јајета.

Молимо све оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У грађевинском одељењу општине београдске, држаће се следеће јавне усмене лицитације:

I.

За калдрмисање „београдске" улице — коловоза — на дан 5. фебруара тек. год. од 9 до 12 сати пре подне.

Кауција 600 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

II.

За претрес калдрме у „споменичкој" улици на дан 5. фебруара тек. године од 2 до 5 сати после подне.

Кауција 70 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

III.

За калдрмисање „фрушкогорске" улице на дан 6 т мес. од 9 до 12 сати пре подне.

Кауција 300 дин. у готовом новцу или у државним папирима и

IV.

За откопавање земље до нове нивелете у крагујевачкој улици на дан 6. тек мес. од 2 до 5 сати после подне.

Кауција 850 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачуни као и планови ситуациони и попречних профила, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице суда општ. Београдске 26. јануара 1890 год. Пр. 71.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — — — 2 д.
2. За стално свирање муз. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — 10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — — 20 д.
4. За свирање женских (Dames-Capele) — — — — — 30 д.

II.

1. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима I-ог реда 30 д.
2. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима II-ог реда 20 д.
3. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима III-ег реда 15 д.

III.

1. За панораму на дан — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — — — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел" т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

ПОЗИВ ОКР. КОМАНДЕ

Сви ниже им новани обвезници II. позива VII. пуковског округа, који се ни до данас на вежбу јавили нису, преко свију позива, имају се сада накнадно јавити овој команди ради издржања вежбања

I. Батаљон

Кв. савски: Софроније Танасковић, бозација; Соломон Р. Леви, учитељ; Петар Хаџић, момак; Левта Петровић, слуга кафански; Михаило Радуловић, књиговођа; Младен Радосављевић, момак трговачки; Моша С. Којен трг. Душан Воцек, кројач; Јован Томанић момак код Крсмановића, Милан Николић, надничар; Јован Стевановић, калфа качарски; Танасије Животић, слуга; Максим Суварџић, ужар; Милош Ђурић, магазација; Милан Остојић, служитељ у телеграфу;

Кварт врачарски: Величко Петровић слга код Тоболара;

Кварт врачарски: редови, Илија Весовић, столар; Јова Филиповић, служитељ; Блажоје Илић, лебар;

Кварт палилулски: Павле Пиваревић, тамбураш; Гвозен Бекић, надзор жељез телегр,

Кварт дорћолски: Дикола Живковић, писмоноша; Илија Свирчевић, надничар; Коста Грујић, слуга механски; Вељко Јовановић, дуванџија; Илија Костић, кравар; Јаков Ј. Мацаревић, терзија; Риста Танасијевић, дуванџија; Драгутин Топлица учитељ; Антоније Јовановић, зидар;

Кварт варошки: Мата Радосављевић приватјер; Михаило М. Зарић, восар; Панта Михаиловић, механичар; Михаило Величковић, трговац; Љубомир Димитријевић калфа јорганџијски; Светозар Јовановић, обућар; Јован Марковић, кочијаш; Димитрије Лазаревић, келнер; Стеван Ј. Миросављевић, бакалин;

Кварт дорћолски: Јоков С. Којен шпекулант; Наум Анђелковић, пиљар; Милан Јовановић, зидар; Паја Рајковић, писар трговачки; Милан Н. Грујић, дуванџија; Нестор Перић, кочијаш; Алекса Стојановић, слуга; Светозар Миловановић, вратар при желез. станици; Димитрије Поповић, писмоноша; Вељко Јаковљевић, зидар; Антоније Јовановић, надничар; Недељко Андрашић, надничар; Спасоје Богић, надничар, Мил. Јовановић, служитељ у граду; Милан Миличевић, келнер; Крста Бајић кондуктер на железници; Андрија Калабић, надничар на железници; Јован Марковић, надничар; трубач Светозар Атанасковић, терзија; редови; Милан Милосављевић, кројач; Михаило Ђорђевић, келнер; Радован Пражовић, келнер; Влајко Младеновић, келнер; Крста Васић, надничар; Милосав Богдановић, сакација; Димитрије Вељковић, пиљар; Стеван Пантелић, слуга; Стеван Рафаиловић, касапин; Јован Михаиловић, чиновник општински; Ђура Јовановић, радник; Јован Петровић, слуга; Милош Лазаревић, келнер; Сава Ђукановић, надничар; Спасоје Недељковић, млекацица; Јанко Здравковић, покућар; Тривун Стевановић, кр јач; Димитрије Христодуло, ћурчијски калфа; Драгутин Петровић, келнер; Благоје Столовић, слуга; Ђура Јанић, писмоноша; Димитрије Ј. Младеновић, келнер; Риста Јовановић, келнер; Јован Тасовић, писмоноша; Петар Петковић, слуга; Мита Цолић, слуга; Симон Ђуровић, надничар; Обрад А. Цонгресни, надничар; Илија Ристић, зидар; Милош Вујић стражар; Спасоје Трајковић, слуга; М. Г. Радивојевић, надничар; Миша Добрић, надничар; Антоније Филиповић, слуга; Арсенеј Ђорђевић, калфа шнајдерски; Оскар Ферман, молер; Димитрије И. Стојановић, дуванџија; Тома Вујадиновић, надничар;

Кварт палилулски: Михаило Ћетановић, надничар; Иван Јанкулу, надничар; Раде Војиновић, каменџија;

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 16. до 22. Јануара закључно прешло је ареко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	10% к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
12.300	Брашна пшенична	19.50
20,187	Брашна кукурузна	13·—
456,151	Пшенице	14·75
14,823	Кукуруза	10·50
10,337	Ражи	12·50
	Крупника	—·—
1,463	Јечма	12·—
16,574	Овса	12·70
	Кукуруз нови	—·—
6,842	Пасуља	23·50
5,846	Кромпира	8·50
15,075	Арпацика	22 —
1.092	Црна лука	8·50
	Бела лука	— —
	Лука аршламе	—·—
2,717	Јабука	21·—
10,000	Крушака	12·
4,891	Орања	21·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
84,927	Сувих шљива нов.	24 50
64,410	Сена	5·50
1,715	Сламе	3 —
	Шишарке	—·—
	Меда	—·—
317	Кајмака	130
966	Сира	75·—
	Лоја топљена	—·—
	Лоја нетопљена	—·—
65	Масти	110
175	Сува меса пршута	150
14,468	Свиња дебелих	75·—
	Катрана	—·—
1,414	Ћумура дрвена	7.50
21,340	Креча	3·40
	Купуса кисела	—·—
181	Рена	36·—
Литара		
38,923	Вина црна	19 —
104	Вина бела	24·—
36,939	Ракије шљ. меке	26·50
250	Ракије „ љуте	45·—

Примедба. Приход кантарски од 16 до 22. закључно 1241·10 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 6. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 4. фебруара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На збору грађана вар. Београда, који је држан 28 ов. м. није дошло онолико гласача колико је прописано чл. 13. зак. о општинама, па да избор може бити пуноважан.

С тога општински Суд позива грађане ове вароши да у недељу 4. ов. мес. дођу по ново на

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

ради избора: два члана Суда, два одборника и два заменика — одборника.

Збор ће се држати по одељцима варошким а почеће у 8 часова из јутра.

Бирачи могу на зборна места долазити до 12 у подне и од 2 до 6 часова по подне, у које доба престаје пуштање гласача на биралиште.

Спискови бирачки изложени су у благајноме одељењу општинскога Суда те их грађани могу разгледати све до дана избора.

Изборна места за овај збор биће:

а) за *кварт варошки* — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) за *кварт теразијски* — у теразијској м. школи (улица два јаблана);

в.) за *кварт дорћолски* — у основној мушкој школи (душанова улица),

г.) за *кварт савамалски* — у основној мушкој школи (савска улица преко пута кварта);

д) за *кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) за *кварт врачарски* — у осн. мушкој школи (пријепољска улица, спрећу вој. болнице).

Бирачки одбори за поједине кварторе овога избора објављени су 26. ов. мес. АБр. 173.

Из седнице Суда општине вар. Београда 26. Јануара 1890. АБр. 187.

ОБЗНАНА

На основу правила о слободноме клању и продаји меса у општини београдској, од 27 јуна 1887. АБр. 111, општински Суд дочуштао је грађанима да за своју домаћу потребу могу клати и крупна грла без плаћања таксе.

Али како се је дешавало да су поједини злоупотребљавали одобрење (заклато грло удили на месо распродавали) — наређено је да се од сада дозволе на клање крупне грлади приватнима дају под условом да контролор општински трећег дана од клања (дана одобрења) изврши преглед: је ли заклато грло доиста изуђено и усољено за домаћу потребу.

Гостионичарима, механџијама и свима осталим који троше месо, у радњи, не могу се ни у коме случају давати дозволе без наплате таксе.

Из седнице Суда општине вар. Београда 30. јануара год. ЛБр: 94.

О ХЕМИСКОМ САСТАВУ ВОДА

београдоких и околине београдске аналисаних приликом хидролошких штудија у Макишу

Извештај г. Др. Марка Т. Леко члана пододбора за извршење н. водовода.

(Свршетак)

Поред лако промењивог састава и температура речних вода врло је променљива. Сава се угреје лети и преко 25° С. Тако готово већ млака вода не може бити пријатна за пиће и не гаси жеђ онако, као хладна свежа вода.

Савска и дунавска, а нарочито савска вода, у обичним приликама изврсна је за сваку употребу, само чије увек за пиће.

Поред тога, што су макишке воде доста „тешке“, већина од њих има и знатнију количину гвожђа, које се из њих у виду црвенкастога талога одваја.

Готово све прегледане макишке воде на извору бистре су но се на скоро мало и најмање замуте. Талог код гдекојих тако је незнатан да се једва опажа, али ипак смета те се воде не одрже кристално бистре, као воде топчидерске или Рениште. Поменути талог у макишким водама после извесног времена слегне се и вода се избистри и онда се и после више месеца врло добро држи.

Укус макишких подземних вода, које нам имао прилике да опробам на извору, није довољно свеж. Код неких опажа се и карактеристичан укус гвожђевитих вода Но тај особени укус код макишких подземних вода опажа се у оните само на извору, при стајању пак после кратког времена изгубе сасвим тај особени укус, и онда су пријатне за пиће.

Те махне, које су код појединих макишких вода у већој или мањој мери развијене, нису баш такве да се не би могле отклонити. Бивало је већ сличних случајева, да су такве воде

врло простом операцијом дотеривање и поправљање. Без сумње и макишке воде, ако буде потребно, моћи ће се и односно укуса лако поправити.

Температура макишких подземних вода мерена за време од 3 Октобра прошле до 28. Марта ов. год. варирала је од 12° до 14° С. —

Кад упоредимо састав анализаних вода, без обзира на бунарске, савску и дунавску воду, излази да оне по хемиском саставу долазе онда овим редом једна за другом:

I. Топчидерске вод[illegible],
II. Воде београдских чесама,
III. Извор Репишта,
IV. Бунар општински испод вој. сењака и бунар Тоболара и друга,
V. Беле воде и
VI. Макишке воде.

При свем том, што макишке подземне воде заузимају -оп следње место међ осталим нашим водама за пиће, ипак у главноме одговарају условима, који се обично захтевају од добрих изворних и подземних вода.

Из многобројних анализа чистих изворних и подземних вода нађено је у једном литру воде:

1.) не више од 500 милиграма чврстих материја, које остају кад се вода испари и остатак осуши на 100° С.

2.) не више од 180 до 200 милиграма земно алкалних метални оксида (калцијум и магнезијум оксида),

3.) не више од 20—30 милиграма хлора.

3.) „ „ „ 80—100 „ сумпор. кисел. ($S O_3$)

5.) „ „ „ 5—15 „ азотне кисел. ($N_2 O_5$)

6.) Амонијака и азотасте киселине ни најмање или у једва приметним количинама, и

7.) Органске материје, које се у једном литру чисте подземне или изворне воде находе, не смеју редуковати више од 8 до 10 милиграма кали-перманганата. —

Анализане макишке воде имају просечно на 500 милиграма чврстих материја у једном литру, нешто више креча и магнезије но што према горе наведеном, чисте изворне и подземне воде имају. Хлора, сумпорне и азотне киселине имају у границама горе наведеним под 3, 4 и 5. Амонијака и азотасте киселине већина немају, где које садрже трагове, или у једва приметним количинама. Органских материја, које редукују кали-перманганат имају далеко мање, но што је горе под 7 наведено.

Према томе дакле, пошто се зна, да већа количина креча и магнезије, која је у анализаним макишким водама нађена, долази од кречног терена, кроз који та вода пролази, са хемиского гледишта, макишке су воде „чисте," и ако микроскопска и бактеоролошка испитивања не покажу никакве друге махне онда су макишке подземне воде већим делом и добре пијаће воде.

О УПОТРЕБЉИВОСТИ НАЂЕНЕ ВОДЕ

Извештај г. Др. Милана Јовановића — Батута по извршеној бактеоролошкој анализи

Чланови техн. одбора, г. г. М. Јосимовић и Н. Стаменковић, одликовали су ме тиме, што ми поверише бактеоролошку анализу неких вода, које су у питању за пројектован водовод. Ја сам се том поверењу раду одазвао, и част ми је, што могу у прилог под А. (види прилог XII. извештаја техничког одбора за водовод) поднети резултате мојих анализа.

Бавећи се тим послом, иста господа дала су ми прилике да и с друге стране проучим припремне радове око водовода, ишчекујући од мене, да као хигијеничар и о томе своје мишљење донесем. Ја и то радо чиним, и захваљујем господи, што су ми као основу за процену уступили извештаје пређашњих одбора у тој ствари, па онда најновије хемијске анализе проф. Петенкофера, Манхајмског завода за истраживање и државног хемичара српског г. др. М. Т. Лека.

При процени воде за водоводе модерна Игијена је у неколико напустила своје старе назоре и начине. Главна начела у том питању своде се данас на неколико тачака.

1.. Вода за људску потребу треба да је кусна, чиста и здрава. Ње мора бити свакад у довољној количини свуда, где људи живе — тако да ју је лако набавити.

2., Квалитет воде процењује се, не само физикалним и хемијским путем, него и по бактеоролошким својствима воде. Процена се не држи утврђених правила и сталних бројева, као што то беше обичај од пре, него се напре свакад нарочити суд, и то само у упоређењу са месним (геолошким) и другим приликама.

3.. Игијена не дели воду на пијаћу, и на воду за потрошак, него пште, да свака вода, која служи потребама људским, мора бити чиста и здрава. С тога она не одобрава систем комбинованих водовода т. ј. водовода са двојаком водом: — једном за пиће, а другом за другу личну, домаћу, варошку, занатлијску и индустријску потребу.

4., Где је више вода на расположењу, онде се бира најбоља и најиздашнија. Искуство и наука класификују поједине воде у природи овако: Планински извори из ненасељених — особито кршних — крајева дају најбољу воду. Ако њих нема, тражи се издан или подземна вода, и то из дубљих слојева земљишта. Отворена корита — дакле реке и језера — и плитке бунаре допушће модерна Игијена само у највећој нужди. То особито вреди за корита са јако насељеним обалама, и за бунаре великих варошп.

Као што се види према овим начелима модерне Игијене и наше је питање са свим просто и јасно. По предходним радовима готово је утврђено, да планинске, изворске воде Београд не може имати. Ако се дакле у нашој непосредној околини нађе довољна количина чисте, добре и здраве подземне воде или издани, онда већ није нужда, да се мисли на отворена корита Саве и Дунава. То начело усвојио је с правом и технички одбор, те је тражио и нашао подземну воду у околини Београда. Према томе тежиште целокупнога питања о водоводу и лежи у одговору: „Каква је вода у подземним басенима Београда; има ли је довољно за нашу варош и напредак њен, и хоће ли и квалитет те воде остати увек на једној мери."

На сва та питања одговарају резултати припремних послова око водовода. Не дотичући се техничке стране тих одговора, ја ћу да промотрим те резултате са игијенског гледишта.

Од нађених подземних вода заустављена се нарочита пажња на Макишкој води. Макишка је вода подземна вода — одељена од прве воде моћним непробојним слојем. То сведочи њена (доста висока) константна температура; то сведочи притисак, којим се она у вис пење, а то сведочи и хемијска конституција њена (с[illegible]авни хемијске анализе). Али, и ако је то по свој прилици велики подземни басен, ипак вода његова има месних разлика. Тако и. пр. упада у очи, да се воде које су ближе Сави, знатно разликују од оних, које су прибране у близини „Белих вода" или одмах на подножју Жарковачке падине. Такве прилике нису необичне код већих подземних резервоара, и то је оно, што се у таким случајевима зове месна разлика, и што се узима у обзир, кад се бира место, са кога ће се вода црпети.

И ми се морамо обазирати на те прилике, те према опитима из комбинације са свим елиминисати рупе II, III, IV и V. На то нас упућују сагласно и хемијска и бактеоролошка испитивања.

Што се тиче подземне воде на самој ивици те долине према Жарковачкој падини (према „Белим Водама") могло би се ово рећи:

1., Температура је стална, и ако не баш најугоднија (8—10). Игијена допушта за пијаћу воду сталну температуру до 16° ц. Макишке воде држе се између 12 и 13. Повеће разлике у прибелешкама биће да су потекле отуда, што се није мерило увек једним термометром. Ако се та температура упореди са температуром Савске и Дунавске воде лети, онда су Макишке воде у томе погледу много боље.

2., Изглед воде је махом леп и пријатан. Извор I-ва бистар је и безбојан, а држи се тако месецима. Та околност је од неоцењиве вредности за воде, које ће служити водоводима. Што се опет вода рупе XII., која је одмах поред I-а, за кратко време замутила, и што је опалисала, биће узрок то, што се смешала са водом с површине.

3., Кус тих вода мало се разликује од куса „Белих вода" које су чувене. И ако мало подсећа на тврдоћу, опет нас у томе теши то, што се и тај траг непријатна куса брзо губи. Земљано-металичан (гвожђани) кус истакао се само у водама из рупа према Сави, а из рупе XII. само онда, кад беше сумње да је загађена водом са површине. У осталом хемијска анализа тих вода не показује знатне количине гвожђа, јер по аналитичким таблицама г. др. Марка Лека излази, да је у неким Макишким водама мање гвожђа, него у Сави и Дунаву.

4., И резултати хемијских анализа могу задовољити. Баш да се процењује и по старом, напуштеном начину — т. ј. по неким крајњим, утврђеним количинама, појединих састојака и сумеса — ипак те воде нису за осуду. То вели и знаменити хигијеничар Петенкофер, а и моје је скромно мнење исто тако — већ с тога што у тим водама управо и нема сумњивих количина појединих сумеса. Ако те воде по хемијској конституцији заостају иза планинских изворских вода, то је тако исто природно, као што је природно, што у томе погледу надмашују воде Београдских бунара.

5., Тврдоћа тих вода премаша истина хемијски и индустриски дозвољену границу (20°), али је то са свим прелеватно за Игијену. Тврдоћа свих тих вода креће се између 22—23 а то је мера, на коју се човек врло лако навикне, и коју веома добро подноси. Та мера тим је безопаснија, што долази искључиво од бикарбоната — и то нарочито од бикарбоната креча. — Да су то сулфати, или да је магнезија јаче заступљена, могло би бити сумње, да ће така тврдоћа алтерирати органе за варење и тиме шкодити здрављу. Осем тога теши нас у томе и то, што се зна, да се тврдоћа таквих вода уз пут јако губи, па да ће према томе и Макишка вода у спроводним каналима изгубити од своје првобитне тврдоће. Да је то тако показује она грдна разлика између укупне, сталне и пролазне тврдоће. Најпосле ваља споменути и то, да и меке воде имају својих рђавих страна (растварају оловне цеви); да опет има врло кусних, чистих и здравих вода с таком тврдоћом (н. пр. Карловачка чесма и извор на Стражилову имају преко 19°); да ће се сама публика брзо научити, како да се у домаћој потреби и с тврђом водом послужи; и да рационална Игијена и не жели, да се велики индустријски етаблисмани оснивају у самој вароши — дакле у подручју мреже за водовод. За наше прилике је њихово место далеко низ Дунаво, а у Дунаву је доста меке воде за индустријску потребу.

6., По бактеоролошкој анализи може се рећи, да су те воде чисте од кужних и сумњивих клица — а то је управо најглавније. Добре чисте воде имају највише 200 живих клица у једном кубном сантиметру, а међу њима је врло мало разних врста, и врло мало таких, које растварају стиснуту желатину. Према томе је вода 1-а веома чиста и здрава вода (34—0) и надмаша у томе погледу чак и „Беле Воде." У упоређењу са Савском и Дунавском истиче се још већа разлика у њену корист. То је важно већ и с тога, што се зна, да се баш вода отворених корита лако окужи (н. пр. људском погани), на кад већ обичне клице имају услова за свој напредак у њој, имаће га и кужне. Ко опет помишља на филтровање речних вода, и на помоћ с те стране, тај се вара у тачном дејству филтара и заборавља, шта они коштају само док се сагради, а камо ли за време издржавања. — Бактеоролошка анализа воде, из рупе №. XII. испала је, истина, неповољно, и то је једина тамна тачка ових резултата Та околност тако је изненадна и неочекивана, да се у први мах помишљало на погрешке при цријењу или при расаду културе на желатину Али кад се и другом анализом потврдно првобитни резултат, поче се сумњати на други један узрок тој појави. Према свима приликама, које су тада садејствовале, може се с неким правом тврдити, да је — било при бушењу, било при цријењу — досела површина макишка воде у унутрашњост тога бунара, и да је то узрок неочекиваног резултата бактеоролошке анализе.

Према овим разматрањима моје је мишљење у питању београдског водовода ово:

1. Како нема довољно изворске воде да подмири све потребе грађанства, а како није саветно уводити комбинован систем, то се мора са свим апстраховати од те врсте воде за водовод. Досадање чесме могле би се повратити и разредити, али у овом облику, како су данас.

2. За речну воду нисам никако — и то све дотле, док буде било и најмања изгледа, да ћемо моћи доћи до добре воде из затворених басена — дубоко испод непробојних слојева нашега земљишта.

3. Сав је изглед, да ћемо у Макишкој котлини добити довољну, сталну количину чисте, добре и здраве воде Пре него што би могао о томе изрећи свој коначан суд, било би ми нужно, да новим бактеоролошким анализама утврдим, да су последње анализе воде из рупе XII. испале неповољно само с тога, што је у бунар улазила вода која се по Макишу разлила и тамо устојала.

4. За стално решење тога питања ваља се читав низ бактеоролошких и хемијских анализа.

5. Ако се доиста докаже, да су те воде засада неприкорне, није још доказано, да ће оне таке и остати. С тога ће нам бити друга најглавнија брига, да оне бунаре, из којих будемо црпели, потпуно изолишемо од притока и оцеђивања са површине Макишке. То је истина скопчано са великим тешкоћама али се даје — бар донекле инак извести У новије доба праве се за ту циљ бунарске поставе од кована гвожђа

6. Још би боље било, да се цео Макиш дренира и осуши. Докле год је над изворима наше воде мочари и блатуштина — дакле трулежи и гњилодине — нисмо сигурни, да ће нам вода у свако доба бити чиста, укусна, добра и здрава.

ПРВО МИШЉЕЊЕ

др. Петеркофера

Проба воде, коју је председник техничке комисије за истраживање воде, проф. М. Јосимовић, овамо послао, предата је била краљевском заводу за испитивање, који стоји у вези са хигијенским институтом. Резултати находе се у прилогу I (види прилог 6 извештаја техничког одбора).

Отуда следује, да са хигијенског гледишта тој води не може ништа да се замери, и мора да се констатује, да нема никаквих шкодљивих састојака.

Што се тиче тако зване тврдоће воде, то би се, са погледом на поједе техничке циљи, могло пожелети, да је она нешто мања; међу тим, без приметних штетних последица, у многим пределима употребљује се и знатно тврђа вода.

У Минхену и његовој околини не налази се никакве мане води од 20 ступања укупне тврдоће и нарочито неке велике пиваре служе се таквом водом.

У Енглеској поједине вароши употребљавају воду од 30 и више ступања тврдоће, а друге имају опет веома меку воду.

Dr. Letheb, негдашњи Medical Ofticer за City у Лондону, ради сравњења испитивао је здравствене односе енглеских варои, које су снабдевене веома тврдом водом, и таковних које употребљавају веома меку воду; па није могао наћи никакве разлике на штету тврде воде.

Што се тиче употребе воде, која се за Београд има у вилу и за остале потребе сем пића, ту има да се узме у обзир да њена тврдоћа долази у главноме од двогубих угљокиселих соли креча и магнезије, дакле од тако зване прелазне тврдоће а ова може лако да се отклони или кувањем, или на обичној температури кад се дода само нешто калицијум хидрата.

Према томе вода, која је овде испитана, добра је како за пиће, тако и за осталу употребу.

Међу тим при снабдевању водом није само меродавна каквоћа воде, но и њена количина. За варош као што је Београд не сме се рачунати мање од 150 литара воде дневно на сваку главу, укупно за пиће и остале потребе.

При снабдевању Беча планинском изворном водом држало се, да ће бити довољно 80 литара, међу тим сада се тамо опажа јака оскудица у води, па од времена на време усљед тога настаје и читава кубура, тако да сад мора да се добавља још те друге воде.

Даље, потребно је да вода у водоводу какве вароши стоји

*

под толиким притиском, како ће моћи да тече и у највише спратове кућа, што је са обзиром на чистоћу веома корисно.

О овим тачкама нисам истина упитан ни обавештен, па је сигурно што треба већ и предвиђено, но ипак нисам хтео да пропустим ову прилику, да скренем пажњу а на то·

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

Слично томе из калдрме под 2.) добија се извесна количина камена, која може да се употреби за калдрму од обичног ломљеног камена. За време од 5 година ваља дакле стављати по $\frac{1}{5}$ - 30.960 = 6.192 динара за нову и по $\frac{1}{5}$ - 5.760 = 1.152 динара за већ извршену такву калдрму.

Ка 4.) Према оваквом распореду посла имаће садање калдрме:

на крају прве године
350.000 — (120.000 + 24.000) = 350.000 — 144.000 = 206.000 m²
на крају друге године . . 206.000 — 24.000 = 182.000 m²
„ „ треће „ . . 185.000 — 24.000 = 158.000 m²
„ „ четврте „ . . 158.000 — 24.000 = 134.000 m²
„ „ пете „ . . 134.000 — 24.000 = 110.000 m²

те и на даље остаје 110.000 m² такве калдрме.

За ту калдрму има дакле да се стави у буџет:

КОЈЕ ГОДИНЕ	површина	НА 1 m²: за оправку и обдржавање	НА 1 m²: за чишћење и одгртање	НА 1 m²: за поливање	СУМА У ДИНАРИМА: за оправку и обдржавање	СУМА У ДИНАРИМА: за чишћење и одгртање	СУМА У ДИНАРИМА: за поливање	СВЕГА динара
Прве . . .	206.000	0,17	0,05	0,02	35.020	10.300	4.120	49.440
Друге . . .	182.000	0,17	0,05	0,02	30.940	9.100	3.640	43.680
Треће . . .	158.000	0,17	0,05	0,02	26.860	7.900	3.160	37.920
Четврте . . .	134.000	0,17	0,05	0,02	22.780	6.700	2.680	32.160
Пете и сваке даље	110.000	0,17	0,05	0,02	18.700	5.500	2.200	26.400

Ка 5.) За остатак некалдрмисаних улица у (600.000 — (288.000 + 110.000) = 600.000—398.000 =) 202.000 m², дакле од прилике $\frac{1}{3}$ целе површине треба свега за прелазе на 2.500 m². Ако узмемо за то калдрму од дотераног камена, онда нам и за то треба сума.

а.) За грађење . . . . . 2.500 à 4.95 = 12.375 дин.
б.) За оправку и обдржавање 2.500 à 0,18 = 450 дин.
в.) За чишћење . . . . . 2.500 à 0,05 = 125 дин.

Свега динара 12.900 „

а сваке идуће године за оправку, обдржавање и чишћење по 575 динара.

Према томе имали би сад онакав распоред, као што се на крају овог извештаја у приложеној таблици под :/: налази.

Дакле за прве пет година биће потребно у буџету просечно по 308.761. а шесте и сваке даље године по 180.240 динара.

Овде има да се примети, да се трошкови у ствари неће тако равномерно делити, као што су у буџету распоређени; јер су они срачунати на 30 година, па узети на сваку годину са $\frac{1}{30}$ делом. Нарочито првих година, док је калдрма нова, биће и издатци мањи, а доцније ће ови расти. С тога од једном стављених сума у буџет за калдрму, оно што се у појединим годинама неби утрошило, не сме се сматрати као уштеда од буџета, већ би морало да иде у нарочити фонд за калдрму, како би доцније, кад одиста веће суме затребају, тај новац био на расположењу. На тај само начин избегло би се у таквим случајевима за дотичне године прекомерно повишење буџета.

Према показаном рачуну излази дакле, да би само ваљало наћи начина, да се за првих 5 година знати је повећа сума а следећих година била би само за 55.240 динара већа од сада већ избачене суме у буџету за ту цељ. Ово држимо да не би било веома тешко, а међу тим кроз 5 година имала би $\frac{2}{3}$ целе површине улица калдрмисане добром калдрмом, па и редовно обдржавање, чишћење и поливање улица било би за читавих 30 година у ред доведено и осигурано. А то и јесте све што се може и што треба урадити.

Међу тим, док се не приступи прекалдрмисању београдских улица, у већем обиму и на показани начин, ваља задржати у буџету суму од 125.000 дин. Из те суме имале би да се врше најнужније оправке калдрме, у улицама живог саобраћаја, као и да се предузму пробе, које смо напред предложили.

Те пробе ваља уједно да се врше на такав начин, како би се са довољном сигурношћу могло констатовати и то, да ли ће бити корисније, да се грађење калдрме доцније повери предузимачу, једноме или многим мањим предузимачима, или ће боље бити да Општина тај посао врши у режији?

Исто тако, имало би се у времену расправити и питање о томе, да ли је боље да обдржавање улица врши сама Општина, или да и тај посао преда каквом предузимачу?

VI.

Пошто је овом приликом питање о калдрми поново изнешено на дневни ред поводом понуде г. Ајбешица из Будимпеште (коју је он прошле јесени г. председнику општине поднео); било би умесно, да се и та понуда узме у претрес.

Међу тим, ми то овде подробно нећемо чинити, са погледом на наш у овом реферату предложени начин калдрмисања. Само можемо толико поново напоменути, да су цене на земљани рад претеране; јер Београд није ни до сада плаћао више од 0,70 до 1,20 дин. од 1 m³ откопавања, са транспортом и на највећа растојања: докле г. Ајбешиц тражи 1,20 од 1m³ са транспортом на 1 км., а за сваки даљи километар засебно још по 0,80 динара.

Исто тако, и калдрма је доста скупа, а и подељена је у сувише велики број категорија, што код варошки средњега саобраћаја, као што је Београд, није ни најмање оправдано.

У осталом чланови ове комисије прегледали су камен, који је г. Ајбешиц у Топчидеру спремао и уверили се о доброј, али уједно и тешкој, изради његовој.

Према томе није вероватно, да ће се тај камен безусловно моћи усвојити.

У осталом и г. Ајбешиц може се ангажовати на конкуренцију, при изради како појединих проба са калдрмом, тако и при доцнијем извршењу калдрме у велико, тим пре, што се сигурно ни његове поднешене цене не могу сматрати као последња реч његова.

VII.

Ми смо намерно до сада расправљали питање само о калдрмисању коловоза; јер пешачке стазе падају у ширину улица, које сопственици кућа сами калдрмишу, дакле трошак око тога не може да се стави на терет Општини.

Међу тим, ако је калдрмисање коловоза такав посао, који се не мора и не може да изврши одмах и на један пут, те дакле може и известан део спољних и без саобраћаја улица за дуже време, да се остави и без икакве калдрме; са пешачким стазама ствар је са свим другачија.

Пешачки саобраћај, и ако није свуда подједнако жив, постоји где год има кућа и станова, а то је у свима улицама без изузетка. У интересу дакле тога саобраћаја и угодности при њему, као и у интересу чистоте у вароши, пешачке стазе треба што пре и по целој вароши натосати.

Било да извршење тих стаза узме Општина у своје руке или да тај посао остане појединим сопственицима кућа и имања; за довршење тога посла ваља да се пропише један кратак рок (највише 2 године дана). Тако исто имало би тачно да се одреди, на који начин и каквим материјалом, има да се изврши калдрмисање пешачких стаза.

У томе погледу, а у наведеном смислу, ваљало би што више да се донесе и нарочити закон, којим би се једном тачно регулисало питање о грађењу и обдржавању пешачких стаза.

При томе мишљења смо, да би најцелисходније било, да се израда тротоара пренесе на Општину, а на рачун партија.

Тиме би се сигурније постигло, да тротоари буду на време готови, а уједно да буду и једнобразно сграђени. Па и цена би им била много мања, када би се тако од једном и уједно у израду узели.

Општина би имала дакле, да учини за ту цељ потребан зајам, са извесним роком, па да ануитет и од партија у годишњим отплатама, уз остале општинске приреze, наплаћује.

Сопственици, који би одмах целу суму исплатили, имали би да уживају рабат, који одговара смањивању интереса на позајмљену суму.

Да се пак све пешачке стазе могу одмах и у кратком времену натосати, нема никаквих стварних тешкоћа и сметња.

Тешкоће би у главноме биле у томе: једно, што водовод и канали нису извршени, па кад буду сграђени мораће се довести у везу са кућама, што ће проузроковати местимично дизање тротоара; и друго, што према новој нивелацији варошких улица има претходно тек да се изврше доста знатни земљани радови.

Прва од ових двеју тешкоћа може да се обиђе тиме, што се за натосање пешачких стаза може да изабере такав материјал, који не проузрокује велике тешкоће и трошкове, при местимичном дизању и преконструисању. Дакле имао би се да искључи асфалт и ливени бетон.

Што се пак тиче нивелације улица, и пошто је то посао који не може у брзо да се сврши, и који мора да траје исто толико као и цело калдрмисање; ту нема другог начина, но да се поједини сопственици обвежу, да изврше натосање пешачких стаза одмах и по садањем нивоу улица, изравњујући различите висине тротоара рампама од 6% (да се не смеју оставити скокови, басамици, као што се сада често виђају.)

Доцније пак, при издизању или спуштању улица, претресање тротоара имало би да падне на терет општине.

Међу тим, где нема спуштања или издизања или је ово сасвим незнатно (не прелази 20 см.), да се тротоари граде одмах у правом нивоу.

*

Тротоаре ваља поделити, у исто онолико категорија, као и будућу калдрму, тако како ће уз најбољу калдрму, дакле у улицама највећег саобраћаја и на најугледнијем месту вароши, бити и најбољи тротоар, и противно.

*

За откопавање и насипање свију улица, као и за претресање раније извршених тротоара, који трошкови падају на општину, неће бити потребна већа сума од 500 000 динара.

Са 7½ % за финансирање одговара то суми од 537.500 динара, која би се имала зајмом покрити.

Са роком од 30 година и интересом 5% одговара томе ануитет од 34.984, 59 или у округлој цифри 35.000 динара. Према томе, кад се и ово дода годишњим сумама, које се имају у буџет ставити; излази да је потребно за првих 5 година у округлој суми по 344.000, а за 6-ту и сваку следећу годину по 215.000 динара.

* * *

Односно материјала, од којега се имају тротоари градити има да се примети следеће.

Тротоари се граде у главноме од следећег материјала:

1. Од обрађеног камена. То је мало, правилно камење, квадратне или правоугле површине, а са састранама од 5—10 см. Оно се гради од отпадака при грађењу коцака за велику калдрму, те према томе и јевтиније стаје.

2. Од необрађеног камена. За то се употребљује ситан ломљен камен, или облутак, где га има.

3. Од камених плоча, за што је најбољи гранит, а за тим пешчар, па тек онда долази кречњак.

4. Од ситног камена са горњом површином од 2 ½ до 5 см. у квадрату, које се обично по боји још ређа у мозаик.

5. Од асфалта.

6. Од цемента, и то ливеног или у плочама.

7. Од керамита и другог тврдог вештачког камења и т. д.

Што се тиче особина тих врсти калдрме за пешачке стазе, има у главноме ово да се каже:

Ка. 1). Тротоари од малих коцака извршују се често у улицама јакога саобраћаја. Таква је калдрма нешто тврда, али је трајашнија и обдржавање није скупо. Грађење стаје просечно 5,50 дин. од 1 m².

Ка. 2.) Калдрма од ситног ломљеног камена јевтинија је (стала би просечно 2,00 дин.), а употребљује се само на споредним улицама Та је калдрма рапава, те јако дере обућу, а на мразу незгода је, јер се лако по њој клиза.

Ка 3.) Камене плоче, које се за тротоаре употребљују, имају обично 0,30—2,00m² површине (50—140 см у квадрату) и 5—15 см. дебљине. Полажу се на довољно дебео слој шљунка, а набијају се дрвеним маљевима, и мора да су сасвим пуно и добро подбивене. Ова је калдрма трајашна и лако се чисти и обдржава, хоће јако да се углади, те може нарочито зими да буде опасна. У највећој мери оно вреди за кречњак, а о томе и ми већ у Београду имамо искуства. Томе недостатку може међу тим да се доскочи, урезивањем унакрсних бразданица или у опште босажом по горњој површини. Просечна цена износи 7,50 динара од 1 m².

Ка. 4) Мозаик је за пешаке веома пријатна калдрма, а лако се и јевтино обдржава; међу тим споро се гради и изискује нарочито извежбане раднике, а и подлога мора да је особито солидна, да се не би калдрма улегла, те за то се ова калдрма ређе и употребљује. Стаје просечно 7 динара од 1 m².

Ка. 5.) Калдрма од асфалта за пешачке стазе гради се са кором од асфалса од 2 см. дебљине, а на солидној подлози од бетона. Та је калдрма за пешачке стазе најбоља, јер се по њој пријатно гази, дуго траје и лако се и јевтино обдржа-Са обзиром на то, она се за ту цељ у свима већим варошима нагло и уводи. Стаје просечно 7,50 динара од 1 m².

Ка. 6.) Тротоари од бетона граде се наливањем ове масе у дебљини од 6—8 см, на добро набивену подлогу од песка или шљунка Калдрма је та угодна али лако прск ари слегању и подлоге и доста се тешко оправља и обдржава. Стаје просечно 7,25 динара од 1 m².

Често се од бетона граде и плоче, у дебљини од 6—8 см, а са 30—50 см у квадрату. Калдрма је ова чиста и пријатна, а и јевтинија је од горње. Стаје просечно 5.50 дин. од 1 m².

Подлога од песка, у дебљини од 10—15 см., мора веома брижљиво да се спреми, а плоче мора добро да се усаде и набију. Обдржавање је лако, јер поједине плоче могу да се измењују.

Ка. 7.) Како за калдрму, тако и за тротоаре, граде се и препоручују нарочите пречишћене цигле, велике тврдоће од разног материјала. Калдрма је од истих елегантна, међу тим изискује веома брижљиву подлогу и тешко се обдржава у своме положају. Све су ове калдрме одвећ скупе. Просечна цена 8,50 динара од 1 m².

Најзад да споменемо и онај тротоар, који се често по Београду вија, а то је тротоар од обичних насатице, па чак и плоштимице у песак усађених цигала. Прва калдрма стаје 6½ а друга 3—3½ динара. Прва дакле иде у скупље а друга у јевтиније калдрме. Ова калдрма нема никакве сталности, сем ако би се у бетон полагала, а нарочито кад се цигље плоштимице полажу. Трајашност је овакве калдрме сасвим мала, јер се брзо и по све неједнако круни и троши а кад напље киша или у опште влага, тако се разљигави, да није могућно по њој ићи без опасности. Овакав је начин натосања за одбацивање и треба да се забрани

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

Нужници, јаме и помијаре

Чл. 59. Нужници у зградама за обитавање морају бити одвојени од осталих просторија масивним и омалтерисаним зидовима.

Нужници морају имати најмање 0·90 ширине и 1·10 дужине. Морају бити добро осветљени (прозори) и морају имати довољно промаје. Нужници који су уза сам стан морају се хермегички затворити (Water Soseto) Ни у којем случају није дозвољено досадашњи турски систем нужника (троугао). У нужнику мора увек бити довољно висок сандук са добрим заклопцем. Док се у вароши не озидају канали за одвођење нечистоће, мора уза сваки нужник бити озидана и јама за нечистоћу. Јаме ове морају бити озидане од материјала непробојног од воде (од цемента цигље или лутог камена) и у таквој даљини, како влага из јаме неби влажила ни зидове зграде којој нужник припада. ни зидове суседних зграда. Све ове јаме морају се очистити и затворити чим се сагради канали за одвођење нечистоће. Ове јаме морају бити озго засвођење и покривене до по метра земљом.

За нужнике дозвољено је у место копања јаме служити се за прикупљање нечистоће и бурадима, но та бурад морају бити смештена у нарочитим одељењима. Фугмир ових буради прописаће грађевински савет.

Помијаре морају бити озидане по истим прописима за нужничке јаме. Затвори над помијарама морају бити хермегични.

Да неби помијаре својом близином шкодила суседним зградама, мора се у плану назначити њихово одстојање од суседних зграда.

Постепено уклањање сметњи.

Чл. 60. Све куће које не леже бар 2 далеко од улице треба да имају са стране улице на стреји лежеће или висеће олуке од метала или другог каквог несагоривог и од воде непробојног материјала широке 18 до 25 санти-метара у пречнику.

На суседан плац или зграду не сме вода с крова капати или отицати.

Ако су олуци лежећи онда стреја несме бити шира од 35 санти метара.

Од олука са стреје одводиће воду олучне цеви — чункови — са довољно великим пречником и спроведене низ или кроз зид куће, које ће допирати до канала улице, ригола иди рупа тако, да вода с крова не тече нити на тротоар нити на суседно земљиште.

Индустријалне зграде, које производе дим, пару, прах, несносне задаје или смрад, не смеју имати прозоре за отварање или друге какве отворе за отицање на краћем одстојању од 5 метара иза линије улице и суседне зграде.

Помијаре, ђубришта и нужници при земљи морају бити најмање 5 метара удаљени од линије улице.

Резервоари за нужнике морају бити озидани и најмање 4·5^{m} од бунара удаљени па и тада у цементу озидани малтерисани и патосани.

Бунари.

Чл. 61. Бунари морају бити озидани и дубоки толико, како ће у свако доба године у њима имати довољно воде.

Бунар мора бити најмање 4·50^{m} удаљен од прохода, ђубришта, помијара и т. д.

Улазак са улице.

Чл. 62. Зграде, које не леже на самој улици морају имати добар пролаз широк најмање 3 метра, свака зграда, кроз коју се из друге зграде за обитавање у авлију мора проћи ради изласка на улицу, мора имати непосредни пролаз од 1·6^{m} најмање ширине. Улазна врата на зградама, које су за веће скупове људи одређене, као што су: цркве, позоришта, фабрике и т. д. морају бити, према потреби, довољно широка и отварати се изнутра напоље

Скеле.

Чл. 63. Сви делови скела морају бити од здравог материјала и довољно јаки и сигурни.

На већој висини скеле морају имати ограду.

Висеће скеле дозвољене су само за мање оправке.

Грађевински савет може, ако за потребно нађе, наредити да се скеле појачају и да се план од скела поднесе.

Грађевине које чине досаду.

Чл. 64. Грађевине у којима се раде такви послови који су од велике досаде суседима околним могу се само по нарочитој дозволи грађевинског савета са стране улице подизати, иначе увек унутра у авлији. Па и у овом случају може грађевински савет у споразуму са општинским одбором, нарочите улице за грађевине таквог рода одредити и дотадање упражњавање радње у истој грађевини забранити.

Дозвола за обитавање или употребу зграда.

Чл. 65. Ново сграђене или знатно преправљене зграде за обитавање људи, дућани, радионице коњушнице не смеју се употребити, пре, док грађевински савет обзиром на сигурност, сталност и здравље, исте зграде не прегледа и одобрење не изда.

Решење о овоме одобрењу дужан је грађевински савет издати у року од 8 дана од дана пријаве.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Последњи. Данас се држи поновни збор за избор два члана суда, два одборника и два заменика — одборника, и тиме се завршују овогодишњи избори.

—

На прегледе. Чланом 41. зак. о општинама прописано је да Суд општински до 15. Јан. мора саставити и одбору на преглед поднети рачуне за истеклу годину.

То је учињено, а чим изабрана комисија сврши преглед, рачуни ће се ставити на углед и грађанству онако како то налаже исти члан закона.

—

Продужено. И преко свију опомена многи грађани нису поднели пријавне листе за порески одбор до 31. мес као што је било наређено.

Услед тога порески одбор продужио је рок за подношај пријавних листа до 10 ов. мес. а ко и до тога дана не поднесе листу, казниће се по чл. 86. зак. непосредној порези.

—

Позивају се Наредбом окр. команде, коју данас доносимо, позивају се коњаници ордонанси II. и III. позива да одређеног дана предстану команди. на смотру

У вези наредбе изложена су имена свију оних кога се позив овај тиче, па је нсказано и то да ће најстрожије бити одговорни који се наредби не одазову.

—

Исправка У прошлом броју објавили смо имена чланова главног трговачког занатлиског одбора. Погрешком коректора изостало је назначење да је председник у одбору: г. Бока Николајевић — Хаџи, трговац, и то овим исправљамо.

Последњи пут позивамо оне који нам што дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

ВОЈНА НАРЕДБА

Г. министар војни под АВр. 4389. од пр. год. изволео је објаснити, да коњица II. и III. позива, као и ордонанси ових позива морају имати прописне коње и коњски прибор, као што је то прописато за активну и дивизијску коњицу, т. ј. коњи морају имати најмању висину од 150 с. м. да буду здрави, а године су произвољне т. ј. од 4 па на више до год је коњ способан.

Ово објашњење г. министра војеног, окр. команда саопштава овим путем свима ниже именованим обвезницима, који су из варош Београда, за коњицу и ордонансе одређени, и позива их да према наређењу команданта Дунав дивизијске области, од 20. новембра пр. год. Број 5963. предстану овој команди са прописаним коњима и прибором ради прегледа, и то: коњаници и ордонанси из II. позива имају предстати на преглед 15. идућег месеца фебруара пре подне у 9. сати, а коњици и ордонанси из III. позива, имају предстати 16. истог мес. у одређено време.

Ко на преглед дође са не прописним коњем и прибором, вратиће се натраг, и дотле ће се на преглед позивати док се год сл прописним коњем и прибором не снабде.

Пропис коњског прибора који на преглед треба донети, овакав је: седло (бок) са у зенгијама; кајишима и колаком, узда са ђемом и жвалом од белог бланка, бисаге кожне са околним кајишима; кожна кесица за резервни ков, и у њој по две подковице и 32 клинца; сакваплатнена за резервну зоб. у теркији кајши; суро непељаво ћебе за коња, удар кудељни са поводником; колан кудељни за ћебе; чешагија, четка за ћебрање лапекрпа за брисање коња, и један конопац од шест метра дужине за фуражирање.

Ко се овом позиву у одређено време не буде одазвао, искуснће најстрожије законске мере.

Из канцеларије VII. пук. окружне команде 28. јануара 1890. год. Бр. 578.

ОРДОНАНСИ И КОЊАНИЦИ

обвезници II. и III. позиви, који су из вар. Београда одређени код VII. пуков окр. команде у 1889. год.

За II. позив

Ордонанси код штаба пешадијског пука II. позива

Редови: Михајло Русо, Петар М. Михаиловић, Јован М. Тадић, Јован Јосиповић.

Ордонанси код штаба I. батаљона

Редови: Сима Наумовић, Илија Р. Паранос.

Ордонанси код штаба муниц. колоне

Редов: Милан А. Павловић

За писара код штаба коњичког дивизијона

Поднаред. писар: Сима Паранос.

За дивизијску коњицу

Наредник: Ђорђе Н. Мостић, поднар.: Перикле Зако, Никола К. Антула, каплари: Јован Димитријевић, Антоније Марић, Јован К. Русидес.

За дивизијску коњицу

Поднаред.: Танасије Ј. Дачевић, редови: Исак Б. Албала, Вучко К. Илић, Риста П. Милушић, Мијаило М. Михаиловић, Сава Богдановић, Израил М. Нахман, Димитрије Станимировић, Јован Николић, Божидар Цветковић, Поднар.: Алекса Ракић. Редови: Коста А. Симић, Милош Топлић.

За комесара дивизијске коњице

Поднаредник: Миња Крсмановић.

Прекобројни код дивиз. коњице

Наредник: Алекса Јанић. Каплар: Љубомир Нешковић. Редови: Светислав Миленковић, Јован С. Ђуковић, Светозар Мијаиловић, Петар Ковачевић. Максим Антонијевић.

За пушкара код штаба коњич. дивизије

Редов пушкар: Анђелко Јовановић

За обућара код штаба коњичког дивизијона

Редов обућар: Владимир Станковић.

За подкивача дивизијоне коњице

Редов подкивач: Стеван Б. Вељковић.

За седлара дивиз. коњице

Редов седлар: Никола Илић.

За III. позив.

За ордонансе код штаба пешачког пука III. позива

Редови: Ћира Петровић, Мијаило Штрбић, Васа Мијатовић, Вељко Вуковић.

За ордонансе код I. батаљона

Редов: Мијајло Јовичић.

За ордонансе код II. батаљона

Редови: Лаза Дашковић. Димитрије Петровић.

Ордонанси код III. батаљона

Редови: Петар И. Јовановић, Петар Јовановић.

Ордонанси код IV. батаљона

Редов: Милија Јаковљевић. Стеван Јовановић.

За коњички ескадрон

Водник: Светозар Х. Томић. Наредник Милан Васиљевић Врши дужност поднаредника: Милан С. Начић, Алекса Крсмановић. Врши дужност каплара: Александер Кумануди, Милан С. Антонијевић, Петар Татић, Милан Марковић. Петар Миленковић Влајко Каленић. Комесар: Светозар П. Николић. Редови: Голуб Јанић, Димитрије Најдановић, Лука Перић, Стеван Јосиповић. Хајим Демајо, Светозар Стевановић, Антоније М. Павловић, Ђорђе Павловић, Радивоје Петровић, Јован Миловановић, Коста Цанга, Петар Петровић, Љубисав Стојановић, Илија Ристић, Светозар Миличевић, Милутин Ристић, Стојан Пајковић. Самуило С. Пијаде Аксентије Тодоровић, Милош Обркнежевић Стеван Јевтовић, Франц Брандл, Петко Стојановић, Андрија Пурић, Стеван Гојковић, Урош Стевановић, Раденко Драгојевић, Стеван Николић, Ђорђе Грбић, Ташко Петровић, Тома Николић, Аћим Гагорјевић, Јеротије Миливојевић, Мијаило Јанковић, Петар Јовановић, Сава Петровић, Риста Пуљевић, Благоје Јовановић Петар Јовановић, Алекса Кумануди Димитрије Петровић, Сима Николић, Милорад Д. Јанковић, Неша Дамњановић, Јован Илић, Ђика Јовановић, Јеврем Марковић, Младен Старчевић.

Из канцеларије VII. пуков. окружне команде 28. јануара 1890. год. Бр. 578.

ПОЗИВ ОКР. КОМАНДЕ

Сви ниже им новани обвезници II. позива VII. пуковског округа, који се ни до данас на вежбу јавили нису, преко свију позива, имају се сада накнадно јавити овој команди ради издржања вежбања

I. Батаљон

II. Чета

Кварт врачарски: поднаредник Алекса Милетић, практикант; мин. финанције

Кварт варошки поднаредник Миленко Божанић бакалин: редов Јефта Пандуровић чиновник: наредник Милан Вучковић дијурнист у дичнзији:

Кварт савски: редови, Мијајло Петровић столар; Аца Јовановић, келнер;

Кварт дорћолски; Недељко Николић, обућар; Милан Петровић, кочијаш;

Кварт палилулски: Коста Пешић, дуванџија; Јован Антонијевић, абаџија; Илија Спасић, слуга млекаџијски; Тодор Стојадиновић, баштован; Јован Куртовић, дијурнист мин. финанције;

Кварт теразијски: Димитрије Костић Јорговаџија;

Кв. вар. Стеван Дрекалић. предузимач; Душан Р. Ђорђевић, калфа трговачки; Живан Гашић, калфа код терзибашића,

Марко Петровић, магазаџија; Стеван Путић, зоскар; Коста Штерић, намукљаш Мика Николић молер;

Кварт дорћолски: Васа Павловић, кафеџија; Цветко Николић, таљигаш; Аврам Апар, надничар; Никола Б. Костић момак, молерски;

Кварт теразијски: Антоније Цветковић, келнер; Милан Лазаревић, кафеџија; Станоје Крстић, шкембар; Никола Лукић, кафеџија; Филип Астасијевић, кафеџија; Љубо Бошковић, практикант; Ђока Гавриловић, фијакерист; Никола Максимовић, кафеџија; код Миријева, Лазар Ристић, пиљар; Петар Константиновић, ракџија; Јоца Пековић, калфа ковачки; Јован Грбљановић, пиљар; Коста М. Јанковић, дуванџија;

Кварт савски: Светозар Стајић, штампар;

Кварт варошки: Коста Николић, калфа дуванџијски; Марко Тасић, носач; Сима Обреновић, практикант полиције;

Кварт савски: Марко Грбић, слуга; Ђорђе Илић, возар· Андрија Павловић, обућар;

Кварт варошки: Риста Атанацковић, агент;

Кварт савски. Димитрије Миловановић, калфа трговачки; Јован Антула, келнере Стеван Орловић, лађар; Никола Хеслер, столар; Давид Барух, калфа трговачки;

Кварт дорћолски: Сава Мартиновић, тежак;

Кварт савски: Лазар С. Миладиновић, месар;

Кварт дорћолски: Јанко Цветковић, млекаџија;

Кварт врачарски: Андрија Васић, служитељ у војном министарству;

Кварт дорћолски: Сава Крстић, лебар; Коста Флор, надничар;

Кварт дорћоски: редови, Благоје Димитријевић, зидар; Стеван Радосављевић, млекаџија;

Кварт савамалски, Сима Симић, слуга механџијски;

Кварт дорћолски: Израил Б. Аврам, служитељ; Сомујел Елијечар, служитељ; Пе-

тар Ристић амбалин; Панта М. Бодн, трг. спрам Терзибашића;

Кварт дорћолски: Павле Лазић, слуга; Јаков Б. Рубин, тањираш; Стеван Ј. Стојковић, практикант; Јован Суботић, практикант; Душан Ликић, шајтач; Димитрије Ивановић зидар; Петар Ђураковић, бунарџ., Тодор Анђелковић кувар:

Кварт савски: Јован Гушанац, стражар;

Кварт дорћолски: Стојан Кузмановић слуга зидарски; Филип Јовановић слуга зидарски; Петар Крагујевић, слуга зидар; Тале Бошковић, надничар; Данило Ристић, слуга лебарски;

Кварт варошки: Милош Стојановић, кал бакалски;

Кварт врачарски: Јован Грбљановић, асурџија; Душан Арсеновић земљоделац;

Кварт савски: Милан М. Радојковић, намукџијаш;

Кварт врачарски: Ђорђе Радојловић, бакалин; Панта М. Хајбер, надничар; Крста Петровић, кравар;

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У грађевинском одељењу општине београдске, држаће се следеће јавне усмене лицитације:

I.

За калдрмисање „београдске" улице — коловоза — на дан 5. фебруара тек. год. од 9 до 12 сати пре подне.

Кауција 600 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

II.

За претрес калдрме у „споменичкој" улици на дан 5. фебруара тек. године од 2 до 5 сати после подне.

Кауција 70 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

III.

За калдрмисање „фрушкогорске" улице на дан 6 фебр. т. г. од 9 до 12 сати пре подне.

Кауција 300 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

За откопавање земље до нове нивелете у крагујевачкој улици на дан 6. фебр. т. г. од 2 до 5 сати после подне.

Кауција 850 дин у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун као и планови ситуационе и попречних профила, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

V.

На дан 13. фебруар т. г. од 9 до 12 сати пре подне, за набавку 659 куб. метара дунавског и 75 куб. метара колубарског песка.

Кауција 250 динара у готовом новцу или у државним папирима.

VI.

На дан 13. фебруар т. г. од 2 до 5 сати после подне, за набавку 560 курент метара ивичног и 560 курент метара олучног камена.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближа условија могу се видети у канцеларији грађевинског одељења, сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији

Из седнице Суда општ. београдске 1. фебруара 1890. год. Г. Бр. 71 и 78.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — — — 2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — 10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — — 20 д
4. За свирање женских (Damen-Capele) — — — — — 30 д

II.

1. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима I-ог реда 30 д.
2. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима II-ог реда 20 д.
3. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима III-ег реда 15 д.

III.

1. За панораму на дан — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — — — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел" т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово пазење важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б). за неузидан шпорхерд	0,40 „
в). за узидан	0,80 дин.
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици	1,00 „
д) за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0,20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

IV. ПОЉАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3	дин.
б). марка за кују	6	„
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене		

V ГРОБЉА:

а). гроб за децу	7	дин.
б) гроб за одрасле	12	„
в). мала гробница	555	дин.
г). већа гробница	967	„
д). велика гробница	1207	„

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 23. до 27. Јануара закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
59 950	Брашна пшенична	19.50
	Брашна кукурузна	—·—
93,005	Пшенице	15·30
59,835	Кукуруза	10·50
	Ражи	—·—
	Крупника	—·—
11,261	Јечма	12·—
13,893	Овса	13·20
	Кукуруз нови	—·—
6,630	Пасуља	25·50
5,728	Кромпира	8·50
21,227	Арнаутка	22 —
1 666	Црна лука	8·50
	Бела лука	— —
	Лука аршламе	—·—
3,284	Јабука	20·—
4,303	Крушака	20·
2,026	Ораја	20·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
38,387	Сувих шљива нов.	24 —
34,155	Сена	5·50
3,400	Сламе	3 —
	Шпинарке	—·—
242	Кајмака	120
884	Сира	75·—
	Лоја топљена	—·—
1 510	Лоја нетопљена	75·—
1,044	Масти	100
343	Сланине	120
227	Сува меса пршута	85·—
37 085	Сирња дебелих	75·—
	Катрана	— —
364	Кумура дрвена	5·
15,515	Креча	3·40
	Кунуса кисела	—·—
	Рена	—·—
Литара		
14,610	Вина црна	18 50
	Вина бела	—·—
466	Ракије ком. меке	36·—
485	Ракије „ љуте	75·—

Примедба. Приход кантарски од 23. до 29 јан. 1275 дин. 35 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 7. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАВАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 11. фебруара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

У ИЗВОДУ

Од оног дана, кад је представништво донело одлуку да се радња општинскога одбора редовно стенографише, па све до краја минуле године, наш лист имао је првенствени задатак: да штампава целокупне стенографске белешке свију седница одборских.

У току тога времена општинској управи а и самом уредништву, чињене су с времена на време разне примедбе. Једни читаоци налажаху да се одборска радња предаје јавности у претераној опширности, а други опет да би требало изостављати бар оне делове и дебате, које се односе на ствари сићушне вредности, па да тако читалац може доспети да прочита оно што је од већег значаја и интереса.

Изостављати поједине делове било би врло незгодно, скоро и немогуће, а штампати и на даље стенографске записнике свију седница у самоме листу, данашња управа налази да је одиста непотребно и да имају право они који тврде да би такво поступање и на даље било више од штете, новчане по општину и временске по читаоце, а никако од какве стварне користи. За то је решено да се радња одборска од ове године износи на јавност *у изводу*, како би сваки грађанин увек лако могао прегледати оно што је у седници одборској de facto урађено.

Стенографски записници одборске радње и свију седничних говора водиће се и на даље. — За све оно што се у одбору уради, носе увек моралну а по зак. о општинама донекле и лично материјалну одговорност они, који дају свога гласа, који решавају. По томе, ако је излишно публиковати редевно рад представништва у непрегледној пространости, стварна је потреба имати и чувати стенографске записнике као верна и потпуна документа општинске архиве о свему ономе што је кад у одбору решено и на основу решења даље урађено.

Овим кораком општинске управе створена је могућност, да од сада, поред комисијских извештаја и других стручних радова на пољу реформа општинских, буде више простора за остале службене ствари које треба износити на јавност. У тој тежњи и главној намери *председништва,* штампаваће се редовно недељни прегледи свршених послова по свима гранама и одељцима општинске администрације, статистички подаци, наредбе општинских власти и т. д.

Стенографске записнике доносићемо изузетно само из оних седница, у којима се буду решавала питања великога значаја, јер у таквим случајевима несумњиво биће корисно да се грађанство упозна са целокупном дебатом.

ОГРАНИЧЕЊЕ ВАРОШИ

Протекло је већ више година од како је истакнуто на дневни ред питање о ограничењу вароши, али све до сада не беше начина да се решење олакша, те једном утврди и обележи докле се простире права варош.

Предузетим преустројством Управе вароши Београда питање о ограничењу вароши ускорено је, и тако ће се границе вароши моћи сада поставити а тиме и учинити да се спречи свако даље штетно ширење вароши по крајевима пре него што се права варош насели и подигне како треба.

Којом би линијом требало данас поставити границе варошкоме рејону казује овај:

Извештај комисије за рејон вароши Београда

Комисија одређена решењем одбора од 17. тек. месеца АБр. 23. да предложи и обележи рејон вароши, састајала се више пута, прегледала и потанко проучила како пређашње радове о рејону варошком, тако исто и према данашњим приликама на лицу места разгледала, како би се исти могао најцелисходније повући, и част јој је поднети следећи извештај:

При садањем растројству улица и зграда, особито у Новом Селишту, веома је мучан и незгодан посао дефинитивно обележити рејон варошки. — Јер рејон треба да одели варош од поља, да се тачно зна, докле има зиданих кућа и докле се могу зидати куће за обитавање у вароши.

ако би требало да рејон обухвати све зграде, које су подигнуте на територији варошкој, осим оних, које су према члану 8 и 9 „допуне закона о местима у Србији од 21. Априла 1885 год.“ изузете. Ну поред свесрдне воље није могла комисија све зграде у рејон обухватити, јер онда неби трабало рејон обележавати, него утврђени Хатар београдски као рејон означити. Да је то тако, доказ је, што, погледав са вододелнице булбулдерског и мокролушког потока, видимо на све стране насеобине, а све су у хатару београдском.

Према томе при одређивању рејона није ни било могућно да се све зграде обухвате, а доказ је томе и рејон који је од стране Г.Г. Министара унутрашњих дела и Грађевина одређен био а који општина није усвојила Комисија се у главноме истога рејона придржавала имајући при томе следеће обзире у виду. На име:

1. Да рејон вароши Београда треба тако поставити, да према умножавању становништва за дуже време буде доста места да се може варош подићи и да одговара свима условима како у санитетском, тако и у грађевинском погледу.

2. Да треба узети у рејон што више кућа од садање растројене вароши, а из рејона изоставити само оно што се природно одвојило; и што смета, да се могу повући што боље границе рејону.

3. Варош ваља ширити што више према Сави и Дунаву, са обзиром на развитак трговачког саобраћаја.

4. Рејон се мора колико год месне прилике дозвољавају обележити правим цртама и са што мање углова, да би се могао у природи што боље означити (друмом и засађивањем дрва).

Сем тога, дужина страна граничног полигона треба да је што већа ради боље прегледности, за случај ако би се кад год завела варошка трошарина.

При повлачењу рејона тражена су уједно празна и неозидана места, да неби општина имала великог трошка при експроприсању земљишта за дефинитивно извршење ограничења вароши.

Рејон уцртан у плану вароши Београда, полази од Саве и жељезничког места дуж мокролушког потока, до моста на друму топчидерско-шабачком; дуж друма преко бившег тунела до раскрснице са цветном улицом; од раскрснице цветне улице поред болнице за душ. болести и Лаудановог шанца преко врачарског поља и крагујевачког друма, вододелницом и путом који пролази поред необрађеног Макензијевог имања, одвајајући зграде код девет кочијаша ван рејона; пресеца празне њиве г. Милоша Симеоновића свештеника и г. Милана Банковића и излази на куће и кафане Луке Петровића; а од куће Луке Петровића полази преко њива Влајка Калинића поред њива два гроба (које остају ван рејона) управо на смедеревски друм и тркалиште до друма идући новом гробљу и ратарској улици; даље иде друмом к новом гробљу до последње куће на левој страни, а одатле у правој линији, највише поред плотова последњих кућа у лесковачкој улици преко ливада Панте Куртовића и једнога дела Шоповићеве цигљане, која у главном остаје ван рејона. на источни улаз у краљеве коњушнице; потом прелази преко краљевог имања на баштованску улицу и иде путем поред Хаџи Томиног и општинског имања до Дунава.

Међу тим у што краћем року ваља снимити све делове вароши. где нема регулације и где је зидао сваки како је најбоље знао. На и за те делове ваља утврдити регулацију и нивелацију, а у будуће наредити да се само према плану могу подизати зграде.

Што се тиче зграда, које остају ван рејона, то остаје као засебно питање да се реши.

Потписани овом приликом напомињу, да би много боље било, да се могло са одредбом рејона грађевинског чекати док се изради потпун план целога атара београдског.

И са обзиром на захтев, да се рејон што пре одреди, како би се у будуће стало на пут неправилном ширењу вароши, потписани налазе да је предложени рејон најправилнији и најправеднији, колико је то према данашњим приликама могуће оценити.

30. Јануара 1890. г
у Београду

Присуствовао комисији
Гргур Миленковић с. р.

Чланови комисије
Мата Јовановић с. р.
М. Јосимовић с. р.
Коста М. Главинић с. р.
Димитрије Најдановић с. р.
Раденко Драговић с. р.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

I. РЕДОВНИ САСТАНАК

11 Јануара 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић; чланови одбора: г.г. М. Велизарић, Андра Николић, Јован М. Тадић, Миша Николић, Ђ. С. Новаковић, Др. М. Т. Леко, Јован Ж. Ђурић, Ванђел Николић, Милорад М. Терзибашић, Лазар П. Дашковић, Андрија Одавић, Др. Лаза Пачу, М. Јосимовић, Св. Карапешић, Милутин Ј. Марковић, Ђ. Димитријевић, Коста Д. Главинић, Мата Јовановић, Никола Р. Поповић, Никола А. Милишић, Стеван Чађевић, Коста Б. Михаиловић, Мијаило Јанковић, Видоје Виторовић, Милован Р. Маринковић, Љубомир Јовановић, Јован Петковић, Р. Драговић, Илија Цветановић, Михаило Цветковић, Адолф Шток, Радоје Р. Ћирковић, Риста Петровић, Јован Станковић, Сима Милићевић, Филип Васиљевић, Димитрије Најдановић, Ђорђе Николић, Гаврило Бркић, Риста Пузевић, Милан С. Денчић и Коста П. Михаиловић.

I.

Пошто је отворен састанак, новоизабрани одборници и заменици положили су законом прописану заклетву пред протојерејом г. Новицом Лазаревићем.

За тим је председник општине г. Никола Пашић поздравио чланове одбора приступним говором о програму одсадањег рада, приликама у којима се општина налази и задацима које првенствено ваља извршити, нагласив на завршетку своје очекивање: да ће сви чланови одбора слошки и истрајно помагати да радња представништва и управе општинске буде што живља и обилатија.

У одговору на беседу председника, одборник г. Миливоје Јосимовић расветлио је радове представништва за последње две године. показао да су претходни послови за извршење в. водовода приведени своме крају, и да се по томе сада може и мора приступити самом грађењу водовода, а да ће радња представништва од сада бити успешнија, гаранцију томе налази у срећној околности што је на челу општинскога одбора и управе општинске човек од стручне спреме, моћнога положаја и блиских односа са владом.

После овога приступљено је дневноме реду.

II.

Према члану 7-ом измене и допуне у зак. о пореским одборима и акту управе вароши (АБр. 1012): да се порески одбор за ову годину што пре образује, извршен је избор лица за порески одбор (види бр. 4. стр. 23. „Б. О. Н".)

III.

На основу члана 6. зак. о пороти и акту варошкога Суда (АБр. 946.) извршен је избор поротника за ову 1890. годину (види бр. 4. стр. 23. „Б. О. Н".)

IV.

На предлог председника решено: да се одбаци држана лицитација за закуп ташмајданских пећина, у којима закупници деце овце чувају; даље, да се у будуће те пећине не издају засебно под закуп, него да комисија од г.г. одборника Стевана Чађевића и Мише Николића са општ. инжењером пропише правила за експлоатацију општинских мајдана, па да се „ташмајдан" издаје под закуп лицитацијом онима који понуде најповољније цене и ставе у изглед већу потрошњу камена.

V.

Председништво извештава одбор да ће од стране државног санитета потећи ускоро наредба да кола за сарањивање мртваца од сада не могу држати приватна лица, пошто радња са њима није и ни у коме случају не сме да буде слободно занимање, него јавни посао локалне власти, па било да га она сама врши или нарочитом подузетнику у дужност ставља, како би увек било довољно јемства да се кола мртвачка одржавају строго по захтевима санитетских прописа и тога ради редовно дезинфицира у.

Услед овога решено је: да комисија од г.г. Милоша Обркнежевића. Н. Милишића и Ђоке Николића ступи у преговоре са приватним лицима, која су до сад држала мртвачка кола за откуп истих, како би били сачувани од штете којој би иначе били изложени кад им се затеку кола с којима не смеју да раде.

Иста комисија има да учини поручбину нових кола са стране, према прошлогодишњој одлуци одбора, но претходно да поднесе одбору извештај и о једном и о другом ради одобрења.

VI.

Погледом на прописе зак. о општинама како се могу вршити исплате из буџ. партије на ванредне потребе, одобрено да се из те партије исплати рачун: за штампање извештаја водоводног пододбора „О употребљивости нађене воде," заједно са прилозима.

VII.

Према наређењу г. министра војног (АБр. 10 20) извршен избор лица за оцењивање материјала и израђевина што се за војну потребу набављају преко године

VIII.

На предлог председништва усвојено да се држи неколико седница узастопце због нагомиланих предмета, а у исто време и одобрено председнику да може месец дана одсуствовати.

IX.

Изјављено да су: доброг владања и доброг имовног стања Риста Крстић калдрмција; доброг владања а спротног имовног стања Васа Пелагић, и Ђорђе Бабић; непознати Катица Стаменковић, Венцлав Чермак, Морено М. Нахман, Јован Магалуца и Новак Тутуновић.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(Свршетак)

IX.

Кад сведемо све што смо довде о разној калдрми за тротоаре навели, па када узмемо у обзир, да за наше прилике не можемо ни асфалт да препоручимо, ма да је он иначе најбољи материјал за овај посао, остаје нам само још неколико врсти Асфалт пак мислимо да не можемо да препоручимо с тога: што је калдрма од истога, после гранитних плоча и керамита, најскупља; што је и та калдрма на поледици клизава; што би се у лето на нашим припекама јако кварила; и најзад и с тога, што се таква калдрма не може лако да диже, а код нас тек имају да се сагради и канали и водовод, те да се и са појединим кућама вежу.

Остају нам дакле, са обзиром и на квалитет и на цену, у главноме само још 3 врсте калдрме, које би за тротоаре могли да узмемо, а то су:

1.) Калдрма од обрађеног камена,

2.) Калдрма од плоча бетонских, и

3.) Калдрма од необрађеног (ситног) камена.

Са обзиром на цену, прве су две калдрме подједнаке, и могле би обе да се препоруче, као иначе врло добре, Калдрма од бетонских плоча још је у неколико пријатнија, те би имала првенство; но то би јој се могло дати само у случају, да се добар цемент у земљи гради (а материјала за то има). Ако би се пак цемент са стране морао набављати, онда ту калдрму не треба узимати у обзир.

Имала би још да се узме у обзир једино и калдрма од каменних плоча, но она је много скупља.

Ми би дакле могли да препоручимо, да се као обавезна калдрма за пешачке стазе, усвоји само калдрма од ситних коцака, од бетонских плоча и од ситног ломљеног камена. Прве две за улице са мешовитом калдрмом, и са калдрмом од дотераног ломљеног камена, а она трећа за улице са калдрмом од обичног ломљеног камена. За те две категорије тротоара ваља узети као ивично камење поред олука, за прву тесан камен, а за другу само крупнији у неколико дотеран камен.

У осталом и калдрма од тесаних, а по горњој површини изравњаних, каменних плоча, као и калдрма од асфалта, мозаика и у опште друге лепше и скупље калдрме, може на нарочиту жељу сопственика, у сваком поједином случају, да се дозволе, ако материјал и систем калдрме одговара захтевима, који се морају поставити, и ако се сопственици при извршењу буду придржавали прописа, а посао врши под надзором општинских органа

* *

Цена тротоара поменутих двеју категорија била би:

1.) Прве категорије:

калдрма	2.2,30 = 4,60 m² à 5,50 дин.	=	25,10 дин.
ивично камење	2.0,20 = 0,40 m²		
	= 2,00 m¹ à 2,00 дин.	=	4,00 дин.
	= 5,00 m² à 5,86 дин.	=	29,30 дин.

дакле од 1 m² по 5,86 дин.,

2.) Друге категорије:

калдрма	2.2,30 = 4,60 m² à 2,00 дин.	=	9,20 дин.
ивично камење	2.0,20 = 0,40 m²		
	= 2,00 m¹ à 0,75 дин.	=	1,50 дин.
	= 5,00 m² à 2,14 дин.	=	10.70 дин.

дакле од 1 m² по 2,14 динара.

А кад се узме у обзир, да прве категорије има ⅖, а друге ⅗, онда у опште као просечну цену за све тротоаре имамо. ⅖. 5 86 + ⅗ 2,14 = 0,40. 5,86 + 0,60. 2.14 = 2,344 + 1.284 = 3,628 дакле близо 3,63 динара.

Према томе, за тротоаре била би потребна укупна сума од 300.000 m² à 3.628 = 1,088.400 динара, па кад се урачуна 7½% за трошкове око финансирања, онда излази, да би се зајмом имала набавити сума од 1,170 030 или у округлој цифри 1,170.000 динара. Томе пак, са роком од 30 година и интересом од 5%, одговарао би анунтет за интерес и амортизацију од 76.152,49 или у округлој цифри 76.000 динара.

То износи просечно 63⅓ паре од 1 m лица сваке зграде на годину, која би се сума од газда имала, уз остале општинске прирезе, наплаћивати (на 24 m лица износи то годишње 15,20 динара), или према категорији тротоара:

За прву категорију од 1 m¹ лица по 95 пара
„ другу „ „ 1 „ „ по 42½ „
(на 24 m¹ = 22,80 односно 10,14 динара)

Чишћење и одржавање тротоара ваља да остане у дужностима и на терету појединих газда.

VIII.

Приликом бирања ове комисије, одбор општине варошки Београда, ставио је пред у задатак, да изради нормалне цртеже за попречне профиле појединих врста калдрме, као и да пропише техничке услове за сам посао калдрмисања.

Попречни профили калдрме, начин калдрмисања, величина и каквоћа подлоге, све је то у овом реферату начелно обухваћено А тачније одређење тих детаља, не може да се предузме, докле се неби извршили покушаји, што их предлажемо, и док не буде решено питање о томе,, који ће баш камен и начин калдрмисања, као за наше прилике најцеликходнији, имати да се употреби. Тада ће се тек моћи приступити и одредби и изради општих и специјалних техничких услова за саму израду калдрме.

Међу тим, то све није посао комисије, но је дужност општинског инжењерског особља, а комисија би се свака могла само примити прегледа и оцене спремљеног пројекта и у томе погледу. Исто тако прописивање услова и за пробе, које се имају са разном калдрмом чинити, ствар је општинског техничког бироа, те он има и да их изради, но овде изложеним принципима, ако би се ови усвојили.

*

Пошто смо раније изложили, на који начин ваља коловоз и пешачке стазе калдрмисати, требало би сада да кажемо неколико речи о томе, када би се имало да приступи прекалдрмисавању варошких улица у велико.

Односно тога питања, ми смо у уводу овога извештаја навели мишљење комисије, што је 1884. године по Европи путовала, ради студије свију општинских установа. Уједно саопштили смо и писмо Др. Маркуса председника општине франкфуртске, који је био толико добар, да тадањем председнику наше општине буде на услузи, стручним својим саветима.

У опште узев, тамо разлагано мишљење, да калдрмисању не треба приступати, пре но што буду канали извршени и водоводне цеви положене, са свим је коректно; јер као што г. Маркус каже, за поменуте послове „ваља дубоко изрити земљу не само на улицама, него и за везу са појединим кућама“

Ваљало би дакле све те послове посвршавати, оставити времена кроз више година, да се засута земља добро убије и улегне, па тек онда да се приступи извршењу калдрме.

Међу тим, то није таква тешкоћа, која се не би могла избећи Јер, ако се насута земља добро сабије, и нарочито, ако саобраћај у опште није велики, па се још и канали и водоводне цеви положе по ширини у оне делове улица, које кола ређе употребљују; онда поменуто улегање неће бити знатно, те и калдрма неће од тога много трпети.

Ми смо с тога мишљења, да и канале и водоводне цеви ваља по београдским улицама диспоновати тако, да леже испод оног простора до олука. На тај начин средина улица, било да је патосана тесаним или другим каменом, остаје недирнута и сигурна, а код нас саобраћај није ни сада, а неће ни за дуго бити, толики, да му средина улица са ширином за 2 кола неће бити довољна. Улегање пак калдрме у деловима поред олука, пошто не служи главном саобраћају, биће и незнатно и од мањег уплива.

Што се тиче пак везе канала и водовода са кућама, ту оно рвење није толико знатно, а сем тога и тротоари немају да издрже велике терете, па неће дакле ни деформисање калдрме бити знатно. Сем тога и оправка може сасвим лако да се врши, ако се усвоји одговарајући материјал за патосање пешачких стаза, као што га предлажемо.

С те стране не би дакле ништа сметало, да се прекалдрмисавању улица у већим размерама што пре приступи. А да је томе крајње време, према занемареном и запуштеном стању њиховом, то није нужно више доказивати.

Не би као сметња могло да се сматра ни то, што улице нису још по новој нивелети откопане или насуте, јер тај посао мора да се врши поступно и једновремено са самим калдрмисањем.

Једина тешкоћа, коју ми налазимо за скоро приступање овако замашним пословима, то је хрђаво и недовољно устрој-

*

ство инжењерског одељења у нашој општини. С тога сматрамо да пре свега ваља приступити реорганизацији и увећању тога одељења.

Ако општина вароши Београда пренебрегне свој инжењерски биро и остави га у стању, у каквом је до сада био: неће она моћи предстојеће велике радове и грађевине своје, да изврши ни да обдржава, као што ваља.

Отуда би инак извесно произашли велики новчани губитци, а Општина опет неби у пуној мери постигла оно, што мора од својих грађевинско-санитетских реформа да очекује. Овакав губитак стајао би у грдној несразмерици према трошковима, које изискују целисходно и ваљано уређење техничког бироа, састављеног из довољног броја спремних инжењера.

*

Најзад што се тиче категорисања свију београдских улица и реда којим њихово калдрмисање ваља предузети, имамо да кажемо следеће.

При одредби, које улице ваља понајпре калдрмисати, и којом врстом калдрме, мора јединствено да су меродавни: величина саобраћаја, ширина, над и важност улица. Нити се при томе ваља освртати на захтеве појединих сопственика, или њихових депутација

Међу тим, пошто је Београд са обзиром на своје уређење још те нова варош, а и са погледом на саобраћај налази се тек у почетку својег развитка; то смо мишљења, да се та класификација улица не може сигурно одредити у напред, за већи број година.

Тај посао ваља вршити поступно, како се и калдрмисању буде приступало. А решење тога питања, ваља поверити једној ужој комисији од признатих лица, трговачке и техничке спреме, пошто су за тај посао меродавни једино величина обрта и грађевински обзири.

Међу тим, чим се калдрмисању у већем размеру приступи, мислимо да прво треба калдрмисати следеће улице и отворена места:

Улице:	Отворена места:
1.) Васина,	1.) Велики трг,
2.) Узун Миркова до Калимег.	2.) Ђумручко стовариште,
3.) Кнез Михаилова,	3.) Марвени трг,
4.) Краљ Миланова,	4.) Палилулски трг,
5.) Крагујевачка,	5.) Топџијски трг,
6.) Жељезничка,	6.) Цветни трг,
7.) Спасовска,	7.) Булевар.
8.) Топличин венац.	

Велике просторе, који нису самоме саобраћају потребни, ваља делимице калдрмисати, а делимице травом засејати или парковима засадити, пошто је то јевтиније, а и служи на улепшање вароши.

Сем тога жељезничку управу ваља замолити, да око путничке зграде на овдашњој станици добром калдрмом патоше приступни пут; јер је насип већ имао довољно времена да се слегне, а у овако блатном и прашњивом стању, тај пут не сме више да се трпи, тим пре што је ту саобраћај велики, а биће и све већи.

IX.

Кад сведемо, све што смо довде изложили, онда можемо пред одбор општине вароши Београда изнети овако формулисани предлог у питању о калдрми:

1.) Да се одмах предузму нужни покушаји са разним материјалом и различитим врстама калдрме, као што се у овом реферату предлаже, и то по улицама са већим саобраћајем.

2.) Да се патосању пешачких стаза неодложно приступи, на начин, као што је у овом извештају предложено, као и да се изврше у истој ширини нужни прелази преко улица.

Извршење тога посла да прими Општина на се, а за рачун приватних, и да у тој цељи учини потребан зајам, па да трошкове за ануитет тога зајма, у годишњим ратама, наплаћује од појединих сопственика, уз остале прирезе

Грађење свију тротоара да се изврши најдаље за две године дана.

3.) Кад резултати извршених проба по тач. 1.) буду познати да се одмах приступи калдрмисању $^2/_3$ укупне површине коловоза свију улица, са калдрмом као што се у овом извештају предлаже, у три категорије. Сав тај посао да се изврши за време од 5 година, од дана када се отпочне

4.) За откопавање и насипање улица; за доцније претресање тротоара, при њиховом спуштању или уздизању на праву нивелету, где то устреба; као и за калдрму прве категорије (мешовита калдрма од тесаног и дотераног ломљеног камена) — да се учини зајам. За грађење остале калдрме, као и за редовно обдржавање, чишћење и поливање у лето, а одгртање и чишћење снега и блата зими са укупне површине улица, да се потребне суме редовним буџетом подмирују.

5.) Пошто ће за радове, у претходним тачкама наведене, а по рачуну који смо у овом реферату извели, без суме потребне за грађење тротоара, потребовати у буџету годишња сума од 344.000 динара за време грађења (дакле за првих 5 година) а доцније редовна сума од 215.000 дин.; то да се што пре нађе начина за одговарајуће увећање општинских прихода. (У просеку узев има у року од 30 година садања буџетска сума за калдрму, од 125.000 динара, да се удвоји). За овакво увећање прихода, да се усвоји или прирез, или да се поставе вратнице, на којима би се наплаћивала калдрмиња и на оне увозе у варош, на које до сад није наплаћивана.

6.) Да се, у што краћем року, спреми предлог потпуне грађевинске уредбе за Београд и поднесе влади Његовог Величанства на уконење; како би се правилан развитак вароши осигурао, а тиме смањили и трошкови, који ће на сваку главу пасти, у цељи ваљаног уређења вароши.

7.) Док се не приступи прекалдрмисавању варошких улица у велико, да у буџету на калдрму остане садања сума од 125.000 динара. Из те суме да се врше најнужније оправке калдрме а уједно да се чине пробе са калдрмом као што смо предложили. И најзад:

8.) У интересу чистоте у варош и здравља њених становника, да се не чека на извршење свију нових установа па ни саме калдрме; већ неодложно да се предузме редовно чишћење и поливање улица, а да се за то образује нарочита чета сталних радника, снабдевена са свима потребама за вршење тога посла.

*

На завршетку морамо нарочиту пажњу да обратимо на то, да Општина вароши Београда, пре но што предузме горе наведене послове, мора потпуно да се осигура, да ће се они уредно и рационално вршити, и да ће се калдрма правилно и што јевтиније саградити и обдржавати.

У тој цељи неопходно је потребно, да Општина београдска што пре реорганизује своје инжењерско одељење, да га снабде довољним бројем способних органа и да му тачно одреди делокруг и одговорност.

То је преко потребно и са обзиром на све остале велике послове, који Општини предстоје, а који ће знатне суме новаца стати.

На тај начин осигураће се и редовним пословима инжењерским у нашој општини бржи и правилнији ток.

Најзад, за у будуће тиме би било омогућено, да сама општина води бригу о покретању, извршењу и нужном усавршењу свију грађевинско санитетских установа једне уређене вароши. Ово би међу тим била неоцењена добит са погледом на то, што се тако замашни послови не би, као до сада, преко комисија вршили. А да је ово погрешан систем, доказ је то, што нити комисије у сваком случају могу да буду састављене као што посао зтхтева, нити њима остале државне и грађанске дужности остављају за то довољно времена на расположењу. Доказ је томе и сама потписана комисија, јер поред највеће воље и љубави ка раду од стране њених чланова требало јој је инак пуних $8^1/_2$ месеца да овај извештај Одбору општинском поднесе.

*

У нади, да смо овим одговорили дужности, коју нам је Одбор општине вар Београда прошле јесени поверио, и у нади да ћемо нашим предлогом допринети, да се хрђаво стање наше вароши у саобраћајном и здравственом погледу колико год поправи, част нам је умолити Одбор општински, да ово питање свестрано и са потребном обазривошћу узме у претрес, те да га реши на начин, како ће у пуној мери имати права на признање од стране грађана престонице српске.

У Београду на Спасов дан 1879. год.

ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ
ЗА ПРЕТРЕС ПИТАЊА О КАЛДРМИСАЊУ ВАРОШИ БЕОГРАДА:

Деловођа: Председник:
Н. И. Стаменковић с. р. М. Јосимовић с. р.

Чланови:
Коста Д. Главинић с. р. Светозар Зорић с. р. Гргур Миленковић с. р. Др. Лаза Пачу с. р. Др. Марко Т. Леко с. р.
А. Алексић с. р. Стеван Чађевић с. р.

ПРЕДСТАВНИШТВО ВАРОШИ

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ:

Никола П. Пашић

ОПШТИНСКИ ОДБОР:

За кварт варошки

Одборници:

1. Мил. Јосимовић проф. Вел. Школе
2. Др. Лаза Пачу директор монопола
3. Милан Капетановић проф. Вел. Ш.
4. Др Марко Леко држав. хемичар
5. Милорад Терзибашић трговац
6. Јован Тадић трговац
7. Андра Одавић трговац

Замењеници:

1. Соломон Азријел трговац
2. Лазар Дашковић кафеџија
3. Видоје Виторовић кројач

За кварт теразиски

Одборници:

1. Милутин Марковић адвокат
2. Ђока Новаковић апелац. судија
3. Милован Р. Маринковић дир. гим.
4. Стеван Чађевић пижиљер
5. Мијаило Јанковић кафеџија

Замењеници:

1. Јован Симић адвокат
2. Ђока Николић магазација

За кварт врачарски

Одборници:

1. Ђура Вајферт индустријалац
2. Мата Јовановић сек. мин. правде
3. Миша Николић инжињер
4. Никола Милићић трговац
5. Коста П. Мијаиловић трговац
6. Јаков Големовић учитељ
7. Јован Станковић трговац
8. Адолф Шток предузимач

Замењеници:

1. Риста Пуљевић кафеџија
2. Филип Васиљевић подкивач
3. Милан Депчић обућар
4. Сима Миличевић кројач
5. Гавра Бркић трговац

За кварт палилулски

Одборници:

1. Андра Николић секр. у оставци
2. Мијаило Цветковић подинжињер
3. Јован Ђурић бакалин
4. Ванђел Николић кафеџија

Замеиици:

1. Јован Петковић земљоделац
2. Љуба Јовановић кројач

За кварт савамалски

Одборници:

1. Пера Манојловић директор нар. банке
2. Раденко Драговић трговац
3. Димитрије Најдановић касапин

За кварт дорћолски

Одборници;

1. Коста Главинић проф. Вел. школе
2. Марко Велизарић професор
3. Ђока Димитријевић апотекар
4. Никола Р. Поповић учитељ

Замењеници:

1. Риста Петровић кафеџија
2. Радоје Ђирковић бкалин

ОПШТИНСКИ СУД:

Чланови суда:

Милан Банковић
Светозар Карапешић
Љубомир У. Романовић

Кметовски помоћници:

Димитрије Вељковић за кв. дорћолски
Јевта Најдановић за кв. врачарски
Јован Антонијевић за кв. теразијски
Јован Илић за кв. варошки
Младен Тодоровић за кв. савски
Коста Чупић за кв палилулски

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Примили дужност. Новоизабрани чланови суда г.г. Светозар Карапешић и Љубомир У. Романовић положили су заклетву и примили дужност 8 ов. мес. Тога истог дана, у седници одборској, положили су заклетву и нови чланови општинскога одбора: г.г. Милан Капетановић проф. В. Шк., Соломон Азријел трговац и Јован Симић адвокат.

Избрани одборник г. Пера Манојловић директор прив. Народне Банке молио је да се ослободи одборничке дужности из узрока што је преоптерећен пословима свога положаја у народној банци а и чланством у више државних комисија.

—

Поднела. Ту скоро јависмо да је општински одбор образовао комисију са задатком да одвојено од раније г решења за израду ситуационих и регулационих планова крајњих делова варошких, предложи којом би линијом требало повући границе варошког рејона.

Извештај комисије доносимо данас а овде бележимо да ће се решењу овог одиста хватног посла приступити у идућој седници.

—

Накнадни избор. На место г.г. Светозара Карапешића и Димитрија Ђирковића изабрани су за чланове пореског одбора г.г. Драгомир Здравковић и Перикле Зако трговци, а сем њих и г. Соломон Ј. Азријел, за заменика Јакова Алкалаја, докле се овај не врати с пута.

—

Промена. Дужност председника у пореском одбору коју је до сад вршио г. Милан Банковић предузеће сада г. Св. Карапешић.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА.

Топлотовод. У Бостону нема више ватре, нити ће се изнад вароши и домова дим извијати. Пећи су из соба избачене, па ће се и димњаци порушити, јер их нико више неће потребовати.

У двогубом и озиданом тунелу, у коме је изолован простор за топлоту, постројене су цеви за довод и одвод вруће воде од 230°C На тај начин централно грејање удешено је за целу варош, те ће се у сваку кућу оделитим цевима спроводити вештачка топлота.

Последња тешкоћа била је у томе како ће се мерити и продавати топлота, али је и она с успехом савладана.

Многе вароши немају још ни најобичнијих водовода а сретни бостонци ево добиће и топловод у својим домовима.

—

Американски. Као све остало и краће су у Америци баснословне. Придизати све што се може покренути, најзад се даје и поњити, али да се може украсти и од тврдог материјала сграђена кућа — чисто непојмљиво!! Па ипак се и таква крађа догодила како саопштава један немачки грађевински лист.

У познатој вароши Лујвилу у Кентику, а предграђу „Калифорнија," имала је удовица Ф. Рос адвокатну кућу. У кући неко време није нико становао, јер госпођа Рос беше отпутовала нагло да постане још богатијом наследницом свога ујака. У предграђу „Калифорнија" живе махом радници. Оно је по ваздан мирно, те и полиција обраћа слабу пажњу на све оно што се догађа.

Прво су дечурлија полупала прозоре и покрала што се нашло. Суседи разнеше ограду и како нико није улагао протест, савез четворице подсли и саму зграду. Један диже кров, други прозоре, врата и патос, трећи материјал горњаг а четврти доњег боја. Кућа се рушила ноћу и сваког јутра беше све нижа, докле једног дана не освану на место куће само провалија од подрума.

Кад се удовица после шест месеци врати своме дому — занеме од чуда. Потрч' у полицију. Старешина посумња с прва да је жалиља при свести, али по учињеном извиђају „на лицу места", ствар беше јасна. Отпоче истрага. Тешком муком неке се ствари најзад пронађоше али све кривце не беше могућно. И удовица Рос мораде се задовољити утехом: да јој је бар земљиште остало јер да оно беше песковито, за цело ни своја плаца не би нашла.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

Регулација вароши

Чл. 66. При подизању и отварању нових пијаца и улица има се пазити на то, да пијаце буду правилне, да се улице пресецају под правим углом; да не буде једна од друге у основном размаку удаљенија од 70—100 метара; да буду што више равне и бар 12 метара широке.

Чл. 67. Кад се поправљају или преиначавају зграде, пазиће се нарочито на то, да те поправке или преиначења буду што је више могуће у правцу суседних зграда.

Чл. 68. Зграде у свима главним улицама, које улице као такве грађевин. савет означи, морају бити с лица постројене једна уз другу.

Чл. 69. У споредном улицама лице плаца мора бити или зидом или гвозденом оградом ограђено.

Чл. 70. Све што је опасно било за зграде било за саобраћај, има се по наредби грађев., савета одмах уклонити, нарочито ће се уклонити слсдеће:

1, басамаци који излазе јако на улицу и тиме слободном пролазу сметају, клупе за седење, капци

као и све оно што би слободном пролазу на сметњи било;

2., цеви за дим, које су спроведене кроз зид на улицу;

3., цимери и стреје, ако су шире од 1 метра;

4., неосигурани прозори од подрума и врата, као и сви други неосигурани отвори на улицама, који су у нивоу терена;

5., саставни делови дрвене грађе који су изложени лакој запаљивости;

6., димњаци, који су начињени противно пропису овога закона;

7., постојеће собе на тавану ако постројене противно пропису овог закона;

8., кровни олуци и одводне цеви ако нису начињене по пропису овог закона;

9., отвори, кроз које из куће на улицу тече ма каква нечистоћа;

10., огњишта без димњака, која нису по пропису овог закона;

11. дрвене ограде у главним улицама;

12., зидови од бондрука ако су у близини таквих зграда, и места, у којима се ватром ради, морају се или уклонити, или одвојити са обе стране олепљеним зидом од 0·95 дебљине;

13., прозори на калканима ако су у близини суседних зграда, а међу тим зграда уз зграду стоји, имају се одмах затворити;

14., кровови од шиндре или дасака уклањаће се по могућности, постепено.

Но поправка крова од оваке грађе чим пређе $^1/_5$ од целе површине крова, мора бити постројена од материјала сигурнога од ватре.

Мајстори, који овакве кровове оправљају, дужни су грађевинском савету пре оправке доставити тачну површину како целог крова, тако и онога дела, који се има оправити.

15., код постојећих канала има се учинити што је потребно да се вода са крова само у канале улева;

16., одбојно камење за које грађевински савет да мишљење

17., врата, кроз која би се са улице у подруме улазило;

18., тротоари од цигље као и мане на свима осталим тротоарима,

Чл. 71. Цимери и шатре дућанске дозволиће се под следећим условима:

1., Цимер несме бити већи од 0·3 квадратна метра и то тако, да се ни у једном правцу не пређе нигде од и 0·5 0·6 метара.

2, Доњи крај цимера мора стајати најмање 2·5 метра високо над тротоаром, а унутрашњи крај цимера несме бити удаљен од зида више од 0·3 метра, а од портала 0·15 метра.

3., Цимер се мора учврстити јаким квакама у зиду или порталу на двема тачкама унутрашњег краја.

Чл. 72. За преустројство већ намештених цимера, сходно члану 70. овог закона, оставља се рок од три месеца, од дана од кад овај закон у живот ступи.

Чл. 73. Ко хоће да намести цимер обратиће се за дозволу општ. Суду.

Чл. 74. Дозвољено је намештање и провидних и осветљених цимера, само ови последњи не смеју се гасом или сличним горивом осветљавати.

Чл. 75. Забрањено је правити висеће цимере и цимере у виду застава. Сад постојећи такви цимери морају се одмах уклонити.

Чл. 76. Преко цимера и портала који су истурени, није дозвољено робу вешати.

Чл. 77. По зидовима и порталима може се роба вешати тако да до висине од 2·2^m не провирује више од 0·15 метра, а преко ове висине од 0·3 метра преко портала.

По и у једном и у другом овом случају роба се мора учврстити и наместити, тако, како неће сметати пролазу и саобраћају.

Чл. 78. Одобрење за подизање шатри за одбрану од сунца даваће општинска власт. Свака ова шатра мора имати најмање 2·2 метра висине над тротоаром, крила висећих шатра не сме имати испод горње висине, нити та крила смеју бити утврђена на земљи.

Нова постројења

Чл. 79. При подизању и постројењу грађевина на до сада празним плацевима, који нису за грађевине служили, као и при поновљеном подизању грађевина на већим зградиштима при регулисању улица или појединих местних делова, дужна је општина да поднесе најпре план регулације министру грађевина на одобрење.

Само по плану регулације који одобри министар грађевина смеју се грађевине подизати.

Измене у одобреном регулационом плану, могу се граничити само по нарочитом одобрењу манистра грађевина.

Подела плацева на мање делове

Чл. 80. Ко хоће свој плац на више дакле мањих делова да подели ради подизања две или више засебних грађевина са стране улице, или ради уступка другим лицима да подигну грађевине или ради просецања нових улица крај истих или поред њега, мора претходно имати одобрење грађевинске власти. У противном случају сав израђени посао уништиће се.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЗИВ ОКР. КОМАНДЕ

Сви ниже им новани обвезници II. позива VII. пуковског округа, који се ни до данас на вежбу јавили нису, преко свију позива, имају се сада накнадно јавити овој команди ради издржања вежбања

I. Батаљон

II. Чета

Редови: Ђура Франк, Јован Марнковић, Петар Глигорије вић, Танасије Ђ. Исаиловић, Никола Дамјановић, Алимпије Јевтић, Јован Бајић, Вујадин Ђорђевић, Јанко Ђорђевић, Стеван Ђорђевић, Риста Јовановић, Јован Момировић, Пантелије Поповић, Пантелије Смиљанић, Анђелко Стојановић, Димитрије Цулидес, Филип Рајић, Анђелко Симоновић, Петар Нешић Милутин Крстић Танасије Недељковић, Јовица Радојевић, Младен Димитријевић Димитрије Булидес, Живко Илић, Лазар Огњановић, Крста Секулић, Андреја Девчић, Благоје Илић, Раденко Миленковић, Стојан Чокорило, Коста Павловић, Шандор К. Филиповић, Ђура Стојановић, Радомир Михаиловић, Добра Димитријевић Васа Рајковић, Јован Томић, Панта Симић, Драгутин Стеванчевић, Паун Попин. Стеван Здравковић, Новица Јовановић, Таса Лазић. Милан Борисављевић, Таса Петровић, Коста Каљевић, Перица Петровић Петко Ристић, Стеван Степановић, Свеван Стевановић, Миливоје Чочељац

Носиоц рањеника: Наум Радивојевић.

Разносач муниције: Алекса Николић.

Редови: Стеван Јовановић, Љубисав Михаиловић.

Посилни: Димитрије Здравковић.

За канцелар. комора: Лазар Лазаревић

За воду комора: Петар Ђ. Савић.

Сенз: Глиша Дамјановић.

III Чета

Поднаредници: Димитрије Бабић, Арса Милосављечић, Тодор Крстић.

Каплари: Живко Перић, Новица Ристић Новак Илић, Радоје Ђуричић.

Редови: Димитрије Христић, Аврам Д. Леви.

Значар: Тодор Јовановић.

Редови: Никола Врбовски, Алекса Живковић, Димитрије Вељковић. Ђорђе К. Јанковић, Милоје Урошевић, Риста Анђелковић, Андреја Зорић. Стеви Бошковића Стојко Јовановић, Танасије Нешић, Паун Митровић, Стеван Ј. Савић, Коста Мио-

драговић Живко Милановић, Мата Б. Албала, Светозар Поповић. Миливоје Илић Милош Ристић, Љубомир Крсмановић, Бенвениста Маца. Миливоје Лазаревић, Јефрем Тадић. Елија Русо, Јаков У. Б. Леви Јантов Сему, Милутин Јоцковић, Никола Блажовић, Арса Јанковић, Милан Викторовић, Милутин Крстић, Саво Р Динић, Рајко Димовић, Стеван Радуловић, Младен Ђурић, Димитрије Младеновић, Арса Пешић, Тодор Л. Милошић, Мијајло С. Пешић. Бенџијон Мајер, Коста Петровић, Петар Стевановић, Димитрије Ј Вељић, Димитрије Томић, Јосиф М. Озеровић, Петар Петровић, Мијаило Борисављевић, Коста Алексић, Костан. Маринковић, Светозар Лазаревић, Никола Николић, Јанко Николић, Младен Ђурић, Аца Лапунџић, Наум Ристић. Јованче Јосиповић, Мита Стојановић, Милан Остојић Таса Павловић, Андреја Костић, Петко Јовановић, Спаса Павловић, Коста Живковић, Милоје Ђуричић, Вунца Ракић, Јован Шишковић, Петар Д. Јовановић, Аврам М. Леви, Пера Васиљевић, Недељко Илић, Милија Павловић, Маринко Николић, Здравко Трифковић, Антоније Костић, Милош Вуковић, Никола Тодоровић, Крста Цветковић, Сима Маца, Лука Николић, Љуба Штерић, Ђока Новаковић, Ђорђе Д. Балтовић, Серафим Симић, Миња Бањанца, Урош Вељковић, Танасије Мијајловић, Ђура Тошић, Петар Рус, Никола Илијћ, Никола Павловић, Коста Јовановић, Стеван М. Трифуновић, Петар Парти, Марко Мирчевић, Мијајло Бундић. Стеван Зорић Ђорђе Бербовић, Мијајло Цветковић, Иван Јовановић, Милан Танкосић, Милош Маринковић, Благаје Стојчевић, Петар Жировић, Алекса Живковић, Димо Гроздановић, Недељко Башић, Наум Благојевић, Ђорђе Томић, Петар Станковић, Борисав Гавриловић Настас Николић, Ђорђе Анђелковић, Мартин Толијер Алекса Кулаш, Коста Марковић, Ђорђе Стојановић, Јефрем Милановић, Коста Јовановић Цветко Ђорђевић, Стеван Живковић.

Сепа: Јован Стевановић.

Коморџија: Јован Џикић

Редови: Милован Чокић, Живојин Милошевић, Панта Новаковић.

IV Чета

Наредник: Димитрије Марковић.

Поднаредници: Лазар Панић, Живојин Живуловић, Стеван Јанић.

Каплари: Милија Миливојевић. Живко Ђорђевић, Стеван Д. Вељковић. Радисав Стевановић, Јован Јовановић Драгутин Н. Јовановић Јован Томић.

Редови: Никола Поповић, Живан Стојановић, Никола Танасковић, Лазар Верговић, Василије Баић, Гига Берман.

Значар: Глиша Ђорђевић.

Редови: Сава Н. Димитријевић, Милош Николић, Милоје Жунић, Милан Пантић, Мијајло Вујновић, Стеван Стаменковић, Јован Ж. Ђурић, Ћира Настасијевић Милан П. Стевановић, Тома Јовановић, Андреја Вукашиновић, Станоје М. Стојић, Петар Вељковић, Милан Касумовић, Антоније Танасковић, Крста Петковић, Лазар Ђорђевић, Јозеф Барух, Јован Стевановић, Тома Ђорђевић, Мијајло Николић, Гвозден Бекић, Васа Ивановић, Мијајло Гајић, Риста Секулић, Лазар П. Јовановић, Светозар Петровић, Никола Думка, Аврам Вељановић. Франц Хубек, Јован Стефановић, Ђока Думкулић, Мориц Албахари, Давид Овадија, Тодор Каменовић, Ђока Симић Новица Спасојевић, Марко Марковић, Младен Тодоровић, Стеван Милошевић, Лазар Ајдуковић, Ђорђе П. Зограф, Манојло П. Зограф. Никола Мијајловић, Гаврa Радулувић, Андреја М. Здравковић, Павле Миљковић, Сима Обрадовић, Марко Видојевић, Светозар Сабовљевић, Ђока Ристић, Милојко Веселиновић, Стеван Анђелковић, Јаков Валдман, Андреја Б. Деретић, Коста Николић, Коста Стефановић, Стеван Богдановић, Петар Ђорђевић, Јован Игњатовић. Перпша Калуђеровић, Лука С. Вукомановић, Јефрем Савић, Милутин Љ. Марковић, Алекса Павловић, Алекса Димитријевић, Обрен Пантелић, Петар Лазаревић, Вилхелм Грос, Панта Томић, Петар Ивановић, Михајло Гајић, Јован Јанић Стеван Мишић, Никола Грујић, Јефта Танасијевић, Вељко Јовановић, Владимир Чортановић, Добросав Танасковић, Недељко Милетић, Петар Тукић, Прока Радојчић, Стојан Стефановић, Сава Вучковић, Милутин Савић, Милутин Павловић, Владимир Миловановић, Стеван Ђузар, Наум Јанићијевић Новица Стефановић, Крста Митревић, Мита Тасић. Марјан Вучковић. Крста Трифковић, Јован Лацковић, Лазар Петровић Андреја Сугерто, Јефрем Илијћ, Новак Цветковић, Петар Ђорђевић. Илија Манојловић. Андрија Тодоровић Настас Анђелковић, Херман Селош, Јован С. Карапешић, Јања Митровић, Милета Гојковић, Ђорђе Николић, Стеван Ристић, Илија Милутиновић, Станко Ристић, Ћира Смиљковић, Ђока Ристић, Алекса Мишић, Јован Трајковић, Милан Стојановић Зафир Лазаревић, Цветко Мијатовић, Милоје П. Ђорђевић, Милан Деспотовић, Божидар Јовановић, Ђорђе Анђелковић, Јован Петровић, Стеван Стојановић Мијајло Милосављевић, Радован Вучковић, Петар Јовановић, Перпша Бајановић, Крста Мијајловић, Максим Димитријевић.

Од доласка ослобођавају се само они који су тако болесни да не могу на вежбу доћи, и то за време болести, а извињавају се по лекарској сведоџби. — Сем болести извињава и смртни случај у породици али и то само за време сахране.

Ко се не би овоме позиву одазвао искуснће најстрожије законске мере и биће стражарно у команду спроведен.

Из канцеларије VII. пуков. окружне команде 28. јануара 1890. год. Бр. 3732/89.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

А.)

У грађевинском одељењу општине београдске, држаће се следеће јавне усмене лицитације:

I.

На дан 13. фебруар т. г. од 9 до 12 сати пре подне, за набавку 659 куб. метара дунавског и 75 куб. метара колубарског песка.

Кауција 250 динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

На дан 13. фебруар т. г. од 2 до 5 сати после подне, за набавку 560 курент метара ивичног и 560 курент метара олучног камена.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближа условија могу се видети у канцеларији грађевинског одељења, сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији

Из седнице Суда општ. београдске 1. фебруара 1890. год. Г. Бр. 71 и 78.

Б.)

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 пре и од 2—5 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда оно општинског јавна усмена лицитација за набавку следећих количина туцаног шљунка за оправку општинских друмова:

I.

За друм у обреновој улици . 60m³
За друм у споменичкој улици око станице и у бари „Венецији“ 865m³

Свега 925 кубних метара.

Кауција 550 динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

За друм у кнез милошевој ул. 650m³
За друм топчидерско-шабачки 1205m³

Свега 1855 кубних метара.

Кауција 1200 динара у готовом новцу или у државним папирима

III.

За друм цариградски и његове огранке 1355 кубних метара.

Кауција 1000 динара у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

За друм крагујевачки и његове огранке 1500 кубних метара.

Кауција 900 динара у готовом новцу или у државним папирима и

V.

За макадам у богојављенској улици и градском пољу 230 кубних метара.

Кауција 150 динара у готовом новцу или у државним папирима

Ближи услови могу се видити у канцеларији инжињерског одељења сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији

Из седнице Суда општ. београдске 7. фебруара 1890. год. Г. Бр. 98.

Догађало се да неким новим претплатницима поједини бројеви од ове године нису на време донесени.

Администрација моли најучтивије да јој се у будуће доставља свака евентуална погрешка разносача.

ОБЗНАНА

На основу правила о слободноме клању и продаји меса у општини београдској, од 27 јуна 1887. АБр. 111, општински Суд допуштао је грађанима да за своју домаћу потребу могу клати и крупна грла без плаћања таксе.

Али како се је дешавало да су поједини злоупотребљавали одобрење (заклато грло удили па месо распродавали) — наређено је да се од сада дозволе на клање крупне грлади приватнима дају под условом да контролор општински трећег дана од клања (дана одобрења) изврши преглед: је ли заклато грло доиста изуђено и усољено за домаћу потребу.

Гостионичарима, механџијама и свима осталим који троше месо, у радњи, не могу се ни у коме случају давати дозволе без наплате таксе.

Из седнице Суда општине вар. Београда 30. јануара 1890. год. ЛБр. 94.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — — —	2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — —	10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — —	20 д.
4. За свирање женских (Damen-Capele) — — — — —	30 д.

II.

1. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима I-ог реда	30 д.
2. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима II-ог реда	20 д.
3. За 1 играчку или забаву са играчком у локалима III-ег реда	15 д.

III

1. За панораму на дан — — —	10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — — —	10 д.
3. Циркус од преставе — — —	30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — —	50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б). за неузидан шпархерд .	0,40 „
в). за узидан „ .	0,80 дин.
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима . . .	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пећима	0.40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . . .	12,00 дин.
б). од акова	0 60 „

IV. ПОШТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3 дин.
б). марка за кују	6 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене . . .	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле . . .	12 „
в). мала гробница . . .	555 дин.
г). већа гробница . . .	967 „
д). велика гробница . . .	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 дин.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 30. јан. до 5. фебруара закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенична .	—.—
	Брашна кукурузна .	—.—
229,565	Пшенице . . .	15·20
24,777	Кукуруза . . .	10·50
	Ражи	—.—
	Крупника . . .	—.—
669	Јечма	12·—
1,406	Овса	13·20
	Кукуруз нови . .	—.—
8,683	Пасуља	25·—
2,977	Кромпира	8·50
19,289	Арпачика . . .	20·—
779	Црна лука . . .	8·—
	Бела лука. . . .	—.—
	Лука аршламе . .	—.—
2,973	Јабука	22·—
	Крушака	—.—
589	Ораја	20·—
	Грожђа	—.—
	Шљива сирових .	—.—
3,026	Сувих шљива нов. .	27·—
16,910	Сена	5·50
3,565	Сламе	3·—
357	Коре брезове . .	12·—
111	Кајмака	116
1,067	Сира	85·—
	Лоја топљена . .	—.—
	Лоја нетопљена .	75·—
352	Масти	100
	Сланине	—.—
640	Сува меса пршута .	65·—
22 570	Свиња дебелих . .	75·—
	Катрана	—.—
670	Ћумура дрвена . .	6·50
7,365	Креча	3·40
	Купуса кисела . .	—.—
	Рена	—.—
Литара		
4,496	Вина црна . .	19 —
4,409	Вина бела . . .	20.—
10,114	Ракије шљ. меке .	26·—
10,628	Ракије „ љуте	33 —

Примедба. Приход кантарски од 30. јан. до 5. феб. 701 дин. 25 пара.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

СРПСКА ИСТОРИЈА

ЗА IV. РАЗРЕД. ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ПРЕМА ПРОГРАМУ УДЕСИО

МИХ. ЈОВИЋ.

У свима добро уређеним књижарницама у Србији може се добити

СРПСКА ИСТОРИЈА

коју је написао **Михајло Јовић** учитељ.

Ово је четврто поправљено издање, удешено по педагошким начелима. Јовићева Историја за основну школу боља је од свију осталих, јер у њој су први појмови (живот првих људи, постанак племена, народа, држава, језика и т. д.) врло разумљиво предст вљени, што ни у којој другој историји није тако удешено, и у опште она је од свију учитеља призната као најбоља и најудеснија за основне школе. Књига је у осталом уређена према програму, и како су сви учитељи и ревизори устали против опширности у програму историје, то је Јовић при писању ове књиге имао то на уму, и изостанио све оне сувишне ситнице, које оптерећују децу и сметају памћењу најзнатнијих догађаја.

Књижарима дајем уобичајени рабат, а књига стаје 80 пара дин.

Књижар-издавач

ПЕТАР ЂУРЧИЋ

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 8. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 18. фебруара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

Од неког времена све се више дешава да многи продаваоци зелени и других дневних намирица, не врше продају на пијацама, него на штету оних пијачних продаваоца, који се тим занимањем стално баве, и као грађани сносе уредно све и државне и општинске терете, — залазе из куће у кућу, и тако продају чине без плаћања пијачне таксе, а продају на недопуштен начин и оне намирице, које подлеже лекарском прегледу.

Тако исто, што се још мање може допустити, догађа се да у домове грађана из дана у дан улазе и разне варалице, који под именом пиљара проводе често живот у преварама или у правом беспосличењу.

Продаја животних намирица може се вршити само по дућанима и пијацама, а свако торбарење, у вароши и по кућама, законом је забрањено.

Према овоме, Суд општине вар. Београда, позван и тачком 13. члана 36. зак. о општинама, да и у овом погледу штити интересе општине и грађана својих

Обзнањује:

Да продаваоци зелени и других животних намирница, (пиљира и пиљарице) било да су овдашњи грађани или да долазе са стране, од сада продају могу вршити само на пијацама.

Ко год противно овој наредби буде поступио, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. фебруара 1890. год. ПБр. 141.

НА ОПШТУ КОРИСТ

Наредба општинскога Суда о чишћењу димњака, коју доносимо на последњој страни, даје нам повода да проговоримо неколико речи.

Једна од врло великих опасности по свако насељење, за цело је опасност од пожара, која је по већим местима увек у толико јача у колико је насељеност гушћа.

У овоме, без сваке сумње, ваља гледати разлог што је и самим законом о општинама предвиђено да је локалне власти дужност бринути се за предупређивање пожара а тиме и за спречавање оних ужаса и големих штета, које би неминовно бивале све то веће, кад не би имало средстава за прорећивање несретних случајева.

Да одговори овој својој дужности, и у колико силе допуштају за јавну безбедност створи што више јемстава, општина престоничка организовала је још 1883. сталну пожарну чету, а с повлашћеником за чишћење димњака уговорила да рад врши уредно и по сталној такси коју општинска власт прописује за све врсте димњака.

Од оваког уређења брзо су се показале многе користи, а међу њима нарочито ове:

а) Створена је могућност да се димњаци по свима зградама варошким чисте уредно а да се грађанство (сваки домаћин за се) не мора да брине.

б) Сведена је одговорност за тачност посла т. ј. за неуредно чишћење на самога повлашћеника

в) Обезбеђено је грађанство од уцењивања, које се јавља увек кад за посао нема утврђене таксе.

г) Отклоњена је у велико опасност од пожара, који се по најчешће рађају из димњака, кад се ови уредно не чисте.

Организацијом службе за тачно и редовно чишћење димњака, општина није дакле тежила да створи себи новчане користи (ма да приход од аренде служи одиста на олакшицу одржавања пожарне чете и набављања потребних јој справа), него је главни смер био и остао тај, да се чишћење димњака повери једноме одговорном лицу, те тако увек буде стварне могућности да рад тај тече под строгим надзором власти, и у потребној правилности.

Из овога што смо довде рекли, као и из онога што смо пр. год. у 43. бр. листа показали, није тешко увидети, да је уредно чишћење димњака на начин како се то и код нас врши од више година, врло корисна па и спасоносна мера по јавну безбедност.

И по томе у колико је општинској власти дужност да бди над одржавањем заведених установа, толико је исто, ако не и више, потребно, да и грађанство узме удела у старању да мере локалне власти, које служе *на општу корист* крче себи пута до потпуног успеха. Другим речима, потребно је да грађанство и само потпомогне да се правилно врши оно што се наредбама утврђује: да не допушта у домове улазити и димњаке чистити и онима који немају при себи карту овлашћења, који према томе покушају варалички и без одговорности вршити један јавни посао без подношења икаквих терета.

С повлашћивањем овога јавног посла до закона о самоуправи општинској, ишло је много теже, из узрока, што је општинска власт предавала право посла али није имала моћи да сама спречи све оне, који на штету и грађана и повлашћеника, кришом кушају бесправно вршити чишћење димњака и на тај начин изигравају једну опште корисну установу. Али данас

општина се налази у положају да својим наређењима на основу закона може увек осигурати потпуну важност, и по томе неће се ни за часак трпети да чишћење димњака врши нико други, сем повлашћеника.

Оволико сматрасмо за потребно рећи, обраћајући пажњу на наредбу општ. Суда, по којој ће се иступници од сада строго кажњавати.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

II. РЕДОВНИ САСТАНАК

12. Јануара 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић; чланови одбора: г.г. Др. Лаза Пачу, М. Јосимовић, Др. М. Т. Леко, Милутин Ј. Марковић, Андра Николић, Стеван Чађевић, Милорад М. Терзибашић, Андрија Ј. Одавић, Мата Јовановић, Јован М. Тадић, Адолф Шток, Мијаило Цветковић, Ђ. Димитријевић, Ђока С. Новаковић, Јован Ж. Ђурић, Ванђел Николић, Коста П. Михаиловић, Лазар П. Дашковић, Мијаило Јанковић, Раденко Драговић, Видоје Виторовић, Јаков Р. Големовић, Никола Л. Милишић, Сима Х. Милићевић, Јован Станковић, Коста Б. Михаиловић, Гаврило Бркић, Милан С. Денчић, Илија Цветановић, Ђорђе Николић, Димитрије Најдановић, Милован Р. Маринковић, Филип Васићевић, Љубомир Јовановић, Риста Петровић, Радоје Р. Ћирковић, Коста Д. Главинић, Никола Р. Поповић,

I.

Прочитан и примљен записник последње седнице с назначењем да Суд изврши преглед листе изабраних оцењивача за војне набавке, ради уверења имају ли сви изабраници законом прописане услове.

II.

Председништво саопштава да је Управа вароши већ неколико пути захтевала од општине да се број ноћних чувара повећа у интересу јавне сигурности, како би се од сада могао већи број стражара одређивати да ноћу варош чува. Сем овога председништво наглашава, да ће се преустројством варошке управе и то учинити, да у будуће служба жандармерије стоји у вези са службом ноћних стражара, да једна другу помажу како би и на тај начин чување вароши било што јаче.

После дуже дебате одбор је нашао да и преко тога, што је у изгледу да ће и жандармерија указивати припомоћ у чувању вароши, треба повећати број ноћних чувара, па је према суми коју општина може одвојити, одобрио, да се број ноћних стражара увећа са још 20 лица.

III.

Новим законом о општинама у обим рада општинског суда дошао је и велики низ нових спољних, уличних послова, и за то је на предлог председништва одлучено: да се за шест одељака варошких узму у службу шест нарочитих органа, који ће под старешинством кметовских помоћника у појединим кварговима отправљати све оне послове, који се правилима за ову службу пропишу, и који по данашњем закону о општинама спадају у надлежност општинске власти.

IV.

Како су неки чланови комисије за преглед општинске касе престали бити одборници, решено је да у комисију сем г.г. Марка Велизарића и Св. Карапешића који су и до сада били одборници уђу још г.г. Ј. Тадић, Андра Одавић и Милорад Терзибашић. — Комисија ова да редовно, на крају сваког месеца врши преглед и главне и депозитне благајне, и да подноси извешће о прегледу.

V.

Поводом реферата да ни до данас није извршен преглед рачуна из старијих година, који је по ново био наређен одлуком одбора СБр. 5257 решено: да се умоли досадањи одборник г. Св. Милојевић начелник мин. фин. и гл. државни благајник, да и даље продужи рад као члан комисије у коју поред г. Др. Марка Леко да уђу нови одборници: г.г. Мата Јовановић, Ђока Димитријевић и Јаков Големовић. — Комисија да се састаје средом и петком а других дана кад чланови могу.

VI.

Према реферату општинског Суда да су уважене оставке одборницима: г.г. Тод. Ј. Михајловићу и Димитрију Ћирковићу и заменицима: г.г. Ђоки Николајевићу-Хаџи и Милошу Обркнежевићу — одлучено: да се збор за накнадни избор два одборника и два заменика држи на дан 28. ов. мес.

VII.

По уважењу оставке г. Николи Вулковићу изабраном члану Суда, на основу чл. 63. зак. о општинама, решено: да се место ово попуни избором другог лица, на истоме збору, 28. Јануара т. г.

VIII.

Из разлога што је новим законом о општинама проширен знатно круг надлежности општинских власти; што од сада непрекидно предстоје челни послови општине, на које председник општине треба да обраћа главну пажњу, одлучено: да се установи место још за једног члана Суда, који ће помагати председнику у отправљању свију оних текућих послова за које не буде доспевао. И избор овога новог члана Суда, да се изврши на збору 28. фебруара.

IX.

По прочитању акта Управе вароши и изјаве свештенства и тутора о потреби да се измести и сагради нова црква Св. Александра Невског, усвојено: на предлог председништва, да се решење овог питања још за неко време одложи.

X.

Захтев Управе београдског гарнизона: да се одмах награди калдрма у улици између „велике“ и „гардијске“ касарне — није могао да се уважи, него је одложено решење докле се у одбору не буду донеле одлуке по извештају комисије о новом калдрмисању.

XI.

Поводом питања Управе вароши може ли се Љубисаву Лишанину дати механско право, на крагујевачком друму, изјављено да у околини, где молилац жели градити кафану, има довољно и механа и кафана, и да се по томе молиоцу не може дати механско право.

XII.

Услед претписа г. министра финансије од 19. јан. 1889. ЦБр. 5963. којим се наређује да општина одмах предузме утврђење и уређење обале на пристаништу, одлучено да се одговори: да ће се општина захтеву госп. министра моћи без одлагања одазвати ако се донесе законодавно решење којим би биле утврђене таксе обаларинске што их је општина на основу права свога по највишем решењу од 25. јуна 1860. прописала и госп. министру финансије на одобрење спровела правилима о казукарини од 12. Дек. 1887. АБр. 1165.

III. РЕДОВНИ САСТАНАК

17. Јануара 1890.

Били: Председник г. Никола П. Пашић, чланови одбора: г.г. Миша Николић, М. Јосимовић, Коста Д. Главинић, Јован М. Тадић, Милорад М. Терзибашић, Видоје Виторовић, Јован Ж. Ђурић, Ванђел Николић, Коста Б. Михаиловић, Мата Јовановић, А. Шток, Коста П. Михаиловић, Јован Станковић, Сима Х. Милићевић, Љубомир Јовановић, Мијаило Јанковић, Риста Петровић, Риста Пуљевић, Ђ. Димитријевић, Димитрије Најдановић, Милан С. Денчић, Филип Васићевић, Р. Драговић, Никола Л. Милишић, Др. Лаза Пачу, Илија Цветановић, Јаков Р. Големовић, Михаило Цветковић и Др. Марко Т. Леко.

I.

Прочитан и примљен без примедбе записник одлука последње седнице.

II.

Председништво саопштава да је госп. министар унутрашњих дела по 8. јан. т. г. ПБр. 462 издао овакав претпис:

„Наредбом мојом од 14. децембра пр. године ПБр. 58. образована је комисија, која ће имати задатак да проучи садање устројство управе вароши Београда и спреми предлог за ново устројство управе престонице.

„И сам налазим, а и комисија је мишљења да том приликом треба и рејон престонице законски утврдити, како би се тачно знале и границе престоничке власти и како би и сама општина престонице имала једном сталну утврђену територију.

„Да би се до тога дошло, потребно је и садејствовање општине београдске, потребно је управо да она реши и каже: докле она мисли да се на свакој страни простире Београд и које су управо границе Београда, па онда према том да се и рејон престонице законски утврди — сагласно са самом општином.

„Нека се према томе Суд општине Београдске постара, да ми потребне податке и мишљење своје о том пошље најдаље до 1. фебруара ов. год како неби започети посао око преустројства управе престонице због тога застајао.“

Према овоме налогу Госп. министра и по саслушању реферата о досадашњим радовима на ограничењу вароши, одбор одлучује: да комисија од г.г. М. Јосимовића, К. Главинића, Мате Јовановића, Димит. Најдановића и Раденка Драговића узме у оцену све локалне прилике и проучи досадање радове на ограничењу вароши, па да предложи којом би линијом требало повући границу рејона варошког, одвојено од раније решења за израду ситуационих и регулационих планова окрајака варошких по којима би се у смислу прописа зак. о местима утврдиле дефинитивне границе, уцртањем линије у плановима и обележјем у природи.

III.

Извршујући пропис чл. 41. зак. о општинама, општински Суд подноси данашњој седници извод састављених рачуна о приходима и расходима за 1889 рач. годину с продужењем њеним до краја Децембра по законодавном решењу о изравнању рачунске са календарском годином.

По констатовању да је општински Суд на време извршио оно што закон наређује, изабрана је комисија од одборника г.г. Милорада Терзибашића, Св. Карапешића, Ђоке Димитријевића и Милана Денчића са задатком да изврши потпун преглед поднетих рачуна за рач. 1889 с продужењем њеним до краја Децембра.

IV.

Поводом реферата председништва да је касехраниоцима издат налог за редовни месечни сазив контролне комисије, одлучено: да под одговорношћу рачунополагача главном, благајном и надаље рукује као благајник општински члан суда г. Милан Банковић а депозитном касом као депозитар општинскога Суда км. помоћник г. Јоца Илић, који је решењем судским исту касу раније већ и примио.

V.

Председништво извештава да општина из прошле и ранијих година има извесна примања, која нису наплаћена на време а нису потпуно ни осигурана, па мисли да би с том вересијом ваљало пречистити.

По предлогу председништва решено: да општински Суд питање о вересији расправи у току ове године, да изврши наплату или учини потпуно обезбеђење, а у будуће без икаквог одлагања да се на време свршава наплата и не допушта никоме дуговање.

VI.

Грађевинско одељење износи питање: на какав ће се начин од сада срачунавати и од приватних наплаћивати калдрмисање с откопавањем улица за просторе који по закону падају на терет сопственика имања?

Погледом на то, што по закону за три метра уличне ширине, рачунећи од линије имања, сопственик имања подноси трошкове грађења калдрме, одлучено: да грађевинско одељење увек срачунава кубатуру откопане земље и квадратуру израђене калдрме у целој улици; да према томе изналази средњу сразмеру т. ј. коштање једног квадратног метра, и према томе израчунава колико на кога сопственика пада да плати.

VII.

У жељи да се одлуке за овогодишње грађење калдрме доносу на време, председништво, напоминје: да би се грађење коцкасте калдрме у другом делу Кн. Михајлове и продужење у краљ Милановој улици могло извршити из готовине општинске и на терет партије које ове године буде служила на грађење калдрме; даље, да би у сваком случа у решење ваљало донети раније па га и објавити раније како би и сопственици имања могли спремити да у исто време направе нове прописне тротоаре испред својих имања.

После подуже дебате закључено: да се не приступа никаквим одлукама о грађењу калдрме докле се не буде узео у претрес и решење извештај комисије о грађењу нове калдрме а грађанству се може издати само напомена да ће сопственици имања у улицама, у којима се буде градила нова калдрма, бити дужни да једновремено граде нове тротоаре.

IV. РЕДОВНИ САСТАНАК.

25. Јануара 1890.

Били: Заступ. председника г. М. Банковић; чланови одбора: г.г. Мата Јовановић, А Шгок, Др. М. Т. Леко, А. Ј. Одавић, Ђ. Димитријевић, Ј. Ж. Ђурић, Ванђ. Николић, Лазар П. Дашковић, Р. Пуљевић, Љ. Јовановић, Сима Х. Милићевић, Н. Л. Милишић, Р. Г. Ћирковић, М. Јосимовић, К. Д. Главинић, К. П. Михаиловић, М. Велизарић, К. В. Михаиловић, М С. Денчић, Мих. Цветковић, Ј. Станковић, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић, Н. Р. Поповић, М. Р. Маринковић, Ј. Големовић, Фил Васиљевић, Р. Драговић и Јов. Станковић.

I.

По прочитању записника одлука из седнице од 17 Јан. т. г. протумачено како се има схватити одговорност руковалаца општинских каса, а за тим је записник усвојен.

II.

Према члану 19. закона о општинама, а пропису који је за општинске зборове издао господин министар унутрашњих дела, извршен је избор бирачких одбора за општински збор 28. Јан. т. г. (види бр. 5. „Б. О. Н.“)

III.

Председништво износи овај реферат шефа грађевинског одељења:

„Општински одбор на своме састанку од 2 Септембра 1889 АБр. 208 одложио је калдрмисање и откопавање Крагујевачке улице за ову годину а тај рад треба ове године отпочети на време.

У Крагујевачкој улици има да се откопава 8900m³ земље ну како има да се дигне калдрма која је просечно 15 с. т. висока, остаје свега земље 7000.m³

У Кнез Милошевој улици од „Лондона“ до Академије 11800m³ има да се насипе до одређене нивелете. То би требало одмах учинити јер је макадам у истој улици тако искварен, да ће оправка коштати врло много, а улица се мора због водовода идуће године нивелисати. Земља је јевтинија да је одмах довлачимо из Крагјевачке у Књаз Милошеву улицу него да је после из других улица возимо где се мање откопава. Осталих 4800m³ може се довести из Милутинове улице, јер ће према транспорту предузимач од цене попустити, пошто му је ближе да носи земљу из Милутинове улице у Књаз Милошеву него у бару „Венецију“.

Докле се ове две најглавније улице буду откопавале и насипале мора се у њима колски саобраћај забранити; или да се улице по пола израђују а остала половина да се дозволи промету. У Кагујевачкој улици ће се то лакше извести, јер нема ни дубоког одкопавања, и нагиб остаје као 2 : 1 и кола могу лакше пролазити. У Кнез Милошевој улици то је скоро немогуће, јер има места где се по 1·80m насипа па је нагиб 3m широк и тако неби остало ни 5 метра на чисти коловоз, да би се кола могла мимоићи. Кад се пак стане друга страна насипати онда не могу кола на прво насутој страни ни пролазити, јер неће за коловоз остати ни три метра ширине. Према томе мора се саобраћај другим улицама спровести, док се ове улице не доврше. Најбоље је да се колски саобраћај укине у кнез Милошевој улици и спроведе поред Академије па између касарна ново насутом Фрушкогорском улицом у крагујевачку улицу, која се неће откопавати а крагујевачком улицом поред куће г. Ј. Ристића и „Лондона“ на Теразије.

*

Да би се могло ово извести потребно је да се калдрма у споменичкој улици од Академије до фрушкогорске улице претресе или покрпи, јер је много искварена. За претрес калдрме може се употребити стари камен који ће се повадити из подлоге и олука у кнез Милошевој улици. Песка треба 125 кубни метара по 3·50 = 437·50 динара а за израду 1250m² по 0·50 = 625 динара. Осим тога треба разгрнути 15 куб. метара колубарског песка по 6·00 = 90 динара. Цела оправка споменичке улице коштала би:

За песак — — — — — — —	437·50 дин.
За израду — — — — — — —	625·00 дин.
За колубарски песак — — — —	90 00 дин.
Сума	1152·50 дин.

Остаје још да се фрушкогорска улица калдрмише. Али како у овој улици неће после бити велики саобраћај него врло мали, то би за општину најбоље било, да се каменом из крагујевачке улице, — који је за крагујевачку улицу, где је саобраћај колски врло јак скоро неупотребљив — калдрмише фрушкогорска улица. Ово је корисно из два разлога: Прво калдрмисаће се улица, за коју једнако становници траже да се калдрмише и која се мора скоро калдрмисати, а друго добија се у крагујевачкој улици потпуно нова калдрма, а кад се после неколико година искваре, моћи ће се коцкастом заменути.

Калдрмисање фрушкогорске улице са каменом из крагујевачке улице коштаће кад се ивично и олучно камење намести од здравог и новог камена:

За 534 куб. метара песка по 3·50 — —	1869·00 дин.
За 5340 квадр. метара израде — — —	2670·00 „
За 560 кур. метара ивице — — — —	560 00 „
За 560 кур. метара олука по 0·50 — —	280 00 „
За 60 куб. мет колубар. песка по 6·00 —	360·00 „
Свега	5739·00 дин.

Да би калдрма што пре у крагујевачкој улици била готова, да би се боље градила т. ј. у целини а не по пола, те тим куд и камо јача и компактнија била; требало би и из крагујевачке улице спровести колски саобраћај преко београдске у пријепољску улицу, тим пре, што је пријепољска улица лањске године калдрмисана а у београдској има да се сагради само коловоз од 9 метра ширине. Овај коловоз, мораћемо што пре градити, јер је у београдској улици доста јак пад, велика количина воде силази, те ће нам средину откопати, а у њој је већ и сада стари водовод изашао на површину и мора се калдрмисати.

За калдрмисање има свега 1600 квадр. метара по 3·30 чини 5280·00 динара и за тај новац имали би са свим нову лепу калдрму јер је тротоар и по један метар коловоза већ калдрмисано.

Према томе ако би се затворио колски саобраћај у улицама: крагујевачкој и кнез Милошевој, потрошило би се 11891·00 динар али за то калдрмисале три улице, земља корисно употребила и насула кнез Милошева, која се и иначе идуће године мора насипити због полагања водоводних цеви. Иначе би ове године у залуд потрошили на калдрмисање 1800 динара, од којих новаца неби до године никакве користи имали."

После подуже дебате о томе како ће бити најкорисније да се сада поступи, одбор је усвојио мишљење реферата те је решено:

а) да се београдска улица до пријепољске (средином) калдрмише;

б) да се споменичка до фрушкогорске улица претресе;

в) да се фрушкогорска до споменичке улице калдрмише старим каменом из крагујевачке улице;

г) да се изврши насипање кнез Милошеве улице, од Лондона до вој. академије и то земљом која се у крагујевачкој улици буде откопала, а у колико не достане, да се насипе и земљом из милутинове улице ако предузимач пристане да спусти цене према мањој даљини превожње.

У свему осталом при овим радовима, усвојено да се поступи по реферату, па и у погледу забране саобраћаја у улицама у којима се буде радило.

СПИСАК

УЛИЦА ВАРОШИ БЕОГРАДА

СА ЊИХОВОМ КВАДРАТУРОМ (ПРЕМА ОДОБРЕНОЈ РЕГУЛАЦИЈИ.)

Додатак студији техничке комисије о „новом калдрмисању."

Абаџиска улица. од Балканске до Зеленог Венца, целокупна 5.500 квадратни метара пешачке стазе 2.200 квадратни метара.

Балканска улица од Теразијске чесме до Вознесенске и Савамалске улице, целокуп. 5.500 квадрат. мет.; пешач. стазе 2.200 квадрат. мет.

Београдска улица (није калдрм.) од Крагујевачке до Фишекџиске улице, целокуп. 11.300 кв. мет.; пешач. стазе 4 600 квадрат. метара.

Богојављенска улица, (није калдрм.) од Јеленске преко Дубровачке и Градско поље до Савске улице, целокуп. 7.600 квадрат. мет. пешачке стазе 3 040 квадрат. метара.

Болничка улица (пола није калдр.) од Цетињске до Палилулског трга, целокупна 8.500 квад. мет. пешачке стазе 3.400 квад. метара.

Босанска улица од Савског стоваришта до Мајданске улице. целокуп. 1 500 кв. мет. пешачке стазе 600 кв. метара.

Бркина улица од Великога трга до Јевремове улице, целокупна 2.500 кв. мет. пешачке стазе 1.000 кв. мет.

Булевар улица (није калдр.) од Глумачке до Скадарске улице и поред куће Коларца, целокуп. 2.250 кв. мет. пешачке стазе 900 кв. метара.

Васина улица од Позоришног трга до Великог трга, целокупна 3.550 кв. мет. пешачке стазе 1.400 кв. мет.

Велики Трг улица од Васине до Узун Миркове улице, целокупна 3.700 кв. мет. пешачке стазе 1 300 кв. мет

Велики трг улица (није калдрм.) спрам ватрогасне куће, целокупна 1 100 кв. мет. пешачке стазе 440 кв. мет.

Велики трг улица (пола није калдрм.) целокупна 14.500 кв. мет. пешачке стазе 1 700 кв. мет.

Видинска улица од Љубичине до Скадарске улице, целокупна 10.500 кв. мет. пешачке стазе 5.250 кв. мет.

Висока улица од Поп-Лукине поред малих басамака до Савске улице, целокупна 1.800 кв. мет. пешачке стазе 700 квадратни метара.

Вишеградска улица (није калдрм.) од железничке станице до војничког поља, целокупна 5.900 кв. мет. пешачке стазе 2.370 квадратни метара.

Вишњичка улица (није калдрм.) од Милетине до Болничке улице, целокупна 3.600 кв. мет. пешачке стазе 1.450 кв. мет.

Владетина улица (није калдрм.) од Ратарске до Тежачке улице, целокупна 870 кв. мет. пешачке стазе 370 кв. метара

Вознесенска улица од Пиваре до Милошеве улице, целокупна 6.250 кв. мет. пешачке стазе 2.500 кв. мет.

Војничка и Митровачка улица (пола није калдрм.) од Великог трга преко Душанове улице до Баштованџиница, целокупна 7.450 кв. мет. пешачке стазе 2.950 кв. мет.

Глумачка улица (пола није калдрм.) од Луговићеве до Видинске улице, целокупна 9.000 кв. мет. пешачке стазе 3.600 квадрат. метара.

Господска улица од Поп-Лукине до Зеленог венца, целокупна 4 200 кв. мет. пешачке стазе 1 700 кв. мет.

Горње градско поље улица (није калдрм.) од Богојављенске до Ноћајске и поред Стојановића куће, целокупна 13.200 кв. мет. пешачке стазе 4.150 кв. мет.

Доње градско поље улица (није калдрм.) од Ноћајске до Дунавског поља, целокупна 19.650 кв. мет. пешачке стазе 6.700 кв. мет.

Грочанска улица (није калдрм.) од Ноћајске до Душанове улице целокупна 3.650 кв. мет. пешачке стазе 1550. квадратни метара.

Давидова улица (није калдрм.) од Душанове до Дунавског поља. целокупна 2.400 кв. мет. пешачке стазе 1 100 квадратни метара.

Два бела голуба улица од Кондине до Тимочке улице, целокупна 7.050 кв. мет. пешачке стазе 2.700 кв. мет.

Два јаблана улица од Кастриотове до Младенове и Маркове улице, целокупна 5.200 кв. метара пешачке стазе 2.250 квадратни метара,

Дворска улица од Краљ Миланове до Марвеног трга, целокупна 1.550 кв. мет. пешачке стазе 600 кв. мет.

Девојачка улица од Министарске до Краљ миланове улице, целокупна 690 кв мет. пешачке стазе 280 кв. мет.

Дечанска улица (није калдрм) од Душанове до Дунавског поља, целокупна 4 150 кв. метара, пешачке стазе 1.660 квадратни метара.

Добрачина улица од Васине до Видинске улице, целокупна 8.200 пешачке стазе 3.300 кв. мет.

Доситијева улица од Луговићеве до Видинске улице, целокупна 5.100 кв. мет. пешачке стазе 2.080 кв. мет.

Дубровачка улица од Косанчићева венца до Ноћајске улице целокупна 9.200 кв. мет. пешачке стазе 3.200 кв. мет

Дунавска улица од Душанове до Дунавског поља, целокупна 7.300 кв. мет. пешачке стазе 2.920 кв. мет.

Душанова улица од Доњег градског поља до Љубичине улице, целокупна 22.000 кв. мет пешачке стазе 8.800 кв. мет.

Европска улица од Дрварнице до Краљевића Марка улице. целокупна 5 250 кв мет. пешачке стазе 1.900 кв. мет

Жељезничка улица од Цветне до Сјеничке улице целокупна 14 900 кв. мет. пешачке стазе 5 580 кв. мет.

Жетеочка улица (није калдрм.) од Кнез Милошеве до Војничког поља, целокупна 2 950 кв. мет. пешачке стазе 1.180 квадратни метара.

Зетска улица од Скадарске до Цетињске улице, целокупна 1 200 кв. мет. пешачке стазе 480 кв. мет.

Златарска улица од Варош капије до Тиролца целокупна 850 кв. мет. пешачке стазе 350 кв. мет.

Зелени венац улица од Абаџиске до Призренске улице целокупна 2 260 кв. мет. пешачке стазе 450 кв. мет.

Ибарска улица (није калдрмисана) од Узун-Миркове до Јевремове улице, целокупна 2.600 кв. мет. пешачке стазе 1 040 квадратни метара

Изворна улица (није калдрмисана) од Ратарске до Лесковачке улице, целокупна 1 140 квадратни мет. пешачке стазе 450 квадрат. метара.

Јаворска улица од Мајданске до Поп Лукине улице целокупна 1.440 кв. мет. пешачке стазе 580 кв. мет.

Јакшићева улица (није калдрмисана) од Г. Јованове до Душанове улице целокупна 1.460 кв. мет. пешачке стазе 580 квадратни мет.

Јеврејска улица од Душанове до Дунавског поља, целокупна 3.850 кв мет. пешачке стазе 1.540 кв. метара.

Јеленска улица од Топличиног венца до Спасовске улице целокупна 1.760 кв. мет. пешачке стазе 700 кв. мет.

Јевремова улица (пола није калдрм.) од Глумачке до Градског поља, целокупна 11 100 кв. мет. пешачке стазе 4.400 кв. метара.

Јеврејска улица од Савамалске до Зеленог венца, целокупна 2.700 квад. мет. пешачке стазе 1.200 кв. мет.

Доња Јованова улица (није калдрмисана) од Градског поља до Глумачке улице, целокупна 17.050 кв. мет. пешачке стазе 6.800 кв. мет

Горња Јованова улица (пола калдрмисана) од Град. поља до Глумачке улице, целокупна 12.080 кв мет. пешачке стазе 4.800 кв. мет.

Луговића улица од Великога трга до Глумачке улице целокупна 3.700 кв. мет. пешачке стазе 1.520 кв мет.

Каменичка улица од Венеције баре до Ломине улице целокупна 1.330 кв. мет. пешачке стазе 530 кв. метара

Кастриотова улица од Цариградске улице до кафане Два Бела Голуба, целокупна 8.830 кв. мет. пешачке стазе 3.700 кв. метара.

Кнез Лазарева улица од Дубровачке до Љубићске улице целокупна 1.850 кв. мет. пешачке стазе 740 кв. метара.

Кнез Милошева улица (није калдрмисана) од Лондона до Топчидерског друма, целокупна 45.850 кв. мет. пешачке стазе 17 850 кв. метара.

Кнез Михајлова улица од Телеграфске улице до Српске круне, целокупна 12.450 квадрат метара пешачке стазе 4.800 квадратни метара.

Колубарска улица (није калдрмисана) од жељ. станице до Кнез Милошеве улице, целокупна 3.700 кв. мет. пешачке стазе 1 400 кв. метара.

Кондина улица од Два Бела Голуба до Косовске улице, целокупна 1.900 кв мет. пешачке стазе 760 кв. метара.

Коса улица од Градског поља до Ибарске улице, целокупна 400 кв. мет. пешачке стазе 160 кв. метара.

Косанчићев венац од Златарске до Поп-Лукине улице целокупна 3.500 кв. мет. пешачке стазе 1.400 кв. мет.

Косовајска улица од Поп Лукине до Телеграфске улице, целокупна 6.480 кв. мет. пешачке стазе 2.600 кв. матара.

Косовска улица од Скопљанске ул. до Марвеног трга целокупна 4 270 кв. мет. пешачке стазе 1.650 кв. мет.

Которска улица од Ноћајске до Душанове ул. целокупна 5.400 кв. мет. пешачке стазе 2.150 кв. мет.

Крагујевачка улица од Обренове ул. до Крагуј. друма, целокупна 17.050 кв. мет. пешачке стазе 6.820 кв метара

Краљ Миланова ул. од Телеграфске до Обренове и Цариградске улице, целокупна 27.400 квадрат. метара, пешачке стазе 6.900 кв. метара.

Краљевића Марка ул. од Мајданске до Савамалске улице целокупна 2.600 кв. мет. пешачке стазе 800 кв. мет.

Крунска ул. од Обренове до Београдске улице, целокупна 5.400 кв. мет. пешачке стазе 2170 кв. метара.

Лекарска ул од Абаџиске до Балканске улице целокупна 520 кв. мет пешачке стазе 210 кв. мет.

Лепеничка ул. од Таковске до Кн. Михаилове улице, целокупна 1.460 кв. мет. пешачке стазе 580 кв. мет.

Лесковачка ул. (није калдрмисана) од Палилулске кафане до Мајор Мишине баште, целокупна 7.400 кв. метара пешачке стазе 2.970 кв. метара.

Лимска ул. од Високе до Јаворске улице целокупна 2.050 кв. мет. пешачке стазе 820 кв. мет.

Љубовијска ул. од Ресавске до Урошеве ул. целокупна 1.500 кв. метара, пешачке стазе 600 кв. метара.

Ломина ул. од Каменичке до Балканске улице, цел купна 4.200 кв. метара, пешачке стазе 1.700 кв. метара.

Љубичина ул. од Топличиног венца до баштованц, целокупна 14.000 кв. метара, пешачке стазе 5.600 кв. метара.

Љубићска ул. од Варош капије до Великога трга целокупна 5.200 кв. метара пешачке стазе 2.060 кв. мет.

Мајданска ул. од Мале пијаце до Лимске улице, целокупна 1.400 кв. мет. пешачке стазе 560 кв. метара.

Маланичка ул. од Великог трга до Љубићске улице целокупна 2.100 кв. метара. пешачке стазе 900 кв. мет.

Мала Пијаца, целокупна 950 квадрат. метара. пешачке стазе 150 кв. метара

Мало Рудничка ул. од регулације отпада.

Марвени трг (није калдрм.) целокупач 44.900 кв. метара, пешачке стазе 3.800 кв. метара.

Маркова ул. од Краљ Миланове до Два Јаблана улице целокупна 2.950 кв. метара, пешачке стазе 980 кв. мет.

Миланова ул. од Љубичине до Позоришног трга, целокупна 1.500 кв. метара, пешачке стазе 600 кв. метара.

Милетина ул. од Цетињске до Болничке улице целокупна 2.550 кв. метара, пешачке стазе 1.000 кв. метара.

Милутинова ул. (није калдрм.) од Пријепољске до Фишекџиске улице целокупна 7 200 кв. метара, пешачке стазе 2.870 кв. метара.

Министарска ул. од Балканске до кн. Милошеве улице целокупне 6.100 кв. метара, пешачке стазе 2.450 кв. метара.

Миријевска ул. (није калдрмисана.) од Цигларске улице до баштованџинице целокупна 3.950 квад. метара пешачке стазе 1.650 кв. метара.

Митровачка ул. (пола није калдрм.) узета у рачун са војном улицом.

Младенова ул. од два Јаблана до косовске улице целокупна 1.280 кв. метара пешачке стазе 520 кв метара.

Мостарска ул. (пола није калдрмисана) од Жељезничке улице до Војничког поља целокупна 5 700 квадратни метара пешачке стазе 2,280 квадратни метара,

(свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Регулација. У седници 3. о. м. одбор је решио да се регулација „вишњичке" и „милетине" улице изврши на основу зак. о експропријацији, у колико није могуће учинити накнаду у земљишту.

Овом одлуком измењено је раније решење, по коме је регулација ових улица била одобрена само тако, ако *сви* сопственици имања у тим улицама пристану, да им општина од свога земљишта даде накнаду за оно, што им се регулационом линијом буде одузело.

—

Промена. Да се ослободе од дужности црквених тутора молили су г.г. Никола З. Поповић јувелир, Васа Дучић бакалин, Димитр. Тодоровић кречар и Коста Димитријевић абаџија.

Уважив све ове четир молбе, одбор је у седници 14. о. м. за главног тутора у палилулској цркви изабрао Илију Савића гостионичара, и у исто време решио да се умоли г. Милија Карастојановић трговац да и даље остане главни тутор при Саборној цркви.

Остала два места попуниће се у идућој седници.

—

Торбарење. Торбарење је законом забрањено у свакоме погледу, а има врло много разлога са којих је то оправдано.

Не може се допустити да грађани једне вароши, сносећи све терете, и државне и општинске, своју радњу воде по дућанима, докле други, махом странци, тако рећи протурају „испод руке" по кућама чак и ону робу која се не сме продавати без знања власти.

Исто тако има разлога да се и продавање пијачних намирница забрани по кућама, пошто се само на пијацама врше лекарски прегледи: да ли је што за потрошњу добро или по здравље шкодљиво.

Из ове главне побуде, општински Суд издао је наредбу да се од сада продавање намирница може вршити само на пијацама а никако по кућама.

Доносећи ту наредбу међу осталима у данашњем броју, обраћамо у исто време пажњу грађанства и на то, да је овај корак општинскога Суда потекао искључиво у корист грађанства, и да по томе и оно само не треба да допушта улазак у кућу онима, који намирнице натурају.

Варошки рејон. Општински одбор усвојио је предлог комисије, чији смо извештај штампали у прошломе броју, и донео одлуку о рејону варошком у седници 1 ов. мес. Одмах сутра дан одлука је саопштена Г. Министру унутраш. дела ради надлежног одобрења.

Решење госп. министра следоваће без сваке сумње ускоро, пошто од тога зависи и ток рада комисије која има у задатак да изради ново устројство државне варошке управе.

Председник. У председништву пореског одбора није учињена промена. Целим радом, од почетка, руководи члан суда г. Милан Банковић.

Исправка. У прошломе броју штампарском погрешком међу кметовским помоћницима уврштен је Јевта Најдановић; а треба да стоји *Јевта Неимаровић*. То се овим исправља.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

—

Здравствене прилике у Бечу. Прошле недеље, одборник бечке општине г. Маценауер поднео је општинском одбору овакав предлог: „Признати научењаци — професори бечког медецинског факултета који је признат као један од најчувенијих факултета у свету, држе предавања о томе, како је потребно порадити живо на побољшању јавног здравља и умањивању умирања у нашој средини — Бечу.

„Веома важни предлози научара моћи ће се само тако и у дело привести, ако општинске и државне власти, заједно са јавним удруженима која су позвана за то, енергично приону на посао.

„Овога ради општински одбор треба да узме иницијативу и да се озбиљно размисли шта све ваља и на какав начин предузети, те да савети капацитета медецинске науке донесу ускоро стварне користи и општини и држави."

Одбор бечке општине прихватио је предлог г. Маценауера, и одмах га упутио своме санитетском одсеку, како би се без одлагања могло приступити у брзо потребним мерама.

Овако у Бечу и његовој општини; а како ли би, Боже мој, ваљало живо радити на побољшању здравствених прилика у оним местима, где се са здрављем сто на сто горе стоји; где нема ни канала, ни воде, ни паркова; где се зими гаца у блату а лети место чиста зрака удише густа прашина; где се живот проводи без живота а умире увек пре времена?!!

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

Под врло оригиналним па и неуљудним насловом, „Вечерње Новости" донеле су пре неки дан белешку, како је нова општинска управа „завела у обичај" да се никоме, ко би желео прећи у Земун или Панчево, не сме дати објава ако од општинског Суда нема дозволу.

Писац ове белешке погрешно је обавештен. „Нова општинска управа" није завела никакав обичај, него је државна власт од дана самоуправе општинске отпочела вршити оно што је прописано чл. 36. зак. о општинама и тако заграничне пасоше издавати само онима који покажу уверење општ. Суда.

Зна се из којих разлога закон прописује да се заграничи пасош не издаје без пријаве општинскоме суду, као што се може и веровати да данашња општинска управа најмање има воље и потребе да безкорисним административним формама сужава слободу кретања својих грађана.

За то је баш, из сопствене побуде, председништво општине (пре белешке „Веч. Новости") и учинило што је било потребно, да државна власт у издавању заграничних пасоша остане још неко време при старој практици, докле општинска управа не изведе нову организацију својих послова те поред свега осталог удеси и како ће се одобрења за пасоше давати без тешкоћа по грађане што се морају и општинској власти јављати.

ОЦЕЊИВАЧИ

—

Према акту госп. министра војног од 8. децембра пр. године Е. О. Н. 6332. у седници општинскога одбора 11. пр. мес. изабрани су ови грађани да у текућој години врше оцену материјала и израђевина што за војну потребу држава набавља.

За платно:

Ђорђе Неранџић, Настас Крстић, Петар Новаковић платнарски трговац, Стеван Мијатовић ситничар и Фота Неранџић трговац.

За чоју:

Јован Ш. Симић и Видоје Марковић терзије, Видоје Виторовић, Јосиф Стојановић и Васа Динић кројачи.

За кожу:

Милош Савић, Илија Николић, Милош Денчић, Љуба Мартић и Глиша Матић обућари, Димитрије Стојковић трговац кожарски, и Живојин Стојадиновић сарач.

За кебад:

Милован Миленковић и Радован Јовановић сарачи, Петар Маринковић и Јован Петровић абаџије.

За металне предмете:

Софронije Јовановић, Душан Рајковић и Сима Цампић лимари.

За гвоздене предмете:

Петар Палић, Милош Обрадовић, Павле Павловић и Светозар Бојиновић бравари.

За дрвенарију:

Ђока Тошић, Панта Мићић и Радован Марковић столари, и Живко Давидовић колар.

За израђено одело:

Матеја Туфегџић, Мијаило Штитарац Марко Петронијевић и Видоје Виторовић кројачи.

За опанке:

Милан Белчевић, Милић Тодоровић и Лука Купчевић опанчари.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА
ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

Потребан план

Чл. 81. За поделу целокупног плаца на мање делове дужан је господар плаца да поднесе тачан ситуацкони план од плаца у досадашњем стању и план како мисли поделу да изврши.

На захтев грађевинске власти дужан је господар плаца и план нивелације да поднесе.

Одобравање поделе плаца

Чл 82. При одобравању поделе целокупнога плаца има се на то пазити да поједини делови имају такав облик и величину, да се на истима могу удобне и у санитетском погледу здраве грађевине подићи.

Ако општинска власт нађе, да би се поделом једног плаца на више плацева и подизањем више засебних грађевина на истима са стране улице, авлије или поједини локали тако стеснили да из тога у погледу санитетском или обзиром на могући пожар могу хрђаве последице за становнике произаћи, она парцелирање плаца неће дозволити нити је господар плаца властан парцелирање плацева у овом случају од стране надлежне власти потврдити.

Најмањи простор, који при парцелирању треба за авлију да остане одређиваће грађевински савет.

Губитак права

Чл. 83. Ако се од добивеног одобрења у року од 3 године дана на одобреном поделеном плацу не почну у великом подизати грађевине, то се губи задобивено право и општина може, не дајући никакве накнаде притежаоцима, регулацију извршити како за добро нађе и то министар грађевина одобри.

Пријава о започињању грађевине

Чл. 84. Сваки господар плаца који намерава што градити по овом закону, дужан је пре грађења пријавити се општинској власти.

Одузимање земљишта

Чл. 85. Ако се при подизању нове грађевине, дограде или преправке какве зграде, или при подизању ограда са стране улице, господар грађевине са линијом повлачи натраг иза пређашње граничне линије, онда ће се поступити по §§ 13, 14 и 15. зак. о експропријацији за опште народну потребу од 15. марта 1866. год. с том само разликом што ће, за процену и одређивање накнаде у место државне полицијске власти општински суд одређивати проценноце.

Одређени проценноци најпре ће оценити, да ли услед тога што улица постаје шира и грађевина бољи изглед добија, да ли доиста господар грађевине има штете услед одузимања земљишта или му на против вредност имања скаче, и ако му се земљиште одузима.

Кад се то оцени, проценноци ће им одредити накнаду у новцу или земљишту, ако општина има свога земљишта и на уступање истог пристане; или ће решити да накнади места нема.

Накнада за зграде

Чл. 86. Ако на одузетом земљишту за проширење или продужење улице и јавног отвореног места, постоји икаква зграда, онда ће се поступати на следећи начин:

а., ако општина сама нареди да господар плаца уклони своју зграду и на регулациону се линију повуче, онда ће се накнада притежаоцу дати за одузети део по процени;

б., ако пак господар грађевине сам своју грађевину или ограду уклони или преправку и оправку предузме и хоће ново грађење да изврши, тако да се на релугациону линију има повући; онда се неће давати никаква накнада.

(наставиће се)

НАРЕДБА:

Законом о општинама стављено је у дужност општинској власти да се у интересу опште безбедности стара и за редовно предупређивање пожара.

У нашој вароши пожари се најчешће јављају из димњака, и за то се чишћење њихово као јавни посао повлашћује, и од толико година предаје у вршење нарочитоме подузетнику, који је за тачност свога рада увек одговоран. Сем повлашћеника општине, нико други нема право да се чишћењем димњака бави.

Да се неби догађало да чишћење димњака по домовима грађанским ипак варалички врше и лица која на тај посао немају право, општински Суд обраћа пажњу грађанству да повлашћени димњичари имају при себи књижице овлашћења. Те су књижице потврђене од општинске власти а у њима су ради сигурности грађана уписане и таксе за све врсте димњака и чункова.

Књижице ове димничари су дужни увек показати при уласку у кућу, и тек по том може им се чишћење димњака допустити.

Ко год противно овој наредби буде поступао, **казниће се по закону** и то како онај који је бесправно чишћење извршио тако исто и онај који му је чишћење допустио.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. фебруара 1890. А. Бр. 298.

НА ЗНАЊЕ.

До сада се готово редовно дешавало, да поједине парничне странке које имају суђење у општинском Суду, не долазе на време на суђење већ тек око 10—11 часова, а неке, и око подне.

Оваки поступци парничара не само штете интересе друге стране која благовремено дође Суду, већ спречавају и сам рад Суда, те се и дангуби одлагањем и чекањем на парничаре.

Да би се спречили у будуће оваки случаји, и да би се одржавао сталан ред у суђењу, овим се јавља грађанству да ће се у будуће сваки случај неуредног долажења парничара казнити према закону који се увек означава на сваком позиву парничара.

Из седнице Суда општ. вар. Београда 14. фебруара 1890. год. СБр. 2229.

ОВЗНАНА

На основу правила о слободноме клању и продаји меса у општини београдској, од 27. јуна 1887. АБр. 111, општински Суд допуштао је грађанима да за своју домаћу потребу могу клати и крупна грла без плаћања таксе.

Али како се је дешавало да су поједини злоупотребљавали одобрење (заклато грло удили па месо распродавали) — наређено је да се од сада дозволе на клање крупне грлади приватнима дају под условом да контролор општински трећег дана од клања (дана одобрења) изврши преглед: је ли заклато грло доиста изуђено и усољено за домаћу потребу.

Гостионичарима, механџијама и свима осталим који троше месо, у радњи, не могу се ни у коме случају давати дозволе без наплате таксе.

Из седнице Суда општине вар. Београда 30. јануара 1890. год. ЛБр. 94.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 пре и од 2—5 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда око општинског јавна усмена лицитација за набавку следећих количина тучаног шљунка за оправку општинских друмова:

I.

За друм у обреновој улици . 60m³
За друм у споменичкој улици око станице и у бари „Венецији“ 865m³

Свега 925 кубних метара.

Кауција 550 динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

За друм у кнез милошевој ул. 650m³
За друм топчидерско-шабачки 1205m³

Свега 1855 кубних метара.

Кауција 1200 динара у готовом новцу или у државним папирима

III.

За друм цариградски и његове огранке 1355 кубних метара.

Кауција 1000 динара у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

За друм крагујевачки и његове огранке 1500 кубних метара.

Кауција 900 динара у готовом новцу или у државним папирима и

V.

За макадам у богојављенској улици и градском пољу 230 кубних метара.

Кауција 150 динара у готовом новцу или у државним папирима

Ближи услови могу се видити у канцеларији инжињерског одељења сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 7. фебруара 1890. год. Г. Бр. 98.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — — — 2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — 10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — — 20 д.
4. За свирање женских (Damen-Capele) — — — — — 30 д.

II.

1. За 1 играпку или забаву са играпком у локалима I-ог реда 30 д.
2. За 1 играпку или забаву са играпком у локалима II-ог реда 20 д.
3. За 1 играпку или забаву са играпком у локалима III-ег реда 15 д.

III

1. За панораму на дан — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — — — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно припређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40	дин.
б). за неузидан шпархерд .	0,40	„
в). за узидан „ .	0,80	дин.
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00	„
д) за чишћење димњака од два спрата	0.40	„
ђ). за чишћење простог димњака	0.20	„
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима . . .	0,20	„
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пећима	0,40	„
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50	„

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20	„
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60	„
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00	„

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . . .	12,00	дин.
б). од акова	0 60	„

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3	дин.
б). марка за кују	6	„
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене . . .		

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 6. до 12. фебруара закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
21,400	Брашна пшенична .	19.50
223	Брашна кукурузна .	13·—
62,348	Пшенице	15·25
44,262	Кукуруза	10·50
	Ражи	—·—
	Крупника . . .	—·—
39.536	Јечма	13·—
2,8 5	Овса	13·50
	Кукуруз нови. . .	—·—
5,317	Пасуља	24·50
3,855	Кромпира	8·50
32,575	Арнаутика . . .	22 —
858	Црна лука . . .	8·—
567	Бела лука. . . .	30 —
	Лука аршламе . .	—·—
3,197	Јабука	20·—
4,460	Крушака	20·
8,800	Ораја	20·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових .	—·—
41,893	Сувих шљива нов. .	26 50
38,520	Сена	5·50
4,610	Сламе	3·—
	Коре брезове . .	—·—
45	Кајмака	115
1,176	Сира	95·—
405	Лоја топљена . .	—·—
	Лоја нетопљена .	—·—
557	Масти	105
	Сланине	—·—
116	Сува меса пршута .	80·—
22 804	Свиња дебелих . .	80·—
	Катрана	— —
871	Ћумура дрвена . .	6 50
10,440	Креча	3·40
	Купуса кисела . .	—·—
	Рена	—·—
Литара		
44,362	Вина црна . .	18 —
	Вина бела . . .	—·—
8,931	Ракије шљ. меке .	25·50
	Ракије „ љуте	— —

Примедба. Приход кантарски од 6. до 12 фебруара 1890. год. 891 дин. 35 пара.

У ПОЧАСТ

ПРОГЛАСА КРАЉ. И СТУПАЊА НА ПРЕСТО

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

КРАЉА АЛЕКСАНДРА I.

СВОГ НАЈВИШЕГ ЗАШТИТНИКА

„КОЛО ЈАХАЧА КЊ. МИХАИЛО“

приређује 22. фебруара 1890. год. у Шапцу

у просторијама гостионице „Европе“

СВЕЧАНО ВЕЧЕ

почетак тачно у 8 часова у вече

Улаз добровољни прилози, који ће се примати са особитом благодарношћу, у корист цеља на којој ради коло јахача

Распоред забаве добиће се у вече при улазу

Прилоге из Београда прима почасни члан Кола јахача г. Милоје Тадић трговац

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 8. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 25. фебруара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

Од неког времена све се више дешава да многи продаваоци зелени и других дневних намирица, не врше продају на пијацама, него на штету оних пијачних продаваоца, који се тим занимањем стално баве, и као грађани сносе уредно све и државне и општинске терете, — залазе из куће у кућу, и тако продају чине без плаћања пијачне таксе, а продају на недопуштен начин и оне намирице, које подлеже лекарском прегледу.

Тако исто, што се још мање може допустити, догађа се да у домове грађана из дана у дан улазе и разне варалице, који под именом пиљара проводе често живот у преварама или у правом беспосличењу.

Продаја животних намирица може се вршити само по дућанима и пијацама, а свако торбарење, у варошп и по кућама, законом је забрањено.

Према овоме, Суд општине вар. Београда, позван и тачком 13. члана 36. зак. о општинама, да и у овом погледу штити интересе општине и грађана својих

Обзнањује:

Да продаваоци зелени и других животних намирница, (пиљари и пиљарице) било да су овдашњи грађани или да долазе са стране, од сада продају могу вршити само на пијацама.

Ко год противно овој наредби буде поступио, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. фебруара 1890. год. ПБр. 141.

НА ЗНАЊЕ

До сада се готово редовно дешавало, да поједине парничне странке које имају суђење у општинском Суду, не долазе на време на суђење већ тек око 10 и 11 часова, а неке и око подне.

Оваки поступци парничара не само штете интересе друге стране, која благовремено дође Суду, већ спречавају и сам рад Суда, те се и дангуби одлагањем и чекањем на парничаре.

Да би се спречили у будуће оваки случаји, и да би се одржавао сталан ред у суђењу, овим се јавља грађанству да ће се у будуће сваки случај неуредног долажења парничара казнити према закону, који се увек означава на сваком позиву парничара.

Из седнице Суда општ. вар. Београда 14. фебруара 1890. год. СБр. 2229.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

V. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. фебруара 1890. год.

Били: Заступник председника члан суда г. Милан М. Јанковић, чланови одбора: г.г. Др. М. Т. Лека, М. Николић, А. Шток, Ђ. Николић, Р. Драговић, М. Велизаревић, С. Х. Милићевић, К. Н. Михаиловић, А. Ј. Одавић, М. Јосимовић, Л. Дашковић, Н. Л. Милишић, М. Цветковић, В. Витровић, С. Арапешић, К. Д. Главинић, М. Јанковић, М. Јовановић, М. С. Денчић, Ј. Станковић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Д. Најдановић, Н. Р. Поповић, М. Ј. Марковић, М. Р. Маринковић, Ј. Големовић, Ј. Ж. Ђурић, Ф. Васиљевић, И. Цветановић, Љ. Јовановић, Ј. Петковић, Р. Р. Ћирковић, Др. Л. Пачу и Ђ. Димитријевић.

I.

Прочитан и без измене примљен записник одлука последње седнице.

II.

Председништво саопштава реферат грађевинског одељења (Г. Бр. 64) да је регулацију „вишњичке“ и „милетине“ улице немогуће извршити накнадом у земљишту; јер ако би се регулација извела до имања Влајка Стаменковића и учинила подела плацева од општинског земљишта „баште циганчице“, не би тада остао никакав пролаз од Милетине улице, и тако би се та улица регулацијом сама затворила.

Према овоме, ако би се остало при ранијој одлуци, све што би се сада дало урадити било би изместити зид опште. државне болнице према линији нове регулације.

По расмотрењу поднесених му планова и ранијих одлука, одбор је решио: да се одмах предузму потребне мере ради регулације „вишњичке“ и „милетине“ улице по закону о експропријацији; а за издатке који се буду морали у новцу, место у земљишту (по ранијој одлуци) учинити, решиће се доцније, кад се процене сврше и одбору извештај поднесе.

III.

Грађевинско одељење подноси предлог (Г. Бр. 58) да се у некалдрмисаном простору дворишта општинског здања награди таква калдрма која ће моћи у будуће служити за образац: какву калдрму од ломљеног камена имају градити они предузимачи који од општине примају грађење калдрме у вар улицама.

По објашњењу председника техничке комисије за ново калдрмисање нађено је да предлог о грађењу калдрме „за образац“ није ни потребно узимати у решење, али је одобрено да се може направити калдрма у непокалдрмисаном делу дворишта, и на то учинити потребни издатак.

IV.

Услед тражења управе варошп Београда (АБр. 220) да општина даде зграду за притворенике варошког Суда, решено: да комисија од г.г. М. Ј. Марковића, Мате Јовановића и Ђоке Новаковића даде мишљење како да се поступи и шта Управи одговори.

V.

Председништво позива одбор да изврши избор присутника за кривичне истраге по кварговима.

Према акту управе колико је коме кварту потребно одредити лица, изабрани:

а,) за кварт варошки: г.г Пера Радосављевић, Владислав Ђорђевић, Јов. Миловановић, Марко П. Марковић, Јаков Ајдарић, Јован Јовановић и Мијаило Миловановић трговци;

б.) за кварт теразијски: г.г. Урош Стефановић бакалин, Глиша Стојановић механџија, Сава Недељковић лебар, Илија Димитријевић кафеџија, Васа Илић рентијер, Васа Мијатовић кафеџија, и Никола Јовановић лебар;

в,) за кварт палилулски: г.г. Благоје Милошевић берберин, Благоје Јовановић кафеџија, Сава А. Цветковић бакалин, Јован А. Живковић бакалин, Димитрије Наумовић кафеџија, и Јанаћ М. Јанковић кафеџија.

г,) за кварт врачарски: г.г Серафим Дабић лебар, Благоје Јовановић кафеџија, Сима Вукићевић пензионар, Стева Радосављевић бакалин, Дамњан Димитријевић кафеџија, Милија Катанић пензионар, Милош Анастасијевић бакалин, Михаило Протић апотекар, Александер Ђурић пензионар, Димитрије Лазаревић пензионар и Димитрије Миндеровић пензионар.

д,) за кварт дорћолски: г.г. Димитрије Карамарковић, Никола Вуловић и Петар Радојловић пензионари, Дума Деда кафеџија, Коста Николић трг., Мијаило Кр. Петровић бив. члан општин. Суда, Ђорђе Димитријевић кафеџија и Мика Мејухас трговац.

ђ,) за кварт савамалски: г.г. Димитрије П. Ђорђевић, Милан Обрадовић Аксен. Тодоровић, и Сима Павловић трговци, Димитрије Ђорђевић ликерџија, Никола Антула трговац, Марко Станић кафеџија, Тома Делимарковић комисионер, Гавра Дангубић трговац и Гавра Пурић трговац.

VI.

Према акту протопрезвитерата (А. Бр. 209) да се изврши избор тутора црквених за текућу 1890 годину, изабрани:

а) при саборној: за главног тутора Никола З. Поповић, за помоћнике Мијаило Цветковић, Божа Добошаревић, и Алекса Биба трговци.

б) при дорћолској: за главног тутора, Васа Павловић бакалин; за помоћнике: Сава Ристић шпекулант, Ћира Петровић и Јован Деда кафеџије.

в) при вазнесенској: за главног тутора, Никола Мијатовић трговац, за помоћнике: Миленко Стевановић, Алекса Савић и Јеврем Главнић трговци.

г) при палилулској: за главног тутора, Васа Дучић, бакалин, за помоћнике: Димитрије Тодоровић, Сретан Димитријевић и Јоца Димитријевић земљоделци.

д) при Ружици: за главног тутора Коста Јовановић бакалин, за помоћнике Коста Димитријевић амамџија, Тодор Јовановић памуклијаш и Никола Думка бакалин.

VI. РЕДОВНИ САСТАНАК

8. фебруара 1890.

Били: Заступник председника, члан суда госп. Милан Банковић, чланови одбора: г.г. Ј. Г. лемовић, К. П. Михаиловић, И Цветановић, Ј. Петковић, Љ. Јовановић, М. Јо имовић, С. Х. Милићевић, М. Николић, Ј. Станковић, Ђ. Николић, Р. Петровић, М. М. Терзибашић, А. Ј. Одавић, Р. Драговић, Н Б. Михаиловић, Л. Дашковић, В. Николић, Н. Л. Милишић, М. Капетановић, М Цветковић, Р. Пуљевић, В. Виторовић, Н. Р. Поповић, Р. Р. Ћирковић, М. Велизарић, Г. Бркић и А. Шток.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, положили су пред свештеником Марком М. Ерићем законом прописану заклетву новоизабрани чланови Суда г.г. Светозар Карапешић и Љуба Романовић, одборник г. Милан Капетановић и заменик г. Јован Симић.

Тако исто положио је заклетву у овој седници по обреду мојсијеве вере и заменик г. Соломон Ј. Азријел.

После заклетве прочитан је и без измена примљен записник одлука из последње седнице.

II.

По прочитању аката држане лицитације за откопавање „крагујевачке улице“ (од „ресавске“ и „фрушкогорске“ до „београдске“ и „писарске“) као и по расмотрењу прописаних услова решено: да се лицитација усвоји и откопавање уступи Живку Тришићу по 69¾ дин. паре од кубног метра.

III.

Грађевинско одељење реферише да је предузимач Панта Манојловић изјавио да ће спустити по пет пара дин. од сваког кубног метра ако општина жели по одлуци одбора из седнице 25. пр. мес. да се откопана земља из „милутинове“ насипа у „књаз Милошеву“ улицу место у бару „Венецију“.

Налазећи да је пробитачније по општину ако се продужи по погођеној цени насипање у б. венецији земљом из милутинове улице, одбор је одлучно: да се понуда П. Манојловића не прими; него да он продужи насипање у б. Венецији.

Овим је измењена одлука из седнице од 25. пр мес. у колико се односила на предузимача П. Манојловића.

IV.

Председништво саопштава да је лицитација за калдрмисање „фрушкогорске“ улице (од „крагујевачке“ до „споменичке“) остала на Ставри Костићу по 44½ паре од квадр. метра а материјал да да општина Тако исто, да је друга лицитација за претрес калдрме у „споменичкој“ од „Књаз-Милошеве“ до „фрушкогорске“ остала на Ђорђу Љ. Трифковићу, по 44¾ дин. паре од квадр. метра

По прочитању услова и протокола лицитације решено: да се обе лицитације усвоје као повољне.

V.

На предлог одборника г. Косте Главинића одлучено: да се од сада могу држати по два нарочита органа, који ће се плаћати из партије на грађење калдрме и насипа а имати у дужност да по све дневно и непрекидно врше надзор кад се што ради.

Ови надгледачи калдрме неће бити у сталној служби него узимати и држати кад и докле буде потребно.

VI.

По саслушању реферата о држаној лицитацији за грађење калдрме средином (на коловозу) у „београдској улици“ (од „крагујевачке“ до „пријепољске“) решено: да се лицитација усвоји и тај посао преда Јовану Трајковићу по 2·20 дин. од квадратног метра, с тим да материјал да сам предузимач.

VII.

Општински суд реферише да су г.г. Св. Карапешић и Димитрије Ћирковић спречени од дужности у пореском одбору први изборном за члана оп. Суда, а други као посланик у нар. скупштини, и да за то треба изабрати друга два лица за чланове у пореском одбору.

Према овоме решено: да се г.г. Карапешић и Ћирковић ослободе од дужности у пореском одбору а на њихова места ступе Драгомир Здравковић гвожђар и Перикле Зако трговац.

VIII.

Комисија изабрана да предложи којом линијом ваља одредити границу вар. рејона поднела је извештај за данашњу седницу одборску, и

пошто је исти прочитан, водила се по дуже дебата после које је усвојен предлог г.г. Ј. Големовића и Св. Карапешића те је одлучено: да се решење овог питања одложи за идућу седницу а дотле да чланови одбора свестрано размисле о предлозима комисије и да одбор изађе и обиђе линију коју је комисија пројектовала за границу вар. рејона.

IX.

Саопштена молба управе друштва за неговање и васпитање сиротне и напуштене деце, да се управнику дома и учитељу, повећа помоћ коју му општина указује на име награде за стан и огрев.

Из разлога што исти учитељ и од државе прима плату, као и други учитељи, што од општине већ ужива помоћ од 400 дин. и ако од друштва добија стан и огрев и најзад што фин. прилике општине не допуштају увећавање икаквих издатака, решено: да се молба управе друштва не може уважити.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Медаља. Управа друштва св. Саве предала је председништву општине 23. о м. Светосавску медаљу, која општини припада као друштвеноме члану добротвору.

Медаља ова урамљена, биће изложена у дворници општинској, да је грађани, који желе, могу разгледати.

—

Заступа. У седници 23. ов. мес. одбор општински продужио је одсуство председнику општине г. Николи Пашићу још за 15 дана.

До повратка Госп. Председника, дужност његову вршиће Члан Суда г. Светозар Карапешић.

—

Студија. Студија питања о преустројству администрације престоничне општине, поверена је нарочитој одборској комисији, и она ће одмах отпочети свој рад. Према новом положају и данашњем закону о општинама, потребно је свестрано проучити како да се организују свеколики послови — све гране општинске администрације, и по томе рад комисије не да се за дан за два свршити.

С тога је Одбор у истој седници 23. о. м. решио да се од Госп. Министра финансије измоли одобрење да општина још неко време може чинити издатке по прошлогодишњем буџету, а саставу новог за ову годину приступити, пошто се претходно расправи питање о измени и допуни у особљу општинске администрације.

—

Слободна пијаца. Председништву општине поднета је молба за Одбор општински од 315 грађана који траже да се на „Зеленом Венцу“ отвори слободна пијаца без икаквог ограничења.

Молба ова изнеће се Одбору на решење у једној од првих седница.

—

Стечај. При општинском Суду има да се постави један дијурниста. Обраћамо с тога пажњу на стечај, који доносимо у овом броју.

Исправка. У првоме ступцу стр. 47. бр. 8. поткрала се погрешка коју треба исправити. Стоји да су грађани дужни платити калдрму испред свог имања за *„три метра“* а треба: «три хвата или 3·75 метра.“

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

—

Калдрмисање у Берлину. Од како је грађење калдрме и мостова од државе прешло на општину, од тога доба много је више урађено, нарочито на калдрмисању. Цела калдрма (до 31. марта 1889.) износи 4,701.300 кв. мет. а од тога на калдрму од камен. коцака долази 1,445.300, на асфалт 574.000, на калдрму од дрвених коцака 63 300 кв. метара, и према томе 44·30% износи модерна калдрма.

По тврђењу једног немач техничк. листа, до сада се као најлошија показала калдрма од дрв. коцака, и за то се већма калдрмише каменим коцкама. За последње 3 године утрошено је на калдрмисање кам. коцкама 2,545.980 марака или 3,182.475 динара. У рач. 1889. год. извршено је 82 668 кв. мет. коцкасте калдрме, и то 26.753 у сопственој режији а 55.915 преко предузимача. Одржавање калдрме коштало је за исту годину 620.000 динара.

Сем калдрмисаних улица има у Берлину и макадамисаних 424.031 кв. мет. На одржавање ових насутих улица троши се годишње до 450.000 динара

СТЕЧАЈ

—

Суду вар. Београда потребан је један дијурниста, који ће се моћи и стално у службу задржати, да води белешку при суђењу и да израђује пресуде као помагач судског секретара.

Сви они који би желели овај положај заузети, треба да се са документима обрате одмах председништву општине.

Првенство имаће они, који су сличне службе вршили, или лица са бољим квалификацијама.

Рок за пријаву до 5. идућег мес.

Плата најмање 100 дин. месечно или 1200 дин. годишње.

Из седнице Суда општине вар. Београда 24. Октобра 1890. год. АБр. 353.

НАРЕДБА:

Законом о општинама стављено је у дужност општинској власти да се у интересу опште безбедности стара и за редовно предупређивање пожара.

У нашој вароши пожари се најчешће јављају из димњака, и за то се чишћење њихово као јавни посао повлашћује, и од толико година предаје у вршење нарочитоме подузетнику, који је за тачност свога рада увек одговоран. Сем повлашћеника општине, нико други нема право да се чишћењем димњака бави.

Да се неби догађало да чишћење димњака по домовима грађанскимипак варалички врше и лица која на тај посао немају право, општински Суд обраћа пажњу грађанству да повлашћени димњичари имају при себи књижице овлашћења. Те су књижице потврђене од општинске власти а у њима су ради сигурности грађана уписане и таксе за све врсте димњака и чункова.

Књижице ове димничари су дужни увек показати при уласку у кућу, и тек по том може им се чишћење димњака допустити.

Ко год противно овој наредби буде поступао, **казниће се по закону** и то како онај који је бесправно чишћење извршио тако исто и онај који му је чишћење допустио.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. фебруара 1890. А. Бр. 298.

ОБЗНАНА

—

На основу правила о слободноме клању и продаји меса у општини београдској, од 27. јуна 1887. АБр. 111, општински Суд допуштао је грађанима да за своју домаћу потребу могу клати и крупна грла без плаћања таксе.

Али како се је дешавало да су поједини злоупотребљавали одобрење (заклато грло удили па месо распродавали) — наређено је да се од сада дозволе на клање крупне грлади приватнима дају под условом да контролор општински трећег дана од клања (дана одобрења) изврши преглед: је ли заклато грло доиста изуђено и усољено за домаћу потребу.

Гостионичарима, механџијама и свима осталим који троше месо, у радњи, не могу се ни у коме случају давати дозволе без наплате таксе.

Из седнице Суда општине вар. Београда 30. јануара 1890. год. ЛБр. 94.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

Уступање без накнаде

Чл. 87. Ако се усљед регулације одузима коме земљиште рад проширења улице или јавног отвореног места, онда му се за 5^{m} дубљине неће давати никаква накнада; ако остаје још толико плаца како у дубљини тако и са стране улице да се удобна грађевина може подићи

и да дотадања вредност имања неће усљед тога пасти.

Уступање земљишта

Чл. 88. Ако при подизању нове зграде, ограде, преправака или доправака господар плаца по одобреној регулационој линији и усвојеном парцеларном плану излази напред од пређашње линије тако, да му се има један део земљишта приватног општинског или државног да уступи, то је он обвезан исти део да прими и општини — држави — по оцени заклетих прецениоца да плати.

Накнада за примљено земљиште

Чл. 89. При излажењу напред на линију и при добивању земљишта, има се уступљено земљиште у погледу цене сматрати као и остали плац са обзиром још и на вредност коју имање тим добија.

Накнада у опште

Чл. 90. Ако услед просецања нове улице проширења или продужења улице господар плаца излази са својом зградом или плацем на лице или угао улице, где пре регулације није био па ма да му се у овом случају што год од имања одузима или додаје, или ништа одузима нити додаје дужан је да општини плати по оцени прецениоца онолико колико се нађе да је вредност имања усљед регулације скочила.

Непристанак на одређену накнаду

Чл. 91. Ако према члану 87. господар плаца или зграде није задовољан са проценом и неће да плати одређену суму, онда ће се оценити вредност целокупног имања пре регулације и вредност имања онаког како се има извести по плану регулације, па ће се оставити господару плаца на вољу или да плати тражену се вредност у колико му је имање по оцени прецениоца скочило усљед регулације, или да му општина, процењену вредност целокупног имања онаквог какво је до регулације било исплати и имање на тај начин одкупи.

Арондирање — исправка — плацева

Чл. 92. Услед проширења и продужења постојећих улица или просецања нових, општинска власт може у интересу санитета или угодности плацева извршити арондирање — исправку приватних плацева или таквих на којима су грађевине од сасвим слабог материјала.

Противу регулационог плана и одобреног арондирања плацева не може бити спора, нити се измене у плану могу судским путем захтевати, но се мора у свему по одобреном плану извршити.

Суседи су обвезани да по процени заклетих прецениоца усљед арондирања додато им земљиште приме или одузето уступе и одређену накнаду исплате.

Вршење арондирања и регулације.

Чл. 93. Регулација и арондирање према овоме закону извршиваће се одмах чим власт нареди, нечекајући да се спорови о накнадама сврше.

Изузимајући само случајеве који су овим законом предвиђени.

(свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У грађевинском одељењу општине Београдске, држаће се ове јавне лицитације:

I.

На дан 27. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне, за набавку 659 кубних метара дунавског песка.

Кауција 250 динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

На дан 27. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне за набавку 560 курент метара ивичног и 560 курент метара одучног камена.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видити у канцеларији грађевинског одељења сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 23. фебруара 1890. г. у Београду Бр. 116. и 117.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1.	За свирање народних свирача од једног вечера — — — — —	2 д.
2.	За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — —	10 д.
3.	За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — —	20 д.
4.	За свирање женских (Damen-Capele) — — — — —	30 д.

II.

1.	За 1 играњку или забаву са играњком у локалима I-ог реда	30 д.
2.	За 1 играњку или забаву са играњком у локалима II-ог реда	20 д.
3.	За 1 играњку или забаву са играњком у локалима III-ег реда	15 д.
1.	За панораму на дан — — —	10 д.
2.	Разне представе и показивање вештина, дневно — — —	10 д.
3.	Циркус од преставе — — —	30 д.
4.	За забаве „Тинтл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — —	50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и кази.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 13. до 19. фебруара закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенична	—·—
	Брашна кукурузна	—·—
79,276	Пшенице	15·25
67,187	Кукуруза	10·50
	Ражи	—·—
62	Крупника	13·—
161.319	Јечма	12·75
17,473	Овса	13·30
	Кукуруз нови	—·—
11,380	Пасуља	24·50
3,934	Кромпира	8·—
41,562	Арпачика	22 —
	Црна лука	—·—
191	Бела лука	30·—
1,890	Лука аршламе	6·—
7,726	Јабука	23·—
	Крушака	—·—
8,981	Ораја	20·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
70,401	Сувих шљива нов.	28 —
71,183	Сена	5·50
2,410	Сламе	3 50
214	Коре брезове	8·50
52	Воска	300
340	Сира	75·—
	Лоја топљена	—·—
762	Лоја нетопљена	80·—
1,154	Масти	105
	Сланине	—·—
447	Сува меса пршута	100
35,267	Свиња дебелих	80·—
	Катрана	— —
433	Ћумура дрвена	5 50
15,175	Креча	3·40
	Купуса кисела	—·—
	Рена	—·—
Литара		
6,588	Вина црна	18 —
	Вина бела	—·—
52,020	Ракије шљ. меке	24·—
	Ракије „ љуте	— —

Примедба. Приход на општинским кантарима од 13. до 19 фебруара 1890. год. 1057 дин. — пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 10. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 4. марта 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Радови статистичког одељења

Као што се у почетку сваког рада, морају прво савладати природне тешкоће сваког почетка, и статистичко одељење престоничне општине имало је својих тешкоћа.

Свлађујући те тешкоће, до данас су ипак постигнути извесни резултати; а како ће од сада бити веће могућности да и општинска статистика иде јаче путем свога нацретка, статистичко одељење од данас ће под горњим насловом редовно предавати јавности своје радове и студије.

Пре тога, да кажемо овде неколико уводних речи*).

* * *

У данашње време општинске власти израђују за државу толико статистичког материјала, да и само из тих података могу општине извлачити доста користи, долазити до сазнања појединих прилика и према томе своје послове рационално развијати.

Оне пак општине, које имају средстава да у нарочитим одељењима своје администрације, непосредно прикупљају податке по свима гранама живота и рада, у толико већој су добити, што су тиме у стању да редовно чине потпуна проматрања, да изводе позитивне закључке и да на тај начин предузимљу и на сигурној основици свршавају нове реформе своје.

Без огледала статистике ни општине не могу имати верну слику свога стања, нити управа општинска бити сачувана од штетног експериментисања у раду, јер се експериментисање даје избећи само тада кад се познавањем прилика из прошлости и упоређивањем резултата, подиже зграда за будући живот.

Али не треба мислити да је статистичар испунио своју дужност, ако само прикупља податке. Он их мора прво сам да преради и објасни.

Објашњавање изложених цифара, које су за већину читаоца заморавајуће и једнообразне, мора да је што објективније, не гледећи на то, да ли су оне повољне или не.

Служећи се као и друге науке бројевима, статистика може тек из сигурних података, да изводи општа правила и законе. За то се она и мора оснивати на релативно тачним бројевима, јер вредност њена лежи поглавито у томе, ако су изложена факта тачна и истинита. Која нам је пак ваљда од тога, што имамо прикупљен статистички материјал по разним гранама државне управе, кад нам он не преставља оно стање, у којој је циљи и предузето прикупљање Узмимо само пописе, који су код нас вршени, или податке о кретању људства и т. д., од ма које године, па ћемо на првом кораку у њима наићи на масу грубих погрешака, које су производ погрешног метода прикупљања и необавештености органа, којима су послови поверавани. Кад би сада, на основу добивених резултата из тако несигурних података, изводили закључке и употребили их као базис при каквом предузећу, онда би неминовно морале наступити хрђаве последице, о чему нам даје еклатантан пример нова пореска система, којој је за основицу узет попис од 1884. године.

Ми би могли навести више таковых примера, где су држава и општина имале штете од нетачних података, али то остављамо за другу прилику. Сад ћемо само у кратко изнети начин, на који је ово одељење дошло до података и споменути тешкоће, са којима се имало борити при прикупљању истих.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Ми смо по ранијем обећању, били почели једном да штампавамо до сад свршене радове, али смо прекид морали учинити услед техничких штампарских тешкоћа и дужег одсуствовања шефа статистичког одељка.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ УЛИЦА

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ КОЈОЈ ЈЕ ПОВЕРЕНО ДА ОДРЕДИ НАЗИВЕ ВАРОШКИМ КРАЈЕВИМА И УЛИЦАМА

Одбор београдске општине, у седници својој од 30. априла 1888. год. изабрао је потписане за чланове комисије, којој је стављено у задатак да одреди називи варошким крајевима и улицама.

Комисија је свој посао свршила, и част јој је да предложи општинскоме преставништву за варошке улице и крајеве називе, који су изложени у под .|· приложеноме списку.

Чланови комисије, надевајући имена улицама, делили су мишљење: да су називи градских улица врло подесни да се посредством њих одрже у успомени имена историјских или иначе за народ или сами град заслужних личности, имена историјских предела градова, река и т. д. Из данашњих назива многих градских улица види се, да је о овоме вођен рачун и при пређашњем именовању улица.

При давању имена, комисија је гледала да улицама једнога краја, да имена једне врсте, те је с'тога за улице једнога краја употребила имена пределна, или градова и река, а за улице другог краја, узела је имена историјских личности и т. д. водећи рачуна у колико је било могуће и о томе: да веће улице и са већим саобраћајем добију имена знатнијих личности, градова или предела, а мање улице са мањем саобраћајем, да добију имена мање знатних личности

градова, предела и т. д. Чланови комисије налазе да би овако груписање имена јако олакшавало оријентирање странаца у нашему граду, и осим тога, згодно је и за наше писмоноше, разносаче телеграма и новина, возаче (кочијаше) а и за свако друго лице, које тражи кога свога познаника у нашем граду. Даље, комисија је гледала да имена оближних градова или места, добију оне улице, које својим правцем или положајем то највише и заслужују, и да једна улица, на целој својој дужини има само једно име а не два и три, као што је сад. Како, поред тога, што известан број улица београдских нема никаквих или сасвим произвољне називе, има знатан број улица, чији су називи нејасни, рђави, неумесни или и безсмислени, то је комисија и ове прекрстила.

Комисија је у списку пред досадањих, по њеноме мишљењу рђавих имена, ставила, нова, која она предлаже, а на преставништву је да ово усвоји или не.

Поред свога главног посла, комисија је слободна да овом приликом обрати пажњу општинског представништва и на то: да већи део београдских улица нема данас никаквих таблица са називом улице и броја дома, а и оне таблице што их још има, поред тога, што су доста скупе, и непрактичне су, јер се немогу ни по дану добро прочитати а камо ли ноћу; осим свега, тешко их је и заменити, кад се покваре; стога, комисија предлаже општинском представништву да се град у што краћем року снабде новим бројевима и таблицама са називима, и то на следећи начин: Табле са називом улица да дођу само на угловима, где се једна улица пресеца са осталима, које се с'њом укрштају. На оваквој табли било би само име дотичне улице а испод или поред њега римски број, којим би се обележавао крај у коме та улица лежи, поред његовог имена. На домовима, пак, да дођу само бројеви. Општина би имала да набави само таблице са именима улица, за углове улица, а бројеве за домове требали би да набаве сопственици. На овај би се начин најјевтиније подмирила и ова потреба, јер су овакви бројеви, који би били израђени на малим лименим таблицама, много јевтинији него данашње таблице.

На завршетку, комисија сматра за потребно да напомене да свој посао није могла пре свршити с'тога, што су сви њени чланови били разним, званичним и својим приватним пословима толико заузети, да поверен им посао нису могли пре довршити.

У Београду 5. Децембра 1889. год.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Јован Бошковић Панта Срећковић Андра Николић
Коста Д. Главнић Гргур Миленковић.

ИМЕНА

КОЈА ЗА БЕОГРАДСКЕ УЛИЦЕ ПРЕДЛАЖЕ КОМИСИЈА

ДОСАДАЊИ НАЗИВИ:	ПРЕДЛОГ КОМИСИЈСКИ:
Абаџијска и Министарска	Његошева
Обе улице (Абаџ и Министар.) да носе једно име.	
Београдска	Новобрдска
Болничка	Видинска
Бумручко стовариште	Царинско стовариште
Савамалска и Вознесенска	Немањина
Фишегџијска	Смедеревска
Ратарска	Грочанска
Душанова и Видинска	Душанова
Од тврђаве па до мале пиваре.	
Цигљарска	Дибарска
Миријевска	Добрињска
Дуванџијска	Струмичка
Виноградска	Колашинска
Изворна	Подгоричка
Прека улица	Трнска
Два бела голуба и Светогорска	Светогорска
Од Кастриотове до Тркалишта	
Два јаблана	Мајор-Илићева
Васина	Чарапићева
Младенова	Влајковићева
Дубровачка и Которска	Дубровачка
Од Тиролца до Душанове	
Дунавска	Которска
Препеличка	Млатишумина
Сјеничка	Стевчина
Споменичка	Станична
Добрачина	Гавриловићева
Бркина	Добрачина
Војничка	Мајор-Мишина
Од великог трга до иза шанца	
Доња Јованова	Краљ-Милутинова
Прилипска	Дечанскога
Горња Јованова	Јованова
Милутинова и Орловићева	Новопазарска
Од војничког поља па до Смедеревске (досадашње Фишегџијске)	
Писарска	Јањевска
Мајурска	Кумановска
Пиварска	Мелентијева
Владике Мелентија	
Урошева	Копаоничка
Господска	Бањо-Лучка
Краљевића Марка и Серезка	Краљевића Марка
Зелени венац	Тржиште
Барска и насип до станице	Грачаничка
Европска	Травничка
Будућа улица испод Немањине (садање Савамадске)	Надбарска
Будући трг између Саве и станице	Никољски трг
Од Богојављенске до тврђаве	Кондина
Јеленска	Книћанинова
Телеграфска	Бељина
По одлуци одбора Бр. 252 од 24. октобра 1889. год	
Нова улица од старог здања до Топличиног венца	Станковићева
Рајићева и Тројичка	Студеничка
Совљачка	Ибарска
Слепа улица између слоге и Рашића	Слогина улица
Грочанска	Светог Саве
Градско поље горње и доње	Високог Стевана
Лепеничка	Данчићева
Крак топличиног венца од Љубичине до Таковске улице	Лепеничка
Улица поред ботаничке баште а паралелна са садањ. Дунав.	Панчићева
Од Глумачке до Кастриотове поред Пашоне	Чупићева
До сад се звала и „Булевар“	
Будућа улица од Пашоне иза плаца за гимназију	Коларчева
Ова ће улица ићи поред зачеља Коларчевог имања, па иза плаца за гимназију	
Улица од Содунске до Рибарске а паралел. са садањ. Дунав.	Сарајлијина
III. паралелна са Душановом	Прилипска
Дорћолски трг	Светосавски трг.
Марвени трг	Жички трг
Цветна	Милешевска
Спбничка	Штипска
За сокачета што воде од Савске улице на Саву и као резерва за улице које би се отвориле у бари венецији предлажу се ова имена:	Дабро-Босанска
	Драчка
	Зворничка
	Будљанска
	Неретљанска
	Новљанска
	Рисањска
	Перашка
	Омишка
	Задарска
	Требињска
	Тузланска
	Сребрничка
Ибарска	Цара Уроша
Кондина	Таназка Рајића

Крајеви (квартови) :

Град (горњи и доњи)	Тврђава (горња и доња)
Варошки	Стари град
Теразијски	Средограђе
Савамалски	Савски крај
Дорћолски	Дунавски крај
Врачарски	Врачарски крај
Палилулски	Палилулски крај
Топчидер	Милодол
Енглезовац	Заграђе

Осим тога, комисија предлаже још за :

Калимегдан	Градски сад
Јалију	Дунавска обала
Ташмајдан	Каменолом
Булбулдере	Славујев до
Карабурму	Гребен
Чесме	Студенци
Фењере	Светилници
Квартове	Исправништва

У Београду 5. децембра 1889. год.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

За давање имена београдским улицама

Јован Бошковић, П. Срећковић, Андра Николић, Коста Д. Главинић, Гргур Миленковић.

У Л И Ц Е

ЗА КОЈЕ КОМИСИЈА НАЛАЗИ ДА ИМ ДОСАДАЊЕ НАЗИВЕ НЕ ТРЕБА МЕЊАТИ.

Балканска, Богојављенска, Босанска, Булевар, Велики трг, Велика пијаца ул.. Висока, Вишеградска, Вишњичка, Владетина, Глумачка, Давидова, Дворска, Девојачка, Дечанска, Доситијева, Жељезничка, Жетеочка, Зетска, Златарска, Јаворска, Јакшићева, Јеврејска, Јевремова, Једренска, Југовића, Каменичка, Кастриотова, Кнез Лазарева, Кнез Милошева, Кнез Михајлова, Голубарска, Коса, Косанчићев венац, Космајска, Косовска, Крагујевачка, Краљ Миланова, Крунска, Лекарска, Лесковачка, Лимска, Ломина, Љубовијска, Љубичина, Љубићска, Мајданска, Малајничка, Мала пијаца, Мало рудничка, Маркова, Миланова, Милетина, Митровачка, Мостарска, Надеждина, Немањина, Новакова, Ноћајска, Обилића венац, Обренова, Палилулски трг, Пећанска, Позоришни трг, Поп лукина, Поречка, Поштанска, Поцерска, Призренска, Пријепољска, Ресавска, Рибарска, Рудничка, Савска, Савско стовариште, Сарајевска, Симина, Скадарска, Скопљанска, Соколска, Солунска, Спасовска, Сребрничка, Стрма, Суводолска, Таковска, Тежачка, Тимочка, Топциски трг, Топличин венац, Узун Миркова, Фрушкогорска, Херцеговачка, Хиландарска, Чардаклина, Школска, Цариградска, Цетињска, Букина.

ВАРОШКИ РЕЈОН

ДЕБАТА У СЕДНИЦИ ОДБОРА ОПШТИНСКОГ ОД 14. ФЕБР. ОВ. ГОД. ПРИЛИКОМ РЕШАВАЊА : КОЈОМ ЛИНИЈОМ ТРЕБА ОДРЕДИТИ МЕЂЕ ВАР. БЕОГРАДА

Заст. Председника — Карапешић. Вама је познато господо, да је сада на реду извештај о варошком рејону и да нам према томе ваља овога часа узети у решење ово питање, које је од толиког свога значаја. Пре свега, не би ни корак могли разумљиво поћи у новом самоуправном раду наше општине, ако би и даље остало не решено питање: шта је права варош. Нити би, тако исто, могли приступити извршењу великих послова и подмирењу потреба ако се не буде расправило за колики простор насељености у нашој варошн, имамо сада, првенствено да се постарамо и подмирење потреба ускоримо. Но и сем овога морамо ово питање узети у решење одмах — из разлога : што једном ваља одиста стати на пут даљем штетном и безпотребном ширењу вароши, а и ради полицијских послова пречистити односе за све крајеве вароши.

Извештај комисије читали смо прошле седнице, а и штампан је у општ. листу. Могли смо сви довољно размислити о питању, које познајемо већ од више година. Будете ли пак желели каква још техничка објашњења, енжењер општински даће их.

Коста Б. Мијајловић. Ја сам излазно и видео линију коју комисија предлаже по овом извештају. Она има својих мана. Али тако исто не ваља ни линија границом старе вароши од Шуменковића до Славије. А узети све у варош дуж лаудоновог шанца — било би још горе.

Кад човек све скупи. изгази, да од три зла треба да бира оно које је мање. По мом мишљењу најбоље је да усвојимо рејон по предлогу комисије, јер то је најмање зло

Никола Милишић. Ја се сећам да је пре два месеца решено овде да се изради и план за рејон Сад то овде уз извештај не видим. Мени изгледа чудно, за што то није извршено. Могло би да се план направи па да се зна куда иде ова линија. Кад ово није, ја сам против извештаја.

Мата Јовановић. Нисам био у одбору, но обасњено ми је да је то пре два месеца решено, да се план сними.

Овакови радови: снимање плана и т. д. не могу се зими вршити и за што тога плана нема, није никакво чудо, јер само повољно време дозвољава да се на томе ради.

Никола Милишић. Ја мислим да одбор није крив за то, што је време било неповољно за израду плана. Ако је узрок време, комисија и инжињер треба да поднесу о томе извештај одбору за што није урађено и кад одбор то види одбациће извештај због хрђавог времена.

Гавра Бркић. Сад у недељу пошао сам означеним рејоном са комисијом, и прегледајући све ни сам могао да нађем, да је комисија рејон добро повукла, јер је многе куће оставила ван рејона. Рејон иде преко неких њива, па их пресеца и пола узима у рејон а пола оставља ван рејона. Томе је и општини направљена штета а и људима.

Ђока Димитријевић. Доиста ја нисам нигде видио варош овако раштркану, као што је учињено са Београдом. Ако се овоме не би стало на пут, Београд би остао још сто година у овом жалосном стању.

Чуо сам, кад је комисија излазила, да су се многи жалили, што су поједине куће остале ван рејона. На то се господо немојте обазирати. То бива и кад се политичке границе какве државе обележавају. Ја знам један случај, кад је комисија одређивала границу између Србије и Турске, да је на Турској страни остало гробље једног села, а село припало Србији. Не можемо се ми обазирати на жеље појединих који су непромишљено, или из спекулативних обзира зидали тако ћалеко куће, јер тако радећи они би Београд упропастили.

С тога сам да се усвоји рејон по извештају комисије.

Димитрије Најдановић. Ја сам да се узме до Лаудановог шанца а да остане и ово ресто што је обележено

Коста Б. Мијајловић. Ма како радили, опет ће бити незадовољства од појединих.

Дорћол је од памти века и може се рећи да је то и био Београд, и сад због ове раштрканости с дана у дан опада. Неможемо се више обазирати на ово и оно. Рејон је и овако много обухватно и ја право да вам кажем, кад би и мој плац био тамо па изостао из рејона, ипак би гласао за комисијски извешај. Опет велим да рејон остане како га је комисија обележила.

Љуба Јовановић. Ја сам за то да остане стари рејон — — — (нечује се даље)

Андра Одавић. У прошлој седници један г. одборник рекао је да је врло тугаљиво и непријатно решавати о овоме питању с тога што је ово питање једно од врло великих и важних питања, које дубоко засеца у интересе Београда.

То је господо цела истина, и ја се потпуно слажем са тим господином, и мислим да баш због тога што је то питање од толике важности, не требамо допустити да се и даље провлачи и одлаже него га решити што пре, јер будите уверени да сваки дан задоцњење са решењем тог питања ствара све веће и веће тешкоће.

У колико ми је познато овч је ствар покретана још 1885. год. али се је непрестано до данас провлачила. Камо лепе среће да је то питање решено још оне године кад је и покренуто, будите уверени да неби било тако рећи ни једног грађанина чији би се интереси штетили решењем овог питања на начин као што данашњи нацрт комисијски гласи.

Али сигурно се је та ствар само зато до данас провлачила да та срећа падне у део нама, да је ми данас решимо.

Изашавши прошле недеље са целим одбором на лице места, видео сам да је по нацрту комисијском известан број кућа остао ван рејона. Али видео сам и то да је грдан простор

*

ушао у рејон. По мом мишљењу комисија је била и сувише либерална узевши толики простор у рејон Београда.

Господо да не говоримо ни по баби ни по стричевима, већ онако као што требамо и морамо.

Усвојивши нацрт рејона као што нам комисија предлаже ми би доиста оштетили интересе неколицине грађана. Али исто тако господо оштетили би интересе грађана па ма какав рејон ми усвојили.

Ми смо сад у том положају да бирамо од два зла мање и кад ствар тако стоји, онда мислим да је боље оштетити и закачити интересе 200—300 грађана а заштитити интересе 5000—6000 грађана.

Признавајући сваку стручну техничку способност члановима комисије и знајући да су они при том раду имали пред очима како интересе опште тако и појединаца, уверен сам да су они одредили рејон онако како ће се најмање штетити интереси појединаца то изјављујем да усвајам рејон по нацрту комисијском и гласаћу за исти

Јован Петковић. Господо, мени се чини да се све регулише, па ако је коме узета и њива у рејон, да му се каже да несме зидати док недобије регулацију. Ми не треба да се бојимо празних земаља, нити то може шкодити општини, што ће у рејонући и њиве. Нека он ореи њиве а само да не сме ништа зидати.

Моје је мишљење да се рејон продужи и даље.

Коста Б. Мијајловић. Ја опет кажем да ако попустимо рејон и даље, да ће нас доцније и сами сопственици и деца проклињати, што смо тако уредили. За што да они доцније плачу. Шта смо с тим учинили. Ништа друго него грађанству штету. Ја сам за то да се ово сад реши.

Мијајло Јанковић. Ако је вајда, доста је говорено. Границе су лепо обележене, па нека остане, као што је комисија нашла.

Мата Јовановић. Господо! Ми чланови комисије изнели смо разлоге, који су нас руководили, да овакову линију обележимо.

Заиста, има великих тешкоћа и оне из дана у дан бивају све веће, за повољно решење овог питања.

На сваки начин обележење рејона не може задовољити сво становништво, па ма ми ишли с рејоном чак до потока мокролушког

Ја нисам мислио да говорим о овоме, али ме на то изазва одборник г. Јован Петковић, који вели, да нетреба никакав рејон, него само да се регулација изведе; и који вели, да треба и њиве увести у рејон београдски.

Ваља једном на чисто извести да њива остаје њива, а да се знају плацеви и докле је последња граница вароши. Никако не могу да разумем то мишљење, да се остави произвољно свакоме како који хоће.

Нама је познато, да је Београд и сувише раштркан и да треба много времена да се колико толико попуни.

Ми господо имамо у сред вароши много празних плацева. Један одборник рече, да су чланови комисије били и сувише либерални у одређивању рејона, и да су доиста отишли много даље, но што је одбор и очекивао, и да је много њива обухватио.

Ја морам признати, да има заиста доста њива, које је рејон обухватио, али за што су оне ушле у рејон комисија има свој технички разлог. Она се обазирала на много што шта, а нарочито на то, да што мање њива у рејон уђе. У исто време гледала је да рејон неиспадне сувише изломље, него да буде што правилнији полигон.

То је узрок што је понегде закачена и по нека њива а на сваки начин, кад би било могуће и без штете, можда би требало ту линију ближе повући.

Комисија је гледала да рејон колико је могуће мање додирује постојеће куће. Излазно је цео одбор и видио линију и ја мислим да ће мало њих бити, који су са овом линијом незадовољни. (Тако је).

Миливоје Јоанимовић. Против овога рејона има разних мишљења, које се могу лако побити.

Један од г.г. опозиционара у овоме питању заступа, да тако рекнем, неку врсту економног начела слободне трговине; јер би рад да пусти Београд да се шири докле год хоће, само захтева да ми водимо рачуна да то ширење буде правилније, на основу регулације, која би се исто тако ширила као и воља појединаца да од средишта вароши бегеју. Како ово сем других незгода не може да буде већ ни с тога, што сам закон тражи да се варош ограничи и рејон повуче; то ја преко овог мишљења као посве без предметног морам да пређем.

Друга господа, која су говорила против рејона, својим разлозима сама су се заплела.

Један господин тражи да се изврши план. План у који би се уцртао рејон извршио би се по начину како је и постојећи план израђен, а помињато је овде у више прилика да ни тај план није такав, да би се по њему могло оријентисати како ваља; јер није у њему означено све што треба, а поглавито нису унешене поједине парцеле и зграде на њима, а још мање може бити речи о томе да би се отуда видело и какве су те зграде.

Кад би се међутим израдио такав план Београда, где би се све куће уписале, то би коштало много више него што износи коштања за обележавање вароши по рачуну једнога од предговорника.

Другом једном господину није право, што рејон пресеца њиве, те управо из његовог говора не разумем да ли му је криво што рејон не иде даље те да на тај начин више њива и других сопственика пресеца, или можда жели да је рејон ужи те да сече куће у место њива и т. д.

Мени изгледа у целој овој ствари, да се је варош досад ширила једино у томе правцу баш за то, што они, који имају њиве неће исте да ору, него хоће да спекулишу и да зидају куће, страћаре па да их дају спротиња по скупу кирију и на тај начин истерују интересе на свој новац, какав у вароши и од солидних грађана никада не би могли имати.

Сем тога ја би желио, да ми кажу господа – која хоће да се Енглезовац и Ново селиште уведу у свом пространству њиховом у рејон варошки — где је Енглезовац и Ново селиште; докле се простиру, да ли до Крагујевца или Ниша или до Мокрог Луга, докле ли? Ја не знам. Господо! Имаоци земаља у томе крају и господари кућа по мојем мишљењу треба да су на чисто с тим, да њихово имање ни по каквом праву не може да има ту вредност, какву му они приписују и колико се данас истерује те се цени квадратни метар земље по периферији па 4 и 5 динара. То је неприродно и вредност тамошње земље мора у најкраћем року спасти можда на четвртину данашње вредности. Изгледа ми као да то и сами сопственици знају, па би само као оно човек на самрти ради да продуже живот за који дан или као какав осуђеник да за који дан дуже остане на белом лебу.

Шта је с тим људма што су тамо правили куће. Они су зидали куће с туђим парама и на вересију. Сад су пропали. Немају приход да плате интерес а камо ли главницу; и сад пропадају заједно са онима, што су им паре дали.

Београд господо или мора бити варош како треба, или село. Данас Београд изгледа као једно велико село, а не као варош. То господо даље не може тако остати. (Чује се: и неће.)

Ко је био гостодо тамо на лицу места он је све видио и сам може са мирном савешћу да гласа за овај рејон или против истог. (Врло добро.)

И ја од своје стране признајем да је заиста у рејон ушло много више но што је требало. Но то је учињено само за то, да се колико је могуће мање штете учини. (Тако је.)

(свршиће се)

СПИСАК
УЛИЦА ВАРОШИ БЕОГРАДА
СА ЊИХОВОМ КВАДРАТУРОМ (ПРЕМА ОДОБРЕНОЈ РЕГУЛАЦИЈИ.)
Додатак студији техничке комисије о „новом калдрмисању."

Надеждина ул. од Кр. Миланове до Обренове улице целокупна 1.360 кв. мет. пешачке стазе 500 кв. метара.

Немањина ул. (није калдрм.) од Душанове улице до Дунавског Поља, целокупна 6.700 квадратни мет. пешачке стазе 2.700 кв. метара

Ноћајска ул. од Великога Трга до градског поља, целокупна 1.100 кв. мет. пешачке стазе 750 кв метара.

Новакова ул. (није калдрм.) од Ратарске до Тежачке ул. целокупна 4100 квадратни метара пешачке стазе1650 квадратни метара.

Обилићев Венац, од Миланове до кнез Михаилове улице целокупна 1.200 квад. мет. пешачке стазе 480 квад. метара.

Обренова ул. (пола није калдр.) од Краљ Миланове ул. до Марвеног трга целокуп. 5.500 кв. мет. пешач. стазе 2.220 квадрат. метара.

Орловића ул. (није калдрм.) од Пријепољске ул. до Утрине целокуп. 4.200 квадрат. метара пешачке стазе 1.670 кв метара.

Палилулски трг (није калдрм.) целокупан 20.900 квадрат. мет. пешач. стазе 5.200 квадрат. мет.

Пећанска ул. (није калдрм.) од Прилипске улице, поред бот. баште до Душанове улице, целокуп. 3.700 квадрат. мет. пешачке стазе 1500 кв. метара.

Пиварска ул. од Сјеничке до Вазнесенске улице, целокупна 7.650 кв. мет. пешачке стазе 3.050 кв. мет.

Писарска ул. (није калдр.) од Крагујевачке улице, до Утрпине целокуп. 6.750 кв. мет. пешачке стазе 2.700 кв. мет.

Позоришни Трг од каф. Булевара до раскршћа Глумачке и Југовићеве улице, око фотографа и око Позоришта до Царградске и Кастриотове ул. око споменика до Миланове улице целокупна 14 800 кв. мет. пешачке стазе 1.600 кв. мет.

Поп Лукина ул. од Варош капије до Краљевић Марка улице, целокуп. 5800 кв. мет. пешачке стазе 1.900 кв. метара.

Поречка ул. (није калдрм) од Јеврејске ул. до Дунавског поља целокупна 6.400 кв. мет. пешачке стазе 2.550 кв. мет.

Поштанска ул. од Марвеног Трга до Два бела Голуба, целокупна 1.500 кв. мет. пешачке стазе 600 кв. мет.

Поцерска ул. од Топличиног венца до Господске улице, целокупна 2.400 кв. мет. пешачке стазе 750 кв. мет.

Прека ул. од Светогорске до Школске улице, целокупна 1.200 кв. мет. пешачке стазе 450 кв. мет.

Препеличка ул. (није калдрм.) од Високе и Лимске до Поп Лукине улице, целокупна 1 500 кв. мет. пешачке стазе 600 квадратни метара.

Призренска ул. од Теразијске чесме до Зеленог Венца целокупна 1.900 кв. мет. пешачке стазе 850 кв. мет.

Пријепољска ул (није калдрм) од Кн. Милошеве до Београдске улице, целокупна 9.100 кв. мет. пешачке стазе 3.650

Прилипска ул. (није калдрм.) од Беле лађе до Шанца, целокупна 9.950 кв. мет. пешачке стазе 4.000 кв. мет.

Рајићев Венац (није калдрм.) испред Шанца.

Ратарска ул. од Палилулског трга до Царградске улице целокупна 14.800 кв. мет. пешачке стазе 5.900 кв. метара.

Ресавска ул. од Крагујевачке до Фишекџиске улице, целокупна 6.800 кв. мет. пешачке стазе 1.200 кв. мет.

Рибарска ул. (није калдрм.) од Јевремове до Дунавске улице целокупна 4.950 кв. мет. пешачке стазе 1.980 квадратни метара.

Рудничка ул. од Вазнесенске до Краљ Миланове улице, целокупна 1.950 кв. мет. пешачке стазе 780 кв. мет.

Савамалска ул. од Краљевић Марча до Пиварске улице, целокупна 9 200 кв. мет. пешачке стазе 3.700 кв. мет.

Савска ул. од Богојављенске до Лимске улице, целокупна 4.800 кв. мет. пешачке стазе 1.900 кв. мет.

Савско Стовариште од Лимске улице, до дрварница целокупна 5.100 кв. мет. пешачке стазе 2.050 кв. мет.

Сарајевска ул. (пола није калдрм.) од Војничког поља до Крагујевачке улице, целокупна 8.850 кв мет. пешачке стазе 3.550 квадрат. метара.

Светогорска ул. (пола није калдрм) од Тимочке улице до Тркалишта целокупна 10.000 квадратни мет. пешачке стазе 3.950 квадратни метара.

Сјеничка ул. од Пиварске и Жељезничке до Мајурске улице целокупна 15.850 квадратни метара. пешачке стазе 6.350 квадратни метара,

Сереска ул. од Краљевић Марка до Једренске ул. целокупна 850 кв. мет. пешачке стазе 340 кв. метара.

Сибничка ул. од Абаџиске до Телеграфске ул целокупна 600 кв мет. пешачке стазе 240 кв. мет.

Симина ул. од Бркине до Глумачке улице, целокупна 5400. кв. мет. пешачке стазе 2.180 кв. мет

Скадарска ул. од Кастриотове до Видинске улице, целокупна 4.800 кв. мет. пешачке стазе 1.950 кв. мет.

Скопљанска ул. од Кастриотове до краљ Миланове улице, целокупна 3.070 кв. метара, пешачке стазе 1.300 квадратни метара.

Совљанска ул. од Узун-Миркове до кнез Михаилове ул. целокупна 920 кв. мет. пешачке стазе 360 квадрат. мет.

Соколска ул. (није калдрм.) од Градског поља до Узун-Миркове улице целокупна 930 кв. мет. пешачке стазе 370 кв метара

Солунска ул. (није калдрм.) од Градског поља до Дечанске улице, целокупна 1550 кв. мет. пешачке стазе 600 кв. мет.

Спасовска ул. од Градског поља до кн. Лазареве улице целокупна 2.700 кв. мет. пешачке стазе 1.060 кв. мет.

Споменичка ул. од кнез Милошеве до Топчидерског друма, целокупна 10.450 квадрат. метара пешачке стазе 4.150 квадрат. метара.

Сребреничка ул. од Косанчићева венца до Златарске ул непросечена целокупна 540 кв. мет. пешачке стазе 220 квадр. метара.

Стрма ул. (није калдрм.) од Топл. венца до Космајске ул. целокупна 370 кв мет. пешачке стазе 150 кв. мет

Суводолска ул. рачуната са Вишеградском улицом.

Таковска ул. од Љубићске ул. до Топличиног венца целокупна 1 570 кв. мет. пешачке стазе 630 кв. мет.

Тежачка ул. од Лесковачке улице, до гробљанског друма целокупна 4 560 кв. мет. пешачке стазе 1.800 квадратни метара.

Телеграфска ул. од Зеленог венца до кр. Миланове ул. целокупна 2.100 кв. мет. пешачке стазе 830 кв. мет.

Тимочка ул од Марвеног до Палилулског трга целокупна 5.700 кв. мет. пешачке стазе 2250. кв. мет.

Тобџиски Трг. поред Пиварске ул. и Топчидерске каф. целокупна 5.860 кв. мет. пешачке стазе 2.300 кв. мет.

Топличин венац и његов леви крак од Варош капије до Обилићевог венца целокупна 8.050 кв. мет. пешачке стазе 3.200 квадратни метара.

Троичка ул. од Спасовске до Раићеве улице, целокупна 750 квадратни мет. пешачке стазе 300 квадрат. метара.

Узун-Миркова ул. од Градског поља до Великог Трга целокупна 2.400 кв. мет. пешачке стазе 860 кв. мет.

Урошава ул. од Пријепољске до Фишекџијске улице целокупна 5250 кв. мет. пешачке стазе 3 000 кв. мет.

фишекџијска ул. од Марвеног трга до Београдске улице, целокупна 20 750 кв. мет. пешачке стазе 5.600 кв. метара.

Фрушкогорска ул. од Колубарске до Пријепољске улице, целокупна 13.600 кв. мет. пешачке стазе 5.050 кв. мет.

Херцеговачка ул. од Европске улице до Савског пристаништа целокупна 1.050 кв. мет. пешачке стазе 420 кв. метара.

Хиландарска ул. од Цетињске до Болничке улице, целокупна 4.500 кв. мет. пешачке стазе 1.800 кв. мет.

Чардаклијина ул. (није калдрмисана) рачуњена уз Мостарску улицу.

Школска ул. од Светогорске до Преке улице, целокупна 2.000 квад. мет. пешачке стазе 450 кв. мет.

Цариградска ул. рачуњена са Мостарском улицом.

Цветна ул. (није калдрмисана) од Жељезничке до Кнез Милошеве улице, целокупна 2.000 кв. мет. пешачке стазе 800 кв. метара

Цветни Трг (није калдрмисан) на Врачару целокупан 3.800 кв. мет. пешачке стазе 200 кв. мет.

Цетињска ул. од Кастриотове до Болничке улице целокупна 5 300 кв. мет. пешачке стазе 1.800 кв. мет.

Цигларска ул. (није калдрмисана) од Палилулског трга до цигљана целокупна 3.800 кв. мет. пешачке стазе 1.500 кв. метара.

Ђукина ул. (није калдрм.) од Ратарске до Лесковачке улице целокупна 1.800 кв. мет. пешачке стазе 700 кв. метара.

Ђумручко стовариште од Вел. басамака до Савске улице, целокупна 2.700 кв. мет. пешачке стазе 900 кв. мет.

Од кнез Милошеве улице до жељезничке станице (пола није калдрм.) целокупно 14.600 кв. мет. пешачке стазе 3.800 квадратни метара.

Око жељ. станице (није калдрм.) целокупно 16.200 кв. мет. пешачке стазе 3.900 кв. метара.

Од Станице до Европске улице (није калдрмисано) целокупно 5.700 кв. мет. пешачке стазе 1.400 кв. метара

Простор између Школоке, Преке и Ратарске улице (није калдрмисан) целокупан 1.000 квадрат. метара пешачке стазе 250 квадратни метара.

Ново просечна улица (није калдрм.) између Топличиног венца и Јеленске улице, целокупна 1700 кв. мет. пешачке стазе 700 кв. метара.

Од Богојављенске улице (није кал.) крак на градску Савакапију целокупан 3.400 кв. мет. пешачке стазе 1.280 кв. мет.

Сокаче између Заке и Данића на Сави целокупно 2.600 кв. мет. пешачке стазе 1.050 кв. мет.

Преча паралелна Душановој улици Граничке Дунавска и Давидова улица (није калдрмисано) целокупно 2.560 кв. мет. пешачке стазе 1.050 кв. метара.

Најближа паралелна Дунавској између Солунске и Рибарске улице целокупно 1.200 кв. мет. пешачке стазе 500 кв. мет.

Свега целокупно 956.760 кв. мет. пешачки стаза 334.210 кв. мет.

Примедба По погрешном сабирању нижњерског одељења те су суме биле 931.460 и 334.160 те је према томе и квадратура калдрме у комисијском извештају рачуната, пошто је погрешке примећена тек при штампању списка.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Да буд спремни. У једној конференцији Одбора општинског, вођена је пре кратког времена реч и о продужењу коцкасте калдрме у другом делу „Кнеаз-Михаилове“ и у «Краљ-Милановој“ улици.

Том приликом нама је препоручено да обратимо пажњу сопственика имања у поменутим улицама на то, да ће бити дужни, кад општина изда наредбу, одмах отпочети, и у року који се остави свршити грађење нових тротоара.

Могућно је да ће општина продужењу коцкасте калдрме још овог лета приступити, и с тога они који имају куће у казаним улицама, треба да су спремни, да једновремено предузму грађење тротоара испред свога имања.

—

Измена. На последњем своме састанку, Одбор општински уважио је молбу г. Илији Савићу гостионичару и ослободио га од дужности тутора. За главног тутора при палилулској цркви изабран је г. Младен Стојићевић, рентијер.

—

Присутници. За присутнике кривичним испитима у теразијском одељку варошке управе, накнадно су изабрани још и ови грађани:

Живко Тодоровић магазаџија, Мијаило Мијаиловић бакалин, Малден Милић трг., Дим. Кнежевић трговац, Спасоје Илић механ., Мијаило Тодоровић магаз, и Биљан Вуковић каф.

Ослобођени су од те дужности: Сава Недељковић и Никола Јовановић лебари.

—

Упражњено место: Одобрено је да се попуни место и шестог општинског лекара, за кварт савамалски. — Обраћамо пажњу на стечај општинскога суда о овоме.

—

Пододбори. Поред варошког одбора, образовани су и квартовни пододбори, да прикупљају прилоге за Споменик Косовским Јунацима

У пододборе су ушли:

а) **за кварт варошки:** г.г. Лазар Дашковић кафеџија, Триша Ђођевић воскар, Драгутин Ђорђевић чиновник, Милош Томић трговац, Самујило Пијаде трговац, Мијаило Штрбић кројач, Јеша Молеровић трговац, Драгутин Настић трговац.

б) **за кварт теразијски:** г.г. Илија Јаковљевић трговац, Мијаило Костић-Албанез гостионичар, Вучко Ц. Илић трговац, Милош Обренкнежевић ковач, Ђока Станојевић професор и Милан Вељковић благ. мин. просвете.

в) **за кварт врачарски:** г.г. Милорад Д. Јанковић бакалин, Алекса Миловановић, Гавра Бркић трговац. Коста Анђелковић трговац, Риста Пуљевић кафеџија, Александар Д. Ђурић пенз. и Аца Борисављевић секр мин. нар. привреде.

г) **за кварт дорћолски:** г.г. Риста Петровић кафеџија, Сава Ристић шпекуланат, Јован Ванлић пуковник у пензији, Владислав Ђорђевић бакалин, Јосиф Здравковић кафеџија, и Светозар Цветковић свештеник.

д) **за кварт савамалски:** г.г. Јоца Шандоровић трговац, Коста Б. Михајловић механџија, Пера Павловић књиговезац, Јова Антоновић чиновник, Васа Николић трговац и Перикле Зако трговац.

ђ) **за кварт палилулски:** г.г. Јован Ж. Ђурић бакалин, Васа Милић свештеник, Милош Трифковић кафеџија, Живан Бугарчић кафеџија, Љубомир Јовановић кројач и Светозар Боторић кафеџија.

—

За предузимаче. По ранијим одлукама општинскога одбора, до сада су предузимачи могли на лицитацијама полагати за кауцију 5% у готовом с тим, да им се других 5% задржава при исплати прве рате зараде. Али како се таква практика показала по интересе општинске штетна, одбор је ранију одлуку укинуо, и тако ће од сада предузимачи имати одмах при лицитацији да полажу за кауцију свих 10% било у готовом или у држ. папирима.

—

Обележавање улице. Извештај комисије о новим називима варошких крајева и улица, који доносимо данас, неће се одмах узимати у решење. Жеља је одбора општинског да предлоге комисијске и грађанство узме у оцену, и с тога ће се неко време почекати.

—

Последњи део. Решено је да се на раскршћу: „јевремове“, „дечанскове“, и улице „градско поље“, отопа по нивелацији и онај део који је раније остављен. Земља ће се носити на дунавску обалу.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

—

Гостионице од гвожђа Пре кратког времена у Бриселу се склопило друштво капиталиста у циљу да по главним уређенијим афричким варошима гради лепе и простране гостионице од гвожђа. Ствар би до некле била и невероватна да се Ајфел није прославио својом гвозденом кулом на париској изложби, и да друштво није већ саградило и у Африку отпремило прву гвоздену гостионицу.

Зграда је направљена од галванисаног челика, а зидови су од галв. таласастог лима Може цела да се расклопи а склопљена износи у дужину 52, у ширину 43 и у висину 12 метра. У приземном спрату су дућани и магазе, на првом кату кафана, трпезарије, канцеларије, лебарница, перионица, купатило и т. д. На другом спрату, који се према климатским приликама сматра за најздравији, удешено је 12 лепих соба. И први и други спрат окружени су све самим балконима.

—

Нова калдрма. У Америци где често нема камена на врло великим даљинама, све се више ради калдрма од цигаља, које се праве од чисте глине. Такве цигље не само не може вода никако излокати него се не дају ни самим челиком бушити.

Глина за ове цигље претвара се најпре у прах па се онда с водом меша у густо блато. Машином направљане цигље добро се сасуше а за тим на поступној топлоти до 200° С пуних 8 часова пеку.

Калдрма направљена од оваквих цигаља траје много више но и која друга а има и те добре стране што се не може да углача, и што се по њој кола не чују тако јако.

На скупу грађев. у Филаделфији, који је држан пр. г. водила се је врло јака и жива дебата у корист калдрмисања оваквим цигљама. Тај систем усвојиле су многе америчке вароши.

На овом истом скупу преовладало е мишљење да за калдрмисање каменим коцкама није саветно узимати претерано тврд камен, јер се такав лакше и више глача

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

Поводом наредбе општинскога суда, којом је забрањена продаја пијачних намирница по вароши, „Мали Лист“ (бр. 54) тврди како „општина нема права натеривати грађане да сваки само са пијаце своје потребе подмирује“, па у место да покаже по чему је наредба општинскога суда штетна или без законског основа свога, он тражи одговор на нека питања која немају никакве везе, и која су без сумње за то само постављена да целој ствари даду више проничан карактер.

Ми мислимо да је у наредби о којој је реч, за свакога јасно казано, да она не потиче из тежње општинске управе за неким новим приходом општине, него да се узме у заштиту читав један ред грађана, и сем тога, што је свакако главније, да се спречи употреба оних намирница, које се без лекарског прегледа не смеју употребљавати, ако се хоће да се отклони једна од опасности по јавно здравље.

Није ли онда за сваку осуду кад један орган јавног мњења непромишљено даје места белешкама које могу бити само од опште штете; јер ми смо поводом наредбе нагласили да и само грађанство треба да сузбија продају пијачних наморница по кућама, а белешка „Малог Миста“ ствара само штетне забуне.

Нека се дакле „Мали Лист“ окане тога да у залудно ћеретање увлачи и мере општинске власти, тенденција којих заслужује да од свију страна буде не само правилно схваћена него на општу добит и потпомогнута. За увеселавање читалаца широко је поље на сваку другу страну.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА

ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(свршетак)

Приход

Сав приход који буде која општина по овом закону имала од регулације, а исто тако и све новчане казне, које буду изречене и наплаћене по овом закону, уносиће се у касу општине и употребљава ће се искључиво на регулацију и улепшавање вароши.

А да неби отуд добивени новци безплодни за време докле устребају за регулацију и улепшавање лежали, општина ће их предавати на руковање управи Фондова или другом каквом сигурном новчаном заводу у краљевини Србији.

Хор-Сокаци

Чл. 95. При регулацији већег дела вароши или улица могу се према потреби и плану постојећи хор — сокаци затворити без икакве накнаде приватним лицима, ако иста по усвојеном плану или имају или добијају улаз са стране ново-регулисане улице. Земљиште од хор-сокака може се према потреби уступити граничним суседима који су дужни да га приме и по оцени заклетих процениоца општини плате.

Пројектовање и извршење грађевинских послова могу радити само следећа лица

Чл. 69. 1., архитекти и инжињери
2., варошки грађевинари
3., зидарски мајстори и
4., предузимачи.

Пројектовати и извршивати грађевинске послове могу само они архитекти и инжињери, који пред грађевинским саветом докажу да имају квалификацију која се тражи за државне архитекте и инжињере.

Досадањи варошки грађевинари могу речене послове радити, ако пред грађевинским саветом докажу да имају теоретичне спреме за те послове. На сваки начин морају бити писмени у будуће и кад овај закон у живот ступи, варошки грађевинари могу бити само они који испитом докажу своју способност и с теориске и с практичне стране. Практиковање треба да је најмање од три године. Испит ће се овај полагати пред грађевинским саветом, једним државним инжињером или архитектом и двојицом варошких грађевинара, које еснаф избере, и који, варошки грађевинари, имају право саветујућег а не и решавајућег гласа.

Уз молбу за полагање испита полагаће 100 динара. Новац отуд добивени употребљаваће се на цељ коју грађевински савет у споразуму са општинским одбором буде одредио.

Зидарски мајстори могу бити они који докажу да су три године практиковали и да су испит код зидарског еснафа положили. Но они могу грађевинске послове извршивати самостално ван варошког рејона. У самом пак рејону вароши, они ће моћи ове послове вршити, ако план грађевине подпишу, или државни или приватни архитекта и инжињер или варошки грађевинар (т. 1. и 2. овог члана). У том случају ова лица, која свој подпис на план ставе, одговорни су за све послове такве грађевине по закону.

Мање оправке у рејону вароши зидарски ће мајстори моћи вршити ако за те оправке није потребна законска дозвола.

Предузимач грађевина може бити сваки, ако за извршење намерене грађевине има према овом закону стручно и способно лице, ако се подизање грађевина лицитацион извршује, услове лицитације подписати; а иначе подписиваће се на уговор о грађевини.

Казне

Чл. 97. Лица, која по овом закону имају право пројектовати и израђивати грађевинске послове у Београду, подлежаће за немарно и нетачно вршење својих дужности, поред материјалне одговорности и оних казни које су казненим законом прописане, још и овим казнама.

За свако неодобрено одступање од усвојеног већ плана као и за сваку радњу која би била противна овом закону или грађевини, показана лица казниће се новчано од 20 до 1000 динара. У поновљеној кривици казна ће се удвојити.

Но она лица, која буду три пута кажњена или због већих штета на грађевинама, или због проузрокованих јачих телесних повреда - тим лицима забраниће се даље упражњавање радње.

Чл. 98. Ако друга која лица, која по новом закону немају права да врше пројектовање и грађење грађевина, буду ове послове радили — њима ће се рад обуставити и они ће поред казни казненим законом предвиђених бити кажњени још новчано од 100 до 1000 динара.

Чл. 99. Који не испуни наредбу грађевинског савета, издату о уклањању сметње или другом ком послу — казниће се новчано од 100 до 500 динара; и посао ће се извршити о трошку његовом, ако га он у остављеном року не уради.

Чл. 100. Закон овај ступа у живот по истеку три месеца од дана када га краљ подпише, а тада губе силу сва она законска одређења и наредбе, које би биле у противности са овим законом.

СТЕЧАЈ

При општини београдској упражњено је место за једног општинског лекара — у кварту савамалском.

Позивају се они лекари који желе ово место заузети, да се до 20. ов. м. са својим документима обрате општинском Суду.

Плата је буџетом одређена у 2000 динара. Првенство имају они који су родом из Србије и српски поданици.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. марта 1890. АВр. 405.

ЗБОР НАРОДНЕ БАНКЕ

Управа Народне Банке објављује ово:

За шести редован главни збор Народне Банке, депоновао је довољан број акционара своје акције, и по томе се збор може држати заказаног дана, 7-ог Марта ове године.

Треба сада само и да дођу сви, који су акције допоновали, па да се збор заказаног дана може држати.

Управа банчина умољава све акционаре, који су своје акције за овај збор допоновали, да не пропусте доћи

7-ог Марта ове 1890. год. у 8½ часова пре подне у грађанску касину.

Отштампане измене и допуне у закону о Народној Банци и Статутима банчиним, о којима ће овај збор решавати, разаслате су акционарима, који су се за збор пријавили, међу тим, ако има кога, да их није добио, може их добити у часовима рада у одељењу банчином за зајмове на залоге и оставе.

Од понедеоника, 5. Марта, моћи ће се у истоме одељењу добити и штампани извештај, што ће га управни и надзорни одбор поднети збору.

2. Марта 1890

Управа Народне Банке.

НАРЕДБА:

Законом о општинама стављено је у дужност општинској власти да се у интересу опште безбедности стара и за редовно предупређивање пожара.

У нашој вароши пожари се најчешће јављају из димњака, и за то се чишћење њихово као јавни посао повлашћује, и од толико година предаје у вршење нарочитоме подузетнику, који је за тачност свога рада увек одговоран. Сем повлашћеника општине, нико други нема право да се чишћењем димњака бави.

Да се неби догађало да чишћење димњака по домовима грађанским ипак варалички врше и лица која на тај посао немају право, општински Суд обраћа пажњу грађанству да повлашћени димњичари имају при себи књижице овлашћења. Те су књижице потврђене од општинске власти а у њима су ради сигурности грађана уписане и таксе за све врсте димњака и чункова.

Књижице ове димничари су дужни увек показати при уласку у кућу, и тек по том може им се чишћење димњака допустити.

Ко год противно овој наредби буде поступао, **казниће се по закону** и то како онај који је бесправно чишћење извршио тако исто и онај који му је чишћење допустио.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. фебруара 1890. А.Бр. 298.

Српски технички лист дат је у штампу, и за који дан биће готова и разаслата дупла свеска, за Јануар и Фебруар. Лист је осигуран. Умољавају се скупљачи претплатника, да што пре пошаљу списак ових, са тачном адресом. Све што се листа тиче ваља слати г. Миливоју Јосимовићу, проф. Вел. школе, пошто је лист пренет у Београду.

Уредништво.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 15. марта тек. год. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији грађевинског одељења Суда ово општинског јавна усмена лицитација за грађење једног амбара за смештај хране за коње ватрогасне чете.

Кауција полаже се при лицитацији у 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, план и предрачун могу се видити у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 28. фебруара 1890. г. у Београду Бр. 157.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1.	За свирање народних свирача од једног вечера — — — —	2 д.
2.	За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — —	10 д.
3.	За свирање са певањем вештака од 1 концерта — — —	20 д.
4.	За свирање женских (Damen-Capele) — — — — —	30 д.

II.

1.	За 1 игранку или забаву са играном у локалима I-ог реда	30 д.
2.	За 1 игранку или забаву са играном у локалима II-ог реда	20 д.
3.	За 1 игранку или забаву са играном у локалима III-ег реда	15 д.

III

1.	За панораму на дан — — —	10 д.
2.	Разне представе и показивање вештина, дневно — — —	10 д.
3.	Циркус од преставе — — —	30 д.
4.	За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — —	50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а).	за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 дин.
б).	за неузидан шпархерд	0,40 „
в).	за узидан „	0,80 дин.
г).	за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д).	за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ).	за чишћење простог димњака	0.20 „
е).	за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж).	за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пећима	0,40 „
з).	за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а).	за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б).	2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в).	4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а).	од кубног метра	12,00 дин.
б).	од акова	0 60 „

IV. ПОЋТАРИНА:

а).	марка за пашче једном за свагда	3 дин.
б).	марка за кују	6 „
в).	обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а).	гроб за децу	7 дин.
б).	гроб за одрасле	12 „
в).	мала гробница	555 дин.
г).	већа гробница	967 „
д).	велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а).	мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 дин.
б).	мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в).	мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 20. до 26. фебруара закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	10 к. просечна цена дин.
17,250	Брашна пшенична	19·50
	Брашна кукурузна	—·—
41,951	Пшенице	15·10
62,477	Кукуруза	10·50
	Ражи	—·—
	Крупника	—·—
20.693	Јечма	12·50
2,456	Овса	13·40
	Кукуруз нови	—·—
5,766	Пасуља	24·40
5,881	Кромпира	8·—
14,971	Арпацика	21·—
3,207	Црна лука	10·—
341	Бела лука	35·—
	Лука аршламе	—·—
2,229	Јабука	23·—
	Крушака	—·—
1,038	Ораја	21·—
	Грожђа	—·—
	Шљива сирових	—·—
32,463	Сувих шљива нов.	28·50
21,200	Сена	5·50
1,170	Сламе	3·—
901	Коре брезове	11·50
	Воска	—·—
1,197	Сира	70·—
	Лоја топљена	—·—
	Лоја нетопљена	—·—
686	Масти	100
	Сланине	—·—
44	Сува меса овча	45·—
20,120	Вуне пране	200
14,996	Свиња дебелих	79·—
241	Ћумура дрвена	6·50
9,405	Креча	3·40
	Купуса кисела	—·—
	Рена	—·—
Литара		
98,748	Вина црна	17·50
	Вина бела	—·—
26,355	Ракије шљ. меке	24·—
	Ракије „ љуте	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 20. до 26 фебруара 1890. год. 946 дин. 10 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 11. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 11. марта 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Данашње осветљење

Извештај комисије која је имала у задатак да пропише правила за данашње осветљење

Општински одбор у седници својој од 5 новембра прошле године изабрао је потписане за чланове комисији, којој се стављело у задатак да пропише правила за данашње осветљење, која ће и по остварењу савршенијег осветлења важити за споредније улице.

Комисија је свој посао тек сад свршила, и, да би, пре но што приступи полагању резултата свога рада, дала обавештења о томе: зашто је од њеног избора па до поднашања овога извештаја протекло година дана, сматра за потребно да напомене ово што иде:

Чланове комисије сазвало је општинско председништво на први састанак 2. јуна ове год. па како нису били спремљени податци, потребни за комисијин рад, умољено је било председништво за наредбу да се потребни податци што пре прикупе и комисији на расположење ставе.

Други свој састанак држала је комисија 7. јуна ове год. али како ни овом приликом нису били прибрани и сређени сви тражени податци, на основу којих би се рад могао отпочети, комисија је захтевала да се то накнадно учини. У исто време учињен је потребни корак да се сазна колико петролеума сагорева за 1 час један уличи светиљник (фењер).

У другој половини јуна, целоме јулу, августу, септембру и октобру, комисија није могла радити ништа с тога: што неки њени чланови у томе времену нису били у Београду, или су својим приватним и званичним пословима били толико заузети, да им није остајало потребног слободног времена и за овај посао.

Пошто су чланови комисије дошли до могућности да се и овим општинским послом баве, посао је сад свршен и комисији је част да поднесе свој извештај:

Из података које је комисија добила на расматрање види се:

I. Да београдска општина пали:

1.)	По улицама — — — — —	565	светиљника
2.)	У згради општ. суда — — —	15	„
3.)	„ вечерњој школи св. Саве —	17	„
4.)	„ згради пожарне чете — —	12	„
5.)	„ становима ноћних стражара —	16	„
6.)	На кланици — — — — — —	8	„
7.)	„ новоме гробљу — — — —	5	„
8.)	У Топчидеру — — — — —	5	„
9.)	„ општ. расадници — — —	1	„
10.)	На пумпи — — — — —	1	„
11.)	„ кантару код батал џамије —	1	„
12.)	У сењаку општинском — —	2	„

Дакле општина пали свега 648 светиљника.

II. Да су сви ови светиљници утрошили од 1. новембра 1888. па до 1. новембра 1889. год. 37.113,400 кила. Од чега долази само на уличне око 34.505 кила.

III. Да су уличи светиљници горели у: марту, априлу и мају по $6^1/_2$ часова, у јуну и јулу по 5, августу и септембру по $6^1/_2$ а октобру по 7 часова.

IV. Да сваки фењерџија пали последњи светиљник у своме кругу 2 часа доцније него први, да је дакле једна улица осветљена 2 часа раније него друга.

V. Да на једнога фењерџију долази по 47 светиљника па ако рачунамо само 2 минута, као потребно време за паљење једног и прелаз простора између два суседна онда је свакоме потребно најмање 94 минута или више од $1^1/_2$ часа, док попали свих својих 47 светиљника. (Оволико, пак, времена између паљења првог и последњег светиљника не пролази нигде у свету, па неби требало ни код нас да остане овако и даље.)

VI. Да се према месецима први светиљници пале од 5 до 8 а последњи од $7^1/_2$ до 10 часова ноћи.

VII. Да се светиљници сами од себе гасе и то према месецима од 1 до 2 часа после поља ноћи.

VIII. Да светлост једнога уличног светиљника, са свима издатцима, за петролеј, стакла, палидрвца, крпе, фитиље и послугу стаје општину годишње око 47 дин. и 10 пара.

IX. Да су уличи светиљници горели за годину дана просечно, по 2281 и $^1/_4$ часова, из чега излази да 1 час горења стаје 2 паре. Концесионери који су се нудили пре две године да осветљавају главне улице светлећим гасом а споредне петролеумом, тражили су за сваки 1 час осветлења петролеумом по 3 паре дин. из чега излази да би њима платили за 1888—89. год. за сваки светиљник 68 дин и 43 паре).

X. Петролеум се примао од ликеранта по тежини у килограмима, а фењерџијама се издавао по запремини у окама. Дакле, до првог састанка комисијиног, мерен је петролеум у општинској згради окама, и ако су метарске мере одавно уведене.

XI. Издавање петролеума фењерџијама бележано је писаљком у једноме протоколу тако, да је било врло тешко изнаћи колико је у ствари издато.

XII. Нарочитим опитима нађено је, да једна уличи лампа сагорева у једноме часу 25 грама или 0.031 литру. Даље, нађено је да у једну лампу стаје 420 грама петролеума.

С обзиром на све горе побројено комисија има част да предложи одбору:

1) Да се број уличи светиљника повећа на 600, да се дакле набави нових фењера 35. Где ће се ових нових 35 фењера наместити да одреди нарочита комисија у коју да уђу три одборника, 1 кметовски помоћник и надзорник општинских добара.

2.) Како од паљења првог до паљења последњег светиљника у једноме кругу, не треба да прође више од $1^1/_2$ часа, нужно је да се број фењерџија повећа са још 3 и да их буде дакле свега 15, те да на једнога, дође више од 40 светиљника.

3.) Светиљнике треба палити на следећи начин:

У јануару	први у	5	часова	последњи у	$6^1/_2$	часова
„ фебруару	„	„	$5^1/_2$	„	„	7	„
„ марту	„	„	$6^1/_2$	„	„	8	„
„ априлу	„	„	7	„	„	$8^1/_2$	„
„ мају	„	„	8	„	„	$9^1/_4$	„
„ јуну	„	„	8	„	„	$9^1/_4$	„
„ јулу	„	„	8	„	„	$9^1/_4$	„
„ августу	„	„	7	„	„	$8^1/_4$	„
„ септембру	„	„	$6^1/_4$	„	„	$7^3/_4$	„
„ октобру	„	„	5	„	„	$6^1/_2$	„
„ новембру	„	„	$4^1/_2$	„	„	6	„
„ децембру	„	„	$4^1/_4$	„	„	$5^3/_4$	„

4.) Петролеум треба издавати на следећи начин:

	ЛИТАРА:	ВРЕМЕ ГОРЕЊА:
У јануару на један светил. највише	0.350	11 часова
„ фебруару „ „ „ „	0.330	10¼ „
„ марту „ „ „ „	0.240	8¼ „
„ априлу „ „ „ „	0.200	6¾ „
„ мају „ „ „ „	0.160	5½ „
„ јуну „ „ „ „	0.160	5½ „
„ јулу „ „ „ „	0.160	5½ „
„ августу „ „ „ „	0.200	7 „
„ септем. „ „ „ „	0.270	9 „
„ октобру „ „ „ „	0.315	10½ „
„ новембру „ „ „ „	0.330	11 „
„ децембру „ „ „ „	0.330	11¼ „

5.) Фењерџије треба да су у општинској згради на окупу на ½ часа пре онога времена кад треба по горњем распореду упалити први светилник како би у одређени час сваки био у своме кругу.

6.) За издавање петролеума фењерџијама треба удесити нарочити прошивен протокол у који ће се уписати поред имена сваког фењерџије, колико светилника пали и колико му се према одредби под 4) даје сваког дана петролеума а колико осталога материјала: као стакала, фитиља, крпа и палидрваца. У исти протокол треба бележити издавање петролеума и за остале лампе које општина пали. Протокол треба тако да се води, како би се могло знати сваког дана колико је дотле издато петролеума. У овај протокол треба издавање бележити мастилом.

7.) У овај протокол треба бележити кад год се која оправка изврши или нови светилник набави, како би се могао ухватити прави рачун шта се оправља и колике су оправке.

8.) Треба одредити једну сталну комисију од два или три одборника, која ће од времена на време контролисати да ли се са осветљењем рукује онако како је прописано.

9.) Ради лакше контроле да ли се сви светилници пале, докле горе, кад се оправљају, фарбају и т. д. било би врло добро да се нумеришу сви са бројевима од 1 до 600 и то тако да се број удеси црвеном масном бојом на једноме стаклету светилниковом, како би се могао и ноћу прочитати, а ради тога нужно је да је број и довољно велики.

10.) Да би се у општини имао потпун преглед како су светилници размештени, треба све уцртати у план Београда и то на тај начин: да се место сваког светилника означи повећом црвеном (цинобером) тачком, уз коју ће бити написан и број који се на светилнику находи.

11.) Тек кад се ово под 10 изврши могу се светилници правилно распоредити на поједине фењерџије тако да сви буду у стању попалити све своје светилнике у једно и исто време. На плану у коме су убележени светилници може се лако обележити круг сваког појединог фењерџије.

На послетку имамо да напоменемо још: да је потребно, да се бар сваког месеца испита петролеум који се узима од ліферанта, те да се види одговара ли условима.

У Београду 5. децембра 1889. год

чланови комисије:

Коста Д. Главинић Др. Марко Т. Леко Коста Петровић
Милан Ж. Маринковић.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

VII. РЕДОВНИ САСТАНАК

14. фебруара 1890. год.

Били: Заступник председника, члан суда г. Светозар Карапешић; чланови одбора: г.г. Ђ. Димитријевић, Ф. Васиљевић, М. Николић, Ј. Станковић, А. Шток, М. Цветковић, Р. Петровић, Д. Најдановић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Н. Р. Поповић, Ј. Аврија, М. Каштановић, Р. Драговић, К. П. Михаиловић, М. М. Терзибашић, М. Јовановић. Ј. Симић, М. Јовановић, Ј. Ж. Ђурић, К. Д. Главинић, Ј. Петковић, Љ. Јовановић, Н. Л. Милишић, Р. Р. Ћирковић, А. Ј. Одавић, Л. Дашковић, Ђ. Николић, М. Јанковић, С. Х. Милићевић, Др. М. Т. Леко Др. Л. Пачу М. Веливарић, Ј. Ђ. Гемовић, Р. Пуљевић, Г. Бркић и М. С. Денчић.

I.

Прочитан и примљен записник одлука из седнице 8. о. м. с тим протумачењем: да се надгледачи калдрма и других уличних радова имају плаћати из партије на грађење калдрма и насипа, и по томе они ће бити органи који ће се држати у службу само кад и докле буде потребно.

II.

Одборник г. Никола Р. Поповић пита: зашто општински Суд не наплаћује одмах по извршењу калдрме од имућних грађана оно што на сопственике имања пада (3 хвата) него се наплата напушта и протеже и код имућних тако исто као и код грађана лошијег стања? За пример узима не наплаћену калдрмину испред имања г. Ник. З. Поповића јувелира и владике Никанора. — Председништво је изјавило да ће одговорити у идућој седници.

III.

Поводом интерпелације одборника г. К. Главинића: кад ће поднети извештај комисија која студира питање о грађењу школских зграда, кланице и куће за вар. Суд, члан комисије г. Др. М. Т. Леко реферише да је комисији отежан рад што су неки чланови изласком из општинског одбора престали бити и чланови комисије. Услед овога одлучено: да се идуће седнице попуне упражњена места.

IV.

На питање одборника г. Дим. Најдановића: зашто се кантарија не наплаћује од сваког одмах на време него појединa лица дугују знатне суме по дуже време. — Председништво изјавило: да ће у идућој седници дати одговора.

V.

На предлог одборника г. Ђ. Димитријевића изабран г. Соломон Азријел за члана комисије која прегледа рачуне општинске за 1889. год и у исто време препоручено да комисија ускори рад.

VI.

Председништво извештава одбор да на лицитацији 13. о. м. није било лицитаната, и да ће се за то расписати друга лицитација за набавку потребне количине олучног и ивичног камења за направку калдрме у „Фрушкогорској“ улици — што одбор прима к' знању.

VII.

По саслушању аката о држаној лицитацији за набавку 659 m³ дунавског и 75 m³ колубарског песка — одлучено: да се Петру Димитријевићу уступи ліферовање 75 m³ колубарског песка по 4,55 дин. од куб. метра. За набавку песка дунавског да се држи друга лицитација, у краћем року.

VIII.

Усвајајући решење главног школског одбора (А.Бр 164) од 11. децембра пр. год. Одбор решава: да се учитељима и учитељицама београдских основних школа повећа додатак на стан и огрев са по 6 динара, месечно рачунећи.

Повишица ова теће ће од дана одобрења буџета за ову годину.

IX.

Уважене су молбе за ослобођење од дужности тутора црквених г.г. Николи З. Поповићу, Васи Дучићу, Димитрију Тодоровићу и Кости Димитријевићу. Од упражњених места попуњена су два изборoм, г.г. Илије Савића гостион. за главног тутора палилулске цркве и решењем: да се за главног тутора при Саборној цркви умоли г. Милија Карастојановић, који је и до сада био главни тутор. Остала два места остављено да се попуне на првоме састанку.

X.

По довољној дебати и оцени свију предлога о томе којом би линијом требало обележити границе рејона варошког одбор је са 32 (гласа) против 4 гласа (а један се уздржао од гласања) — усвојио предлог комисије у реферату Г.Бр. 128 и решио: да се рејон варошки Београда утврди линијом од Саве и железничког моста дуж мокролушког потока, до моста на друму топчидерско-шабачком; дуж друма преко бившег тунела до раскрснице са цветном улицом; од раскрснице цветне улице поред болнице за душевне болести и Лаудоновог шанца преко врачарског поља и крагујевачког друма, вододелницом и путем који пролази поред необрађеног Макензијевог имања, одвајајући зграде код девет кочијаша ван рејона; пресеца празне њиве г. Милоша Симеоновића свештеника и г. Милана Банковића и излази на куће и кафане Луке Петровића; а од куће

Луке Петровића полази преко њива Влајка Калинића поред њива два гроба (које остају ван рејона) управо на смедеревски друм и тркалиште до друма идући новом гробљу и ратарској улици; даље иде друмом к новом гробљу до последње куће на левој страни, а одатле у правој линији, највише поред плотова последњих кућа у лесковачкој улици преко ливада Панте Куртовића и једнога дела Поповићеве цигљане, која у главном остаје ван рејона на источни улаз у краљеве коњушнице; по том прелази преко краљевог имања на баштованску улицу и иде путем поред Хаџи Томиног и општинског имања до Дунава.

Гласали су за предлог комисијски г.г. Ђ. Димитријевић Ф. Васиљевић, Ј. Станковић, А. Шток, М. Цветковић, Р. Петровић, Д. Најдановић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Н. Р. Поповић, С. Азријел, М. Капетановић, Р. Драговић, К. П. Михаиловић, М. Терзибашић М. Јовановић, Ј. Симић, М. Јосимовић, Ј. Ж. Ђурић, К. Д. Главинић, Љ. Јовановић, Р. Р. Ћирковић, А. Одавић, Л. Дашковић, Ђ. Николић, М. Јанковић, Др. Л. Пачу, М. Велизарић, Ј. Големовић, Р. Пуљевић, М. С. Денчић.

Против предлога комисијског гласали: г. г. Ј. Петковић, С. Х. Милићевић, Др. М. Т. Леко, и Г. Бркић; а г. Н. Л. Мишић уздржао се од гласања.

XI.

На тражење г. Косте Главинића да се изнесе извештај о сумама калдрмије, коју општина од приватних није наплатила на време, председништво изјавило: да ће се спремити и поднети извештај у једној од идућих (првих) седница.

VIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

23. фебруара 1890.

Били: Заступник председника члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г.г. Јован М. Тадић, Милорад М. Терзибашић, М. Јанковић, Ј. Големовић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Соломон Ј. Азријел, Ј. Станковић, М. Цветковић, Р. Р. Ћирковић, Др. М. Т. Леко, К. П. Михаиловић, М. Капетановић, М. Јовановић, Љуб. Јовановић, А. Ј. Одавић, Р. Драговић, С. Х. Милићевић, К. Д. Главинић, Риста Пуљевић, Л. Дашковић, Д. Најдановић, И. Цветановић, Ј. Ж. Ђурић, Јован Симић, Ј. Петковић, Н. Р. Поповић, А. Шток, Ђ. Димитријевић, М. Јосимовић, М. С. Денчић.

I.

По прочитању записника одлука из прошле седнице, одборник г. Др. Марко Леко учинио је примедбу код одлуке бр. 54 налазећи да нису побројани сви узроци због којих комисија није могла да ради.

Услед овога усвојено: да се измена мотивације учини допуном да је комисији поред осталога био отежан рад у главноме и с тога, што председништво није давало тражене податке на време, и што су поједини чланови комисије дуже време били ван Београда.

II.

Заступник председника саопштава да је председник општине послао акт којим тражи продужење одсуства још за 15 дана, што је једногласно и одобрено.

III.

Поводом питања одборника г. Косте Главинића: како стоји стање рачуна благајне гробљанске управе, председништво примило, да у једној од идућих седница поднесе извештај.

IV.

На питање одборника г. Н. Р. Поповића: како иде са прибирањем прихода од аренди општинских, да ли се увек све суме наплаћују на време или и ту има чекања и вересије, председништво изјавило: да ће дати одговор у једној седници од идућих.

V.

Заступник председника саопштава да је одмах по достави из седнице од 8. о. м. чињен извиђај и одиста се показало да је предузимач, који одкопава земљу, у „милетиној“ улици неправилно поступао и земљу на приватне плацеве наносио. За ову злоупотребу кажњен је од стране општ. суда са 100 динара. Тако исто кажњен је тај предузимач по други пут са 200 д. што је из „спасовске“ улице односно и изручивао земљу на другу страну а не на оном месту где је уговорено.

Оба ова саопштења примљена су у Одбору са задовољством што је Суд тако поступио, и изјавом захвалности на енергичном кораку председништва.

VI.

Поводом одговора председништва на питање из прошле седнице: зашто од браће З. Поповића није наплаћена калдрмија на време, изабрана комисија од г.г. Ј. Симића Раден. Драговића и Н. Р. Поповића са задатком да проучи решење и осталу радњу Суда, вршену ради егзекутивне наплате ове калдрмије, и да поднесе извештај с мишљењем својим.

VII.

Одборник г. К. Главинић управља питање зашто не свршава свој задатак комисија којој је поверено да испита досадање радове ради регулације, баре „Венеције“ да даде своје мишљење за извршење регулације и оп. седели на коме би месту требало резервисати простор за производну пијацу.

Председништво је на ово питање одговорило да је комисија била онемогућена да рад живо предузме из узрока што се није могао пронаћи план снимљених имања приватне својине, која граниче са општинским земљиштем у бари венецији.

По изјави да ће председништво инак настати да се или оригинал изнађе или копија изради, решено: да се на идућем састанку изаберу други чланови у комисију, на место оних што су из оп. одбора иступили па тиме престали бити и чланови комисије.

VIII.

Заступник председника саопштава да је код Господина Министра унутрашњих дела чинио корак да полицајна државна власт продужи издавање исправа за иностранство како је то и раније рађено, докле општина не изведе организацију свеколиких послова своје администрације по данашњем закону, и да је Господин Министар молбу уважио.

Тако исто саопштава и други споразум: да се по квартовима, од стране државних органа као повереника општине, ислеђују иступи, а општинскоме Суду шаљу само на пресуђење — дотле, докле општина не организује кривични одељак и од Управе не прими све послове, који по новом закону спадају у надлежност општинскога Суда.

Одобравајући ове кораке општинске управе, Одбор је примио: к знању оба саопштења заступникова.

IX.

Заступник председника износи Светосавску медаљу коју је као друштвеноме члану добротвору, послао главни одбор друштва св. Саве.

По саслушању спроводног акта, Одбор је одобрио: да се медаља урами и у председничкој канцеларији чува са дипломом.

X.

Председништво обраћа пажњу Одбора на то да је по закону о општинама до сада требало већ имати свршен буџет; али како је у исто време, кад је нови закон ступио у живот вршен и избор нове управе: и Одбора и Суда, није по томе ни било могуће да се склапању буџета приступи и ако је нацрт одмах у главноме израђен.

Тако исто општински Суд није могао ни до данас подвести дефинитиван пројект што се мора претходно да расправи питање: хоће ли се и у колико увећати особље општинске администрације за оне нове послове, које по данашњем закону има да извршује општинска власт.

Из овог разлога општински Суд предлаже Одбору да се од Госп. Министра финансије иште одобрење по коме би се још за неко време могли издаци чинити по прошлогодишњем буџету, докле се не сврши с новом организацијом општинске службе.

Усвајајући предлог Суда, Одбор одлучује, да се код Господина Министра учини надлежни корак.

XI.

Заступник председника предлаже да се одмах повери једној комисији да проучи и предложи како да се учини подела послова општинскога суда и како да се изведе организација свију одељака општинског надлештва, који су од сада потребни за све гране општинске администрације.

Налазећи да је тако исто потребно да та комисија про-

више поред поделе и службених правила још и дужности за особље појединих грана општинске администрације Одбор решава: да тај посао прими у задатак комисија од г.г. М. Јосимовића, Др. Лазе Пачу, Мате Јовановића, Андре Одавића, Н. Р. Поповића, Јов. Симића, Пере Манојловића одборника и г. Љ. Романовића члана суда, који ће комисију сазивати.

XII.

Председништво саопштава да су се доданашња правила о слободноме клању показала у појединим својим одредбама доста неподесна и да их с тога треба изменити према досадањим приликама; а једновремено с овим послом нужно је да се пропишу и правила за вршење контроле клања.

Слажући се с мишљењем председништва, Одбор одлучује: да овај посао — измену и пропис правила изврши сам Суд и готов пројекат изнесе одборској седници на претрес.

XIII.

Законом, који даје право општини на оптерећивање свињског меса таксом, није учињена подела таксе према тежини, него је за великог брава прописано 80 а за казиме 40 дин. пара. Да би се отклонила ова несразмерица и по тежини такса наплаћивала, Суд је пре неколико година донео решење како ће се поступати, али пошто је исто по жалби клача од више власти укинуто, председништво обраћа пажњу Одбора да би ово питање требало узети у оцену, и без оклевања порадити, да се на основу закона, који постоји, донесе накнадна измена по којој би оптерећивање св. меса таксом по тежини било и правичније и природније.

Одобравајући гледиште председништва, Одбор је изабрао: комисију: од г г. М. Р. Маринковића, Дим. Најдановића, Гавре Бркића, Јована Ђурића, одборника, и Љубе Романовића члана Суда.

XIV.

Како је у једној од прошлих седница одложено попуњење финансијске комисије Одбор је на предлог заступника, изабрао: за чланове финансијске комисије г. г. Ђ. Вајферта, Перу Манојловића и Марка Велизарића.

ВАРОШКИ РЕЈОН

ДЕБАТА У СЕДНИЦИ ОДБОРА ОПШТИНСКОГ ОД 14. ФЕВР. ОВ. ГОД. ПРИЛИКОМ РЕШАВАЊА: КОЈОМ ЛИНИЈОМ ТРЕБА ОДРЕДИТИ МЕЂЕ ВАР. БЕОГРАДА

(СВРШЕТАК)

Миливоје Јосимовић *) Против овога рејона има разних мишљења, која се могу лако побити.

Један од г.г. опозиционара у овоме питању заступа, да тако рекнем, неку врсту економног начела слободне трговине; јер би рад да пусти Београд да се шири докле год хоће, само захтева да ми водимо рачуна да то ширење буде правилније, на основу регулације, која би се исто тако ширила као и воља појединаца да од средишта вароши бегају. Како ово сем других незгода не може да буде већ ни с тога, што сам закон тражи да се варош ограничи и рејон повуче; то ја преко овог мишљења, као посве без предметног, морам да пређем.

Друга господа, која су говорила против рејона, својим разлозима сама су се заплела.

Један господин тражи да се изврши план. План у који би се уцртао рејон, извршио би се по начину како је и постојећи план израђен, а поменуто је овде у више прилика да ни тај план није такав, да би се по њему могло оријентисати како ваља; јер није у њему означено све што треба, а поглавито нису унешене појединe парцеле и зграде на њима, а још мање може бити речи о томе да би се отуда видело и какве су те зграде.

Кад би се међутим израдио такав план Београда, где би се све куће уписале, то би коштало много више него што износи коштање за обележавање вароши по рачуну једног од предговорника.

Другом једном господину није право, што рејон пресеца њиве, те управо из његовог говора не разумем да ли му је криво што рејон не иде даље те да на тај начин више њива и других сопственика пресеца, или можда жели да је тај рејон ужи те да сече куће у место њива и т. д.

Мени изгледа у целој овој ствари, да се је варош досад ширила једино у томе правцу баш за то, што они који имају њиве неће исте да ору, него хоће да спекулишу и да зидају куће, страћаре, па да их дају сиротињи по скупу кирију, и на тај начин истерују интересе на свој новац, какав у вароши и од солидних грађевина никад не би могли имати.

Сем тога ја би желио, да ми кажу господа — која хоће да се Енглезовац и Ново Селиште уведу у свом пространству њиховом у рејон варошки — где је Енглезовац и Ново Селиште; докле се простиру, да ли до Крагујевца или Ниша, или до Мокрог Луга, докле ли? Ја не знам, Господо! Имаоци земаља у томе крају и господари кућа, по мојем мишљењу, треба да су на чисто с тим, да њихово имање ни по каквом праву не може да има ту вредност, какву му они приписују и колико се данас истерује те се цени квадратни метар земље по периферији на 4 и 5 динара. То је неприродно, и вредност тамошње земље мора у најкраћем року спасти можда на четвртину данашње вредности. Изгледа ми као да то и сами сопственици знају, па би само као оно човек на самрти ради да продуже живот за који дан или као какав осуђеник да за који дан дуже остане на белом лебу.

Питање о рејону господо ваља узети са вишег гледишта и потражити тежиште његово, видети управо у којој се цељи тај рејон тражи, и за што је он потребан и користан. Према томе га ваља и решавати А да ли ће Енглезовцима и Новоселцима бити право, то није овде у питању.

Што се мене тиче, ја се овде питам шта је пре и коме треба пре учинити? Да ли Београду или неколицини залуталих газда на Енглезовцу? Ја мислим прво, те се на то и одлучујем. (Врло добро.)

Коста Главинић. Господо, цео је одбор изашао на лице места. Из свију скоро говора види се, да је већина, и то велика већина, задовољна с овим обележеним рејоном.

Питање се ово мора решити, и као што су многа господа напоменули, не може се овде гледати на интересе овога и онога, већ само на интересе вароши Београда.

Господо, ноћите по Београду, па ако не нађете неколико стотина станова празни, реците ми шта знате. Ко је ишао по Енглезовцу па посматрао куће, тај је могао видети куће пропалих штукатора, дућана пропалих. Није ли то штета и за људе и за Београд.

Шта је с тим људма што су тамо правили куће? Они су зидали куће с туђим парама и на вересију. Сад су пропали. Немају приход да плате интерес, а камо ли главницу; и сад пропадају заједно са онима, што су им паре дали.

Београд господо или мора бити варош како треба, или село. Данас Београд изгледа као једно велико село, а не као варош. То господо даље не може тако остати. (Чује се: и неће.)

Ко је био господо тамо на лицу, места он је све видио и сад може са мирном савешћу да гласа за овај рејон или против истог. (Врло добро.)

И ја од своје стране признајем да је запста у рејон ушло много више но што је требало. Но то је учињено само за то, да се колико је могуће мање штете учини. (Тако је.)

Гавра Бркић. Састајао сам се ово неколико дана са више мештана, који тамо у новом селишту живе, и сви кажу да су незадовољни са овим рејоном. Они веле, да су се населили тамо услед Енглезовца, а сад се само у рејон узимље Енглезовац. Сад веле шта ће ш њима бити.

Како ми изгледа, ми овим рејоном захватамо само онај део, који је бољи, а неводимо рачуна шта ће бити с онима даље. Ово треба имати на уму.

Никола Милишић. Ја ћу само да приметим г. Јосимовићу на оно што каже да се не обзиремо на залутале господаре кућа. Његов се говор дотиче части појединих грађана. Мислим да г. Јосимовић нема доказа да су то залутала лица.

То су господо грађани ове вароши, а што су тамо отишли, то је с тога, што су принуђени да бегају од варошке скупоће. Овде траже скупу кирију, а при том још газде од кућа као да чињаху милост, увек приципиваху кирајџију има ли деце и ако имају неће нико да им да квартир.

Нису то дакле залутала лица, јер они плаћају порез. С

*) Говор г. М Јосимовића доносимо данас по ново, што је у прошлом броју погрешком слагача после ревизије уредникове слог испретуран и говору г. Јосимовића придодат део говора другог одборника.

тога би молио одбор, да сматра мишљење г. Јосимовића као врећајуће.

Миливоје Јосимовић. Ако у мојем говору има увреде, ја сам готов да дам сатисфакције г. Милишићу (Чује се: Не треба о томе говорити.)

Јован Петковић. Г. Мата није мене разумео. Ја нисам казао да не треба рејон, но на против сам за то да треба само би узео шире. Онима пак што остану ван рејона тражио сам да се само означи регулација и да не могу куће правити.

Држим, да смо ми дужни да водимо рачуна и од оних 40—50 пореских глава.

Главно је да ја нисам против рејона и велим да је то требало учинити још пре 10 година, а не тек сад.

Никола Р. Поповић. Ја видим да ће решење овога питања вечерас у одбору имати 2—3 противника, и да ће исто стећи противника и од мало лица ван одбора која су јако заинтересована, па више цене свој интерес но интерес Београда.

Противници немају разлога.

Кад би изнели разлог, да ће се за кратко време намножити грађанство у Београду толико, да је ово обележје рејона врло мало, и да ће тим створити тешкоће, могло би се још и о томе мислити: али ни један од њих не износи такав разлог. С тога и велим, да противници немају разлога.

Ја знам посигурно, да овај рејон како га је комисија обележила има толико празнога земљишта, да се та празнина неће испунити ни за 200 година у будуће. И даље ће бити у сред Београда доста њива и ливада, као и до сада. У томе ме убеђењу утврђује то, како се у Србији у опште врло мало намножава свет. У старим границама Србија је имала милијон и двеста хиљада душа. Тако и сад има, и због проширења граница једва има само 1,600.000 или 800 хиљ. душа. Сумњам да ће се и Београд пре од 20 година намножити.

С тога велим да противници рејона, немају права да се љуте на ове границе, него пре треба да се љуте на општинску управу, као и на државну, што није раније на овоме питању радила. Но то је било па и прошло. Ми смо у 1890-ој години доживели, да ово питање решимо, па треба и да га решимо с обзиром на све околности а без обзира на интересе појединих.

Ја ћу противницима само још ово да кажем. Ако би се проширио рејон више него што је предложен, да они треба да имају на уму колико ће више да кошта од садањег рејона и осветлење и водовод и канализација и друге најпрече потребе; и кад то промисле и виде, сами ће ућутати.

Друго, има још један разлог, а то је овај. Београд сад и са онима, који плаћају неке приходе општини и држави, и са оним што не плаћују има око 40 хиљада душа. Кад би се узео већи рејон, онда је питање, да ли тих 40 хиљада душа могу да сносе терете кад би границе Београда дуже биле? Сасвим је одговор лак, да није могуће.

И овакав рејон што је обележен, врло је незгодан, нарочито што се ове границе са житељства неће ни за 200 година моћи попунити. (Чује се: врло добро).

Др Марко Леко. И ја се у главном слажем с мишљењем г. Николе. При решавању овога важнога питања требало би р а ч у н, да нам служи за основу, но тих нужних рачунских података, који би нам знатно олакшали решавање овога питања, немамо на жалост сад овде, и с тога смо приморани да говоримо више из сопствених посматрања.

Са хигијенскога гледишта врло је добро, да варош узима у колико је могућно већу просторију, како би свака кућа у вароши имала простране авлије, баште и т. д. Са тога гледишта ја би се сложио с предлогом наше рејонске комисије. Питање је само, може ли се цела она огромна просторија, коју комисија за варош предлаже, према материјалним приликама Београда, снабдети са свима оним потребама, које су са хигијенскога гледишта неопходно нужне једној престоници.

И без оних рачунских података, које мало час споменух, може се поуздано одговорити да према насељености Београда то се не може постићи.

И онда раштркани не насељени Београд морао би и даље остати неуређена варош С тога нисам да с границама вароши идемо тако далеко, као што нам комисија предлаже, већ сам за старе границе које би се само у неколико имале исправити.

Кад већ Београд није у стању да од Новога селишта начини угледни саставни део престонице, мислим да није право да грађани с Новога Селишта захтевају од београђана, да и Београд постане Ново Селиште.

Јован Симић. Ово питање претресано је у прошлим седницама одборским а и раније, па и сад.

Изгледа, да су овде истакнута три питања.

Прво о старом рејону, а то је да се искључи Енглезовац и Новоселиште.

Друго је питање садањи рејон по комисијском извештају и

Треће је питање, да ли овај рејон треба проширити

Ми треба да се зауставимо на ово питање, да ли пре свега може рејон остати у старим границама Београда или не може?

Вама је господо ствар позната а и г. инжињер је ток рада раније објаснио. Тада је већина нашла, да рејон остане у старим границама, сигурно за то, што се са приходима не могу да подмире све потребе вароши. Министар ово мишљење већине комисијске није примио. Услед тога је изишла ова садања комисија која је рејон овај обележила, а изишао је и цео одбор на лице места и о свему се уверио.

По мом мишљењу рејон први требао би да остане као сталан за Београд с обзиром на то, што у Београду не живи више од 30—40 хиљ. душа. Тај број није у стању да подмири све захтеве, које се траже за преустројство регулације и т. д. Но ово питање има да отпадне само по себи с тога, што сам министар не пристаје да се одређује друга комисија.

Кад решење одбора није обавезно за министра, онда ми морамо да се забавимо око овог садањег рејона и да донесемо наше решење.

Као што сам напред казао, у Београду живи до 40 хиљ. становника. Ми са рејоном даље не можемо, јер са новцима општинским не можемо да подмиримо све потребе вароши.

Према томе ја држим, при свем том што је и овај рејон широке границе заузео, морамо се још и ослонити на мишљење ове стручне комисије, и на саме захтеве и на правду. И ослањајући се на све то, морамо се на то сложити, да усвојимо овај рејон по извештају комисијском.

У осталом, усвојили ми овај рејон или не, министру ће то служити као податци који ће му помоћи за сам пројект закона о ономе. По томе ја држим, да и једно и друго мишљење о старом ранијем рејону и овом преко границе комисијом обележеног, мора да отпадне, те с тога сам да се усвоји овај рејон, како га је комисија предложила. (Чује се: врло добро.)

Др. Лаза Пачу. Питање о ограничењу рејона варошког у најтешњој је вези са питањем о подизању Београда као престонице. Све што мислимо увести и радити, као: школе, водовод, канале, калдрму и т. д. да би Београд учинили узвишеним и да би престоницу подигли и улепшали, све то стаје новаца. Све то јесте у непосредној сразмери са бројем становника и са њиховим богаством, имањем.

Кад упоредимо друге вароши равне по броју глава са Београдом, са простором који варош покрива и са имањем варошких грађана, уверићемо се да у том погледу Београд стоји веома лоше. Простор вароши Београда огроман је, број становника мален је, а становници су просечно стања не баш богатог.

Ако смо, дакле, због воље да се Београд једном почне подизати, морамо га ограничити у ширењу, обележити му рејон.

Кад погледамо како се дакле Београд шири, уверићемо се, да се он шири неприродно, како не треба, на своју сопствену штету. Што је то тако, без сумње кривица је старих општинских управа а у неколико и државне власти што се још у почетку није састарало, да Београд добије као престоница свој варошки рејон, те да се може подизати и постати угледан. Одиста Београд овакав какав је данас не може импоновати никоме — ко год од странаца дође у Београд мора се одиста дивити — р а ш т р к а н о с т и Београда. Зло би прошли, кад би нас странци судили по престоници и њеној уређености.

Пошто се није пошло на то, како и у коме ће правцу варош да се шири, Београд се ширио као ни једна варош —

становништво је почело бегати од центра вароши и великих друмова, док се иначе свугде у другом свету варош баш прикупља око тих својих стожера. Познато вам је, да је вредност имања непокретних на Сави опала, од кад је довршена железница, а у близини железнице пао је, међу тим дунавски крај, који је такође поред реке као и савски, још је горе пострадао но савски услед неприродног ширења Београда. У место да се варош прибира око центра трговачког, затим дуж Саве и Дунава, варош је почела бегати у томе и спуштати се са десног свога виса у долину. Шта је дало повода тако бесмисленом ширењу вароши? Знамо сви, то је скорашња историја. Пошло је за руком једноме страницу да сретном спекулацијом претвори неплодне ливаде у златна врела, а како смо ми Срби добри имитатори у том погледу, угледали смо се на њега. Но каже се. — тамо је, на пољу, јевтиниј живот, лакше је сиротињи доћи до куће, и огњишта, па отуда је варош у последње време и расла само у томе крају. Признајем да док је Београд неуређен и раштркан и може још сиротиња налазити више рачуна да живи на пољу, ван вароши, но чим се варош једном усреди, биће у ствари јевтиниј живот у вароши но ван ње. У вароши је све при руци и школа, и лекар, и што је главно — све што посао и леб сиротињи даје, јер и варошка сиротиња има леба и зараде само у вароши. Онде где се зарађује, најјевтиније је живети.

Кад узмемо на око с једне стране грдан простор вароши Београда и све оне установе, које мислимо засновати, и то не само установе санитетске природе, него и оне које иду на то да се Београд подигне као трговачко место и тиме остане богата варош, онда бих се сложио с М. Леком, да је и овај од комисије предложени рејон одвише велики. Уверен сам да и више још празна, неозидана простора, но што је обухваћено тим пројектованим рејоном, имамо у границама старе вароши, у дунавскоме крају, око три кључа и у Палилули. На грдан је то рејон и с погледом на безбедност. Но ипак, саслушав разлоге да је стари варошки рејон већ био предложен али не одобрен, морам пристати и на овај, по моме уверењу, одвише велики варошки рејон. Београд би могао не страховати за своју будућност само када би остао у старим границама, јер је апсолутна финансијска немогућност, да општина као што треба уреди на модерни начин цео предложени рејон т. ј. да спроведе водовоље, канале, патоше улице, озида школе и т. д.

Међу тим и ако је у зло доба тек нека се једном стане са ширењем вароши, па ма то било и овако размакнутим границама. За куће које остају ван рејона варошкога, не треба се ништа плашити, има и у другом свету кућа ван вароши, главно је да се једном почне варош дизати само у обележеним границама, а не ван ових.

Неки се плаше на кажу, ако се неке од озиданих кућа оставе ван новога рејона, пропашће стара варош Београд, јер ће „тамо“ бити јевтиније месо и све остале животне намирнице. То је са свим неосновано. На атару вароши Београда може бити свега једна општина, а та ће општина о в д е, у своме представништву, донети решење где ће бити кланица на атару те општине, где пијаца и све остало. То је чисто и јасно, ту бојазни нема. Ако пак неко хоће рад јевтиније живота да се сели и ван атара београдске општине, то може по тиме престаје и наша власт над њим и његова над нама. Истина многима неће бити право овако обележавање варошкога рејона, али — тешко је постићи да се једним решењем задовоље баш сви, а затим да је рејон варошки био обележен још пре 10 година нити би сада било што коме учињено на жао, нити би нам варош у с т а р и м границама била пуста и неуређена. Што би више чекали све би горе било.

Предложени рејон повучен је доста удесно — вододелницом, али је одиста толико широк да, морам признати, делим и ја мишљење г. Николе, да ће проћи и 200 година док се он са свим насели.

Могла би се повести реч о томе, да се варош подели у два рејона, у стари ужи, и у њиве, од граница старог на до међе новога, и да се за стари донесе одлука, да се све варошке модерне установе имају на прво место извршити у њему а за нови да се само донесу грађанске одредбе односно просецања нових улица, њихова правца и везе са широким улицама, нивелације, грађења тротоара и т. д. – али и то је по самој суштини ствари непотребно, пошто свугде у свету н а ј с т а р и ј и д е о в а р о ш и и м а п р в е н с т в е н о п р а в о н а у р е ђ е њ е.

Из свега овога јасно се види, питање о рејону вароши чисто је и одређено: или ћемо једном одредити рејон вароши и тиме створити могућност да Београд постане модерна, угледна престоница Србије, или ћемо оставити ширење вароши на милост и немилост личној спекулацији и тиме престоницу Београда претворити у грдно неуређено село.

Коста Главинић. Г. Пачу је све изложио, што треба имати на уму при решавању овога питања.

Ја само имам ово да кажем: да је садања комисија дуго мислила како да повуче рејон и преко срца решила, да предложи оваку границу.

Пређашњи рејон, што је министар одобрио, а који општина није усвојила, обухватао је већи део селишта. Сад је комисија проширила рејон на Сави и Дунаву, де има општинског и дунавског земљишта, које се неће парцелирати донде док се не јави права потреба за ширење Београда.

Досад нисмо имали грађевински закон а сад кад решимо рејон можемо имати одмах и тај закон којим се може у многоме помоћи незгодама што долазе због овако несретног рејона.

Ја мислим да је ствар ова довољно расветљена и сад може сваки гласати како је намислио. (Чује се: да се реши.)

Заст. председ. Свет. Карапешић Желите ли да решимо? (Да се реши).

Пошто је ово важно питање то ћемо гласати.

Ко је за комисијски извештај тај ће казати „за,“ а који је против нека каже „против.“ (Настаје гласање. После).

Гласало је 32 одборника „за,“ 4 „против.“ Један се уздржао од гласања И тако је усвојен рејон по комисијском извешћу.

Састанак је закључен.

Састанак је трајао до 9 часова у вече.

Радови статистичког одељења

(НАСТАВАК)

*

Имајући пред очима главну задаћу општинске статистике, изношење стања у каквом се општина у истини налази, прва нам је брига морала бити да приберемо што тачније податке У тој цељи, саставили смо били обрасце за дата, снабдели их лако разумљивим рубрикама и упуствима, па смо их за тим разашиљали где је требало на попуњење. Но покрај све наше јасноће, тај нас пут није одвео жељеној цељи. Материјал, који је долазио на разраду статистичкоме одељењу, није се могао употребити не само с тога, што није на време стигао, него и из узрока што на многа питања није одговорено ни приближно у оној мери у којој се то захтевало. Већина прикупљача бранила се да не располаже довољном спремом, али се нама чини да је прави узрок лежао у томе што се није имало воље вршити посао са потпуном марљивошћу. После оваквих неуспеха, не остајаше ништа друго, но да пођемо другим путем, да сав сакупљени материјал означимо као потпуно неупотребљив, и да, одустајући од прераде, приступимо непосредном прикупљању т. ј. да сами заћемо вадити податке из разних аката и протокола. Тиме смо себи натоварили огроман посао, који нам је задавао доста труда и одузимао много времена, али смо бар на тај начин добили тачне податке.

Но да би се подаци до којих смо на овај начин дошли, са коришћу употребили, нужно је претходно извршити једну већу статистичку операцију, којом би управо положили основицу целокупној општинској статистици, а то је: да се у најкраћем року, предузме нов попис становништва и занимања. Такав

попис, имао би се извршити по најновијем начину, за један дан а помоћу изучених бројача.

Од колике је важности попис људства и занимања за познавање политичких и социјалних односа, држимо да је сваком познато. Но поред важних питања јавног политичког живота, која се решавају помоћу пописа људства, има вазда других питања од еминентне практичке вредности, која такође очекују да се реше на основу фиксираних цифара у попису становништва и његовог занимања. Да напоменемо само, како је потребно, да се зна број и године деце дорасле за школу, те да би се на основу груписања разних класа година старости, могао добити појам за будућу формацију и размеру јавне наставе.

Исто тако, на основу пописа сазнаје се у каквом односу стоје трошкови око наставе, према броју становништва, да ли расту кад се и становништво увећава, или се са његовим умањивањем и сами смањују — «Према величини утрошеног капитала на образовање и користи коју отуда добијамо, цени се богатство народа» вели Енгел. Да ли ови елементи благостања расту или опадају, показаће нам пописи људства и податци о физичким, душевним и социјалним особинама становништва, као и тачно вођење свију промена, које долазе услед непрекидног кретања његовог. Даље, помоћу пописа људства, даје се извести груписање становништва по годинама старости, а упоређивањем броја умрлих у једној години са бројем његовим у почетку године, долази се до вероватноће умирања. На овај начин, добија се врло важна и битна основица, за осигурање живота. Најзад, помоћу комбинације резултата пописа људства, са бројем боловања и смртних случајева, једино би се могла извести рационална санитетска политика с обзиром на локалне прилике, које су изражена у бројевима. Попис занимања, престављају нам социјални карактер целога становништва, јер најважнија народно-економна питања, скопчана су за бројеве, што их даје статистика занимања, а њихов одговор, меродаван је и за привредну политику државе.

Одвело би нас и сувише далеко, кад би даље набрајали и објашњавали значај о попису људства, као основици за целокупну статистику; за то смо и навели само неколико обичних примера, тек колико да се види, како резултати пописа, нарочито кад се упоређује са другим сличним пописима, могу да послуже као полазна тачка, при испитивању разних појава друштвених; и да се без њих, не може извршити са успехом ни једно веће предузеће, јер, предузећа која се отпочну једино на темељу општих уписака и искуства, не испадају увек онако, како би ми то желели.

*

Према овоме што смо довде рекли, појамно је да се за сада и пре извршења пописа морамо ограничити, у излагању дојакошњих посматрања, упустити се једино у изношење факата како смо их добили, истичући при томе само појаве, које јако падају у очи. У опширна објашњавања, и ближа испитивања узрока, не можемо улазити, јер нам за то, као што рекосмо мало пре, недостају главни чиниоци, за упоређење њихово. Доцније пак, кад свршимо попис и тиме положимо базис општинској статистици, моћи ће се тачним статистичким испитивањима подврћи све појаве и целокупно стање општине и њеног становништва.

*

Пре но што отпочнемо са публиковањем података, које смо прикупили непосредно са самог извора решили смо се, прво да оштампамо попис људства од 1884. год., и ако он, као што смо и раније поменули, не представља право бројно стање овдашњег становништва. — Због те своје непотпуности и нетачности не даје се с апсолутним успехом употребити за статистичке цељи, али за то опет може послужити, као историјски материјал, за студију развића пописа људства код нас.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Дошао. Председник општине г. Никола П. Пашић вратио се с пута 6. ов. мес., у вече.

—

Водовод. Јуче је држао Одбор општински ванредни састанак, на коме је раније изабрана комисија стручњака поднела извештај о извршеном прегледу и оцени пројекта, који је за н. водовод, по уговору са општином, израдио г. О. Смрекер из Манхајма.

На овоме истом састанку поднео је и стални водоводни пододбор последњи свој извештај с дефинитивним предлогом о начину за извршење н. водовода.

—

Пијаца. У седници Одбора општинског 7. ов м. била је на дневном реду и молба 646 грађана, који траже, као што смо већ јавили, да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу. Али пошто је 3. тачком чл. 69. зак. о општинама предвиђено да право захтева пијаце имају они грађани који имају и право гласа на општинскоме збору, Одбор није могао узети представку у решење пре но што се и сам не увери да ли сви потписници имају право гласа. — Преглед потписа стављен је у дужност двојици повереника одборских, г. г. М. Велизарићу и Р. Драговићу, и чим они свој посао сврше, поднеће извештај одбору, да би могао донети своју одлуку, по закону.

—

Комора. Споразумно са председништвом општине, окружна команда предала је „Српским Новинама» на штампање азбучне спискове свију грађана, који дају комору за војну потребу.

Оштампавање ових спискова грађани треба да прате, јер се на други начин не може и неће саопштавати шта је на кога грађанина разрезано. Кад се штампање сврши, изаћиће у нашем листу објава у коме се року имају обратити с представком они, који разрезом нису задовољни.

Жалбе ће се изнети на оцену комисији која је и разрезала комору.

—

Оцењивачи. Поред оних грађана, што их је Одбор општински изабрао да у текућој години врше оцену набавака и израђевина за војну потребу, одређени су од стране Управе војне одеће још и ови:

За платно: г.г. Вукоман Милетић, Мијајло Мијовчана платнари, Милија Кара-Стојановић трговац.

За чоју: г.г. Милан Павловић, Новак Ђурић трговци, и Милош Вујић кројач.

За кожу: г.г. Андреја Одавић трговац, Никола Радоичић и Сава Младеновић обућари.

За металне ствари: г.г. Макса Антонијевић, Зарија Поповић, златари, Димитрије Наумовић, Добросав Нешић и Риста Вељановић казанџије

Наредба

Према правилу за преглед стоке и меса од 7. фебруара 1883. год. Бр. 686. (санитетски зборник књига II. свеска III) забрањено је удување ваздуха испод коже заклане марве.

Пошто се приметило да се многи клачи не придржавају постојеће наредбе то се овим поново најстрожије забрањује удување ваздуха испод коже, и сваки онај који поротивно уради, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. марта 1890. год. АБр. 187.

С Т Е Ч А Ј

При општини београдској упражњено је место заједног општинског лекара — у кварту савамалском.

Позивају се они лекари који желе ово место заузети, да се до 20. ов. м. са својим документима обрате општинском Суду.

Плата је буџетом одређена у 2000 динара. Првенство имају они који су родом из Србије и српски поданици.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. марта 1890. АБр. 405.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 15. марта тек. год од 2 до 5 сати после подне држаће се у канцеларији грађевинског одељења Суда ово општинског јавна усмена лицитација за грађење једног амбара за смештај хране за коње ватрогасне чете.

Кауција полаже се при лицитацији у 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, план и предрачун могу се видити у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 28. фебруара 1890. г. у Београду Бр. 157.

Војна наредба

Позивају се сви доле именовани обвезници I. позива да до 15. тек. мес. предстану командиру I-ве чете VII. батаљона Краља Александра I-ог у великој касарни, ради одржања вежбе.

Који год од именованих у списку обвезника и овом гређем позиву ове команде не би следовао, искусиће последице које прописује чл. 159 и 162 „правила и уредбе“ о војној дисциплини а то је: петнајест дана затвора.

Обавезници I. батаљона I. позива VII. пуковског округа који се још нису јавили.

Редови: Јеврем Миленковић столар, Димитрије Урошевић апотекарски помоћник, Хајим С. Амар калфа, Божидар Банковић ђак, Андреја Шолм калфа кројачки, Коста Борђевић памуклијаш, Станоје Обрадовић, калфа трговачки,

Каплар: Мирко Ковачевић бакалин.

Редови: Илија Ж. Бурић, Петар С. Јовановић, Лазар Димитријевић, Јанићије Јанковић лебар, Апостол Илић млекација, Љубисав Лишанин земљоделац, Петар Ж. Јовановић циганин, Петар Ј. Стевановић свирач, Војислав Иваповић зидар, Светислав Огњановић практикант Мијајло Достанић практ. Јанко Димитријевић зидар, Коста Тапасковић надничар, Лазар Николић код кафане Чубуре врачарске, Илија Рајковић млинар, Коста Глигоријевић млекација.

Поднаредник: Владимир А. Романовић практикант у окружном суду

Каплар: Лазар С. Ђуковић касапин.

Редови: Живко Гавриловић чувар, Јозеф Алијас калфа, Тодор Мраовић бакалин, Никола П. Јовановић ђак, Владимир Јовановић ђак, Којен Вилхелм Ганц трговачки калфа, Петар Јосифовић обућар. Стеван Обеовић обућар, Крста Ковачевић ђак, Данило Илић бозаџија, Стеван Шпацир кочијаш, Милош Божић трговачки калфа. Јеротије Динкић трговачки калфа Петар Зорић млађи фактор, Арса Димитријевић помоћник апотекарски, Илија Аранђеловић пиљар, Ламбра Симоновић пиљар, Спира Тодоровић пиљар. Христифор Поповић келнер, Јосиф Калдерон трговац, Божидар Л. Трифковић слагач, Миленко Марковић агент, Сима К. Наумовић касапин. Јаков К. Пинто трговац, Мијало Јовановић ноћни стражар. Гаврило Недељковић бакалин, Живојн Лазарић практикант, Младен Екмечић штампар, Јован Дрекалић калфа бакалски, Никола Карапешић син Стевана Карапешића, Драгутин Станојевић подкивач Анђелко Грашић памуклијаш, Сава Бошковић бивши практикант, Моша Демајо кројач, Алаксандар Стојковић ђак, Драгутин Стевановић зидар, Коста Нешић сатлер, Божа Трешић дијурниста, Димитрије А. Бурић ђак. Драгутин Р. Степановић ђак, Милан Пујић ђак, Лазар Димитријевић бакалин, Илија Васиљевић калфа бакалски, Наум Трајковић лебар, Давид С Давичо ђак, Никола Радосављевић кафеџија, Алекса Јевић слуга, Миша С. Стајевић калфа браварски, Бранислав Милинковић, Мијало Николић кафеџија, Владимир Вељковић, Милорад Т. Павловић, Митар Јовановић Петровић млинар, Владимир Рапић Даниловић калфа гвожђарски, Гаврило Бојановић калфа трговачки. Илија Живковић, Владимир Бошковић, Добривоје Николић калфа браварски, Светозар Миловановић, Драгутин Стевановић практикант, Јован Сопановић, Асудан Петровић, Давид Хајим ђак, Драгутин К. Протић преко пута двора ђак, Драгољуб Савић слуга.

КБр. 1339. Из канцеларије VII. пуков окр. команда 1. Марта 1890 год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 27. фебр. до 5. марта закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
17,250	Брашна пшенич.	19·50	52,890	Сена . . .	5·50
2,690	Брашна кукуруз.	12·—	5,200	Сламе . . .	3·—
58,050	Пшенице . .	15·20	763	Шишарке . .	45·—
59,509	Кукуруза . .	10·50		Воска . . .	—·—
	Ражи . . .	—·—	147	Сира . . .	70·—
	Крупника . .	—·—		Лоја топљена	—·—
22,843	Јечма . . .	12·50		Лоја нетопљена	—·—
2,011	Овса . . .	13·50	251	Масти . .	102
	Кукуруз нови	—·—		Слапине . .	—·—
11,368	Пасуља . .	24·50	246	Сува меса .	60·—
8,200	Кромпира . .	8·50	15,634	Вуне пране	200
55,112	Арнаџика . .	19·—	61,157	Свиња дебелих	78·—
5,245	Црна лука .	10·—	1.964	Ћумура дрвена	6·50
591	Бела лука. .	30	30,710	Креча . . .	3·40
2.330	Лука аршламе	6·50		Купуса кисела	—·—
3,823	Јабука . .	24·—		Рена . .	—·—
	Крушака . .	—·	Литара		
1,101	Ораја . . .	21·—	22,002	Вина црна .	18 —
	Грожђа . .	—·—	4,330	Вина бела .	20.—
	Шљива сирових	—·—	15,170	Ракије шљ. мека	24·—
1,178	Сувих шљ. нов.	30·—	621	Ракије „ љуте	70·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 27. феб. 5. марта 1890. год. 1126 дин. 40 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 12. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 18. марта 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

Последња студија техничког пододбора о начину за извршење новог водовода

Пошто је и пројект за вод вод београдски већ готов и прегледан, технички одбор, који је пре две године образован, да претходне радове изврши, сматра да је свој задатак испунио, те је готов да Општини београдској преда сав прикупљени стручни материјал и преписку, а уједно да поднесе рачун о утрошку одобрених кредита за истраживање воде.

Овом приликом технички одбор хита, да извести Одбор општински и о неким мањим накнадним радовима, који се у току израде самога пројекта морали предузети, а о којима до сада није имао прилике да реферише.

На име, при израђивању пројекта показало се, да оно место, које је испрва било предвиђено за смештај спољне инсталације, није најповољније за полизање нужних грађевина, а то поглавито с тога, што би биле потребне тешке и скупоцене фундације, а и осигуравање од поплаве исто би тако са великим издатцима било скопчано.

Тим поводом тражио је пројектанат, писмом својим од 16/28 VIII. 1889., да се накнадним сондажама у Макишу одреди сигурнији и пробитачнији положај за инсталацију спољних постројa.

Према одредбама уговора за израду пројекта, од 22. III. 1889. г., општина је била дужна да та накнадна испитивања предузме а технички одбор, увидевши умесност и корист њихову, приступио је одмах и извршењу. Материјалних тешкоћа око извршења тих радова није било, пошто је из одобрених кредита за истраживање воде било још на расположењу новаца, колико је за те накнадне радове потребовало.

Но како се су чланови техничког одбора, који су у име његово све претходне послове за водовод руководили, у доба када је пројектант извршење поменутих радова захтевао, на страни налазили; то је тек по њиховом повратку било могућно, да се на лицу места, а у споразуму са пројектантом, г. Смрекером, утврди на којем месту и какве сондаже ваља накнадно предузети – те је то учињено тек 1-ог Септембра прошле године.

Сам рад трајао је више од месец дана а резултате истога могао је технички одбор пројектанту испратити тек 10-ог Октобра прошле године.

На тај начин проузроковано је у самој изради пројекта задоцњење од 6 недеља; но оно је било неизбежно, и у интересу економије при грађењу водовода. У исти мах тиме је констатовано, да за то задоцњење нема никакве кривице самога пројектанта.

Овде је место да се сетимо и обећања техничког одбора, које је он у више прилика у својом ранијим рефератима чинио, а које се односи на израду опширног стручног извештаја о извршним претходним радовима.

Детаљисан извештај о таквим пословима, са свима прикупљеним податцима и графичким прилозима, користан је, како у интересу науке, тако и за Општину која је таква испитивања предузела; јер на тај ће се начин пред стручним светом констатовати, да ли су предходни радова извршени са потребном озбиљношћу и према савременим захтевима науке.

Такве извештаје у новије доба обично публикују све општине, које овакве замашне радове предузимају и извршују.

Са обзиром на то и технички одбор обећао је, да по свршетку истраживања поднесе тако спремљен стручан извештај.

Међу тим, пошто је то замашан и трудан знаначки посао за који треба и времена и извесних трошкова, технички одбор до данас није могао да испуни своје обећање. Тиме пак није речено да тај посао мора остати неуређен, нити у овом случају одложено значи и остављено, а ми имамо примера где су такве радове накнадно публиковали и други људи, којима стоје на расположењу много већа средства и више стручних снага. Тако је и минхенска општина такав извештај штампала, пошто је нов водовод већ готов био.

Технички одбор мисли, да је нашао најбољи начин за извршење и овог посла, стављајући га у дужност надзорној комисији, која ће у име Општине руководити пословима за грађење водовода, а о којој ће мало ниже бити опширније говора.

Даље пошто је технички одбор, поред извршења претходних радова, узгред спремао и неке податке, потребне за пројектовање канализације, а канализација вароши такав је посао који треба упоредо са водоводом, или бар одмах за овим да се предузме; слободни смо на овоме месту да обратимо пажњу Одбора општиског и на то, да би зарад начелног решења питања о канализацији ваљало што пре тај посао поверити једној стручној комисији од инжињера и лекара.

Најзад на овоме месту дужност је техничке комисије да Одбору Општинском и о следећем реферише.

Са обзиром на то, што Општина београдска мора да тежи, да послове око грађења водовода а и доцније радове при употреби истога, врши по могућству само својим људима: технички је одбор 31/III. 89 поднео предлог Одбору општинском, да једнога од млађих и способнијих инжињера наших упути на рад код г. Смрекера, при грађењу водовода у Љубљани.

То је Одбор општински на састанку својем од 3/VI. 1889., и решио; а послат је г. Јоца Јовановић, окружни инжињер смедеревски, који се морално обвезао да при извршењу водовода као инжињер стави своје услуге Општини београдској на расположење.

Исти је г. био о трошку Општине београдске за време од близо 6 месеца, а вратио се из Љубљане око половине Октобра прошле године, пошто је грађење водовода у Љубљани у главноме довршено било, а он није пристао да по жељи нашој и даље остане на раду код г. Смрекера.

Г. Јовановић поднео је, као свој извештај кратак опис новог водовода у Љубљани, са више прилога тамошњих инструкција за разне радове при грађењу истога, што се све овде под 1. прилаже.

По уверењу г. Смрекеровом, а тако исто и председника Општине Љубљанске, г. Јовановић показао се као потпуно употребљив и за сво време својега рада у Љубљани био је приљежан и ревностан, тако да ће и при грађењу нашега водовода моћи бити корисно употребљен.

Сем помоћи од Општине београдске, приликом повратка својег из Љубљане, добио је г. Јовановић новчану награду од г. Смрекера и од општине љубљанске, од првога 100 а од друге 250 фор. аустр. вредности, што такође служи као доказ да је својим радом у Љубљани одговорио нашим очекивањима.

Одбор општински поступиће према овоме; само у својем интересу, ако при узимању потребног стручног персонала за грађење водовода има у виду и г. Јовановића, те га као једнога од својих инжињера ангажује и на томе послу употреби.

Сматрајући овим свој посао као довршен, и полажући Одбору општинском у своје време дати јој мандат, техничка комисија за извршење претходних радова за водовод, осећа уједно као своју моралну дужност, да изнесе своје мишљење и о самоме начину грађења водовода.

У својем извештају од 12. II. 1889. год., технички одбор имао је већ прилике да заступа мишљење, да ће за Општину београдску бити најкорисније, да грађење својег водовода предузме у сопственој режији. На може се узети и да је Одбор општине вароши Београда то начелно и усвојио; јер је решењем својим од 15. II. 1889. год. овластио председника Општине и технички одбор да продуже преговоре са г. Смрекером, односно закључења уговора за руковођење грађењем, на тој основи па да уговор поднесу на одобрење.

Технички одбор и данас стоји на истом земљишту, а противан је давању целога посла у израду једноме предузимачу поглавито из следећих разлога.

Извршујући водовод преко једног главног предузимача, општина губи много од својег непосредног утицаја на сам ток радова при грађењу водовода и скучава своју слободу диспозиције. А ово је шт тно с тога, што нигде није могућно, а нарочито не за варош као што је Београд, где још ни регулација ни многи други радови нису извршени, да се сва техничка питања са потребном детаљношћу у напред реше. На против много што шта има тек да се дефинитивно диспонује у току радова, па и сам обим појединих радова мораће у оквиру укупног посла да се делимице повећава или смањује.

Грађење водовода преко једног предузимача стало би Општину много скупље, но ако тај посао у својој режији изврши. То је с тога, што и генерални предузимачи врше поједине послове преко мањих предузимача; па тако често један посао прође кроз више руку, докле дође до правог извршења. При томе разуме се да и непосредни извршилац, и сви посредници до главног предузимача, заједно са овим траже своју добит. Примера о томе имали смо и ми при извршењу грађевинских послова на нашој државној жељезници. Дакле ако Општина буде непосредно давала у израду све поједине послове при грађењу водовода уштедиће велики проценат од укупне суме за грађење, који би иначе као добит морала предузимачима дати.

Даље, кад се укупни посао даје једноме предузимачу у израду, никада није могућно са истим тако детаљни уговор саставити, којим би се могло унапред предвидети, како ни у којем погледу интереси општински не би дошли у опасност.

Куд и камо је још неповољнији случај, кад је главни предузимач уједно и концесионар или зајмодавац. Такви концесионари, а нарочито какви су се нама до сада са стране нудили, траже пре свега неоправдано велику добит, и за једну и за другу услугу; а поврх тога, на штету целе установе, обично теже они и неоправданој економији у своју корист, како при грађењу тако и доцније при експлоатацији. Ка томе долази и то, што није могућно довољно сигурно и успешно контролисање косцесионара у вршењу њихових обавеза, поред знатних трошкова за то и т. д. Све је то у велико искуством потврђено, јер где год су поједине вароши своје потребе на тај начин подмиривале нема скоро случаја, да се нису озбиљне незгоде и компликације изродиле; па је то често ишло до тога степена, да би се поједине општине радије лишиле и користи од појединих установа својих, кад би се само могле ослободити глобација, што су их саме себи на врат натоварile. Уједно концесионари који на „Оријенту“ у који обично и нас рачунају, траже претерану гаранцију залогом најважнијих прихода; тако, да би Општина одузела себи могућност да доцније предузме извршење и других својих установа, које буду од потребе.

Најзад било да Општина врши своје послове преко концесионара или главних предузимача, било у сопственој режији, она мора поднети извесне трошкове за вршење назора. Ти су трошкови истина већи при раду у режији, али је с тога и сигурност за правилну израду много већа, а интереси су општински боље очувани. Уједно вишак трошкова око надзора, при извршењу послова у режији, куд и камо је мањи од суме, која би се као добит морала каквом главном предузимачу издати; тако, да се може са сигурношћу рачунати, да ће Општина при грађењу уштедити најмање 15% од укупне суме, ако водовод у сопственој режији изврши а то извесно није мало при овако великом послу.

Данас шта више није већ толика оскудица ни у спремним људима код нас, да би се морало приступити извршењу водоводе на један или други од она два, истина комотнија али и скупља и некорисија, начина. А вршећи посао у режији, Општина ће имати прилике и да обрати пажњу на довољну спрему својих људи, како ће их моћи са користи употребити при обдржању и експлоатацији новог водовода.

Па на крају крајева, подижући нови водовод, Општина мора првенствено да има у виду побољшање санитетских прилика мора дакле да створи могућност, да грађанству даде што већу количину воде. по што мању цену. То се пак у принципу већ не може да сложи са давањем водовода у концесију.

Одбор општине вароши Београда има дакле пуно основа и разлога, да данас дефинитивно реши, да се грађење варошког водовода изврши у општинској режији.

Питање је сада, да ли је извршење водовода у општинској режији могућно, као и на који би се начин то сигурно и корисно извести могло.

Технички је одбор потпуно убеђен у могућност таквога рада, а изложиће овде како мисли, да ће бити најкорисније, да се изврши организација целога посла.

Персонал данашњег инжењерског одељења у београдској општини и сувише је мали а редовним пословима толико претрпан; да не може бити ни помисли, да се са тим персоналом може извршити тако велики посао, као што је грађење водовода. Према томе Општина београдска мораће и у томе погледу следовати примеру многих других општина, које су такве радове вршиле; дакле мораће образовати нарочити грађевински биро, са потребним персоналом, зарад непосредног руковођења свију грађевинских послова при грађењу водовода

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

СМРЕКЕРОВ ПРОЈЕКТ

Извештај комисије о прегледу пројекта по уговору израђеног за н. водовод.

Решењем Одбора општинског од 20. Новембра 1889. године, одређени су подписани у комисију за преглед г. Смрекеровог пројекта за београдски водовод, што га је израдио по нарочитом уговору са Општином.

Комисија се састала први пут 3. Децембра пр. год. и пошто је поверени јој посао у 14 састанка довршила, част јој је овим поднети Одбору општинском извештај о учињеном прегледу, са својом оценом поменутог пројекта.

Сходно уговору са Општином, г Смрекер је поднео сем пројекта, који се састоји из 30 листова цртежа у формату 70 на 100 сант., још и извештај са 150 писаних страна, предрачун са 164 писаних страна, и таблице о посматрањима вршеним за време предходних радова, са 50 писаних страна.

Пре него што пређемо на оцену поднесених радова изложићемо у кратко диспозицију водовода по овом пројекту.

Цео водовод састоји се у главноме из следећих постројења:

1., Постројење за прикупљање воде,
2., Постројење за црпење и издизање воде,
3., За спровод воде до резервоара,
4., Резервоар, и
5., Постројење за развод воде по улицама.

Сва ова постројења пројектована су, са обзиром на главни захтев у прописаном програму за израду пројекта: да водовод даје у прво време просечно 2000 куб. м. а у максимуму 3000 куб. м. воде дневно, а при дневном раду махина од 20 сати.

1. Постројења за прикупљање воде

подељена су у пројекту на две групе и то:

а., престројења за црпење подземне воде из Макиша.

б., престројења за прикупљање воде са извора Беле воде и других, који падином жарковачком на површину избијају.

Општа диспозиција ових постројења представљена је на листу 7.

За вађење подземне воде, пројектовани су бунари са филтрима по систему Смрекеровом, а за прикупљање изворне воде само је генерално изложен и описан начин, како би се те воде имале ухватити.

Са обзиром на то, што се по програму тражи за бунаре резерва од 25% и што је бунар, који је у циљи квантитативног покушаја за време претходних радова постављен, а који је истоветан са пројектованим бунарима, давао за време црпења преко $11\frac{1}{2}$ литара у секунди, при спуштеном нивоу воде у њему за $3\frac{1}{2}$ м.; пројектовао је г. Смрекер пет таквих бунара, који ће се у извесном размаку један од другог поставити, приближно у једној личији управној на ток подземне воде. Конструкција ових бунара представљена је на листу 9.

Од прилике у средини између ових бунара, а ближе другу рудничком, диспонован је главни зидан бунар, из кога ће се вода црпсти.

Вода из појединих бунара, долазиће у главни бунар натегама од гвоздених цеви, које своје сисаљке имају у више поменутим бунарима, а другим крајем улазе у главни бунар. Конструкција главног бунара изложена је на листу 8.

2. Постројења за црпење и издизање воде

пројектована су на следећи начин:

У близини главног бунара, намештена је зграда са свом потребном инсталацијом за црпење и издизање воде.

Сва машинска инсталација извршена је са резервом од 100%, а јачина за потребне машине, котлове и пумпе израчуната је према потребној количини воде и висини резервоара у који има вода да се истерује.

Сем ове зграде са машинском инсталацијом, пројектована је у близини зграда са становима за машинисте и једна шупа за угаљ, са колском вагом за мерење угља. Све ове зграде са целом машинском инсталацијом, представљени су на листовима 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. и 18.

3 Спровод воде до резервоара.

За спровод воде, од места где се црпе па до резервоара поставиће се, дуж друма рудничког и топчидерског, цеви од ливеног гвожђа, у прописаној дубини испод површине земље.

Ситуација довода представљена је на листу 19. и 20., а уздужни профил на листу 21.

На за то потребним местима предвиђен је известан број хидраната за ветрење (испуштање ваздуха) цеви, као и известан број затварача за испирање довода.

Исто тако предвиђене су и грађевине за прелаз топчидерске реке, железнице и мокролушког потока.

4. Резервоар.

Зидан резервоар, из којег ће се вода по вароши разводити, пројектован је на вису у близини крста Св. Саве (Возаревић крст)

Дно резервоара постављено је на коту 145 м. над јадранским морем. — Висина воде у резервоару износи 3,5 м., а резервоар је подељен у две једнаке потпуно одвојене коморе, свака са запремином од 750 кубних мегара.

Резервоар ће се укопати у земљу и озго засути за 1,5 м. земљом, ради одржавања сталне температуре у њему.

На листовима 22. 23. 24 и 25. представљена је конструкција резервоара у свима детаљима, и са графичким израчунавањем јачине сводова и зидова. Ради ветрења резервоара предвиђени су до изнад насипа нарочити вентилатори.

5 Развођење воде по вароши

Вода ће се по вароши разводити цевима од ливеног гвожђа. А цеви су те с једне стране у вези са цевима које спроводе воду у резервоар, тако да се вода може непосредно из доводних цеви по вароши разводити; са друге стране пак спојене су са резервоаром, из којега ће вода по вароши отицати, у време највећег потрошка и за време кад парне пумпе не раде.

Развођење је извршено комбинацијом система рачвања и циркулационог система.

За гашење пожара и поливање улица постављени су хидранти, а ради испирања цеви, затварања појединих огранака у случају оправке и иначе, предвиђен је потребан број затварача. Исто тако и за раздавање воде по улицама пројектоване су чесме, у виду гвоздене стубине а са нарочитим затварачем.

Највећи пречник цеви, које ће се у варошкој мрежи употребити, износи 300 а најмањи 80 милиметара. Укупна дужина цеви по свима улицама износи $40\frac{1}{2}$ километара.

Ситуација целе мреже цеви по појединим улицама, са назначењем места где ће доћи затварачи и хидранти, као и са назначењем калибра појединих водоводних цеви, представљена је на листу 26.

На листу 27. изложене су нормалије цеви од ливеног гвожђа, са наглавком и са ободом, као и појединих специјалних делова цеви.

Типови предвиђених затварача, хидраната и чесама, представљени су на листовима 28. 29 и 30.

Извештај, који је уз пројекат послат, подељен је у два дела.

У првом делу описани су претходни радови и то: од 1. до 9. стране изложена је у кратко хидрографија околине Београда, а на листу 1. приложена хидрографска карта те околине. Од стране 9. до 27. изложена су хидролошка испитивања за време предходних радова;

Од стране 27. и до 41. саопштени су податци за израчунавање потребне количине воде;

А од стране 41. до 89. наведени су захтеви о квалитету воде у опште, и описана је вода, која ће се употребити за будући београдски водовод.

У другом делу извештаја подробно је изложена на странама 89. до 147., диспозиција целога водовода, са детаљним описом и мотивацијом свију пројектованих грађевина.

Предрачун састоји се из седам одељака, а срачуната сума дели се према томе овако:

1., Постројења за прикупљање воде	— —	232.500 д.
2., Постројења за црпење и дизање воде	—	325.000 „
3., Довод до резервоара — — — — —		455 000 „
4., Резервоар — — — — — — — —		76 000 „
5., Мрежа цеви по вароши — — — —		610 000 „
6., За откуп потребног земљишта — — —		50.000 „
7., За надзор при грађењу и за непредвиђено		125.000 „
		1875 000 д.

Целокупна сума дакле по предрачуну износи 1,875 000 динара.

Као трећи прилог пројекту додат је табеларни преглед посматрања стања подземне и савске воде, за време предходних радова, и то: на првих 7 страна посматрања у бунару општинском код Тоболаровог млина; на странама 9. до 37. посматрања у избушеним рупама у Макишу бр. 1—12 у околини Белих вода; од стране 38. до 53. посматрања у осталим рупама у Макишу бр. 13—25 и на Сави.

Како се укупан посао за грађење водовода може поделити на две врсте радова, на радове грађевинске или инжињерске у ширем смислу, и на радове машинске; то се и комисија поделила на две групе, ради детаљнијег прегледа укупних пројективних радова.

Г.г. Јосимовић, Стаменковић, Главинић, Милашиновић и Марковић, предузели су преглед инжињерских радова, а г.г. Селесковић и Зорић прегледали су пројектовану машиниску инсталацију.

Остали чланови комисије као нетехничари, нису редовно присуствовали састанцима комисијским; од техничара пак г. Анта Алексић налазио се на путу, а г. Милош Дамјановић мора да је на други начин спречен био, те није никако долазио.

Приступив прегледу пројекта, комисија је исти узела у оцену, т. ј. да ли у колико одговара уговору и програму на основу којих је грађен, као и да ли је са општег стручног гледишта потпуно и целисходно израђен?

Тим својим прегледом комисија је нашла, да је у погледу прописан г програма за израду пројекта, г. Смрекер одступио само у толико, што је за парне машине, у место тражене резерве од 50% пројектовао за исту резерву од 100% — Ово увећање резерве међу тим иде само у прилог веће сигурности при раду, а потпуно је оправдан и с погледом на експониран положај машин. инсталације код Белих вода као и у опште с погледом на наше грађевинске прилике, према којима би и најмања оправка могла да проузрокује дангубу и прекид у употреби водовода. Сем тога, машинска инсталација са већом резервом, дозвољава у свако доба и лакше увећање укупног потрошка воде.

Остале тачке програма испунио је г. Смрекер потпуно.

*

У погледу опште диспозиције и појединих пројектованих грађевина, комисија је нашла: да ће према резултатима добивеним за време предходних радова, пројектована 5 бунара бити довољна да крај захтеване резерве од 25% дају просечно 2000 и у максимуму 3000 куб. м. воде за 20 сати сваког дана; а тако исто и размак ових бунара и њихов положај такав је, да црпење воде из једнога неће утицати на црпење из суседног бунара.

С погледом на што већу сигурност односно количине воде и лакше увећање исте доцније, умесно је што се уводи и вода са извора Беле воде, и других ситнијих извора који жарковачком падином избијају

Систем бунара за црпење воде, у погледу конструктивном за сада се сматра као најбољи, а нарочито за случајеве где се вода црпе из пешчаних слојева, као што су слојеви у Макишу.

Бунари су потпуно осигурани од мешавине горње воде у Сави, те су на тај начин, као и све зграде за спољну инсталацију, осигурани од поплаве

Један од најглавнијих а и најскупљих делова сваког водовода, јесу цеви за спровод и развођење по појединим улицама.

Према томе дакле и цена укупног водовода зависи у велико од тога, да ли су за све те цеви димензије рационално израчунате, или не.

Пречник доводних цеви зависи у главноме од количине воде, која се у резервоар диже, и од висине тога издизања. Што је пречник цеви при истој количини воде већи, у толико ће отпор при кретању воде у цевима бити мањи, те ће моћи дакле и машинска инсталација да буде јевтинија. друге стране опет цеви са већим пречником несразмерно су скупље од цеви мањега пречника.

Са обзиром на ова два супротна захтева, где са погледом на једну корист ваља претпоставити већи а са погледом на другу мањи пречник цеви; г. Смрекер је поставио себи за задатак, да изнађе тако звани финанциски најкорисниjи пречник за доводне цеви, т. ј. такав пречник, за који ће специјално у овом случају сума из трошкова за набавку цеви и за потребну моторну снагу, а са додатком капиталисаних трошкова око издизања воде, бити најмања.

Решењем овог задатка добио је г. Смрекер као најрационалнији пречник за доводне цеви од 267 м.м., па је исти, са обзиром на већу сигуност, а нарочито на могућност спровођења и веће количине воде доводним цевима, увећао исти на округао број од 300 м.м.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

IX. РЕДОВНИ САСТАНАК

28 фебруара 1890. год.

Били: Заступник председника, члан суда г. Светозар Карапешић; чланови одбора: г.г. С. Х. Милићевић, М Цветковић, Ђ. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, М. Јовановић М. М. Терзибашић, Ј Ж. Ђурић, В. Николић, Р. Петровић, Р. Р. Ђирковић, Љ. Јовановић, М. Николић, К. П. Михаиловић, К. Б. Михаиловић, Ј. Ђ. Големовић, А. Шток, М. Капетановић, Л. Дашковић, Ј. Станковић, Р. Драговић, М. Јо имовић, В. Витровић, Н. Л. Милишић, Ђ. Николић, М. Ј Марковић, К. Д. Главинић, Ј. Петковић, И. Цветановић, М. Јовановић, А. Ј. Одавић, Н. Р. Поповић, Д. Најдановић

I.

Најпре је прочитан и без измене усвојен записник одлука из последње седнице, од 23. ов. мес. а за тим је заступник председника хтео да даде одговор на питања из ранијих седница, али како на дневном реду има питања која се не могу одлагати — решено: да се одговори председништва одложе за ванредни састанак.

II.

По достави одборника г. Николе Милишића да је кућа у којој станују ноћни стражари веома влажна и по здравље штодљива, председништво изјавило да ће наредити комисијски преглед и даље што буде потребно предузме.

III.

Одборник г. Др. Марко Леко примећује да је раније наређено да се средом и петком редовно састаје комисија која прегледа прошлогодишње рачуне општинске, и како се рад не може да одлаже, држи да би од сада требало или седнице одбора или састанак комисије у други дан, место среде, одређивати. Налазећи да је среда врло подесан дан за седнице одборске, одобрено: да се састанци комисије за преглед рачуна не сазивају средом, него другог ког дана.

IV.

Поводом доставе одборника г. Р. Драговића: да је калдрма на пруги од царинског пристаништа до железничког насипа доста искварена, решено: да комисија од г.г. К. Главинића Ј. Големовића и А. Штока одмах учини преглед и поднесе реферат, како би се оправка могла на време предузети и што пре свршити.

V.

Председништво саопштава да је комисија учинила преглед акта и испитала радњу општинскога Суда по наплати калдрмије коју општини дугују браћа З. Поповић, и да ће мишљење комисије лично дати оплашћени члан.

По саслушању реферата известиоца комисије г Јов. Симића, Одбор је одлучио: да се предмет преда општинскоме Суду да по § 465. зак. о поступку судском надлежно поступи.

VI.

Председништво саопштава да је по ранијој одлуци одборској чињен корак код Г. Министра грађевина за одобрење да се за општину може у потребној количини превући моравски шљунак по цену по коју га и држава за своју потребу набавља. Али како се најпре има да подмири државна потреба општини је одговорено да мора сачекати најмање месец дана. Услед овога држана је 23. ов. мес. лицитација за набавку 5865 m^3 тученог шљунка колико је потребно па да се ове године може извршити оправка насипа.

На лицитацији није ни један предузимач хтео да лицитира што се у кратком року тражи велика количина шљунка па им је немогуће обвезати се да шљунак ливерују по повољну цену.

Узимајући у обзир могућност да се због пролетње поплаве моравских долина може врло лако знатно дуже чекати на моравски шљунак, Одбор је одлучио: да комисија од г.г. Р. Драговића, Мише Николића и Михаила Цветковића обиђе све београдске камене мајдане и покупује оне количине туученог шљунка које се у мајданима готове налазе, и које према томе могу по јевтину цену добити За осталу количину обратити се опет Г. Министру грађевина молбом да се превлачење морав. шљунка за општину колико је могуће више ускори.

VII.

Грађевинско одељење реферише да је друга лицитација за набавку 659 куб мет. дунавског и савског песка држана 27. о. м. Испала је од прве скупље а остала на Петру Димитријевићу, и то: дунавски по 2·80 а савски по 3·81 дин. од куб. метра.

Усвајајући лицитацију Одбор је решио: да се узму свих 659 к. мет. дунавског песка с тим да ливерант предају изврши у року од 15 дана.

VIII.

Према реферату грађевинског одељка да и на другој лицитацији за набавку олучног и ивичног камена није било лицитаната — одлучено: да општина сама набави камен и узме раденике па у режији грађевинског одељка да се изради потребна количина ивичног и олучног камена — за калдрму у фрушкогорској улици.

IX.

Председништво реферише да је до сада и у варошком и у савамалском кварту вршио дужност један општински лекар г. Др. М. Хаџи-Лазић, али како су данас послови општинскога санитета још већи, налази да упражњено место треба што пре попунити, те тако да савамалски кварт добије свога лекара, који ће у томе кварту и становати; а у кв. варошком Др. Хаџи-Лазић да може поред свију дужности оп. лекара обраћати и што већу пажњу прегледима на пијаци.

Слажући се с гледиштем представништва, Одбор одобрава: да се одмах распише стечај за општинског лекара у кварту савамалском.

X.

Према накнадном тражењу Управе вароши, изабрани за

присутнике кривичним испитима у кв. теразијском још и ова лица: Живко Тодоровић магаз, Мијаило Михаиловић бак. Младен Милић трг., Димитр. Кнежевић трг., Спасо Илић механ., Мијаило Тодоровић магаз, и Биљан Вуковић каф., а ослобођени Сава Недељковић и Ник. Јовановић лебари.

XI.

Према молби и поднетим лекар. сведоџбама ослобођен од туторске дужности г. Илија Савић а на његово место за глав. тутора палилулске цркве изабран: Младен Стојићевић рентијер.

XII.

Грађевинско одељење реферише (Г.Бр. 84) да су се две одлуке одбора из прошле године показале непрактичне и по интересе општине и штетне, и да их с тога треба укинути. Прва: да место 10% може лицитант при лицитацији полагати кауцију 5% у готовом а других 5% да му се у таквом случају задржава од прве рате зараде; а друга: да се у условима лицитације ставља да отпаци камена остају својина општине.

Из показаних разлога напазећи да је гледиште грађевинског одељка умесно, Одбор је решио: да се обе ове одлуке укину а што се тиче кауције при лицитацијама, придржавати се само закона.

XIII.

Између „јевремове," „дечанскове" и ул. „градско поље" стоји неоткопан један троугао за који је по разумевању комисије откопавање одобрено решењем о откопавању самих улица, на чијој се средокраћи овај троугао налази. Али како председништво не жели да се без знања Одбора и тај делић узима у посао, моли да седница донесе закључак.

Делећи гледиште комисије, Одбор одобрава: да се по нивелети откопа и овај део, који није до сада откопан, а земљу предузимач да односи.

XIV.

Заступник председника износи акт Живка Кузмановића трг., којим моли да Одбор општински узме у оцену: да ли би и по саму општину било корисније ако се промени линија регулације у ул. у колико је потребно дати други пресек па да он може подићи дуж целог свог имања велику зграду са лепом фасадом.

Пошто молилац изјављује да за земљиште које отпадне, не тражи накнаде, Одбор је решио: да комисија од г.г. М. Јосимовића, К. Главинића и М. Капетановића даде мишљење неће ли бити какве штете по суседе и по саму регулацију целе улице, ако одбор усвоји и Г. Министру грађевина препоручи што молилац тражи.

XV

По прочитању акта Управе друштва: „Кола Јахача" којим се од општине тражи помоћ за утакмицу што ће се приредити приликом Стогодишњице Господара Јеврема, Одбор изјављује: да општини није могућно давати помоћ и на утакмице које друштва приређују; а у овом случају тим мање, што је прилогом за утемељачки фонд општина учинила према „Колу Јахача" и његовој цељи колико је могла.

XVI.

Председништво саопштава да је на дневном реду извештај комисије која је имала у задатак да измени називе оних улица које су имале неподесне називе и за варошке одељке.

По саслушању комисијског реферата (АБр. 363.) и објашњења известиоца г. К. Главинића усвојен: предлог г. Ђоке Димитријевића да се извештај комисије претходно изнесе на јавност у општинскоме листу да би се дала прилика да сем Одбора и грађанство узме у оцену мишљење комисијско. — Према овоме, решењу да се приступи после неког времена.

XVII.

По саслушању акта којима се траже уверења, — Одбор је изјавио: да је г. Др. Никола Х. Николић лекар, доброг владања и стања, Коста Гроздановић кочијаш доброг владања а спротог стања, Никола Блажић механџија, непознат; и Сима Павловић кафеџ. доброг владања.

X. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. марта 1890. год.

Били: Заступник председника члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г.г. М. Јанковић, Љ. Јовановић, М. Јосимовић, Соломон Ј. Аврије, Ђ. Димитријевић, А. Ј. Одавић, М. Капетановић, М. Николић М. Цветковић, Ђ. Николић, Н. Р. Поповић, Р. Пуљевић, К. П. Михаиловић, М. Јовановић, М. Ј. Марковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, А. Шток, М. Велизарић, Ј. Тадић, Л. Дашковић, Н. Л. Милишић, И. Цветковић, В. Витровић, Д. Најдановић, Р. Драговић, Ј Ђ. Големовић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред прочитан је и примљен записник одлука из последње седнице.

II.

Одборник г. Никола Милишић интерпелише председништво: да ли му је познато да предузимач који откопава „крагујевачку" улицу не односи земљу у „Књаз-Милошеву," како је погођено, него њоме насипа фрушкогорску улицу, која је много ближа.

Заст. Председника одговара да је интерпелант преухитрио саопштење, које је председништво спремило за данашњу седницу; наводи да је општински Суд допустио да предузимач насипа у фрушкогорској улици извесну количину земље, да би улица у целом простору своме добила висину каква је по нивелацији потребна па де се може калдрмисати.

Обзиром на то што је у ранијој седници решено да се калдрмише фрушкогорска улица како би она служила за саобраћај кад се у „књаз-Милошевој" улици насипање отпочне и због тога саобраћај у њој забрани. — Одбор одобрава: поступак Суда остављајући председништву да постигне јевтинију цену превожње, пошто је фрушкогорска улица ближа, и да настане да се пре калдрмисања добро набије земља која се сада буде насула.

У исто време председништву је препоручено да у идућој седници реферише чијом кривицом није раније кад је фрушкогорска улица нивелисана, насуто земље колико је требало.

III.

У одговор на питање г. К. Главинића о ненаплаћеној калдрмији из прошлих година, председништво подноси реферат рачуноводства с поименичним назначењем колико ко дугује општини.

По саслушању реферата који показује да вересија калдрмије износи 19.984,54 динара, Одбор је примио к знању изјаву председништва да ће општински Суд најжешће настати да се од свију дужника наплата изврши што пре; а у будуће да се неће допустити никакве дуговање, најмање још без потпуног и неодложног обезбеђења општине.

IV.

Председништво дало одговор на интерпелацију г. Н. Р. Поповића из прошле седнице, изјавом: да се приход од аренде прибира уредно а само су два случаја била у пр. години где се без принудних корака наплата није могла извршити — што је примљено к знању.

V.

По тражењу из прошле седнице да се поднесе извештај о рачунима управе нов. гробља, председништво саопштава да је благајник изјавио ово:

„Благајну новог гробља прегледа на крају сваког месеца иста комисија која врши преглед и других двеју благајна. Тој комисији по генералној одлуци Одбора спада у дужност да подноси Одбору извештај и о гробљанској благајни. Жели ли пак Одбор да се састави преглед свију издатака од како је постало ново гробље па до данас, то би био посао који иште времена и морао би се поверити нарочитом лицу или рачуновођи, кад се овогодишњи буџет сврши. Што се тиче рачуна од како је почетком прошле године извршена промена општинске управе па до данас, о томе се може одмах саставити извод — ако Одбор жели само тај део рачуна."

Према овоме одговору Одбор препоручује председништву да на начин који изабере, нареди да се састави целокупан извод о свима досадањим издацима и примањима.

VI.

Према одлуци из прошле седнице да се попуни комисија која на основу ранијег решења има да продужи рад и даде мишљење о регулацији у бари венецији, — изабрани за чланове комисије: г.г. М. Николић, Р. Драговић, А. Шток, Мијаило Јанковић с тим да се и оп. инжињер комисији придружи.

VII.

Председништво саопштава да је изабрана комисија у про-

шлој седници дала мишљење да се може потпомоћи Ж. Кузмановић у тражењу измене регулационе линије у улици „царигрдској“ како би дуж целог свог имања добио и авлиј без прелома те да може саградити кућу са правилном фасадом.

Мишљење комисије усвојено је допуном да за земљиште које отпадне променом линије, молилац нема права тражити икакву накнаду; оно ће потпасти под улицу.

VIII.

Према реферату председништва да се имају одредити још три помоћника туторска, изабрани: за Саборну Цркву Риста Милушић; за Палилулску Голуб Јањић; за „Ружицу“ Јанаћ Константиновић.

IX.

По саслушању свију аката, који се односе на кафанско право Косте Ћукића, изјављено: да у улици „Узун-Мирковој“ где он жели отворити кафану није кафана никако потребна, јер их има довољно, и да се по томе отварање нових кафана не сме допустити.

X.

Председништво саопштава да је поднела извештај комисија, којој је поверено да даде мишљење: шта би требало учинити за измену прописа о аренди на клање и продају свињска меса.

Извештај гласи:

„Комисија је најпре узела у оцену највише решење од 23. нов. 1859. год. В. Бр. 5169. (Збор XII. стр. 91.) по којем су и друге општине овлашћене да наплаћују таксу као и београдска општина (по решењу од 10. нов 1853. год. В. Бр. 1100) на свињско месо.

Према овоме комисија је нашла да треба предложити одбору: да преко суда општинског поради код Господина Министра унут. дела да се поменуто највише решење законодавним путем укине, и овласти општина београдска као и све варошке општине у Србији, да као и за говеђе месо одређују таксу и начин наплаћивања.

Даље да се у овом законодавном решењу нарочито обрати пажња на прерађивање меса, масти и сланине за извоз, потпомажући сам тај извоз.

Сем овога да се укине сасвим највише решење од 17. јуна 1861. год. В.Бр. 1331. (Збор XIV. стр. 134.) којим је одређена такса за салане.

Највише пак решење од 30. јануара 1861. год. В.Бр. 218. (Збор XIV. стр 9.) да остане и даље, јер се њиме даје право општини да може одобравати и давати под аренду салане дакле, да може у случају да јој салане нису потребне, и забранити држање истих и таксе одређивати.

Са овим је комисија нашла да нема даље шта да ради, јер би само одређење таксе, дошло доцније на ред кад се законодавним путем ово питање реши.

Усвајајући мишљење комисије, Одбор оставља председништву да одмах од стране општине учини надлежном месту потребан корак.

XI.

Према реферату комисије (Л.Бр. 194) о прегледу закупљене куће у којој станују ноћни чувари — решено: да се позове сопственик да одмах предузме поправку по мишљењу комисије.

Не одазове ли се томе, оправка да се изврши по уговору на рачун сопственика.

XII.

Председништво реферише да је дрварске плацеве потребно насути у колико су и улице између њих по извршеној нивелацији добиле виши ниво.

Према овоме одобрено: да предузимач који из „спасовске“ улице носи земљу у бару венецију код кантара, престане тамо насипати земљу, па да продужи насипање дрварских плацева до потребне мере.

XIII.

По саслушању аката којима се уверења траже — Одбор је изјавио: да је Милан син Јована Тодоровића доброг владања: а Димитрије Вукдраговић непознат.

XI. РЕДОВНИ САСТАНАК
7. марта 1890. год.

Били: Заступ Председника члан Суда г г. С. Карапешић, чланови одбора г.г. С. Х. Милићевић, М. Јанковић, К. Б Михаиловић, В. Николић, М. Јовановић, М. Јосимовић, Др. М. Т. Леко, М. Капетановић, Л. Дашковић, К. П Михаиловић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, Р. Р. Ћирковић, Ј. Симић, К. Д. Главинић, А. Шток, П. Л Милићић, Г. Бркић, В. Витровић, М. Велизарић, Н Р. Поповић, М. С. Денчић, М. Цветковић, Р. Драговић, Р. Пуљевић, Д. Најдановић.

I.

По прочитању записника одлука из напредне седнице од 3. ов. мес. решено да се учине ове допуне:

а) код бр. 98. да се сопственику куће, у којој станују ноћни стражари, учини отказ, ако не буде хтео извршити оправку по мишљењу комисије; и

б) код бр. 105. — да се Кости Ћукићу не може дати кафанско право у „Узун-Мирковој“ улици и с тога, што се у близини налази школа.

II.

Према саопштењу председништва да је одборнику г. Миши Николићу не могуће због послова државне службе бити члан и у комисији за регулацију у бари венец ји, одлучено: да се Миша Николић ослободи чланства у реченој комисији, а на његово место изабран г. Мијаило Цветковић.

III.

Председништво саопштава да је конзисторија београдска (Г.Бр. 184.) спровела на увиђај план који је израдио архитект Св. Ивачковић за цркву на новом гробљу — што ће је поднети г-ђа Драгиња удова пок. Стаменја Петровића.

Како је раније од стране општине изјављен пристанак под условом да се црква сагради по плану који и Одбор општински буде усвојио — р е ш е н о: да комисија од г,г. М. Валтровића М. Капетановића и А. Штока узме у оцену поднесени план и даде мишљење може ли се исти примити.

IV.

Председништво реферише да је остао без успеха покушај да предузимач, који је примио откопавање крагујевачке улице с тим да односи земљу у „кнеаз-Милошеву“ улицу, спусти цену за превожњу оне количине земље коју је по одлуци из прошле седнице потребно насути у „фрушкогорску“ место у „кнеаз-Милошеву“ улицу.

Како се насипање фрушкогорске улице мора извршити одмах, да би се могла на време и калдрма свршити — о д о б р е н о: да се предузимачу може платити она цена која ја уговорена за превожњу у „кнеаз-Милошеву“ — 63¾ дин пара од куб метра.

V.

По прочитању извештаја комисије, која је имала у задатак да прописе правила за данашње осветлење варошки р е ш е н о: да се усвоје предлози комисијски с тим да по њима председништво поступи одмах; а у колико је потребно донети и специјалне одлуке, то да се учини у једној од првих седница.

VI.

Одборник г. Н. Р. Поповић управио је питање: је ли истина да су контролори општински ухватили код једног месара 3 грла бобичавих свиња?

Поводом овог питања председништво је одговорило: да је истинит случај о коме је потекло питање. да ће бити нарочито објашњен, и да је не само тај један случај ухваћен од како је данашња општ. управа предузела најстрожије мере да би се лекарски прегледи вршили најсавесније те у будуће стало на пут протурању бобичавог меса; него је било још и других сличних кријумчарских покушаја који показују да је пре данашње строгости контроле, тачности лекарских прегледа, протурање бобичавог св. меса све више хватало маха.

VII.

Председништво саопштава да су преко 300 грађана поднели акт, којим траже да се на Зеленом Венцу отвори слободна пијаца према 69. чл. зак. о општинама.

Акт тај гласи:

„Има више од 10 година како се у београдској општини упропашћује један од најзнатних прихода, јер је она оштећена са преко 100.000 динара за толико исто време наносила се је неправда једном знатном делу грађана, јер му се није хтело

дати оно, на шта он има право као и сваки други грађани. Општи задатак општине да се подједнако одговара потребама њених чланова, била је сигрчка у рукама оних, којима је био највиши циљ само свој личпи интерес.

И такав рад — управо такво презирање општинских интереса, такво изигравање права овд. грађана, које је општина дужна да подједнако заштити, неби се истина могло вечито продужити и даље да срећом не дођоше на управу општинску они, којима је највиша циљ општински интерес, и главни задатак да подједнако задовоље потребе овд. грађана.

Доласком тих људи увећан је општински приход у 1889. год. са близу 10.000 динара годишње, које општина има сад од кирије за плац на „Зеленом Венцу“ а грађанима је у неколико задовољена потреба.

И ако овом одлуком није учињено све што треба, ипак тим људима предстоји велика благодарност од нас, јер су учинили оно и онолико, колико су могли по закону.

Но сада, пошто је најновијим законом о општинама подпуно схваћен општи циљ и ујемчено право овд. грађана на подједнако задовољење њихових потреба, ми се обраћамо с молбом, да отклоне и оно ограничење које нас терети, и које може нанети штете и самој општини.

На то по тач. 3. чл. 69. закона о општинама имамо право, па на основу томе и обраћамо се с молбом одбору да изволи решити: да на општинском плацу на „Зеленом Венцу“ за становнике улице телеграфске, космајске, савске, абаџијске, домине и остале на овоме крају имамо слободну, без икаквих ограничења пијацу.“

После дуже дебате, решено: да г.г. Р. Драговић и Марко Велизарић као повереници Одбора општинског изврше преглед и подпесу реферат, да ли сви потписници имају право гласа на општинскоме збору, те да се према 69. чл зак. о општинама може преставка њихова у решење узети.

VIII.

По саслушању акта којим се траже уверења, — Одбор је изјавио: да су Андрије Кнежевић, Тимотије Павловић и Давид Ескинази доброг владања а сиротног стања; а непознати: Коста Павловић, Милан Премовић, Василије Гандовић, Светозар Филиповић, Јован-Јоца Јовановић, Светозар Ђурић, Лука Остојић, Василије Милијановић, Добривоје Радовановић, Лазар Дамњановић, Милан Баталић, Милутин Стефановић и Борђе Петровић.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Усвојен. По мишљењу стручне комисије, Одбор општински усвојио је пројект који је за извршење новог водовода, по уговору са општином израдио г. О. Смрекер из Манхајма.

Извештај комисије о прегледу и оцени пројекта, доносимо данас.

—

Примање. Од сада ће председништво општине примати од 2—4 часа по подне *(сваког дана)* оне, који подносе молбе или имају да се што жале председништву.

—

Одбачена. Повереници, којима је стављено у задатак да изврше преглед потписа на молби оних грађана, који су тражили да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу, нашли су да молба није снабдевена са довољним бројем тачних потписа, и да се по томе, као неуредна, не може ни узети у решење.

Овако је и решено у седници Одбора 14 ов. м.

—

С изменама. Комисија којој је Одбор општински поверио да оцени може ли се и општина сагласити да црква на новоме гробљу (задужбина г-ђе Драгиње п. Стан. Петровића) буде подигнута по пројекту који је израдио г. Св. Ивачковић, поднела је извештај: да је исти пројект раније већ био пред комисијом Господина Министра просвете и црквених послова и да је она оценила да се пројект г. Ивачковића с неким изменама може примити.

Пошто су у тој комисији били: г. г. Мих. Валтровић и Драгиша С. Милутиновић, Одбор општински усвојио је предлог да се и од стране општине изјави пристанак под условом измена, које је г. министрова комисија поставила а с којима се и одборска сложила.

—

Седница. На јучерашњем ванредном састанку одборском прочитан је последњи извештај водоводног пододбора о начину за извршење новог водовода а за тим је приступљено решавању.

С радошћу бележимо на овоме месту да су овим последњим извештајем пододбора за извршење водовода, свршени сви претходни радови. Питање о грађењу водовода приведено је дакле сасма своме крају и по томе више нема икаквих сметњи да се може приступити и самом извршењу водовода; но о томе проговоримо неколико речи у идућем броју.

—

Нема места. Из дана у дан општинска управа добија многе молбе за службу општинску и ако је и раније објављено да упражњених места нема.

Постављења се врше по претходно расписаном стечају, и по томе не могу се примати молбе за службу кад упражњених места нема.

—

Наштампано. Оба извештаја, која доносимо данас, отштампана су као и раније и у засебне књижице. Ко би желео имати те извештаје може их оба добити у деловодству по цени од 1 динара.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Испити за кочијаше. Париска општинска администрација може да се поноси многим установама, којих више ни у којој великој варошп нема, а између оних које показују како се из године у годину администрација варошка све већма усавршава биће од интереса знати да у Паризу нико не може бити фијакериста ако није — ништа мање но „промовиран“ за фијакеристу.

Прошле године заведено је да сваки који жели бити фијакериста и бавити се том радњом, мора прво положити испит пред сталном комисијом из свега онога што је прописано да један фијакерист треба да зна. Испит је теоријски и практични. У теорију спада топографија Париза, где се између свега осталога тражи знање које су из којих улица линије најкраће да се стигне пре тамо где се хоће; познавање полицајних прописа и правила за фијакеристе; и казне које постижавају оне који непажњом својом проузрокују несретне случајеве; вођење подвозне књиге и т. д. У практичан испит иде: презање и испрезање коња, терање фијакера по пропису са једним и више коња, познавање делова запреге и т. д. — Ко из практичког испита прође а из теоријског падне, може после 2 месеца по ново полагати, а добије ли опет слабу оцену, не може за годину дана полагати испит нити бити фијакериста.

За оне вароши, где ни много пре ствари нису посвршаване, ова установа париска само је опомена више да не треба оставити да се фијакерска радња врши у вароши и без најнужније уредбе која би ујемчила да фијакеристе знају бар улице и сва јавна здања.

—

И за нас корисно. У многим мањим варошима на западу, где се улице не одржавају на савршени начин; морало се прибећи тражењу нарочитих средстава, да сваки на лак начин може искорењивати траву која расте по калдрми, и путањама уличним или у дворишту.

Најјевтиније и најбоље је средство гасна вода из фабрике ваздушног осветљења, али где тога нема, треба употребити

разблажени цеђ за грађење сапуна са 2—3% карболне киселине. Ако је заметно извештавати се како се прави цеђ за кување сапуна, треба узети 5 кила најевтиније соли и помешати са 10 литра воде и у сувим данима заливати појаче траву коју желимо утаманити. После неколико дневног заливања трава ће се осушити и угинути.

Код нас се чељад често мучи сасецањем троскота, незнајући за друга средства која су боља и јевтинија.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

Није чудо што по кад-кад дође на ред да се пише у листовима и о „општинским контролорима“, али је чудно и прекора заслужно кад по неки лист олако осуди баш ону радњу коју би пре требало одобрити, ако не још и похвалити.

У такву погрешку упале су „Мале Новине“ својом белешком „Општински Контролори“ у 41. броју, у којој је изнесено како је један контролор „бацио око на Богољуба Росулека овд кобасичара,“ упао у радњу његову у намери „да му се освети,“ и под изговором „да је клао неку стоку за коју такса није плаћена,“ изручио му све шунке из саламуре ма да су лежале 4 месеца.

Ако би нам у дужности било да узимамо у заштиту поступке појединих органа, кад се они нехотично или намерно с чије стране изврћу, казали би само то да је поступак овог контролора толико потекао из цната („освете“) колико се може мислити да и белешка „Малих Новина“ није написана за љубав коме Али место тога, да доказујемо правилност контролоровог поступка, ми исправљамо оно што је важније: у овоме случају није контрола хватала само крцумчарски, без таксе заклану стоку, него је вршен санитетски преглед ради уверења има ли одиста и код Росулека бобичавог меса.

Јер на жалост од како је општинска управа предузела најстрожије мере у хватању оних који на безброј начина кришом кољу и распродају бобичаво месо, од тога доба откривено је већ више не само случајева обичног покушавања да се изиграва законска строгост, него тако грозног поступања са протурањем нездравога меса, да би кривце место обичне пступне казне требало осудити готово на окове.

Овога пута немамо разлога уздржати се од детаљног саопштења какве су од месарских злоупотреба последњих дана похватане, али толико можемо ипак захтевати од листова да олако, без тачнијега знања ствари, не узимљу у заштиту бар оне продаваче урађеног меса, који су скорашњи досељеници, и чија солидност (у колико је законом прописано како своју радњу морају водити,) треба да се осведочи.

Обелодањењем ухваћених злоупотреба даће се и доказа за потврду оног старог веровања да међу овима коју су донели само зембил а за годину — две стекли читаве капитале, има често највећих варалица и злоупотребљивача околине у којој ћаре и живе.

Наредба

Према правилу за преглед стоке и меса од 7. фебруара 1883. год. Бр. 686. (санитетски зборник књига II. свеска III) забрањено је удување ваздуха испод коже заклане марве.

Пошто се приметило да се многи клачи не придржавају постојеће наредбе, то се овим поново најстрожије забрањује удување ваздуха испод коже, и сваки онај који поротивно уради, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. марта 1890. год. АБр. 187.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 5. априла тек. год од 3 до 6 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу београдске општине јавна усмена лицитација за грађење нове калдрме у крагујевачкој улици.

Кауција 2700 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, ситуациони план, попречни профил и предрачун, могу се видити у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 8. марта 1890. год. у Београду Бр. 792.

II.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицитација за грађење калдрме — тротуара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

III.

На дан 6. Априла тек год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се при грађевинском одељењу Београдске општине јавна усмена лицитација за претрес и крпеж калдрме у Кастриотовој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ Београдске АБр 233. 15 Марта 1890 год. у Београду

НА ЗНАЊЕ

Штаб VII. (београдске) пуковске окружне команде премештен је у Горњи Град — о чему се извештавају они, којих се то тиче, којима је потребно знати

Бр. 1646. Из канцеларије штаба VII. (београдске) пуковске окружне команде 13. марта 1890 г.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 6. до 12. марта закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—	69,545	Сена . . .	5·50
	Брашна кукуруз.	—·—	1,385	Сламе . . .	3·—
15,757	Пшенице . .	15·35	738	Шишарке . .	46·—
1,461	Кукуруза . .	10·50	183	Коре брезове.	12·—
154	Ражи . . .	14·—	185	Кајмака . .	125
	Крупника .	—·—	1,187	Сира . . .	65·—
956	Јечма . . .	12·50		Лоја нетопљена	—·—
5,274	Овса . . .	13·75		Масти . .	102
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	—·—
11,996	Пасуља . .	24·50	176	Сува меса .	42·—
17,321	Кромпира . .	9·—		Вуне пране	—·—
71,982	Арнаутика . .	16·—	16,194	Свиња дебелих	78·—
19,208	Црна лука .	9·—	175	Ћумура дрвена	6·—
1 216	Бела лука. .	29	106,212	Креча . . .	3·40
890	Лука аршламе	8·—		Купуса кисела	—·—
7,675	Јабука . .	21·—		Рена . .	—·—
	Крушака . .	—·—	Литара		
1,092	Ораја . . .	20·—	21,938	Вина црна .	17 —
	Грожђа . .	—·—	739	Вина бела .	26.—
	Шљива сирових	—·—	34,330	Ракије шљ. меке	27·—
22,163	Сувих шљ. нов.	36 —		Ракије „ љуте	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 6. до 12. марта 1890. год. 1190 дин. 50 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 13. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 25. марта 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

ЦВЕТИ и ШЕСТИ АПРИЛ

и ове године падају на близо, и за то ће се по ранијем обичају општенародна светковина: ТАКОВСКИ УСТАНАК спојити са престоничном: ПРИМАЊЕ ГРАДОВА, и тако обе светковине прославити НА ЦВЕТИ.

Грађанство престонице није никад изостало а да у светковању ова два презначајна дана из новије прошлости народне, и видним знацима не покаже да је трајна захвалност потомства према великим делима својих предака С тога се и објављује, да је за опште светковање утврђен ниже изложени ред.

По закључку Одбора општине вароши Београда из седнице 20. Марта 1890. АБр 506.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Никола П. Пашић

ДЕЛОВОЂ
Спасо Хаџи Ристић

РЕД

ЗА СВЕТКОВИНУ НА ЦВЕТИ 1890. ГОДИНЕ

1. У очи дана, и у зору светковине, огласиће се она топовима са бедема београдске тврђаве.

2. У саборној цркви биће свечана архијерејска служба.

3. После службе у Саборној цркви носиће се литија у Горњи Град и на трибини општинској одслужити благодарење.

4. Испред трибине, после благодарења, дефиловаће војска.

5. Од трибине кренуће свечан ход до споменика неумрлог Књаза Михајила, гди ће Његово Високопреосвештенство архиепископ београдски и митрополит Србије Г. Михаил учинити црквени помен, представништво положити на подножје споменика венац а сва београдска певачка друштва отпевати Народну Химну

6. По подне народна игранка у Горњем граду.

7. У народном позоришту биће свечана представа.

8. По улицама свираће у вече војна музика.

Примедба: У очи дана светковине треба домове окитити народним тробојкама а на Цвети у вече и осветлити их. Осветљење ће трајати до 10 часова у вече.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

Последња студија техничког пододбора о начину за извршење новог водовода

(наставак)

Такав биро мораће се ставити под управу нарочитог стручног лица са довољно праксе у извршењу грађевина ове врсте, које ће носити одговорност за све стручне послове при руковођењу грађењем.

И најзад, да би Општина могла од своје стране вршити потребан надзор, над радом тога бироа и над целим извршењем предузетог посла; ваља поставити нарочиту комисију од неколицине наших стручњака, која ће у име Општине све послове радити, њене интересе у свему чувати, и од њене стране непосредан надзор при извршењу укупног посла водити.

Таквом би организацијом рада једино био потпуно огарантован успех целога предузећа, а као што рачун показује, такав начин рада не би изискивао ни претеране трошкове за режију. А стварних тешкоћа или сметња, за отварање такве организације рада при грађењу водовода, нема никаквих.

Па пошто су сви претходни рад ви свршени, тако да се може извршењу водовода приступити; технички је одбор мишљења, да поменути начин рада ваља усвојити, те и грађењу водовода одмах приступити; јер крајње је већ време да се одпочне са извршењем ма којег од незбежних великих послова општинских.

Грађење водовода ваља још ове овога пролећа отпочети, а посао тако удесити, како ће се без задржавања и у што краћем року моћи и извршити.

Да би се то могло постићи, ваља претходно и одмах решити и сва питања, која са тим у свези стоје. А та питања, сем руковођења грађењем и надзора при истоме, о чему је мало више било речи, односе се још те: на одредбе и одобрење потребне суме за грађење; на начин, како ће се та сума набавити; и на уређење односа по томе послу, између Општине и државне надзорне власти, од које се мора тражити одобрење.

*

Што се тиче суме, која је потребна за извршење водовода, урачунав у то и већ одобрене и издате суме, технички је одбор, на основу студије поднесеног предрачуна и свега осталог, нашао, да је потребан ефективни издатак од 2 милијона динара, и то:

1., Претходни радови — — — — —	55.000	дин.
2., Пројекат — — — — — — —	15.000	„
3., Откуп потребног земљишта — — —	50.000	„
4., Трошкови за грађење укупног водовода	1,650.000	„
5., Грађевински биро и руковођење грађењем	150.000	„
6., Главни надзор — — — — — —	25.000	„
7., Руковалац експлоатајом за 1-ву годину	10.000	„
8., Спрема за експлоатацију и непредвиђено	45.000	„
Свега динара	2,000.000	

Толика сума мора дакле да је на расположењу за грађење водовода.

Па пошто се тај издатак има учинити у року од 2½ године највише, а сем тога Општини београдској предстоје и други велики радови; то нема другог начина, но да се та сума зајмом набави.

Како пак није још решено питање о томе, које ће се потребе варошке првенствено подмирити, и колика се сума зајмом за то има набавити; то се питање о набавци потребног новца за грађење водовода мора за сада привремено решити.

Укупна сума од 2,00.000 динара не мора да је одмах на расположењу, већ треба само постарати, да се спреми новац у ратама, како ће при извршењу за поједине радове поступно и потребовати.

Ствар би се дакле имала у следећем смислу усвојити и пред збор грађана на решење изнети:

Да се грађењу водовода има одмах приступити, и да се за то одобри укупни трошак од 2,000.000 динара. Та сума да се набави зајмом, једновремено када се буде новац и за остале најпрече послове општинске узимао. За сада пак, да се Суд општински овласти, да поступно потребне суме може узимати. на привремени зајам, од наше Народне Банке, или другог којег новчаног завода. На те суме да се плаћа уговорен интерес из партије на непредвиђене трошкове у буџету; а како интерес општинској каси, тако и главница узета од новчаног завода, да се попуни из укупне суме зајмом набављене.

Уверени смо међу тим, да у овој ствари можемо сигурно рачунати на готовост од стране наше Народне Банке и др., новч. завода, било да нам потребне суме непосредно на расположење ставе, било да у томе послу посредују.

*

Када збор грађана питање о водоводу у томе смислу реши, онда пре свега остаје да Суд општински, на основу члана 2. тачке 2. закона о грађевинском савету, поднесе г. министру грађевина на одобрење цео пројект за водовод.

Уједно требаће да Суд општински саопшти г.г. министрима грађевина и унутрашњих дела, на који начин Општина мисли послове око грађења водовода да врши: те да за то изиште и генерално одобрење њихово. А тако исто према §§ 45. и 50. закона о подизању јавних грађевина, ваља власт известити и о томе, која ће лица у име Општине водити надзор при грађењу, као и поједине грађевине по њиховом довршењу примати.

У томе меморандуму, у којем ће се изложити, да ће Општина све радове и набавке, потребне за извршење водовода, предузимати на начин, као што и држава при подизању својих грађевина поступа — добро ће бити да се нарочито још удари гласом на то, да Општина у интересу своје касе намерава водовод у сопственој режији да гради; те да ће се с тога поглавито користити прописима § 16. закона о подизању јавних грађевина да ће дакле, где год буде могућно и умесно, материјал непосредно набављати, а само за израду са појединим предузимачима погодбу чинити.

У исти мах, да не би било задржавања и одуговлачења у току самога извршења послова; ваља изискати од г. министра грађевина одобрење за укупни трошак по предрачуну за извршење водовода; за тим, да се не мора доцније, према тачци 4. члана 2. закона о грађевинском савету, слати нарочито г. министру грађевина на одобрење свака лицитација или погодба за поједине грађевинске радове, који пређу суму од 10.000 динара. Или, ако се правничког гледишта ово неби могло да се довде у склад са законским прописима, онда да се издејствује од г. министра грађевина наређења грађевинском савету, да све предмете, који се на грађење водовода односе, решава као хитне и без одлагања.

*

У самој Општини међу тим, имао би се посао око извршења водовода на следећи начин удесити.

Пошто је извршење тако велике грађевине, као што је нови водовод варошки, за Општину београдску ванредан посао а сем тога у интересу што бржег и јевтинијег извршења целе грађевине нужно је да сви послови при грађењу теку не само сигурно већ и незадржано; то је потребно, да се у овом случају примени пропис § 69. тачка 4. закона о општинама. Када дакле питање о водоводу буде на збору решено, Одбор општински ваља у интересу ствари да изда Суду општинском такво генерално овлашћење:

Да Суд може у име Општине, решавати сва детаљна питања, која се односе на грађење водовода, и то било административне, или стручно техничке природе, као и да све издатке до суме од 10.000 динара може непосредно одобравати и односне лицитације сам потврђивати.

А зарад извршења самога посла, као што је напред већ напоменуто, придаће се Суду нарочита стручна надзорна комисија, која ће у име Општине београдске отправљати све послове, које се при грађењу водовода појаве, и који за правилно и сигурно вршење истога буде од потребе.

Суд ће сам решавати сва питања стручне и новчане природе, која му ова надзорна комисије дужносно буде упућивала. Сем тога дужност Суда општинског биће, да се уверава како о правилном и уредном раду надзорне комисије, тако и о правилности свију послова режије за грађење.

У интересу што бржег вршења послова при грађењу водовода, неће бити корисно ни надзорна комисија да се састоји из великог броја чланова; а потписани су мишљења да ће најбоље бити, да се у ту комисију одреде 4 члана, од којих двојица треба да су грађевински инжињери, један машински инжињер и један правник.

Овако састављена комисија имала би сама из своје средине да именује председника, који ће комисијске састанке сазивати, рад међу чланове делити и целим комисијским послом руководити, као и нужну преписку у име комисије водити.

*

Делокруг и дужности надзорне комисије, имале би се на следећи начин одредити:

Комисија ће се старати о брзом, целисходном и економном извршењу свију радова, који се на грађење водовода односе. При томе она ће мотрити, да се водовод гради једино по усвојеном плану и по правилима науке и искуства, а на начин који потребама и интересима општинским одговара.

Комисија ће бити дужна, да мотри тачно на извршење свију обвеза, које би појединци имали према Општини, на основу закључених уговора по овоме послу.

Њена ће дужност бити, да се стара о образовању грађевинског бироа за водовод, о његовом снабдевању свима нужним потребама и о ангажовању потребног персонала за исти, а за време грађења водовода водиће строгу контролу над радом тога бироа.

Она ће у име Општине са свима предузимачима и лиферантима закључивати уговоре, за све појединe радове при извршивању водовода, а тако исто водиће и целу преписку, са свима надлештвима и са приватнима, по послу грађења водовода.

У споразуму са стручним лицем, које општина буде узела као руководаоца грађевинских радова, комисија ће учинити укупну диспозицију посла при грађењу, па ће утврдити и програм за извршење свију радова.

Комисија ће сва детаљна техничка питања у име Општине непосредно решавати. Само у случају, ако у пројекту буду нужне веће измене, принципијелне природе, или које изискују за поједине радове већи издатак, но што је за њих предрачуном предвиђено, неће моћи комисија решавати дотична питања без споразума са Судом општинским и за одобрење Орбора општинског.

Комисија ће у име Општине прописивати све опште и специјалне услове и инструкције, односно извршења свију потребних радова и набавака.

Она ће прегледати, оверавати и на исплату упућивати све рачуне по послу и по уговорима, што се на грађење водовода односе, и то како повремене тако и закључне.

Комисија ће, при примању појединих радова и набавака, водити бригу, да се тај посао правилно врши.

Најзад за све време грађења водовода, надзорна комисија биће дужна, да Одбору општинском сваког месеца поднесе извештај, о току и напредовању свију послова за грађење водовода. А сем тога, она ће бити дужна и преко реда то чинити, кад год Суд или Одбор општински захтеју.

Осим свију наведених послова, који се односе чисто на грађење водовода, биће у интересу Општине, да се надзорној комисији стави у дужност и следећи посао, који ће она поред горњих моћи отправљати, а то је:

Да за време грађења водовода спреми детаљан стручни извештај о извршеним претходним студијама за водовод, са свима подацима и графичким радовима, како би га Општина могла предати јавности, по примеру других вароши, а у интересу како својем тако и саме науке.

Кад се таква стручна надзорна комисија за извршење водовода буде образовала, имаће она пре свега да прими, од досадањег техничког одбора за извршење претходних радова, сав у току његовог рада набављени инвентар, прикупљене стручне податке и материјал, као и кореспонденцију.

*

Што се тиче Одбора општинског, он по овом послу треба да задржи себи следећа права:

Да као главна надзорна власт у Општини, кад за потребно и умесно нађе, из своје средине одреди поколицину чланова, који ће се уверавати о уредности и правилности рада Суда општинског, надзорне комисије и грађевинског бироа, по свима пословима, што се на грађење водовода односе.

(свршиће се)

СМРЕКЕРОВ ПРОЈЕКТ

Извештај комисије о прегледу пројекта по уговору израђеног за н. водовод.

(наставак)

На тај начин одговорно је г. Смрекер потпуно захтевима економије у погледу трошкова машинске инсталације, набавке цеви и будућег одржавања и експлоатисања водовода.

Распоред хидраната и затварача на доводним цевима добар је; а и употребљени хидранти за ветрење доводних цеви, много су подеснији, од уобичајених вентила.

Знатна уштеда постигнута је и тиме, што су доводне цеви тако постављене, да у исто доба служе и као разводне цеви у оним улицама кроз које пролазе.

Резервоар је постављен иза вароши на толикој висини, да се вода из њега може спровести у највише спратове кућа по свима деловима садањег Београда.

Облик резервоара, као и цела његова конструкција, пројектована су са обзиром на што већу уштеду материјала, а да при том стабилност зидова и сводова не трпи уштрба.

Да би се у свако доба знало стање воде у резервоару, предвиђен је у пројекту електричан водомер, који ће стајати у вези са зградом где се вода прима и са зградом у којој ће бити биро за одржавање водовода.

Распоред појединих затварача за регулисање увођења, одвођења и одпуштања воде из резервоара, учињен је веома практично.

Цеви за мрежу варошку, рачунате су по Дипијевим (Dupuit) обрасцима; но са обзиром на боље функционисање појединих делова мреже, као и на могућност, да се потрошак воде увећа, нису узете уже цеви од 80 мм., ма да се према количини воде и паду, који на расположењу стоји, рачуном добијају и мањи пречници цеви.

Цеви су положене кроз све улице, где је према досадањој регулацији било могућно. — У оним деловима варошким, који су још нерегулисани, вођено је међу тим рачуна о могућој регулацији, те су према томе у оближњим улицама пројектоване цеви већег пречника, тако да ће се са сразмерно малим трошком моћи снабдети водом и ново просечене улице.

Где је према самој ситуацији цеви и појединих уличних комплекса, као и других месних обзира, било потребно, намештени, су хидранти за поливање улица и гашење пожара. Укупан број пројектованих хидраната износи 206 комада; међу тим у самој ствари требаће овај број увећати још бар са 60 комада. Место где ће се ови хидранти, који у пројекту нису предвиђени моћи ће са тачно одредити тек пошто се реши, у којем ће се делу уличне ширине водоводне цеви на свима местима положити.

Исто тако, мрежа варошка снабдевена је са довољним бројем затварача, који су размештени тако, да ће се у случају оправке или каквог дефекта, на сразмерно малим деловима мреже моћи притицај воде сасвим искључити, без ометања по целој осталој дужини водоводних цеви.

Конструкција и хидраната и затварача пројектована је по типовима, који се данас као најрационалнији сматрају.

Конструкција чесме таква је, да ће се вода на њој моћи брзо точити, а да се ни најмања количина воде не расипа отичући у залуд. Јер кад хоће да се точи, ваља само славину придржати, а чим се пусти, чесма се сама затвори и вода одмах престаје тећи.

Места где ће се поједине чесме поставити, нису у пројекту означена. Међу тим, то се од пројектаната није ни тражило, пошто ће та места сама Општина према потреби одредити.

Што се тиче графичке израде пројекта, комисија мора признати да су сви цртежи елегантно и у сваком погледу угледно израђени. — Једино што је комисија приметила, то је да неки листови нису довољно котирани, те је с тога тражила; да г. Смрекер накнадно пошаље копије листова 15. и 25. у којима ће бити уписане све потребне димензије; а од последњег листа бр. 30. тражени су још и неки детаљи у већој размери. — Све ово обећао је г. Смрекер, приликом свог последњег бављења у Београду, да ће у најкраћем року послати, па је то већ и учинио.

У погледу приложеног предрачуна и извештаја уз пројекат

*

може се рећи, да су оба ова прилога сасма брижљиво и детаљисано израђена. Из њих се најбоље види: колико је труда г. Смрекер уложио, да диспозицију водовода што рационалније изврши, да укупни трошак сведе на минимум, и да уједно за сваку поле важнију грађевину даде објашњења, за што је баш тако а не друкчије пројектовао.

За већину предрачунских цена, може се рећи да су велике; но у пројекту са свим је умесно у томе погледу сигурније рачунати, а код нас је тим пре пробитачно веће цене предрачуном предвидети, што су и стварне цене рада и материјала јаким променама подложене.

То је у главноме оцена грађевинског дела пројекта за водовод београдски.

Остаје још да изложимо оцену машинског дела.

Ради те оцене механски инжињер г. Селесковић дошао је у Београд 27-ог прошлог месеца, и задржао се овде до 31-ог прош. месеца, те је у том времену, у заједничком раду са г. Зорићем, преглед пројекта извршио.

Њихов извештај о томе гласи овако:

„Део водовода, који је намењен да црпе воду и да је истерује на место, одакле ће се по вароши зарад подмирења потреба делити, обухвата све оно, што називљемо машинском инсталацијом водовода.

Главни делови те машинске инсталације јесу:

a.) Парне црпке и

b.) Парни котлови.

Оба ова дела представљена су у пројекту г. Смрекеровом цртежом на листовима бр. 10. 11. 12. 15. и 16., а описана су у писменим објашњењу пројекта на странама 109—122. као и на одговарајућем месту у предрачуну.

На основу тих пројектованих радова, част нам је у следећем да дамо наше мишљење о машинској инсталацији за београдски водовод.

Релативним положајем стања воде у бунарима на извору, према највишем стању инундационе воде, дат је у главноме већ по себи положај и систем парних црпки за ту инсталацију.

Разлика у висини оба поменута нивоа воде, у нашем случају, отежава примену најрационалније конструкције парне црпке, а то је црпка двогубог дејства (doppelwirkend) са клипом (плунџером) који је непосредно спојен са клипом, какве парне машине такође двогубог дејства и са замајним точком.

Употреба такве црпке за београдски водовод условљава:

1.) Несразмерно велике издатке, који би били неизбежни зарад осигурања њеног од могућне поплаве;

2.) Ненормалну дужину цеви за сисање воде, а то је на штету правилног и сигурног рада црпке, јер може лако да наступи кидање воденог стуба у сисаљкама; или

3.) Употребу нарочитог парног апарата за дизање воде, са воденог огледала у бунару, до сисаљке парне црпке а таква је инсталација и одвећ скупа и по сигурност у раду нецелисходна.

Та тешкоћа, која долази од самих бунара у Макишу, савладана је по г. Смрекеровом пројекту на добро смишљен и практичан начин.

За кретање парних црпки пројектоване су компаунд парне машине се коаксираним цилиндрима, који су положени изнад највеће воде. Саме црпке положене су вертикално, а понаметштане непосредно изнад највишег нивоа воде у бунару и изолисане су сигурним зидом од поплаве.

Црпке су доведене у везу са парним машинама кратком трансмисијом.

Таквом диспозицијом постигнуто је следеће:

1, Користан ефект парне црпке раван је веома приближно ефекту онакве црпке, какву смо мало више као најрационалнију означили, а то с тога:

a., што је висина црпке сведена на минимум;

b., што је употребом двеју црпки простога дејства, које су спојене балансиром, замењена црпка двогубог дејства; и

c., што је целисходном диспозицијом вентила, за сисање и истискивање (Sang — und Druck — Ventile) око вертикалног плунџера, постигнута највећа редукција вентилних отпора, а тиме директно и увећање самог ефекта парне црпке.

2, Волуминарни ефект црпке доведен је до свог максимума, јер:

a., вертикални положај црпке дозвољава такову конструкцију плунџера, усљед које може да се сведе на минимум ефективна брзина притицања у воденом стубу испод црпке (Arbeitsgeschwindigkeit der Sangwassersäule).

b., вертикални плунџер омогућава најсигурнији затвор (Abdichtung) стубине.

3., Свима важним деловима парне црпке може лако да се приступи, те је лако и сваку оправку на њима извршити.

Димензионисање парне црпке по пројекту потпуно је сигурно извршено, јер је при томе предпостављен волуминаран ефект од 0.95, док према рационалној конструкцији њеној може са сигурношћу да се рачуна и на ефекат од 0,98 0,99.

Систем парне машине, која је пројектована као компаунд респивер машина са прецизионим крмилом, потпуно одговара захтевима правилног, сигурног и економног рада.

Целисходном поделом парне снаге у два система и применом конструкције, по којој оба цилиндра једног и другог система могу да се доведу у везу са парним котловима, отклоњена је свака могућност штетног уплива на правилно функционисање водовода, који често могу да изазову и редовне оправке на парној машини.

Димензије парних машина утврђене су са обзиром на мањи укупан и користан ефекат црпки и машина, но што ће у ствари бити, као и на то, да се дејство парних котлова не форсира ни при максималном раду парних црпки. А ово је сасвим умесно учињено, са обзиром на што већу сигурност у правилном раду црпки, који ваља да постоји и при највећој потрошњи воде.

Пројектом предвиђено је парно крмило (Steuerung) система Колмановог. Но пошто је сигурност функционисања ма којег прецизионог крмила у главноме зависна и од тога, да ли је оно (укупно са парним црпкама) израђено у фабрици која је сопствених истога, то неће бити корисно везати се у напред за извесан патенат прецизионих крмила. На против, ваља себи у томе погледу оставити слободан избор, а сем Колмановог прецизионог крмила има и других признатих система, као што су Сулцеров, Фрикардов и др.

Прелазећи на другу део машинске инсталације београдског водовода, морамо да констатујемо, да су по пројекту г. Смрекеровом парни котлови сасвим рационално диспоновани, под представком, да ће за њихово ложење бити на расположењу гориво великог ефекта грејања, а по средњу цену.

(свршиће се)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XII. РЕДОВНИ САСТАНАК

10. марта 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић члан суда г. Светозар Карапешић; чланови одбора: г.г. М. Јанковић, Ј. Симић, Ј. Тадић, С. Аврил, С. Х. Милићевић, К. Б. Михаиловић, В. Виторовић, Ђ. Милутиновић, Р. Драговић, Ј. Ж. Ђурић, Ј. Станковић, Ј. Ђ. Големовић, Др. Л. Пачу, М. Цветановић, М. Јовимовић, М. Николић Љ. Јовановић, В. Николић, М. Цветковић, Р. Петровић, М. Капетановић, Др. М. Т. Леко, К. П. Михаиловић, М. Јовановић, Ђ. Николић, Д. Најдановић, Р. Пуљевић, Р. Р. Ћирковић, Л. Дашковић, А. Одавић, Ф. Васиљевић, Н. Р. Поповић, К. Д. Главинић, Н. Л. Милишић, М. Веливарић, А. Шток, М. С. Денчић, Ј. Петковић,

I.

По прочитању записника одлука из последње седнице, код бр. 115. примећено и примљено: да се као одлука одборска унесе усвојени предлог председништва: да комисија општинских лекара с одборником Др. М. Леком на челу, даде мишљење какве сталне мере треба завести ради редовног и потпуног контролисања не само меса него и свих осталих виктуалија које се на пијацама и по радњама продају.

II.

Председништво саопштава пријаву лиферанта песка да је до данас предао 307 куб. метара дунавског песка а осталих 352 није у стању што је вода надошла и обалу дунавску поплавила. Како му је остављено било за превожњу 15 дана а за 8 дана је вода дошла, то нуди да ресто преда од савског песка по лицитационој цени 3 81 дин. куб. метар.

Налазећи да би одлагање набавке песка могло наићи на веће тешкоће, ако поплава обале узме јаче размере, Одбор је р е ш и о: да комисија од г г. Р. Петровића и Ник. Р. Поповића изађе на дунавску обалу и ако се увери да је одиста немогуће

продужити и довршити вађење дунавског песка, онда да се усвоји понуда и од лиферанта песка прими 352 куб мет. савског по 3·81 дин.

III.

Одборник г. Милан Капетановић као известилац комисије којој је поверена оцена плана г. Св. Ивачковића за цркву на н. гробљу, реферише да је исти план већ биjо пред комисијом коју је Госп. Министар просвете и црк. послова саставио од г.г. М. Валтровића и Драг. С. Милутиновића: да су они већ дали своју оцену по којој се план може примити ако се учине извесне измене, с којима се и одборска комисија слаже.

Према овоме, одбор је решио: да се и од стране општине изјави пристанак да црква на новом гробљу, коју жели подићи о своме трошку г-ђа Драгиња н. Станојла Петровића, може бити сграђена по пројекту Св. Ивачковића ако унесе измене које је комисија условила.

IV.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај комисије, којој је решењем Одбора од 20 Нов. пр. год. поверено да изврши преглед пројекта, за нови београдски водовод, који је израдио г. О. Смрекер из Манхајма.

По саслушању целог извештаја комисије; и на основу њеног нахођења, да је г. Смрекер потпуно одговорио својим обавезама по уговору закљученом са општином 22. Марта пр. год. Одбор је једногласно решио:

а) да се пројект г. О. Смрекера усваја као основа за извршење новог београдског водовода:

б) да се г. Смрекеру по §. 14. уговора може из општинске благајне исплатити 15.000 динара;

в) да се овај издатак има учинити привремено из готовине одштинске, како су исплаћени и остали претходни радови и

г) да се извештај комисије о прегледу и оцени усвојеног пројекта одмах отштампа у засебне књижице заједно са извештајем техничког пододбора о начину за извршење новог водовода, па онда сазове ванредни састанак и на истоме узму у решење предлози пододбора о извршењу н. водовода.

XIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

14. марта 1890. год.

Били: Председава члан Суда г. С. Карапешић, чланови одбора г.г. М. Јосимовић, М. Јанковић Д. Најдановић, В. Николић, Ј. Станковић, М. Николић, Н. Р. Поповић, М. Цветковић, Ђ. Димитријевић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, К. П. Михаиловић, Н. Л. Милишић, М. Јовановић, Р. Драговић, Ј. М. Тадић М. М. Терзибашић, А. Шток, Ј. Симић Ђ. Николић, Др. М. Т. Леко, М. Капетановић, М. Велизарић, Ф. Васиљевић, К. Главинић, С. Ј. зријел.

I.

Пошто је отворен састанак — **примљено**: да се пре преласка на дневни ред саслушају известиоци оних комисија које су имале у задатак да реферате првим седницама поднесу.

II.

Одборник г. К. Главинић реферише: да је комисија извршила преглед калдрме од царинског пристаништа до дрварских плацева са свима споjним и додирним улицама савским, па је нашла да се у интересу трговине калдрма у тим улицама мора ове године поправити и то у неким одмах, а у неким до месеца јуна.

Према овоме **решено**: да инжињер општински за једну од првих седница спреми извештај с прорачуном колико се у којој улици и како има поправити.

III.

Одборник г. Миша Николић реферише да је комисија обишла све мајдане и нашла само незнатне количине са неједнаким ценама, али и ако цене нису повољне, мисли да Суд треба да изврши куповину свих тих количина, да би се тако колико толико подмирила потреба, обзиром на прешну потребу шљунка, **одлучено**: да општински Суд одмах покупује све количине шљунка по цену, коју је комисија угодила, ако непо стигне нижу.

Да би се у будуће могао, кад устреба набављати и дрински шљунак, препоручено одборнику г. Стевану Чаћевићу да приликом одласка свога на Дрину, по државном послу, испита и поднесе реферат о ценама по којима би општина добијала дрински шљунак.

IV.

Одборник г. М. Велизарић реферише: да он и г. Р. Драговић, као повереници одборски, нису могли извршити преглед потписа на молби грађана којом траже да се „З. Венац“ прогласи за слободну пијацу.

Поред тога што је констатовано да 30 потписника немају право за тражење пијаце, нађено је још: да се неки потписи никако не дају прочитати, да су неписмени грађани потписани од других, али није назначено ко их је потписао; да има потписа без занимања, па се не зна ко је потпис дао, пошто у списковима пуно — правних грађана има по више једнаких имена, и т. д.

Услед овога Одбор је **решио**: да се примљени акт (А Бр. 374) не може по закону узети у решење због неуредности своје.

V.

Одборник Н. Р. Поповић јавља да је по овлашћењу Одбора из ранije седнице комисија одобрила да лиферант песка може место дунавског предати савски песак, (по лицитацијону цену), пошто се комисија претходно уверила да је због надошле воде одиста немогуће превући дунавски.

Ово саопштење примљено је к знању.

VI.

Поводом замерке одборника г. Ђ. Димитријевића: што је Суд општински издао уверење г. Јов. Марковићу начелнику мин. грађевина, кад је раније Одбор изјавио да му се не може дати уверење о слабом стању — препоручено: да председништво обрати пажњу општинскога Суда те да се у будуће судска радња не коси са одборском.

VII.

По саслушању претставке пореских надзорника (АБр. 415.) којом траже да им се праведно повећа награда за прикупљање прираза општинског у колико им се током времена и сам рад увећао, — одлучено: да се у буџет за ову годину унесе и од дана одобрења шесторици пореских квартовних надзорника издаје по 72 дин. месечне награде што за општину наплаћују прирез.

VIII.

Председништво јавља да су г.г. Младен Стојчевић и Никола Мијатовић молили да се ослободе туторске дужности, први због болести и чланства у трг. Суду а други што не живи у кварту у коме је црква.

По уважењу ових молаба — изабрани су: Фил. Стојановић бакалин за главног тутора цркре св. Марка а Јеремија Миливојевић за главног тутора цркве вазнесенске.

IX.

Управа друштва Св. Марковића моли да се једној улици даде име: улица Св. Марковића.

По саслушању молбе решено да се она придружи извештају комисије о називима улица, како би се у своје време узела у решење.

X.

Не одобравајући да се продају вагонети који су општини у накнаду кирије за земљиште остали од предузимача Соре-а, Одбор је прешао на дневни ред преко молбе Ф. Брила за откуп истих.

XI.

Председништво саопштава да је фирма Марко О. Марковић и комп. изјавила да јој је немогуће пристати на све услове под којима јој се даје у службеност општинско земљиште да построји шине за вагонску везу свога млина са железничком станицом. Компанија моли да се учини измена у толико да њој припадне првенствено право откупа плацева, ако их општина буде продавала, по цену коју и други буду дали.

Налазећи да би могло бити само од штете по општину ако би се услови мењали, Одбор је преко молбе прешао на дневни ред.

XIV. РЕДОВНИ САСТАНАК

17. марта 1890. год.

Били: Председавао члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г.г. М. Јовановић, И. Цветановић, Ф. Васиљевић, В. Витторовић, Ј.

М. Тадић, К. Б. Михаиловић, Р. Пуљевић, М. Капетановић, М. Николић Др. М. Т. Лека, М. Цветковић, С. Ј. Аврије, Ј. Станковић, Љ. Јовановић, К. П. Михаиловић, Р. Драговић, М. С. Денчић, Л. Дашковић, Р. Р. Ђирковић, С. Х. Милићевић, А. Ј. Одавић, Н. Р. Поповић, П. Л. Милишић, Ђ. Димитријевић, К. Д. Главинић, А. Шток, Ј Ж Ђурић, В. Николић, Др. Л. Пачу, Ј. Симић, М. Белизарић, М. Јосимовић, М. М. Терзибашић Д. Најдановић.

I.

Председништво реферише да је Господин Министар грађевина претписом својим од 5. о. м. Бр 1044. наредио да од сада општински инжињери дају регулационе и нивелационе линије, и да тако исто врше они и све премере које Управа вароши затражи. Па како данашње особље грађевинског одељка не доспева ни за остале послове, предлаже да се распише стечај за још једног инжињера, тим пре, што се текући послови и иначе из дана у дан све више развијају и што је једно инжињерско место упражњено од оног времена кад је г. Ст. Чаљевић иступио из општ. службе.

Усвајајући предлог председништва, Одбор решава: да се распише конкурс за још једног инжињера с платом до 3500 динара.

II.

Грађевинско одељење подноси реферат да је Господин Министар грађевина претписом од 5. о. м. Бр. 1044 наредио да му се до 1. априла о. г. имају послати сви планови регулације и нивелације; а међу тим комисија, којој је поверено 3. јуна 1889. да изврши преглед састављеног плана данашње регулационе ситуације и дође мишљење: би ли и какве измене према данашњим и будућим саобраћајним приликама ваљало у план уцртати, и шта све даље за извршење предначења урадити — није ни до данас могла довршити свој рад, због недоласка чланова.

Како је председништво општине саопштило да је и сам председник комисије изјавио да чланови не долазе на састанке, и да је по томе нужно другој комисији поверити тај посао, Одбор је решио: да поред досадашњих чланова комисије г.г. М. Андоновића и Грг. Миленковића уђу у комисију за регулацију још: г. М. Цветковић одборник и г.г. Јевта Стефановић и Милан Маринковић инжињери мин. грађевина.

Члановима ове комисије који нису одборници, да се плаћа из општинске касе по 5 дин. награде од састанка.

III.

Одборник г. Раденко Драговић пита: да ли би се могла како отклонити или бар умањити она силна прашина у кн. Милошевој улици која је од ових дана у толико већа што се просипа уз пут земља коју предузимач из „крагујевачке“ наноси у „кн. Милошеву.“ ?

Поводом овог питања председништво саопштава да су већ предузете мере да предузимач у будуће не просипа земљу а просуту до сада да у најкраћем року скупи и дигне. Сем тога учињен је известан корак и у тој цељи да се организује служба за редовно чишћење кн. милошеве улице овог лета — о чему ће Одбор бити извештен чим председништво буде на чисто с тим хоће ли и у колико и само становништво одазвати се и потпомоћи од своје стране чишћење и поливање ове улице.

Одбор је примио ово к знању.

IV.

Председништво саопштава да је надзорна власт издала налог да се грађење новог тротоара и спуштање по утврђеној нивелети више не сме одлагати, него се мора још овог лета свршити у улицама „Дубровачкој,“ Кн. Михајловој,“ „Узун-Мирковој,“ „Васиној,“ „Цариградској.“ „Краљ-Милановој,“ и „Крагујевачкој.“

Према томе Одбор р е ш а в а: да се грађанство наредбом позове да 1 августа буде спремно почети и до 1. новембра т. г. свршити направку нових тротоара, а они који су их наградили да их спусте по утврђеној нивилацији нивелоти.

У исто време одобрено: да се распише лицитација и набави 2000 кв. метра прописног материјала за тротоаре, па ако се који од сопственика имања у реченим улицама не одазове наредби општинског Суда, да грађевинско одељење направку изврши, а за тим принудним путем да се наплати оно што на грађење буде општина утрошила.

V.

На предлог председништва о д л у ч е н о: да се од сада редовни састанци држе увек једног истог дана — понедељником, и да почињу тачно у 6¼ час по подне.

VI.

По прочитању последњег извештаја техничког пододбора о начину за извршење н. водовода и нацрта за уговор са г. Смрекером — р е ш е н о: да се за решење предлога пододборских сазове други ванр. састанак у уторак 20. о. м.

Радови статистичког одељења

(НАСТАВАК)

I.

Попис становништва вар. Београда у 1884. години.

Попис становништа од 1884. год., извршен је по нарочитим упутствима, која је тадашњи министар финансије прописао, на основу члана 53. закона о попису људства и имаовине за целу Србију.

О недостатцима тога пописа, говорили смо у више прилика на овом месту, а сада ћемо у кратким потезима изнети његове највеће мане.

Прва капитална погрешка учињена је при састављању правила за извршење пописа, јер у њима није одређен рок за које би се време имало пописивање извршити; а од тога поглавито зависи тачност пописа. Искуством је доказано, да су они пописи релативно најтачнији, који се врше за најкраће време, с тога се овакве операције врше у другим државама, обично за један дан. Ово нарочито важи за велике вароши, где су већи саобраћаји и густа насељеност, па наравно и велике промене код становништва.

Пописивање је трајало у Београду неколико месеци и према томе, лако је оценити вредност таквог једног пописа, нарочито кад се узме у обзир, да је за то време било непрекидног кретања усљед рађања и досељавања односно умирања и одсељавања.

Што се тиче метода пописивања, можемо рећи да није одговарао савременим захтевима, а и сам принцип, по коме се пописивање имало извршити, није био довољно јасно опредељен. Тако, неки мисле, да је се овим пописом хтело да сазна правно — законито — становништво (population de droit), а међу тим, овај се попис распростирао на целокупно становништво, које стално живи у Србији (récidence habituelle). Под именом правног — законитог становништва подразумевају се само држављани а никако и страни поданици, док овим пописом и они су обухваћени.

Исто тако у погледу на место, где се које лице имало уписати, није се гледало на целисходност него се поглавито ишло на то, да се избегне дупло бројање и олакша посао пописним комисијама, а тиме је учињено те су многа места представљена у неверној слици Ово је нарочито нашкодило угледу Београда, јер су из пописа изостала сва лица, која привремено живе у Београду или су им задруге и породице настањене у другим местима. Сва та лица сачињавају знатан део београдског становништва, с тога их је требало уписати у нарочите рубрике. На тај начин, сазнала би се права величина појединих места а постигла би се и друга цељ, да се добију прегледи и о величини породице и задруге.

У следећим кратким изводима износимо резултате које смо црпели из нагомиланог материјала у пописним књигама неупуштајући се у опширна објашњавања њихове садржине, а за њим донећемо и детаљне прегледе.

1. Број становника у вези са годинама старости и поделом на полове.

2. Становништво по год. старости и брачном стању.

3 Становништво по поданству у вези са годинама старости.

4. Брачно стање у вези са поданством и годинама старости.

5. Место рођења.

6. Матерњи језик.

7. Вероисповест.

8. Писменост

9 Липа са телесним и умним недостатцима и најзад табела 10 и 11. обухвата еврејско становништво по поданству годинама старости и брачном стању.

Преглед I. представља пре свега бројно стање становништва. Из њега се види да је у 1884. години било у Београду свега 35.446 душа. Ако упоредимо ову цифру са бројем житеља 1874. год. која износи 27.605; видиће се да се становништво београдско умножавало годишње са 784.$_{1}$, што значи да је прираштај за 10 година био 7.841 душа. Но овај вишак не долази од природног размножавања становништва, већ једино усљед придоласка са стране У Београду сразмерно више умире него што се рађа! Тако бар говоре податци о кретању људства покупљени из црквених протокола, које овде доносимо:

У г. 1875 рођ. је	827	а умрло	1103	вишак рођ. — умрд.	276
„ „ 1876	„ „	889	„ „	1039	„ „ — „	150
„ „ 1877	„ „	785	„ „	1044	„ „ — „	259
„ „ 1878	„ „	867	„ „	1036	„ „ — „	169
„ „ 1879	„ „	874	„ „	1055	„ „ — „	181
„ „ 1880	„ „	949	„ „	1133	„ „ — „	184
„ „ 1881	„ „	1067	„ „	1160	„ „ — „	93
„ „ 1882	„ „	1071	„ „	1102	„ „ — „	31
„ „ 1883	„ „	1158	„ „	1205	„ „ — „	47
„ „ 1884	„ „	1149	„ „	1104	„ „ 45 „	—
Свега за 10 година	9636	„ „	10981	„ „ — „	1345

Просечно годишње рођено је 963.$_{6}$ а умрло 1098.$_{1}$ годишњи вишак умрлих 134.$_{5}$.

О овој појави говорићемо опширније код II. одељка о кретању људства, а сада смо хтели само да изнесемо факт, који јасно показује, како хрђаво стојимо у том погледу.

Од горњег броја 35.446 становника, припада мушком полу 19.640, а женском 15.806. Вишак мушких износи свега 3.834 и према томе долази на 100 мушких 80 женских. Овај вишак показао би се још већи, да је и цео гарнизон, казнени завод и т. д. узет у рачун.

Овди доносимо у проценталном изводу однос полова у годинама старости те да се види бројна разлика полова у самим годишњим класама.

По год. старости	Лица			У процентима		
	м.	ж.	свега	м.	ж.	свега
од 0—5	1945	1847	3792	9.90	11.69	10.70
„ 5—10	1559	1534	3093	7.94	9.71	8.73
„ 10—15	1867	1459	3326	9.51	9.23	9.39
„ 15—20	2446	1767	4213	12.47	11.18	11.89
„ 20—25	2057	1637	3694	10.48	10.36	10.42
„ 25—30	2230	1730	3960	11.36	10.95	11.18
„ 30—35	1629	1106	2735	8.30	7.00	7.72
„ 35—40	1719	1405	3124	8.75	8.89	8.82
„ 40—45	1117	808	1925	5.69	5.11	5.44
„ 45—50	1054	935	1989	5.37	5.94	5.61
„ 50—55	755	438	1193	3.85	2.77	3.37
„ 55—60	510	485	995	2.59	3.07	2.81
„ 60—65	321	232	553	1.64	1.47	1.56
„ 65—70	232	217	449	1.18	1.38	1.27
„ 70—75	97	88	185	0.49	0.56	0.53
„ 75—80	54	64	118	0.28	0.40	0.34
„ 80—85	20	14	34	0.10	0.09	0.09
„ 85—90	12	23	35	0.07	0.14	0.10
„ 90—95	1	3	4	0.01	0.02	0.01
„ 95—100 и више	3	7	10	0.02	0.04	0.02
Свега	19628	15799	35427*)	100.00	100.00	100.00

Као што се види, појаче су заступљене класе од 15—20 год. — флотирајуће становништво. Поређивање са пописима из прошлих година није могуће пошто оваква груписања по добу до сада нису састављана, ма да грађе за то није недостајало.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Усвојено. На стастанку своме од 20. т. м. Одбор је усвојио предлоге пододбора, о начину за извршење новог водовода, с том изменом да се од општинског збора не тражи засебно одобрење привременог зајма само за водовод, него да се изнесе на решење питање о потребноме зајму, за све главније послове који се морају првенствено извршити.

Према овоме, финансијска комисија ускориће свој рад, да би се што скорије могао збор сазвати. По одобрењу зајма, грађењу новог водовода приступиће се одмах.

—

У режији. Нови водовод општина ће градити у својој режији, а руковођење свију стручних послова, око грађења, уговором ће се поверити, госп. Оскару Смрекеру из Манхајма.

Надзор над грађењем вршиће нарочита стручна комисија са општинским Судом.

—

Нова калдрма. У седници 23. ов. мес. Одбор општински проучио је студију техничке комисије, ограђењу нове калдрме, а у *сутрашњој* седници, донеће и одлуке, по свима предлозима комисијским.

Ми смо ову студију техничке комисије публиковали у своје време и тако дали прилике грађанству, да се упозна са комисијским назорима. Данас записујемо само, да је и питање о грађењу нове калдрме доведено до свога краја: јер после одобрења зајма, неће бити никаквих препона. да се отпочне грађење нове калдрме, у великим размерама.

—

Време осветљења. И поред свега настојавања власти, да се приликом светковина, за време вечерњег осветљења, не дешавају никакви иступи, разбијање неосветљених прозора, није се могло никад сасма спречити, па су се по кад-кад догађали и врло несретни случајеви. Због тога од сада ће се увек објављивати, до ког часа има трајати осветљење — јер у највише случајева, разбијање прозора потицало је отуда, што неки грађани пре, а неки позније гасе светилнике на прозорима.

Другог лека и покрај све воље власти нема сем, ако би се хтело, укинути осветљавања *прозора* при редовним светковинама

СТЕЧАЈ

При грађевинском одељењу општине вар. Београда, има да се постави још један енжењер с годишњом платом од 3500 динара.

Који енжењер жели ово место заузети треба да се пријави са документима до 15. Априла.

Првенство имају они који су српски поданици и београђани по рођењу.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Марта 1890. АБр. 515.

*) У овај број нису урачунати 12 м. и 7 ж. лица, за које се није могло дознати доба старости.

Наредба

Према правилу за преглед стоке и меса од 7. фебруара 1883. год. Бр. 686. (санитетски зборник књига II. свеска III) забрањено је удување ваздуха испод коже заклане марве.

Пошто се приметило да се многи клачи не придржавају постојеће наредбе, то се овим поново најстрожије забрањује удување ваздуха испод коже, и сваки онај који поротивно уради, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. марта 1890. год. АВр. 187.

НА ЗНАЊЕ

До сада се готово редовно дешавало, да поједине парничне странке које имају суђење у општинском Суду, не долазе на време на суђење већ тек око 10 и 11 часова, а неке и око подне.

Оваки поступци парничара не само штете интересе друге стране, која благовремено дође Суду, већ спречавају и сам рад Суда, те се и дангуби одлагањем и чекањем на парничаре.

Да би се спречили у будуће оваки случаји, и да би се одржавао сталан ред у суђењу, овим се јавља грађанству да ће се у будуће сваки случај неуредног долажења парничара казнити према закону, који се увек означава на сваком позиву парничара.

Из седнице Суда општ. вар. Београда 14. фебруара 1890. год. СБр. 2229.

НАРЕДБА

Законом о општинама стављено је у дужност општинској власти да се у интересу опште безбедности стара и за редовно предупређивање пожара.

У нашој вароши пожари се најчешће јављају из димњака, и за то се чишћење њихово као јавни посао повлашћује, и од толико година предаје у вршење нарочитоме подузетнику, који је за тачност свога рада увек одговоран. Сем повлашћеника општине, нико други нема право да се чишћењем димњака бави.

Да се неби догађало да чишћење димњака по домовима грађанским ипак варалички врше и лица која на тај посао немају право, општински Суд обраћа пажњу грађанству да повлашћени димњичари имају при себи књижице овлашћења. Те су књижице потврђене од општинске власти а у њима су ради сигурности грађана уписане и таксе за све врсте димњака и чункова.

Књижице ове димничари су дужни увек показати при уласку у кућу, и тек по том може им се чишћење димњака допустити.

Ко год противно овој наредби буде поступао, **казниће се по закону** и то како онај који је бесправно чишћење извршио тако исто и онај који му је чишћење допустио.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. фебруара 1890 год. А.Бр. 298.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 26 ов. мес. у 3. часа по подне држаће се испред Тоскићеве дрварнице у Душановој улици јавна лицитација за продају извесне количине општинске грађе (балвана).

Позивају се и овим путем сви они који желе ову грађу купити да дођу на лицитацију.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Марта 1890. год. СБр. 3834.

II.

На дан 5. априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу београдске општине јавна усмена лицитација за грађење нове калдрме у крагујевачкој улици.

Кауција 2700 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, ситуациони план, попречни профил и предрачун, могу се видити у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 8. марта 1890. год. у Београду Бр. 792.

III.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицитација за грађење калдрме — тротуара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

IV.

На дан 6. Априла тек год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се при грађевинском одељењу Београдске општине јавна усмена лицитација за претрес и крпеж калдрме у Кастриотовој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 233. 15. Марта 1890 год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 13. до 19. марта закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
6,944	Брашна пшенич.	19·60	48,680	Сена . . .	5·50
	Брашна кукуруз.	—·—	2,665	Сламе . . .	3·—
2298393	Пшенице . .	15·80		Шишарке . .	—·—
112,723	Кукуруза . .	10·30	60	Коре брезове.	20·—
	Ражи . . .	—·—	63	Воска . . .	3·40
	Крупника .	—·—	1,820	Сира . . .	65·—
914	Јечма . . .	12·20	232	Лоја топљена	100
40,231	Овса . . .	14·40	273	Масти . .	100
	Кукуруз нови	—·—	317	Сланине . .	110
10,396	Пасуља . .	24·—	412	Сува меса .	80·—
5,742	Кромпира . .	9·—	40	Вуне неопране	120
59,617	Арпачика . .	19·—	10,381	Свиња дебелих	75·—
2,112	Црна лука .	8·50	853	Ћумура дрвена	6·—
627	Бела лука. .	30·—	90,200	Креча . . .	3·20
410	Лука аршламе	6·—		Купуса кисела	—·—
3,085	Јабука . .	21·—		Рена . . .	—·—
	Крушака . .	—·—	Литара		
440	Ораја . . .	21·—	32,217	Вина црна .	17 50
	Грожђа . .	—·—		Вина бела .	—·—
	Шљива сирових	—·—	43,737	Ракије шљ. меке	26·50
14,564	Сувих шљ. нов.	30·—	1,070	Ракије ком. меке	36·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 13. до 19. марта 1890. год. 1728 дин. 20 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Шампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 14. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 1. априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Наредба

Тротоаре у „Дубровачкој“, „Кнез-Михаиловој,“ „Васиној“, „Цариградској“, „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“ улици, према наредбама Управе вар. Београда од 2. Дец. 1886 Бр. 12255, 17. марта 1887. Бр. 3407, и 11. маја исте год. Бр. 5683, многи сопственици зграда и плацева нису поставили по одређеној нивелети а већина није никако ни извршила наредбу.

Општинскоме Суду спада у дужност, да се стара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и за то се на основу § 326. кривичног закона

наређује:

да без разлике сви сопственици имања у улицама: «Дубровачкој,“ „Књаз-Михаиловој,“ „Васиној,“ „Цариградској,“ „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“, који су нове тротоаре саградили, али их нису поставили по одређеној ширини и нивелацији, имају сада то накнадно учинити, а тога ради од општинског инжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од Господина Министра грађевина и Господина Министра унутраш. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал за нове тротоаре, имају набавити плоче од топчидерског камена, или таквог, који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском камену раван, или бољи и да сагради нов тротоар као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је:

а.) да се земљиште има претходно јако набити;

б.) да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметара;

в.) да фуге буду 5 милиметара широке и да се заливају са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте;

г.) да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0·50 m; висине 0·35 m, а горње ширине 0·20 мет.;

д.) да плоче за тротоар не смеју бити нигде тање од 0.10 метра а површина плоче нити сувише дугачка, ни мања од 0·12 кв. мет.

Где се при грађењу тротоара услед промене нивелете буде показала потреба да се при улазу на месте степени, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена и то ако се дуж целе зграде постави.

Ко од данас па за два месеца не би набавио прописани материјал и до 1. Јуна т. г. не почне грађење тротоара по овој наредби, томе ће сама општина (грађев. одељење) тротоар саградити по цени, коју за тротоаре испред својих имања буде платила, а суму коштања наплатити на осн. § 465 з. о судскоме поступку.

Од стране Суда општине вар. Београда 25. Марта 1890. год. ГВр. 65.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

20. марта 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић, члан суда г. С. Кара пешић; чланови одбора: г.г. М. Јовановић, Ф. Васиљевић, К П. Михаиловић, Ђ. Димитријевић, Ј. Ђ. Големовић, Р. Петровић, С Ј. аријел С. Х. Милићевић, Р. Пуљевић, Љ. Јовановић, К. Б. Михаиловић, А. Шток В. Виторовић, М. Терзибашић К. Д. Главинић, Д. Најдановић, Р. Драговић, М. Цветковић, Ј. Ж Ђурић, Др. М. Т. Леко, М. Капетановић, М. Р. Јаринковић, Р. Р. Ћирковић, Н. Р. Поповић, А. Ј. Одавић, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић. Ј. Симић, С. Чађевић, М. Велизарић, Н Л. Милишић, М. Јанковић, Г. Бркић, М Јосимовић, М. Николић Л. Дашковић.

I.

По саопштењу председништва: да је данашњи ванредни састанак Одбора општинског сазван ради решења предлога које је за извршење новог варошког водовода поставио технички пододбор, на крају реферата свога од 30. Јан. 1890. г. прочитани су сви предлози пододбора, а за тим је приступљено дебати; и како је председник општине изнео мисао да би много целисходније и правилније било издејствовати предходно од збора општинског не само одобрење за зајам који је потребан ради извршења водовода, него одобрење цифре зајма колико ће бити потребно за извршење и осталих првенствено обележених великих послова, технички се подообор сагласио да се према томе и предлози његови у толико измене.

Према томе и по оцени сваког предлога пододбора засебно — решено је:

а), да се ради неодложеног грађења водовода и што скорије извршења осталих првенствено потребних вел. реформама у престоници, од општинског збора издејствује одобрење задужење до 10,000.000 — десет милијона — динара ефективно, које ће се (задужење) чинити поступно кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали;

б), да се по зборском одобрењу зајма одмах предузме извршење новог водовода на основу пројекта који је набављен и усвојен одлуком одборском из седнице 10. марта т. г. Кн. Бр. 121;

в), да се на потпуну израду водовода заједно са извршеним претходним радовима, са експропријацијом, надзором при грађењу и у опште свима пословима и издатцима може утрошити до 2,000.000 — два милијона — динара;

г), да се грађење водовода изврши у општинској режији а у свему на начин као што је у реферату техничког пододбора од 30. Јануара 1890. г. изложено, с допуном, још да питања у којима се надзорна комисија и општински Суд не би сложили, излазе на решење Одбору општинском;

д), да се стручно руковођење послова при грађењу водовода повери г. Оскару Смрекеру, и тога ради са њиме општина веже уговор, за који се усваја нацрт техничког пододбора с тим да председник у име општине са г. Смрекером потпише уговор одмах ако комисија од г.г. М. Ј Марковића, Ђ. Новаковића, Ј. Симића А. Одавића, Др. М. Т. Лека и Ј. Тадића још једним прегледом даде мишљење да је усвојени нацрт уговора по општину у свему користан;

ђ,) да комисија која буде изабрана да грађење водовода надзирава на начин како је у извештају пододбора обележено, у најскоријем времену изради и план за реконструкцију данашњега водовода: и —

е), да се образује стручна комисија која ће одмах питање о канализацији узети у претрес те Одбору општинском у што краћем року поднети предлог како да се набави пројекат за канализацију па и самој канализацији што пре приступи.

II.

Како Цвети и шести Април ове године падају на близу — одлучено да се по раније обичају општенародна светковина Таковски Устанак споји са престоничном Примање Градова и тако обе светковине прославе једног дана, на Цвети.

XVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

23. марта 1890. год.

Били: Председавајући члан Суда г. С. Карапешић, чланови одбора г.г. Ђ. Ј. Големовић, С. Д. Милићевић, В. Николић, Р. Ф. Ђирковић, М. Цветковић, М. Јовановић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, П. Л. Милишић, Ј. Ж. Ђурић, К. П. Михаиловић, Ј. Станковић, Ј. Петковић, Ф. Васиљевић, К. Д. Главинић, Д. Најдановић, Љ. Јовановић, М. Ј. Марковић, В. Виторовић, Р. Петровић, Ђ. Николић, М. Јосимовић, М. Николић, Н. Р. Поповић, М. Терзибашић, М. Кашетановић, И. Цветановић, А. Шток, С. Чађевић.

I.

Поводом питања одборника г. К. Главинића: што се за туцање старог камена општинског не узме више раденика, председништво одговорило да се само један раденик пријавио; усљед чега — одобрено: да Суд према потреби и своме нахођењу може повећати наднице.

II.

Одборник г. Раденко Драговић замера што Суд не обраћа пажњу на одржање сада на великој пијаци, него се он налази у преко сваке мере занемареном стању као да се намерно хоће да утре.

По саопштењу председништва да је данашња управа спремила последњих дана предрачун колико је потребно утрошити па да се исти сад доведе у ред, и да ће исти предрачун бити изнесен на решење — одлучено: да општински Суд може учинити потребан издатак с тим да баштован општински одмах уради што је могуће овог пролећа а председништво стави у дужност команди пожарне чете да над одржањем вел. пијачног сада води посведневно надзор.

III.

Услед питања одборника г. Мате Јовановића: што предазимач на коме је остала лицитација, не отпочиње још грађење калдрме у улицама зап. Врачара, и ако је протекло више од месец дана лепог времена, у коме је могао да ради — председништво одговорило: да је предузимач позван да у року од два дана почне посао, иначе ће се применити тачка услова предвиђена за такав случај.

IV.

По напомени одборника г. Илије Цветановића — решено: да председништво нареди што је потребно да се код главне ваге на мраченом тргу отклони сметња колском приласку у колико је потребно насути излокане рупе и покалдрмисати најнужнији део простора.

V.

Председништво саопштава да су по расписаноме стечају за општинског лекара у кварту савамалском добивене три пријаве, да је по чињеном питању у смислу тач. 14. чл. 70. зак. о општинама министарство унутрашњих дела одговорило да сва тројица кандидата имају квалификације.

Према овоме решено: да комисија од одборника г.г. Др. Л. Пачу, Др. М. Т. Леко, и Ђ. Димитријевића са општ. лекаром Др. М. Хаџи-Лазићем предложи коју од пријава треба претпоставити према расписаним условима првенства у стечају.

VI.

Грађевинско одељење подноси реферат да је приликом претреса калдрме у Фрушкогорској и споменичкој улици било вишка у послу с тога што је за 236 m' било потребно израдити ширу калдрму па да се тако обезбеди од бујице која наноси земљу и засипа решетке канала.

Одобравајући овај вишак посла учињен по мишљењу одборника г.г. М. Јовановића и К. П. Михаиловића — решено: да се може издати 195.50 динара, колико стаје израда овог додатог посла.

VII.

Према одлуци из последње седнице, грађевинско одељење подноси извештај (Г.Бр. 276) колико се ове године на поправку калдрме у савским улицама мора утрошити према мишљењу које је дала и комисија. Извештај гласи:

„Према наређењу Суда, прегледао сам улице: Ђумручко стовариште, Савску, Мајданску, Европску, Савско стовариште, Босанску и Херцеговачку, и слободан сам поднети следећи извештај.

У свима поменутим улицама калдрма је тако искварена, да се мора поправити и то без одлагања. На појединим местима камење је из калдрме попспадало, јер нема више никакве везе, и отвориле се рупчаге које ће све веће и веће бивати, да на послетку неће моћи ни теретна кола пролазити.

Калдрма у улицама: ђумручком стоваришту, савској и мајданској, не може се више претресати а ни покрпити, што је у тим улицама највећи саобраћај како са обичним тако и са теретним колима, а камење од последњег претреса који је извршило 1887. год. тако се искварило, да се при новом претресу не може правилно сложити и изгубило је толико од првобитне чврстоће да се под точковима круни и претвара у прах као какав мек камен.

За ове две улице треба направити нову калдрму и то по садањој нивелацији која ће 3—4. године трајати, а кад се стане улица нивелисати и коцкаста калдрма градити, тај ће се камен употребити за макадам под калдрму.

Целокупна квадратура износи 5350. m по 3. 30=17655.$_{00}$. Калдрма у доњој богојављенској улици од макадама па до великих степеница, неможе се покрпити него се мора претрести и то у просечној ширини од 8.$_{00}$ m. јер је толика количина рупа да се не зна које је парче калдрме добро а које неваља.

Ово исто важи за европску улицу и савско стовариште и те улице треба претрести у просечној ширини од 7.$_{00}$ m. Цео претрес калдрме у тим улицама са додатком новог здравог камена и песка изнеће:

У богојављенској улици	—	—	800 m²
У европској "	—	—	1.400 „
У савском стоваришту	—	—	2.100 „
Свега			4.300 по 1 30=5590 д.

У улицама босанској и херцеговачкој где је слапши саобраћај калдрма је тако исто искварена, да се не може покрпити него се мора и она претрести и то у ширини 4·50 m а са каменом који ће се повадити из калдрме савске и мајданске улице а може се употребити за те улице.

Претрес у тим улицама са додатком општинског камена и потребног песка изнеће:

Босанска улица	—	—	585. m ²
Херцеговачка "	—	—	495. „
Свега			1080. по 0.90=972.$_{00}$ дин.

Целокупна оправка и претрес калдрме у овим улицама изнеће:

У ђумручком стоваришту, савској и мајданској улици — — — — — — — —	17655 дин.
У европском и савском стоваришту	5590 „
У херцеговачкој улици — — —	972 „
Скупа	24.217$_{00}$ дин.

Још ћу бити тако слободан да при овој калдрми и по други пут скренем пажњу Суда, зашто се наше обичне калдрме у новије доба тако кваре да их не можемо у добром стању одржавати. –

Што се наше калдрме брзо кваре, узрок су точкови од кола, која се у најновије доба код нас подмањила и која носе 2000—40000 кила терета.

На точковима таквих кола нема наплатак — шина — ширине ни 5—6 сантиметара. Замислимо сада да такав узан точак са теретом од 1000 кила прелази међу 2 шиљаста камена између којих је фуга од 2—3 сантиметара; такав терет ће камен угнути или превртути — што ређе бива — или га окренути, али свакојако направиће бразду која ће се по том све више дужити, и какву ми при свима нашим калдрмама одмах после 2 године опажамо

Да би се ово избегло треба издати наредбу за ширину наплатака — шина — за теретна кола према количини терета који возе. Том наредбом требало би забранити да теретна кола имају ужи наплатак — шину — од 8 сантиметара. Она кола која носе од 2000 до 3000 кила да морају имати наплатак од 8 сантиметара ширине, а она која носе више од 3000 кила да несмеју имати наплатак — шину мање од 10 сантиметара ширине.

Ако би се овака наредба извршила наша би калдрма за годину или 2 дана дуже трајала а била би боља и подвознија."

Пошто је у последњој седници начелно усвојено да се поправка калдрме у изложеним улицама мора ове године у интересу трговине поправити — решено: да се одмах распише лицитација и све по реферату граћ. одељења изврши, но с тим да тротоари буду сграђени према усвојеном профилу.

VIII.

По саслушању студије техничке комисије о грађењу нове калдрме, одлучено: да се решавању комисијских предлога приступи првог редовног састанка.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

Последња студија техничког пододбора о начину за извршење новог водовода

(НАСТАВАК)

Да у случају потребе тражи обавештења, као и да изда наредбу, да надзорна комисија сем редовних месечних извештаја, у датом случају поднесе нарочити реферат, по једном или по свима пословима, што се на грађење водовода односе; и најзад

Да сам одобрава лицитације, погодбе и уговоре за све набавке или послове, који прелазе суму од 10.000 динара.

Као и да проучава и одобрава веће измене у пројекту и предрачуну, за које ће му се морати предлог поднети.

Грађење водовода у сопственој режији, а на начин као што га овим технички одбор предлаже, могућно је међу тим сигурно и економно извршити само у случају ако за непосредно руковођење грађевинским пословима при томе, Општина има или нађе каквог признатог и сигурног стручњака, са потребним искуством у пословима оне врсте.

За вршење тога посла нудио се Општини сам пројектанат београдског водовода, г. Оскар Смрекер инжињер из Манхајма, већ приликом закључивања уговора за израду пројекта.

Одбор је општински тада, по предлогу техничког одбора нашао за умеснije да одвоји питање о изради пројекта, од питања о руковођењу грађењем. Међу тим, на састанку својем од 15 II. 1889. год. на којем је Одбор општински усвојио уговор за израду пројекта, решио је уједно у начелу, да се и руковођење грађењем повери г. Смрекеру, па је овластио председника општине и технички одбор: да по тој ствари наставе преговоре са г. Смрекером, а по постигнутом споразуму састављени уговор да поднесу на решење. При томе је само тражено, да се такав уговор има закључити у границама тадањих г. Смрекерових захтева и понуде од стране техничког одбора, а под што повољнијим условима за Општину београдску.

Технички је одбор поменутом приликом већ дао своје мишљење о томе, из којих би разлога било умесно и корисно да се и тај посао г. Смрекеру повери. При томе су поглавито били меродавни следећи обзири.

Г. Смрекер је до сада са успехом самостално пројектовао и извршио повећи број водовода у разним европским варошима а данас ужива светски глас као стручњак за такве грађевине.

А са друге стране опет и технички одбор имао је прилике, при досадањем раду својем са г. Смрекером, да се увери како о стручности, тако и о потпуној поузданости, солидности и лојалности његовој у послу.

Сем тога вазда је најкорисније при оваквим пословима да грађењем рукује исто лице, које је и пројекат израдило.

У корист г. Смрекерову говори и то, што и он сам жели, да ради у споразуму са нарочитом стручном комисијом и под надзором исте, а изриком тражи, да нема личног учешћа у новчаним питањима, као и при решавању, којим ће се предузимачима и лиферантима поједини послови издавати.

Он је сем тога вољан, да потпомогне Општину у њеној намери, да при послу око грађења водовода претпостави техничаре домородце, те и сав свој труд уложи око тога, да се употребљени инжењери довољно успособе и за посао око одржавања и употребе водовода

На најзад неће бити без значаја ни то, што је г. Смрекер пореклом Словенац: те можемо с правом очекивати, да ће наш посао много искреније вршити, но што би то други који странац чинио.

Препоручујући већ у својем извештају од 15. II. 1889. год. г. Смрекара за руковаоца, грађењем водовода, технички одбор изложио је, у чему и за што није могао да се сложи са тадањим захтевима његовим; а обележио је од своје стране и услове, под којима би се могао уговор за руковођење грађењем закључити.

Г. Смрекер је на основу тадање своје понуде тражио за себе лични хонорар од 4% од укупне на грађење утрошене суме. А сем тога захтевао је, да Општина плаћа његовог сталног заступника, да поднесе трошак за селидбу овога, као и за његове (г. Смрекерове) доласке у Београд за време рада, а обојицу да ослободи од свију личних плаћања држави и општини.

Према тим захтевима, а према суми од 1½ милион дин. на чисто грађевинске радове, за које се 30 месеца времена предвиђа, изнела би укупна награда г. Смрекерова;

1. За израду пројекта 1% . . . 15.000 дин.
2. За доласке г. Смрекерове у Београд, путни трошак и дневнице рачунате по нормама немачког инжењерског дружења, за 2 и по године, по 6 пута у години најмање, свега за 15 долазака по округло 1.000 дин. . . . . 15.000 дин.
3. У име личног хонорара г. Смрекеровог 4 % 60.000 дин
4. Плата његовом сталном заступнику, за 30 месеца по 750 дин. . . . . 22.500 дин.
5. За селидбу овога у Београд и натраг 2.000 дин.

Свега 112.500 дин.

или 7 и по % од укупне суме за грађење у 1 и по милион динара.

Технички одбор био је мишљења, да је лични хонорар г. Смрекеров много рачунат, а начелно је био противу тога, да се тај хонорар одвојено рачуна од трошкова за његове доласке и за сталног заступника, као и да се ово двоје стави Општини на терет. Исто тако није био ни за то, да Општина узима на се ма какву обвезу, у погледу ослобођавања г. Смрекера и његовог заступника од личних плаћања држави и општини.

Што се тиче величине укупне награде г. Смрекерове, технички је одбор узео за основу прописе немачког инжињерског удружења; те је са обзиром, на вусту грађевине и на укупну грађевинску суму, предложио, да се тај хонорар може рачунати у 4,7% од последње. Према укупној суми дакле изнео би исти 70.500 динара.

Накнадно продуженим преговорима са г. Смрекером постигнуто је, те је исти пристао на захтеве техничког одбора, што се тиче начелне стране о саставу уговора, као и начина на који ће укупни хонорар срачунати.

У току преговора пак са г. Смрекером, односно закључења уговора за руковођење грађењем водовода, технички одбор увидео је, да би за Општину веома корисно било, да се руковаоцу грађењем повери уједно и организација експлоатације водовода и руковођење истом за прву годину дана његове употребе, а разуме се у споразуму са самом Општином, односно под њеним надзором. Повода овоме нашао је технички одбору томе што су и друге општине на тај начин поступале, и што би то нарочито потребно и корисно било за нас, који за послове овакве врсте немамо људи са довољним искуством.

На питање о овоме, г. Смрекер изјавио је, да би такав поступак од стране Општине био потпуно и у интересу правилног вршења експлоатације водовода, која нарочито у почетку изискује много обазривости и искуства. Пристао је радо да се и тога посла прими, тражећи за то 10.000 динара у име укупне награде, где је урачунато 5.000 динара на путовања и остале трошкове, а 5.000 као лични хонорар.

(свршиће се)

*

СМРЕКЕРОВ ПРОЈЕКТ

Извештај комисије о прегледу пројекта по уговору израђеног за н. водовод.

(свршетак)

Господин Смрекер могао је с правом од те предпоставке поћи, јер је у програму казато, да ће се као гориво употребити угаљ, а није назначено специјално и која врста угља.

Међу тим са обзиром на наш домаћи угаљ, било би можда корисније, да је у програму казато, да ће се за грејање котлова употребити врста мрког угља, дакле горива мањег ефекта грејања, поред сразмерно велике куповне цене.

Јер кад са ове предпоставке пођемо, онда ће се систем котлова у толико изменути, што му ваља додати још наречито зидано огњиште (Vorfeuerung) или гасни генератор (Gasfeuerung), те да употребом таквог построја а са нашим угљем извучемо, пројектованим системом котлова, највећи корисни ефекат грејања.

Но, апстрахујући од поменутих допуна на пројектованим котловима, подписати су мишљења, да у опште узев Галовајев систем котлова није најкорисније, и да би можда целисходнија била конструкција Корнвалских котлова са унутарњом цеви од таласастог гвозденог лима. Ма да су котлови овог последњег система у неколико скупљи, подписани држе да би они били бољи, с тога што не би изискивали тако компликоване оправке, као што могу да се дешавају на Галовајевим котловима, а за које у Београду нема ни средстава.

Предложеном реконструкцијом пројектованих котлова за београдски водовод, осигуран је истина доста економан рад парних црпки; но подписани сматрају за дужност да обрате пажњу и на даља средства, којима може на основу новијег искуства у конструкцији парних мотора, да се још увећа укупни ефекат целе машинске инсталације, те де се на тај начин постигне још и већа економија у раду.

Тако према поменутом искуству, за постизање највећег економног рада парне црпке, мали је администни напон паре (Admissionsdampfspannung) од 6 атмосфера, на којем почива прорачунавање парне црпке пројектованог водовода.

Ваљало би дакле применути такве котлове, код којих може администни напон паре да буде већи од 6 атмосфера. Такви би били парни котлови системе Штајнмилерове и др. комбиновани са Тенбринковим или каквим пробитачним зиданим огњиштем.

Овакви котлови, поред највеће сигурности и економије у раду, нису изложени оправкама какве са код нас не би могле извршити. Они међу тим дају могућност, да се истим парним црпкама наречито форсиран рад врши јевтиније; пошто то може да буде са котловима средњег притиска, као што су они у пројекту предвиђени. Шта више вероватно је, да би и набавка поменутих котлова великог притиска у неколико јефтинија била, од набавке пројектованих котлова.

Због скрупулозне штедње у целој машинској инсталацији, поред сталне црпке на парној машини, предвиђена је за напајање котлова само још једна мала црпка од 120 милим. у кораку и 60 мм. пречника клипа.

Међу тим, сем сталне црпке за напајање котлова, која је непосредно са парном црпком спојена, ради веће сигурности у раду парних котлова, а за три таква котла, потребна је резерва бар од две мале црпке, два инјектора, или једне такве црпке и једног инјектора. Уједно обе резервне црпке за напајање котлова, треба да су веће од оне предвиђене. Тиме би се укупни издатак за машинску инсталацију повећао свега за близу 1500 динара.

Најзад подписани сматрају за дужност, да обрате пажњу још на једну ствар, која је у пројекту, по свој прилици из штедње, пређутана а која је од важности поглавито по трајашност и сигурност парни котлова.

Тврдоћа воде, која је на расположењу за напајање котлова, није истина претерана, те и образовање талога и котленог камена неће прећи дозвољену меру. Но у интересу што мање оправке котлова, као и зарад постигнућа што већег економног ефекта укупне машинске инсталације, неће бити излишно сетити се и разних средстава, која су предлагана за редуковање чврстих састојака у води, која се за напајање парних котлова употребљује Средства пак, којима се паралише штетно дејство тврдоће тако употребљене воде, веома су јефтина а знатно потпомажу правилан рад парних котлова.

У нашем случају то је од толико веће важности, што парни котлови морају непрекидно да раде, тако да и најмањи талог може временом да буде од штетног дејства, смањујући дејство парних котлова директно, или изазивајући често чишћење котлова, што опет утиче на новчани утрошак.

Без сумње дакле биће корисно, да се и за машинску инсталацију београдског водовода предвиди нарочити апарат за таложење воде, а мислимо да би најпробитачнији био апарат као што га препоручује Др. Хаен.

Издатак за цео такав апарат, који се састоји из три резервоара и једне парне мешалице (систем Кертинг), неће стати више од 1200 динара, а дневни утрдшак за рад с тим апаратом, са обзиром на максималну потребу воде за напајање парни котлова, неће изнети више од 0,50 динара.

Из пројекта види се, да је за машинску зграду пројектовано електрично осветлење. Потписани су мишљења, да је тај начин осветлења машинске инсталације београдског водовода најрационалнији, а то једно с тога, што непрекидно стоји на расположењу велика количина паре јакога напона, и друго с тога, што је при истоме највећа сигурност од пожара, па и потребан ред и чистоћу најлакше је одржавати.

Пресак и висина димњака који иде уз машинску инсталацију, потпуно одговара потреби исте за београдски водовод.

Према свему изложеном, потписани су мишљења:

1., Да је машинска инсталација за Београдски водовод, као што је у г. Смрекеровом пројекту предвиђена, коректно и према потреби београдског водовода пробитачно пројектована; и

2., Да је могућно да се таквом инсталацијом осигура највећи економни ефекат, који може практички да се постигне, пошто се предузме извасна реконструкција предложених парних котлова и неке допуне у погледу њихове алиментације

30. Децембра 1889. год.

у Београду.

машински инжењери:

Тоша Селесковић (с. р.)

Светозар Зорић (с. р.)

Кад сведемо сада све што је овде о поднетом пројекту за водовод речено, следује:

1., Да пројекат г. Смрекера садржи све уговором и програмом тражене делове, као и да су ови у прописаној опширности израђени;

2., да је спољна израда саставних делова пројекта веома добра и угледна;

3., да је главна диспозиција укупне грађевине смишљено и рационално изведена;

4., да су све појединe грађевине пројектоване сигурно и економно; и

5., да цео пројекат одговара у сваком погледу данашњем стању науке, технике и искуства.

Према овоме потписани су мишљења, да је г. Смрекер потпуно одговорио својим обвезама према уговору, закљученом 22. матра пр. г. те да му се по § 14. тога уговора може исплатити сума од 15000 динара. Овој исплати ни с друге стране ништа не стоји на путу, пошто је г. Смрекер напред поменуте допуне листова 15. 25. и 30 већ послао и вратио податке што су му на основу § 9. поменутог уговора, били стављени на расположење ради израде пројекта.

Предлажући на овај начин Одбору општинском, да поднети пројекат г. Смрекеров за грађење будућег варошког водовода усвоји комисија, пре но што овај извештај заврши, сматра за дужност да учини следеће напомене, које ваља имати на уму при самоме извршењу водовода.

1.) У нас се још не граде тако добре цигље, да би се могле са сигурношћу употребити за грађевине, као што ће бити бунари и резервоар за београдски водовод. Да се дакле боље цигље не би са стране набављале, а и у интересу непробојности поменутих грађевина, треба узети у оцену: да ли неће боље и корисније бити, да се за грађевине, у место цигаља, као што се у пројекту предлаже, употреби чист бетон?

2.) Са обзиром на сигурност при вршењу експлоатације, ваља оценити, да ли према нашим приликама неће бити потребно, да се место, где ће доћи резервоар, огради а поред овога уједно да се сагради кућица за чувара, што у програму за пројекат није предвиђено било?

3.) У пројекту је предвиђен креп као материјал за покривање кровова на пројектованим зградама. — Како је тај материјал тежак, те захтева доста јаку конструкцију крова, то би требало проучити питање: да ли се, употребом другог материјала, неће постићи уштеда у конструкцији крова?

4.) Како ће се по свој прилици за гориво употребити наш домаћи угаљ, а у пројекту је замишљен мађарски камени угаљ, то је питање: да ли је предложени систем парних котлова, и за тај случај најрационалнији? С тога, узев у обзир напред у овом извештају по тој ствари поменуто, треба дефинитивно решити сва тамо побројана питања, као што су: избор система котлова са зиданим огњиштем или без овога, повећање резерве за напајање котлова малим црпкама, апарат за редуковање чврстих састојака воде пре но што се она за производјење паре употреби и т. д.

5.) Односно система прецизионог крмпла за и рну машину, не треба у се напред везати, јер сем Колмановог крмпла има приличан број и других система, који тако исто сигурно дејствују, а цена им зависи од тога, који систем употребљује дотична фабрика, из које ће се машина набавити.

Завршујући овим свој извешај, потписани благодаре Одбору општинском на указаном им поверењу.

18-ог јуиуара 1890. год.

у Београду.

КОМИСИЈА ЗА ПРЕГЛЕД ВОДОВОДНОГ ПРОЈЕКТА

деловођа: Н. И. Стаменковић

председник: М. Јосимовић

Чланови: Коста Д. Главинић М. Марковић М. Милашиновић Др. Марко Т. Леко А. Алексић Др. Л. Пачу Св. А. Зорић Тоша Селесковић.

НАПРЕДАК ДУНАВСКОГ КРАЈА

Истина је да постане најзад досадно, кад се често понавља једно исто, али нама се чини, да у разговору о напретку нашега града, не сме бити замерања ако је свакад прва реч потсећај: да усталачким радом треба не само свршавати што се може и што је данас потребно, *него и накнадити оно што је у прошлости пропуштено.* Јер да се којом срећом увек правилно погледало на опште интересе, до данас би у програму варошких потреба одавна биле пребрисане бар оне тачке, које се од толиког времена непрестанце у јавности називају „првенствене потребе."

Овако данас, кад би требало ићи даље и даље, општина стоји пред извршењем тек првих малих и великих задатака својих, а о установама другога реда, и ако толико исто потребним и важним, није ни мислити ако се за дуже време не буде са свих страна настојавало и живо радило да градско уређење не тече само својим званичним током, него и иницијативом општом а средствима и другим сем оних, која општини стоје на расположењу.

С овог гледишта удружења за унапређење појединих крајева, могу бити од знатне користи не само по дотичне крајеве, него и по цели град; а с тога истог гледишта и удружење које је ставило себи у задатак да ради на унапређењу дунавскога краја, колико ће убрзати напредак свога краја, толико ће исто допринети и уређењу целе вароши.

Ево само две године дана па је младо и слабачко удружење дунавскога краја могло нанизати читав ред посвршаваних послова; а сваки онај грађанин, који промотри данас дунавски крај, признаће да је на унапређењу његовом више урађено од како је удружење постало, но скоро за десет ранијих година.

С једне стране удружење је према својим средствима радило само а с друге опет умело је придобити и већу помоћну акцију да се за развитак дунавскога краја учини колико је могуће више.

У годишњим извештајима својим, Управа удружења овако је показала главне радове — досадање успехе своје.

1889.

а) „Знајући од колико је важности за подизање грађевина нивелација, и од колике је важности и потребе лакша комуникација за промет — удружење је живо радила на томе да се ускори нивелација; то је постигнуто", и тако се више неће толики новац затрпавати при подизању зграда, које после остају на брегу као кауле или се затрпавају и изгледају као подруми. Од сада неће имати узрока да гледамо наш крај у развалинама, пун јаруга, рупа, брегова и других сметња. Управни одбор сматра за своју пријатну дужност да на овом свечаном првом редовном главном збору захвали, како општинској тако и државној власти на срећно изведеном овом нужном а врло деликатном послу.

б). „Да би, пак, дунавски крај био везан са царинарницом, паробродском станицом и жељезницом, управо са савским крајем, са тим, тако да кажемо живим Београдом, Управни је одбор порадио код општинске власти, те је улица доње градско поље откопана и тиме створена могућност лакшој спојној вези између нашег и савског краја, Дунава и Саве, реке, које су најравнији пут у сав бели свет. Улица горње градско поље, Јевремова и Грочанска улица такође ће се откопавати и до пролећа биће откопане.

в). „Да се преко тако откопаних и нивелисаних улица вежу пешачком стазом од тротоара једног до тротоара друге стране улице, друштво је израдило да од општине добије сав онај камен који се нађе у земљи приликом одкопавања, кога до сада има у приличној количини, а кад се откопавање изврши, може се и томе послу приступити.

г). „Ове две нужне и преке потребе нашега краја, које су стечене, имају свога такмичара. Што је нивелисање, благи нагиб, за спојну везу, за украшавање и улепшавање, за лакше прибављање средстава за живот у спољашњости својој, то је за одржавање здравља — апотека, тај извор средстава противу болештина. О тешкоћама које смо трпели намајући апотеку у средини својој не ћемо говорити, то ће сваки од вас који сте ову потребу осећали оценити. И Управни одбор не претерује кад каже, да је и отварање апотеке у овом крају његова заслуга, зашто се такође има захвалити властима које су потребу ову увиделе и молби управног одбора одазвале се.

д). „На измаку главне улице овога краја, у јадној башти, трпео је овај крај устојалу воду, у којој је и ђубре бацано, згода, која је ишла на руку свима епидимичним болестима за овај крај. И тога је нестало заузимањем Управног одбора, код полицијских и општинских власти.

ђ) „Државно добро звано шалитрана, које ни мало није утицало на улепшавање овога краје, порушено је, и уздужна улица, која је дотле стојала прекинута, излази на Душанову улицу. Дакле бржи саобраћај отворен, и вода одозго пропуштена да не плави куће, а од даљега раја имаће се та корист што ће се то земљиште распродати на плацев те тиме да се и то парче насели.

ђ). Место државно звано „пијаца дунавског краја" место на које се је дотле ђубре бацало и други отпатци, место које је било зарасло у корову, уступљено је да га друштво заравни и засади. То место за наш крај има ту важност, што ће се деца наша, ђаци, ту обучавати гимнастици и војничком вежбању а у исто време служити као мало шеталиште; и засађено, чистиће искварени ваздух. За то је Управни одбор то пијачно место поравнио и довео у ред, да се сад с пролећа може засађивати и да у другој години друштвеној овај крај има од тога и здравствене користи. И за ово имамо заблагодарити г. министру грађевина, јер је уступио друштву сав камен који се на томе месту нађе, те је друштво заравнило пијацу чистим приходом од тог камена

ж). Пут од града до почетка улице Д чанске, који је био сав изривен, засут је, зашта се има благодарити команданту града, јер је одборску молбу уважио и наредио да се пут заравни. Тиме се олакшало оним становницима нашега краја, којима је рад у граду. На углу те улице и пац регулационог фонда који је био заграђен, за малу кирију давати под закуп и сметао

правој линији те улице регулисан је настојавањем управног одбора.

з). „Неупотребљена вода са тако зване мале чесме, и сва вода кишница и снежаница, која долази са велике пијаце — текла је отвореном јаругом до испод шанца. Тиме не само да је остављала талог и доносила нечистоћу, која је кужила ваздух овога краја, но је вода улазила и у подруме те тиме чинила грдне штете. Јаруга је заузимањем одбора прокопана, покривена озго, а води дат правац и тиме отклоњене две мало час споменуте страшне опасности“ и т. д.

1890.

а). „Улице: горње градско поље, грочанска и Јевремова — откопане су. Тиме је спојен овај крај са Савом као са местом где се су станице и паробродска и жељезничка, одакле се, у све крајеве наше престонице, односе пужне животне намирнице, па и у наш крај. До сада је тај живи део Београда са нашим крајем био везан једином везом кроз доњи град.

б). „Откопавањем именованих улица прибрано је и доста камења, које је општина уступила друштву на своју употребу, И Управни је одбор тим добитком везивао улицу за улицу, кад је време допуштало, да оним местима где је зими саобраћај био готово немогући

в) „Откопана земља у улицама: горње градско поље, грочанској и Јевремовој, ношена је у правцу тих улица. Управни одбор желећи да колико толико подигне обезбеде од дунавске поплаве бар оним имањима, која су непосредно изложена овакој опасности, учинио је у неколико. Што није одговорио потпуно тој потреби узрок не лежи на Управном одбору, но на предузимачу и уговору. Из тога узрока Управни је одбор морао из своје касе да изда извесну суму новаца предузимачу одкопавања, те да овај поравна улице, које нису уговором обухваћене а које су биле изривене, те тиме онемогућен сваки саобраћај у њима. То је све рађено у улицама, које су до Дунава. —

г). „На молбу Управног одбора још у претпрошлој години, да општина одреди комисију, која ће именовати неименоване улице, то је учињено и комисија је свршила свој посао и предала га општини на даљи рад.

д). „Да не би државни плац звани „Шалитрана“ остао сам празна јурија, Управни је одбор молио министра грађевина да нареди, да именоване државно место подели на плацеве и распрода. Г. Министар је уважио молбу Управног одбора, за коју ће се од скупштине тражити, дозвола да се могу распродати.

ђ). „Кућа г. Ландауа, као и кућа г. Филипа Крстића, које су биле на путу регулисаних улица, порушене су заузимањем Управног одбора.

е). „Имање регулационог фонда, које постоји пред женском дорћолском школом а општинском зградом, које је обрасло коровом, било је згодно склониште околних суседа за ђубриште и другу нечистоћу. Управни одбор на молбу једнога суседа избацио је коров, затрпао је познате риваче и поравнио. Радећи то, Управни је удбор чинио издатке. али су издаци ти подмирени тиме што је извађен камен на том плацу, а то је својина друштвена.

ж). „Писато је суду општине београдске да се у овоме крају, а нарочито у оним улицама које су изривене, умножи број фењера, како би се пролазећи сачували од опасности. Општина је молбу уважила и број фењера умножила

з). „Управни одбор радно је и на томе, да се школа, „дечије забавиште“, колико може боље осигура, знајући важност такве установе у овоме крају, па је молио и општину и државу за помоћ. Општина се одазвала давши на именовану цељ 300 дин., а да се набаве клупе и друга потребна средства а држава је одложила за сад, јер нема новаца т. ј. буџет је по тој ствари исцрпљен, а чим настане могућност и држава ће потпомоћи ову установу. А да би ова установа имала и веће гаранције за опстанак, као и да одговара намењеној цељи Управни је одбор примио под своју заштиту и надзор“ и т. д.

Да су извори удружења могли бити већи, не сумњиво је да би и рад овог младог удружења био куд и камо обилнији. Али баш с тога што су средства била и сувише незнатна, досадањи успеси су сјајнији а рад удружења као резултат добре воље и грађанског устаоштва, заслужан сваког признања. С тога и желимо удружењу сваки напредак!

ПРОТИВ ТУЂИНШТИНЕ

У последње време, од како су никли и нарочити заводи за погребне спреме, све се већма почео одомаћивати обичај, да се на погребу носе вештачки венци. Као и многи други и овај обичај дошао нам је са запада и без сумње ако му се не би за времена на пут стало, он би ухватио толико корена, да би доцније било сасма немогуће одвићи се онога, што је дуговременом праксом постало то исто што и **правило**.

Нама не стоје на расположењу податци колико је за последњих десетак година грађанство издало узалуд на погребне венце, али би се смели кладити да је толико новаца из земља отишло, да би до сада могли имати знатан фонд да је новац, место за венце, прилаган на добротворне цељи. Ми ни данас немамо завод за издржавање старих и немоћних и из редовних извора својих општини ће можда још за дуже време бити немогуће да такав дом подигне. И зар не би онда много и корисније и племенитије било, приликом смрти драгих нам покојника сећати се прилозима оних који *живе* у беди и невољи, место подавање се једној празној и бесцељној форми и бацати паре просто у воду.

С ове тачке посматрања, похвално је у потпуној мери, што је архијерејска власт издала протојерејима распис о вештачким венцима, који гласи:

Протојерејству београдском

Приметили смо, да се у народу нашем одомаћава обичај полагати „вештачке венце“ на сандуке умрлих Хришћана и Хришћанки, као знак видљиве поште и љубави према умрломе Хришћану и Хришћанци.

Обичај овај дошао нам је са запада Он је туђински и противан је духу православном; а и штетан је — јер се тим обичајем силан новац троши, а без сваког значаја и смисла, као и без икакве користи, било по друштво или породицу у којој је члан живио, било по спасење душе покојникове.

Наша мати — света православна црква, не брани нама, деци својој, да видљивим знацима изказујемо поштовање и хришћанску љубав према нашим умрлим рођацима, пријатељима и друговима; али је науци њеној противан овакав начин исказивања љубави и поштовања према покојнику — на какав се данас исказује — с тога, што је то остатак незнабожачког вретена — т. ј. оног времена — када народи не беху просвећени и озарени духом хришћанске науке, коју човечанству саопшти Бого-човек Господ наш Исус Христос; када су се народи налазили у тами незнања, и када немајући истинског појма о бесмртију душе и у опште о загробном животу, а готово никаквог појма о Богу невидљивоме — Творцу и Вседржитељу васионе; па не знајући како би и на који начин могли показати своју љубав према покојнику своме, они — многобожци — приређиваху свечане пратње на којима немилице трошише на украшавање мртвачки сандука, на безброј трака и разноликог цвећа, којима је био украшаван сандук умрлог члана њиховог, на друге скупоцене ствари, на спаљивање жртава и подизање величанствених споменика праху њиховом и т. д. Како је код западних народа пре просвећења хришћанском науком, као и после просвећења обичај оваког украшавања мртвачких сандука ухватио јака корена, да се ни чим овоме није могло стати на пут, то су у тежњи за украшавањем, а у недостатку природног цвећа, које су такође за украс употребљавали — почели правити венце од вештачког цвећа, и ове или су полагали на сандуке умрлог члана, или су носили пред њима. Обичај овај почео је се са запада увлачити у све оне покрајине, које су са својих граница у најближој близини са њима, па отуда дошао је и код нас у Краљевини Србији и почео је се одомаћивати.

Пошто је дакле полагање венаца на сандуке умрлих хришћана и хришћанки — као остатак многобожачког времена — у опште противан духу православља, нашли смо се побуђени путем овим скренути пажњу Свештенству Епархије Наше и

препоручити му, да у свима смртним случајевима напомиње парохијанима својим, како полагање венаца на сандук умрлог рођака и пријатеља, као и ношење оваквих венаца при сарањивању умрлих, није православни обичај, и како је штетан, јер се у многим приликама велике суме новаца дају само на венце од којих ни породица умрлог, нити пак друштво имаде какве користи, до једино они, који те венце са стране за богателу набављају, а продају по скупе новце; и да парохијане своје саветима склоне, да новац, који би за венце дали — деле сиротињи, која трпи мл ге оскудице, а које нема чиме да отклони. пошто нема за то средства, или нека тај новац шаљу каквом друштву које има хуману циљ, као друштву: Црвеног крста, инвалидском фонду, друштву св. Саве; друштву за напуштену децу; на школе, болнице, цркве и т. д. Нећеју ли ни то, онда нека заједнички образују какву „закладу" која ће носити име п о к о ј н и к о в о и из које — закладе, имао се издржавати по који сиротан, који се је одао изучавању било какве науке, или ти каквом другом корисном послу и занату, па нема средства за остварење намере своје.

Оваквим радом, родбина и другови покојникови доказаће да им као хришћанима лежи на срцу сиротиња и потпомагање свију оних друштава, која имају задатак, да разним начинима и путовима приведу у дело свете изреке Господа нашег Исуса Христа; оваким радом спасавају и душу покојникову, јер поред молитве за спасење душе његове, чине још у име њихово и добра дела, а ова по учењу наше свете цркве, олакшавају и помажу да се душа умрлога може спасти; и најзад, оваквим радом доказаће да су и патриоте, јер не дозвољавају да се новац њихов износи из земље и иде туђину у руке, за набавку венаца.

Препоручујемо Вам, да све ово саопштите подручном Вам свештенству, ради знања и управљања његовог.

ЕБр. 159.

22. јануара 1890 год.

Архијепископ београдски и митрополит српски
М и х а и л.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Наредба. Пре кратког времена нагласили смо да ће општинска управа у скоро издати наредбу за грађење тротоара у важнијим улицама, и да с тога сопственици имања имају бити спремни да наредбу изврше на време.

Наредбу је општински Суд издао под 25. ов. м и објављујући је у овоме броју, обраћамо пажњу грађана, којих се она тиче на то да ће се двомесечни рок рачунати од данас.

—

Цена хлеба. У седници 26. ов. мес. Одбор је решио да се цена хлебу повиси са једном дин. паром, пошто је поскупило и жито и брашно.

Од 28. ов. мес. хлеб се продаје у тежини од 869 грама, за 20 дин. пара.

—

Нов лекар. За општинског лекара у кварту савамалском Одбор општински изабрао је г. Др. Едварда Михла.

С радошћу бележимо да је нови општински лекар г. Др. Михл не само наш поданик него и родом из Београда.

—

Клање. Чинимо пажљивим све продаваче меса да се по правилу о слободноме клању и продаји меса, од 1. Априла клање има вршити само на кланици, од 4 до 8 час. из јутра.

Ко год противно томе буде поступао, подвргаваће се казни.

—

Ванредни састанак. У четвртак 5. ов. мес. Одбор општински држаће ванредни састанак, на коме ће се решавати предлози техничке комисије о грађењу нове калдрме, пошто се тај посао није могао извршити на састанку 26. пр месеца. — Намера је председништва општине да се грађење коцкасте калдрме што пре продужи.

—

Чишћење. Председништву општине пошло је за руком да организује привремену службу за чишћење „књаз-милошеве" и „краљ-миланове" улице два пута недељно. Посао овај стаће знатних жртава, али општинска управа морала је да се на тај корак реши, те да се колико толико још овог лета становништву помогне и прашина умањи, кад се без водовода не даје зло одмах и сасма искоренити.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Вода за Париз. За утеху оних градова који немају добрих водовода, или их имају али недовољних, може служити то, што се и у великоме Паризу за последњих неколико година вентилира водоводно питање и непрестанце проучава какву би воду ваљало довести у Париз, па да сви крајеви буду подједнако задовољени са што више здраве а и за сваку потребу добре воде. Пре неколико година изгледало је да ће преовладати мишљење оних који су налазили да чоду ваља спровести из Најенбуршког језера. Сад опет инжињер Дивијар поднео је пројект да се вода употреби из женевског језера. Вода би се одвела из језера с француске стране и спроводила најпре у огроман резервоар да се дестилише а одатле би отицала (на секунду 24 а на дан 2,073.600 куб. мет.) подземно све до Париза (брда Шатило) где би се уливала у 112 метара дубоки резервоар. Дужина овога водовода износила би 540 кмет. а грађење коштало 489 милиона динара. Толике паре само за водовод једног светског града, а читаве државе могле би мањом од те суме исплатити све своје дугове, па још и да претекне!

—

Насељавање градова. Статистика тврди, последњег деценијума у великим градовима да је досељавање било све јаче и јаче. Срачуњено је да је у томе деценијуму од 100 душа било домородаца у Лајпцигу 36·50 у Бечу 37·40 у Монакову 37·52 у Хановеру 39·91 у Франкфурту 41·42 Будапешти 42·72 Бреслави 43·15 Берлину 43·92 и Хамбургу 54·29.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Општинској благајни положили су г. Милорад Терзибашић трговац 50 и Ћира Петровић кафеџ. 30 динара за сиротињу општинску.

Изјављује се у име сиротиње општинске најусрднија захвалност дародаваоцима.

Од стране Суда општ. вар. Београда 25. Марта 1890. год. Београд АВр. 527.

С Т Е Ч А Ј

При грађевинском одељењу општине вар. Београда, има да се постави још један енжењер с годишњом платом од 3500 динара.

Који енжењер жели ово место заузети, треба да се пријави са документима до 15. Априла.

Првенство имају они који су српски поданици и београђани по рођењу.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Марта 1890. АВр. 515.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 4. Априла од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу ове општине јавна лицитација за препос шљунка из ова. мајдана и са жељезничке станице.

Кауција 300 динара у готову или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 21. Марта 1890. год. у Београду Г.Бр. 269

II.

На дан 5. априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу београдске општине јавна усмена лицитација за грађење нове калдрме у крагујевачкој улици.

Кауција 2700 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, ситуациони план, попречни профил и предрачун, могу се видити у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 8. марта 1890. год. у Београду Бр. 792.

III.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицитација за грађење калдрме — тротоара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

IV.

На дан 6. Априла тек год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се при грађевинском одељењу Београдске општине јавна усмена лицитација за претрес и крпеж калдрме у Кастриотовој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ Београдске АБр. 233. 15. Марта 1890 год. у Београду

V.

На дан 26. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу ове општине лицитација за набавку 2000 квадратних метара плоча за тротоаре од топчидирског камена или по каквоћи њему равног, заједно са ивичним и олучним каменом.

Кауција је 2400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видити при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске ГБр. 303. 28. марта 1890. год. у Београду.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1.	За свирање народних свирача од једног вечера — —	2 д.
2.	За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — —	10 д.
3.	За свирање са певањем вештака од 1 концерта —	20 д.
4.	За свирање женских (Damen-Capele) — — — —	30 д.

II.

1.	За 1 играчку или забаву са играчком у локал.	I-ог реда	30 д.
2.	„ 1 „ „ „ „ „ „ „	II-ог „	20 д.
3.	„ 1 „ „ „ „ „ „ „	III-ег „	15 д.

III

1.	За панораму на дан — — — — — — — —	10 д.
2.	Разне представе и показивање вештина, дневно —	10 д.
3.	Циркус од преставе — — — — — — — —	30 д.
4.	За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — — — —	50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0,60 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 20. до 26. марта закључно пређило је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
12,900	Брашна пшенич.	19·80	21,045	Сена	5·50
102	Брашна кукуруз.	12·—		Сламе	—·—
94,511	Пшенице	15·60	624	Шишарке	48·—
71,819	Кукуруза	10·50		Коре брезове.	—·—
130,000	Ражи	14·—		Воска	—·—
	Крупника	—·—	2,240	Сира	50·—
47,000	Јечма	12·30		Лоја топљена	
37,056	Овса	14·30		Масти	
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
4,437	Пасуља	23·—		Сува меса	—·—
4,131	Кромпира	9·—		Вуне непране	
33,540	Арпацика	19·—	12,048	Свиња дебелих	75·—
3,616	Црна лука	7·50	574	Ћумура дрвена	5·50
690	Бела лука.	30·—	57,300	Креча	3·—
	Лука аршламе	—·—		Купуса кисела	—·—
2,620	Јабука	23·—		Рена	—·—
	Крушака	—·—	Литара		
448	Ораја	23·—	92,565	Вина црна	18 50
	Грожђа	—·—	23,811	Вина бела	22.—
	Шљива сирових	—·—	13,829	Ракије шљ. меке	26·50
27,845	Сувих шљива.	30·—	3,031	Ракије ком. меке	36·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 20. до 26. марта 1890. год. 1096 дин. 40 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 15. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 8. априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

VII. НАРЕДБА

Допунама закона о местима, од 21. Априла 1885. прописано је да се куће и друге зграде варошке могу подизати само према плановима регулације и нивелације, и да се мимо те планове варош не сме распростирати, нити у и којем случају ширити ван простора, који је одобрењем планова од Господина Министра унутрашњих дела и Госп. Министра грађевина, одређен за зграде.

Саобразно овим законским наређењима, у планове вароши, по надлежноме одобрењу, обележено је да се куће и друге варошке зграде могу подизати на простору који се граничи линијом: од Саве и жељезничког моста дуж мокролушког потока, до моста на друму топчидерско-шабачком; дуж друма преко бившег тунела до раскрснице са цветном улицом; од раскрснице цветне улице поред болнице за душевне болести и Лаудоновог шанца преко врачарског поља и крагујевачког друма, вододелницом и путем који пролази поред необрађеног Макензијевог имања одвајајући зграде код „девет кочијаша“ ван рејона; пресеца празне њиве г. Милоша Симоновића свештеника и г. Милана Банковића и излази на куће и кафане Луке Петровића; а од куће Луке Петровића полази преко њива Влајка Каленића поред њива „два гроба“ (које остају ван рејона) управо на Смедеревски друм и тркалиште до друма идући новом гробљу и ратарској улици, даље иде друмом к' новом гробљу до последње куће на левој страни, а одатле у правој линији највише поред плотова последњих кућа у лесковачкој улици преко ливада Панте Куртовића и једнога дела Шоповићеве цигљане, која у главноме остаје ван рејона, на источни улаз; у краљеве коњушнице; по том прелази преко краљевог имања на баштованску улицу и иде путем поред Хаџи-Томиног и општинског имања до Дунава.

Ван овога простора, и линије која је за међу престоничког града (вароши) утврђена решењем Г. М. Ун. дела од 5. Априла ПБр. 2591 и Г. Мин. Грађ. 6. Априла т. г. Бр. 1445, никоме није допуштено подизати варошке зграде; и за то се овим

наређује:

да сваки онај који жели градити кућу или дизати какву другу грађевину, има претходно тражити од грађевинског одељења општинскога Суда регулацијону и нивелацијону линију; а нико и никако не сме подизати грађевину, ни ван ни у варошкоме рејону, ако претходно није тражио и добио линију.

Ван рејона вароши, по § 9. реченога закона, могу се подизати само летње куће за уживање и зграде по баштама и виноградима, и за то ће се линије и одобрења ван рејона моћи давати само за такве грађевине, а ни за какве друге.

Ко год противно овој наредби поступи, биће кажњен по закону, а зграда ће се без икакве накнаде порушити.

Од стране Суда општине вар. Београде 7. Априла 1890. ГВр. 353.

VIII. НАРЕДБА

По улицама градским (варошким) прави се велика нечистоћа и тиме што возари земље, песка, цемента, шљунка, ђубрета и других таквих предмета, врше превожњу колима, из којих се уз пут знатне количине просипљу.

Да би се овоме стало на пут, општински Суд с погледом на 1. тачку 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се од сада земља, песак, шљунак, као и други просипању подложни предмети могу превлачити само у нарочито удешеним колима, из којих се не може ни најмање просипати по улицама; а цемент, ђубре и др. што ветар разноси, има увек бити и покривено.

Сандук (канате) на оваким колима за превожњу, морају се тако учврстити, да се ни у каквом случају не може угнути, искривити, и на тај начин покварити за време превлачења; а саставци појединих делова сандука, морају се при направци спојити тако, да се ни најмањи део возне садржине не може уз пут просипати.

Сви они који се превожњом баве, имају своја кола удесити по овој наредби до 20. а *21. Априла* т. г. довести их у двориште општинске куће, на преглед и жиговање.

Ко се овој наредби не буде одазвао, казниће се по закону. Наредба важи за свакога без разлике, па дакле и за оне, који својим колима за домаћу потребу, што довозе или одвозе.

Од стране Суда општине вар. Београда 5. Априла 1890. ЛВр. 280.

Радови статистичког одељења

(НАСТАВАК)

Статистика о годинама старости становника, служи поглавито за израчунавање просечног виталитета становништва, а у комбинацији са подацима о брачном стању врло је подесна за оцењивање социјалних прилика. Осим тога она очито представља развитак и опредељење човеково од рођења па до смрти његове.

Таблица 2 садржи такву комбинацију т. ј. показује како су подељена лица, извесних годишњих класа, на нежењене и неудате, у браку живеће и удове. Разведени бележени су заједно са удовим, те тако сада незнамо прави број ни једних ни других. Ради лакшег прегледа, послужили смо се и у овом изводу, процентима и груписањем класа:

Године старости и брачно стање*)

год. групе	М У Ш К И Х				Ж Е Н С К И Х			
	нежењених	ожењених	удоваца и развед.	свега	неудатих	удатих	удовица и развед.	свега
16—20	98.10	1.90	—	100.00	74.81	24.56	0.63	100.00
20—30	68.92	30.53	0.55	100.00	20.61	71.13	8.26	100.00
30—40	26.76	69.69	3.55	100.00	4.42	76.50	19.08	100.00
40—50	12.76	80.19	7.05	100.00	1.84	55.76	42.40	100.00
50—60	8.85	79.84	11.31	100.00	1.74	41.60	56.66	100.00
60—70	5.43	76.49	18.08	100.00	2.67	22.49	74.84	100.00
70—80	4.28	53.47	42.25	100.00	0.48	11.48	88.04	100.00

Из овога прегледа види се да опадање броја нежењених и неудатих иде сразмерно са растењем годишњих класа, само што код женских ово раније наступа. Највећи број ожењених пада на годишње класе 40—50, а код удатих 30—40.

У прегледима 3—6 изложено је становништво по поданству, месту рођења и народности. Тако, у Београду има поданика:

Српских	27.551	или 77.77	% целокуп. станов.
Аустро-Угарских	6.263	„ 17.67	„ „ „
Белгијских	8	„ 0.02	„ „ „
Бугарских	63	„ 0.18	„ „ „
Грчких	95	„ 0.27	„ „ „
Енглеских	10	„ 0.03	„ „ „
Немачких	182	„ 0.51	„ „ „
Румунских	17	„ 0.05	„ „ „
Руских	11	„ 0.03	„ „ „
Талијанских	180	„ 0.51	„ „ „
Турских	1.002	„ 2.83	„ „ „
Ујед. Сев. Амер. Држ.	2	„ 0.01	„ „ „
Француских	28	„ 0.08	„ „ „
Швајцарских	15	„ 0.04	„ „ „
Свега	35.427	„ 100.00	„ „ „

Према томе долази на странце више од 22% а од овога највећи део на Аустро-угарске и турске поданике.

Другу интересантну слику дају подаци о месту рођења. Тако, рођено је:

У Србији	21.030	или 59.37	%
„ Аустро-Угарској	9.680	„ 27.32	„
„ Белгији	10	„ 0.03	„
„ Босни и Херцеговини	980	„ 2.77	„
„ Бугарској	213	„ 0.60	„
„ Грчкој	64	„ 0.19	„
„ Енглеској	9	„ 0.03	„
„ Италији	127	„ 0.36	„
„ Немачкој	196	„ 0.56	„
„ Румунији	82	„ 0.23	„
„ Русији	42	„ 0.11	„
„ Турској	2.840	„ 8.01	„
„ Француској	22	„ 0.07	„
„ Швајцарској	17	„ 0.04	„
„ Црној Гори	109	„ 0.30	„
„ другим држ. и непознатих	6	„ 0.01	„
Свега	35.427	„ 100.00	„

Дакле преко 40% београдског становништва по рођењу припада другим државама. Да нам је било могућно одвајати лица, која су у Београду рођена, (нарочито одрасла), видело би се да је врло мали број староседелаца. Но код података ове врсте, нарочито код оних, што се односе на народност, имале би се ставити примедбе односно њихове тачности, јер кад се узме у обзир позната индиферентност већине становништва према тачном давању одговора, а често и само неразумевање постављеног питања, онда је појмљиво да се потпуна тачност у њима не може ни постићи.

Крупније и очигледне погрешке, као н. пр. где је у место поданства стајала вероисповест, или где су неправилно деца истих родитеља стављана у разна поданства, према месту њиховог рођења и т. п., ми смо свуда исправљали. Исто тако уврстили смо сва лица из Босне и Херцеговине, која беху забележена као аустро-угарски држављани, у турске поданике, пошто, према одредбама берлинског уговора, лица из Босне и Херцеговине кад се налазе изван своје домовине сматрају се као турски поданици и подпадају под јурисдикцију отоманских власти.

За одређивање народности служили смо се поглавито податцима о матерњем језику и вероисповести.

По народности има:

Срба	27.640	78.02
Бугара	62	0.18
Грка	204	0.55
Евреја	2.223	6.28
Енглеза	7	0.02
Мађара	707	1.99
Немаца	2.696	7.81
Пољака	156	0.45
Румуна	81	0.24
Руса	28	0.08
Словинаца	131	0.37
Талијана	154	0.44
Турака	82	0.23
Француза	42	0.12
Цигана	189	0.53
Цинцара	228	0.64
Чехо-Словака	778	0.19
Других	19	0.06
Свега	35.427	100.00

О томе, како је распоређено становништво по кварговима, у погледу на пол, године старости, брачно стање, поданство и т. д. Изложено је у већини дојакошњих таблица. Пошто је пописна комисија ову поделу узела са свим произвољно, то је и нама немогућно да се упуштамо у ближа расматрања.

(НАСТАВИЋЕ СЕ.)

*) Овде као у осталим таблицама, нису урачунати 12 м. и 7 ж. лица, о којима сви други податци не достају.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XVII. РЕДОВНИ САСТАНАК

26. марта 1890. год.

Били: Председавао члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г.г Ф. Васиљевић, С. Х. Милићевић, К. Б. Михаиловић, М. С. Денчић, А. Ј. Одавић, А. Шток, К. П. Михајловић, Р. Драговић, Ђ. Димитријевић, Др. Л. Пачу, Др. М. Т. Леко, Р. Петровић, Ј. Станковић, Р. Р. Ћирковић, Љ. Јовановић, Р. Пуљевић, М.Цветковић, М. Николић. М. Капетановић, Н. Р. Поповић, В. Витторовић, С Чаљевић, М. Велизарић, С. Ј.

Азријел, Ђ. Николић, Д. Најдановић, Г. Бркић, М. Терзибашић, К. Д. Главинић, М. Јовановић.

I.

По саслушању реферата комисије о извршеноме прегледу докумената лекара, који су се према расписаном стечају јавили — **изабран**: за општинског лекара у кварту савамалском г. Др. Едвард Михел, као кандидат с првенственим условима, пошто је не само српски поданик него и београђанин.

II.

Еснаф хлебарски моли да се повиси цена хлебу, пошто је знатно поскупило и жито и брашно.

По оцени прикупљених ценовника, **решено**: да се од 28. ов. м. повиси цена хлебу са 1 дин. паром по килограму тако да се за 20 дин. пара продаје хлеб у тежини од 869 грама.

III.

Председништво саопштава да је у једној од ранијих седница решено да се попуни комисија која је имала у задатак да проучи питање на какав начин да се подигну зграде за осн. школе, за кланицу и за вар. Суд, па да за тим комисија довршн свој посао и што пре поднесе извештај

По саслушању реферата председника комисије г. Др. М. Т. Леко, о томе докле је комисија дошла у своме раду и из којих узрока није могла свршити посао тако да поднесе и писани реферат — **решено**: да се број чланова комисије смањи па да она по ново узме у студију питање о подизању зграда за основне школе и кланицу, а за вар. Суд да се причека докле се не доврши реорганизација судова те могадне и оценити каква ће зграда за Суд бити потребна

У комисију су изабрани г.г. Др. М. Т. Леко, Др. Лаза Пачу и Милан Капетановић са г.г. Ник. Р. Поповићем и Јак. Големовићем за школе, и г.г Гавром Бркићем и Дим. Најдановићем за кланицу; а комисији је препоручено да ускори свој рад и да прво сврши један део задатка — о зградама за школе па онда други о кланици.

IV.

Усљед напомене одборника г. Симе Х. Милићевића да би општина могла на Врачару по повољну цену откупити извесно земљиште — **изабрани**: одборници г.г. М. Јовановић, Н. Милићић и Ст. Чађевић да оцене где би на Врачару требало зидати основне школе и који би се плацеви могли за ту цељ купити.

Пијачно питање

(Како да распоредимо градске тргове)

I.

После толико година, питање о трговима у нашем граду стоји на оној истој тачци, на којој се налазило и много раније; а стање његово, смемо слободно рећи, није никада до сада задовољавало подједнако интересе свега становништва, као што ни данас у самој ствари не одговара ономе, што би желела већина грађана. Сви знамо да скоро ни у једној прилици до сада, није решавано ладно и безпристрасно на коме ће месту бити главни трг животних намирница, него је одлука свакад зависила од већег или мањег заузимања грађана појединих крајева, и од просте већине зборских гласача.

Даје се појмити, па донекле и правдати, што при решавању пијачног питања свака страна свом снагом себи вуче. Не може се ни од кога тражити да *већи* део својих жртвује *општим* користима. Али за чудо је што се скоро увек заборављало, да су „убојна копља“ свом жестином борбе често ломљена узалуд, пошто је само у непосредном интересу појединих крајева било то што ће главни трг ж. намирница с једног места прећи на друго, а великој већини становништва остајало је оно исто што је имала и пре новога решења и измештања трга.

Стање ово, у погледу на већу или мању, непосредну или посредну заинтересованост појединих крајева, у неколико се изменило од како је отворен Цветни Трг. Имајући у непосредној близини могућност да посведневно набављају оно што им је најпотребније врачарцима је данас мање стало до тога хоће ли други, па све ако и *главни* трг, бити њиховоме крају што ближе; и на против, у претпостављању интереса искључиво свога краја, врачарци сматрају да је по опстанак и развитак Цветнога Трга боље ако *главни трг* ж. намирница буде мало по даље. Исто тако и становништво палилулског краја налази разлога да се нада бржем отварању пијаце у своме крају ако главни трг остане удаљенији. У овоме треба гледати најважнији разлог који је могао склонити велики број грађана да приликом решавања пијачнога питања прошле године дају глас: да главни трг и даље остане на истом месту.

За нас је сасма све једно хоће ли главни трг постојати на Великој Пијаци, Зеленом Венцу или коме трећем месту; али како је данашњим законом о општинама измењен досадањи положај и у погледу отварања нових тргова, чини нам се да је потребно узети у призрење неке околности пре но што би пијачно питање ушло у нову фазу свога развитка, другим речима пре, но што би се пришло примени законске одредбе која се односи на отварање тргова.

Но о томе у идућем броју.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Међе Београда. У своје време саопштили смо коју је линију, као најподеснију, предложио Одбор општински за грађевинску међу престонице.

Линију ту изволели су одобрити и Господа Министри, грађевина и унутрашњих дела, и како је тиме утврђена грађевинска међа, више се никако не могу подизати куће и друге зграде ван рејона вароши, и без претходног одобрења општинске власти.

Регулационе и нивелационе линије даваће увек само општински Суд, преко својих инжињера.

Обраћамо пажњу грађана на наредбу о овоме, коју доносимо на челу данашњега броја.

—

Усвојени. С неким малим изменама, у синоћној седници Одбор општински усвојио је предлоге техничке комисије, и тиме донео начелне одлуке о томе на који ће се начин у будуће патосати улице и тротоари, и у коме року да се изврши направка нове калдрме по свима важнијим улицама.

Одмах ће се предузети пробе камена, како би се и само грађење калдрме што пре могло започети.

—

Рибарнице. Дани су у велико отоплили, и за то је наређено да се од 10 о. м. риба не продаје више на в. пијаци него на Рајићевом венцу — дунавском крају, као што је то и других година бивало.

—

Ради чистоће. Општинска управа нема данас још потпуне могућности да ради одржања што веће чистоће по улицама градским заведе све оне мере које су друге напредније вароши усвојиле. Највећа је тешкоћа што се без водовода улице не могу поливати а дотле се не могу ни чистити лако и посведневно. Али што се иначе даје урадити, предузето

је већ. Једна од мера јесте и она о којој говори наредба општинскога Суда у овоме броју, на другом месту — бр. VIII.

Чинимо пажљивим возаре земље, песка и т. д. као и друге грађане којих се она може тицати.

Наредба

Тротоаре у „Дубровачкој“, „Кнез-Михаиловој,“ „Васиној“, „Цариградској“, „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“ улици, према наредбама Управе вар. Београда од 2. Дец. 1886 Бр. 12255, 17. марта 1887. Бр. 3407, и 11. маја исте год. Бр. 5683, многи сопственици зграда и плацева нису поставили по од ређеној нивелети а већина није никако ни извршила наређбу.

Општинскоме Суду спада у дужност, да се тара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и а то се на основу § 326. кривичног закона

наређује :

да без разлике сви сопственици имања у улицама : „Дубровачкој,“ „Књаз-Михаиловој,“ „Васиној,“ „Цариградској,“ „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“, који су нове тротоаре саградили, али их нису поставили по одређеној ширини и нивелацији, имају сада то накнадно учинити, а тога ради од општинског инжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од Господина Министра грађевина и Господина Министра унутраш. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал за нове тротоаре, имају набавити плоче од топчидерског камена, или таквог, који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском камену раван, или бољи и да сагради нов тротоар као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је :

а.) да се земљиште има претходно јако набити;

б.) да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметара;

в.) да фуге буду 5 милиметара широке и да се заливају са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте;

г.) да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0·50 m; висине 0·35 m, а горње ширине 0·20 мет.;

д.) да плоче за тротоар не смеју бити нигде тање од 0.10 метра а површина плоче нити сувише дугачка, ни мања од 0·12 кв. мет.

Где се при грађењу тротоара услед промене нивелете буде показала потреба да се при улазу на месте степени, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена и то ако се дуж целе зграде постави.

Ко од данас па за два месеца не би набавио прописани материјал и до 1. Јуна т. г. не почне грађење тротоара по овој наредби, томе ће сама општина (грађев. одељење) тротоар саградити по цени, коју за тротоаре испред својих имања буде платила, а суму коштања наплатити на осн. § 465 з. о судскоме поступку.

Од стране Суда општине вар. Београда 25. Марта 1890. год. ГВр. 65.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 9. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске јавна усмена лицитација за грађење калдрме — тротуара и коловоза — у Милутиновој улици.

Кауција се полаже при лицитацији у 1.400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, план ситуациони и попречних профила, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. Београдске АБр. 232. 15. Марта 1890 год. У Београду.

II.

На дан 26. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу ове општине лицитација за набавку 2000 квадратних метара плоча за тротоаре од топчидирског камена или по каквоћи њему равног, заједно са ивичним и олучним каменом.

Кауција је 2400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видити при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општ. београдске 28. марта 1890. год. у Београду ГБр. 303.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 27. до 31. марта закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
9.750	Брашна пшенич.	19·80	41,795	Сена . . .	5·50
	Брашна кукуруз.	—·—	905	Сламе . . .	3·—
35,467	Пшенице . .	15·30		Шишарке . .	—·—
22,409	Кукуруза . .	10·50		Коре брезове.	—·—
	Ражи . . .	—·—		Воска . . .	—·—
	Крупника .	—·—	2,223	Сира . . .	55·—
862	Јечма . . .	12·—		Лоја топљена	
3,515	Овса . . .	14·25	75	Масти . .	105
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	
2,883	Пасуља . .	24·50		Сува меса .	—·—
5,571	Кромпира . .	9·—	38	Вуне неопране	120
2,778	Арнаутика . .	22·—	39,461	Свиња дебелих	75·—
1,628	Црна лука .	7·—	574	Кумура дрвена	5·50
656	Бела лука. .	24	56,307	Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—		Купуса кисела	—·—
419	Јабука . .	24·—		Рена . . .	—·—
	Крушака . .	—·	Литара		
236	Ораја . . .	24·—	33,754	Вина црна .	20·—
	Грожђа . .	—·—	593	Вина бела .	24.—
	Шљива сирових	—·—	14,195	Ракије шљ. меке	26·—
14,613	Сувих шљива.	36 —	643	Ракије ком. меке	45 —

Примедба. Приход на општинским кантарима од 27. до 31. марта 1890. год. 753 дин. 35 пара.

Књижевни оглас

По одобрењу Господина Министра финансије уређен је по службеним податцима и за штампу спремљен:

НАЈНОВИЈИ

РЕЧНИК МЕСТА

У

КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

вароши, варошице, села и засеоци по новој административној подели општина, срезова, округа и т. д.

Цена 4 динара

Поручбине примају све књижаре, и књижара Велимира Валожића у Београду.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 16. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 15. априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ПОЗИВ ПОРЕСКОГ ОДБОРА

Порески одбор за варош Београд свршио је разрез данка за ову 1890 годину, и распореде, по члану 78 закона о порези, изложио на углед код порезника квартовних.

Ко би имао потребу да се о разрезу обавести, нека оде код порезника оног кварта у коме је и пријавну листу дао.

И преко свих позива, пореском одбору није се за порезу пријавила читава трећина оних, који плаћању данка подлеже, и за то се овим позивају да се од данас па за 15 дана пријаве порезнику оног кварта при коме падају. После овог рока одредиће се једна ревидирајућа комисија, и кога год нађе да се није пријавио, сматраће да је хтео избећи плаћање пореза, те ће се с њиме поступити по чл. 86. закона о непосредној порези.

14. Априла 1890

За Председника Пореског Одбора
Члан Суда

МИЛАН БАНКОВИЋ

VII. НАРЕДБА

Допунама закона о местима, од 21. Априла 1885. прописано је да се куће и друге зграде варошке могу подизати само према плановима регулације и нивелације, и да се мимо те планове варош не сме распростирати, нити у и којем случају ширити ван простора, који је одобрењем планова од Господина Министра унутрашњих дела и Госп. Министра грађевина, одређен за зграде.

Саобразно овим законским наређењима, у планове вароши, по надлежноме одобрењу, обележено је да се куће и друге варошке зграде могу подизати на простору који се граничи линијом: од Саве и жељезничког моста дуж мокролушког потока, до моста на друму топчидерско-шабачком; дуж друма преко бившег тунела до раскрснице са цветном улицом; од раскрснице „цветне“ улице поред болнице за душевне болести и Лаудоновог шанца преко врачарског поља и крагујевачког друма, вододелницом и путем који пролази поред необрађеног Макензијевог имања одвајајући зграде код «девет кочијаша“ ван рејона; пресеца празне њиве г. Милоша Симоновића свештеника и г. Милана Банковића и излази на куће и кафане Луке Петровића; а од куће Луке Петровића полази преко њива Влајка Каленића поред њива „два гроба“ (које остају ван рејона) управо на Смедеревски друм и тркалиште до друма идући новом гробљу и ратарској улици, даље иде друмом к' новом гробљу до последње куће на левој страни, а одатле у правој линији највише поред плотова последњих кућа у лесковачкој улици преко ливада Панте Куртовића и једнога дела Шоповићеве цигљане, која у главноме остаје ван рејона, на источни улаз, у краљеве коњушнице; по том прелази преко краљевог имања на баштованску улицу и иде путем поред Хаџи-Томиног и општинског имања до Дунава.

Ван овог простора и линије која је за међу престоничког града (вароши) утврђена решењем Г. М. Ун. дела од 5. Априла ПБр. 2591 и Г. Мин. Грађ. 6. Априла т. г. Бр. 1445, **никоме није допуштено подизати варошке зграде**; и за то се овим

наређује:

да сваки онај који жели градити кућу или дизати какву другу грађевину у реону, има претходно тражити од грађевинског одељења општинскога Суда регулацијону и нивелацијону линију; а нико и никако не сме подизати грађевину у варошкоме рејону, ако претходно није тражио и добио линију.

Ван рејона вароши, по § 9. реченога закона, могу се подизати само летње куће за уживање и зграде по баштама и виноградима, но и ове не смеју се градити без претходног саопштења општинскоме Суду и од њега добивеног одобрења.

Ко год противно овој наредби поступи, биће кажњен по закону, а **зграда ће се без икакве накнаде порушити.**

Од стране Суда општине вар. Београде 7. Априла 1890. ГВр. 353.

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 189⁰. г.)

Председник Н. Пашић. Познато вам је, господо одборници, да је данашњи ванредни састанак сазван ради решења предлога, које је, о начину за извршење новог водовода, поставио технички пододбор на крају последње своје студије (реферата), а по завршетку свију претходних радова за грађење н. водовода.

Извештај је прочитан у целости на последњем састанку, а сем тога раније је штампан, и тако смо до данас могли свестрано размислити о ономе што технички пододбор предлаже. С тога сада можемо прочитати само предлоге, који гласе (Секретар чита):

„1., Да се одмах приступи извршењу варошког водовода на основу пројекта, који је Одбор општински набавио и усвојио;

2., Да се за потпуну израду водовода, заједно са извршеним претходним радовима, са експропријацијом, надзором при грађењу и у опште свима за то потребним пословима и издатцима, одобри укупни утрошак од 2,000 000 — два милиона — динара;

3., Ова ефективно потребна сума новаца, да се доцније набави зајмом, када буде решено питање и о другим најпречим потребама општинским; а привремено да се потребне суме узузму на послугу, из народне банке, или другог којег новчаног завода, плаћајући интерес из буџетске партије на непредвиђене трошкове;

4., Грађење водовода да се изврши у општинској режији а у свему на начин, као што је, у предњем реферату техничког Одбора, од 30. јануара 1890. године, изложено; и

5., Да се усвоји предложени нацрт уговора са г. Смрекером, односно стручног руковођења послова при грађењу водовода, те да се Председник општине овласти, да га у име ове потпише; и

6., Да се образује нарочита стручна комисија, која ће питање о канализацији начелно претрести, те одбору општинском у што краћем року поднети предлог, у којем смислу и на који начин да се пројекат за канализацију изради и како да се што пре до истога дође."

Као што видите, господо одборници, пододбор нам чини више предлога, те ће најбоље бити да редом прећемо један по један. Но како пододбор предлаже да се извршењу водовода приступи одмах, без икаквог чекања и одвојено од решења за остале реформе, мени се чини да нам ваља најпре узети у расправу начелно питање: да ли ћемо усвојити то, да се за водовод од збора тражи засебно одобрење, или ћемо изнети збору на одобрење целу суму са којом се општина мора задужити ради неодложног извршења не само водовода него и осталих првенствено обележених и преко потребних великих реформа.

Миливоје Јосимовић. При решавању питања, које је сада г. Председник изнео, мишљења сам, господо, да треба да имамо у виду пре свега водовод, који више никако не смемо одлагати. Ми смо се надали да ћемо бити раније готови са укупним претходним пословима, те да ће се и грађењу водовода моћи раније приступити, а када то нисмо могли, онда смо рачунали да ће се насигурно моћи томе грађењу овога пролећа приступити. Сада је заиста све спремљено и крајње је време да се извршењу приступи.

Да је било могућно, требало би да је то већ раније формално и решено, јер и сада кад решимо, још има много припремних послова пре но што ће се првим будаком моћи закопати.

Ми смо рачунали, да ће бити потребно бар још који месец дана времена, док се питање о укупном, општини потребном зајму за најпрече послове њене тако расправи да се може пред збор на решавање изнети. Па да не би питање о водоводу више одлагали, ми смо сматрали да га треба одвојити. На тај начин потекао је наш предлог у изнетом вам извештају нашем, којим мислимо да смо нашли пута за приступање самом извршењу водовода, чинећи управ као неко привремено задужење на рачун зајма који се има учинити и за водовод и за остале потребе општинске.

Ми у одбору техничком заступамо то гледиште, и молимо господу одборнике, да о томе размисле и да донесу данас решење о томе на начин како би се могло приступити послу по нашем предлогу. Јер ако би се данас задовољило ма само и за месец два дана са дефинитивним решењем, онда би ове године врло мало могли радити и готово цела година била би изгубљена, пошто се зима за грађевинске послове не броји.

Милован Маринковић. Питање о водоводу одавна се расправља и садањим члановима одбора т. ј. већини члановима, познато је докле је та ствар свршена. Има одборника, који су непрестано у овом питању и радили, и за њих мало треба да се разговоре и да буду обавештени те да знају да је доиста дошло до овога, да треба ово питање коначно решити, т. ј. да приступимо извршењу водовода.

Ови нови одборници, који нису учествовали у пређашњем реду општинског одбора, они су могли да сазнају све из извештаја, који су добили штампан у своје руке, па су могли видити како је проучавање текло и како је задужење тога дуга сасвим дошло до тога, да данас морамо да донесемо последње решење, а у исто време и да одобримо привремено задужење.

Мени се чини да никако не би требало другаче поступити, него да се водовод што пре отпочне градити. Тога ради ми слободно можемо узети у решење оделито ово што данас водоводни пододбор предлаже, а што се тиче осталих послова, они се неће одвајати: одмах ћемо изабрати комисију за канализацију те и с њоме ускорити.

То је питање управ до тога дошло да ми данас прво морамо ово питање о водоводима да решимо, и ја мислим, да међу нама нема ни једнога члана, који неће гласати да одмах овакочо решење донесемо: да се приступи извршењу водовода и позајмици за исти. Та привремена позајмица да се за сад одвоји од онога општег задужења.

Међу тим привремено задужење не може трајати дуго. Оно мора да се скрати, те да се и остали општи послови могу намирити с тим општим задужењем, јер ми не би имали од куд да дамо 2 милијона динара ако не нађемо извора одакле ћемо то покрити.

Дакле ја у начелу сасвим примам ово што је предложено да се приступи извршењу водовода, и да се привремено задужимо. Ако то неучинимо онда једно без другог не иде

И с тога друго немам шта да кажем, него да и ово наше решење по закону о општинама мора да се подвргне збору; а да би то што пре било и да би се скратило време, треба вечерас да свршимо.

Ђока Димитријевић. Ја сам баш хтео да питам, да ли се мора изнети на одобрење пред збор?

Председник. Разуме се, јер ми не можемо задужити општину, док не добијемо одобрење грађанства. Јер кад би узели на се и донели сами решење, па отпочели грађење водовода без претходног одобрења збора, значило би да тиме присилимо збор да после мора примити оно што смо већ почели. Морамо дакле претходно тражити одобрење, но питање је хоћемо ли изнети пред збор само одобрење за водовод или зајам за све првенствене реформе.

Свет. Карапешић. Сад није овде на дневном реду питање о водоводима. Сад је у питању хоћемо ли да позовемо збор само за водовод, па после за друге послове.

Никола Милишић. Ако се мисли нешто радити, онда нека се тражи све у једанпут. Правити водовод без канализације не вреди. То би значило да се после на ново руше улице

Миливоје Јосимовић. По овом извештају техничке комисије имали би свега два пут звати збор Први пут за ово привремено задужење, а доцније за овај већи дуг, а ово последње могло би се учинити тек пошто постојеће комисије свој посао у толико доврше да се питање јасно пред збор изнети може. Ја мислим да није много, да се за оволике и овако важне потребе двапут позива збор. Кад се за избор одборника и чланништва сазива збор више пута, разумем да се то грађанству досади те неће у потребном броју да дође; но за овакве послове као што сада имамо пред збор да изнесемо, држим да ће овог пута доћи потребан број гласача.

Што се тиче спајања водовода са осталим радовима, нарочито са канализацијом, о томе је више пута било овде говора. А ми који смо дали о томе наше мишљење, нисмо га

дали у томе смислу, да треба одвојити канализацију од водовода, него смо казали, да смо за водовод могли урадити и урадили све што треба, те да за то извршењу његовом ваља одмах приступити, не обзирући се на остале послове.

Оно било би боље, кад би могли да градимо у исто време водовод и канале, нити је ко од нас начелно противан томе; но пошто према стању ствари то није могућно, онда је потпуно оправдано и умесно отпочети са водоводом. Овакав поступак не би заиста био ни јединствен, јер велики број варошн предузимао је грађење канала после водовода. Истина је незгодно та два посла одвајати, али није то толика незгода као што изгледа.

Кад саградимо водовод, онда смо тиме фактички учинили много за поправку здравственог стања наше варошн. Када би на водоводу застали, не приступајући никако грађењу канала, онда би грешили и у место да поправамо ми би само погоршали наше санитетске прилике, пошто би више воде трошили а не би могли употребљену воду да одводимо. Међу тим размак времена у овом погледу од неколико дана није ни од каквог утицаја. Међу тим ми не мислимо да одлажемо грађење канализације ни до довршења водовода, јер већ имамо нешто прикупљена материјала и за тај посао и надам се да за 2—3 месеца можемо већ имати и уговор са пројектантом за канализацију, тако да до године можемо и грађењу канала приступити. На тај начин биће могућно, када будемо готови са водоводом, да имамо већ извршен и најважнији део канализације. Да се све од једном узме у посао није могућно, и то не само да је то код нас тако, него није било могућно и у многим напреднијим варошима и општинама но што је наша. (Врло добро.)

Председник. Ја опет хоћу да обратим пажњу г.г. одборника на ово главно питање: жели ли одбор, да ми ступимо у овај почасни рад, и да учинимо један зајам мањи само за водовод, па опет да сазовемо збор доцније да овласти одбор за зајам ради извршења свих првенствених потреба.

Одиста су реформе наше општине тако крупна питања, као што каже и г. Јосимовић, да би требало грађанство да се сваки пут одзива позиву; али бива често случаја и таквих, да једна идеја, која се прими у почетку врло одушевљено и врло радосно, после извесног рока мало оладни у грађанству.

За то мислимо да треба и ту могућност имати пред очима, и мислим неће бити веће тешкоће ако ми изнесемо одмах грађанству питање о томе, да се може општина задужити 10 до 12 милијона и то према томе, како општина буде у стању да свој приход увећава.

Ако ми добијемо то генерално овлашћење од грађанства, онда можемо одмах на основу тога генералног овлашћења ступити у преговор са Банком да вотира једну суму новаца као кредит општини, па да отпочнемо одмах водовод. Држим да ћемо некако чистије почети ако добијемо овлашћење за цео посао и да ће грађанство тим одобрењем ставити и одбор у такво стање да промисли озбиљније и о повећању прихода општинских. Међу тим ми нећемо извршити у једној години задужење т. ј. неће бити потребно 10 милијуна да на један пут у једној години узмемо, но ћемо задуживање тако распоредити, да новац узимамо према радовима, кад који предузмемо и у колико нам приходи за ануитет буду порашћивали. На тај начин моћићемо за 4—5 год. све послове да предузмемо а дотле ће се и приходи развити.

На против ако сад уђемо у привремени зајам, плашим се да наша енергија и наше одушевљење не посустане на овоме једном послу, а други послови да заостану.

Боље је дакле, по моме мишљењу, да сачекамо још који дан, а финансијска комисија да ускори своју студију, па тако да збору изнесемо цео пројект: колико нам треба новаца за све првенствене послове и из чега ће ме задужење отплаћивати са интересом. Но ако ви налазите да је згодније да тражимо прво одобрење 2 милијона за водовод, па доцније за остале послове, онда да приступимо томе путу.

Миливоје Јосимовић. Ако се добро разуме наш предлог, ми фактички сада неби узимали зајам од 2 милијона за водовод. Ми имамо само да одобримо толики укупни утрошак за грађење водовода. А како ће се сам водовод градити бар 2 године дана, онда ће нама од те укупне суме од 2 милијона бити потребна за само извесне рате. Може бити за прву годину дана, да ће требати по (1/2) милијона или највише милијон. Ми сад имамо дакле да се побринемо само за толику суму колико је потребно за плаћање интереса Банки, а то ће бити око 50—60 хиљада динара за годину дана, ако буде цео милијон узет, а ако та привремена позајмица не траје више него по године (1/2) године, онда нам треба само око 25 хиљ. динара за плаћање интереса. Толике суме ми можемо у свако доба да одвојимо из нашег редовног буџета.

На тај начин били би у стању грађење водовода одмах да предузмемо, а питање о укупном зајму, који је општини потребан, имало би ускоро за тим пред збор да се изнесе на решење.

Цело питање о зајму, у свој опширности његовој, мислим да не може још пред збор да се изнесе. Ми смо имали прилике да видимо — када су се овде у одбору, у појединим комисијама и у заказаним јавним конференцијама дебате водиле — колико разних мишљења постоји о томе шта се има разумети под најпречим потребама општинским и колики зајам ваља учинити. Нико није био противан ни грађењу водовода, ни канализацији, ни осталих јавних установа. Питање је било само може ли се све од једном предузети и ваља ли одмах тражити 10—12 милијона, или ваља зајмом набавити за сада много мању суму и само најпрече послове отпочети. Ствар је била остала на томе, да се поднети предлог и извештај финансијске комисије сматра као недовољно обрађен, да би се на основу њега питање о укупном зајму могло пред збор на решење изнети.

Грађани су тражили, да се боље објасни, колико ће фактично требати новаца и колико ће бити могућан приход у опште за све то.

Дакле мислим ако се упустимо одмах у решење укупног питања, да се излажемо опасности, да због недовољног обавештења по свима питањима не одреку свој пристанак и они грађани, који би иначе одмах дали свој глас за овако свршен и припремљен посао као што је водовод.

Раденко Драгојевић. Ја као грађанин имам да кажем мишљење свију грађана да су доиста сви за то, да се граде и водовод и канализација. И кад се стави задужење од 2 милијона само за водовод, сви остали грађани којима је већа потреба за канале, гласаће против. С тога би ја био мишљења да се за све послове учини зајам, а не само за водоводе.

Ј. Големовић. Ја сам мишљења да не тражимо одобрење засебно за водовод, нити да закључујемо зајам само за водовод. Код мањег зајма тражиће нам се свакако већи интерес, а код већег зајма биће и интерес повољнији.

Врло је важан разлог, да је незгодно често позивати збор. Треба од једном позвати грађане и питати хоће ли водоводе, канализацију, осветљење и т. д. или неће; па бар да се зна на чисто. Овај пак рад око водовода може се одмах одпочети ако грађанство задужење одобри, а ако не, онда није ваљда ни почињати.

Милутин Ј. Марковић. Ја би имао да кажем неколико речи одбору и да га подсетим на ранија решења одборска о ово ствари.

Поодавна се води већ то питање и изналажење података за та општинска предузећа, и по томе питању општина је досада доста и издатака учинила. Сад је једном дошло до тога, да се може приступити самом раду.

У тој цељи било је више комисија од стране општинског одбора: била је техничка комисија, била је финансијска, а биле су и друге мање комисије, које су имале да проуче поједина питања за та предузећа.

У последње време пре избора по новом закону последњи резултат је у томе, да финансијска комисија која постоји, изради нацрт на којим основима, да се општина задужи.

Она је изнела још и изворе како да се покрије отплата и интерес а зајам је одређен приближно према мишљењу техничке комисије.

Према томе та сума коју треба узети јесте 12 милијона. Кад је комисија поднела извештај одбору, онда се осетила потреба у томе да се сазна и мишљење грађана, и ради тога биле су две конференције. Мишљење грађана и мишљење одбора свело се на то, да се у извештај детаљно означи колико је за који посао потребно и којим појименце изворо м да се покрије отплата и интерес; а онај рад што је одбор припремио с комисијама и конференцијама одбор, је узео к знању.

*

Тада је одбор донео одлуку да се техничка и финансијска комисија у једно споје, те да направе један нацрт па да се све уједно изведе и онда изнесе пред одбор.

Ја нисам био у тој комисији због скупштинских послова али у колико сам сазнао, та комисија није приступила свршетку тога рада који јој је наложен од стране одбора

Знајући ово раније одборско решење, ја ћу да напоменем још то, да су и ранији одбори и комисије изјављивале, да општина треба да направи: водовод, канализацију, осветљење калдрму, кеј и антропоте, школе, кланицу, и ако је могуће и оборе. За сва та предузећа предрачуњена је та сума од 12 милијона.

Мишлење се састојало у главноме у томе, да нико није ни био за то да треба почесно општина да се задужује, него, да се у једанпут тражи одобрење због за задужење но стим, ако је могуће да се тај зајам не узме у једанпут, него колико треба.

Према томе ја и закључујем мој говор, да не можемо приступити овом почасном задужењу док не видимо, шта ће урадити она комисија, која има да направи нацрт и покаже приходе за отплату и интерес.

Још имам де напоменем, да општина не би могла два улична посла да ради уједно исто време; али би могла да прави водовод и да осигура обалу.

И за то би ја био мишлења да треба комисија финансијска и техничка да се пожуре и да то изнесу на решење (тако је). То је моје мишлење.

Коста Б. Мијајловић. Пре је направити канализацију па онда водовод. Ово је с тога пре, што је Београд заражен нечистоћом. Нужници су препуни а и помијаре, па је тешко сиротињи и платити 30—40 дуката.

Стоји то да су водоводи нужни али опет је пре да се канали направе.

(НАСТАВИЋЕ СЕ.)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

6. априла 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић, члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г.г М. Николић. В. Витровић, М. Велизарић, Ј. Станковић, С. Х. Милићевић, М. Капетановић, М. Цветковић, М. Јанковић, В. Николић, Д. Најдановић, Ј. Ђ. Големовић, К. Б. Михаиловић, Љ. Јовановић, М. Јовановић, Р. Пуљевић, Р. Драговић, К. П. Михајловић, Л. Дашковић, Р. Р. Ћирковић, Н. Л. Милишић, А. Шток, Др. М. Т. Леко, М. Јосимовић, Ј. Симић, Н. Р. Поповић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, прочитани су записници одлука из седница од 20. 23. и 26. Марта и примљени с примедбом код одлуке бр. 141. под ђ): да је комисије дужност састарати се за план по коме ће се реконструисати данашњи водовод а не да га она сама и изради.

II.

Председник општине саопштава решења Господина Министра грађевина и Господина Министра унутрашњих дела, којима је одобрено да се Београд као варош ограничи оном линијом, коју је Одбор усвојио на састанку своме од 14. фебруара т. г. књ. бр. 62.

Сем овога — примљено је к знању и друго саопштење председништва: да ће општински Суд одмах издати наредбу о ограничењу, како би се стало на пут сваком подизању зграда ван међе варошке, према закону о местима од 15. априла 1885.

III.

Према решењу из седнице 23. пр. мес. да се на данашњем састанку донесу одлуке по предлозима техничке комисије које је о новом калдрмисању поставила на крају извештаја свога од 18. маја 1889. год. — прочитани су сви предлози и по оцени сваког посебно одлучено је:

а.) Да се одмах предузму нужни покушаји са разним материјалом и различитим врстама калдрме, као што је техничка комисија у извешћу своме од 18. маја 1889. год. предложила и то по улицама већег саобраћаја

б.) Да се патосању пешачких стаза неодложно приступи, на начин, као што је у овом извештају предложено, као и да се изврше у истој ширини нужни прелази преко улица.

Извршење тога посла да прими Општина на се а за рачун приватних, и да у тој цељи учини потребан зајам, па да трошкове за ануитет тога зајма, у годишњим ратама, наплаћује од појединих сопственика, уз остале прирезе. Грађење свију тротоара да се изврши најдаље за две године дана.

в.) Кад резултати извршених проба по тач. а) буду познати, да се одмах приступи калдрмисању $^2/_3$ укупне површине коловоза свију улица, са калдрмом као што се у овом извештају предлаже, у три категорије. Сав тај посао да се изврши за време од 5 година, од дана када се отпочне.

г.) За откопавање и насипање улица од сада; за доцније претресање тротоара, при њиховом спуштању или уздизању на праву нивелету, где то устреба; као и за калдрму прве категорије (мешовита калдрма од тесаног и дотераног ломљеног камена) — да се учини зајам. За грађење остале калдрме, као и за редовно обдржавање, чишћење и поливање у лето, а одгртање и чишћење снега и блата зими са укупне површине улица, да се потребне суме редовним буџетом подмирују.

д.) Да се умоли Влада Њег. Вел за грађевинску уредбу вар. Београда која би се израдила споразумно са општином а законодавном телу поднела што пре.

ђ.) Да се у интересу чистоте у вароши и здравља њених становника, не чека на извршење свију нових установа, па ни саме калдрме, већ неодложно да се узме у студију на какав би се начин могло вршити чишћење и поливање улица.

IV.

По саопштењу председништва да је у околини Београда нађен камен, који је од топчидерског бољи по тврдоћи али би га требало испитати да ли има све добре стране за калдрму, решено:

а.) да се до 2000 динара из партије на калдрмисање може утрошити на испитивање камена; и

б.) да се умоли г. Јов. Жујовић проф. В. Школе да изда мишљење о камену а одборници г.г. К. Главинић, М. Николић Јов. Симић, и Раденко Драговић, са општинским инжињером и правозаступником, и да ступе у погодбу са дотичном општином за закуп или откуп мајдана, ако се нађе да је камен употребљив.

V.

Како је на састанку 20. пр. мес. решено да се накнадно изврши избор сталне комисије која ће перманентно водити надзор над грађењем новог водовода у смислу одлуке Књ.Бр. 141 одлучено:

а.) да се за чланове ове комисије умоле г.г. Н. Стаменковић проф. В. Школе, К. Главинић одборник, Т. Селесковић инж. при вој. тех. заводу у Крагујевцу и Живко Милосављевић суплент Вел. Школе с тим да комисија сама себи одреди председника.

б.) да се из општинске благајне издаје, председнику по 150 а члановима по 100 динара месечне награде, од дана, када се по одобрењу зајма извршењу водовода приступи, пошто ће комисија ова имати посведневно да ради.

VI.

По саслушању протокола лицитације држане 5. ов. мес. (ГБр. 328) Одбор решава: да се претрес и поправка калдрме у кастриотовој улици уступи Борђу Л. Трпковићу по 1·39$^3/_4$ дин. за претрес и по 0·89$^3/_4$ дин. за поправку (крпеж) од кв. метра, а тачно по условима и с материјалом предузимачевим.

VII.

Грађевинско одељење реферише да је лицитација за грађење калдрме у крагујевачкој улици остала на Ристи Крстићу по цену: 3·18 дин. за коловоз од квадратног, и по 0·18 дин. за постављање олучног камена од курентног метра

На предлог председништва решено: да се лицитација као неповољна одбаци, на расписе друга с том изменом услова, да се за 8 метара средина покалдрми дотераним (обрађеним), а остали део простора до тротоара обичним ломљеним каменом.

VIII.

По саслушању извештаја грађевинског одељења (ГБр. 234) да на лицитацији за грађење амбара у кући пожарне чете није било ни једног лицитанта—решено: да се усвоји понуда Новака Савића предузимача и њему повери направка амбара по одобреном плану за 861·33 динара.

IX.

Према мишљењу оп. правобранилаца изабрана: комисија од г. г. Ј. Симића, А. Одавића и М. Капетановића да проучи акта парнице коју је против општине водио пок. Јак. Туцаковић за накнаду због извршене нивелације, и да поднесе мишљење.

X.

Преко тражења г. Милана Ипроћанца да му општина призна право накнаде због извршене нивелације испред имања његовог у улици „доње градско поље" — прешло се на дневни ред с тим, да се изврши и откопавање тротоара, а ако сопственик не подзида имање, да то учини грађевинско одељење општине, на рачун сопственика.

XI.

Поводом примедаба одборника г. К. Главинића решено: да се одреди и објави преко оп. листа на коме се месту у б. венецији може земља насипати. Сем тога, да грађевинско одељење при откопавању или насипању улица увек оставља слободан прилаз имању.

XII.

На предлог председништва и да не би општинско земљиште на обали дукавској остајало безкорисно—одлучено да се оно ове године даје приватним под летњи закуп за испашу стоке, а од идуће године да се претворе у баштованџинице они плацеви, који су за то подесни.

XIII.

Према акту Управе београдског гарнизона (ГБр. 277) одобрено: да се од земље, која се откопава у крагујевачкој улици уступи колико је потребно за осигурање ограде велике и гарнизонске касарне но под условом да управа гарнизона даде кола за превоз, и да општина ту земљу доцније узме за своју потребу, кад се ограда буде подзидала.

XIV.

На предлог председника општине усвојено: да Суд општински од сада коцком одређује који ће одборници присуствовати којој лицитацији.

ГРАЂЕЊЕ ВОДОВОДА

Последња студија техничког пододбора о начину за извршење новог водовода

(свршетак)

Технички одбор нашао је, да је овакав захтев г. Смрекеров умерен и умесан, те се са њиме и сагласно.

Према томе, што се тиче одредбе укупног хонорара г. Смрекеровог, са обзиром на његове прве захтеве и на прву понуду од стране техничког одбора, та би сума износила:

По г. Смрекеровом захтеву:

За руковођење грађењем . . . . . 112.500 д.

За одређивање цену експлоатације и руковођење истом . . . . . 10.000 д.

Свега 122.500 д.

А по понуди техничког одбора:

За руковођење грађењем . . . . . 70.500 д.

За одређивање цену експлоатације и руковођење истом . . . . . 10.000 д.

Свега 80.500 д.

Тако да разлика између обе суме износи 42 000 динара.

На крају преговора по тој ствари, који су близо годину дана трајали, г. Смрекер пристао је најзад на укупну суму хонорара од 90.000 динара. Тако да попуштање од његове стране износи укупно 32.000 динара, а од Општине тражило би се, да од ових својих захтева попусти за 9 500 динара.

Уједно о своје попуштање мотивисао је г. Смрекер једно тиме, што му се у овој струци отвара већи посао, а нарочито у јужној Аустро-Угарској и у Италији; те ће тако бити изложен мањим личним трошковима, но када би морао рачунати једнако са нашим послом; а тако исто и тиме, што рачуна да ће својим радом на водоводу стећи толико поверење од стране Општине београдске, да она и за извршење канализације неће имати основа да тражи другог стручњака.

Технички одбор није био у стању, да постигне веће уступке од стране г. Смрекера. Према томе дакле сума за руковођење грађењем износи управо 80.000 динара, заједно са сумом од 15.000 динара за израду пројекта, а то износи $5^1/_2$ уместо првобитно утврђених $4^7/_{10}\%$ од суме за грађење. По такој погодби технички одбор остао је дакле у границама, које је Одбор општински својим решењем од 15. II. 1889 г поставио, и то знатно ближе доњој граници; јер разлика од доње границе износи $6^1/_2$ десетих процента, дакле не пуне $^2/_3\%$ а од горње не пуна $2^3/_{10}$ процента од укупне суме за грађење у 1,500.000 динара.

Међу тим за учињен уступак од стране Општине, у укупној суми од 9.500 динара налази технички одбор следећег оправдања.

Што су грађевинске прилике код нас много неповољније, но у другом свету, и то како у погледу грађевинског материјала, тако и са обзиром на радну снагу; те ће и надзор при извршењу послова много више труда стати, но што би то иначе нужно било.

И друго поглавито с тога, што г Смрекер за сво време извршења претходних радова, сем путна и подвозна трошка, није никакав хонорар за себе тражио ни примио.

Сем тога, ако сравнимо суму хонорара по нашем уговору са хонораром који је на другим местима г. Смрекер добијао; уверићемо се, да су и наши услови од прилике исти, као што су и друге општине имале.

Тако, ако срачунамо суму хонорара, са обзиром на време трајања обавезе по уговору, излази да ћемо ми г. Смрекеру за руковођење грађењем и експлоатацијом плаћати месечно по 1857.14 динара.

Та иста сума изнела је у Љубљани 1785.75 дин.

Ми ћемо дакле плаћати по 71,39 дин. месечно више. За сво време од 42 месеца, платићемо дакле више за 1999,62 или у округлој цифри 2000 динара. А толика разлика, са обзиром на мало час наведено, није ни у колико претерана и неоснована.

На против ако израчунамо чист лични хонорар, г. Смрекеров за време грађења, преко свију трошкова његових, наћићемо да износи 25.500 динара. Међу тим у Манхајму, где посао није дуже трајао но што је и код нас предвиђено, добио је он у име личног хонорара суму од 30.000 марака, или 37.500 динара, за 12.000 динара дакле више но код нас. Или ако рачунамо у процентима од укупне суме коштања водовода (без претходних радова и израде пројекта), онда хонорар г. Смрекеров у Манхајму износи 1,6% а код нас 1,4% од поменуте суме.

Технички одбор сматра према томе, да је са г. Смрекером састављен уговор у свему такав, да га треба примити, а из приложеног нацрта тога уговора Одбор општински уверује се у колико исти одговара интересима општинским.

*

Препоручујући озбиљној пажњи, данашњег Одбора општинског, свој овим поднешени предлог о начину за извршење будућег водовода; технички одбор сматра за своју пријатну дужност, да се и овом приликом заблагодари, како бившем Одбору на указаном му трајном поверењу, тако и Суду општинском на великој предусретљивости и помоћи, кад год је то у току радова потребно било.

Уједно слободан је изјавити своју наду, да ће данашње представништво општинско бити вољно, да питање о водоводу без одлагања коначно реши; те да грађанима престонице на тај начин даде доказа о томе, колику бригу води за унапређење ове као и за подмирење неопходних потреба њеног становништва.

Завршујући овим свој последњи извештај, технички одбор износи у следећем у кратко формулисан свој данашњи предлог о начину извршења водовода:

1., Да се одмах приступи извршењу варошког водовода, на основу пројекта, који је Одбор општински набавио и усвојио;

2., Да се за потпуну израду водовода, заједно са прет-

ходним радовима, са експропријацијом, надзором при грађењу и у опште свима за то потребним пословима и издатцима, одобри укупни утрошак од 2,000.000 — два милиона — дин.;

3., Ова ефективно потребна сума новаца, да се доцније набави зајмом, када буде решено питање и о другим најпречим потребама општинским; а привремено да се потребне суме узму на послугу, из народне банке, или другог којег новчаног завода, плаћајући интерес из буџетска партије на непредвиђене трошкове;

4., Грађење водовода да се изврши у општинској режији, а у свему на начин, као што је у предњем реферату техничког одбора, од 30 јануара 1890. године, изложено; и

5., Да се усвоји предложени нацрт уговора са г. Смрекером, односно стручног руковођења пословима при грађењу водовода, те да се Председник општине овласти, да га у име ове потпише.

А тако исто и предлог:

6, Да се образује нарочита стручна комисија, која ће питање о канализацији начелно претрести, те одбору општинском у што краћем року поднети предлог, у којем смислу и на који начин да се пројекат за канализацију изради како да се што пре по истога дође.

У Београду 30-ог Јануара (на три јерарха) 1890. год.

ТЕХНИЧКОГ ОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРЕТХОДНИХ РАДОВА ЗА ВОДОВОД ВАРОШИ БЕОГРАДА.

Деловођ: Н. И. Стаменковић — Председник: М. Јосимовић

Чланови: Коста Д. Главинић Св. Зорић Др. Марко Т. Леко А. Алексић Др. Л. Пачу.

Радови статистичког одељења

(НАСТАВАК)

Многи аутори приписују велики значај подацима о вероисповести, у погледу на морал и економне прилике код становништва. Но овај уплив конфесија на социјално-етичне односе, оспоравају неки статистичари, пошто ови односи још нису статистички довољно испитани, те да би се могло тврдити да се морал и просперитет народа подиже под утицајем фактора религије. Из досадањих статистичких посматрања религиозног живота, није се могао саставити општи преглед за веће периоде религиозног кретања (mouvement), а подаци у пописима људства, дају једино извешћа о подели становништва на разне вероисповести.

У таблици 7 налазе се резултати пописа становништва по вероисповести, детаљно за све конфесије. Овде износимо у процентима бројни однос између разних вероисповести у вези са поделом сексуалном.

По вери:

Православни	28.212	или	79.63	%	целокуп. станов.
Католици	4.349	„	12.28	„	„ „
Протестанти	541	„	1.53	„	„ „
Мојсијевци	2.223	„	6.27	„	„ „
Мухамеданци	96	„	0.27	„	„ „
остали	6	„	0.02	„	„ „
Свега	35.427	„	100	„	„ „

По полу:

	православ.	католици	протестан.	мојсијевци	мухамед.	остали	свега
мушки	16 052	2087	281	1.109	94	5	19.628
женски	12.160	2262	260	1 114	2	1	15.799
Свега	28.212	4349	541	2 223	96	6	35.427

Интересантно би било тачно испитати како се ове разне конфесије распростиру на поједине квартове; нарочито што се тиче мојсејеваца, да се сазна њихово груписање у извесним квартовима и постепено ширење по осталим деловима вароши. Наши прегледи не дају поуздана дата о томе, пошто је као што смо напред рекли — подела на квартове не тачна.

Да би се дознало колико има писмених лица у једном народу, те да се према томе оцени степен образовања тога народа. чине се испитавања у разним правцима, а најчешће сукупљају се ови подаци приликом пописивања људства. У пописима обично се деле писмени на оне, који знају писати и читати, и на оне, који само знају писати. У нашем попису разлика ова није чињена, него су и једни и други уписивани у исту рубрику.

У Београду има писмених лица свега 20.463 од којих су 12.963 мушки а 7.500 женски. Од овог броја писмених долази на поданике српске 9858 мушких и 5.435 женских — свега 15.293 а на стране 3.105 мушких и 2.065 женских — свега 5.170.

Да би се могао добити прави проценат писмених издвојили смо децу до 6 год. закључно. и нашли смо да од целог броја становништва — преко 6 година старости — има $65_{.88}$ % писмених и то: мушких $74._{62}$ %. а женских $54._{80}$ %.

Велики контигенат неписмених чине махом досељеници из суседних земаља, нарочито из Турске.

Испитивања која се предузимљу у цељи да се дозна колико има лица са физичким и душевним недостатцима, најмање одговарају истини, јер ретко која фамилија хоће да покаже недостатке извесног свог члана, особито ако је то лице умно не развијено или душевно болесно. С тога ваља податке о таквим недостатцима у опште примати са извесном резервом.

Испитивања у овом правцу предузимата су код нас још у ранијим пописима, и у свима се износи број слепих, глуво-немих и душевно болесних.

Из последњег пописа види се, да у Београду има:

	мушких	женских	свега
Слепих — — — —	10	7	17
Глуво-немих — — —	6	4	10
Душевно болесних —	41	30	71
Укупно	57	41	98

На 10.000 становника долази дакле слепих 5, глуво-немих 3, душевно болесних 20; — свега 28.

У број душевно болесних уписан је само један мали део (28 м. и 22 ж.) пацијената овд. завода за душевне болести, а остали уписати су код својих општина где су им имања и породице.

Што се тиче односне размере полова, — и овде се види да је мушки релативно јаче заступљен. У погледу на године старости опажа се и код ових малих апсолутних бројева, да са годинама и недостаци расту.

Колико је пак лица рођено са недостацима, или код колико је њих ово доцније наступило, о томе није вођена прибелешка у попису, као год што нису одвајати ни душевно болесни (суманити) од умно неразвијених (кретена).

Руковођени том намером, да пописни материјал што је могуће више исцрпимо, дало нам је повода да и податке о јеврејском становништву детаљније разрадимо. Специјално испитивање односа јеврејског становништва, изгледало нам је у толико нужније што је насељавање Јевреја у последње време, почело узимати велике размере — нарочито од прогласа наше независности, како је Јеврејима слободног настањивања и куповине непокретности дато право у Србији. За Београд овај факт је од велике важности, пошто он као средиште трговине постаје сваким даном све већа привлачна снага за овај елеменат.

Евреја има у Београду свега 2.223, и то: 1.109 мушких и 1114 женских српских поданика 866 мушких и 872 женских — свега 1.738; а страних 243 мушких и 242 женских — свега 485.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Пијачно питање

(Како да распоредимо градске тргове)

II.

Чланом 69. закона о општинама, допуштено је да се од сада без икаквога ограничења тргови могу отварати на свакој тачци, за коју се сложе 300 пуноправних грађана.

Ако нам је у свежој успомени све оно, што се у развоју пијачнога питања за последњих десетак година догађало; ако памтимо на какав се начин до сада решавало у нашој општини гди ће бити трг животних намирница; ако нисмо поборавили вечиту несложност, прегоњење једног краја с другим, жалосне и бескорисне раздоре па често и праве сукобе грађана, — морамо признати, да се пијачно питање није смело оставити и на даље у истоме положају.

Ваљало је дакле изаћи из досадањег стања и поћи таквим правцем, који ће, подјемчујући равноправност за све крајеве града (вароши), једном за свагда спречити, да се тргови отварају и премештају по надмоћности зборских гласача.

По томе могло би се сматрати, да је пијачно питање, законском одредбом, коју у почетку поменусмо, не само скинуто са дневнога реда, него и упућено најбољим путем за будућност.

На први поглед тако и изгледа. Зборско решавање гди ће бити тргови, имало је своје лоше стране. Већина гласача често може да буде тренутна, као што се сме слободно рећи, да је ретко кад била сасма чиста. Вечито је „утицање на гласање“ од стране заинтересованих грађана, одигравало своју улогу на корист једне а штету друге стране, и на тај начин ретко кад, да је задовољавана права жеља грађанства, тим мање, што је ваљало гласати за трг на овом или оном, а не на сваком крају. То од сада не може да буде. Више неће збор решавати гди ће постојати тргови, него ће се они праведно отварати по жељи самих грађана онде, гди становништво кога краја буде захтевало.

Овако ствар посматрајући, одиста изгледа да је новим положајем створена могућност да интереси свију крајева подједнако буду задовољени, да нико не трпи штете због користи других, нити да једни грађани уживају већу угодност, докле се други опет с тога више злопате.

Али ако мало дубље загледамо у суштину ствари и узмемо у оцену шта се у будуће може догодити, нама се чини није тешко увидети да ће промењени положај питања о трговима у нашем граду одиста поништити досадање неправде, али врло лако уродити новим незгодама, па место веће користи појединим крајевима, нанети целини знатне штете.

Да расветлимо то гледиште.

Питање о трговима у нашем граду није никада до данас расправљено у потпуности његовој. Оно је вечито посматрано само с једне стране, па су по томе једнострано схватани интереси и општине и грађанства. Све се сводило само на то, да ли ће главни трг ж. намирница бити на В. Пијаци или Зеленом Венцу, а ретко кад да се погледало, још мање радило, изван ускога круга што обухвата интересе само оног дела грађанства, које непосредно може бити заинтересовано према једном или другом од речених двају места.

Општина као целина, пре свега мора стајати на земљишту опште користи, и према томе, у решавању сваког локалног питања, изналазити начина, да се колико је могуће штеде интереси појединих крајева градских, али тим интересима да се увек претпоставља *општа добит*.

Исто тако мора се поступити и при решавању питања о трговима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Преминуо. Јевта Неимаровић, кметовски помоћник наше општине, трговац и општеуважени грађанин београдски, преминуо је 13. ов. мес. после дужег боловања.

Други акт. Општинскоме Суду поднесен је по ново акт, потписан од 417 грађана, којим траже да се Зелени Венац прогласи за слободну, „без икаквог ограничења“ пијацу.

Акт тај изнеће се на решење сутрашњој одборској седници.

Измењена. Наредбу о подизању зграде *у* и *ван* рејона градског (варошког), доносимо и данас, али у неким појединостима преиначену, да би било потпуније прецизности и за оно, о чему су ових дана појединн грађани тражили обавештења.

Кафанска права. Отварање нових кафана не престаје: у последњој седници одбора општинског било је на решењу 7 молаба за кафанско право (на место).

Ни по једној није следовало мишљење да је треба уважити, не с тога, да би се поштo по то стало на пут сваком даљем отварању кафана, него из других прописних узрока, и што на тачкама гди молиоци желе кафане да отворе, нема никакве потребе за таквим радњама.

Ми ово бележимо ради оних, који говоре да им се „није хтело“ да дâ кафанско право.

Последњи позив. Порески одбор за вар. Београд свршио је резрез и по квартовима изложио распоред данка за ову годину. Многи грађани нису никако ни поднели пријавне листе, те их сада Одбор последњи пут позива.

Треба прочитати позив пореског Одбора, који доносимо на првом месту.

Купатила. Комисија која је имала да одреди места за савска купатила у овогодишњој сезони, нашла је да се морају (купатила) постројити мало даље од вароши, и одредила је на којим тачкама.

Места та класификирана су према даљини, и издаће се јавном лицитацијом. О томе доносимо оглас на последњој страни.

Одборски састанак Сутра у 6 часова по подне, Одбор општински држаће редовни састанак са овим дневним редом:

а.) Реферат грађ. одељ. о поправци неких каддрма.
б.) Реферат грађ. одељ. ради допуне плана вар. Београда према одобреном рејону.
в.) Грађевинске лицитације.
г.) Акт еснафа лебарског да се повиси цена хлебу.
д.) Акт еснафа механско-кафанског да општ. органи, хватају оне који кришом крчме пиће.
ђ.) Акт грађана за пијацу па „Зеленом Венцу.“
е.) Накнадни избори црквених тутора.
з.) Молбе за помоћ
и.) Уверења.

НАРЕДБА

По улицама градским (варошким) прави се велика нечистоћа и тиме што возари земље, песка, цемента, шљунка, ђубрета и других таквих предмета, врше превожњу кола, из којих се по путу знатне количине просипљу.

Да би се овоме стало на пут, општински Суд с погледом на 1. тачку 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се од сада земља, песак, шљунак, као и други просипању подложни предмети могу превлачити само у нарочито удешеним колима, из којих се не може ни најмање просипати по улицама; а цемент, ђубре и др. што ветар разноси, има увек бити и покривено.

Сандук (канате) на оваким колима за превожњу, морају се тако учврстити, да се ни у каквом случају не може угнути, искривити, и на тај начин покварити за време превлачења; а саставци појединих делова сандука, морају се при направци спојити тако, да се ни најмањи део возне садржине не може по путу просипати.

Сви они који се превожњом баве, имају своја кола удесити по овој наредби до 20. Априла а 21. т. г. довести их у двориште општинске куће, на преглед и жиговање.

Ко се овој наредби не буде одазвао, казниће се по закону. Наредба важи за свакога без разлике, па дакле и за оне, који својим домаћим колима горе споменуте предмете извозе или довозе.

Од стране Суда општине вар. Београда 5. Априла 1890. ЛБр. 280.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

Сутра у понедељак, 16. ов. мес. од 3—6 часа по подне, држаће се у рачуноводству општине Београдске лицитација да би се издала под закуп она места која је општински суд одредио за савска купатила у овој години.

Кауција у 60 динара полаже се при лицитацији а услови могу се тога дана и пре подне у рачуноводству разгледати.

Од стране Суда општине вар. Београда 14. Априла 1890. год. СБр. 5368.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1.	За свирање народних свирача од једног вечера — —	2 д.
2.	За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — —	10 д.
3.	За свирање са певањем вештака од 1 концерта —	20 д.
4.	За свирање женских (Damen-Capele) — — — —	30 д.

II.

1.	За 1 игранку или забаву са играном у локал. I-ог реда	30 д.
2.	„ 1 „ „ „ „ „ „ „ II-ог „	20 д.
3.	„ 1 „ „ „ „ „ „ „ III-ег „	15 д.

III.

1.	За панораму на дан — — — — — — —	10 д.
2.	Разне представе и показивање вештина, дневно —	10 д.
3.	Циркус од преставе — — — — — — — —	30 д.
4.	За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — — — —	50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а).	за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б).	за неузидан шпорхерд	0,40 „
в).	за узидан „	0,80 „
г).	за велики узидан шпорхерд у гостионици . .	1,00 „
д).	за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ).	за чишћење простог димњака	0.20 „
е).	за чишћење чункова до $2^1/_2$ метра уједно са пећима	0,20 „
ж).	за чишћење чункова од $2^1/_2$ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з).	за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а).	за собу и кујну или мањи дућан са собом . . .	0,20 „
б).	2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в).	4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а).	од кубног метра	10,00 „
б).	од акова	0 60 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а).	марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б).	марка за кују	6,00 „
в).	обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а).	гроб за децу.	7 дин.
б).	гроб за одрасле	12 „
в).	мала гробница	555 „
г).	већа гробница	967 „
д).	велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а).	мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д.
б).	мртвачка кола нова са 2 коња	36,90
в).	мртвачка кола нова са 4 коња	72,90

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 4. до 9. априла закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
6,000	Брашна пшенич.	20·—	58,660	Сена . . .	5·50
	Брашна кукуруз.	—·—	1,140	Сламе . . .	3·—
56,498	Пшенице . .	16·—		Шишарке . .	—·—
50,250	Кукуруза . .	11·—		Коре брезове.	—·—
10,192	Ражи . . .	14·50		Воска . . .	—·—
	Крупника .	—·—	4,266	Сира . . .	40·—
	Јечма . . .	14·40		Лоја топљена	
3,011	Овса . . .	14·25	484	Масти . .	102
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	
49	Пасуља . .	24·—		Сува меса .	—·—
2,702	Кромпира . .	10·—		Вуне неопрана	
836	Арнаутика . .	12·50	14,044	Свиња дебелих	75·—
1,124	Црна лука .	8·—	374	Кумура дрвена	7·—
728	Бела лука. .	14·—	63,600	Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—		Купуса кисела	—·—
1,023	Јабука . .	30·—		Рена . . .	—·—
	Крушака . .	—·—		Литара	
	Ораја . . .	—·—	38,035	Вина црна .	18·—
	Грожђа . .	—·—		Вина бела .	—·—
	Шљива сирових	—·—	6,853	Ракије шљ. меке	26·—
692	Сувих шљива.	38·—		Ракије ком. меке	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 4. до 9. априла 1890. год. 697 дин. 25 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 17. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Ђурђев-дан 23. Апр. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

IX. Наредба

(о кафанисању по тротоарима)

Изношење астала и кафанисање по тротоарима, у интересу слободног кретања становништва и јавнога реда, не може се никако допустити по улицама живог саобраћаја и нарочито у оним које нису довољно широке.

С тога Суд општине вар. Београда, на основу § 326 и 15 тачке § 329 крив. закона

наређује:

да кафеције, гостионичари и меанције од данас не износе астале испред својих радњи.

Они пак чије се радње налазе у широким улицама и који би према томе желели да им се изузетно допусти изношење астала, имају се обратити Суду општинском са молбом.

Из управне седнице Суда општине вар Београда 21. Априла 1890. АВр. 605.

X. НАРЕДБА

(о захватању воде са чесама)

Да би се на чесмама одржавао ред и воду без дугог чекања захватали првенствено они који подмирују потребу *за пиће*, не може се допустити да лебари, пекари и бозаџије преко целог дана и у свако доба захитају воду са чесама за своје радње.

Према томе Суд општине вар. Београда на основу § 326 крив. закона а позван и тачком 6 члана 36 зак. о општинама

наређује:

да хлебари, пекари и бозаџије са чесама захватају воду за своје радње од 12 часова ноћу па до пред зору.

Ко год против ове наредбе поступи, казниће се по закону.

Из управне седнице Суда општине вар. Београда 21. априла 1890. АВр. 609.

XI. НАРЕДБА

(о пијачним прекупцима)

Показало се да у Београду има читав ред прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете, и да се тако исто под именом прекупаца прикривају и многе варалице и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе саме општине, тако и интересе грађанства — Суд општине вар. Београда на основу 7. и 13 тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да од сада могу вршити прекуповање на трговима само грађани који имају отворене радње, и они који од општинскога Суда претходно добију дозволу.

Казниће се ко преко ове наредбе поступи.

Из управне седнице 21. Априла 1890. АВр. 610.

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 189[illegible]. г.)

(НАСТАВАК)

Милован Р. Маринковић. Хтео сам само да допуним оно, што сам мало пре казао, кад сам говорио, и потпомагао предлог комисије техничке, да се морамо привремено задужити с тога, што су послови техничи за водоводе већ готови и они не треба да чекају.

Ни мало, ово што сам мало пре говорио и оно што је техничка комисија изнела, не искључује онај предлог председников, да се може тражити одобрење за целокупно задужење. Само ја мислим да ми и после одобрења целокупног зајма не можемо одмах чинити што друго него привремени зајам код банке за почетне радове на нов. водоводу још ове године. Иначе, ако би чекали на закључење дефинитивног зајма пропашће нам за водовод и ова година

И ја сам члан финансијске комисије. Свега смо се једном у Новембру састали и тада сагласили, да најпре техничари сврше свој део па после да склопимо прорачун и поднесемо извештај. Свакако дужни смо пре тражења да се задужење одобри, показати грађанству колико је потребно да се утроши и откуда трошкови да се подмире.

Позвати збор сада за 2 мил. па после позивати га и за другу суму и тражити овлашћење час за ово а час за оно, одиста врло је незгодно Дакле практичније је да тражимо целу суму; али ћемо бојим се теже успети, што ће грађани стављати питање: како ће и чиме зајам да се покрије, а ми то још нисмо свршили.

С тога ја мислим, да нас невоља нагони, да усвојимо овако привремено задужење као што комисија предлаже. У једно време не може се све свршити, па ма ми колико овде решавали и радили. Ја дакле усвајам мисао да по невољи морамо прибећи привременом задужењу.

Још нешто. Оскудица у води за пиће заповеднички нам налаже, да морамо водовод што пре извршити, јер још и данас немамо довољно воде, него се читав сат чека на чесми, док се мало воде захвати.

Молим једанпут да се прекине ово било да се у општте задужимо било овако, као што комисија предлаже.

Миливоје Јосимовић. Ја видим, да се предлог техничке комисије не разуме добро.

Ми не предлажемо да се двапут чини зајам. Што помињемо суму од 2 милијона динара. тим је казано то, у ком ће се обиму водовод градити. Овде се у предлогу изриком каже „ова потребна сума да се набави доцније зајмом". То је један исти пут, о коме и господа овде говоре.

Два пут ће да се говори о једном истом зајму, који је потребан и за водоводе и за канализацију, и за све што треба да се уради.

Ми не предлажемо да се сада учини зајам од 2 милијона, већ да се на рачун те суме, која је за водовод потребна, привремено учини позајмица у суми која нам је за отпочетак рада стварно потребна, да се дакле на рачун тога учини „eine schwebende Schuld" као што Немци кажу. Нама ће требати рецимо одма 50 хиљ. динара. Узећемо од Банке толико, и на то ћемо платити интерес. После неколико месеца узећемо 100 хиљ. и т. д. Дакле нема двапут да се говори пред збором о зајму. Збор треба само да реши да можемо да градимо водовод. Иначе не би смели радити, јер свака нова грађевина, која прелази преко десет хиљада динара, мора да се изнесе збору на одобрење.

Ако мислите да се чека са водоводом, онда у најбољем случају спојена финансијска и техничка комисија, неће моћи поднети ни за месец дана свој извештај, а за тим тек настају преговори за зајам и т. д.

Ако све послове посвршујемо тако да ове године можемо и закључењу зајма приступити, онда слободно можемо честитати и себи и општини.

Ако сада питање о водоводу не решите по предлогу техничке комисије, онда слободно знајте да сте грађење водовода за годину дана одложили.

Председник. Према свему што смо до сад чули, ја држим да смо у томе сви сагласни, и да нема ни једног противног гласа, да смо с' тим усвојили и предрачун за постројење водовода кад смо усвојили поднешене планове за водовод. Да смо дакле усвојили: да се може потрошити, по предрачуну, до 2 милиона динара на постројавање водовода. Даље да смо и у томе сви сагласни, да можемо са г. Смрекером уговор закључити да послом руководи, пошто је он дао довољно доказа о својој специјалности у томе послу, и по што је на задовољство свију извршио све оно што је нужно било, па да општина може с' поуздањем предузети посао, на који грађанство тако дуго очекује (једногласно: тако је).

Сад остаје још у питању, да ли је корисније и за општину згодније, да тражи од грађанства одобрење за зајам само за тај једини посао — само за два милиона, или је много згодније, да изађе пред грађанство с једним утврђеним и смишљеним планом за све најнужније послове, који општини предстоје и који се не могу без штете двојити, па да тражи одобрење да се општина може задужити за већу суму?

По моме мишљењу, ја држим, да је много рационалније и правилније да изађемо пред грађанство, отворено и јасно, да му кажемо све оне послове, који се морају извршити, да га обавестимо о целој суми, коју ће општина морати да утроши за неколико година, кад уђе у тај посао — но да изађемо са једним послом, да грађанство тако рећи намамимо да уђе у један посао, за који није довољно обавештено било, да онда хтело или нехтело мора и друге послове предузимати.

Боље је дакле обавестити грађанство о целом послу, изнети му све радове, који се редом морају предузети, казати му колико ће сваки посао коштати, објаснити му како се мисли са увећањем извора, и који су то извори, који се намеравају отворити, изнети му цео план постројења, и изнети му план, како ће се ти послови извршити и како ће се учињени зајам отплаћивати.

Кад грађанство обавестимо — онда треба изаћи с' питањем да ли ће одобрити да се општина може задужити, па да предстојеће послове изврши? Ако грађанство, у свему обавештено као што треба, одбије зајам, одбије предстојеће реформе — онда смо ми скинули са себе сваку одговорност, што је престоница оназађена, и одговорност носи грађанство а не општинска управа.

Кад грађанству кажемо шта ће коштати све те реформе, онда треба да га обавестимо, да се оне могу извршити са врло малим жртвама, са теретима, које грађанство неће осетити.

Кад се све постројке у рачун узму, онда ће општини требати да се задужи 10 милиона динара, јер водовод. као што сте видели коштаће до 2 милиона а канализација, калдрма осветљење, кеј, школе, антропоти и клапице до 8 милиона динара.

Но све те постројке неће се узети у посао једновремено, већ редом, и то у тој мери, у којој општина буде увећавала свој приход. Али је нужно опет да се одма приступи пројектирању тих постројака и да се одма чини распоред још сада. јер иначе биће после доцкан, и неће се моћи извршити за оно време, које се рачуна, ако се ти послови за доцније оставе.

Држим да нећемо погрешити ако изнесемо грађанству на одобрење: да ли се општина може задужити до 10 милиуна за све поменуте послове, или не? — са питањем да тај одобрени зајам трошимо постепено, како послови захтевали буду — како будемо у стању да отплату чинимо.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XIX. РЕДОВНИ САСТАНАК

9. априла 1890. год.

Били: Председвао г. члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г. г Р. Петровић, С. Х. Миличевић, Р. Драговић, Д. Најдановић, М. Цветковић, Л. Дашковић, М. Николић. А. Одавић, С. Чаћевић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, Љ. Јовановић, Ђ. Димитријевић, Ђ. С. Нов ковић, М. Ј. Марковић, Р. Р. Ћирковић, М. Јовановић, М. Капетановић, Ј. Ђ. Големовић, М. М. Терзибашић, М. Велизарић, П. М нојловић, В. Вит ровић, А. Шток, К. Б. Михаиловић, И. Цветановић, К. П. Михајловић, Ј. Симић.

I.

Председништво саопштава да је на дневноме реду да се узму у решење предлози комисије, која је проучила шта се може учинити да се данашње осветлење колико толико побољша. Пошто је извештај комисије начелно усвојен у седници 7. пр. мес., Одбор је по специјалној оцени сваког предлога, одлучио:

а.) да се данашњи број светилника у старим границам вароши увећа са 35 на да их буде 600;

б.) да се у план варошки уцртају сви светилници, и то тако да се место сваког светилника означи бојом, општински једном а приватни (које кафеџије и грађани пале) другом;

в.) да се број светилничара (фењерџија) повећа са 3 на 15;

г.) да комисија од г.г. М. Терзибашића, Р. Петровића, И. Цветановића, Ј. Ђурића, Ђ. Николића, Ник. Милишић и К. П. Михаиловића определи на којим тачкама треба распоредити одобрених 35 светилника;

д.) да иста комисија одреди и колико више светилника да се постави за нови део вароши према границама рејона и колико за њих светилничара да се дода;

ђ.) да се сви светилници нумеришу великим бројевима од 1—600 а бројеви удесе црвеном масном бојом на једном од стаклета светилника, како би се видели; и

е.) да се осветљење врши у будуће онако како је означила комисија у извешћу своме (АБр. 362); према чему да се саставе правила и о извршењу њиховом стара председништво општине.

II.

По прочитању акта којим је понуђена општини на откуп кућа наследника пок. мајор-Мише, прешло се на дневни ред.

III.

Поводом извештаја комисије којој је поверено да закупи или откупи бањички мајдан за вађење камена, и мишљења председништва да би ваљало извршити пробе и другог камена у крађевини решено: да се одлука прошле седнице измени у толико да се из 2000 динара одобреног кредита могу чинити пробе камена где год председништво општине нађе за потребно.

IV.

Председништво јавља да су поднели молбе за местно кафанско право: Вељко Антоновић до мајор Мишине баште. Милош Јаћимовић на цариградском друму, Живко Пашић Савић на крагујевачком друму, Ђорђе Петровић у жељезничкој улици, Гавра Ц. Виволаровић на енглезовцу, Живко А. Ђорђевић на цариградском друму, Браћа П. Ђорђевићи у марковој улици. По саслушању свију ових молаба и узгредних аката, Одбор је изјавио: да се механско право не може дати ни једноме од молилаца пошто нема никакве потребе за кафанама ни у опште у вароши ни на местима где би молиоци желели кафане отворити.

Савска купатила

Белешком у прошломе броју саопштили смо да је нарочитој комисији било поверено да одреди и по даљини класифицира места, дуж савске обале, на којима се овога лета могу постројавати купатила.

Овај корак општинске управе дао је повода многим грађанима, који преко лета не одлазе у страна купатила, да дискутују о томе, је ли боље што се од досадање практике одступило, што су места за купатила ради чистије воде одређена мало даље, и што је лицитацијом покушано да општина за заузете просторе добије на име закупнине веће суме.

До сада је надзорна власт одређивала места за купатила, а дуго година била је само једна илица. Овога лета одређивање места за купатила Управа је предала општинскоме Суду. као надлежном да води старање и о купатилима; а како се појавио и трећи конкурент, само се лицитацијом могло правично решити: које место коме да се уступи а да и општина добије за заузети део обале колико јој према такси обаларинској припада.

Друге године прописаће се и нарочита правила, како би и купатила била што угоднија и такса умеренија.

Ове године постигнуто је бар толико, да купатила не буду код канала, и да општини не пропада једна и ако не толико велика сума прихода.

Комисија, по чијем су мишљењу за ово лето места одређена, поднела је овај:

ИЗВЕШТАЈ

о местима и условима за купатила на Сави

Потписати чланови комисије одређене према решењу Суда од 11. т. м. С.Бр. 5368, изашли су на лице места, дуж обале савске, од ћумручког стоваришта па до више општинске пумпе, и нашли су:

1., Да у интересу саобраћаја трговачког, пошто има дуж целе обале до баре венеције подигнутих магацина и разних отворених стоваришта, а тако исто и са санитетског гледишта, не би требало дозволити подизање илица од града па до т. зв. „Костине" механе у бари венецији.

Постављање пак илица, да почне тек на 15 метара пред „Костином механом", како би остало довољно простора и за оне трговачке плаџеве и радње, које истоварују своје еспапе на плаџевима пред том механом.

То место да се огласи за „прво" место. Од тога места, колико буде та прва илица простора заузела, па на 50 метара иза ње, да се одреди „друго" место за илицу; а од овога опет тако исто на 50 метара одстојања, да се постави и „треће" место за илицу. — А ако би потреба била, на таком истом растојању, могла би са места и другима давати.

Издавање ових места да буде лицитацијом, која да се одмах објави.

Лицитација да се врши овако:

За „прво" место, за сваки курентни метар и до 25 метара дубине зграде у Сави, да буде почетак лицитације од 4 динара на више.

За „друго" место да буде под истим условима почетна цена 3 динара.

За „треће" и остала маста ако би их било, да буде почетна цена од 2 дин. па на више.

Сви плицари да су дужни одржавати чистоћу како обале тако и земљишта, које спрам њихове илице лежи.

Кад су велике прашине, да су дужни поливати пут према потреби.

Пре отварања илице, морају се претходно јавити Суду општинском, који ће извршити преглед плица и издати дозволу за отварање.

Ово да уђе као неопходно нужно у услове лицитације.

2., Што се пак остале обале од града па до поменуте механе тиче, комисији је част предложити Суду, да одма изда наредбу, да се песак више никако не истоварује на местима од града па до простора који илице заузимају, већ да се њима одреди место, тек иза ових места, која се одреде за илице.

Сав песак, који се сада налази истоварен на обали испред ове кафане ка граду, да се најдаље у року од месец дана, са свим однесе са овог места, како би се и ова обала могла очистити и у чистоћи одржавати.

Овај песак по све је нужно уклонити са садањих места како у интересу трговине и саобраћаја, тако исто и у интересу чистоће и здравља.

Напослетку комисији је част, скренути пажњу Суда на потребу, да се калдрма сагради и продужи до моста постојећг пред општинском пумпом, на шта се може употребити и приход од ових илица.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Поднела. Комисија, којој је стављено у задатак да проучи и предложи колико би и каквих зграда ваљало подићи за основне школе, свршила је свој посао и поднела извештај, који ће се изнети на решење првој одборској седници.

Извештај комисије публиковаћемо у идућем броју.

Повишена. Одбор општински био је принуђен да у седници 16. о. м. повиси цену хлебу још са 2 дин. паре, пошто је последњих дана знатно расла цена и житу и брашну и дошла до те мере, да се хлебарима морало допустити да килограм продају по 0·25 дин.

Стечај. Данас објављујемо стечај којим ће општина уступити стручном лицу допуну нивелационог и регулационог плана.

Одлуку за ово Одбор је донео услед повучене међе варошке, по којој има да се сними и у план градски унесу и они крајњи делови, којима се граничи рејон варошки, а које делове, као новосаставне по ограничењу, не садрже планови Халачијеви.

У исто време Одбор је решио да се са целокупном ситуацијом сними и у план унесе и простор од 100 метара ван рејона.

Посао овај повериће се ономе од стручњака који понуди најповољније услове.

На корист потрошача. У вези наредбе коју о пијачним прекупцима доносимо данас, општински Суд издаће и другу, да прекупци не смеју куповину вршити по трговима за оно време кад потрошачи подмирују своје потребе. Тога ради на сваком ће се тргу посведневно истицати застава, и за време докле се застава не скине, значиће да је трг само за потрошаче.

Овој мери општинска управа прибегава у корист потрошача, пошто су прекупци дотле развили прекуповину, да је то не само знатно поскупљивало цене него су навале прекупаца на сељаке често онемогућавале сасма да потрошачи непосредном куповином подмирују своје потребе.

О чесмама. У колико су дани топлији и воде је на чесмама мање, а кад завлада већа оскудица у води, није ни право да због лебарских, пекарских и бозацијских сака и кофа, по читаве часе на чесмама проводе они који са крчазима носе воду само за пиће.

С тога је потекла наредба Суда општинског под бр. X. на чије извршење позорници ће обраћати нарочиту пажњу.

Забрањено. Кафанисање по тротоарима ако се даје трпети по широким улицама, гди то не смета пролазу грађана, не може се никако допустити по ужим улицама, нарочито у којима је велики саобраћај.

Код нас изношење астала по тротоарима, прелазило је сваку меру. Општинска управа пређе није имала власт да у овоме погледу изда забрану, али данас би значило не вршти дужност ако би се и даље оставило да иде по старом, и за то је општински Суд и издао наредбу коју објављујемо у овом броју.

Одговор Поводом одлуке, коју је одбор општински донео ту скоро, многи грађани нестрпљиво питају када ће се сазвати збор за одобрење зајма „те да се једном отпочне грађење водовода и извршење других великих послова".

У стању смо јавити да ће финансијска комисија у најкраћем времену довршити своју студију, а одмах за тим Одбор донети решење и о дану за сазив збора

Седница. Због сутрашњег празника, редовни састанак Одбора општинског држаће се у уторак, 24. о. м. а на дневноме су реду ови предмети:

а.) Грађевинске лицитације

б.) Акт еснафа механско-кафанског, да општ. органи хватају оне који кришом крчме пиће

в.) Извештај комисије о зградама које треба подићи за основне школе

г.) Предлог општинског Суда о таксама за јавне забаве

д.) Акт грађана за пијацу на „Зеленом Венцу"

ђ.) Накнадни избор црквених тутора

е.) Молбе за помоћ

ж) Уверења

Стечај

За допуну регулационог и нивелационог плана вар. Београда, тражи се стручно лице, које може документима доказати, да је овај рад у стању извршити.

Цео простор за снимање износи 125 хектара; а услови могу се видети свакога дана у инжињерском одељењу општине од 8—12 пре и од 3—6 сати после подне. Рок пријавама до 1. Маја т. г.

Од стране Суда општине вар. Београда 19. Априла 1890. год. ГБр. 389.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 26. Априла тек. год. од 3 до 6 часова по подне држаће се у грађевинском одељењу ове општине лицитација за набавку 2000 квадратних метара плоча за тротоаре од топчидирског камена или по каквоћи њему равног, заједно са ивичним и олучним каменом.

Кауција је 2400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети при поменутом одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Из седнице Суда општине Београдске 28. марта 1890. год. у Београду ГБр. 303.

II.

На дан 3. Маја тек. год. од 9. до 12 часова пре подне за грађење калдрме у Крагујевачкој улици. Кауција 3800 дин.

III.

На дан 3. М ја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Богојављенској и Европској улици и Саиском стоваришту. Кауција 600 динара.

IV.

На дан 4. Маја тек. год. од 9 до 12 часова пре подне за претрес калдрме у Савској и Мајданској улици Кауција 1800 динара; и

V.

На дан 4. Маја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Босанској и Херцегочачкој улици. Кауција 100 динара.

Услови, предмери и планови, ситуационих и попречних профила, могу се видети сваког радног дана у грађевинском одељењу, за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општ. вар. Београда ГБр. 408. 19. Априла 1890. год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д) за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 10. до 16. априла закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
13,750	Брашна пшенич.	21·50	28,230	Сена	5·—
	Брашна кукуруз.	—·—	1,280	Сламе	3·—
31,036	Пшенице	16·80		Шишарке	—·—
61,033	Кукуруза	11·—		Коре брезове.	—·—
	Ражи	—·—		Воска	—·—
	Крупника	—·—	4,662	Сира	45·—
376	Јечма	12·—	555	Лоја топљена	95
14,435	Овса	14·50	301	Масти	105
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
2,158	Пасуља	22·50		Сува меса	—·—
10,379	Кромпира	9·50	140	Вуне непране	120
	Арнаника	—·—	38,144	Свиња дебелих	76·—
202	Црна лука	7·—		Ћумура дрвена	—·—
17	Бела лука	23·—	47,845	Креча	3·—
	Лука аршламе	—·—		Купуса кисела	—·—
339	Јабука	31·—		Рена	—·—
	Крушака	—·—	Литара		
159	Ораја	25·—	28,572	Вина црна	22·—
	Грожђа	—·—		Вина бела	—·—
	Шљива сирових	—·—	27,174	Ракије шљ. меке	26·—
6,420	Сувих шљива.	40·—		Ракије ком. меке	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 10. до 16. априла 1890. год. 699 дин. 40 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 18. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 29. Априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

XII. НАРЕДБА

(О ВРЕМЕНУ ПРОДАЈЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПОТРОШАЧЕ И ПРЕКУПЦЕ.)

Пошто се од дужег времена опазило, да се на овдашњим пијацама поједини прекупци и шпекуланти не држе законом прописаног реда у куповању појединих предмета са пијаца, чиме се не само изиграва то законско наређење, већ и руши ред на пијацама, а и чине штете појединим грађанима, који за своју домаћу потребу набавке врше, — то Суд општине вароши Београда, на основу чл. 23. зак. о општ. и § 383 казн. зак.

наређује:

1.) Да ни један од продаваца на пијацама не сме пре вршити продају нити купац купити што, док се не дигне барјак општински на тој пијаци; а тако исто да не сме нико од прекупаца по путовима, у вароши и изван вароши, пресрећавати продавце и од њих што куповати, док не дођу на пијацу.

2.) За време дигнутог барјака вршиће куповину само потрошачи, а кад се скине барјак, тек онда могу и прекупци куповину вршити.

3.) Дизање заставе биће у 4 часа пре подне лети а у 6 зими, а спуштање у 9 часова, од кога времена могу и прекупци вршити куповину и продају.

4.) Кад општа продаја и куповина на марвеној пијаци наступи, купци су дужни купљену људску или сточну храну, крупну или ситну стоку, дрва и остале израде или земаљске производе, који се на овој пијаци доносе, одма с пијаце кренути, осим случаја ако су са продавцем неко време задржавања на пијаци условили. Но за овај последњи случај вредиће погодба, ако су купац са продавцем општинском органу, који се код кантара налази, на протоколу ово изјавили.

Ко се ухвати да противно овој наредби поступи, казниће се по § 326 каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. Априла 1890. АВр. 635.

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 189 . г.)

(НАСТАВАК)

Миливоје Јосимовић. Да се не би разминоишли, те да не би дошло до тога да се м ј водовод не гради, ја ћу да попустим те да ова два различна мишљења сложимо. Ако дакле председник мисли, да се може сад да прође на збору, те да се добије генерално овлашћење за укупни зајам, онда пристајем тако да се каже: Општина има велике послове да предузме. Ми још'те нисмо начисто с тиме, које ћемо послове моћи сами да свршимо, а које не. Међу тим за све те послове нужно је да се општина задужи. Тај дуг неће се одма узети, али се морамо одмах споразумети са оним који ће нам зајам дати, на који начин ће нам постепено стављати суме на расположење. Да се то све довољно објасни и мотивише и да се каже, да ћемо за сваку од тих великих грађевина пре него што је отпочнемо изнети пред збор. Ако тако може, онда немам ништа против тога.

Председник. Као што сам у ранијем говору рекао, мислим да можемо.

Коста Главинић. Г. Јосимовић као председник комисије казао је оно, што сам и ја хтео да кажем, а то је да гледамо да се прво ми овде сложимо, за коју суму треба тражити одобрење. Комисија је силом околности нагнана да предложи за сад 2 милиона. Комисија се боји да због цифре од 10 милиона не наиђе на отпор код збора те да и грађење водовода пропадне.

Често се чују прекори „како одбор општински непрестано одређује неке комисије, а никакав се посао не отпочиње" с тога смо ми мислили да треба што пре отпочети са грађењем водовода, па ће људи лакше пристати на задужење, кад виде да се заиста приступило извршењу великих општ. послова. Осим тога, ја мислим да грађани нису довољно ни обавештени о овим потребама и њиховом подмирењу, с тога је неопходно нужно да се пре збора та питања у штампи расветле и публика о њима обавести.

У конференцији која је држана у општ. дворани, једни су грађани хтели да се сви велики општински послови од једанпут или у најкраћем року изврше, а други су опет тражили да се за сада изврше најпречи. Ви знате та се конференција у томе није могла сложити, за то морамо ми пре збора бити на чисто и са питањем: можемо ли све послове од једанпут свршити и морамо утврдити ред којим ће се шта градити.

Ја сам мишљења да неможемо све послове од једанпут свршити, нити их треба све одмах одпочињати, јер би у тôме случају морали много више материјала и радне снаге са стране доносити. За доказ овог што рекох да наведем дуванске магацине, за које је потребно било много мање и радне снаге и грађевинског материјала, но што ће требати за општинске послове па су ипак предузимачи били приморани да добаве и материјал и радну снагу са стране, те да посао на време сврше.

Једни од г.г. одборника веле да треба канале градити у исто време са водоводом, а други опет, да треба канале правити пре водовода. На ово имам да одговорим следеће: по моме нахођењу прво се мора саградити водовод па за њим одмах канализација; јер, ако градимо канале, градићемо их тако да у њих спроведемо сву нечистоћу из наших домова, и онда је нужна вода за испирање канала, дакле треба да имамо п[отходно довољно воде. Водовод може бити и две три године без канализације па да не буде велике штете за здравље грађанства, ал канали не смеју бити ни пола године без водовода, јер би нас гушио смрад.

Према томе требало би грађење водовода отпочети још ове године а до године ваљало би приступити извршењу канализације. Осим тога, канализација се неможе извршити у целом Београду за годину или две, а тако није радила ниједна друга варош, него је пропустила више година док је

све своје земљиште каналисала, а водовод се може извршити у Београду за 2½ године.

Ја молим господу одборнике да објасне и грађанству у своме крају: да се мора прво градити водовод па онда канализација.

Ако затражимо и добијемо од збора одобрење за задужење од 10—12 милијона, морамо се опет поступно задуживати. Неможемо ми узети све на једанпут. Ко ће да плаћа интерес на те паре. То се не може ни замислити, него ћемо узети онолико, колика је потреба.

Ми смо зато и предложили за водовод овако, што можемо код Банке отворити „текући рачун," да нам даје, колико нам треба, па да плаћамо на оно што узмемо. После Банка је казала преко меродавних лица да ће нам дати на мањи интерес, да не можемо ни на страни боље добити.

Ја би желио, да ми добијемо одобрење за све у једанпут, јер се ми, као што је рекао г. председник, врло често јако одушевимо за неку ствар, па за тим у брзо, са свим оладнимо према њој

Ми морамо да изиђемо пред збор са тачним предлогом и објашњењем.

Финансијска комисија није могла да изврши свој посао при најбољој вољи, за то, што су чланови те комисије у исто време и чланови техничке комисије, и док се један посао није израдио, није се могао други ни одпочињати.

Ја сам дакле за то, да тражимо одобрење за 10 милиона фактичног зајма.

Стеван Чађевић. Свакако господо боље је задужење од једанпут, нарочито за предузећа код којих неможеш да издвојиш пређе од пређега Сва су врло нужна

Није све једно, хоће ли се општина сад одмах задужити са 2 милиона па после неког времена опет тражити појединe суме за друга предузећа. Са сваким тим потраживањем морају да се савладају две тешкоће: пристанак збора и тражење новаца ако не под јефтинијим а оно бар под истим условима као и раниji зајам. Свакоме је то из искуства познато, да кад се уговори већа сума од једанпут, да је и интерес и аморгизација јевтинија. Тада имаш посла са једном банкарском кућом а да и не помињем евент. политичке неприлике и берзанске спекулације. Цела сума која се уговори, не мора се у једанпут узети већ постепено према спремном и намишљеном предузећу а интерес и амортизација плаћаће се на повучену суму.

Но мени се чини, да нашем грађанству највећу бригу задаје, што немамо чисте предрачуне за сва предузећа. Грађанство има пуно искуства да се до данас смешно руковало са општинском касом, па се непрестано боји.

Данас кад би се човек запитао, сваки неће умети да каже, које је од ових техничких извршења пређе од кога.

Вода је нужна као залогај хлеба. Али ко сме рећи да и школе нису исто тако нужне. И школа немамо као што треба. Немају игралишта, вежбалишта а ни остале санитарске услове. Из школа излазе скоро све слаботиње.

Друго узмите кеј. Ми гледамо на наше очи да нам Сава узима комад по комад. Кад навали непријатељ на нашу границу а ми одемо и гинемо можда за најмањи делић земље, а овде Сава нам отима најскупљу земљу а ми гледамо ладно као да нас се ништа и не тиче.

После погледајте кланицу, каква је и где је. Та се мора што пре удалити из вароши, јер ће нас угушити смрад.

И ако нам нису готови сви технички специјални планови за остале грађевине, опет се можемо послужити искуством и сваки пут приближно наћи предрачун и за школе и друге потребе; само треба принципно да се претходно сложимо у томе какве нам требају школе, каква кланица, гасно или електрично осветлење, какав хоћемо кеј, дали цео зидан, да ли од дрвета, ил да се донекле каменом наслагом обала осигура и даље да се зида.

Сви ови чиниоци врло битно утичу на величину цифре коју треба тражити.

Дакле приближно да се направе предрачуни за остала предузећа за која их нема, и да се штампају у општинским новинама, те да види грађанство да то не иде задужење тек онако с неба па у ребра; и кад се све то сумира, да се тражи одобрење задужења за све потребе. Сад хоће ли бити 10 или 12 милијона, то ће предрачун показати.

Гавра Бркић. Господо Глас само, који говори овде о зајму, немпо је глас, и изгледа као грозница, кад се каже, да се задужујемо.

Но пошто се види, да је овде потреба а и само грађанство је вољно за воду да се задужи, јер није велико задужење — ми се неби зато имали шта бојати.

За постепено задужење не би ни ја био, већ треба спремити све и изнети пред збор на одобрење целокупну суму, од 10 милијона, па онда нека од тих 10 милијона финансијска комисије тражи одобрење од одбора, да се може изузети сума и то само у онолико, колико је потребно.

Ја мислим да овде у одбору нема никога против тога, само једино сад стоји до грађанства ако хоће да одобри или не.

Ја сам дакле да се тражи одобрење за задужење од 10 милијона

Председник. Тако се управ и замишља, да кад општина добије овлашћење, да се може задужити са 10 милијона, да се тај зајам постепено и врши. А колико ће се кад зајмити, зависиће од тога, колико за који од послова буде потребно новаца. О томе ће се Одбор старати, предрачуне склапати и пројекте одобравати. И као год што се сад ради са водоводом, тако морамо радити и са канализацијом, кејом, осветљењем и другим предузећима. Одбор ће одобравати — чему ће се кад приступати и колико новаца узимати од Банке.

Андра Одавић. Молим пре, да ми се каже, дали ћемо тражити зајам 10 милијона ефективно или номинално?

Председник. Ја мислим да ми тражимо ефективно. Просто 100 за 100, и на то да плаћамо интерес. Узећемо 10 милијона и на ту суму платићемо интерес и отплату. (Врло добро.)

Марко Велизарић. Ја ћу бити кратак. По моме мишљењу држим, ако изађемо пред збор са целокупним задужењем за све послове, да ћемо пре добити одобрење збора, нег. ако тражимо само за водовод. Ово моје мишљење оснивам на томе што знам, да многи немају воде па хоће канализацију. Трговци неће бити задовољни, ако не направимо и кеј — треће и сигурност лична и имовна већа је у Београду ако добијемо електрично осветлење, јер се на светлости мање злочинства дешавају него по мраку. Стражари ће нас више коштати и опет нисмо сигурни потпуно.

Кад ми господо предузмемо све у израду и кад се зна да ће цело грађанство од тога уживати, онда ће радо сваки одобрити задужење укупно. То сам хтео да кажем.

Др. Марко Т. Леко. Као члан техничке комисије, са свим је природно, да сам онога мишљења, као што је и у извештају исказано. Према томе не могу да се сложим са мишљењем г. председника.

Кад је комисија предложила да се овако односно зајма за водовод поступи, она је све то имала у виду и о свему томе водила је рачуна што је сад овде говорено. На сваки начин боље би било у једанпут решити о томе зајму и једанпут га изнети збору на решавање, али кад смо пређе решавали то финансијско питање у одбору, нашло се да та ствар још није сазрела и главни је узрок што онај финансијски пројект није усвојен тај, што нисмо били на чисто, како ће се учињени зајам отплаћивати. Кад се једном реши, на који ћемо начин доћи до нових општинских прихода, који су потребни за покривање извесног зајма, и нарочито кад се уверимо, да они неће бити одвећ теретни за грађанство, онда тек можемо решавати о зајму. Док финансијска комисија дакле, којој је поверено проучавање тога питања, не поднесе свој извештај, не можемо овако на памет о целокупном зајму решавати.

А да не би с грађењем водовода и даље оклевали, мишљења сам, по што су по том предмету сви претходни послови посвршавани, да се једном приступи послу.

Међу тим треба настати да што пре и финансијска комисија поверени јој посао сврши.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Радови статистичког одељења

(свршетак)

Да би добили што лакши преглед о најважнијим односима становништва, сумираћемо у кратко главне моменте из горњих излагања резултата пописа људства у процентима:

Умножавање становништва у периоди од 1874—1884 износи процената — — — — — — — — 28.40
или просечно годишње % — — — — — — 2.84
На 100 становника мушких, долази женских — — 80.49
На 100 српских поданика, долази страних — — 28.59
На 100 становника рођених у Србији, долази рођених на страни — — — — — — — — 68.46
На 100 становника српске народности, долази странаца — — — — — — — — — 28.17
На 100 становника вере православне, долази становника других вероисповести — — — — 25.57
На 100 писмених, долази неписмених — — — 73.12
На 100 станов. београдских, долази Јевреја — — 6.69
На 100 становника београдских, долази Јевреја који су српски поданици — — — — — — 5.23
И најзад, на 100 становника београдских, долази Јевреја страних поданика — — — — — 1.46

На завршетку остаје нам још да учинимо поређење бројног стања становништва из ранијих година са овим од 1884.

Пописивање људства вршено је код нас у више прилика. Још за време Кара-Ђорђа пописивано је становништво, а доцније — од 1820 до 1833. год. — пописи су се понављали сваке друге, треће године. Но сви ови пописи вршени су у једној једитој цељи, да се дозна број пореских глава и способних лица за војену службу. Тек после 1833. год. чињени су општи пописи, који су обухватили и остало становништво Србије. Од ових ранијих, штампан је у целости у III св. „Државописа“, само попис од 1866. у компарацији са резултатима од 1846. године.

Из тога пописа вадимо следеће податке, који се односе на становништво вароши Београда:

Године 1866. било је у Београду свега становништва 24.768, а 1846 свега 14.768. Вишак за 20 година износио је дакле 10.397 или 72.35 процената, што ће рећи, да је се становништво просечно умножавало годишње са 3.62 процента. И ови, као и горњи проценти о умножавању становништва, показују редовно знатан прираштај, што је у осталом, обична појава код свију већих вароши, које су вазда биле средишта у која се прикупљају радничке масе.

Пописи ови вршени су на исти начин и трајали су редовно по неколико месеци, као и попис од 1884., те су с тога и њихни податци, што се тачности тиче, исто толико сигурни као и ови последњи. Међутим има нешто што све дојакошње пописе карактерише, а то је, што у главноме показују за целу периоду од 1846 1884 извесан стабилитет у прираштају, са малим одступањима. Само попис од год. 1863. чини изузетак у томе, јер између њега и пописа од 1846. цела бројна разлика београд. становништа износи свега 389 душа! Но по свој прилици биће да је при пописивању учињена замашна погрешка, и да је у истини морала постојати већа разлика, иначе се овај факт неби могао никако објаснити.

Осим овога што смо до сада изложили о односима становништва, не даје се из ових података готово ништа више извест. За опширнију студију, нужно је пре свега имати сигуран материјал, па из њега повадити и потанко испитати све елементе, који утичу на опадање или растење становништва — како рађање, умирање, досељавање и обратно, тако исто и густину насељености, начин становања, занимање становништва и т. д.

Стварне користи од пописа становника видиће општина тек онда, ако што скорије приступи извршењу новог пописа и то на начин, који је у осталом свету одавно усвојен.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Од када Наредба, коју за пијачне прекупце и потрошаче објављујемо данас, важиће од 2 Маја. Тога дана ће се први пут истаћи заставе, а у будуће чинити то редовно, као што смо у последњем броју јавили.

Општинска управа издала је налоге да органи општински најстрожије надзиравају да се наредба потпунце извршује; а грађанство на овај начин имаће могућности да у сопственоме интересу води и само контролу, и да иступе, ако би их било, достављ.

—

Контролна мерила. Поред других корака, које ће општински Суд на основу 7. тачке чл. 36 зак. о општинама предузети, да би се по свима продавницама уједнако тачно мерење, решено је да се на трговима удесе нарочита контролна мерила (до 15 килограма), која ће бити приступна свакоме грађанину кад год зажели уверити се лично да ли је добио тачну меру. Такса се неће плаћати никаква.

На великој пијаци ова контролна мера биће намештена у Среду, 2. Маја.

—

Таблице. У овоме броју свршава се прво излагање статистичког одељења, које обухвата попис становника од 1884, а отпочињемо доносити таблице статистички разрађенога пописа — докле их, као прилоге уз лист, не оштампамо све редом.

—

Седница. Одбор општински имаће редовни састанак сутра 30. ов. мес. са овим дневним редом:

а.) Лицитације.
б.) Извештај комисије о зградама које треба подићи за основне школе.
в.) Избор контролног одбора за управу фондова
г.) Акт грађана за пијацу на „Зеленом Венцу“
д.) Предлог општинског Суда о таксама за јавне забаве
г.) Молба хлебара овд. да се забрани продаја хлеба ван хлебарница
ђ.) Молба становника сеничке улице да им се начини калдрма о њиховом трошку
ж.) Да се изабере један поротник
з.) Молбе за помоћ
и) Уверења.

Стечај

За допуну регулационог и нивелационог плана вар. Београда, тражи се стручно лице, које може документима доказати, да је овај рад у стању извршити.

Цео простор за снимање износи 125 хектара; а услови могу се видети свакога дана у инжињерском одељењу општине од 8—12 пре и од 3—6 сати после подне. Рок пријавама до 1. Маја т. г.

Од стране Суда општине вар. Београда 19. Априла 1890. год. ГБр. 389.

Наредба

(о кафанисању по тротоарима)

Изношење астала и кафанисање по тротоарима, у интересу слободног кретања становништва и јавнога реда, не може се никако допустити по улицама живог саобраћаја и нарочито у оним које нису довољно широке.

С тога Суд општине вар. Београда, на основу § 326 и 15 тачке § 329 крив. закона

наређује:

да кафеџије, гостионичари и меанџије од данас не износе астале испред својих радњи.

Они пак чије се радње налазе у широким улицама и који би према томе желели да им се изузетно допусти изношење астала, имају се обратити Суду општинском са молбом.

Из управне седнице Суда општине вар. Београда 21. Априла 1890. АВр. 605.

НАРЕДБА

(о захватању воде са чесама)

Да би се на чесмама одржавао ред и воду без дугог чекања захватали првенствено они који подмирују потребу *за пиће*, не може се допустити да лебари, пекари и бозаџије преко целог дана и у свако доба захитају воду са чесама за своје радње.

Према томе Суд општине вар. Београда на основу § 326 крив. закона а позван и тачком 6 члана 36 зак. о општинама

наређује:

да хлебари, пекари и бозаџије са чесама захватају воду за своје радње од 12 часова ноћу па до пред зору.

Ко год против ове наредбе поступи, казниће се по закону.

Из управне седнице Суда општине вар. Београда 21. априла 1890. АВр. 609.

НАРЕДБА

(о пијачним прекупцима)

Показало се да у Београду има читав ред прекупаца, који по трговима купују и препродају разне прољукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете, и да се тако исто под именом прекупаца прикривају и многе варалице и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе саме општине, тако и интересе грађанства — Суд општине вар. Београда на основу 7. и 13 тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да од сада могу вршити прекуповање на трговима само грађани који имају отворене радње, и они који од општинскога Суда претходно добију дозволу.

Казниће се ко преко ове наредбе поступи.

Из управне седнице 21. Априла 1890. АВр. 610.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 3. Маја тек. год. од 9. до 12 часова пре подне за грађење калдрме у Крагујевачкој улици. Кауција 3800 дин.

II.

На дан 3. Маја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Богојављенској и Европској улици и Сакском стоваришту. Кауција 600 динара.

III.

На дан 4. Маја тек. год. од 9 до 12 часова пре подне за претрес калдрме у Савској и Мајданској улици Кауција 1800 динара; и

IV.

На дан 4. Маја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Босанској и Херцегочачкој улици. Кауција 100 динара.

Услови, предмери и планови, ситуационих и попречних профила, могу се видети сваког радног дана у грађевинском одељењу, за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општ. вар. Београда ГБр 408. 19. Априла 1890. год. у Београду.

V.

На дан 11. маја тек. год. од 3—6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за издавање општинских мајдана под аренду и то:

I. Таш — мајдан на 3 одељења или укупно.

II. Мајдан испод болнице за душ. болести и

III. Мајдан Бела Марама.

Кауција је за свако одељење у таш — мајдану по 200 динара или укупно 600 динара.

За мајдан испод душ. болнице и мајдан Бела Марама по 300 динара.

Ближи услови могу се видити при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 436. 26. априла 1890 год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 17. до 24. априла закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
151	Брашна пшенич.	21·50	45,880	Сена . . .	5·—
12,139	Брашна кукуруз.	13·50	1,550	Сламе . . .	3·—
275,508	Пшенице . .	17·—		Шишарке . .	—·—
55,820	Кукуруза . .	11·—	269	Коре брезове.	8·—
109	Ражи . . .	15·—		Воска . . .	—·—
	Крупника . .	—·—	5.229	Сира . . .	45·—
132	Јечма . . .	14·—	621	Лоја топљена	95
52,912	Овса . . .	14·50	1,518	Масти . .	105
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	
2,735	Пасуља . .	22·—		Сува меса .	—·—
9,500	Кромпира . .	9·50	39	Вуне неопране	115
151	Арпачика . .	15·—	27,586	Свиња дебелих	78·50
2,061	Црна лука .	9·—		Ћумура дрвена	— —
	Бела лука. .	—·—	55,140	Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—	2,344	Катрана .	19·—
410	Јабука . .	28·—			
	Крушака . .	—·—	Литара		
998	Ораја . . .	25·—	60,516	Вина црна .	19 —
	Грожђа . .	—·—		Вина бела .	—·—
	Шљива сирових	—·—	34,977	Ракије шљ. меке	26·—
8,259	Сувих шљива.	35·—		Ракије ком. меке	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 17. до 24. априла 1890. год. 930 дин. 05 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 19. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 6. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА.

Општина је раскинула уговор са закупцем који је наплаћивао обаларину, и тако је од 1. ов. мес. прибирање обаларинских такса прешло на општинску управу.

Привремено, докле се не пропишу и утврде нарочита правила, наплаћиваће се:

а) За послугу савском обалом истоваривањем песка, од плаца општинског на коме је дрвара браће П. Ђорђевића па до ћуприје више куће п. Косте Димитријевића, по 2 дин. од лађе која носи до 70 куб. мет. песка, а од велике лађе по 4 динара.

б.) За послугу савском обалом од речене ћуприје па до на крај општинског атара; као и дуж дунавске обале, по 1·20 дин. од мале и по 2·40 дин. од велике лађе.

в.) За послугу обалом савском (од ћуприје на више до краја општин. атара) или дунавском обалом по 6 дин. месечно за простор до 150 кв. метара а од 150 до 360 кв метара по 12 динара месечно.

Ову таксу не плаћају, мале лађе за 5 а велике за 10 дана, ако се стоваривање не чини. него из лађе врши одмах пренос.

Из седнице Суда општине Београдске 2. маја 1890. год. у Београду СБр. 7214.

Војна наредба

Према наређењу команданта дунавске дивизиске области од 3. текућег месеца Бр. 2228 одпочеће одређена комисија поверавање и исправку спискова I. и II. позива народне војске а досадањег II. и III. позива.

С тога се овим позивају доле именоване јединице да у ниже означене дане неизоставно у горњи град у 6 сати пре подне предстану дотичној комисији и то:

А.) I Батаљон досадањег II позива

а, 8. Маја тек. године батаљони штаб и I чета са својим особљем, комором и коњоводцима.

б, 10. Маја тек. године II чета I батаљона са комором и коњоводцима.

в, 12. Маја тек. год. III чета I батаљона са комором и коњоводцима

г, 14. Маја тек. год. IV чета I батаљона са комором, коњоводцима и сви прекобројни I батаљона II позива досадањег.

Б.) I Батаљон досадањег III позива

а, 16. Маја тек. год. батаљони штаб и I чета са својим особљем, комором и коњоводцима.

б, 18. Маја тек. године II чета I бат. са комором и коњоводцима.

в, 20. Маја тек. год. III чета I батаљон, са комором м коњоводцима

г, 22. Маја тек године IV чета I батаљон са комором, коњоводцима и свима прекобројним целога батаљона III позива досадањег.

Коморџије и коњоводци имају доћи напред означених дина, са прописним воловима и стоком.

Који од обвезника неби овом позиву следовао искусиће последице чл. 140 и 163 Уредбе о војној дисциплини.

Бр. 2702. Из канцеларије VII Пуковске окружне команде 4 Маја 1890 год. у Београду.

НОВЕ ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ

Извештај комисије за претходне радове око подизања нових зграда за основне школе у Београду.

Када се у половини овога века почело у Немачкој, као данас код нас, радити на подизању школских зграда, које би одговарале хигијенским и педагошким захтевима, констатован је факт: да су робијаши по казненим заводима, по речма Др. Петенкофера, имали више ваздуха за дисање него деца у школама.

Сличан је факт констатован сад и код нас у Београду.

Између четири учионице на источном Врачару, — и ако ни једна од њих није подесна за школу, опет су оне најбоље, које су зидане, не за људе но за стоку! То су оне данашње учионице, у којима су пређе биле штале.

Познато је и то да су код нас пропале кавране претварене у школе, па и ово нису најгоре школе.

И тако имамо да констатујемо ову жалосну истину: да с хигијенскога гледишта међу најбоље школе, у које грађани престонице краљевине Србије шаљу свој подмладак на васпитање, спадају негдашње штале и пропале кафане.

Кад би хтели да набрајамо све недостатке садањих школских зграда, дошли би до закључка: да би одмах требало готово све београдске основне школе позатварати.

Ради примера да наведемо само неколико таквих крупнијих недостатака.

Правила о грађењу школа, која је прописало наше министарство просвете и црквених послова, траже да висина учионице буде 4—3·5^{m} најмање. Французи и Немци траже за најмању висину 4 метра

Учионица I раз. осн. школе за женску децу на Дорћолу има 3·00^{m} висине.

Учионица II. раз. осн. школе за женску децу на Дорћолу има 2·60^{m} висине при дужини собе од 9 метара.

Учионица III. и IV. раз. осн. шк. за женску децу на ист. Врачару има висине 2·75м а дужина је исте собе 9·30м

Учионица I раз. осн. шк. за женску децу на ист Врачару има 3·40м висине.

Учионица II. раз. осн. шк за женску децу на ист. Врачару има 3.00м.

Учионица II. и III. раз. осн. шк. за жен. децу на зап. Врачару има 3·45м.

Учионица 1. раз осн. шк. за жен. децу на Теразијама има 2·80м.

Из овога се види, да ни једна од ових учионица нема прописану висину.

Невероватно изгледа, да данас у једној престоници, у којој је министарство просвете, може да има учионица са 50 ђака од 9м дужине а да јој је висина само 2 60м, међу тим фактички је таква учионица II разреда основне школе за женску децу на Дорћолу.

У опште учионице су тако мале да деца често немају ни половину онога простора, који правила као најмању меру траже.

*

Да видимо даље како је осветљење и вентилација у садашњим школским зградама.

Правила за грађење школа у Немачкој и Француској траже да свака учионица има што више прозора на једноме зиду.

Учионице I. и II. разреда основне школе за мушку децу на источном врачару налазе се у негдашњим кафанама, па како су на ћошку, то су добиле прозоре с две стране; тако у једној од ових учионица три су а у другој су два прозора учитељу иза леђа, а ово се код школа свуда законом изрично забрањује.

Учионица IV раз. осн. шк. за жен. децу на теразијама има три прозора на три зида тако, да и ђаци и учитељ морају да гледају у прозор.

Као најмању количину светлости одређују аустријска, а по њима и наша правила, да површина прозора буде у средњу руку равна $^1/_5$ површине патоса.

У I разр. осн. шк. за жен. децу на дорћолу површина прозора износи $^1/_7$ повр. патоса

У III и VI разр. осн. школе за жен. децу на источном врачару близу $^1/_9$ а поред тога и засађено дрвеће, које је пред прозором, заклања и то мало светлости.

Од површине потоса износи површина прозора:

у II раз. осн. школе за жен. децу на ист. врачару $^1/_6$;

у II раз. осн шк. за жен. децу на зап. врачару $^1/_{12}$;

у II раз. осн. шк. за мушку децу на зап. врачару $^1/_{11}$;

у III и IV раз. осн. школе за женску децу на Сави $^1/_9$

у II раз. првог одељења осн. шк. за женску децу на теразијама око $^1/_{15}$.

Правила даље траже да зид између прозора не буде шири од 1·30м а у

I раз. осн. школе за муш. децу на дорћолу има 2·40м.

у I раз. осн. школе за жен. децу на дорћолу 1·80м.

у I раз. осн. школе за женску децу на дорћолу 2·45м.

Неке учионице на теразијама имају прозоре из комшијске авлије. Комшији том требало је да подигне шупу и он ју је тако направио, да је затворио готово пола од једног прозора II разр. првог одељења, поред свег тог, што у учионици нема ни једна трећина светлости, оне најмање мере, коју правила допуштају!

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XX. РЕДОВНИ САСТАНАК

16. априла 1890. год.

Били: Председава члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г. г. Ф. Васиљевић, Р. Петровић, М. Јанковић, М. Јовановић, Љ. Јовановић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, С. Ј. Аврџел, Р. Пуљевић, Ђ. Николић, М. Николић. Ј. Петковић, В. Виторовић, Ј. Симић, Д. Најдановић, Ђ. Димитријевић, А. Шток, К. П. Михајловић, Ђ. С. Новаковић, Ј. Ж. Ђурић, Р. Драговић, Г. Бркић, Р. Р. Ћирковић, Ј. Станковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, И. Цветановић, С. Х. Милићевић, Н. Л. Милишић, Ј. Ђ. Големовић, Н. Р. Поповић, А. Ј. Одавић, М. Ј. Марковић, Л. Дашковић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, прочитани су и без измена — примљени записници одлука из седнице од 6. и 9. овог месеца.

II.

Како је г. М. Терзибашић, члан комисије за распоред светилника, отпутовао из Београда на дуже време у иностранство — **решено**: да га у комисији заступа г. Лаза Дашковић.

III.

Одборник г. М. Ј. Марковић реферише да је комисија извршила преглед предложеног нацрта за уговор са г. Смрекером, па је нашла да се по томе нацрту може уговор потписати с неким малим изменама и допунама.

Усвајајући мишљење комисије, Одбор **овлашћује**: председника општине да са г. Оскаром Смрекером потпише уговор по нацрту, који је предложио водоводни пододбор а усвојила одборска комисија, но с тим да:

а.) код члана 10 дође алинеја по којој ће г. Смрекер морати да призна да је њему саопштено све оно што буде саопштено његовом заменику у време кад он није овде;

б.) код члана 25 председништво дискутује са г. Смрекером ради скраћења рока који је нацртом опредељен од 2 месеца.

в) код члана 24. да се предвиди што треба и за случај трајне болести.

Што према овоме овлашћењу у име Одбора председник утврди, има се унети у уговор, који ће председник потписати за општину.

IV.

На предлог одборника г. Др. Марка Леко — **решено**: да чланови комисије за надзор над грађењем н. водовода, г.г. К. Главинић и Н. И. Стаменковић, одмах предузму претходне послове, које је потребно извршити ради што скорије реконструкције данашњега водовода.

Према томе њима двојици рачунаће се хонорар од дана к: да отпочну овај рад.

V.

Председништво саопштава да је услед повучене међе варошкога рејона, остао ван вароши један део оног земљишта које је општина уступила држави на послугу за опсерваторију; а како је за грађење опсерваторије држана већ и лицитација, мисли да би одмах требало према плану оценити с које би се стране додао потребан простор у околико у колико се ограничењем вароши одсеца и умањује оно земљишта које је одређено одлуком из пр. год. АБр. 142.

По саслушању акта који је о томе Одбору упутио Господин Министар просвете и црквених послова (А.Бр. 591) — **овлашћен**: председник општине да са одборницима г.г. К. Главинићем и Матом Јовановићем, и општинским инжењером, одреди каквом заменом да се за потребу опсерваторије дода онолики простор земљишта, колики је повученом међом градском остао ван рејона.

VI.

Грађевинско одељење подноси овај реферат о потребној оправци калдрме:

„Лањске године је једна комисија од одборника предложила, које се улице због хрђаве калдрме морају претресати и покрпити. Од тих улица неке су већ поправљене, а неке ће се ове године оправљати.

Осим тих улица у току од једне године и друге се улице искварише да се морају оправљати, а одбор је већ оправку и одобрио у „савској, мајданској, јевропској, савском стоваришту, босанској и херцеговачкој“ улици. С овим није свршено, јер у улицама „кнез Михаиловој, краљ Милановој, Васиној, Узун-Мирковој, цариградској, господској, местимице на „зел. венцу“ и „поп Лукиној“ поред „златног коња“ коловоз је тако искварен, да је Суд био приморан да калдрму покрпи, али начином који није најбољи, јер је калдрма тако хрђава да се незна шта треба покрпити, а шта оставити као што се видело из рада у Васиној улици.

Да Општина не жели да скорим у тим улицама отпочне грађење коцкасте калдрме, која је у току од 50 година јевтинија и куд и камо боља од садање калдрме, ја би предложио

да се у овим улицама сва калдрма претресе од олука до олука; ну почем ће се скорим одпочети градити коцкаста калдрма, чим се опити са коцкама доврше; то мислим да би најпрактичније било, да се само ширина од 5·60 м. у средини коловоза претресе, колико је неопходно потребно за двоја кола, да могу једно поред другога пролазити.

Овакким радом добили би дуж целе улице добре калдрме, колико је нужно за подвоз, и са мање трошка него кад би продужили рад оним начином као што је отпочета оправка у васиној улици."

Према овоме реферату и на предлог одборника г. К. Главинића решено:

а) да се у улицама: „кнез-михаиловој," „краљ-милановој," „васиној," „узун-мирковој," „цариградској," „господској," „Зеленом Венцу" и „поп-лукиној" (поред „златног коња") поправи калдрма у колико је најпотребније а с највећом штедњом;

б.) да се у зетској улици да пад, како би вода отицала; и

в.) да грађевинско одељење за идућу седницу поднесе реферат које су калдрме извршене из оног реда, што је утврђен одлуком пр. год. (Г.Бр. 241) и колико је из буџетске партије на грађење калдрме ове године утрошено.

VII.

По саслушању молбе лебарског еснафа и прикупљених ценовника брашна и жита — одлучено: да се цена хлебу повиси са 2 паре тако, да се од 18. о. м. продаје килограм (хлеба) по 0·25 дин.

VIII.

Председништво саопштава да је Суд решио да се лицитацијом и условима, које је прописала комисија, издаду под летњи закуп за савска купатила она места дуж обале, где је одређено да се могу купатила исстројити. Даље, да је лицитација држана 16. ов. мес. али сем понуде Јосифа Р. Талви (С.Бр. 5776) други нису хтели лицитирати, већ изјавили, да нема места за 3 купатила, како је Суд по предлогу комисије одредио.

Одобравајући поступак Суда и услове, које је комисија одредила — Одбор решава: да се држи по ново лицитација а почетна цена другом и трећем месту да се одреди са 25% (друго) и 50% (треће) јевтиније од првога.

IX.

Грађевинско одељење подноси овакав реферат:

„Г.г. Министри грађевина и унутрашњих дела одобрили су предложени рејон вароши Београда. Почем општина према „Допуни закона о местима у Србији (од 21. Априла 1885. г)" треба у најкраћем року да поднесе регулацијони и нивелацијони план цеукупне вароши, а наш садањи план није израђен до саме границе рејона, то молим Суд да одобри, да се онај део вароши сними, који још до сад у садањем плану није уцртан, и да се у ограниченом делу вароши изврши регулација и нивелација.

„Ово треба одмах извршити. Но почем персонал инжињерског одељења због текућих послова није у стању да то изврши, то молим Суд да се распише конкурс за извршење овога рада по предлогу као што је комисија решила од 21. Септембра 1889. год Г.Бр. 921. са додатком, да се од предложене линије рејона с обе стране сниме још по 100 метара у ширини с потпуним парцеларним планом, да би се земљиште за рејон могло откопати и регулисати.

Кад би се ово извршило имали би потпун регулациони и нивелациони план Београда."

Слажући се са мишљењем председништва, Одбор одлучује: да се распише стечај за израду посла како се у реферату грађевинског одељка (Г.Бр 398) предлаже, и како је комисија обележила 21 Септембра п. г. Г.Бр. 921

X.

По саслушању аката држане лицитације 10. ов. мес. за израду калдрме у „милутиновој" улици — одобрено: да се иста усвоји и Стојану Настасијевићу преда грађење калдрме у милутиновој улици по 2·39 дин. за калдрмисање средине и по 2 дин. за тротоаре од кв. метра

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Школе На последњем састанку Одбор је саслушао извештај комисије за предходне радове око подизања нових зграда за основне школе, и после дуже дебате одлучио: да се извештај штампа и разда одборницима а на идућем састанку предлози комисијски узму у решење.

Извештај комисије доносимо данас, а изашао је и у брошурама.

Предлози комисијски решаваће се на сутрашњем састанку Одбора.

—

Зелени Венац. Јавили смо да је општински Суд добио по ново молбу од великог броја грађана, да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу.

Да би се могло донети решење, Одбор је поверио г.г. Др. М. Т. Леку и Рад. Драговићу да изврше преглед потписа и увере се има ли на молби толико потписа, колико је по 69 чл. зак о општинама потребно.

—

Контролни одбор. У седници пр. мес. општински Одбор кандидовао је, по тражењу Господина Министра нар. привреде, ова лица за у контролни одбор при Управи Фондова: г.г. Петра Милушића трг. Милорада Стефановића рентијера и Јована Јелкића винара, *за чланове*; а за заменике: г.г. Глишу Јосиповића гвожђара, Петра Радовановића трг. и Милана Ж. Маринковића бакала.

—

Прешао. Општински лекар за кварт савамалски г. Др. Едвард Михел прешао је од 1. ов. мес. са станом у кв. савамалски — *ломина улица бр. 36.*

Тако сада сви квартови варошки имају општинске лекаре, и сваки од њих станује у своме кварту.

—

Исправка спискова. Наређено је од стране надлежне војне власти да се у току овога месеца изврши ревизија спискова I и II позива нар. војске, ради потребних исправака.

Доносећи о томе наредбу окр. команде на челу листа, обраћамо пажњу грађана којих се она тиче.

Распоред за јединице прописан је да би посао брже и лакше текао; а остављајући на страну то, што ће изостанак сваког обвезника без разлике, бити најстрожије кажњен, нама се чини да је у личном интересу сваког појединог обвезника да наредби следује, и да комисији дотичног дана предстане.

—

Одборска седница. Сутра у 6 часова по подне одбор општински држаће редовни састанак.

На дневноме су реду:

а.) Лицитације
б.) Извештај комисије о зградама које треба подићи за основне школе
в.) Реферати председништва о неким лицитацијама и посвршаваним пословима
г.) Извештај комисије о акту грађана за пијацу на „Зеленом Венцу"
д.) Предлог општинског Суда о таксама за јавне забаве
е.) Казне за потрицање
ж.) Молба хлебара овд. да се забрани продаја хлеба ван хлебарница
з.) Реферат о калдрми у кастриотовој улици
и.) Молба становника сеничке улице да им се начини калдрма о њиховом трошку
ј.) Да се изабере један поротник
к.) Молбе за помоћ
л.) Молбе за мех. право.
м.) Уверења

XII. НАРЕДБА

(о времену продаје на пијацама за потрошаче и прекупце.)

Пошто се од дужег времена опазило, да се на овдашњим пијацама поједини прекупци и шпекуланти не држе законом прописаног реда у куповању појединих предмета са пијаца, чиме се не само изиграва то законско наређење, већ и руши ред на пијацама, а и чине штете појединим грађанима, који за своју домаћу потребу набавке врше, — то Суд општине вароши Београда, на основу чл. 23. зак. о општ. и § 383 казн. зак.

наређује:

1.) Да ни један од продаваца на пијацама не сме пре вршити продају нити купац купити што, док се не дигне барјак општински на тој пијаци; а тако исто да не сме нико од прекупаца по путовима, у вароши и изван вароши, пресрећавати продавце и од њих што куповати, док не дођу на пијацу.

2.) За време дигнутог барјака вршиће куповину само потрошачи, а кад се скине барјак, тек онда могу и прекупци куповину вршити.

3.) Дизање заставе биће у 4 часа пре подне лети а у 6 зими, а спуштање у 9 часова, од кога времена могу и прекупци вршити куповину и продају.

4.) Кад општа продаја и куповина на марвеној пијаци наступи, купци су дужни купљену људску или сточну храну, крупну или ситну стоку, дрва и остале израде или земаљске производе, који се на овој пијаци доносе, одма с пијаце кренути, осим случаја ако су са продавцем неко време задржавања на пијаци условили. Но за овај последњи случај вредиће погодба, ако су купац са продавцем општинском органу, који се код кантара налази, на протоколу ово изјавили.

Ко се ухвати да противно овој наредби поступи, казниће се по § 326 каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. Априла 1890. АВр. 635.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 11. маја тек. год. од 3—6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за издавање општинских мајдана под аренду и то:

I. Таш — мајдан на 3 одељења или укупно.

II. Мајдан испод болнице за душ. болести и

III. Мајдан Бела Марама.

Кауција је за свако одељење у таш — мајдану по 200 динара или укупно 600 динара.

За мајдан испод душ. болнице и мајдан Бела Марама по 300 динара.

Ближи услови могу се видити при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр 436 26. априла 1890 год. у Београду.

II.

Општина београдска издаваће на дан 15. маја ове год. својих четрнаест плацева дрварских у бари венецији, под бројевима од 1 до 13 и број 16.

Ова ће се лицитација држати пред кафаном пок. Косте Димитријевића од 9 до 12 сати пре подне и од 3 до 6 после подне, у које ће се време и закључити

Сви они, који желе ма који од ових плацева под закуп узети, позивају се да означеног дана дођу на лицитацију

С Бр. 6887 од Суда општине Београдске 2. Маја 1390. год. у Београду

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д) за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12 „
в). мала гробница	555 „
г). већа гробница	967 „
д). велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 25. до 30. априла закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
11,700	Брашна пшенич.	22·—	20,130	Сена	5·—
	Брашна кукуруз.	—·—	1,800	Сламе	3·—
191,742	Пшенице	17·—		Шишарке	—·—
63,302	Кукуруза	12·—		Коре брезове.	—·—
599,686	Ражи	15·—		Воска	—·—
	Крупника	—·—	3,726	Сира	47·—
528	Јечма	13·50		Лоја топљена	
12,591	Овса	14·75	183	Масти	115
	Кукуруз нови	—·—		Слапине	
1,070	Пасуља	21·75		Сува меса	—·—
3,206	Кромпира	8·50	55	Вуне непране	120
174	Арпаџика	9·—	3,019	Свиња дебелих	80·—
1,524	Црна лука	9·50	352	Кумура дрвена	5·—
	Бела лука	—·—	42,990	Креча	3·—
	Лука аршламе	—·—		Катрана	—·—
514	Јабука	26·—			
	Крушака	—·—		Литара	
	Ораја	—·—	75,104	Вина црна	20 —
	Грожђа	—·—	173	Вина бела	32.—
	Шљива сирових	—·—	23,233	Ракије шљ. меке	26·50
	Сувих шљива.	—·—		Ракије ком. меке	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 25. до 30. априла 1890. год. 1188 дин. 05 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 20. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 13. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Обзнана

(КОМИСИЈА ЗА КОМОРУ)

Разрез коморе на грађане београдске, који је раније и споразумно са општинском влашћу извршила војна комисија, објављен је преко „Српских Новина", те се тако могло видети шта ко из Београда има на име коморе за војну потребу да да.

Да би сада комисија накнадно учинила исправке, према изјавама грађана чије имовно стање или није погођено или се до данас изменило, позивају се сви они грађани из Београда, који са разрезом коморе нису задовољни, да до краја овога месеца општинскоме Суду учине пријаву и поднесу доказе о своме имовном стању.

После овога рока неће се ничије жалбе ни примати ни расматрати

Из седнице Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. АБр. 743.

XIII. НАРЕДБА

(ЗА ПРОДАЈУ ХЛЕБА).

Таксу за продају обичнога хлеба одређиваће и на даље општински Одбор заједно са назначавањем мере (тежине) према цени; а за бели хлеб — Суд општине вар. Београда, на основу 13 тачке члана 37. зак. о општинама

наређује:

да се од данас продаје (бели хлеб) увек у потпуној тежини килограма.

Такса за бели хлеб за сада се неће одређивати, и по томе хлебари до даље наредбе продају белога хлеба могу вршити по цени, коју сами одреде.

Ко се не буде ове наредбе придржавао, и бели хлеб продавао у непрописној тежини, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. маја 1890 год. АБр. 750.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

Као што је важно питање о водоводу, исто тако важно је и питање о *канализацији Београда*. Јер, као год што је за одржавање нашега здравља потребна чиста вода, исто је тако, ако не још и у већој мери, потребно чисто земљиште и чист ваздух околине где станујемо.

Да ли је пак земљиште у Београду чисто, показаће нам прост рачун.

Просечно се може рачунати, да сваки становник избаци из себе до 500 килограма, које мокраће које тврдог ђубрета.

Ако рачунамо Београд са 35.000 становника, то годишње износи само људског ђубрета (екскремената) 17.5 милиона килограма.

Ова грдна количина ђубрета, у нас већином понире у земљу, а сразмерно мали део одлази постојећим каналима или се извози.

Но сем овога напаја се земљиште наших авлија, с дана у дан, помијама и већ употребљеном водом у кући. Нерачунајући више од 10 литара дневно те воде на самог становника, то годишње понире у земљу испод наших авлија до 130 милиона литара нечисте воде.

Дакле *укупна количина нечистоће* износи у Београду годишње најмање *147 милиона килограма* или дневно близу 400.000 килограма.

Што значи: кад би хтели спречити да сва ова нечистоћа не иде у земљу, морали би за извлачење исте ван вароши, сваког дана имати по један жељезнички воз од 400 кола. Или, кад би се сва нечистоћа скупљала у добро озидане помијаре и за извлачење ђубрета из њих плаћало по садањој такси 10 динара од 1 куб. метра, издавао би Београд на то годишње близу *милион и по* динара.

Међу тим ми сви знамо, да се сразмерно мали део поменутог ђубрета уклања из вароши, а већи део гомила се испод наших кућа, авлија и улица тако, да кад земља не би имала ту особину да ђубре преради и постепено преобрати у минералне нешкодљиве састојке, земља би испод наше вароши ускоро постала тако нечиста, да се човек не би на варош ни осврнуо, а камо ли у њој становао.

Ну и моћ земље, да ђубре прерађује, има своје границе.

Чим количина ђубрета постане толика да се земља њоме засити, онда је сав сувишак нечистоће подложан простом труљењу, те се тиме кужи с једне стране земљиште варошко и подземна вода, а с друге и ваздух у самој вароши.

Последица тога су учестана појава и брже ширење разних заразних болести, и у опште постаје становништво нездравије.

Ова засићеност земље нечистоћом, најпре се и најочевидније покаже у бунарима, јер подземна вода упијајући постепено непрерађене делове ђубрета, постаје неу-

потребљива за пиће. Као што је то у Београду већ тако често случај, да се овај или онај бунар, који је давао пијаћу воду „покварио."

А да су доиста воде у нашим бунарима покварене, нарочито у насељенијим крајевима, најбоље се види из хемиске анализе вода, које је прошле години извршио члан ове комисије др. Марко Леко.

Тај је извештај, поднет одбору општинском и штампан у увештају техничке комисије о каквоћи воде за будући водовод, и из њега се веома јасно види, како је нечисто земљиште на коме обитавамо.

Како пак постоји непрестана комуникација каздуха у земљи са спољним ваздухом, то је очевидно, да ни ваздух који удишемо, није много чистији од воде у поменутим бунарима.

Кад би санитетска полиција и у нас била онако развијена, као у другим европским државама, нема сумње да би, ако не иначе, оно на основу резултата поменуте анализе вода, натерала или општину или појединце, да у што краћем року уклањају све ђубре из вароши.

Време је дакле, и то крајње, да општина београдска предузме мере противу нагомилавања ђубрета у земљишту варошком, те да тиме отклони један од главних услова, због којих је Београд нездрав.

Данашња хигијена захтева, да се у погледу одржавања чистоће у каквој вароши, испуне ова четири услова:

1., Спречити нагомилавање ђубрета и у опште отпадака, на земљишту варошком, а исто тако спречити и њихово понирање у земљу или подземну воду.

2., Што брже уклонити из обиталишта све ђубре и отпатке.

3., Спречити да се нагомилавањем ђубрета и отпадака ван вароши, не окужи земљиште, ваздух и подземна или текућа вода, што значи учинити ђубре нешкодљиво било дезинфекцијом, било прерадом ради гнојења земље.

4., Одвести што брже ван вароши сву метеорску воду, која на варошко земљиште падне, јер и та вода, спирајући улице и двориштa, садржи известан проценат и нечистоће.

Поред ова четири услова, увек се поставља још и овај услов:

5., Да се одреди висина до које се сме подземна вода пењати, како би с једне стране одклонили утицај мењања стања те воде на заразне болести, а с друге стране ослободили зграде од сталне или периодичне влаге.

Да се ови хигијенски захтеви испуне, има више начина, према томе како се кад и где овом или оном од поменутих захтева, даје већа или мања важност.

Од свег ђубрета, које треба што пре уклонити из наших станова, на *првом* месту долази *људско ђубре* и то првенствено тврди делови. Јер то ђубре већ из нашег тела изилази готово у трулом стању, а често са клицама разних болести.

За тим, на *другом* месту, долазе *помије* и вода која се у кући и при разним занатима троши.

На послетку пак долази одвођење метеорске и подземне воде.

С друге стране опет, узев по количини у којој се поменуте материје појављују, долази на прво место метеорска вода. Јер, док за Београд количина укупног ђубрета износи дневно близу 400000 килограма, дотле за време јаких киша, треба из вароши за време од једног сата, одвести до 200 милона литара воде.

Како се овако грдна количина воде, која собом носи сву нечистоћу са површине улица и авлија, не може, без штете по здравље, одвести друкчије до подземним каналима, то је јасно да, не обзирући се ни на шта друго, свака варош мора бити снабдевена што потпунијом мрежом канала, у које се онда обично одводи и сва вода која се у кући и разним радионицама троши.

Постављањем ових канала у дубини до испод патоса подрумских, даје и могућност, да се дренажом спусти и ниво подземне воде, до испод подрумских патоса, те тако у исто доба задовољи и последњи хигијенски захтев.

(наставиће се)

НОВЕ ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ

Извештај комисије за претходне радове око подизања нових зграда за основне школе у Београду.

(наставак)

Наша правила изискују малу висину од 3·5m но безусловно траже (чл. 11.) да свака учионица има вештачку вентилацију.

У већини школа нема никакве вештачке вентилације.

Тако на Сави у III и IV раз. осн. школе за женску децу долази око 0·5m² површине патоса на једно дете, а од вештачке вентилације нема ни трага, правила пак траже око 1·50m. још и вешт. вентилацију. Ако се овоме дода, да се у предсобљу осећа несносан смрад из нужника, онда није тешко замислити какав загушљиви и покварени ваздух мора да је у овој и сличним учионицама.

У опште међу приватним зградама, за које општина грдну кирију плаћа, најгоре су оне учионице, које су постале од 2 или 3 мале собе избијањем зидова.

Тако мале собе имају и мале висине и мале прозоре, па кад се претворе у велике учионице, поред свег тог што често имају доста велику површину патоса, оне ни приближно не одговарају захтевима једне добре учионице.

Далеко би нас одвело кад би набрајали све недостатке сваке поједине школе. Једном речи, у данашњим основним школама деца немају довољно ни светлости ни простора за кретање, ни ваздуха за дисање, а ово, по себи се разуме у највећој мери упропашћује здравље и деце и њихових учитеља и учитељака.

Према томе и сувише је јасно да садање школске зграде никако не одговарају захтевима добрих школа, и да у оваком стању немогу више остати, но се нове школе морају и то што пре зидати.

*

Нису само хигијенски обзири који захтевају да се нове школе што пре зидају; већ и из самих економних обзира требало их је још давно наздати, само да је било колико толико усталаштва, код надлежних.

Ако се и даље у општини буде радило као и до сада, онда се не треба чудити што општина има у своме буџету позицију од око 30.000 динара годишње само на кирије за прив. зграде.

Данас општина држи ове зграде под кирију:

1.)	на дорћолу	4	учионице	3744 дин. годишње кирије
2.)	на „	2	„	1800 „ „ „
				5544
3.)	Јалији	2	„	1080
4.)	„	3	„	938
				2018
5.)	на тераз.	4	учионице	2760|2760
6.)	у палил.	5	„	2304
7.)	у „	2	„	1440
8.)	у „	2	„	1728
				5472
9.)	на пст. врачару	2	учионице	1728
10.)	на „ „	1	„	960
11.)	на „ „	1	„	1080
				3768
12.)	на зап. врачару	2	учионице	1296
13.)	на Сави	6	„	4800
		36 свега		25658 дин. год. кирије

За ових 13 кућа (36 учионица) општина дакле издаје огромну суму од 25.658. динара. Али како се I и II разр. основне школе за жен. децу на дорћолу налазе у једној општ. кући, која ће због регулације морати можда још овога лета да се руши (што би велика срећа била, јер се кућа налази у најжалоснијем стању), то ће општина морати и за ове две учионице узети приватну зграду и за њу плаћати око 2000 дин. год. кирије, и тако ћемо у идућем буџету имати позицију од 27.653 дин. на кирије за школе ако не буде још и више

И на послугу сада се издаје много више но што би требало. Један момак може лако да се стара за 4—5 учионица. А данас због распарчаности школа има и по један фамулус за једну једину учионицу.

Тако, данас се плаћа у палилули:

За први и други разред осн. школе за жен. децу на послугу месечно	— — — — — — —	44 дин.
За III и IV раз. осн. школе за жен. децу	—	44 „
За I и II одељ. I и III раз. за муш. децу	—	64 „
За II и IV раз. за муш. децу	— — — —	50 „

4 фамулуса 202 д. м.

Кад се назидају, а тиме и групишу школе, онда ће овај посао моћи вршити 2 фамулуса по 60 — 120 дин.

Дакле само на овој једној школи биће уштеде на 82 динара месечно.

На зап. врачару издаје се на послугу месечно:

за I II III и IV разред	70	динара
за I и IV	40	„
за II и III	40	„

За 3 фамулуса 150 динара

а треба 2 за 120 дин. дакле уштеда 30 дин. месечно.

На дорћолу има 3 фам. за 160 дин. а доцније ће требати 2 за 120 уштеда 40 дин.

На источном врачару издаје се у име послуге за

I раз. осн. школе за мушку децу месечно	24	дин.
II „ „ „ „ „ „	36	„
III IV „ „ „ „ „ „	40	„

За 3 фамулуса 96 „

а треба 1 за 60 дин. те би уштеда била 36 дин. месечно.

Месечна уштеда на самој послузи код нових школа износи 202 дин. а год. 2424 дин.

Место садањих 13 фамул. требаће само 7, дакле мање 5.

Не водећи рачуна о уштеди на огреву, који троше фамулуси, када се ова уштеда само на послузи, дода целој суми која се издаје за кирију (27.658+2424) онда излази, да годишње имамо на расположењу суму од 30.082 динара или округло 30.000 дин.

Ако ову суму од 30 000 дин. сматрамо као ануитет, онда бисмо код Управе Фондова могли за 23½ год. исплатити зајам од 377.000 дин. и неби требало грађане прирезом ни са пет пара оптеретити за овај зајам. Или, пошто у општ. каси, као што је комисија приватно сазнала, има око 200.000 дин. готова новца, који за бадава лежи, то би се тај новац могао употребити те да се одмах приступи подизању нових школа н. пр. у Палилули и на Дорћолу.

Тиме би годишња уштеда била:

од палилулске кирије	— — — — —	5.472 дин.
од дорћолске „	— — — — —	5.544 „
на послузи „	— — — — —	1.344 „

Свега 12.360 дин.

Дакле годишње уштеде било би само на овим двема школама у палилули и на дорћолу 12 360 дин. а узев у обзир и уштеду на горњу (за мању послугу) било би уштеде око 12.500 дин. годишње.

Ако ових 12.500 дин. сматрамо као ануитет, то би тим новцем могли за 23½ год. да исплатимо капитал од 156.000 дин., а толико ће од прилике и коштати ове две школе.

Општина има и својих зграда, у којима су сада школе, тако:

Код саборне цркве	2	зграде	8	учионица
На теразијама	2	„	7	„
У министарској ул.	1	„	3	„
На дорћолу	1	„	2	„
„ зап. врачару	3	„	6	„
„ ист. „	3	„	4	„

Свега 12 зграда 30 учионица

Од ових зграда неке би још за неко време могле остати као школе, а неке у којима неби могле ни даље школе остати, могле би се употребити као станови за учитеље, или би се издавале под кирију, и одатле би општина имала прихода. Тако н. пр. зграда у којој је сада основана школа за женску децу на ист. врачару могла би бити врло леп приватан стани, а за њега би се могло добијати год. најмање 1000 дин. кирије.

За зграде код саборне цркве 2500 дин.

За зграде на запад. врачару 2500 дин.

Дакле за зграде, где су плаћени општински тако велик да би старе зграде и даље остати могле, и кад се нове школе назидају, добијало би се преко 6.000 дин. год. кирије.

Ако се ово дода горњој суми од 30.000 дин. као ануитет за школе, онда имамо годишње на расположењу суму од 36.000 динара.

Број ђака редовно сваке године све већма расте, и тако општина ће бити принуђена, ако не буде назидала нове школе да још приватних кућа узме под кирију, јер су многе школе и сада препуне, а за 4—5 година мораће још најмање 6.000 дин. год. плаћати више за кирије.

Ако се ова сума дода оној од 36.000 дин. излази да ћемо имати годишње на расположењу суму од 42.000 динара.

С овим ануитетом општина би могла за 23½ год. исплатити управи фондова зајам од 525.000 дин. а много више и неће требати, па да општина назида нове школе какве данас наука захтева.

Кад би се за 23½ године исплатиле ове школе, онда би се и буџету општинском олакшало за 42.000 дин. год.

Из овог приближног предрачуна види се, да према садањим приликама за подмирење једне тако важне потребе нема наша општина готово никаквих жртава да поднесе; али, и кад би било каквих, без сумње нема никога, који би се томе противио.

(свршиће се)

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 1890. г.)

(НАСТАВАК)

Никола Р. Поповић. Ја сам, господо, пажљиво саслушао предговорнике, који су разлозима доказивали корист од тога да се добије генерално одобрење од стране збора вароши Београда за задужење од 10—12 милијона динара, и по моме мишљењу баш сви ти разлози предговорника иду на то, да су противни томе општем, генералном, одобрењу за задужење а ево зашто? Прво тражити генер. одобрење за задужење од 10—12 милијона динара у овој 1890. години, а да се тај новац утроши на разне и најнужније општинске потребе, и то тек у течају од 5—6 година у будуће, ја мислим да не би било оправдано ни с једне стране: ни према закону, нити пак према грађанима гласачима. Друго, сви писмени гласачи, који воде рачуна о своме гласу којим решавају овако важну и крупну стар — задужење од 10—12 милијона динара, зар би дошли на збор кад немају у исто време пред собом плана и предрачуна шта ће да кошта једна или друга установа или грађевина општинска за коју се задужује општина, а шта ће коштати све потребе скупа узев. Ја држим да неби дошао ни један такав гласач. У такве писмене гласаче можда и ја спадам, и ја сам не би могао да гласам да се задужи општина са 10—12 милијона динара, који би били употребљени у течају 5—6 година доцније. Ја мислим да није ни право да се од садањих одборника општинских, и од садањих гласача тражи одобрење оних издатака који имају да се изврше тек после 5—6 година. У том погледу највише разлога дао је сам председник техничке комисије кад каже, да сви ови радови не могу да се врше једновремено, у течају једне или две године, него да ће требати дуги низ година; чак и за све претходне радове треба више година. Кад је то тако, и кад техничка комисија то каже отворено, да се водовод не може свршити пре него за 30 месеци, т. ј. за две и по године, ако се сад одмах одпочне на њему радити, и кад се зна то да се у томе времену не може ништа више радити него само да се претходна питања о канализацији, осветлењу, грађевинама, калдрмисању и т. д. приуготовљавају за будућу израду, онда не знам каква би била оправдана потреба да се још сад тражи одобрење за задужење и за та друга питања, и за канализацију, калдрмисање, осветлење, кланицу, школе, варошки суд, антропоте и обалска утврђења. Како може да се на те потребе тражи генерално овлашћење за зајам, кад се не каже ни како ће се покрити отплата и интерес тога зајма, и кад се зна да гласачи треба да су упознати са тим т. ј. да се упознаду како са плановима према којима хоће општина да изводи именоване потребе, тако са предрачуном коштања, као и са начином којим мисли општина да подмирује нужну отплату и интерес, како да финансира у овим издацима, који износе толику суму задужења. На овај начин, мени се чини, да би се само збунили и омели

гласачи, а то би могло имати за последицу да се омету и ови претходни радови на водоводу који већ општину коштају доста новаца, јер су издаци извршени, новац у неколико десетак хиљада динара је већ на расходу, утрошен. Да се омете даљи рад на водов., који нам је нужнији и потребнији од свију осталих потреба. За мене је од мање важности канализ., тако исто подизање варошког суда, кланице, антропота и т. д. али је водовод на првоме месту и од највеће важности; јер шта вреди канализација, шта кланица, кад нема воде, која ће јурити кроз канале и носити нечистоћу, као и на кланици. Ето сад је тек март месец а већ готово немамо воде у вароши, а шта ће бити месеца јуна и јула то сви знамо, ако се сетимо само шта је било прошлога лета и прошлих година. Зато ја мислим да треба да нам буде највећа брига да ничим не сметемо рад техничке комисије, која је већ две године радила на овоме водоводу, и која је готова са свима претходним радовима тако да сад од збора зависи само да ли да се после месец дана отпочне главни рад на водоводу, јер и председник ове комисије рече, ако се не почне кроз месец или највише два да ради на овоме водоводу, онда се на њему у овој години 1890. у опште неће моћи много да уради.

Дакле с тога што нисам рад да се одбор у један мах ангажује за намирење свију потреба општинских које имају да се изврше тек после 5—6 година; с тога, што се и гласачи неће моћи за то да ангажују јер немају ни планова, ни приближну цифру коштања свију нужних потреба, као што не знају ни за начин којим ће општина покривати интерес и отплату на позајмљену суму, што и ја као одборник за то ништа не знам; и што мислим да би овај пут могао да омете брзо извршење водовода, ја сам за то: да се прими предлог техничке комисије да се општина задужи до 2 милијуна динара за водовод и да се за то задужење тражи одобрење збора.

Ако би пак комисија финансијско-техничка која има у задатак да уреди и сва остала питања као и питање о водоводу, и о коштању и финансирању свију предузећа општинских, о начину исплате интереса и отплате дуга, ако би велим та комисија била готова са својим радом бар за половину свога задатка, онда би сада ја могао да гласам може бити и за то да се тражи генерално одобрење за целокупну суму дуга; али, кад та комисија у ствари није ни почела да ради на томе а нарочито на финансирању, и кад се зна да тај рад не може ни за два три месеца још да сврши ма како на томе радила; кад знам да ће се цео рад те техничко-финансијске комисије омогућити, или бар да ће се одложити само ако та двојица или тројица чланова из те комисије не могну долазити чешће на рад, онда везати водовод са тим осталим радовима, значи да му обуставимо рад за целу ову годину, а ја никако нисам, рад да то буде и да ми сметамо томе раду, јер потпуно верујем људима, који су до сада на овоме послу неуморно радили и ствар довели дотле да се може дефинитивно решити, да се отпочне само грађење. Поред тога имам да кажем да кад Одбор реши вечерас, да се општина задужи до 2 милијона динара искључиво за водовод, да у овој години неће добити могућност да зове збор поново да решава о задужењу за канализацију и друга предузећа, јер као што рекох, комисија која о тим питањима треба да тражи претходне радове, није још ни отпочела на њима да ради, а да сврши све као што треба требаће јој може бити и више од године дана па тек да можемо приступити радовима за канализацију и друге установе. И ја сам члан једне комисије, која треба да размисли о подизању школа и ми смо нешто радили; али смо стали што немамо свију потребних података и на томе се ради да се податци набаве, но док то буде можда ће проћи још по године дана па тек да изађемо пред Одбор.

Дакле све то што сам поменуо говори у корист овога посебнога задужења само за водовод, а не за генерално задужење, и ја би још упитао госп. председника да ли ће у овој години ма која од других комисија моћи да буде готова, а нарочито комисија за канализацију као што је била ова за водовод, т. ј. да ли ће моћи свршити све што треба да се може отпочети рад на канализацији — ја држим да не може; и кад не може, кад се зна да за израду самих планова треба дуже времена, онда зашто би сад тражили одобрење за оно што ће требати да се тражи после 2—3 и више година!

Председник. Канализација толико нам је исто потребна у другом обзиру, колико и водовод — управо једно без другог неда се ни замислити. Водоводни пододбор изнео је такође, у своме извешћу, да се канализација мора што пре предузети, дакле одмах за водоводом; а показао је и узроке, с којих нам је немогуће да једновремено градимо и водовод и канале. Према томе чим отпочнемо грађење водовода, одмах морамо приступити претходним радовима за канализацију а и расписати стечај за израду планова. Упоредо пак са претходним радовима за извршење канализације, предузећемо потребне кораке како би на време свршили припремне техничке послове и за друге, првенствено обележене реформе, те на тај начин да будемо спремни прићи и самом извршењу чим се приходи развију у потребној мери, као што сам раније поменуо.

Ник. Р. Поповић. Ја мислим да за претходне радове није нужно одобрење збора; као што то одобрење није тражено ни онда када се приступило претходним радовима за водоводе. До 15 и 20 хиљада динара држим да се наша општина може да задужује и да наређује издатке на претходне радове за канализацију као што смо то наређивали и за водовод. То није противно закону, јер се општина задужује, чини неке нужне издатке, који ће се доцније подмирити из партије, к ја је одређена на дотичну потребу. Дакле мислим да не стоји да је с тога потребно какво генерално овлашћење од стране збора и за радове осталих потреба. Напослетку и ја би волео да можемо што више потреба што брже намирити; али ја верујем техничкој комисији потпуно, и кад би она могла радити и на водоводу и на канализацији, то би било најбоље; но она је већ ангажована за водовод, а за канализацију ми немамо других довољно стручних људи да могу надгледати и послове канализације у исто доба, кад се водовод градно буде. С тога ће тај посао канализације бити нешто успорен.

Даље та комисија има и друге дужности, као што је дужност финансијска, и онда сумњам, да ће моћи имати времена на да и те послове тако брзо посвршава у течају ове године. У томе немамо и искуства. За то ја опет остајем при томе, да сада решимо само питање о водоводу, које треба што брже и у дело привести.

Председник. Пројект за канализацију израдиће људи специјалисте за тај посао, и ми ћемо за то расписати конкурс, као што је и за водовод г. Смрекер израдио пројект. Комисија техничка ће имати само да размотри тај пројект; а тако исто она неће бити дужна да се стара о извршењу водовода на начин да сама ради на грађењу, него ће бити за то друге, контролне комисије. (Тако је.)

Милут. Марковић. Из говора г. председника и предговорника излази као да би се могло поступи одобрење за задужење укупно од 10 милијуна. Ја мислим да је за то задужење потребно претходно учинити све оно што се чини и при продаји општинских добара; треба т. ј. означити тачно зашто се и колико се општинског имања продаје, и на то треба добити законског одобрења. Међутим ја бих имао у овој прилици да напоменем и то, да према изјављеним мишљењима и у одборској седници и у конференцијама које смо држали о овој ствари, грађанство не би никако одобрило задужење ако се у исто време не би у кратко бар изложило зашто се задужујемо, чиме се покрива интерес и ако се не би именовали извори за то покриће. С тога се и мени чини оправдано оно мишљење да не можемо приступити задужењу док комисија финансијска и техничка не сврши свој посао, који јој је наложен од стране општинског одбора на основу мишљења изјављених и у самом одбору и у држаним конференцијама. Што се тиче мишљења г. Н. Поповића, ја сам се колебао да ли да се сагласим са њим, али кад сам боље размислио, увидео сам да ме је он својим разлозима више разубедио и изнео факта да то не може да буде и лепо је г. Велизарић поменуо, да имамо крајева у нашој вароши којима треба вода а има којима је потребнија друга установа, као кеј, антрпотп. школе и т. д. и кад се узме у рачун целокупан број заинтересованих пор. глава онда, се може надати да ће бити одобрено све што се буде тражило. Ако се у томе не би успело, наравно пропало би све што се досад радило и трошило, а грађанство мислим да ће од тога водити рачуна. Тако исто знамо да их има који држе да је нужнија канализација него водовод, а има их који налазе да је боље да се укупно гласа за цело задужење, а не посебно. С тога сам за предлог г. председника.

К Главинић. Ја сам хтео г. Поповићу само да напоменем односно његове примедбе да неће бити право да се гласа сада за 10 милијуна кад нам у првим годинама фактички неће

бити потребна толика сума. Сама комисија кад је предложила ово привремено задужење од 2 милијуна, имала је то исто у виду, да нам за прве радове неће бити више потребно. Али ми сви знамо да хтели не хтели морамо и остале грађевине предузети и сада је само питање да ли да у једно тражимо одобрење за све грађевине или само за водовод. Решили ми то сад у један пут или тражили одобрење због за сваку посебну потребу, излази на једно; само што ће ово друго бити тегетније за грађанство кад се чешће ради тога буду звали на гласање. Према томе ја мислим да можемо са свим примити и овај предлог г. председника, да сада тражимо генерално овлашћење за цео зајам.

М. Јовановић. И ја увиђам господо, да би било боље да позоведемо грађанство да одједном гласа о целокупном задужењу; само, у том случају би се морао поднети тачан рачун о свима грађевинама и целом финансирању тога зајма. Ја сам слушао, кад се пређе о овоме водила реч, да се тражило од стране грађанства, да му се каже шта ће коштати све ове грађевине, и то је заиста оправдано тражење. Дакле пре него што се одлучимо за једно или друго, т. ј за то да ли да тражимо генерално, или да тражимо само почасно задужење, ми треба да се добро размислимо и да видимо јесмо ли спремни да изађемо пред гласаче са довољним предрачуном и објашњењем за сва задужења или само за једно — као што је водовод Нема сумње да нам је водовод најнужнији, зато је и оправдано што се на њему почело радити, и што сад за намирење те потребе можемо изићи спремни пред грађанство. Ја мислим да баш сада, ових дана сви грађани имали су прилике да увиде ту потребу јер куда се год макнемо хоће прашина да нас угуши. То је једна околност, која нас жури да се што пре ово питање изнесе на решење, јер у другим приликама може да се и заборави на ту потребу а сад држим да би се ово питање о водоводу тако рећи једногласно прихватило и решило. Неко од господе рече: па „има крајева у вароши где вода није потребна.“ Ја видим напротив да и саме Савамалце, који су поред Саве, оће да удави прашина, као год и нас на Врачару. Ово је питање заиста врло хитно, и не би требало ни часа да се задоцњава његово решење. Г. Милутин Марковић напоменуо је са гледишта законског да то задужење треба да добије и потврде од више власти, и кад је то тако, онда са обзиром што је нама најпреча потреба да што пре добијемо воду, и са обзиром на то што смо односно тога питања у свему спремни да изађемо пред збор са предрачуном, ја нисам противан да се од једном реши за целокупно задужење, ал се бојим да тако стављено питање не омете извршење водовода који нам је толико потребан.

Г. Бркић. Ја бих молио за мало објашњења. Ако би одобрио збор да се задужимо 10 милијуна динара, било код наше банке или код друга банкара, би ли онда ми морали плаћати интерес одмах на свих 10 милијуна?

Председник. Не, него на ону суму коју би фактички узели, на њу би интерес плаћали.

Г. Бркић. Кад је тако, онда зашто би одлагали питање о овом задужењу да се не реши све од једном. Онда ће послови ићи и боље и брже, и што би после две три године звали поново збор да решава о томе. Ми ћемо тражити одобрење за то, да се можемо задужити до 10 милијуна па колико треба толико ћемо узети и на то што будемо узели даћемо признаницу и плаћати интерес. (Тако је.) Ако нам треба 100 хиљада, толико ћемо узети, ако 200 толико — и на то плаћати интерес. Па кад је тако, онда зашто да одлажемо ствар на више пута а да не свршимо од један пут?!

Председник. Ми ћемо обавестити грађанство о свему што је потребно да општина предузме. и казаћемо на који ћемо се начин задужити, т. ј. колико нам кад затреба, толико ћемо се и задужити и само на ту стварно узету суму, плаћати интерес; и онда кад то тако учинимо, немамо се бојати да грађанство неће то да одобри; јер доиста, што неки рекоше, једни ће бити за водовод, други за канализацију и т. д. те ћемо на тај начин лакше добити ово одобрење од грађанства

Ј. Симић. Ово питање држим господо, да је већ сазрело за решење О њему не треба више дебатовати. Сваки грађанин у Београду зна, да Београд нема довољно воде и да му је она врло потребна. Осим тога сваки зна да Београд потребује канализацију, да Београд потребује школе, да Београд потребује антрпоте и т. д. Даље, сваки београђанин и то врло добро зна, да се ни једна од тих потреба његових неможе да намири без новца, а зна и то да општина тога новца нема него да се задуживати мора. Без зајма то се ништа извршити не може. Истина ми смо дошли у врло незгодан положај због тога што наши пројекти за све ове послове нису готови. Готов нам је само пројект за водовод. Но ми треба да потпомажемо целу ову ствар. Комисија техничко-финансијска, која је одређена била да све то изради и спреми, она није могла бити с тим радом готова. Али пошто се овде има да реши једно начелно питање, да ли треба да се задужи општина са 10 милијона динара или само са 2 милијуна то би било заиста најзгоднije, кад би ова комисија за кратко време израдила све оно што јој надлежи, како би се могло знати колико општина може имати прихода, којима ће подмиривати оне издатке који су нужни за отплату и интерес. Према томе ја мислим да ће бити најкорисније и најподесније да та комисија у кратком времену за месец или два, бар приближно изнесе податке и рачун о тим приходима и трошковима, па да с тим изиђемо пред збор и да му објаснимо да су то рачуни стручњака, људи, који су познати с тим пословима и да им се може веровати да је нужно да се учини оволико задужење, задужење од 10 милијуна место 2 милијуна за сам водовод. Ја мислим да на тај начин нико неће сумњати да збор не би прихватио и одобрио то задужење, пошто зна да су све ове потребе заиста неодложне, и да Београду треба створити све услове, које имају и остале престонице у свету.

Према томе ја бих свео мој предлог на то, да ова комисија техничко финансијска спреми за кратко време, за месец или два најдаље, све што треба за збор, а ми дотле да причекамо са водоводом, нарочито и с тога што можемо причекати и два месеца више. Питање је на сваки начин врло важно да ли ће се одобрити цела сума од 10 милијуна или само 2 милијуна, јер кад би добили зајам од 10 мил. са том би сумом могли да извршимо цело преустројство које је тако потребно за ову варош. По томе мислим да ћемо се сви сложити да се изнесе пред збор предлог за 10 милијуна, а не за 2 али да се уједно изнесе и рад техничко-финансијске комисије.

М. Јосимовић. Ми морамо да се решимо или на овај предлог који је комисија изнела, или да га допунимо у смислу као што је г. председник општине предложио. Али са свим је погрешно ако се решење овога питања услови тиме да комисија још за месец два или изради потребан извештај за све радове у техничком и финансијском погледу, па тек онда да се цела ствар изнесе пред збор, јер онда то неби значило да ће се питање о водоводу одложити за месец и два, него у томе случају место што би се водовод саградио за 2 и по године, требало би 3 и по године. Такви послови, као што су задати финансијској комисији, не свршавају се лако, ту ће требати више времена да се и ми сами што смо у комисији споразумемо. Замислите колико ће времена требати само да се оријентишемо у подацима финансијским и у осталоме што је за ову ствар неизоставно потребно. С тога ја држим да ми можемо сад да примимо предлог г председника, који мислим да ће имати успеха, па да ово питање једном свршимо

Милорад М. Терзибашић Заиста господо питање о водоводу је сазрело и само се чека потребан кредит и новац те да се приступи раду; јер, за постројење варошкога водовода имамо већ пред собом и план и предрачун, и све што нам треба — осим новаца. Сад је питање о томе да ли да тражимо од збора 2 милијона, колико на за водовод треба или 10 милијуна, колико се држи да ће нам требати за сва потребна предузећа општинска. Ја сам тога мишљења да сад треба тражити од збора одобрење само за 2 милијуна а не зам 10, а то с тога, што је наш свет више мање, особито у оваким приликама — цицija, и што је неповерљив. А кад будемо тражили два милијона и са та два милијона нешто урадили, кад свет види да има водовод свој — онда ће нам одобрити и за оне друге потребе што будемо тражили, и они 8 или 10 милијуна, које би предрачуном у руци оправдати могли. Овако ми сад хоћемо одмах да тражимо 10 милијуна а нисмо ништа још урадили. Бојим се да нам то не шкоди. Толико сам имао да кажем.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Рад општинског одбора

XXI. РЕДОВНИ САСТАНАК

24. априла 1890. год.

Били: Председавао члан суда г. С. Карапешић; чланови одбора г.г. М. Јовановић, А. Шток, Р. Петровић, Ј. Симић, К. П. Михаиловић, Н. Р. Поповић, Ђ. С. Новаковић, С. Х. Милићевић, К. Б. Михаиловић, В. Николић Ј. Ђ. Големовић, М. Веливарић, Ј Станковић А. Ј. Одавић, Ј. Ж. Ђурић, И. Цветановић, Н. Л. Милишић, М. Јанковић, М. Капетановић, М. Ј. Марковић. С. Ј. Аврије.л, В. Витторовић Л. Дашковић, М. Р. Маринковић, Љ. Јовановић, Ђ. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, Р. Р. Ћирковић, Р. Драговић, Ђ. Николић.

I.

Прочитан и примљен записник одлука из седнице од 16. ов. мес. с протумачењем код одлуке бр. 181 да председник са одређеним одборницима може определити земљиште за потребу опсерваторије како за сходно буде нашао, а не да само даде замену за део који је међом рејона остао ван вароши.

II.

Рачуноводство саопштава да је 18. о. м. држана лицитација оних места, која су одређена за купатила, али да се почетна цена није могла определити са 20 и 50% за друго и треће место јевтиније од првога, пошто је цена првом месту изашла с огромном разликом — знатно велика — те су се друго и треће место морала слободно лицитирати по цени, коју су лицитанти дали.

Оваком лицитацијом изашла је цена од метра: првом месту 20·10 дин. другом месту 6 дин. а трећем месту 4 динара.

Налазећи да је лицитација по све повољна, Одбор решава: да се усвоји и тако прво место уступи Нестору Милосављевићу илицару, друго Јосифу Талви трговцу и треће Владимиру Димитријевићу илицару, с тим, да сваки од њих има заузети за своје купатило најмање онолико простора, колико је условима лицитације прописано.

III.

Председништво реферише да је општински Суд решио да се лицитацијом по ново издаду под закуп великопијачни плаценви на којима су продавнице меса. Лицитација је држана 20. ов. мес. и од 7 плацева за продавнице говеђег меса издато је шест, а плацеви за св. месарнице уступљени су свих 11. Годишња закупнина за првих 6 овом лицитацијом изашла је 7140 а до сада је била за свих седам 5040 дин. Других 11 издато је садањом лицитацијом за 6288 а до сада је приход био 4398.

Како је овим кораком општинскога Суда постигнуто 3990 дин. више прихода годишње, — Одбор решава: да се лицитација као повољна усвоји с тим да рок закупа буде од 1 маја ове до 31. декембра 1891. год.

IV.

Рачуноводство подноси извештај да је држана лицитација да се уступе под закуп 14-ти и 15-ти дрварски плац у б. венецији, и да су оба плаца остала на Луки Ђеловићу за 1032 дин. годишње закупнине.

Пошто је овом лицитацијом постигнута већа од досадање закупнине за 28 динара, одлучено: да се лицитација усвоји а рок закупу буде 3 године дана.

V.

Председништво износи акт еснафа механско-кафанског којим тражи да општински Суд држи нарочите органе за хватање оних који кришом крчме пиће.

Акт еснафа гласи:

„Општина београдска редовно сваке године издаје под закуп акцис мејански, и од њега има прихода 30 до 40.000 динара како кад на лицитацији изађе.

Овај приход без сумње био би већи, да ликерције и бакали махом не крчме пиће, противно §-фу 2. зак. о крчмарини, чиме се на сваки начин и цена закупу умањује, пошто се акцис једино по закону од мејанџија и кафеџија наплаћује, а кад и бакали и ликерције крчме пиће, онда је и много мејанџијама немогуће да плате већи акцис, који би без овога разуме се више плаћали.

Ради ових кријумчара, а да би се очували интереси чланова еснафа механско кафанског еснаф је држао и плаћао хватаче, који су хватали кријумчаре пића и достављали их власти, да их ма на казну прописану осуди, — но од овога није никакав резултат постигнут, пошто хватачи нису били органи општински те је и у самом хватању посао био тежак и ретко постигнута, да се доказима ухваћени кријумчар преда Суду или власти

С тога, да би општина која је и иначе законом позвана, — заштитила своје грађане од једне противзаконе радње а уједно да би заштитила своје властите интересе којима јој се оваквим радом знатна штета наноси, пошто се фактички услед оваквог кријумчарење и приход општински који има од акциза и који би требао да је знатнији, — сваке године умањава, то еснаф механско-кафански моли општину, да она заведе општинске контролоре и хватаче искључиво за кријумчарење пића, а еснаф ће им са својим органима бити на руци ради лакшег хватања кријумчара.

Еснаф се нада, да ће општина увиђајући и сама ову потребу учинити шта треба по овој ствари приликом преуствојства своје администрације."

По саслушању акта еснафског, решено: да општински Суд предузме потребне мере да се што већма контролише продаја пића и стаје на пут кријумчарењу; а комисија, која ради на преустројству службе општинске, да узме у вид молбу еснафа и према своме нахођењу и у овоме погледу предлоге учини.

Општинска мерина

Прибирање кантарије по закону од 1846 за последње две године имало је нарочитих тешкоћа, које су потекле услед познатога расписа Господина Министра народне привреде од 1. Септ. 1888. Представништво није никако могло пристати да се расписом мења законско право општине, да се оно сужава и цифра једног основног буџетског прихода знатно умањује без икакве накнаде на другој страни. Тежња пак да се извозној трговини учини олакшица, што ће извоз бити ослобођен од плаћања кантарије, у распису је била само изражена, али није имала правилну основу, пошто је расписс с друге стране оставио широм отворена врата за злоупотребе оних, који би спремљене количине продуката за извоз протурали у самој вароши с већом добити, а на штету других, који су платили кантарију на оно што су за локалну трговину донели.

Али и да је расписом могао бити обезбеђен потпуно успех патриотске му намере, ипак не би се никако дао предати поступак да се ради једне и сувише незнатне олакшице земаљском извозу, нанесе много већа и изненада штета престоничној — по фин. изворима слабачкој — општини, која и онако нема ту срећу да је држава субвенцира ни приближно ономе како то чине, и у ближем и у даљем суседству, друге државе према својим престоницама. Представништво општине било је дакле нагнано тражити да се расписс не примењује.

Кораци представништва имали су само релативне успехе, у колико је питање стајало отворено све докле иницијативом данашњега председништва а добротом Владе није на Ванредном Сазиву Нар. Скупштине донесен нов закон о мерини општинској. Тај закон ступио је у живот 25. пр. мес. и можемо се само радовати што је њиме изведена из дугогодишњег хаоса једна прилично важна служба општинских власти, те ће тако у свима општинама, на исти начин, бити уједначено тачно мерење продуката по тржиштима и престати са тешкоћама у прибирању мерине а и извоз земаљски имати једну олакшицу више.

Закон *о мерини општинској* гласи:

Члан 1. Све што се у јавном саобраћају продаје по тежини или по запремини, па било то по тржиштима, млиновима, баштама и другим местима, мора се измерити на општинским мерилима и наплатити мерина у корист касе месне општине по одредбама овог закона.

Ова ће се мерина наплаћивати и на оне количине, које би продавац, по одобрењу општине, својим мерилима мерио. Мерину плаћа продавац.

Члан 2. Свака је општина обавезана држати довољно тачних мерила према величини месног промета.

Члан 3. Општине су дужне држати довољно сигурних мерача, који ће при ступању у службу положити заклетву, прописану за општинске званичнике, и кауцију за тачно извршење своје службе.

Ово вреди и за закупца, ако општина то право да под закуп.

Члан 4. На све што се у кругу које општине прода на количину већу од 25 кгр. или жетара, па мерило се то на општинским мерилима, или не, наплаћиваће се на име мерине и то:

На тежине од 25—50 кгр. по 5 пара дин.

На тежине од 50—100 кгр. по 10 пара дин.

Преко 100 кгр. од сваких 50 кгр. по 5 пара динарских.

Премер празних кола на колским мерилима ради одређивања даре вршиће се бесплатно.

Члан 5. На камени и мрки угаљ, креч, цемент, земљу, руде у непрерађеном стању, сено и сламу, наплаћиваће се на име мерине половина таксе у предњем члану.

Члан 6. Неће се наплаћивати мерина на предмете који се са стране увозе, а намењени су:

а. За потребу Краљевог Двора;

б. Дипломатских и конзуларних агената, акредитоаних код Краљевог Двора;

в. За потребу државну, кад држава сама непосредно врши набавку.

Провозна роба такође не плаћа мерину.

Члан 7. Продавци који не врше одредбе овога закона казниће се са 10—100 динара у корист општинске касе.

Члан 8. Кривице извиђа и суди општински суд.

Члан 9. Жалбе противу осуда по овоме закону разматрају у последњем степену „стални окружни одбори" а у Београду и Нишу управе вароши.

Члан 10. Правила за вршење овога закона прописаће министар народне привреде.

Члан 11. Овај закон ступа у живот од дана, кад га Краљ потпише и онда престаје важити закон од 25. Јула 1846 год. (Збор. III. стр. 151.) и његова допуна од 18. Маја 1867. год. (Збор. XX. стр. 22.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Усвојени. Предлози комисије (чији се извештај у овом броју продужује) о подизању нових зграда за основне школе, усвојени су с неким малим изменама у седници Одбора 7. о. м. На тај начин начелно је решено још једно од најважнијих питања наше општине, те ће се по закључењу зајма моћи неодложно приступити подизању нових школских зграда.

Градиће се 10 школа а стечај за план модел-зграде расписати одмах.

—

Комора. У своје време јавили смо да ће комисија, која је прошле године разрезала у Београду комору, накнадно узети у оцену изјаве грађана, чије се имовно стање изменило, или који иначе нису са разрезом задовољни.

Данас доносимо, на челу листа, службену обзнану о томе, на коју обраћамо пажњу заинтересованих читалаца.

—

И за саке. Наредба општинскога Суда, у 17. бр. листа, о захватању воде са чесама, распростире се и на оне, који су имали обичај да и саке на чесмама пуне. Кад се не може због, оскудице воде за пиће, допустити да хлебари, пекари, бозаџије *за своје радње* воду преко целог дана захватају, по себи се разуме да се још мање може допустити да ко и саке на чесмама пуни.

Ово изјављујемо ради оних, којима се наредба чини нејасна, и то по службеном овлашћењу општинскога Суда.

—

Стечај. Упражњено је место бабице општинске за кварт савамалски. Оно ће се попунити стечајем, који објављујемо данас.

—

Седнице. Одборски састанци држаће се чешће од сада. Прошле недеље било их је три.

На дневноме реду сутрашњега редовног састанка биће предмети, који нису свршени у синоћној седници, а сем тога још и ови:

а.) Извештај комисије како да се изврши канализација.

б.) Извештај комисије о преустројству администрације.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Водовод у Пловдиву. Ту скоро пловдивска општина закључила је са бугарском нар. банком зајам од 1½ милиона динара, који ће се употребити поглавито на извршење водовода.

Вода ће се довести из сотирског извора који долази са подбрежја родопских планина.

Регулација у Софији. Последње године софијска општина предузела је регулацију целе вароши тако да ће Софија из основа добити други вид и у брзо постати лепа варош. Начин на који се врши регулација занима и страни свет. „Revue de l' „Orient" доноси ову белешку:

Из Софије јављају да је пре кратког времена у општинском листу објављено наређење по коме ће бити порушене куће у 12 улица ако се сопственици не одазову наредби. Та мера општинске управе извршена је одиста највећом брзином помоћу чете пијонијера, који на силу порушише кровове са кућа оних сопственка који се не повиноваше наредби општинске власти не пристајући на оцену експропријационе комисије. Резултат ове нечувене делателности софијског кмета г. Д. Петкова тај је, што је једна половина града у развалинама а друга је већ подигнута сасвим из нова.

Читава хиљада молаба за преправљање зграда поднета је са плановима општинској власти на рашење и одобрење.

Овакав рад и експропријације имања, без сумње, није по вољи великоме броју сопственика; али се не може порећи да начин који је Софија изабрала за регулацију улица, најбрже води томе да се она развије у врло лепу варош.

Стечај

При општини београдској упражњено је место бабице са кварт савамалски.

Пријаве с документима примају се до 20. о. м. а првенство имају Српкиње.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. год. АБр. 676

Јавна захвалност

Г-ђа Драгиња пок. Станојла Петровића б. држ. саветника, приложила је општинској благајни 150 динара да се поделе сиротињи приликом годишњег помена њеног мужа, који ће бити 15. ов. месеца.

У име сиротиње београдске изјављује се племенитој приложиљи најтоплија захвалност

Од стране Суда општ. вар. Београда 12. Маја. 1890. год. ББр. 1561 у Београду.

Наредба

Тротоаре у „Дубровачкој“, „Кн.-Михаиловој,“ „Узун Мирковој“, „Васиној“, „Цариградској“, „Кр.-Милановој“ и „Крагујевачкој“ улици, према наредбама Управе вар. Београда од 2. Дец. 1886 Бр. 12255, 17. марта 1887. Бр. 3407, и 11. маја исте год. Бр. 5683, многи сопственици зграда и плацева нису поставили по одређеној нивелети а већина није никако ни извршила наредбу.

Општинскоме Суду спада у дужност, да се стара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и за то: се на основу § 326. кривичног закона

наређује :

да без разлике сви сопственици имања у улицама: «Дубровачкој,“ „Књаз-Михаиловој,“ „Узун Мирковој“, „Васиној,“ „Цариградској,“ „Краљ-Милановој“ и „Крагујевачкој“, који су нове тротоаре саградили, али их нису поставили по одређеној ширини и нивелацији, имају сада то накнадно учинити, а тога ради од општинског инжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од Господина Министра грађевина и Господина Министра унутраш. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал за нове тротоаре, имају набавити плоче од топчидерског камена, или таквог, који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском камену раван, или бољи и да сагради нов тротоар као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је :

а.) да се земљиште има претходно јако набити;

б.) да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметара;

в.) да фуге буду 5 милиметара широке и да се заливају са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте;

г.) да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0·50 m; висине 0·35 m, а горње ширине 0·20 мет.;

д.) да плоче за тротоар не смеју бити нигде тање од 0.10 метра а површина плоче нити сувише дугачка, ни мања од 0·12 кв. мет.

Где се при грађењу тротоара услед промене нивелете буде показала потреба да се при улазу на месте степени, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена и то ако се дуж целе зграде постави.

Ко од данас па за два месеца не би набавио прописани материјал и до 1. Јуна т. г. не почне грађење тротоара по овој наредби, томе ће сама општина (грађев. одељење) тротоар саградити по цени, коју за тротоаре испред својих имања буде платила, а суму коштања наплатити на осн. § 465 з. о судскоме поступку.

Од стране Суда општине вар. Београда 25. Марта 1890. год. ГВр. 65.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

Општина београдска издаваће на дан 15. маја ове год. својих четрнаест плацева дрварских у бари венецији, под бројевима од 1 до 13 и број 16.

Ова ће се лицитација држати пред кафаном пок. Косте Димитријевића од 9 до 12 сати пре подне и од 3 до 6 после подне, у које ће се време и закључити

Сви они, који желе ма који од ових плацева под закуп узети, позивају се да означеног дана дођу на лицитацију

С Бр. 6887 од Суда општине Београдске 2. Маја 1890. год. у Београду

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — 2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — 10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 20 д
4. За свирање женских (Damen-Capele) — — — — 30 д

II.

1. За 1 играчку или забаву са играчком у локал. I-ог реда 30 д.
2. „ 1 „ „ „ „ „ „ II-ог „ 20 д.
3. „ 1 „ „ „ „ „ „ III-ег „ 15 д.

III

1. За панораму на дан — — — — — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — — — — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од раније дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 29. јан. 1890. АБр. 179.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО :

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 7. Маја закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
25,120	Брашна пшенич.	22·—	31,025	Сена	5·—
	Брашна кукуруз.	—·—	1,290	Сламе	3·—
232,555	Пшенице	15·80		Коре брезове.	—·—
107,742	Кукуруза	12·25		Воска	—·—
598.891	Ражи	14·50	141	Кајмака	110
	Крупника	—·—	4,872	Сира	46·—
63	Јечма	12·—		Лоја топљена	
11,972	Овса	14·25	577	Масти	115
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
4,464	Пасуља	21·50		Сува меса	—·—
5,661	Кромпира	8·50	192	Вуне неопране	114
	Арпацика	—·—	10,370	Свиња дебелих	80·—
1,154	Црна лука	12·—	10,000	Угљена камена	—·—
	Бела лука	—·—		Ћумура дрвена	—·—
	Лука аршламе	—·—	60,175	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
	Крушака	—·—	Литара		
	Ораја	—·—	75,410	Вина црна	20 —
	Грожђа	—·—		Вина бела	—·—
	Шљива сирових	—·—	15,460	Ракије шљ. меке	26·—
	Сувих шљива.	—·—	1,168	Ракије ком. љуте	32·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 25. до 30. априла 1890. год. 1188 дин. 05 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 21. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 20. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У седници својој 18. тек. месеца, Одбор општине вар. Београда донео је ове одлуке:

„1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме, задужи са 10 милиона динара ефективних, и да у најкраћем року изнесе збору грађана ово решење на одобрење;

2.) Услови зајма да буду ови:

а) Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884. год. који у своме 3-ћем члану каже: „но услови овога зајма немогу бити тежи него што су код управе фондова;“

б.) Да рок отплате не сме бити краћи од 23½ нити дужи од 50 година;

3.) Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за време грађења као и после, одбор решава, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884. године, у споразуму са владом Његовог Величанства уведе у најкраћем року трошарина на оне предмете који је могу поднети без штете за сиротни сталеж београдског грађанства, и за које се може трошарина лако и без великих издатака наплаћивати. Предмете на које ће се така трошарина ударити, одредиће одбор општински.

4.) Осветлење вароши Београда, да се да у концесију.

5.) Чим збор грађана одобри предложено задужење, одбор општински изабраће *контролни одбор* за контролисање употребе и трошења овога зајма, и то на следећи ничин: изабраће за тај одбор из своје средине 3 члана, из најугледнијих грађана ван одбора 6 чланова и умолиће Владу Његовог Величанства и Управу Народне Банке да и они од своје стране одреде по једно лице, те да се према томе цео контролни одбор састоји из 11 чланова.“

Да би се извршењу, у првој одлуци побројаних великих реформама, могло без одлагања приступити, а грађење водовода одмах отпочети, Одбор општински у истој седници, на основу тачке в. у 13. чл. закона о општинама, *решио је*: да се ради потребнога одобрења по 8-ој тачци чл. 70. реченога закона сазове збор општински на дан 29. ов. мес. према трећем ставу чл. 18-ог закона о општинама.

Предајући одлуке одборске јавности, Суд општине вароши Београда позива грађане београдске, да

29. Маја ове, 1890. године дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и гласају, да ли *одобравају* или *неодобравају*:

1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме, задужи са 10 милиона динара ефективних.

2.) Услови зајма да буду ови:

а.) Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду од 13. јуна 1884. год. који у своме 3-ћем члану каже: „но услови овога зајма немогу бити тежи него што су код управе фондова;“

б.) Да рок отплате не сме бити краћи од 23½ нити дужи од 50 година.

Право гласања на општинском збору имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 динара годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством, или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа неплаћали 15 динара непосредне порезе, ако нису чланом 16 и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица која су ослобођена од плаћања порезе по чл 61. тачке в. и г. закона о неопспредноме порезу, што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они, који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2, који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1 наведена;

3, који су пали под стециште за време док стециште траје;

5, који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри и војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинскога збора.

Доказ за довољно и уредно плаћени порез само је порезна признаница или оверен извод из књига, у које се заводи плаћање порезе.

Збор овај почеће у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање гласача на биралиште.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким, и то на овим местима:

за кварт варошки — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица);

за кварт тэразиски — у тэразиској м. школи (улица 2 јаблана);

в). за кварт дорћолски — у основној мушкој школи (душанова улица);

г.) за кварт савамалски — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта);

д.) за кварт палилулски — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) за кварт врачарски — у основној мушкој школи спрећу вој. болнице (прнјепољ. улица.)

Састав бирачких одбора огласиће се накнадно.

Од стране Суда општине вар. Београда 18. Маја 1890. год.

XIV НАРЕДБА

Законом о замени у параграфу 364 казненога закона, који ступа у живот 17-ог ов. мес., прописано је:

а.) да се у недељне дане, као и на први дан Божића, на Богојављење, на Велики петак, на Спасовдан, на Преображење и о свима народним празницима, који су у шематизму обележени, — не смеју држати отворене радње и дућани, нити у њима радити и пазаривати,

У остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, не смеју се радње отворене држати нити у њима радити и пазаривати за време службе божје.

Кафеције, механције, хлебари и месари, не могу држати отворене радње нити у њима радити за време службе божје.

Објављујући ово, Суд општине вар. Београда

наређује.

да се од сутра грађанство београдско управља по горе изложеним законским прописима.

Ко год се томе не буде одазвао, казниће се по закону.

Од стране суда општине вароши Београда 16. Маја 1890 год. АВр. 787

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке на седнице 20. марта 1890. г.)

(СВРШЕТАК)

Раденко Драговић. Ја на против држим, да ће лакше ићи ако се ово питање наједанпут реши. Ако изнесемо пред збор само питање за водовод да се задужимо са 2 милијуна, онда има људи, који су поред Саве и Дунава и они можда неће то одобрити, и бар десети не би гласао за сам водовод; а ако се уједно гласа и за друге потребе, као за канале, за калдрме, за антрпоте, онда ће сви бити интересовани и лакше ће се одобрење добити. Зато сам и ја за предлог председника.

Н. Р. Поповић. Ја кад сам мало час говорио, имао сам поглавито на уму оно што и ова техничка комисија. Вечерас је на дневном реду ово неколико тачака које је техничка комисија сада изнела, да би се још ове године приступило раду на водоводу; вечерас је реч само о томе да је за ту цељ потребно да се одобри до 2 милијуна динара Ја молим и предлажем да се пита одбор пристаје ли да одобри суму за водовод до 2 милијуна динара; па кад то решење допесе, онда можемо да разговарамо и о другим потребама и другим сумама које су нужне за намирење других општинских потреба.

Ј Симић. Оваква стилизација питања, какву г. Поповић износи, врло је незгодна. Кад би се питало: ко је за то да се сад гради водовод и да се за то задужимо са 2 милијуна, ја држим да против тога нико од нас не би могао да гласа. Али овде се окренуло са свим од једнога на друго врло важно питање, на име на питање. да ли сад треба решити то да се за намирење свију потреба задужи општина са 10 милијуна. И кад се цела дебата о томе водила, онда треба претходно ставити то питање да се реши: да ли пристаје одбор да се изнесе пред збор да се задужимо са 10 милијуна или да се задужимо с мо за водовод са 2 милијуна?

Председник. Дебата је исцрпљена, пошто се нико није јавио за реч. Но пре него што би прешли на гласање, сматрам за дужност и ово да напоменем: успех свега нашега дедања зависи од сложног нашег рада. Ми овде можемо да се поделимо у мишљењу којим путем треба ићи, али смо сви сложни у томе што подједнако желимо да општинске потребе подмиримо — да их извршимо онако, како захтева интерес целог грађанства и целе општине наше. (Тако је.) Према томе ако се реши да тражимо од грађанства одобрење за задужење од 10 милијуна, онда треба сви сложно да грађанство обавестимо о потребности тога задужења, а ако се реши, да се тражи одобрење за два милијуна за водовод, опет треба сложно да потпомогнемо то решење и да нарадимо да се од стране грађанства прими. (Одобравање). И једно и друго ништа се не разликује у самој ствари, него је разлика просто у тактици — да ли овако или онако да поступимо. Једни мисле да треба од једном тражити одобрење збора за све, а други само за једну потребу општинску, која је већ до тога деведена, да се само извршење може одмах да предузме. Међу тим неки од оних говорника, који су заступали мишљење да се тражи одобрење за 2 милијона, нису правилно схватили разлоге, који говоре за друго мишљење. Обраћам пажњу на оно што сам рекао у првоме говору, и понављам да пред збор нећемо износити просто питање одобравали задужење од 10,000.000, него ћемо га упознати тачним и подробним рефератом о свима пословима, које морамо у извесном броју година извршити; ред којим ће извршења тећи; казати колико ће који посао коштати, по приближном прорачуну; објаснити како ћемо увећати изворе — једном речи изнети цео план за извршење послова и амортизацију зајма. Грађанство у сваком случају треба да зна план рада, треба да буде што боље обавештено да се неће зајам узети од један пут него постепено колико кад затреба. Општим одобрењем за све послове дала би се могућност одбору да одмах може приступити водоводу и свима претходним радовима, пројектовању планова и т. д. како би све првенствене реформе могли извршити по утврђеном плану и у краћем времену. Не треба губити из вида да општини, као што сам рекао, предстоји читав низ реформа, које треба што пре остварити, дакле грађење новог водовода, канализација, подизање зграда за осн. школе, ново калдрмисање, осветлење вароши, грађење кланице и обора, осигурање обале (ке), подизање антрпомагацина зграде за вар. Суд итд. По томе, ако би се усвојило мишљење да се за сваки од речених послова тражи засебно одобрење, значило би износити грађанству да сваки посао реши једном начелно а други пут да донесе и дефинитивно одобрење, што ће рећи да сазивамо 20 зборова.

Такав пут мислим да је немогуће усвојити, јер би потрзање грађанства на такве и толике зборове морало му најзад досадити, опште интересовање би олабавило и цела ствар — отворено рећи — обљутавила. Више од свега овог ваља нам узети на ум још и то, да би изношење сваког посла засебно пред збор била и несистематска радња, а нашој општини потребно да у границама могућности, по извесном основном плану, извршн правилно и у краћем року све првенствене реформе, што ће се и најбрже и најкорисније постићи само тако ако не будемо цепали један посао од другога, него за све укупно тражити једно зборско одобрење, на основу којега би даље живо и успешно радили.

После ових напомена, ја мислим да ставим питање на

гласање; но пре тога молим да г. Јосимовић прочита како би требала гласити прва тачка нашег решења?

М. Јосимовић. Ја сам рекао већ да је пододбор одвојио грађење водовода од осталих питања само за то, што водовод можемо одмах отпочети, пошто смо претходне послове посвршавали. Али ако одбор жели да од збора прво претходно одобрење за задужење, које нам је потребно за све послове укупно, онда, морамо изменити у основу прву тачку предлога, које смо учинили на крају извештаја, па одбор да донесе одлуку да се од збора тражи одобрење за 10,000.000 а чим се исто добије, да одмах приступимо првоме и најпречем послу, извршењу водовода.

Председник. Према томе поставићу овако питање: ко је за то, да се ради неодложног грађења водовода и што скорије извршења осталих, првенствено потребних великих реформа у престоници, од општинског збора издејствује одобрење за задужење до 10,000.000 динара ефективних, које ће се задужење чинити поступно, кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали, тај ће гласати: за, а ко је да се тражи сада одобрење само за водовод и задужење до 2,000.000 дин. тај ће казати: против.

Гласају: Мата Јовановић за, Филип Васиљевић за, Коста Б. Михаиловић за, Ђока Димитријевић за, Јаков Големовић за, Риста Петровић за, Соломон Азријел за, Сима Милићевић за, Риста Павловић за, Љуба Јовановић за, Јак. Големовић за, Адолф Шток за, Вид. Виторовић за, Милорад М. Терзибашић против, К. Главинић за, Дим. Најдановић за, Раденко Драговић за, Мих. Цветковић за, Јован Ђурић за, Марко Леко не гласам, М. Капетановић за, Милован Р. Маринковић за, Р. Кирковић за, Ник. Р. Поповић не гласам — али да се заниште у протокол да не гласам с тога, што не знам да ли ће 10 милијуна ефективног зајма подмирити све потребе које ће у течају неколико година да се изврше; што нисам обавештен ни мало о томе, на који ће се начин извршивати друге потребе, као и на који ће се начин покривати интерес и отплата, — Андра Одавић за, Милут. Марковић за, Ст. Чаљевић за, Н. Милишић за, Мијаило Јанковић за, Гавра Бркић за, Милив. Јосимовић за, Мијаило Николић за, Лаза Дашковић за, Св. Карапешић за, Јаков Симић за.

Присутно је било са председништвом свега 36 чланова, и гласали су сви за, осим једнога који је гласао против и двојице који су се од гласања уздржали.

Решено је дакле да се од збора тражи начелно решење за све првенствене послове уједно, и тога ради одобрење: да се општина може за извршење тих реформама задужити до 10 милијуна дин. ефективно.

Сад нам остаје специјално питање о водоводу, и ја мислим чим се реши оно главно питање да можемо да се задужимо, онда може да се одмах отпочне сав посао око водовода, који је овде у овоме извештају техничке комисије изложен.

М. Јосимовић. Према томе одлука, коју смо донели, долази место прве тачке пододборског предлога а сада да пређемо на остале тачке предлога пододборских, да их прочитамо а за тим нека г.г. одборници чине своје примедбе. (Секретар прочитао све тачке предлога)

Анд. Одовић. Ја бих имао да учиним једну малу примедбу код тач 3. и 4. извештаја. На страни 13 овога последњег извештаја, казано је да суд може у име општине, кад се грађење предузме, решавати сва детаљна питања која се односе на грађење водовода, и то како питања административне тако и питања стручно-техничке природе. Даље и да све издатке до суме од 10 000 динара може непосредно сам одобравати и односно лицитације сам потврђивати.

А даље на страни 14. вели се: Суд ће сам решавати сва питања стручне и новчане природе, која му ова надзорна комисија дужносно буде упућивала.

Дакле, као што се види, Суд општински овлашћен је да на свим тим питањима сам решава и његова су решења пуноважна, и даље, Суд ће решавати оће ли се по предлогу комисије шта учинити или неће. Ја господо и ако имам потпуно поверења у садањи Суд општински, ипак не могу одобрити да сам Суд све то ради. То не могу да учиним нарочито зато, што може да наступи случај да стручна комисија предложи нешто што треба да се уради, а Суд каже: „не одобрава“ и о томе тако решење доноси, које би према оваквом генералном овлашћењу било меродавно, али би можда било и штетно по интересе саме општине и правилно извршења њених грађевина. С тога ја предлажем да се овде унесе таква одлука, да Суд заједнички и споразумно са техничком комисијом, која ће радове надзирати, сва она решења доноси а ако наступи случај да Суд и комисија не могу да донесу споразумно решење, онда се ствар износи на решење пред одбор општински. (Врло добро.)

Председник. Усваја ли одбор допуну г. Одовића (Усваја).

Ја нисам доспео да нацрт уговора, који комисија предлаже прочитам, и за то сад не могу друго ништа да приметим, али задржавам право да ако буде што год унето у уговор, са чиме се не би могао сложити, онда да то питање изнесем поново пред одбор пре него бих потписивању уговора приступио. Ми при оваквим уговорима треба свагда да чујемо мишљење правника пре, него што дефинитивно закључимо уговор.

Ј. Симић. Уговор је ствар погодбе и последица свију претходних радова и споразума између уговорача.

М. Јосимовић. Ми смо имали овлашћење одбора од прошле године да саставимо уговор са г. Смрекером па да га одбору поднесемо на одобрење. Ми смо то и учинили на основу преговора, које смо годину дана водили са г. Смрекером.

Председник. У главноме уговор ћемо потврдити овако како комисија, пододбор, предлаже, пошто се и г. Смрекер на такав уговор сагласио. Но ја задржавам право да пре потписа учиним примедбе у томе случају, ако у нацрту будем нашао да имам што приметити.

М. Јосимовић. Пошто смо имали формално решење одбора да можемо са г. Смрекером уговарати о условима и хонорару за који би се он примио да буде руководилац ове грађевине, коју је пројектовао; то смо се са њим споразумели на ове услове, који су у овом уговору изложени. А као што рекох то је резултат нашег једно-годишњег преговарања и споразумевања. Сад само можете одредити неколико правника, да разгледају има ли што неумесно у овом уговору, са законске стране, па то да се исправи, у споразуму са уговорачем; а иначе начелно треба да кажете да ли овакав уговор усвајате.

Др. Марко Леко. Ово је врло важна ствар, а не би требало да се тако журимо. Кад је и сам г. председник казао да уговор, о коме је сад реч, није прочитао, то треба оставити ову ствар нерешену за другу седницу, пошто је већ и доцкан; а и ја би имао да учиним неке напомене.

М. Јосимовић. Мени је врло жао што г. Леко, који је као члан с нама заједно радио у комисији, где смо у много састанака ову ствар претресали, сада излази са одвојеним мишљењем, које нам до сад није исказивао. Ако хоћете тако да радимо онда нећемо никада свршити ове послове.

Председник. Ја мислим да би могли сад прочитати тај уговор, пошто није дугачак.

Мил. Марковић. Ми ни иначе неби могли овај уговор потписати док се не реши зајам од стране збора. Само можемо у начелу да га примимо, а кад збор одобри зајам, донде ћемо имати времена да видимо има ли још шта да се унесе у тај уговор или да се што год измени.

Мил. Јосимовић. И у самом уговору стоји то да он важи од дана кад се почне да ради. Само уговорач није хтео да остане без икакве обвезе с наше стране. Уговор важи кад се зајам одобри и рад отпочне. (Чита дотични члан). Дакле по овоме за њега је обвеза ту одмах чим потпише уговор, а за нас од дана кад га збор одобри и државна власт потврди. Има ту дакле ваздан услова — пошто, пошто, пошто... Ништа дакле не смета да се уговор усвоји, нити би било умесно противно учинити.

Председник. За успокојење свију нас да кажемо тако: ми овај уговор усвајамо, но ако имамо да учинимо још какву измену или допуну у њему, онда ћемо то изнети пред одбор да реши. (Врло добро).

Дакле слаже ли се одбор с тим мојим објашњењем да се тако овај уговор усвоји. (Слаже се.)

Мил. Јосимовић. Обраћам пажњу на тачку предлога по којој има да се изабере надзорна комисија.

Председник. Не морамо данас приступити избору надзорне комисије али усвајамо у начелу предлог да се нарочитој сталној комисији преда надзор над грађењем водовода с тим да она прими и претходне послове за канализацију, као што и пододбор предлаже. Прима ли то одбор? (Прима.)

Др. Марко Леко. Пре свега имам да одбијем прекор као да сам са оном отоичашњом напоменом о уговору имао намере да одуговлачим решење овога посла и да унесем неку забуну. Овај уговор, кад је прављен, правили су га они, који те послове најбоље разуму, и ми остали чланови комисије, који тим стварима нисмо толико вични били, дошли смо више мање на готов посао односно састава овога уговора, и с тога, врло је лако могућно да би имали још шта о њему рећи кад би га поново читали и узели у претресање. — Но неупуштајући се у то питање, пошто је начелно већ усвојен тај уговор, ја за сад имам да кажем да би овде, код предлога комисије, требало додати још једну тачку, која би по реду била 7-ма и која би гласила: да се истој комисији повери претходни рад за реконструкцију (поправку) садањег водовода. О томе истина нема спомена у уговору, па требало би о томе донети и нарочиту одлуку.

Мил. Јосимовић. То сам и ја сам хтео да напоменем, а кад је овако важна ствар на решењу, ако останемо овде и до поноћи, неће бити много. С тога ја сам мислио да изнесем још шири предлог но што је г. Леков, а тај је: да се оној комисији, која руководи овим послом, повери и старање о целом садањем водоводу и о његовој реконструкцији.

Председник. Да се овласти дакле комисија да изради план реконструкције садањег водовода и да тај план поднесе одбору на решење. Ја мислим да то можемо примити (Прима се).

Г. Јосимовић ми рече да би сад требало изабрати два три правника и ако хоћете још кога од одборника, који ће прегледати још једном предложени нацрт уговора. (Усваја се) — Онда изволте изабрати пет шест лица за тај посао. (Вирају.)

Изабрани су: Милутин Марковић, Јован Симић, Ђока Новаковић, Марко Леко, А. Одавић Ј. Тадић и М. Јосимовић.

Председник. Молим г.г. одборнике, ако још ко има да учини какве примедбе или напомене, према којима би ваљало предлоге пододбора изменити или допунити („Нема нико"). Онда оглашујем да је дебата исцрпљена и у исто време износим овакву редакцију за одлуке њене по свима предлозима комисијским и ономе што смо мењали и додали данас у седници (Секретар чита):

а.) да се ради неопходног грађења водовода и што скорије извршења осталих првенствено потребних великих реформа у престоници, од општинског збора издејствује одобрење за задужење до 10,000.000 динара ефективно, која ће се (задужење) чинити поступно, кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали;

б.) да се по зборском одобрењу зајма одмах предузме извршење новог водовода на основу пројекта који је набављен и усвојен одлуком одборском из седнице 10. марта т. г. Кн. Бр. 121;

в.) да се на потпуну израду водовода заједно са извршеним претходним радовима, са експропријацијом надзора при грађењу и у опште свима пословима и издатцима може утрошити до 2,000.000 — два милијона динара;

г.) да се грађење водовода изврши у општинској режији а у свему на начин као што је у реферату техничког пододбора од 30. јануара 1890. год. изложено с допуном још да питања у којима се надзорна комисија и општински Суд не би сложили, излазе на решење Одбору општинском;

д.) да се стручно руковођењо послова при грађењу водовода повери Оскару Смрекеру, и т га ради веже уговор, за који се усваја нацрт техничког пододбора, с тим, да председник у име општине са г. Оскаром Смрекером потпише уговор одмах ако комисија од г.г. М. Ј. Марковића, Ђ. Новаковића, Ј. Симића, А. Одовића, Др. М. Т. Лека и Ј. Тадића још једним прегледом даде мишљење да је усвојени нацрт уговора по општину у свему користан;

ђ.) да комисија која буде изабрана да грађење водовода надзирава на начин како је у извештају пододбора обележено, у најскоријем времену изради и план за реконструкцију данашњега водовода, и

е.) да се образује стручна комисија, која ће одмах питање о канализацији узели у претрес, те одбору општинском у што краћем року поднети предлог како да се набави пројекат за канализацију па и самој канализацији што пре приступи.

НОВЕ ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ

Извештај комисије за претходне радове око подизања нових зграда за основне школе у Београду.

(свршетак)

Распоред школа по крајевима доста је добар, јер су се оне онако отварале, како је потреба изискивала. На приложеном плану вар. Београда означена су места црвеним круговима где се садање школе налазе, и то:

1.) Код саборне цркве
2.) На теразијама
3.) На сави
4.) На дорћолу
5.) На зап. врачару
6.) На ист. врачару
7.) У палилули
8.) Код института (вежбаоница) и
9.) На јалији.

Комисија мисли да би се горњи распоред с малим изменама могао задржати.

Тако:

1.) Код саборне цркве да остане и где је на општин. земљишту.

Исто тако:

2.) На теразијама
3.) На дорћолу
4.) На зап. врачару
5.) У палилули
6.) Код вежбаонице.

За остале 3 школе општина нема свога земљишта, или није за школе подесно, и за то би га требало што пре набавити.

Тако на ист. врачару, досадање место за школу неподесно је, јер се не приближује средини тога краја, но је на самој периферији, а најподеснije место било би на размеђи између ист. врачара и енглезовца, јер новим рејоном обухваћен је и енглезовац у варош, па и у том крају треба дати школу. За тај крај требало би дакле купити један плац за школу, и то негде у београдској улици, око Грантовог имања.

Даље у савамали требало би купити плац за школу, и то на страни која је бари окренута, или насути један део баре, а могао би се и један део општ. земљишта на Зеленом Венцу за то употребити.

Напослетку за јалијску школу треба на згодном месту купити земљиште или би се могао употребити један део дорћолске пијаце.

Према броју ђака и раштрканости Београда, комисија налази да је потребно да се поред побројаних девет школа подигне још једна, по броју дакле десета школа.

Па како се крај железнице почео јаче насељавати, то би се и у том крају могла подићи једна школа, и то на тобџијској пијаци, где је место довољно пространо и за школу а и за пијацу.

Плац општински пак до краљеве вешернице, на који је комисија прво и помишљала да га за школу узме, не би био угодан, јер је земљиште врло стрмно.

Положај ових десет школа означен је на приложеном плану плаветним круговима

Према овоме распореду и предложеном броју школа, комисија налази, да би и за неколико година била подмирена потреба у школским зградама.

Но пошто становништво у Београду све више расте а и рејон је утврђен, то при зидању нових школа добро би било водити рачуна и о будућем знатнијем умножавању становништва београдског, и с тога, при подизању нових школа, треба зидови да буду толико дебели, да се може доцније још један спрат подићи.

Да би општина дошла што пре и до што бољих планова за школе, треба расписати стечај

Програм по коме би се стечај расписао ово би био:

Општини требају планови за подизање једне школе н. пр. у палилули за мушку и женску децу.

Плац је на општинском земљишту у палилули довољно велики, и зграда ће бити са свију страна слободна.

У згради треба да има 9 учионица, од којих ће једна

имати бар 70м² а могла би бити и нешто већа (ради Светосавске прославе.)

Веће учионице (5—6) биће дугуљасте 65 до 70м² (приближно размери 3 : 5), а мање 3 до 4 на броју 40—50м², треба да су више квадратног облика.

Поред сваке учионице мора да има мала гардероба. Даље 2 собе за учитеље и учитељке, које могу да служе и за библиотеку и учила, 2 собе и две кујне за 2 фамулуса. — Потребан број нужника. Један локал за гимнастику.

Улази за мушку и женску децу да су одвојени.

Зграда мора да је од тврдог материјала и да одговара: статичким, хигијенским економним и естетичким захтевима модерних основних школа.

Пројектант — Србин — треба да се у главноме држи правила, која је прописао г. министар просвете за грађење школа; од ових може да се одступи само ако би имало основа у новијим правилима за грађење школа, каква постоје н. пр. у Аустрији, Немачкој, Француској и т. д.

Тражи се:

1) Ситуациони план 1 : 200
2.) Потребан број основа 1 : 100
3.) Два изгледа (фасаде) 1 : 100
4.) 1 пресек 1 : 100
5.) 1 перенскгивни изглед
6.) Кратак опис пројекта
7.) Затворен куверат у коме ће бити име и адреса пројектанта, а на куверти какав мото.

Потребна обавештења о ситуацији даће инжињерско одељење београд. општине.

Димензије треба да су такве, да се доцније још један спрат подићи може.

Награде су I. 1000 дин. II. 800 дин. III. 600 дин. Општина може да откупи и друге планове који дођу на стечај а не би добили награду.

Чим се награде исплате, планови прелазе у општ. својину.

Извођење ће добити онај, чији се пројекат усвоји; а надзор може вршити иста грађевинска надзорна комисија, коју је одбор општински за водовод изабрао, и којој би имао да се дода још један стручњак (архитекта)

Општина може овај посао у режији да ради, а може да га преда предузимачу путем оферталне лицитације.

Чим се добију планови, који се имају поднети најдаље до 1. октобра о. г. одмах ће се приступити оцени. Резултат оцене треба саопштити одбору општинском што пре а најдаље до 15. октобра ов. год.

Планове ће оценити комисија, коју општ. одбор изабере и коју би по мишљењу стручњака требало изабрати пре расписивања стечаја.

У исто доба, корисно би било умолити г. министра грађевина да одреди комисију за преглед планова и једнога члана грађевинског савета, како би овај грађевинском савету могао одмах референсати своје мишљење и резултат комисијског рада.

По усвојеном плану могле би се подизати и друге школе за које има довољно простора са свију страна као што је у палилули, тако на дорћолу, код саборне цркве, на зап. и ист. врачару, тобџијској нијаци а може бити и на сави и на јалији.

Комисија мисли, да би од користи било како за општину тако и за учитеље и учитељке, да се подигну за њих и станови. Но само под тим условом, да ти станови буду сасвим одвојени од школа. У расправљање питања о становима, комисија није се упуштала, јер држи да је куд и камо претежније питање о школама, које не трпи одлагања и ваља га одмах решити.

Из овога већ што је довде казано и сувише јасно види се, да је за општину београдску од врло велике користи како с хигијенског тако и с економног гледишта да се што пре почну подизати нове школе, и према томе комисија има част предложити одбору да изволи решити:

1.) Да се овде у вароши на 10 места, као што се у овом извештају предлаже, подигну нове зграде за наше основне школе; и да се за ту циљ, ако је нужно, употреби уштеђена готовина из ранијих буџета, која се у општ. каси налази, а колико преко тога буде требало, да се набави путем зајма.

2.) Да се одмах за израду плана школ. зграде за Палилулу распише стечај, као што је у овоме извештају изложено, и

3.) да се председништво наше општине постара, да у што краћем року нађе нужнога земљишта за подизање школских зграда и у оним крајевима вароши, где за сада општина нема свога земљишта; а то је на сави. ист. врачару. и на јалији, па да о резултату тога рада, а према напоменама, које се односно тога питања у овоме извештају налаза, најдаље до 1. Августа ов. год. извести општ. одбор како би се и то питање на време решило.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

Тиме, што се морају градити канали за одвођење метеорске воде, изгледа као да је у опште решено и питање о канализацији једне вароши.

Међу тим у самој ствари није тако, јер често други обзири утичу јако на решење овога питања и услед тих обзира, а у млогоме и услед локалних прилика, постале су разне системе канализације.

Највећу тешкоћу, при решавању овог питања, чини *уклањане људских екскремената* из вароши.

Докле једни, с обзиром на то што се канали већ градити морају за одвођење метеорске воде, траже: да се у исте канале, заједно са помијама, пушта и садржина из нужника, дотле други, нешто из обзира на велику нечистоћу те садржине, а нешто са обзиром на вредност исте за гнојење поља, траже да се она, или нарочитим каналима или свакодневним извожењем, из вароши уклања.

Према стању у коме се сада налази питање о канализацији вароши, не може се рећи ни за једну систему да је применљива за *сваки* случај; већ, при решавању овог питања, треба увек узети у обзир локалне прилике, положај вароши коју треба каналисати, техничку и финансијску могућност извршења и на послетку и пољопривредну корист.

С тога дакле, да би се могли што сигурније одлучити за једну или другу систему, не треба се плашити ни рада ни трошка око испитивања поменутих прилика и штудија, јер уколико се претходни радови и штудије изврше потпуније, у толико ће одлука бити тачнија и решење питања савршеније.

Сем тога, треба имати на уму да ће, у случају неповољног решења овог питања, имати становништво да поднесе не само знатне новчане жртве, већ ће морати деценијално да трпи све непријатности и санитарне незгоде, које могу наступити услед хрђаво изабране системе канализације.

Да би и одбор општински могао познати суштину појединих система канализације, ми ћемо у главним потезима изложити све, за сада, примењене системе, а на завршетку казаћемо наше мишљење, која би система према нашим приликама, најподеснија била за Београд.

Све постојеће системе канализације, с обзиром на начин како се из вароши уклањају људски екскременти, могу се поделити на ове три групе:

I Система извожења.

и то:

1.) *Скупљање екскремената у рупама*;
2.) *Скупљање екскремената у судовима.*

II. Система сепарације или одвајања.

По овој системи одводе се екскременти из кућа нарочитим цевима или сами за се или заједно са водом која се у кући троши, а одвојено се одводи метеорска вода и подземна вода.

У ову групу долазе ове системе:

1.) *Лирнурова* система;
2.) *Берлирова* система;
3.) *Варингова* система;
и 4.) *Сонеова* система.

III. Система спирања.

По овој системи не задржавају се људски екскременти ни једног часа у обиталишту, већ се одма водом из нужника сперу у зато сграђене канале, одакле или:

1.) одилазе непосредно, са свом осталом водом из канала, у најближу реку, или;

2.) вода се из канала пушта у реку тек пошто се пречисти, било филтрацијом, било хемиским средствима, било разливањем по пољу.

Да у главноме опишемо ове побројане системе.

I. Система извожења.

По овој системи мора свака зграда имати или рупу или судове, где ће се екскременти скупљати и дуже или краће време држати, док се ван куће не однесу.

За тим морају, или појединци или општина, имати средстава за изношење екскремената, и на послетку мора се одредити место куда ће се екскременти ван вароши истоваривати и да ли ће се предузимати какве мере за дезинфекцију или прерађивање њихово.

1.) *Скупљање екскремената у руне.*

Најпростији начин скупљања екскремената је у просто ископаној руши, која се затрпа, кад се напуни, и друга копа.

Овај начин, може се рећи, био је до скора код нас најобичнији, а и данас има у Београду доста кућа са таквим рупама, које се, што више никад нити испражњују, нити затрпавају, јер сва течна маса из тих руна понире у земљи, кужећи сво околно земљиште, подземну воду и ваздух.

Да би се понирању нечистоће у земљу стало на пут, као и да би се становништво нагонило, да од времена на време извози нечистоћу из вароши, прописује санитетска полиција, готово у свима европским варошима, да се морају градити такве руне, из којих ни кроз дно, ни кроз стране, не може садржина њихова одилазити у околно земљиште. Полиција у исто доба одређује и запремину таквих руна, како би се осигурало уредно чишћење истих.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ.

Има већ више година како се питање о извођењу великих варошких реформа у београдској општини никако не скида са дневнога реда. За све то време општински одбори, претресајући га, покушавали су да га на своје начине и реше; али сви ти покушаји остали су до данас мање више безуспешни Замерало се што одбори општински нису збиљски радили на унапређењу Београда, већ су вечито решавали само о томе како би га требало уредити, неизвршујући ни једно своје решење.

Како се пак, за све време, од кад је у опште поведен говор о реформама у Београду, заиста није скоро ништа стварно урадило за извођење тих реформа, није чудо, што се са многих страна и данашњем одбору чине пребацивања, како све своје време проводи у бирању некаквих комисија за штудирање питања о извршењу великих општинских послова, а не приступа извршењу ни једног од тих послова. Али те су замерке неоправдане, јер су извесни претходни радови, без којих се не може ни приступити извођењу великих реформа, извршени тек под садашњим општинским одбором, што најбоље сведоче: извештај техничког одбора за извршење претходних радова за водовод вароши Београда, од 26. маја 1888. год., од 14. јула 1889. године, и од 30. јануара текуће 1890. године; извештај техничког одбора о калдрмисању вароши Београда од 18. маја 1890. године; извештај комисије о проучавању питања за грађење зграда за основне школе од 15. априла 1890. год; извештај техничког одбора о будућој канализацији Београда од 11. маја 1890. год. па напослетку, и овај извештај техничке финанцијске комисије.*)

Непуштајући се у даље доказивање: да су замерке чињене данашњем општинском одбору неоправдане, јер он желећи да зрело питање изнесе на решење, морао је радити са извесним планом, онако, како је и радио, ради смо да учинимо неке напомене сад, кад је одбор спремио све што је претходно требало спремити, вољан да приступи и извођењу великих реформа и кад је настао тренутак да грађани српске престонице донесу своју решавајућу одлуку о томе: хоће ли Београд и даље остати овакав какав је сад, или ће што пре подмирити своје неодложне потребе, те постати уређена варош, права престоница Краљевине Србије и дика и понос целокупног српства, на коју ће се угледати и остале вароши наше отаџбине.

Мало има београђана, који нису већ стекли уверење: да се Београд по своме уређењу и подмирењу варошких потреба, у многоме чему не може мерити ни са мањим суседним паланкама, а камо ли са другим престоницама, па ни са оним које су као престонице куд и камо млађе од Београда. Има их доста који увиђају, да је већ крајње време, да се приступи подмиривању оних општинских потреба, без којих данас ни једна уређена варош не може постојати, и које нам истичу за углед: Загреб, Темишвар Софију и друге вароши; али, биће их врло мало, који знају, шта те уређеније вароши троше годишње на подмирење својих општинских потреба.

Да би једанпут, већ и код нас сво грађанство било на чисто с тим, да се велике и животне потребе једне уређене варошке општине не могу подмиривати оваким и оволиким средствима коликим београдска општина данас располаже, изнећемо на овоме месту приходе и расходе неколико страних општина, које су по броју становника са Београдом или приближно једнаке или и мање од њега. Износимо званичне податке, које смо извадили из нарочито добивених буџета тих општина.

Тако:

	Имао је прихода свега:	Имао је расхода свега:
1.) Београд 40.000 станов.)		
1884 год.	око 567 000 дин.	567.000 динара.
1887 „	„ 694 897 „	694.897 „
1889 „	„ 778.588 „	778.588 „
2.) Загреб (25.000 станов.)		
1882 год.	1.010.504 „	1,169.183 „
1883 „	1.076 675 „	1 155.739 „
1884 „	1,065.498 „	1.119.357 „
2.) Софија (30.000 станов.)		
1888 год.	877.475 „	771.662 „
1889 „	1.742,965 „	2,616.555 „
1890 „	3,160.420 „	3 001·610 „
4.) Берн (40.000 станов.)		
1888 год.	1 539.213 „	1,511.134 „
1889 „	1,458.725 „	1,520.429 „
1890 „	1,541,328 „	1,570.663 „
5.) Женева (48 000 станов.)		
1887 год.	2,354 661 „	2,456.214 „
1888 „	2,271.084 „	2,366.097 „
1889 „	2,449.780 „	2,465.147 „
и		
6.) Ерфурт (48.000 станов.)		
1889 год.	3,580.854 „	3,321.202 динара.

Из овога табеларног прегледа, види се да је Загреб, који је са 15.000 становника мањи од Београда,

*) Сви они извештаји штампани су у општинским новинама, а неки одштампани и у засебне књижице.

1884 године имао око 287.000 дин. више прихода, а око 341.000 дин. више расхода но Београд 1889 г. Софија, пак, која је од Београда са 10.000 становника мања, имала је у 1889 год. скоро један милион динара више прихода, а 1,800.000 динара више расхода него Београд исте године. За 1890 год. предвиђено је у софијском буџету прихода 3,160.000 а расхода 3,001.610 дин. У каквој размери стоје ови приходи и расходи београдске општине, надамо се да види сваки.

Кад се по овим податцима срачуна, колико у којој варошн плаћа једна душа за подмирење варошки потреба, излази годишње да плаћа једна душа у Београду око 19 динара, у Загребу око 45 (1884. год. а сада више) а у Софији око 100 динара.

Па кад загребчани и софијанци могу да поднесу оволике жртве за уређење и унапређење својих вароши, онда треба и београђани да пристану, а ми се надамо да ће и пристати, на много мање жртве од горњих, ако су ради да подмире бар своје неопходне варошке потребе, јер то од њих захтева заповеднички, на првоме месту њихово здравље, а за тим њихово благостање и њихов углед.

Из горе изложених бројева може се сваки очигледно уверити, да се велики општински послови не могу извршивати без већих новчаних средстава а таква средства, београдска општина није у стању да одвоји од својих редовних, данашњих прихода, јер су ови недовољни и за подмиривање досадашњих редовних потреба. Због тога је, држимо, и већина грађана сагласна у томе, да за извршење великих варошких реформа, које су на дневноме реду, морамо начинити нарочити зајам.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗВЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗА ПРЕУСТРОЈСТВО АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОСТАЛИХ ПОСЛОВА У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

Комисија, одређена у седници одборској од 23. Фебруара т. год. од потписатих, ради преустројства администрације и осталих послова у општинској управи, довршила је поверени јој посао, и сада га износи Одбору.

Пре, него што ће комисија изнети Одбору целокупан рад, који се односи на преустројство, сматра за дужност да упозна Одбор у томе, какве је погледе имала комисија на ову ствар, и шта је за неопходно сматрала завести или преустроити у општинској управи.

Нов закон о општинама, основан у главноме на начелу самоуправном, изазива неопходну потребу у оваком преустројству, према чему подписани сматрају овако решење Одбора као таково, којим се условљава правилан развитак општине и њеног рада по новом закону.

Овим законом, проширен је и сам делокруг рада општинског, те по томе и потреба захтева, да се администрација у нечему преустрои а у нечему и допуни, као и да се нове установе заведу.

Комисија у своме послу кретала се једино у домашају прописа закона о општинама, а у вези са буџетом.

Зна се, да свако преустројство, и завођење нових установа, тражи и потребује материјалних средстава.

Без сумње, и ово преустроиство, које предлажемо, потребоваће материјалних средстава — издатака.

Зна се, да је Општини Београдској, која није у најбољим финансијским приликама, потребна и неопходна штедња. Но кад се узме у обзир то, да се у многим општинским пословима до сада није радило онако као што треба, да је било застоја у многим гранама општин. управе и послова њених, да се није поклањала довољна пажња прибирању општ. прихода онда држимо, да је за уређење општин. послова неопходно нужно жртвовати колико се год може, те да општина београдска, као општина престоничка, својим уређењем служи за углед и осталим општинама у земљи.

А кад се овоме дода још и то, да је новим законом проширен делокруг рада општин. власти, са чим се у неколико осигуравају и самоуправне слободе, онда је ван сваке сумње, да за све ово општина потребује већих жртава, но што је до сада у буџету предвиђено било.

Комисија, која се је подуже забавила на овоме послу, и свестрано испитала све околности и прилике, и оценила важност оваког једног преустројства — није пропуштала из вида те да се не предвиде и нови извори, које ће општина имати у делокругу свога рада по новоме закону, са чиме ће се знатно олакшати издатци који ће бити предвиђени завођењем нових установа.

Ово је комисија сматрала за дужност Одбору да напомене пре, него што изложи своје мишљење о преустројству.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Збор Оно што се толико година очекивало и са свих страна од општинске управе изискивало, ето једном и да се оствари.

Одбор општински, као што се види из објаве на првој страни овога броја, решио је да се од збора општинског издејствује одобрење за потребно задужење, а одмах за тим да се у име божје — једном у истини приступи извршењу великих реформа.

Ко год од грађана који имају право гласа на збору, жели упознати се изближе са овим питањем може бесплатно добити у деловодству општине штампани извештај техничко-финансијске комисије. У идућем броју проговорићемо коју више о овоме тако важном кораку општинске управе.

—

Канализација. Предлози комисије, која је поднела извештај како да се изврши канализација у престоници усвојени су на састанку одборском 18. ов. мс.

Претходним пословима за грађење канала приступиће се одмах како би и канализација могла бити извршена у што краћем року.

—

Остале исте. Одбор општински решио је у седници 14. ов. мес. да казне за пољске штете остану оне исте које су важиле прошле године.

—

Данас први пут. Према наредби општинскога суда а на основу закона данас је почело затварање радња и дућана у празничне дане.

Обзнана

(КОМИСИЈА ЗА КОМОРУ)

Разрез коморе на грађане београдске, који је раније и споразумно са општинском влашћу извршила војна комисија, објављен је преко „Српских Новина“, те се тако могло видети шта ко из Београда има на име коморе за војну потребу да да.

Да би сада комисија накнадно учинила исправке, према изјавама грађана чије имовно стање или није погођено или се до данас изменило, позивају се сви они грађани из Београда, који са разрезом коморе нису задовољни, да до краја овога месеца општинскоме Суду учине пријаву и поднесу доказе о своме имовном стању.

После овога рока неће се ничије жалбе ни примати ни расматрати

Из седнице Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. АБр. 743.

НАРЕДБА

(ЗА ПРОДАЈУ ХЛЕБА).

Таксу за продају обичнога хлеба одређиваће и на даље општински Одбор заједно са назначавањем мере (тежине) према цени; а за бели хлеб — Суд општине вар. Београда, на основу 13 тачке члана 37. зак. о општинама

наређује:

да се од данас продаје (бели хлеб) увек у потпуној тежини килограма.

Такса за бели хлеб за сада се неће одређивати, и по томе хлебари до даље наредбе продају белога хлеба могу вршити по цени, коју сами одреде.

Ко се не буде ове наредбе придржавао, и бели хлеб продавао у непрописној тежини, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. маја 1890. год. АБр. 750.

Стечај

При општини београдској упражњено је место бабице са кварт савамалски.

Пријаве с документима примају се до 20. о. м. а првенство имају Српкиње.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. год. АБр. 676

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — — 2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — — — — — 10 д.
3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 20 д.
4. За свирање женских (Damen-Capele) — — — — 30 д.

II.

1. За 1 играчку или забаву са играчком у локал. I-ог реда 30 д.
2. „ 1 „ „ „ „ „ „ II-ог „ 20 д.
3. „ 1 „ „ „ „ „ „ III-ег „ 15 д.

III

1. За панораму на дан — — — — — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — — — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпорхерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 8. до 15. Маја закључно пређило је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	10,360	Сена	5·—
	Брашна кукуруз.	—· —	4,630	Сламе	3·—
287,139	Пшенице	15·75	90	Коре брезове.	7·—
61,132	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
20,500	Ражи	14·—	97	Кајмака	110
	Крупника	—·—	4,986	Сира	45·—
63	Јечма	12·—	219	Лоја топљена	100
20,757	Овса	14·25	669	Масти	115
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
1,499	Пасуља	21·50		Сува меса	— —
4,769	Кромпира нова	17·—	2 64	Вуне неопране	116
	Арпацика	—·—	16,539	Свиња дебелих	82·50
508	Црна лука	18·—		Угљена камена	— —
	Бела лука	—	1,194	Ћумура дрвена	5·—
	Лука аршламе	—·—	90,845	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
	Крушака	—·	Литара		
458	Ораја	22·—	95,405	Вина црна	19 50
	Грожђа	—·—	150	Вина бела	30·—
	Шљива сирових	—·—	11,060	Ракије шљ. меке	26·—
	Сувих шљива	—·—		Ракије ком. љуте	—·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 22. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 27. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Према тачци В.) прописа о зборовима, Одбор општине вар. Београда у седници 24. ов мес. образовао је квартовне бирачке одборе за

ОПШТИНСКИ ЗБОР

који ће се као што је објављено под АБр. 821 држати

29. МАЈА 1890. ГОД.

Ти бирачки одбори састављени су овако:

а.) у кв. варошком

Председник: Андра Одавић, одборник општине.

Чланови: Соломон Азриел трговац, Коста Аврамовић сарач, Сретен Новаковић трговац и Милош Милошевић ликерција.

Заменици: Младен Љубинковић трговац и Аврам Нахман индустријалац.

б.) у кв. дорћолском

Председник: Јован Симић, одборник општине.

Чланови: Сава Ристић шпек., Никола Д. Кики трг., Спира Јаковљевић каф. и Милан Младеновић ковач

Замењеници: Јаков Дамњановић предузимач и Танасије Савић кројач.

в.) у кв. теразишком

Председник: Илија Цветановић, одборник општине.

Чланови: Гавра Бркић трг. Милош Обрknежевић ковач, Милан Белчевић опанчар и Радоица Шолајић сарач

Заменици: Илија Јаковљевић бакалин и Радојица Радоњић кавеција.

г.) у кв. савамалском

Председник: Риста Петровић, одборник општине.

Чланови: Јоца Шандоровић трговац, Мика Банковић шпедитер, Јев. Најдановић месар и Мил. Ж. Маринковић бакалин.

Заменици: Лука Ћеловић трговац и Антоније Ђорђевић бакалин.

д.) у кв. палилулском

Председник: Видоје Виторовић, одборник општине.

Чланови: Тома Лазаревић каф., Ђока Б. Вељковић земљоделац, Јеврем Марјановић земљоделац и Ђока Јовановић шпекулант

Заменици: Спира Петровић кафеција и Риста Крстић калдрмција.

е.) у кв. врачарском

Председник: Мата Јовановић, одборник општине.

Чланови: Ђура Милијашевић проф., Милан Поповић месар, Ђорђе Грбић каф. и Трајко Стојковић каф.

Заменици: Настас Димовић лебар и Алекса Миловановић кафеција.

Сем ових лица изабрани су, опет коцком, одборници општински г.г. Марко Велизарић, Ђока Димитријевић и М. Терзибашић за заменике председника квартовних одбора на случај да који од горе одређених председника буде спречен примити своју дужност на збору.

Обзнањујући овај састав бирачких квартовних одбора, у вези објаве од 18. ов. мес. АБр. 821, Суд општине вар. Београда у исто време, а на основу протумачења госп. министра унутрашњих дела од 11. јан. т. г. АБр. 238, ставља на знање грађанству да ће на овоме збору **29. маја**, имати право гласа сви они грађани који су платили данак до 1. новембра прошле године.

Од стране Суда општине вар. Београда 25. Маја 1890. год. АБр. 860.

XV НАРЕДБА

Пошто све већма наетупају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повиноавао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. Маја 1890. год. ЈАВр. 369.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ.

(НАСТАВАК)

Да би пак знали колики ћемо зајам правити, нужно је да претходно утврдимо, шта хоћемо да градимо и шта ће све то стати. Али пре но што приступимо излагању послова, које треба овом приликом што пре извршити, и сума, које су нам за то потребне, имамо да напоменемо, како се ти послови деле:

1.) На послове, које општина према постојећим законским прописима мора у најкраћем року извршити, као што су: школе и кланица;

2.) На послове, који се из здравствених обзира морају што пре извршити, јер не трпе одлагања, као што су: водовод, канали и опет кланица;

3.) На послове, који се у интересу трговине, а тиме и у интересу унапређења целе вароши, морају што пре извршити, као што су: утврђење обале, трговачка слагалишта и сточна пијаца;

4.) На послове, који се морају што пре извршити у интересу угодног саобраћаја, удобности и сигурности грађана, као што су: нивелисање улица, калдрмисање и осветлење, и напослетку

5.) На послове, које општина у интересу својих редовних прихода и свога угледа треба да изврши, где спадају: кланица и зграда за варошки суд.

1 Школе.

Да зграде, у којима су основне школе сад смештене, не одговарају ни приближно прописаним правилима, биће познато скоро свима грађанима, који шаљу своју децу у школе, или који су имали прилике да у њих и сами улазе. Шта више две су од њих и паду склоне, и само се има благодарити трпељивости господе министара просвете и црквених послова, што нису до сад већ и затворене. Да овакве школске зграде не служе на част и понос престоничке општине, признаће нам сваки.

По закону о грађењу зграда за основне школе, општина мора у најкраћем року саградити удобне школске зграде.

Одбор општински желећи да испуни своју дужност и у погледу подизања нових прописних и удобних школских зграда, изабрао је нарочиту стручну комисију за проучавање питања о подизању нових зграда за основне школе, ставив јој у задатак: да она одреди колико ће се и каквих зграда подизати, на којим местима, и да поднесе приближан предрачун.

15. Априла тек. год. комисија је поднела о томе извештај са предлозима које је општински одбор са малим изменама и усвојио. *)

Према томе извештају одбор је решио да се гради 10 школски зграда и то на овим местима:

1) код саборне цркве,
2) на теразијама,
3) на дорћолу,
4) на западном врачару,
5) у палилули,
6) код вежбионице више женске школе,
7) на источном врачару,
8) у савамали,
9) на дунаву (на јалили) и
10) на топчијском тргу.

Како општина има свога земљишта за 7 школа, потребно је да се купи земљиште само за 3 школе, и то у савском крају, на ист. врачару и на Дунаву.

Са обзиром на прописе о грађењу зграда за основне школе, које је издало министарство просвете и црквених послова, са обзиром на потребни број учионица према броју ђака, и на величине тих учионица и осталих потребних просторија, са обзиром на потребну резерву у учионицама, са обзиром на то, пошто се код нас грађевине зидају и колико су стале сличне грађевине у другим европским варошима, и, на послетку с' обзиром на то: да се мора куповати земљиште само за три школе, комисија је нашла, да ће нам за зидање 10 нових школских зграда у Београду, и куповање три плаца, требати 900.000 дин.

Ако рачунамо на овај капитал, годишње 6% интереса и 2% отплате, требаће нам годишње 64 до 72 хиљаде динара, па да добијемо школске зграде какве доликују једној престоници и да их са свим исплатимо за 23 и по године.

Пошто школе долазе у ред оних установа, које не дају никакав приход, мора се сума од 64 до 72 хиљаде динара подмиривати из општинског буџета.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Види штампан извештај комисије за предходне радове око подизања нових зграда за основне школе у Београду. — од 15. Априла 1890 године.

Рад општинског одбора

XXII. РЕДОВНИ САСТАНАК

30. априла 1890. год.

Били: Председавао члан суда г. С. Карапешић; чланови одбора: г.г. Ф. Васиљевић, Р. Петровић, Ј Станковић. К. Б. Михаиловић, М. Јовановић, М. Капетановић, Др. М. Т. Леко, К. П. Михаиловић, М. Николић, А. Шток, И. Цветановић, М. Велизарић, Р. Драговић, Н. Л. Милишић, М. Р. Маринковић, К. Д. Главинић, М. Цветковић, С. Ј. Аврија, С. Х. Милићевић, М. Јанковић, Н. Р. Поповић, А. Одавић, Ј. Ђ. Големовић, М. Ј. Марковић. Љ. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, В. Витровић.

I.

Пре преласка на дневни ред, прочитан је записник одлука из седнице 24. ов. мес. и усвојен без измена.

II.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај комисије која је имала у задатак да проучи питање о подизању потребних зграда за основне школе, и да је данас добивен и акт од Господина Министра просвете којим се општина позива да даде зграду за основну школу у Топчидеру, пошто и она спада под Београд.

По саслушању извештаја комисије а и акта Господина Министра, претресано је да ли треба одмах узети у решење предлоге комисијске, пошто је за последњих неколико година питање о грађењу школа довољно сазрело, а иначе толико

пречно, да се одлука не треба ни у колико да одлаже; или је потребно да се претходно извештај комисије публикује па потом узме у решење. Како је ово друго мишљење преовладало из разлога што је радња одборска на великим предузећима увек до сада предавана јавности а извештаји штампани пре решавања — Одбор је одлучио: да се извештај комисије одмах наштампа а затим сазове састанак, на коме ће се предлози комисијски узети у решење.

N. B. До седнице рачуноводство да спреми извештај о стању благајне општинске и покаже колико се налази стварне готовине.

III.

Према акту Госп. Министра нар. привреде (АБр. 620.) кандидовани: за чланове контролнога одбора управе фондова г.г. П. Милушић, Милорад Стефановић и Јован Јелкић трговци и за заменике: Глиша Јосиповић, Петар Радовановић и Милан Ж. Маринковић трговци.

IV.

Председништво саопштава да је општински Суд добио други акт са преко 3.50 потписа којим грађани траже да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу, без икаквог ограничења. У исто време износи и изјаву закупца „Зеленог Венца" којим пристаје на раскид уговора са општином, на случај да Одбор нађе, да ће се општина штетити тиме ако Зелени Венац буде проглашен за слободну пијацу а закупац остане у праву докле уговор не истече.

Погледом на законски пропис који иште да сваки од потписника буде пуноправан грађанин, с правом гласа на збору — Одбор је решио: да г.г. Др. М. Леко и Раденко Драговић изврше преглед потписа и као повериоци одборски констатују имали на молби довољан број пуноправних грађана, да би се молба могла уважити.

Према овоме изјава закупца Зел. Венца није се могла ни узимати у решење.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

Како се доказало, да и кроз цементом озидане рупе, нечистоћа ипак у околно земљиште пролази, то једно с тога, а друго и због непријатног и шкодљивог испаравања из тих рупа, а нарочито због смрада и непријатности за време испражњивања истих, данас се у многим варошима и грађење таквих рупа, дозвољава само изузетно.

У оним варошима пак, где такве рупе постоје, обраћа се нарочита пажња, на начин испражњивања садржине из тих рупа.

Најпримитивнији, а у исто доба и најгори начин испражњавања, јесте нама добро познато црпење шафољима и преручивање у бурад, која се, често отворена, колима извозе ван вароши, остављајући по улицама не сумњиве доказе о извршеном послу. Да би се ове непријатности отклониле, као и да би се чишћење могло и дању вршити, данас има разних машина, помоћу којих се садржина из рупа црпе, или парном снагом у потпуно затворена кола, или да би се уштедио транспорт црпље и парног казана, исцрпе се из кола ваздух ван вароши, и таква са разређеним ваздухом кола, доведу цревима од гуме у везу са рупом, из које услед притиска спољњег ваздуха, покуља садржина у кола.

И овај је начин, као што је познато, код нас опробан, али са каквим успехом, види се из извештаја бившег председника општине г. Др. Владана Ђорђевића.

2. Скупљање екскремената у судове.

Да би се екскременти што краће време задржавали у кући, као и да би се избегле тешкоће и непријатности око извожења истих, заведено је, у неким варошима скупљање екскремената у свакој кући, у нарочито за то начињену бурад или канте. Такви се судови или сваког дана или сваког четвртог дана извозе и замењују празним. У првом случају узимљу се канте од 40 до 50 литара запремине, а у другом бурад од 100 до 150 литара.

За извожење судова имају нарочита кола.

При свем том што је овај начин млого бољи од првог, ипак има са њиме заједничкуману, која чини и један и други начин неупотребљив за веће вароши. Та мана је у томе, што и за испражњавање рупа и за изношење судова, треба, готово по све дневно, велики број кола. Како је пак транспорт колима на већа отстојања скуп, то је и сама система извожења скупа, а нарочито у оном случају где се екскременти не могу продавати у близини вароши или преносити железницом у удаљеније крајеве. Но и том случају потребни су нарочити вагони за транспорт, за тим машине за преручивање у вагоне и на послетку велики резервоари у близини станице, ради прикупљања за оно време кад се поља не ђубре.

Ако додамо још, да поред ових редовних издатака за извоз, морају се чинити издатци за зидање рупа у којима ће се екскременти скупљати, или за зидање простора, где ће се судови држати, као и за зидање канала, којима ће се одвозити помије и метеорска вода, онда је очевидно, да је ова система не само скопчана са млогим непријатностима већ и скупа.

Тако на пример за Београд, ако рачунамо да једна озидана помијара кошта 300 дин. и да има до 5000 кућа, коштало би Београђане на 1500000 динара, поред издатака за грађење канала и поред плаћања сваке године до $1^1/_2$ милиона, испражњивање помијара. Зидане ћелице за бурад, са извожењем стале би још скупље.

Они који ову систему препоручују, тврде да се не само знатан део трошкова исплаћује, већ и извесна добит има, продајом екскремената за ђубрење.

Ну у том случају трошкови постају још већи, јер се екскременти морају прерадити т. ј. ослобађањем од сувишне воде удесити за ђубрење. Јер тврди екскременти имају до 75%, а мокраћа до 95% воде, а само 25 односно 5%, материја за ђубрење.

(НАСТАВИЋЕ СЕ.)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Ко има право. У грађанству, као што смо с више страна извештени, различито се тумачи и погрешно схвата ко има право гласа на збору 29. ов. мес.

Обраћамо пажњу на завршну реченицу данашње објаве о саставу бирачких квартовних одбора, у којој је реченици дато објашњење ко има право гласа на овоме збору.

—

За пијаце. Наредба за пијачне продавце, коју данас објављујемо, важиће све дотле докле се не обзнани да је престала потреба да се продавци по њој управљају.

Сува рана, која се продаје на пијацама, може остајати и преко наредбом одређеног времена, али се мора склонити и покрити онако како је то раније прописано.

Распоред

годишњих испита у београдским осн. школама

I У Палилули.

25 Маја у IV разр. мушке школе
4 Јуна пре подне у III разр. мушке школе.
по подне у I разр. I одељ. муш. школе.
6 Јуна пре подне у II разр. мушке школе.
по подне у I разр. II одељ. мушке школе.
7 Јуна пре подне у I разр. женске школе
по подне у II разр. „ „
8 Јуна пре подне у III разр. „ „
по подне у IV разр. „ „

II На Дорћолу.

1 Јуна у IV разр. мушке школе
4 „ „ III „ „ „
5 „ „ IV „ женске школе
7 „ „ III „ „ „
8 „ „ II „ мушке школе
9 „ „ I „ „ „
11 „ „ II „ женске школе
12 „ „ I „ „ „

III На Јалији.

18 Јуна у приправном разр. муш школе
19 „ „ III и IV разр. женске школе
20 „ „ I и II „ „ „
21 „ „ II разр. мушке школе
25 „ „ I „ „ „

IV На зап. Врачару.

29 Маја пре подне у IV разр. I одељ. мушке школе
по подне у I разр. II одељ. „ „
4 Јуна у III разр. I одељ. мушке школе
5 „ „ II „ I одељ. „ „
6 „ „ II „ II одељ. „ „
7 „ „ I „ I одељ. „ „
8 „ „ IV „ женске школе
11 „ „ III „ „ „
13 „ „ II „ „ „
14 „ „ I „ „ „
15 Јуна у топчидерској школи

V На ист. Врачару.

11 Јуна у I разр. женске школе
13 „ „ II „ „ „
15 „ „ III и IV разр. женске школе
17 „ „ III раз. II одељ. мушке школе
19 „ „ IV разр. II одељ. „ „

VI. На Теразијама

5 Јуна пре подне у I разр. I одељ. мушке школе
по подне у II разр. I одељ. „ „
6 Јуна пре подне у II разр. II одељ. мушке школе
по подне у I разр. II одељ. мушке школе
7 Јуна пре подне у I разр. женске школе
по подне у II „ „ „
8 Јуна у III разр. мушке школе
14 Јуна у III разр. женске школе
15 Јуна у IV разр. женске школе
20 Јуна у IV разр. I одељ. мушке школе
21 Јуна у IV разр. II одељ. мушке школе

VII На Сави и вежбаоници В. Ж. Школе.

26 Маја у IV разреду мушке школе
11 Јуна у II разр мушке школе
12 „ „ III „ „ „
13 „ „ II разр, женске — вежбаонице
14 „ „ I и II разр. женске школе
15 „ „ I разр. мушке школе
16 „ „ III и IV разр. женске школе
18 „ „ I разр. вежбаонице
19 „ „ III и IV разр. вежбаонице

VIII Код саборне цркве

28 Маја у IV разр. мушке школе
30 „ „ I „ „ „
31 „ „ II „ „ „
1 Јуна у III „ „ „
18 „ „ I разр. женске школе
19 „ „ IV разр. „ „
20 „ „ II „ „ „
21 „ „ III „ „ „

Испити ће почињати пре подне у 7 а после подне у 3 часа.

Моле се чланови школских одбора и њихови замењеници, да изволе тачно долазити на испите.

Из седнице Гл Шк. Одбора Бр. 42. 24. Маја 1890. год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊ ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12 „
в). мала гробница	555 „
г). већа гробница	967 „
д). велика гробница	1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,00 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 16. до 23. Маја закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	10 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	10 к. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	9,140	Сена	5·—
	Брашна кукуруз.	—·—		Сламе	—·—
182,963	Пшенице	15·50	2,905	Коре брезове.	9·—
71,457	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
1,341	Ражи	10·—	122	Кајмака	115
1,626	Очињака	2·50	7,481	Сира	42·—
733	Јечма	12·—	360	Лоја нетопљена	75·—
22,597	Овса	14·—	333	Масти	114
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
2,301	Пасуља	19·50		Сува меса	—·—
5,598	Кромпира нова	16·—	123	Вуне неопране	110
	Арнаџика	—·—	22,993	Свиња дебелих	80·—
3,864	Црна лука	18·—		Угљена камена	—·—
	Бела лука	—·—	215	Ћумура дрвена	8·50
	Лука аршламе	—·—	64 350	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
	Крушака	—·—	Литара		
35	Ораја	30·—	86,665	Вина црна	20·—
	Грожђа	—·—	577	Вина бела	26·—
	Шљива сировић	—·—	17,556	Ракије шљ. меке	26·50
	Сувић шљива.	—·—	360	Ракије ком. љуте	50·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 23. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Уторак 29. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОПШТА КОРИСТ

Од онога доба, кад је први пут покренуто питање о извршењу првенствено потребних реформа у Београду, па до последњих дана, било је и у јавним грађанским круговима и у штампи, сувише прекора, што представништво општине једном у истини не прилази стварним радовима, извођењу тако званих «великих послова.“ На првоме месту лоше здравствене прилике, које су истина поникле из раније, али у којима смо без нужде проживели ако не више оно читав деценијум, одавна су императивно налагале да се не губи ни часак, него живо прије извршењу бар онога што је најпотребније. Тако није урађено, а данас је од споредне важности говорити о томе јесу ли и какви узроци стојали на путу да представништво општине развије своју радњу снажно и брзо. Место тога, да се задржимо на једноме другом факту.

Два су пута којима су се у извршивању својих реформа служили други, до сада уређени европски градови. Једним, радови су предузимани лако и брзо, без великог претходног испитивања: да ли ће корисније бити да се посао сврши на један или други начин. Пошто — пото, хтело се што пре доћи до користи од установе, па се није губило време, као што се није ни бојало предавати радове у повластицу склапаним предузимачким удруженима на несравњено велику корист њихову. Другим путем, радовима се приступа тек тада, кад се посвршавају претходни послови, кад је ма у најужем оквиру испитано што је било нужно, и на тај начин постављено основно уверење, да ће између проучаваних, изабрани пут бити рационалнији, стати мањих жртава а донети већих и сигурних користи.

Нема сумње да први пут брже циљу води, и њиме се донекле оправдано морају служити градови, који теже, или којима припада право, да постану културно-национални или економско-трговински центри.

С овог гледишта требало је дакле и представништво нашега града реформе што пре да предузме и што скорије их изведе; али када тако није урађено, накнаду ваља гледати у томе, што се данас у извршење реформама неће улетети, него ће се извођењу њиховоме приступити на основу претходних довољних студија, и то не посредством повлашћених друштава или појединих лица, него у сопственој управи.

За сваког грађанина ово може бити само пријатан факат, у толико више, што је на овај начин створена могућност да се реформе изведу са што мање жртава, дакле и са мање терета на грађанство.

*

Ми се добро сећамо колико је много замерања било „што преставништво с реформама оклева“, а исто се тако сећамо да је партијска тесногрудност врло често спречавала да се дође до опште сагласности чак и у решавању чисто општинских питања, подједнако важних за све кругове грађанства.

Данас преставништво престонице излази пред грађанство са предлозима да и збор општински одобри, да се извршењу реформа може приступити на основу изведених студија, посвршаваних претходних послова, пројектованих сигурних финансијских извора, и по реду и плану који је начелно утврђен.

Пут је овај за који се и грађанство на раније држаним конференцијама изјаснило; али независно од тога са колико више сагласности на данашњем збору буде донесено решење, значиће да је толико већа грађанска готовост, да се у решавању локалних питања, подједнако значајних за све нас, иде једино за девизом: *општа корист*.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

(НАСТАВАК)

2. Кланица

Да садања клаћница не одговара ниуколико потреби Београда, и сувременим здравственим захтевима, како по њеном уређењу, тако и по месту где је подигнута, знају добро сви Београђани, а најбоље становници дунавског и палилулског краја.

Из оправданих санитетских разлога, надзорна власт наредила је, да се садања кланица измести, и на згоднијем месту сагради, с тога београдска општина хтела не хтела мора градити нову кланицу, а кад је већ гради, треба да је сагради тако, да она одговара свима модерним захтевима једне уређене кланице.

Грађење модерне кланице стаће општину прилично новаца, али поред тога што ће сви касапи добити прилику да заклану стоку уреде и прераде (као што треба, а јевтиније но данас, потребне суме за плаћање интереса и отплате, неће пасти на терет општинског буџета, јер се кланице свуда, где год су подигнуте, саме својим приходима исплаћују; а осим тога и приход од касапске аренде биће знатно већи, кад се сагради модерна кланица, јер ће тада бити са свим

забрањено клање стоке по вароши, па ће се аренда много тачније и савесније наплаћивати, и неће моћи бити оволиког криумчарења колико га данас има.

Како немамо израђен план и предрачун за нашу будућу кланицу, то да би одредили суму која ће нам требати за њу, употребићемо званичне податке о томе: шта су стале кланице у другим европским варошима, које су по броју становника и осталим приликама са Београдом сличне. Из следеће таблице, у којој су изложене цене обухватиле све суме издате за набавку земљишта, за зидање зграда, набавку и намештање свог прибора са машинеријом, равнање земљишта и грађење потребних путова, види се колико су стале кланице у тим варошима, тако:

БРОЈ	МЕСТО	КОЛИКО СТАНОВНИКА ИМАДЕ	КЛАНИЦА ЗАУЗИМА ПОВРШИНУ У АРИМА	КОЉЕ СЕ ГОДИШЊЕ			УКУПНА ЦЕНА У ДИНАРИМА
				КРУПНЕ СТОКЕ	СИТНЕ СТОКЕ	СВИЊА	
1	Бохум	29000	64·8	2616	7837	4722	283875
2	Лигниц	31000	56·2	2203	13653	7205	235000
3	Ерфурт	48000	93·8	6000	25000	12000	436621
4	Базел	52000	140·0	5819	9710	6444	462000
5	Диселдор.	80700	92·0	7491	15361	11288	592500
6	Штрасбур	100000	75·25	9700	29020	20000	321997
8	Београд	40000	?	694	29574	16311	?

Како је при грађењу једне модерне кланице од решавајућег утицаја на величину и цену њену број стоке, која се код нас коље сад, и која ће се клати доцније, можемо рачунати са довољном сигурношћу, да ће нам за београдску кланицу, постављену на најподеснијем месту са сточном пијацом, за сада за сам Београд требати највише 600.000 дин.

За ових 600.000 динара потребно је годишње ако рачунамо 6% интерес и 2% отплате, 48.000 динара, а толику ће суму кланица врло лако дати из својих прихода.

3. Водовод.

Питање о водоводу свршено је потпуно, јер већ имамо пројекат и тачан предрачун, по коме ће водовод стати 2,000.000 дин. *).

Чим се набави новац, водовод се може одмах одпочети. Сумњамо да у Београду има грађанина, који није на чисто са тим, да се водовод мора градити, (јер се данашња оскудица у води не може више трпети) и да се потреба у доброј и довољној води, за све приватне и јавне потребе, може подмирити само модерним водоводом.

Ако и овде рачунамо 6% годишње на име интереса и 2% одплате, онда нам за 2,000 000 треба 160.000 динара. Ова сума са сумом потребном за одржавање водовода, неће пасти на терет редовног буџета општинског, нити ће грађење оптеретити, јер Београд и данас плаћа само за савску и дунавску воду на 200.000 динара. Свуда у свету воловоди исплаћују сами себе, па се по себи разуме да ће се морати и београдски водовод сам исплаћивати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Види штампане извештаје сталнога одбора за извршење претходних радова за водовод вароши Београда.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

За ово прерађивање има више метода.

По једнима се додаје екскрементима негашен креч и прах од угља или торфа, те тиме добија густа маса, која на ваздуху губи велики процепат воде и тиме постаје удеснија за ђубрење.

По другима, мешају се екскременти ван вароши заједно са ђубретом из кућа и са улица, па онда остави да на ваздуху што већи део воде испари.

Трећи опет снабдевају сваку кућу са нарочитим пећима у које екскременти долазе и чврсти делови сагору а мокраћа испари.

Неки опет излажу екскременте дестилацији и тиме добијају светлећи гас, са осталим споредним продуктима, као: амонијак, тер, олај и др.

На овај је начин осветљена гостионица код Париза у Бреслави.

Напослетку има их, који мешају екскременте са прашином од торфа, са струготинама и сличним отпадцима, па из те масе граде у форми цигала гориво, а пепео од тога, употребљују за ђубрење.

Да ли се и којом од тих метода збиља постизава какав приход, нема поузданих извештаја. У опште пак може се рећи, да се једва исплаћују и трошкови око прерађивања, а камо ли остали трошкови.

У кратко дакле, с обзиром што по овој системи остају људски екскременти, дуже или краће време у самом обиталишту, те тиме пуне просторе наших станова, шкодљивим и непријатним гасовима, као и стога што је зидање рупа или ћелица скупо, извожење ђубрета непријатно, скупо и за сабраћај по варошима неугодно, и што се поред тога морају градити канали за одвођење помија и метеорске воде, неможе се ова система извожења препоручити ни са хигијенске, ни са финансиске стране.

II. Система сепарације

У намери да се уклоне мане системе извожења, као и у оним случајевима где, из буди којих узрока и разлога, није могуће извршити систему спирања, поникле су разне системе за одвођење нечистоће, метеорске воде и подземне воде сваке за се.

Да укратко изложимо те системе.

1. Лирнурова диференцијална система.

Ова система, која до сада није још нигде потпуно извршена, састоји се из три врсте цеви по свима улицама.

Једна врста или група цеви служи специјално за одвођење садржине из нужника, друга за одвођење метеорске воде и воде која се по кућама употребљује, и напослетку трећа за одвођење подземне воде.

Сем тога, особина је ове системе и у самом начину одвођења екскремената из појединих кућа и из вароши, у намери да се они одрже у фришком стању и са што већом коришћу продају за ђубрење поља.

То одвођење врши се пнеуматичним путем на овај начин:

Цела се варош подели на неколико квартова или одељака, и у сваком кварту, обично на раскрсници главних улица, постави испод калдрме по један потпуно затворен гвозден резервоар, од тих резервоара гранају се, с једне стране по појединим улицама, цеви, у које улазе цеви из појединих зграда, односно њихових нужника; с друге стране, од сваког таквог резервоара иду шире цеви ван вароши у један велики резервоар, који је такође потпуно затворен.

Помоћу ваздушне црпке, која се код главног резервара налази и коју покреће парна машина, црпе се и разређује ваздух у главном резервоару и у цевима, које у исте улазе. Отварањем и затварањем одговарајућих славина на уличним и кућним цевима, разређује се ваздух и у појединим уличним резервоарима и у свима поменутим цевима тако, да услед притиска спољњег ваздуха, кроз седишта у нужницима, појури сва садржина из кућних и уличних цеви у уличне резерваоре, а одатле у главни резервоар.

На тај начин чисте се сваког дана сви нужници, као што изгледа без икакве досаде, и садржина њихова уклања брзо из вароши, одакле се или товари у кола и по пољу расипље или се прерађује.

Ну, овај у принципу веома чист начин одвођења екскремената има таквих недостатака, због којих се ретко где и то само делимице примењује. Тако, пре свега захтева се код овог начина брижљиво спајање појединих цеви и потпуна извежбаност и савесност при црпењу ваздуха и отварању и затварању славина, јер и најмања повреда цеви или небрежење у раду, може учинити, не само цео начин илузорним но, као што се већ дашавало, може садржина из нужника узети обратан правац, па у место да иде у резервоаре, да јурне кроз седиште у сам нужник.

Даље овај начин одвођења захтева читаву фабрику за прерађивање екскремента и известан број лица за продавање прерађених екскремената.

Сем тога, потребне су још две мреже цеви, једна за одвођење метеорске воде а друга за одвођење подземне воде.

С једне стране дакле, суфтилност самог начина одвођења екскремената, а с друге стране потреба још две мреже цеви и скупо обдржавање истих, чини те ова система није ни са хигијенске ни са финансиске стране пробитачнија од осталих а нарочито не за оне вароши, које неби могле рачунати ни на какву продају прерађених екскремената.

2. Берлирова пнеуматична система

Ова система основана је на истом принципу на коме и Лирнурова, с том само изменом, што овде отпадају резервоари по појединим квартовима, али се међу тим свака зграда снабдева са два апарата, од којих један служи за пречишћавање или управо за прорешетавање садржине из нужника, а други за аутоматичка испражњавања те садржине у цеви, из којих се ваздух црпе и кроз које се сва садржина одводи ван вароши.

Тиме већ, што поред осталих трошкова Лирнурове системе мора, по овој системи, свака зграда набављати још и поменута два апарата, и што, бар сваки осам дана, мора нарочита послуга прорешетавати садржину из нужника, не може се ни ова система као ни Лирнурова препоручити за канализацију целе вароши.

(наставиће се)

РАДИ ОБЈАСЊЕЊА.

29. Мај 1890.

Питали су нас неки грађани: мисли ли општина да свих 10,000000 дин. потребнога зајма узме од једном и то одмах?

Из отштампаних стенографских бележака одборске радње и записника одлука одборских, и из растурених извештаја техничко-финансијске комисије, сваки је грађанин имао прилике да се детаљно обавести о начину на који ће се зајам правити и употребити.

Свима се реформама не може једновремено приступити и по томе није потребно да општина цео зајам 10,000.000 од један пут дигне.

Не треба дакле ни мислити да ће општинска управа дизати непотребне суме па да јој новац безкорисно лежи.

Одлука одборска из седнице 20 Мар. т. г. гласи:

„Да се ради неодложног грађења водовода и што скоријега извршења осталих првенствено потребних вел. реформа у престоници од општинског збора издејствује одобрење за 10,000.000 динара ефективних, које ће се (задужење) чинити кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали.“

Ова одлука одборска даје свакоме најбоље објашњење.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Извори. Каквим ће се изворима општина послужити за амортизацију зајма, који ради извршења великих реформа буде учињен, показано је у извештају техничко-финансијске комисије.

Поводом питања, које су нам учинили неки грађани напомињемо и на овом месту, да се трошарина неће заводити у целокупном пространству, него само за извесне предмете, па на тај начин прибирање њено стаће незнатних сума, пошто се не мораја установљавати станице и трошаринска материјална граница дуж градске међе.

На извесне предмете наплаћиваће се она у самом граду, по радњама и стоваришитима.

—

Разаслан. Извештај техничко-финансијске комимисије ш ампан је у 5000 књижица и разаслан свима редакцијама, надлештвима за чиновнике и еснафима за све чланове. Исто тако растурен је и у грађанству.

Читаоци добијају тај извештај као прилог, пошто до дана збора цео није могао изаћи у листу.

—

Збориште. Гласање на данашњем збору, врши се на овим местима:

а) *за кварт варошки* — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) *за кварт теразијски* — у теразијској м. школи (улица 2 јаблана).

в) *за кварт дорћолски* — у основној мушкој школи (душанова улица).

г) *за кварт савамалски* — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта).

д) *за кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) *за кварт врачарски* — у основној мушкој школи пријепољска улица спрочу војне болнице).

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Зајам вароши Букурешта. Општини букурешкој потребан је зајам од 16,000.000 дин. Упис је испао огромно већи. Тако уписано је у самој општини 12,000.000 динара, код Народне Банке 120,700.000 дин., код филијала Народне Банке 10,000.000 дин., код Румунске Банке 119,000 000 дин., код Банке Елиас 84,000.000 код Банке Зерленти 90,000.000 дин., код филијала Румунске Банке 3,500.000 дин. Свега 430,200.000 дин. Уписи, који не могу да се смање, износе само један милијун динара. Према томе, удео, који припада другим уписницима, износи само 3½ % од уписаних сума. Гаранција од 5%, коју уписници имају да положе при упису, износила би до 22 милијуна, т. ј. до 6 милијуна више него уписани зајам, кад би то јемство било стварно исплаћено. „Либерте Румен“ тврди, да је јемство положено само од оних, који су се уписали у „Народној Банци“ и у општини. Друге куће задовољиле су се са гаранцијом од ½ %, а примани су уписници и без гаранције.

—

Зајам Софије. Општинске новине у Софији објављују у своме 46. броју од ове године уговор закљученога зајма од 10,000.000 динара, са лондонском банком „Anglo-Foreng.“

Зајам ће се употребити на водовод канализацију и подизање купатида првенствено.

Јавна захвалност

Г. Едија Були, трговац овдашњи, поклонио је 200 дин. општинској благајни с налогом да се поделе сиротињи београдској приликом венчања његова сина Бенцијона.

На овом лепом дару и племенитом помагању невољних, изјављује се г. Були најусрднија захвалност.

НАРЕДБА

Законом о замени у параграфу 364 казненога закона, који ступа у живот 17-ог ов. мес., прописано је:

а.) да се у недељне дане, као и на први дан Божића, на Богојављење, на Велики петак, на Спасовдан, на Преображење и о свима народним празницима, који су у шематизму обележени, — не смеју држати отворене радње и дућани, нити у њима радити и пазаривати,

У остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, не смеју се радње отворене држати нити у њима радити и пазаривати за време службе божје.

Кафеције, механције, хлебари и месари, не могу држати отворене радње нити у њима радити за време службе божје.

Објављујући ово, Суд општине вар. Београда

наређује:

да се од сутра грађанство београдско управља по горе изложеним законским прописима.

Ко год се томе не буде одазвао, казниће се по закону.

Од стране суда општине вароши Београда 16. Маја 1890 год. АВр. 787

НАРЕДБА

Пошто све већма наступају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повиновао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. Маја 1890. год. АВр. 369.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до — — — — — — 5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele) — — 20 д.

II.

а. За 1 игранку у локал. I-ог реда — — — — 30 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „ — — — — 20 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „ — — — — 15 д.

III

а. За панораму на дан — — — — — — 5—10 д.
б Разне представе и показивање вештина, дневно 10—50 д.
в. за манажерије и музеуме — — — — — — 5—15 д.
г. Циркус од преставе — — — — — — — 10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера — — — — — — 50 д

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. маја 1890. АБр. 839

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0,40 д.
б). за неузидан шпорхерд . . . . . 0,40 „
в). за узидан „ . . . . . 0,80 „
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици . . 1,00 „
д) за чишћење димњака од два спрата . . . . 0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака . . . . . 0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима 0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима . . . . . 0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом . . . 0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом 0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале . . . . . 1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . . . . . 10,00 „
б). од акова . . . . . 0 50 „

IV. ПОСТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда . . . . . 3,00 „
б). марка за кују . . . . . 6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу. . . . . 7 дин.
б). гроб за одрасле . . . . . 12 „
в). мала гробница . . . . . 555 „
г). већа гробница . . . . . 967 „
д). велика гробница . . . . . 1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња . . . . . 12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња 36,9
в). мртвачка кола нова са 4 коња 72

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 24. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 3. Јуна 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На збору грађана вар. Београда, који је држан 29. ов. мес., није дошло онолико гласача, колико се чланом 13. зак. о општинама захтева, па да радња зборска може бити пуноважна.

Према томе Суд општине вар. Београда, на основу наређења у поменутоме члану зак. о општинама, позива грађане београдске на

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР

који ће се ради решења истога питања држати

У НЕДЕЉУ 3. ЈУНА 1890.

И на овоме Збору Грађани ће гласати да ли одобравају или не одобравају:

1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме, задужи са 10,000.000 динара ефективних.

2.) Услови зајма да буду ови:

а.) интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду од 13. јуна 1884 год. који у своме 3 ћем члану каже: „но услови овога зајма не могу бити тежи него што су код управе фондова;“

б) Да рок отплате несме бити краћи од $23^1/_2$ нити дужи од 50 година.

Збор ће почети у 8 часова из јутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 час. у вече, у које време престаје даље пуштање гласача на Збор.

Сваки грађанин, који жели уверити се јели у азбучни списак уведен, може то учинити до дана збора. — Спискови гласача за све квартове изложени су у благајном оделењу општинскога Суда.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким и то у овим зградама:

а) *за кварт варошки* — у основној школи код саборне цркве (дубровачка улица):
б) *за кварт теразијски* — у теразијској м. школи (улица два јаблана);
в) *за кварт дорћолски* — у основној мушкој школи (душанова улица):
г) *за кварт савамалски* — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта):
д) *за кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица) и
ђ) *за кварт врачарски* — у основној мушкој школи (пријепољска улица спрећу војне болнице)

Бирачки одбори остају исти, који су били и на првоме збору, 29 ов. месеца. Одлука, која се донесе на овоме другом збору огласиће се за пуноважну ма колико гласача буде на збор дошло, према четвртом ставу тачке в.) члана 13. зак. о општинама.

Од стране Суда општине вар. Београда 30. Маја 1890. АВр. 887.

XVI. Наредба

(о чишћењу улица)

Позван и од стране надзорне власти, Суд општине вар. Београда, у интересу јавнога здравља а на основу 1. тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се од данас све улице без разлике чисте редовно два-пут недељно и то сваке *Среде* и *Суботе*.

Чишћење ће се вршити од 10. час. у вече па до 6 изјутра сутра — дан, кад је коме угодније.

Према томе грађанство ће се у будуће управљати по овој наредби, а кућње старешине биће и одговорни за свако невршење њено.

Од стране Суда општине вар. Београда 2. Јуна 1890. год. ЛВр. 404.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

(НАСТАВАК)

4. Канали.

Као год што су скоро сви грађани сложни у томе, да се водовод мора што пре градити, држимо да су још сагласнији и у томе, да Београд не може више опстати без модерне канализације, па макар нас ова стала и знатнијих жртава. Ако немамо добро канале, сам водовод неће нам много побољшати здравствене прилике, јер варошко земљиште због многе нечистоће, која се ње упија, постаје сваким даном све нездравије. Простим рачуном налазимо, да се нужничке јаме у Београду пуне сваке године са преко 20 милиона килограма људских измета, а у помијаре и по авлијама просипа се годишње преко 146 милиона килограма помија, те према томе, целокупна нечистоћа која кужи београдско земљиште, износи годишње више од 166 милиона килограма. Ово је пак огромна количина, која је у стању да за неколико година окужи сво земљиште. Како нагло напредује у Београду ово кужење, најбоље нам показују многи београдски бунари, који су до пре неколико година давали добру пијаћу воду а сад више нису ни зашта.

Да би и питање о канализацији решио што потпуније, одбор општински, поверио је проучавање истога сталноме техничкоме одбору за извршење претходних радова за водовод вароши Београда, коме је ставио у задатак да одреди систему канализације и приближну суму, која ће се морати утрошити за израду канала.

Одбор је свој посао свршио и 11. ов. мес. поднео је извештај који је општински одбор и усвојио *).

Са обзиром на систему канализације коју је технички одбор предложио, на дужину београдских улица, на то, шта је стала канализација на 1 м. дужине, у варошима које су канализацију већ извршиле, и на послетку, са обзиром на то, што су се 1887. године нудили извесни предузимачи да канализацију Београда изврше за 2,750.000 динара у злату, технички одбор е са довољном сигурношћу нашао: да ће нас цела канализација стати око 3 милиона динара.

Ако и овде рачунамо годишње 6 на сто на име интереса и 2 од сто на име отплате, требаће нам за канале годишње 240.000 динара.

Свуда у свету, грађани једне вароши плаћају извесну годишњу таксу за то, што своје нужнике и помијаре спроводе у канале, па ће то по себи се разуме, и Београђани морати плаћати за употребу канала, те услед тога и канали не могу доћи на терет општинскоме буџету.

Да пак Београђани неће плаћати за канализацију више но што сад плаћају за изношење нечистоће из нужника и помијара, доказаћемо доцније, а сад да пређемо на ке и антрпое.

5. и 6. Ке и Антрпоји

Кад Београд утроши велике суме на своје уређење, онда се мора побринути и о томе: да одржи, и још више подигне свој значај, прве трговачке вароши у нашој отаџбини, да још више привуче у се како извозну тако и увозну трговину. На развитак трговине у једној вароши која лежи на пловној реци (а Београд их има две) врло јако утичу удобности које се трговини стављају на расположење, а те су, на првоме месту утврђена обала подесна за пристајање, истоваривање и утоваривање лађи, и антрпоји или трговачка сместишта. С тога Београд мора што пре набавити нужне суме и за грађење кеа и антрпоа.

Како је држава вољна да у најкраћем року при ступи утврђивању савске обале и грађењу антрпоа, само ако је општина у томе подпомогне, то је Београд у своме сопственоме интересу дужан да у најкраћем року набави потребну суму и за овај посао. По плану који је грађен у министарству грађевина са грађењем кеа одпочело би се одмах, чим се новац набави, а од антрпоа сад би се саградили најпотребнији, а остали би се дизали поступно према потреби.

Према доста тачноме предрачуну, за грађење ових антрпоа и кеа, треба општина да има на расположењу 1½ милион динара и то 1 милион за ке а ½ милиона за суделовање при грађењу антрпоа.

Кад се једном обала луцки утврди, онда ће и приход од обаларине, који је данас са свим незнатан бити много већи, а за употребу антропоа, мораће сваки платити извесну суму кирије, те ће према томе ке и антрпоји из својих прихода плаћати годишњи ануитет од 120.000 динара, који је потребан за горњу суму.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Види штампан извештај техничког одбора о канализацији Београда, од 11. Маја 1890. год.

Рад општинског одбора

XXIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

7. маја 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић, члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г. г. Р. Драговић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Р. Петровић, Ј. Станковић, М. Цветковић, Љ. Јовановић, М. Веляварић, М. Капетановић, К. П. Михајловић, М. Ј. Марковић, Н. Л. Мијлишић, Н. Р. Поповић, Др. М. Т. Леко, М. Јовановић, Ђ. Димитријевић, С. Х. Милићевић, Д. Најдановић, А. Ј. Одавић, С. Ј. Азријел, Л. Дашковић, А. Шток, Ј. Симић, Ђ. С. Новаковић, Ј. Петковић, Ђ. Николић, М. С. Денчић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без измена усвојен записник одлука из седнице од 30. пр. мес.

II.

Председништво саопштава да је лицитација за набавку плоча и ивичног камена и израду тротоара, држана 4. ов. мес. и остала на Мијаила Стефановића предузимача из Ниша овако:

а) набавка плоча по 13·70 дин. од кв. мет.

б.) набавка ивичног камена 6·05 од курен. мет.

в.) постављање тротоара по 1·89 од кв. метра.

Услед овако неповољних цена, председништво је сазвало предузимаче и захтевало да учине повољније понуде, те да општина не буде приморана да посао у својој режији ради.

Понуде су тада поднели предузимачи: Себ. Рош, М. Стефановић, Маша Димић и Ф. Тонито; али слажући се са мишљењем председништва, да ни једна од тих понуда није ипак довољно повољна — Одбор о в л а ш ћ у ј е: председништво, да или распише нову лицитацију, или предузме друге кораке да би се повољније цене постигле.

III.

Грађевинско одељење подноси реферат, да 3 о. м. на лицитацијама за грађење калдрме у улицама: „крагујевачкој", савској" и „мајданској" није било лицитаната, а после лицитације добивене су понуде:

а.) За грађење калдрме у крагујевачкој улици од Ристе Крстића из Београда и Милоша Пиндића из Јагодине. — Први нуди да калдрму ради са дотераним каменом по 5.50 и са обичним по 3·18 од кв. метра, а други по 5·50 са обрађеним и по 2·80 са обичним ломљеним каменом.

б.) За грађење калдрме у „савској" и „мајданској" улици од Милана Пиндића и од Ристе Крстића. Први нуди да по условима калдрму са обрађеним каменом ради по 6·40 од кв. метра а други пристаје са 40 пара јевтиније.

Сматрајући да су цене ових понуда доста добре, Одбор овлашћује председништво да или покуша постићи још ниже цене, или, ако то не буде могуће, понуђачима посао уступи

IV.

Грађевинско одељење подноси реферат да су држане две лицитације за претрес калдрме ових улица:

а.) „савског стоваришта" „европске" и „богојављенске"

б.) „херцеговачке" и „босанске."

Прва лицитација 4. о. м. остала је на Стојана Анастасијевића по 1·13 дин. од кв. метра, — После лицитације понудили: Милан Пиндић 1·00 а Ђорђе Петровић 0·95 дин.

Друга лицитација 5. пр. мес. остала на Настаса Крстића по 69¾ п. дин. — После лицитације понудио Ђорђе Петровић по 65 п. д од кв. метра.

Налазећи да су цене речених понуда, које су добивене после лицитације, повољне — Одбор овлашћује председништво: да према своме нахођењу даље поступи и послове понуђачима уступи.

V.

Председништво саопштава да је после дужег преговарања са овлашћеницима општине бањичке најзад потписан уговор о закупу трахитског каменог мајдана, према ранијем решењу и пошто се чињеним пробама показало, да ће камен бити употребљив. Београдску општину уговор везује од дана одборског одобрења, а на име годишње закупнине општина београдска плаћаће бањичкој општини годишње 1440 дин. с тим да за 20 год. има права из године у годину продужавати уговор а да за то време нико други сем београд. општине не може мајдан експлоатисати.

По саслушању уговора, Одбор је решио: да се исти усвоји; да се вађењу камена одмах приступи, и још овог лета са истим калдрмишу неколико раскрсница, да би се у пракгици увидело колика је издржљивост камена.

VI.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај комисије о претходним радовима за подизање нових зграда за осн. школе.

Како је извештај штампан и свима одборницима на време раздат, а у прошлој седници по саслушању извештаја у целости вођена начелна дебата, то се прешло на оцену предлога комисијских, а за тим одлучено:

а.) да се на 10 места, као што је у извештају комисије предложено, подигну нове зграде за београдске основне школе;

б.) да се одмах за израду плана школске зграде за дунавски крај, који ће бити образац, распише стечај с овим наградама: прва 1600 дин. (1000 за план а 600 кад се општини поднесу и детаљи) и други 600 динара, а општина задржава право да може откупити и друге планоче, који не буду награђени; и

в.) да се председништво наше општине постара, да у што краћем року нађе нужнога земљишта за подизање школских зграда и у оним крајевима вароши, где за сада општина нема свога земљишта; а то је на Сави, ист. врачару, и на Јалији, па да о ресултату тога рада, а према напоменама, које се односно тога питања у овоме извештају налазе, најдаље до 1. августа ов. год. извести општ. одбор како би се и то питање на време решило.

VII.

По саслушању акта окр. команде о наредби за исправку војних спискова и превођење обвезника у позиве према новом војном закону — решено: да се у комисију позивају одборници по кварговима и наизменично.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Зелени Венац. Као што смо у своје време јавили, преко 300 грађана београдских молили су да Одбор општински одобри на Зеленоме Венцу слободну пијацу.

Пошто се тачним прегледом азбучних спискова потврдило да више од 300 потписника поднесене молбе имају право гласа на општинском збору, то је Одбор општински у седници својој од 9. пр. мес. донео закључак да је молбом грађана испуњено оно што прописује трећа тачка чл. 79. зак. о општинама, и да се по томе тражење грађана има уважити.

Према овоме, Суд општине проглас ће Зелени Венац за слободну пијацу, чим се са закупцем сврши што је по уговору потребно.

—

Измена. У распореду годишњих испита по основним школама, који смо објавили у претпрошлом броју, учињене су две измене за испите јалијских школа Тако: 4. Јуна држаће се испит у *приправном* а 18. Јуна у I разреду *мушке* школе. Према томе 25 Јуни отпада.

—

Наредба. Недавно смо јавили да је општинска управа намерна да за редовно одржавање чистоће по улицама заведе што потпуније мере, каквима се служе друге, напредније општине; али за неко време још, мора се остати при досадањем начину: да за чистоћу испред приватних имања воде старање па и одговорност они који у дотичним домовима живе.

Доносећи данас наредбу општинскога Суда о чишћењу улица, обраћамо пажњу на време у које се од сада чишћење има вршити.

Допустити да се и даље улице чисте пред ве че кад је кретање становништва скоро веће но преко дан — значило би не спасти се једнога зла, које је одавна било могуће отклонити.

—

Таксе. Одбор општински изменио је и у неколико допунио таксе, које је за забаве по јавним локалима одредио општински Суд.

Те ново прописане таксе доносимо и данас.

—

Лицитације. Прва лицитација којом су 15. пр. м издавани под закуп плацеви општински у б. вевецији за дрварнице, није испала повољно.

С тога је Одбор општински решио да се држи друга лицитација, и плацеви издаду под закуп онима, који дају највише цене, без погледа на то ко данас држи плацеве под закуп.

Чинимо пажљивим данашње закупце: објављујући ли цитацију на четвртој страни.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У понедељак 4. ов. мес. држаће се друга јавна лицитација којом ће се издати под закуп они плацеви општински у бари венецији; на којима су дрварнице.

Лицитација ће се отворити у 9 и трајати до 12 а по том продужити у 3 и закључити у 6 час. по подне.

Услови се могу разгледати на лицитацији, која ће се држати испред кафане н. Косте Димитријевића

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Јуна 1890. СВр. 8845.

НАРЕДБА

Пошто све већма наступају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повиноавао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. Маја 1890. год. АВр. 369.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до — — — — — — 5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele) — — 20 д.

II.

а. За 1 играпку у локал. I-ог реда — — — — 30 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „ — — — — 20 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „ — — — — 15 д.

III.

а. За панораму на дан — — — — — — 5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно 10—50 д.
в. за манажерије и музеуме — — — — — 5—15 д.
г. Циркус од преставе — — — — — — 10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера — — — — — — 50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинског суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. маја 1890. АБр. 839

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0,40 д.
б). за неузидан шпархерд . . . . . 0,40 „
в). за узидан „ . . . . . 0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици . . 1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата . . . . 0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака . . . . . 0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима 0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима . . . . . 0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом . . . 0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом 0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале . . . . . 1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . . . . . 10,00 „
б). од акова . . . . . 0 50 „

IV. ПЕЧАТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда . . . . . 3,00 „
б). марка за кују . . . . . 6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу. . . . . 7 дин.
б). гроб за одрасле . . . . . 12 „
в). мала гробница . . . . . 555 „
г). већа гробница . . . . . 967 „
д). велика гробница . . . . . 1207 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња . . . . . 12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња 36,90
в). мртвачка кола нова са 4 коња 72

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 24. до 28. Маја закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	2,390	Сена . . .	5·—
10,000	Брашна кукуруз.	14·—		Сламе . . .	—·—
15,924	Пшенице . .	15·50	631	Коре брезове.	8·—
21,429	Кукуруза . .	12·—		Воска . . .	—·—
10,303	Ражи . . .	13·—	26	Кајмака . .	115
	Очињака .	—·—	2,508	Сира . . .	45·—
179	Јечма . . .	12·—		Лоја нетопљена	—·—
414	Овса . . .	14·25	368	Масти . .	110
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	
895	Пасуља . .	19·50		Сува меса .	—·—
2,198	Кромпира нова	13·—	142	Вуне неопране	112
	Арнаџика . .	—·—	7,080	Свиња дебелих	80·—
342	Црна лука .	18·—		Угљена камена	—·—
	Бела лука. .	—·—		Ћумура дрвена	—·—
	Лука аршламе	—·—	31,490	Креча . . .	3·—
	Јабука . .	—·—			
	Крушака . .	—·—	Литара		
	Ораја . . .	—·—	8,160	Вина црна .	20·—
	Грожђа . .	—·—		Вина бела .	—·—
	Шљива сирових	—·—	2,010	Ракије шљ. меке	26·—
	Сувих шљива.	—·—		Ракије ком. љуте	—·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 25. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 10. Јуна 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

XVIII Наредба

(ЗА ДРЖАЊЕ ПАШЧАДИ).

Да би се отклонила опасност и спречили несрећни случајеви од уједа бесних паса, *којих је ових дана било неколико* — Суд општине вар Београда према тачци 6-ој чл. 36. зак. о општинама

наређује:

1., да од данас па за три дана, сви сопственици паса, и који имају прописне марке, набаве корпе за своје псе и не пуштају их по улицама без истих.

2., Које год се псето на улици нађе без корпе, па имало марку или не, ухватиће се и убити, а сопственик подвргнути и кривичној одговорности.

3., Исто тако казниће се и сваки онај који ма и везано псето, па макар и са корпом, буде водио по кафанама, баштама и другим јавним локалима.

Од стране суда општине вар. Београда 8 Јуна 1890 ЛВр. 424.

XIX. Наредба

(ЗА ДРЖАЊЕ ПРЕДМЕТА ПО УЛИЦАМА)

Пошто је законом забрањено да се по улицама и тротоарима држе предмети који отежавају саобраћај. Управа в. р. Београда позвала је општински Суд да у томе погледу предузме потребне мере.

С тога се на основу § 929. казн. закона

наређује:

да у будуће грађанство не износи и не држи на улицама и по тротоарима никакве предмете који отежавају саобраћај.

Ова наредба односи се и на радње које износе и на тротоарима држе сандуке и разну дућанску робу а исто тако важи и за оне који испред домова стоварају бурад, сандуке, дрва грађевински материјал итд.

Ко год се ове наредбе не буде придржавао, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. Јуна 1860. ЛВр. 142.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

(НАСТАВАК)

7. Калдрма

Да је досадашња калдрма испод сваке критике, признаћемо сви исто тако, као што увиђамо неодложну потребу, да се Београд једанпут снабде калдрмом која ће одговарати нашим економским приликама и бити добра.

Питање о модерном калдрмисању Београда, претресано је у општинском Одбору врло често, и 4. септ. 1866. год. изабрата је нарочита стручна комисија којој је поверена студија тога питања.

Та комисија на Спасов дан прошле године поднела је опширан извештај, који је одбор општински са малим изменама усвојио за основ свију радова, који се односе на калдрмисање. Из тога извештаја види се да од целе површине београдских улица $7|_{12}$ имају калдрму а $5|_{12}$ немају је никако.

По предлогу комисије*) калдрмисање Београда има се извршити у року од неколико година, а за нивелисање и калдрмисање улица требаће за сада 2,000.000 динара. Потребни ануитет за ово у суми од 160.000 динара годишње, добићемо нешто из саме калдрмије, која ће се одсад наплаћивати и на све оно што се друмовима у варош уноси, јер није ни како право да београдску калдрму плаћају само београђани, и они који своју робу доносе водом и железницом, а да је квари сва околина Београда и тако рећи сва Србија. Ако штогод недостане, подмириће се из осталих прихода.

8. Осветлење.

После дужег озбиљног студирања питања о будућем осветљењу Београда, комисија је дошла до закључка: да ће општину београдску, са обзиром на то, што ће скоро све довде побројане послове морати вршити у сопственој режији, бити најкорисније да модерно осветлење Београда уступи приватним путем концесије.

9. Варошки суд

Како је варошки суд за сада смештен у државној згради, у Васиној ул. која је врло неподесна за тај посао а општина плаћа за њу кирију, — комисија је размишљала и о томе, на који би се начин могла подићи подесна зграда за суд, па је нашла да ће се она, за време докле се и остали послови врше, моћи поуздано подићи из уштеда од повећаних општинских прихода, и то у толико пре што општина сад плаћа кирије 4500 динара годишње а та сума већ представља ануитет на капитал од 56000 динара.

* * *

*) Види штампан извештај техничког одбора о калдрмисању Београда од 18. маја 1889. год.

Пошто смо у досадањем говорили о свима великим пословима које општина жели и треба да изврши, то да их сада овде изложимо један за другим, заједно са потребним сумама капитала и ануитета, тако:

	КАПИТАЛА	АНУИТЕТА
1) *За школе треба*	*900.000 дин.*	*70 000 дин.*
2) „ *кланицу* „	*600.000* „	*48.000* „
3) „ *водовод* „	*2.000.000* „	*160.000* „
4) „ *канале* „	*3,000 000* „	*240.000* „
5) „ *ке* „	*1,000.000* „	*80.000* „
6) „ *антрисе* „	*500.000* „	*40.000* „
7) „ *калдрму* „	*2,000.000* „	*160.000* „
Свега нам треба	*10,000.000 дин.*	*800.000 дин.*

Из овога се види, да нам је за плаћање интереса и отплате, на дуг од 10 милиона потребно годишње 800.000 дин. с тога је нужно да будемо начисто с тим: хоће ли услед овога г. аћанство имати да подноси веће терете но до сад, и хоће ли општина моћи прибавити приходе из којих ће то плаћати а без штете за грађанство. Ми смо овде предпоставили да ћемо плаћати максимални интерес и отплату које нам је закон одредио, и узет је рок за отплату дуга од $23^1/_2$ године; ако се пак рок за отплату продужи, може се интерес и отплата свести бар на 7% и онда би нам требало 700 000 дин. Али и ако рачунамо са 8% интереса и отплате, опет треба да одбијемо од горњих 800.000 оне суме, које неће пасти на терет општинског буџета већ ће се исплаћивати из прихода самих установа. Тако н.пр.

1) Водовод	ће плаћати	својих	160.000	дин.
2) Канали	„	„	240.000	„
3) Ке	„	„	80.000	„
4) Антропои	„	„	40.000	„
5) Кланица	„	„	48.000	„

и кад саберемо све ово добићемо 568.000 дин. као суму коју треба одбити од 800.000 дин., те нам остају 232.000 динара, али од ове суме, треба даље одбити још суму од 31.500 коју ми и данас плаћамо по општинском буџету у име кирије за основне школе, а која ће се доцније трошити за интерес и отплате на зајам за зграде основних школа, те нам остају 200.500 дин. као сума, коју у најгорем случају морамо годишње прибавити нарочитим општинским приходима.

Приходи ови добиће се:

1) д калдрмије за све предмете који се уносе у варош на колима и коњима;

2(Од таксе на свињско месо, које досад по старом закону није плаћало скоро ништа.

3) Од трошарине, која ће се ударити на такве артикле, који ће је лако сносити, и од којих ће се моћи са незнатним издатцима наплаћивати, а да при томе сиротни сталеж нашег грађанства не буде оптерећен. Дакле, неће се наплаћивати на неопходне дневне намирнице.

*

Пре но што би ошли даље у овом нашем излагању, сматрамо за потребно да напоменемо: да се цео зајам неће употребити од једанпут, него поступно, према потреби и развитку послова, и да би при закључивању зајма требало условити, ако се може да се за првих пет година плаћа само интерес, а тек од пете године да се отпочне плаћати и отплата. Осим тога, ради смо да овде на овоме месту изложимо доста тачне податке о томе, шта Београд данас плаћа за овако жалосно подмиривање извесних својих потреба, стављајући у исто време поред данашњих издатака и издатке које ће Београд имати доцније за стварно и потпуно подмиривање тих истих потреба ако се варошке реформе изврше.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

3. Варингова система.

И по овој системи одводи се садржина из нужника са помијама засебно, метеорска вода за се и подземна вода за се. Разлика је овде од прве две системе у томе, што се по овој системи одвођење врши природним падом, дакле без икаквих вештачких средстава.

Грађење овакве канализације извршено је прво у неким мањим енглеским варошима а за тим је инжењер Варинг, по овој системи извршио канализацију Мемфиса у северној Америци.

Принцип ове системе је, да се метеорска вода. као главна маса, која утиче на димензије канала, одводи где год то положај улица дозвољава, олуцима по површини улице, као што је то већим делом данас у Београду. Где пак положај улица или величина саобраћаја не дозвољава одвађење воде по површини, ту се граде испод калдрме олуци од земљаних цеви и најкраћим путем метеорска вода одводи у оближњу реку.

Како се по овој системи дели цела територија варошка на мање области и са сваке такве области одводи вода за се, то су и димензије цеви сразмерно мале, па према томе и знатно јевтиније од зиданих канала.

Исто тако, помије из кућа и садржина из нужника одводи се са појединих области за се нарочитим цевима у један општи канал који такође, услед мале количине помија и екскремената, добија мале димензије и може се градити од земљаних цеви.

Да би се спречило запушавање ових цеви, дакле осигурало правилно одилажење њихове садржине постављају, се у извесном размаку резервоари за воду, којом се сваког дана испирају цеви. Ови се резервоари пуне водом из водовода.

За одвођење подземне воде поставља се трећа мрежа цеви и вода из њих одводи непосредно у најближу реку.

Ова, може се рећи доста проста система канализације, има више добрих страна. Пре свега тиме што су екскременти одвојени од метеорске воде, дата је могућност, да се у овом случају, где је то потребно, могу исти са омање трошка прерадити, или на који други начин учинити нешкодљивим.

За тим, поделом целе вароши на мање области и одвојеним одвођењем једног дела метеорске воде по површини улица, знатно се смањују димензије канала, а тиме у још већој мери смањују и трошкови око канализације целе вароши.

Мане пак ове системе су: што је потребно градити у разним дубинама и обдржавати три мреже цеви, које су све три неприступачне тако, да се у случају какве оправке мора калдрма кварити, а тиме с једне стране увећавају трошкови око обдржавања, а с друге стране стварају често сметње саобраћају по улицама. За тим, као друга такође знатна, мана може узети отицање метеорске воде по површини, јер се тиме нарочито у улицама са јачим падом, квари јако калдрма, а при већим пљусковима може се десити, као што то код нас бива, да цела улица за неколико сантиметара буде под водом

4. Система Сонеова.

Ова система разликује се од Варингове у главноме само у томе, што се по овој системи употребљују тако звани Ејектори и компримован ваздух за одвођење помија

и екскремената из кућа. Према томе, ова система је компликованија и скупља од Варингове и с тога само можда у специјалним случајевима, могла би се Варинговој претпоставити.

Да пређемо сада на трећу групу.

III. Систем Спирања

Напред је напоменуто да ради одвођења метеорске воде мора свака варош имати нарочите канале. И доиста ретко ће се наћи која варош да још од старине нема подземне канале. Природно је дакле, да се поред метеорске воде пуштала местимице у канале и вода са помијама из кућа, па и садржина из нужника, остављајући да вода спира и односи сву нечистоћу ван вароши.

И о томе имамо примера код нас у Београду.

Усљед тако простог, а сразмерно и јефтиног начина одвођења екскремената и помија из појединих зграда, сасма је природно да се ова система морала узети као најпрактичнија и с тога су је најпре у Енглеској а за тим и у другим државама усвојили.

По овој системи садржина из нужника и помије одводе се или узаним каналима или цевима из кућа у најближи улични канал, у који се такође слива и сва метеорска вода из авлија и са улица. Сва та садржина из уличних канала, отиче према паду и величини канала брже или лакше, у један општи канал по обиму варошком, из кога се или природним падом или црпењем машинама одводи ван вароши у најближу реку.

Ну, како све вароши нису тако срећне да у својој близини имају тако велику реку, да би се количина садржине каналске, могла изгубити према количини воде у реци, то се почело увиђати, да ни ова система није применљива за све случајеве. Јер, где год је ова система примењена а количина воде у реци није била велика, заразила је пре свега вода из канала речну воду тако, да није ни за какву другу употребу била, а за тим се известан део садржине каналске таложио на дно обале речне и прелазећи у трулеж, кужио ваздух и речну воду. Уз ове санитарне незгоде, које су долазиле или усљед самог положаја дотичних вароши, или усљед хрђавог извршења самих канала, придружиле су се и жалбе пољопривредника што се тако корисне материје за ђубрење поља, безобзирно упропашћују, губе, без икакве употребе.

Све ово, као и шпекулација многих проналазача разних система, учинило је, те се створила јака опозиција овој системи, захтевајући да се сем доброг извршења канала, садржина из њих пречишћава пре но што се у реку пусти.

Ну при свем том, данашња техника успела је да већи део мана, које су изношене за ову систему, отклони.

Тако, давањем каналима довољно пада и овалан, јајаст облик, постигнуто је правилно отицање воде каналима и отклоњено таложење на дно и стране канала. Уставама, које се у извесном размаку постављају и завођењем енглеских нужника, врши се потпуно спирање и чисто одржавање канала. Употребом добро печених стаклаисаних цигаља и најбољег цемента, спречено је продирање садржине из канала у околно земљиште. И на послетку умесно распоређеним вентилаторима, одржава се свагда довољно јака промаја и циркулација ваздуха, тако да је немогуће труљење у каналима и развијање непријатних гасова.

Ако овоме још додамо да се поделом вароши на мање области могу знатно смањити и димензије канала а тиме и трошкови око грађења истих, онда с обзиром још и на просто обдржавање њихово, ова система надмашује све до сада поменуте, па с тога и видимо, да се и у најновије доба, све веће вароши, које су у далеко незгоднијем положају но што је Београд, каналишу по овој системи, неплашећи се шта више ни грдних свако дневних трошкова око црпења и пречишћавања садржине каналске.

(свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Код Државног Савета. Одлуке општинског Збора о задужењу, послате су Државноме Савету, коме по 8-ој тачци 70. члана зак. о општинама припада право највишега одобрења.

После одобрења Државнога Савета, представништво општине моћиће одмах да приступи корацима за закључење зајма.

—

Осветљење. Као што смо јавили, Одбор општински у седници 18. пр. мес. решио је да се осветљење изврши путем концесије.

У скоро ћемо објавити и сам стечај.

—

Нема празних места. Председништву општине посведневно се обраћају многа лица која траже општинску службу.

За сада упражњених места нема, и с тога се молбе не могу ни од кога примати; а кад буде које место упражњено, обзнанићемо овим путем.

—

Тарифа. За наплаћивање обаларинских такса, Одбор општински, на предлог председништва, прописао је нарочиту, за сада привремену тарифу. Сем тога направљен је и распоред на којим ће се местима у бари венецији моћи истоваривати лађе, а на којим опет истоваревине држати.

Тарифу и распоред обзнанићемо чим се од државне власти добије тражено одобрење.

—

На послугу. Одбор општински у седници 28. пр мес. одобрио је да се повлашћеном руском паробродском друштву може дати на послугу 3000 кв. метара од оп. земљишта у б. венецији да на њему сагради резервоаре за петролеум.

Земљиште ово одредиће се с оне стране савског моста — код држ. магацина.

—

Усљед чега. Наредбу о држању пашчади, коју данас доносимо, изазвала су два несрећна случаја, који су се догодила 7. и 8. ов. месеца.

Могућно је да у вароши има више беснилом оболелих паса, и с тога је потребно да се најстрожијим мерама стане на пут свакој даљој несрећи, а и отклони болест од здраве пашчади

Стрвинару је наређено и он је већ отпочео најживље хватање паса који се на улицу нађу без корпе.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 18. тек. мца. од 3—6 сати после подне држаће се поново у грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за издавање под закуп „Ташмајдана“ на три оделења или укупно, и мајдан „Бела Марама“

Кауција је за свако оделење у Ташмајдану по 200. динара или укупно 600 динара, а за мајдан „Бела Марама“ 300 динара у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови могу се видети при грађевинском оделењу сваког радног дана, у време канцеларијско, и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГНо 346 8. Јуна 1890. год. у Београду.

НАРЕДБА

Пошто све већма наступају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повиновао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

XVI. Наредба

(о чишћењу улица)

Позван и од стране надзорне власти, Суд општине вар. Београда, у интересу јавнога здравља а на основу 1. тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се од данас све улице без разлике чисте редовно два-пут недељно и то сваке *Среде* и *Суботе*.

Чишћење ће се вршити од 10. час. у вече па до 6 изјутра сутра — дан, кад је коме угодније.

Према томе грађанство ће се у будуће управљати по овој наредби, а кућње старешине биће и одговорни за свако невршење њено.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	— — — — — —	5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта	—	5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele)	— —	20 д.

II.

а. За 1 играчку у локал. I-ог реда	— — — —	30 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „	— — — —	20 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „	— — — —	15 д.

III.

а. За панораму на дан	— — — — — —	5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно		10—50 д.
в. за манажерије и музеуме	— — — — — —	5—15 д.
г. Циркус од преставе	— — — — — —	10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	— — — — — —	50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. маја 1890. АБр. 839.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0·20 „
е). за чишћење чункова до $2^1/_2$ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од $2^1/_2$ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПОШТАРИНА:

а). марка за паћче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 ди
б). гроб за одрасле	12
в). мала гробница	555
г). већа гробница	97 „
д). велика гробница	12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 29. Маја до 4. уна закључно пређило је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	16,470	Сена	5·—
	Брашна кукуруз	—·—	1,160	Сламе	3·—
132,409	Пшенице	15·75	1,655	Коре брезове.	8·—
31,817	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
	Ражи	—·—		Кајмака	—·—
	Очињака	—·—	3,988	Сира	59·—
124 252	Јечма нова	12·10		Лоја нетопљена	—·—
1,015	Овса	14·25	726	Масти	110
	Кукуруз нови	—·—		Славине	
2,217	Пасуља	20·50		Сува меса	—·—
3,022	Кромпира нова	11·—	1103	Вуне неопране	112
	Арпачика	—·—	12,813	Свиња дебелих	80·—
636	Црна лука	15·—	20,000	Угљена камена	—·—
	Бела лука	—·—		Ћумура дрвена	—·—
	Лука арпаџаме	—·—	53,030	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
	Крушака	—·—	Литара		
	Орања	—·—	71,491	Вина црна	19·—
	Грожђа	—·—	1,037	Вина бела	20·—
	Шљива сирових	—·—	15,187	Ракије шљ. меке	27·—
1,072	Сувих шљива	40·—		Ракије ком. љуте	—·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија НародниРадикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 25. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 17. Јуна 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I.
по милости божјој и вољи народној
КРАЉА СРБИЈЕ
МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министра финанције, а у договору са Државним Саветом, решили смо и решавамо:

Одобрава се општини вароши Београда, да се за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме, може задужити са 10,000.000 динара ефективних.

Услови зајма да буду ови:

а. Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи по што је то одобрено законом о трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год., који у своме 3. члану каже: „но услови овога зајма не могу бити тежи него што је код Управе Фондова."

б. Да рок отплате не сме бити краћи од 23 и по ниги дужи од 50 година.

Наш министар финанције нека ово решење изврши.

У Београду 14. Јуна 1890. год.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Вели-Марковић с. р.

НАРЕДБА

Управе Вароши Београда

По улицама и другим јавним местима, па и по приватним кућама, грађанство се узнемирава од млађих који на продају носе и нуде разне ствари, списе, књиге па и новине. Они, који на овакав начин нуде ствари и новине, не само што чине досаду, већ виком својом ремете тишину, мир и спокојство како појединцима на које се обраћају, тако и осталом грађанству, а они опет, што продају новине, виком по улицама и јавним местима проносе разне неистините гласове којима се житељство обеспокојава и узнемирава.

У интересу спокојства грађана а и да би се спречило торбарење што је казнимо по §. 378. кравичног закона, управа вароши Београда на основу §. 326 истог законика

Наређује:

1. Да се забрани продаја ствари у опште а и новина по улицама и јавним местима, као: кафанама, гостионицама, парковима и у опште где се публика скупља.

2. Да се они, који би противно овоме поступили подвргну казни по § 326 и 327 кривичног законика, и

3. Да се наредба ова обзнани грађанству преко „Српских Новина".

Бр. 7984. Из управе вароши Београда, 8. Јуна 1890. год. у Београду.

ИЗВЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗА ПРЕУСТРОЈСТВО АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОСТАЛИХ ПОСЛОВА У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

(НАСТАВАК)

Пошто је комисији овај задатак, — само да преустрои администрацију, а не и да поднесе мишљење о *целокупном* преустројству Суда и општине, које неби могла ни радити према постојећем закону, то ће она изнети Одбору оно, што мисли да треба преустројити, или ново завести, према новом закону општинском.

Ради лакше прегледности и упоређења садањег стања и уређења општинског Суда са оним, које мисли овим изменама увести, комисији је част најпре изложити постојеће стање.

Садањи општински Суд састоји се из ових одељења, и има овај персонал:

I. Председништво

Председник
1 члан
1 секретар
1 писар
2 стенографа

II. Суд (заседање)

1 члан суда
4 кметовска помоћника
1 секретар
1 помоћник — дијурниста

Поред овога персонала постоји и један правозаступник општински.

III. Архива

1 архивар
1 протоколиста (прак.)
1 преписач.

IV. Пријавница

1 пријавник
1 експедитор.

V. Кривични одсек

1 кметовски помоћник
1 писар

VI. Депозит оделење

1 кметовски помоћник
1 практикант
7 извршитеља (од којих пет извршују забране и пресуде; један је у рачуноводству.)

VII. Писарница

1 писар за саслушања по уверењима, забранама, за гробове и кола кад ко бесплатно тражи.) Он рукује и са наплатом пиетарине.)

VIII. Коресподенција

1 надконтролор
2 преписача
6 контролора за касапе

IX Благајна

1 члан благајник
1 писар
1 књиговођа (за прикупљање порезе)
1 практикант

X. Рачуноводство

1 рачуновођа
1 практикант
1 извршилац

XI. Статистика

1 статистичар (шеф)
1 помоћник

XII. Санитет

6 лекара
1 марвени лекар
6 бабица

XIII Инжињерско оделење

1 шеф инжињера
2 инжињер
1 цртач
1 водовођ
1 општински надзорник
1 писар

Поред ових оделења постоји у засебној општ. згради пожарна чета са командиром, двадесет пожарника и 7 кочијаша.

Сем побројеног службеног особља, постоји чета ноћних стажара, који су под командом жандармерије а на плати код општине, а поред ових постоје још:

1 контролор при ћумруку
4 контролора кантарска:
1 контролор водоноша
10 мерача при кантарима
1 прикупљач таксе пијачне
1 баштован општински
14 служитеља
2 добошара
12 фењерџија
3 пољака
2 служиоца баштована
1 служитељ водовође
2 служитеља на кланици
2 чувара сењака
2 чувара за парк
1 машиниста пумпе
2 чувара мајдана, и
2 чувара друмова.

Сем овога, на плати је деловођа школског одбора, уредник општ. новина и служиоци школски.

Морамо са чуђењем доставити Одбору, да у буџету нисмо нашли нигде ни на приход ни на расход гробља, док међу тим зна се да како издатци тако и знатан приход, постоји од гробља и прибира се, а као што смо извештени, постоји засебна гробљанска каса. По мишљењу комисије овај би приход требало боље уредити, а нарочито да се у буџету предвиди.

Комисија је, пре но што је приступила своме раду, зашла по поменутим одељцима и нашла је на многе неуредности у појединим оделењима и затрпаност у послу.

Архива је неуређена и деловодне књиге неводе се уредно, јер се ништа не разводи у решења, што причињава много штете у томе, што се немогу акта да изнађу, или неможе одма да се сазна шта је по ком акту решено.

Извршено је оделење најзатрпаније. Код појединих извршилаца налази се по 250 осуда на извршењу и код депозитара има до 2000 осуда, које се имају дати на извршење.

При оваком великом броју пресуда апсолутно је немогуће са овим бројем извршилаца остати.

Главна благајна и рачуноводство постоје до сада свако за се.

Комисија налази, да би требало ово обоје саставити у једно оделење, које ће према постојећем закону а правилима заједнички вршити послове тога оделења.

До сада није постајало засебно оделење за прикупљање прихода општинских и управе са имањем општинским, већ су ово вршили поједини органи, чиме су приходи општин. злоупотребом и немарношћу пропадали.

Инжињерско оделење са досадањим недовољним персоналом и услед неправилне поделе рада, може се рећи, да је једно од најслабијих одељака општ. суда, које би по својој важности требало да дође на једно од првих места.

Санитетско оделење са досадањим персоналом доста је тешко вршило своје послове, па како је законом о општинама делокруг рада санитет. полиције увећан, то се и оно има у нечему допунити

Поред ових има једно оделење, које је према мнењу комисије од врло велике важности, како по држање општ. непокретне имовине, тако и за вођење рачуна о прикупљању општинских прихода.

То оделење до сада се састојало из једног надзорника општ. добара. Овај надзорник нема свога делокруга тачно обележеног, и његов садањи положај и посао мало је нешто виши од једног служитеља.

Са тога комисија мисли, да би нужно било да се на место овог овако неуређеног садањег оделења, које није ни ушло у напред изложени распоред, установи ново: *економно финанцијско оделење* са 1 кметов. помоћником као шефом.

Установом овог оделења, приходи општ. тачније би се регулисали, а прикупљање њихово, и контрола над њим, могла би се потпуно осигурати, а тако исто и потребе грађана лакше би се подмиривале.

Под ово оделење имали би доћи сви чувари, служитељи, пољаци, фењерџије и т. д. као и надзор над пословима које они врше.

Законом о општинама у духу самоуправе, проширен је делокруг рада општин. власти и по закону о општинама, сада вла т Општ. Београдске има се сматрати као прва непосредна месна власт у престоници. Она има да извршује законске прописе и на

њима основане наредбе власти, као и да извиђа и суди иступна дела из III. части крив. закона, изузимајући дела предвиђена у чл. 18. зак. о истраж. судијама, што је до сада вршила Управа вароши Београда по кварговима. Са тога је неопходно потребно, да се заведу одељци општински као саставни делови Општ. Суда, који ће као прва непосредна власт вршити оп. власт по закону.

Ова се потреба оправдава нарочито и са тога, што је Београд варош распространьена тако, да централна општ. власт неможе свуда доспети са својим органима, нити би могла непосредно да врши све оне послове са једнога места, који су јој законом у дужност стављени, а таква је иста уредба постојала и код управе вароши Београда.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

Да почнемо прво са водоводом: 1886 год. наредила је надзорна власт из сасвим оправданих санитетских обзира, да општина постави на савској обали пумпу, којом ће се вода за сакаџије црпети даље од обале. За употребу ове пумпе, општина је наплаћивала од сакаџија по 5. пара динарских за сваку саку, и у 1887. и 88 год. у којима је вођен тачнији рачун о тој такси, наплаћено је 14.000 динара, из чега излази да је тих година напуњено на општинској пумпи 280.000 сака, и ако узмемо да је просечно за сваку саку плаћао 0·05. дин. онда је само за ту воду плаћено најмање 140.000 дин. а кад овоме додамо суме, које су плаћене за воду захватану из Дунава, из Чубуре и мокролушког потока, и урачунамо воду коју су грађани својим приватним сакама доносили, онда можемо узети да Београд троши годишње мутне и непречишћене речне воде до 63.000 кубних метара, а смемо тврдити да за таку и толику количину воде плаћа сигурно бар 200.000 динара, из чега опет излази, да Београђани данас плаћају за 1 кубни метар мутне непречишћене речне воде 3.20 дин. Поред свега овог, треба имати на уму, да ми данас нисмо у стању да поливамо ни једну улицу, те нас прашина дави и упропашћује из године у годину, и кад би горњој суми од 200.000 дин. додали и у новац претворене вредности београдских становника, који се побољевају и умиру просто за то, што нисмо у стању да одклонимо ову нездраву прашину са Београдских улица, и кад додамо томе суму коју многи београђани морају годишње да издају само зато, што су принуђени да држе по једног нарочитог млађег, који ће да се отима око потребне воде на београдским чесмама, наћићемо да београђани данас фактички плаћају за овако жалосно подмирење своје потребе у води преко 300.000 дин.

Да би пак онима, који сумњају да Београд може издати оволику суму новаца само за воду, дали доказа, да он и за излишније ствари издаје и много веће суме, напомињемо: да Београд по званичним подацима, плаћа годишње само за дуван 1,200000 динара.

Новим водоводом стављаће се београђанима на расположење годишње најмање 730 000 до 1,100.000 кутних метара добре и здраве воде, дакле 12 — 18 пута више но што је сад имају, и плаћали би за 1 данашњу саку 1 пару.

Каква је разлика између онога што данас имамо и плаћамо, и онога што ћемо имати и плаћати, лако ће увидети сваки онај, који уме и хоће да рачуна, а да и неговоримо о користима које ћемо новим водоводом добити у здравственом погледу.

Да видимо сада шта плаћају београђани данас, за чишћење нужника и помијара, а тај се рачун може доста тачно уватити, па ад ср нимо то са издатцима које ће Београд имати ако добије дерну канализацију

Тачним, а може се скоро р ћи апсолутно тачним рачуном, налазимо да се Београдск нужници и помијаре пуне сваке године најмање са 166.000 кубних метара људских измета и помија. За изношење 1 кубног метра ове нечистоће плаћа се данас стрводеру просечно 9 дин. Ако предпоставимо да се годишње чисти само један пети део нужника и помијара, онда се износи из вароши годишње 33.200 кубних метара нечистоће, што стаје 298.800 динара. А кад би се чистили сви нужници и све помијаре, Београд би за то плаћао годишње 1,494.000 дин. и опет би имао ту непријатност да људски измети и помије целу годину дана труле у непосредној близини станова. А кад ка горњој суми додамо и вредност људских живота који у Београду пропадају, поред осталог нарочито и с тога, што немамо никакве канализације, онда ће она бити много већа.

И ако је за сваког увиђавног човека очигледна корист коју има варош од добре канализације, не можемо а да не напоменемо то: да између односења нужничке нечистоће ван вароши помоћу подземних канала, и помоћу кола — у бурадима — постоји опака а и већа разлика, каква постоји између преноса терета жељезницом и рабацијским колима.

Вредно је пак, да београдско грађанство мало озбиљније проучи десетодневне извештаје о рађању и умирању у Београду, из којих може на нашу несрећу и ужас, врло лако да се увери да се становништво Београда одржава на истој мери, или нешто расте придоласком са стране и ако устражимо узрок овоме за нас непријатноме факту, наћићемо га на првоме месту у рђавим здравственим приликама, на које врло јако утичу вода и канали.

У свима пак варошима где су сграђени водоводи и канализације, број умрлих из године у годину све је мањи, зашта нам најбољи доказ дају: Минхен, Лондон, Берлин и друге вароши.

Неће бити згорег ни то да на овоме месту напоменемо, да ће држава, која је дужна да се брине о здрављу својих држављана, бити принуђена да натера београдску општину путем закона — као што су то већ и друге државе за своје вароши чиниле — да у што краћем року изврши водовод и канализацију или да све нужнике и помијаре редовно чисти а издатци за чишћење били би тада куд и камо већи од оних који су потребни за канализацију.

Као што се из напред наведеног предрачуна види, годишњи издатци за канализацију изнеће у најгорем случају 210 до 240.000 динара а уз то ће се сва нечистоћа одводити одмах из вароши; неће бити ових данашњих река по улицама, преко којих се морају правити читави мостови за пролаз, у времену бујних и других киша; и што је врло важно, знатан део Београда који је подводан, моћи ће се каналима при-

лично исушити, јер канали врло јако утичу на смањивање влаге по зградама које су подигнуте на подводном земљишту, а тиме утичу и на побољшање здравља становништва, јер је кућна влага један од најљућих непријатеља људскога здравља. Па поред свега тога, издатак за канализацију биће мањи од онога за данашње јадно и жалосно чишћење $^1/_5$ београдских нужника и помијара.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Рад општинског одбора

XXIV. ванредни састанак

9. маја 1890. год.

Били: Председник г. Никола П. Пашић, члан суда г. Светозар Карапешић, чланови одбора: г. г. А. Одавић, Р. Драговић, К. Б. Михаиловић, Ф. Васиљевић, Д. Најдановић, Ђ. Николић, Љ. Јовановић, К. П. Михаиловић, М. Р. [illegible]аринковић, И. Цветановић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић, Др. Л. Пачу, К. Д. Главинић, Д. М. Т. Леко, Р. Р. Ћирковић, М. Јовановић, и А. Шгок.

I.

Пре дневног реда, одобрено да се одмах штампа извештај комисије техничке о начину како да се изврши канализација (АБр. 778.) а за тим издата су уверења о владању и стању.

После овога прешло се на дневни ред.

II.

Грађевинско одељење реферише да је за данас била наређена ужа лицитација између Р. Крстића и М. Пиндића за калдрмисање „Крагујевачке", „Савске" и „Мајданске" улице, али се није могла држати, пошто је Пиндић телеграфисао да је од доласка спречен.

По саслушању акта београдских калдрмција којим пристају да у режији општине калдрму граде, Одбор остаје при овлашћењу које је прошле седнице дао председништву: да грађење калдрме у „Крагујевачкој", „Савској" и „Мајданској" улици уступи понуђачу, који учини најниже пене, по с тим да општина задржи право да у истим улицама може и сама (у режији) градити калдрму у колико то буде у стању.

III.

Грађевинско одељење реферише је да за претрес калдрме у улицама „Богојављенској", „Савском стоваришту", „Европској", „Босанској" и „Херцеговачкој" данас била наређена ужа лицитација између понуђача који су по првој лицитацији дали најјевтиније цене.

Пошто на ову ужу лицитацију није дошао Ђорђе Петровић, но изјавио да остаје при учињеној понуди; и како други понуђачи нису дали ниже од његових цена, одбор решава: да се Ђорђу Петровићу предузимачу из Аранђеловца може уступити претрес калдрме у улицама: „Савском стоваришту", „Богојављенској" и „Европској" по 0·95 а у „Босанској" и „Херцеговачкој" по 0·65 дин. од кв. метра, према одлуци прошле седнице.

IV.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај повереника одборских којима је у задатак стављено било да изврше преглед потписа на акту којим грађани траже да се Зелени Венац прогласи за слободну пијацу.

Повереник г. Др. М. Т. Леко реферише да преглед потписа (сравњење са азбучним списковима) није извршено из узрока што општински суд није поднео повереницима азбучне спискове грађана с правом гласа не збору који су састављени у овоме полгођу, него је дао спискове гласача од последњих зборова из којих — надази да — није могуће уверити се: да ли потписници молбе за пијацу имају право гласа данас, према члану законскоме који допушта дуговање данка само за полгоће у коме се збор држи.

Други повереник г. Р. Драговић заступа гледиште: да су спискови, које је суд предао, исправни, јер су по њима у почетку ове године, дакле овог полгођа, вршени избори чланова општинских, по чему ти спискови важе за ово полгоће, а свако друго тумачење он сматра да је намера одуговлачити решење које грађани поднесеном молбом траже, пошто на молби има преко 350 способних гласача, о чему се прегледом уверио.

После дуже дебате: да ли се молба може узети у решење, приступљено је гласању, — па је одлучено: да је молбом грађана (АБр. 530) прекршено оно што прописује тач. 3. чл. 69. општ. закона, према чему Зелени Венац има се прогласити за слободну пијацу.

XXV. ванредни састанак

12. Маја 1890. год.

Били: Председава члан Суда г. С. Карапешић, чланови одбора г.г. Ј. Гелемовић, Р. Драговић, М. Јовановић, М. Кнежевановић, Ђ. Димитријевић, Д. Најдановић, Н. Р. Поповић, С. Д. Милићевић, Г. Петровић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Р. Р. Ћирковић, С. Ј. Аврамовић, К. П. Михаиловић, Л. Дашковић, Р. Пуљевић, М. [illegible]. Денчић, Љ. Јовановић, Ј. Петковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, Ђ. Николић, М. Ј. Марковић, М. Р. Маринковић, Ј. Петковић, В. Виторовић, Г. Бркић, М. Јосимовић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без примедаба примљен записник из седнице од 7. тек. месеца.

II.

У вези одлуке (бр. 202) из претпрошле седнице којом је усвојен уговор о закупу бањичког каманог мајдана — решено: да се закупнина има плаћати из партије на грађење калдрме.

III.

Председништво износи акт Господина Министра народне привреде (АБр. 725) којим се тражи да општина одреди земљиште на коме ће руско повлашћено паробродско друштво Кнеза Гагарина моћи да сагради потребне му резервоаре за петролеум.

Акт гласи:

„Из приложене ⁄. под молбе овлашћеника руског паробродског друштва Кнеза Гагарина видеће управа, како се према закону о повластици од 27. Марта т. г. тражи потребно земљиште до 3000 кв метара за подизање резервоара и других зграда, које земљиште треба да је близу жељезничке станице и реке Саве и да је приступачно лађама и шлеповима.

Пошто у близини овог места нема државног земљишта, које би се повластичару могло дати, препоручује се управи, да она ову молбу спроведе општини београдској и позове је, да она прописаним путем реши и одобри да се овом повластичару од општинског земљишта уступи потребно земљиште за наведену цељ, напоменув јој да ће то бити у интересу саме општине.

Уједно ће управа напоменути општини и то да ће се у противном случају, ако она тражено земљиште својевољно не уступи, морати заузети на основу закона о експропријацији од 15. Марте 1866. год.

Шта се буде по овоме урадило, управа ће ми у најкраћем року известити и горњу молбу повратити.

По саслушању акта, Одбор је решио: да се комисија од г. г. Др. М. Т. Лека, Н. Р. Поповића и М. Јовановића извести да ли се резервоари морају подићи крај Саве или је могуће и на Дунавву, па да првој седници поднесе реферат.

IV.

Председништво саопштава да је раскинут уговор са закупцем права на наплаћивање обалариских такса и да је општински Суд узео у своје руке прибирање тога прихода, те би требало пропи ати сталне таксе, по којима ће се у будуће наплата вршити.

Слажући се с гледиштем председништва и одобравајући поступак Суда о раскиду уговора за закупцем, који обвезама није одговарао — Одбор је решио: да председништво састави и поднесе пројект правила за наплаћивање обалариских такса у будуће.

V.

Председништво јавља да је грађевински савет нашао да оба кандидата, који су се пријавили за општинске пижињере по расписаноме стечају имају квалификације.

Према томе Одбор одлучује: да се за другог енжењера општинског прими Коста П Јовановић са 3500 динара годишње плате а трећи енжењер да се постави са платом коју председништво одреди.

VI.

Општински Суд реферише да је комисија извршила погодбу за откуп мртвачких кола (двоја) са целокупним прибором и претходним извршењем потребних оправака од Биљана Вуковића за 5000 динара. (СБр 6097)

Одобравајући погодбу, коју је комисија учинила, Одбор решава: да се куповина одмах сврши а за тим неодложно изда наредба којом се у будуће према санитетским прописима забрањује држање мртвачких кола приватним лицима.

VII.

Председништво износи акт грађанина Николе Антуле, којим јавља да му је брат Јованча Антула опасно оболео, и да као благајник школског одбора жели предати рачуне и готовину немогући да и даље дужност отправља.

Примајући ово к знању, Одбор је изабрао: г. г. Н. Р. Поповића и Милов Р. Марићковића да од г. Антуле приме рачуне и готовину и од стране Одбора дају разрешителницу.

VIII.

На предлог председништва решено је: да се комисији, која је изабрана за надзор над грађењем водовода преда акт Стане Марјана Марковића с тим да она оцени колико се може платити за земљиште које је потребно за водоводни резервоар.

IX.

Грађевинско одељење износи реферат комисије (ГБр. 402) која је прегледала извршени претрес калдрме у Кастриотовој улици и нашла да се у тој улици мора претрести још 551 кв.мет а исто тако да треба претрести на раскрсницама „Хиландарске", „Два бела голуба", „Кондине" и „Цетињске" 450. И на уласку хиландарске покрити 15 кв. метара.

Усвајајући мишљење комисије, Одбор решава: да се по истоме одмах поступи.

IX.

Председништво износи предлог Суда општинског какве таксе треба прописати за јавне забаве.

По прегледу судског пројекта, Одбор је решио: да се за јавне забаве установе ове таксе:

I.

а). За свирање м. оркестра по кафанама, баштама и т. д. од концерта до. . .	5	дин.
б). За свирање са певањем вештака од концерта	5	„
в). За свирање ж. оркестра (Damen Capele)	20	„

II.

а) За играчку у локалима I. реда	15	дин.
б). „ „ „ II. „	10	„
в). „ „ „ III. „	5	„

III.

а). За папораме на дан.	5 – 10	дин
б). За разне представе и показивање вештина дневно.	10 – 15	„
в). За мачажерије и музеуме.	5—15	„
г). За циркус	10—20	„
д). За забаве „Тингл-Тангел" т. ј. певање, свирање и престављање од вечера . .	50	„

IV.

За друге врсте забава које овде нису предвиђене решаваће Суд општински засебно.

XI.

По саслушању извештаја (ГБр. 563) грађевенског одељења, и по цени понуда (ГБр. 504, 505, 507 и 508) Одбор је решио: да председништво општине ступи у лефинитивне преговоре са понуђачима и погодбу закључи на основу минималних цена појединих понуђача.

XXVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

14. Маја 1890.

Били: Председник г. Н. П. Пашић, члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, М. Јовановић, Ј Станковић, К. П. Михаиловић, К. Б. Михаиловић, Ђ. С. Новаковић, Ј. С. Симић, И. Цветановић, М. Капетановић, Р. Р. Ђирковић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, Р. Драговић, Ј. Ж. Ђурић, А. Одавић, Н. Л. Милишић, Д. Најдановић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред прочитан је и примљен без примедаба записник одлука из седнице од 9. ов м.

II.

По прочитању реферата општинскога Суда (АБр. 593.) о казнама за пољске штете — одлучено: да остану исте казне које су прошле године одређене, на основу 5. чл. закона о чувању пољскога имања.

III.

Према акту суда варошн Београда (АБр. 445) и по уваженју оставке, коју је на поротништво поднео Мита Ђорђевић Фишекција, изабран: за поротника у овој години Јоца Ристић, барутција.

IV.

По саслушању акта (АБр. 694.) решено: да се породици поч. Јевте Пенмаровића бив. кметовског помоћника и многогодишњег угледног грађанина београдског издаје из општинске благајне и позиције за помагање породица умрлих чиновника општинских, по 60 динара месечно сталне помоћи.

Ова помоћ издаваће се од дана кад је истекла посмртна плата.

V.

Грађевинско одељење подноси молбу становника Сјеничке улице, да им се награди калдрма, а пристају да одмах плате што на њих пада.

Пошто је партија за грађење калдрме у овој години оптерећена, решено: да се калдрмисању средине приступи доцније, кад на ред „Сјеничка" улица дође, а ако становници желе да одмах и заједнички о своме трошку награде тротоаре, грађевинско одељење да им даде потребне линије и укаже осталу нужну помоћ.

VI.

Председништво саопштава да је општински Суд добио већи број молаба од сиротних болесника из грађанства, који траже помоћ за бању.

По обичају из ранијих година, Одбор је одобрио: да се на помоћ сиротних и болесних грађана, који потребују минералне бање, може ове године издати до 1200 — хиљаду и двеста — динара, а коме се може помоћ издати да оцењује с лекаром општинским комисија која одређује седмично издржање. — У ту комисију да уђу и г. г. Бока Николић и Соломон Д. Азријел.

VII.

Саслушана молба Павла Лучића машиниште, за кафанско право на плацу више сењака општинског и пзјављено: да се не може допустити молиоцу отварање кафане поред осталога и за то што је имање молиочево изван варошн.

VIII.

Председништво јавља: да је г. Др. М. Т. Леко, услед смртног случаја у породици, био спречен од састанка у комисији, која има да поднесе реферат о земљишту што се од општине тражи за резервоаре повлашћеног руског народног друштва.

Да би комисија могла задатак свој одмах свршити, решено: да г. Др. М. Т. Лека заступи одборник г. М. Капетановић.

IX.

Прочитана понуда браће Кр. Петровића (АБр. 804.) и изабрана г. г. М. Банковић, А. Одавић, Мата Јовановић, А.

Шток и Д. Најдановић да са оп. енжењером изврше преглед понуђеног за откуп имања, и поднесу реферат са својим мишљењем.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

(свршетак)

Све мане које се овој системи приписују, могу се свести у главноме на ове две:

1. Знатни трошкови око пречишћавања и црпења каналске садржине у оним случајевима где се она не може непосредно у реку одвести, и

2. Ако ове потребе нема, већ се садржина из канала може непосредно у реку одвести, онда губитак корисне материје за земљорадњу.

Прва мана отпада, чим је при најмањем стању реке, у коју се каналска садржина одводи, количина воде у њој толика, да се према њој губи она количина, која из канала долази, т. ј. кад се ова толико разреди да са свим исчезне количина шкодљивих органских и анорганских материја.

Ако пак у близини нема тако велике реке, онда се мора садржина из канала пречишћавати, па или тако пречишћења пушта у најближу текућу воду или се употреби за ђубрење поља. Ово пречишћавање знатно поскупљује и грађење и обдржавање канализације, па при свем том су многе вароши извршиле или данас извршују канализацију по овој системи. Што се пак тиче друге замерке овој системи односно губитка корисних материја за земљорадњу, то ма колико она да изгледа значајна, и ма колико да се тим питањем још и данас у Европи баве, за сада у већини случајева далеко су већи трошкови око прерађивања и одношења тих материја, од користи, која се ђубрењем добија.

Пронађе ли се доцније због какав начин да се пречишћавање и прерада садржине каналске може јевтино вршити и ако се појави таква потреба за ђубрење поља увек ће бити и сретстава и начина да се то овој системи прилагоди.

Кад је пак, која варош у тако сретном положају као што је Београд, да поред ње теку две велике реке, које и при најмањем стању имају толико воде, да би се према тој количини губила нечистоћа и из париских канала, а камо ли београдских, то је јасно да за такву варош и не постоји прва мана ове системе. А ни друга мана нема важности за Београд, јер ће проћи више деценија, докле се можда осети у околини Београда та потреба да се садржином из канала ђубре поља. У нас се још и данас најбоље ђубре из штала баца у Саву и Дунав а не износи се на околна поља.

То су у главноме системе које се данас узимају у обзир при решавању питања о канализацији какве вароши.

Кад сравнимо наведене системе међу собом, кад узмемо у обзир топографски положај Београда, са његовим јаким надовима, према двема великим рекама, ми смо мишљења да ће за канализацију Београда бити најудеснија система спирања са девизом „све у канале.“

Може бити да ће канализација по овој системи усљед великог простора који Београд заузима бити, и за читав милион динара скупља, но кад би усвојили коју другу систему, на пр. Варингову, али с погледом на сигурност у функционисању канала, с погледом на то, што се каналисањем вароши по овој системи цела варош у исто доба најбоље дренира и напослетку с погледом на то, да ће се на садањем простору Београда временом број становништва увећавати, боље је, по нашем мишљењу, одма извршити канале са већим димензијама, који ће бити приступачни, па ма њихово грађење и скупље стало.

Напослетку угодније је, а и јевтиније обдржавати једну приступачну мрежу канала, но две или чак и три неприступачне.

Као главна мана систему спирања поменули смо у томе је, што се садржина каналска мора пречишћавати, да ако се не би смела не пречишћена пуштати у најближу текућу воду.

Међу тим овде специјално за Београд, и та мана отпада, јер Дунавом при најмањем стању његовом пролази сваке секунде до 1500 метара куб. или за 24 сахата близо 130 милиона кубних метара, докле укупна маса нечистоће износи дневно само 400 куб. метара. Дакле однос, између количине воде у Дунаву и количине нечистоће, тако је мали, да се без икакве бојазни може садржина из канала у Дунав одводити.

Сена код Париза, у коју излазе париски канали има само 45 куб. метара воде за секунду, при најмањем стању, а Париз има педесет пута више становника од Београда.

Да би одбор општински могао донети бар начелно решење, да се приступи канализацији Београда, потребно је да зна приближно шта ће коштати извршење те канализације, као и колико ће времена само извршење трајати.

Претпостављајући да се све улице у Београду без оних делова вароши, који још нису снимљени, каналишу по системи спирања, и рачунајући да се са тим каналима под нормалним приликама иде у дубину од 3 до 6 метара испод површине калдрме, може се према сличним радовима у другим варошима узети да ће извршење свију канала коштати до 3 милиона динара.

За Петроград рачуна Линдлеј да ће коштати канализација по 45 марака — 56 дин. од сваког становника, а то је највећа цена која се узимље, јер према коштањима у варошима, где је канализација извршена, варира та цена између 25 и 56 динара од становника.

Дакле ако рачунамо Београд са 40000 становника и рачунамо по 60 динара од сваког становника, излази 2400.000 динара или у округлој суми 3милиона.

Што се пак времена тиче за које ће се моћи извршити канализација Београда, комисија је мишљења да ће најмање требати пет година. Обично пак извршење канализације за све делове варошке траје 10 и више година.

Тако у Франкфурту на Мајни извршено је за 20 година 184 километра канала, што је у округлој суми коштало 12,5 милиона динара.

Исто тако Минхен има више од 10 година како на канализацији ради, а у Берлину није канализација још довршена.

На завршетку дужност нам је да речемо коју и о набавци новца за извршење овог посла.

Потребан новац за све радове мора ће општина набавити зајмом, који ће отплаћивати таксама, које се буду наплаћивале од појединих зграда и плацева.

Ако се, по примеру неких вароши у Немачкој за сваки метар дужине фронта плацева појединих имања један пут за свагда наплати 20 динара на име таксе, за право, да се дотичан плац сме спојити са каналом варошким, а осим тога ако се још рачуна за сваки виши спрат од приземног, по 5 динара од сваког метра дужине фронта, онда ће се горе наведена сума од три милиона моћи готово са свим исплатити. Јер, ако има 60000 метара дужине улице у Београду, то чини 120000 метара дужине фронта, по 20 динара један метар, чини:

2400000 динара без оних 5 динара од зграда са више спратова.

У Франкфурту, где је такође извршена канализација по системи спирања плаћа се за спајање појединих зграда са варошким каналом 3750 дин. од сваког метра дужине фронта.

У Амстердаму плаћа свака кућа годишње таксу за канале од 16 динара.

У Берлину плаћа на име таксе за канале свака кућа по 1% годишње кирије.

Према овоме дакле одбору општинском стоји да доцније бира и утврди, коју ће од ова три начина наплаћивања такса усвојити т. ј. да ли да се плати извесна такса једном за свагда или да се одреди од сваке куће извесна годишња такса, или да се годишње наплаћује такса у процентима кирије.

Напослетку, комисија је мишљења да би требало одма приступити извршењу претходних радова за канализацију као што су: бушења у разним деловима вароши ради сазнања подземних слојева и стања подземне воде, спимање посто-

јених канала, попуњавање нивелмана појединих улица са нивелманом подрумског патоса у појединим кућама и назначењем оних зграда које од влаге и подземне воде пате. Даље, продужити а по могућству и проширити посматрања о стању воде у појединим бунарима, која се већ две године врше, и предузети стална посматрања стања воде у Сави и Дунаву, као и прикупити податке о количини кише и снега.

Све ове радове треба поверити једном техничком бироу, који може бити и саставни део општин. инжењерског бироа.

Сем тога, да се израда пројекта за канализацију, пошто сви претходни радови буду готови, повери једном, или двојци од признатих стручњака у овом питању.

Према свему до сада казаном, комисија је слободна предложити одбору да донесе ове одлуке:

1. Да се канализацији Београда приступи у што краћем року.

2. Као система за канализацију Београда да се усвоји тако звана система спирања.

3. Да се одма приступи извршењу претходних радова који се у овом извештају помињу.

4. За извршење тих радова да се ангажује, који од наших стручних инжињера и да му се дају за то два помоћника.

5. Пошто претходни редови буду готови, да се израда пројекта повери двојици у овој струци признатих техничара, остављајући избор тих лица председништву општинском.

6. Потребан новац за извршење канализације да се набави зајмом, који ће се отплаћивати таксама, које ће се доцније утврдити.

7. За извршење претходних радова за канализацију овлашћује се Суд општински да може утрошити до 10000 динара, из партије за непредвиђене трошкове, која ће се сума доцније попунити из зајма, који се за канализацију узима.

У Београду 11. Маја 1890. год.

ЧЛАНОВИ ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

Н. И. Стаменковић, Др. М. Лека, Др. Л. Пачу, К. Главинић и А. Алексић.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Одобрено. С радошћу јављамо да је и „Државни Савет одобрио да се општина београдска ради извршења великих послова својих, може задужити са 10,000.000 динара, а под условима како је одлукама Одбора и Збора општинског одређено.

Указ Највишега Одобрења доносимо на челу листа, а у Српским Новинама он је објављен у 131 броју.

—

Комисија за комору. Ових дана отпочеће рад комисија, коју је Одбор општински изабрао да са војном влашћу — окр. командом, узме у оцену жалбе, поднесене на раније извршени разрез коморе, и да према своме нахођењу учини измене у разрезу у колико томе буде било места.

У комисију ову изабрани су одборници из свију квартова, да би се тако што тачније могло оцењивати стање грађана који дају комору. Чланови су комисије из Одбора општинског: г. г Андра Одавић, Соломон Ј. Азријел, Бока Николић, Јован Станковић, Мата Јовановић, Милорад Терзибачић, Коста П. Михаиловић, Димитрије Најдановић, Коста Б. Михаиловић, Јован Петковић, Љубомир Јовановић и Риста Петровић.

—

Прилог. У седници 31. ов. мес. Одбор општински решио је да се „Српском јахачком уаружењу“ изда из општинске касе прилог од 200 динара за видовданску трку.

Корак овај само је израз жеље да рад младога удружења буде истрајан и плодан.

—

Трошарина. Одлуком из седнице од 11. ов мес. финансијско-техничној комисији поверено је да проучи и предложи, на које артикле ваља завести трошарину и на какав начин прибирати је:

Рад овај комисија је већ отпочела, да би се у скоро могло приступити и самом увођењу трошарине — од које приход служиће за амортизацију зајма.

—

Коцкаста калдрма. Раније смо саопштили да је општинска управа намерна продужити грађење коцкасте калдрме што скорије и у већим размерама.

Пошто је задужење општине одобрено од стране збора, Одбор је решио да се распише одмах лицитација за продужење коцкасте калдрме у улицама „Кнез-Мих.“ „Васиној“, Позор. тргу, „Царигр.“, „Краљ-Милановој“ и делу „Крагујевачке» до Цветнога трга.

Лицитацију објављујемо данас.

—

Ванредни састанак Сиђе је Одбор држао ванредни састанак на коме је решавано о сазиву збора за избор 4 кметовска помоћника, који ће бити старешине одељака општинског суда.

Општинске лицитације

У грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда, држаће се следеће усмене лицитације и то:

I.

На дан 25. тек. мца. од 9 до 12 пре подне за откопавање „Обренове“ улице.

Кауција 300 динара у готовом новцу, или државним папирима.

II.

На дан 25. тек. мца. од 3 до 6 сати после подне за откопавање шанца на „видин — капији.“

Кауција 250 динара у готовом новцу или у државним папирима.

III.

На дан 26. тек. мца од 9 до 12 сати пре подне за откопавање II гог дела „београдске“ улице.

Кауција 1200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

На дан 26. тек. мца. од 3 до 6 сати после подне за грађење калдрме у делу „Војничке“ улице, између „Душанове“ и „Доњо Јованове“ улице.

Кауција 250. динара у готовом новцу или у државним папирима.

VII.

На дан 13. Јула тек. год. од 9 до 12 сати пре подне за грађење калдрме у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ улици до „Љубичине“ од коцкастог камена.

Кауција 12.000 динара.

VIII.

На дан 13. Јула тек. год. од 3 до 6 сати после подне за грађење калдрме у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до „Позоришног трга“, преко „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12.000 динара.

V.

На дан 12 Јула тек. год. после подне од 9 до 12 сати, за грађење калдрме у Краљ Милановој улици од коцкастог камена.

Кауција 15.000. динара у готовом новцу или у државним папирима.

VI.

На дан 12. Јула тек. год. после подне од 3 до 6 сати, за грађење калдрме у деловима Кнез Михајлове и Крагујевачке улице од коцкастог камена.

Кауција за део у кнез Михајловој улици 9.000 динара, а за део у Крагујевачкој улици 5.500 динара, у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови по свима лицитацијама, могу се видити при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Сваки лицитант који жели, да се изради коцкасте калдрме прими, нека најдаље до 4. Јула тек. г. поднесе неколико коцака од камена, да би се могао камен испитати дали се за калдрму употребити може.

Од стране Суда општине вар. Београда 14. Јуна 1890. год. Г. Бр. 696.

НАРЕДБА

Пошто све већма наступају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повиновао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	— — — — — —	5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта	—	5 д..
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele)	— —	20 д

II.

а. За 1 играчку у локал. I-ог реда	— — — —	15 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „	— — — —	10 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „	— — — —	5 д.

III.

а. За панораму на дан	— — — — — — 5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в. за манажерије и музеуме	— — — — — 5—15 д.
г. Циркус од преставе	— — — — — — 10—20 д.
д. За забаве „Тинги-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	— — — — — — 50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. маја 1890. АБр. 839.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0.40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0 20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПЕШТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12
в). мала гробница	555
г). већа гробница	97 „
д). велика гробница	12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 5. Јуна до 11. уна закључно прешло је преко пиштинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 к. пресечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР		дин.
752	Брашна пшенич.	22·10	10,390	Сена	5·—
10,996	Брашна кукуруз	—·—	5.160	Сламе	2·—
132,409	Пшенице	16·10	2.669	Коре брезове.	9·50
31,817	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
	Ражи	—·—		Кајмака	—·—
	Очињака	—·—	3,004	Сира	50·—
17,737	Јечма нова	7·40		Лоја нетопљена	—·—
16,976	Овса	14·—	726	Масти	110
	Кукуруз повп	—·—		Слапине	
1,158	Пасуља	20·50		Сува меса	—·—
3,022	Кромпира нова	11·—	1103	Вуне неопране	112
	Арнаутка	—·—	12 813	Свиња дебелих	80·—
636	Црна лука	15·—	20,000	Угљена камена	—·—
	Бела лука	—·—		Кумура дрвена	—·—
	Лука аршламе	—·—	53 030	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
	Крушака	—·—	Литара		
	Ораја	—·—	71,491	Вина црна	19·—
	Грожђа	—·—	1,037	Вина бела	20·—
	Шљива спрових	—·—	15,187	Ракије шљ. меке	26·—
1,072	Сувих шљива	40·—		Ракије ком. љуте	50·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија НародноРадикалне Странке. Уредник Слоб Хаџи Ристић

БРОЈ 27. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 24. Јуна 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

На основу другог става члана 26. закона о општинама, Одбор општински, у седници 26. пр. месеца, донео је одлуку: да се установе четири одељка општинскога Суда, а за старешине тих одељака изаберу кметовски помоћници.

Према томе Суд општине вар. Београда позива грађане београдске, да 1. Јула т. г. дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и изврше избор 4 кметовска помоћника, и то по једног за квартове: врачарски и палилулски, и по једног за спојене квартове: варошко-дунавски и теразијско-савамалски.

Збор ће се држа и по одељцима варошким а почеће у 8 часова из јутра.

Бирачи могу на зборна места долазити до 12 сати пре и од 2 до 6 часова по подне, у које доба престаје пуштање гласача на биралиште.

Спискови бирачки изложени су у благајноме одељењу општин кога Суда, те их грађани могу разгледати све до дана избора.

Изборна места за овај збор биће:

а) за **кварт варошки** -- у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б.) за **кварт теразијски** — у теразијској м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за **кварт дорћолски** — у основној мушкој школи (душанова улица);

г.) за **кварт савамалски** — у основној мушкој школи (савска улица, преко пута кварта);

д.) за **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ.) за **кварт врачарски** — у основ. мушкој школи (пријепољска улица, спрећу вој. болнице).

Бирачки одбори састављени су овако:

а) у кв. варошком

Председник: М. Капетановић проф. Вел. школе.

Чланови: Ман. Клидис трг. Димитрије Ђорђевић трг. Милош Милошевић ликерц. Сима Видаковић јорганција.

Заменици: Младен Љубинковић трг. Аврам Нахман индустријалац.

б) у кр. дорћолском

Председник: Лаза Дашковић каф.

Чланови: Пера Манојловић каф. Милан Миладиновић ковач, Спира Јаковљевић каф. Прока Раденковић бак.

Заменици: Јаков Дамњановић предуз. Танасије Савић кројач.

в) у кв. теразиском

Председник: Никола Милишић бак.

Чланови: Гавра Бркић трг. Милан Белчевић опанч. Стеван Мијатовић ситничар и Жив. Тодоровић трг.

Заменици: Илија Јаковљивић бак. и Радојица Радоњић кафеџ.

г) у кварту савамалском

Председник: Андра Одавић трг.

Чланови: Таса Данчевић трг. Живко Т. Јовановић трг. Јоца Шандоровић трг. и Мил. Ж. Маринковић бак.

Заменици: Лука Ђеловић трг. и Антоније Ђорђевић бакалин.

д) у кв. палилулском

Председник: Сима Д. Миличевић кројач.

Чланови: Јеврем Марјановић земљоделац, Ђок В. Вељковић земљед. Настас Крстић трговац и Ђока Јовановић шпекул.

Заменици: Спира Петровић кафеџија Риста Крстић калдрмција.

ђ) у кв. врачарском

Председник: Видоје Виторовић кројач.

Чланови: Стеван Миљковић бакалин, Ђорђе Петровић бак., Милан Поповић месар и Ђорђе Стојановић шпекул.

Заменици: Настас Димовић лебар, Алекса Милановић каф.

Сем ових лица изабрани су, опет коцком, одборници општински г.г. Илија Цветаповић, Р. Ћирковић, М. Р. Маринковић, Р. Драговић, Ф. Васиљевић, Мил. Денчић, за заменике председника кварговних бирачких одбора на случај, да који од горе одређених председника буде спречен примити своју дужност па збору.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јуна 1890. год. АБр. 1009.

НАРЕДБА
УПРАВЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Наредба управе варошн Београда од 8. т. м. Бр. 7984. о продаји разних списа, књига и новина, има се разумети овако:

Забрањује се продаја ствари у опште кад се то врши у виду торбарења, јер је то казнимо по §. 389. крив зак. а продаја разних списа, књига и растурање новина може се вршити по улицама и другим јавним местима, само тако, да се то не

чини нуђењем и виком, изговарањем сензационих вести, у опште радњом таковом и која би била на досаду публици и са чиме би се грађанство узнемиравало и рушио јавни мир и спокојство. И који би противно овоме поступио, биће кажњен по §. 326. крив. закона и у томе случају неће му се дозволити да и даље врши продају поменутих списа или новина, на овај начин.

Од стране Управе вароши Београда 10. Јуна 1890. год. Број 8654.

ИЗВЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗА ПРЕУСТРОЈСТВО АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОСТАЛИХ ПОСЛОВА У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

(СВРШЕТАК)

Њихов делокруг рада био би у главноме, да као прва и најближа местна власт врше полицијску и санит службу, одржавају ред, непосредно изв шују наредбе које буду добијали од општ. Суда, било његове или држав. власти, и у опште да раде све оно што је зак. општинском Суду у дужност стављено.

Поглавито да спада у дужност ових одељака да врше :

а) Судску власт по грађан. делима у споровима до 10. динара по аналогији допуне и измене §. 6. гр. суд. пост.

б) Сва извођења по кривич. делима из части Ш. крив. зак. које ће по извођењу спроводити Суду Општ. на надлежни поступак.

в:) Полицијску, из чл. 23. и чл. 36. зак. о општ. у колико би у надлежност самог општ. суда спадало, као и по тач. 1. 2. 4. 5. 6 7. 8. 10. 13. и 14. истог закона.

г). Управну из чл. 23. под 3. у колико у надлежност општ. суда спада, и

д). Да извршују све наредбе Општинског Суда и држав. власти које им Општ. Суд на надлежност спровео буде.

Ови одељци према мнењу комисије имају се образовати овако :

У сваком одељењу да буде по један кметовски помоћник као старешина одељка, са нужним бројем персонала. Овај персонал састојаће се поред помоћника кметовског и писара још и једног исправника).

Одељака ових да буде свега три, и то за кварт варошки и дорћолски да буде један, за кварт теразијски и савамалски један, и за врачарски и палилулски један.

Персонал у варошко-дорћолском кварту да буде овај :

1 кметов. помоћник
2 писара
1 практикант
1 исправник (кварталник)
12 позорника
1 вратар
2 позивара.

За теразијско-савамалски одељак да буде исти персонал са два позорника више.

За врачарско-палилулски одељак да буде такође исти персонал са једним писаром више, 1 позиваром и са двадесесет позорника свега.

Економно финанцијско одељење, које се има као ново установити образовало би се овако :

За старешину — шефа — 1 кметовски помоћеик.
1 надзорник општ. добара
1 писар
1 практикант
10 контролора касапских
4 контр. за хватање криумчар. пијћа
4 „ кантарска
8 мерача кантарских
2 прикупљача таксе пијачне
1 баштован
1 контролор — водоноша
15 фењерџија
3 пољака
2 служитеља баштована
3 служитеља на кланици
1 чувар сењака
2 чувара парка
2 „ мајдана
2 „ друмова.

Управа над гробљем треба такође да дође под ово одељење.

Ово су нове установе, које би требало завести.

Што се тиче осталих одељења која постоје, комисија сматра да би требало :

1. Судском одељењу додати још потребног персонала, и то у заседању 1 млађег секретара, једног писара и једног практиканта.

2. У пријавници једног практиканта, и у архив и једног.

3. У депозитном одељењу извршитељима додати још три, дакле свега 10 да буде.

4: Рачуноводство и благајна да остану за сада овако како су, само да се дода један рачуноиспитач, а да се одмах састави стручна комисија од лица вичних двогубом књиговодству, те да спреми све што треба, да се од 1. Јануара 1891. год. заведе двогубо књиговодство у рачуноводству наше општине.

5. У санитетском одељењу да се дода један писар, који ће водити засебне послове тога одељења, а поред њега да се узме још један марвени лекар, јер са једним лекаром није се до сада могло постићи оно, ште се по закону санитетском тражи, и што и сами интереси општински захтевају. Поред тога једну бабицу више за Енглезовац, пошто је он удаљен од вароши, и једног хемичара који ће у д жавној лабораторији вршити анализе пића и хране.

6. У санитетском одељењу треба да буде сталан персонал и то само један статистичар.

7. У инжињерском одељењу да буду три инжињера, два цртача, један писар, и један практикант.

8. За правобранилачко одељење поставити сталног правобранноца, који ће се у одређеним часовима налазити у суду.

Према напред поменутом, комисија је нашла за нужно да се са обзиром на већу штедњу, и на праву корист, коју има од расаднице, ова укине.

Ово комисија налази да треба учинити нарочито још и због тога, што за суму од преко 10.000 динара, која се на расаднпцу годишње троши, може општина снабдети своју потребу за неколико година, колико се до сада само за једну годину трошило, чиме се очигледно утврђује тај факт, да ова и овака расадница и ако има своју циљ, одвећ много кошта општину.

Комисија, да би оправдала своје назоре о предњаведеном устројству у општини, ослања се и на буџетско стање општине, да се оно не оптерети.

По предложеном преустројству, као и са обзиром на оно што се има укинути, имао би се буџет општински оптеретити :

Али, како по новом закону о општинама као и осталим законима, који су на прошлој скупштини донесени и ступили у живот, приходи општински знатно су појачани тако, да је сума са којим би се имао оптеретити буџет незнатна и одвећ мала, према приходу који ће општина сада имати, то према ов ме комисија сматра да је њено мишљење у овоме коректно и корисно по општинске интересе, нарочито са тога, што ће се и сами досадањи приходи боље прикупљ ти.

Комисија сматра да би општина овим и оваким уређењем одговорила потпуно своме позиву како у духу самог закона у опште, тако и потребама своје општине као једне престоничке општине.

Од колике је пак важности и какву улогу врши у држави једна добро уређена општина, о томе неби било нужно ни говорити, само би тек довољно било да се напомене то, да се с правом има очекивати добро уређење и правилан рад сваке општине и њене управе, кад грађани од целокупне своје порезе више од четвртине плаћају својој општини.

Комисија предложивши ово и овако преустројство Одбору које се има у Општини увести, сматра да је тиме поверени јој задатак потпуно на корист Општине и грађанства свршила. и нада се, да ће Одбор у целости предложено преустројство примити.

13. Маја 1890. год.

у Београду.

Чланови комисије:

Љуб. У. Романовић. Мата Јованозић. Н. Р. Поповић, Андреја Ј. Одавић, Јов. Л. Симић.

Рад општинског одбора

XXVI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

18. Маја 1890. год.

Били: Председник г. М. П. Пашић, члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, Н. Р. Поповић М. Николић, К. П. Михаиловић, Р. Петровић, С. Ј. Аријел, И Цветановић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Р. Драговић, Ђ Димитријевић, М. Терзибашић, Ф. Васиљевић, М. Јовановић, В. Виторовић, Р. Ћирковић, К. Д Главинић, Н. Л. Милишић, Ђ. С. Новаковић, М. Капетановић, А. Ј. Одавић.

I.

По прочитању записника одлука прошле седнице учињена је примедба код бр. 221, да записник из седнице од 9. т. мес. није примљен без примедаба, пошто је одборник г. Андра Одавић интервенисао председништво о акту грађана којим је тражено да се „Зелени Венац“ прогласи за слободну пијацу.

Поводом ове примедбе председништво је поновило пријаву, да ће општински суд ради потпуне исправности рада, наредити да се учини још један потпуно тачан преглед потписа на акту грађана и да се по избученим списковима избележе потписници који имају данас право гласа на збору, и само у случају ако се и овим накнадним прегледом потврди да на акту има 350 таквих потписа грађана поступиће се по одлуци (бр. 308) и „Зелени Венац“ прогласити за слободну пијацу.

И јаву ову Одбор је примио к знању.

II

Одборник г. Милован Р. Маринковић реферише да је у друштву са одборником г. Н Р. Поповићем а према одлуци одбора (КБр. 216) примио рачуне и готовину школске благајне, којом је као благајник школског одбора руковао г Јов. Антула; да су рачуни нађени у потпуној исправности и да је према томе брату пок. Јове, г. Николи Антули, издата разрешителница, којом је потврђена уредна предаја благајне школске.

По пријави председништва да је готовина благајне школског одбора са примљеним рачунима предата судској депозитној каси, докле се други благајник школског одбора не изабере, Одбор оглашава разрешителницу одборника г. г. М. Р. Маринковића и Ник. Р. Поповића за своју.

III.

Председништво саопштава да је на реду извештај техничке комисије о канализацији и да по предлозима комисијским треба донети извесне одлуке како би се на њиховом основу могли што пре отпочети претходни послови а и самом извршењу канализације раније приступило.

По саслушању извештаја који је по одобрењу ранније седнице наштампан у засебне књижице, Одбор је узео у оцену предлоге комисијске и слажући се са истима, одлучио:

1. Да се канализацији Београда приступи у што краћем року.

2. Као система за канализацију Београда да се усвоји тако звана система спирања „све у канале“.

3. Да се одма приступи извршењу претходних радова који су у извештају обележени.

4 Да да се извршење тих радова ангажује, који од наших стручних инжињера и да му се дају за то два помоћника.

5. Пошто предходни радови буду готови, да се израда пројекта повери двојици у овој струци признатих техничара, остављајући избор тих лица председништву општинском.

6. Потребан новац за извршење канализације да се набави зајмом, који ће се отплаћивати таксама, које ће се доцније утврдити.

7. За извршење претходних радова за канализацију овлашћује се Суд општински да може утрошити до 10 000 динара, из партије за непредвиђене трошкове, која ће се сума доцније попунити из зајма, који се за канализацију узме.

IV.

Председништво саопштава да је техничко-финансијска комисија свршила свој задатак и поднела извештај како да се изврше привредствене радње у престоници и каквим изворима општина послужи за финансирање њихово.

По саслушању извештаје комисије (АБр. 890) и по оцени предлога који су у њему постављени, Одбор је одлучио:

1). Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме задужи са 10,000.000 динара ефективних, и да се ово решење у најкраћем року изнесе збору грађана на одобрење.

5). Услови зајма да буду ови:

а). Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду, од 13. Јуна 1884. год. који у свом 3-ћем члану каже: „но услови овога зајма не могу бити тежи него што су код управе фондова“;

б). Да рок отплате не сме бити краћи од 23 и по пити дужи од 50 година;

3). Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за вр ме грађења као и после. одбор решава, да се на основу з. кона о варошкој трошарини у Београду, од 13. Јуна 1884. год. у споразуму са владом Њ. Величанства уведе у најкраћем року трошарина на оне предмете ко и могу подneти без штете за спротни сталеж београдског грађанства и за које се може трошарина лако и без великих издатака naплаћивати Предмете, на које ће се трошарина ударити одредиће одбор општински.

4). Осветлење варошн Београда, да се да у концесију.

5). Чим збор грађана одобри предложено задужење, одбор општински изабраће контролни одбор за контролисање употребе и трошења овога зајма, и то на следећи начин: изабраће за тај одбор из своје средине 3 члана, из најугледнијих грађана ван одбора 6 чланова, и умолиће Владу Његовога Величанства и Управу народне банке да и они од своје стране одреде по једно лице за члана томе одбору, те да се према томе цео контролни одбор састоји из 11 чланова.

V.

Да би се извршењу у претходној одлуци побројаних великих реформа могло без даљег одлагања приступити а грађење водовода одмах отпочети, решено: да се на дан 29. ов.

мес. сазове општински збор и њему по 8 тачци чл. 70. закона о општинама изнесе на одобрење питање о задужењу према одлуци коју је одбор донео под КБр. 233.

XXVIII ванредни састанак

24. Маја 1890. год.

Били: Председник г. Н. П. Пашић, члан Суда г. С. Карапешић, чланови одбора г. г. А. Ј. Одавић, Р. Драговић, Р. Ћирковић, М.Ј. Марковић, Ђ. Николић, Г. Петровић, С. Ј. Аврије.л, М. Капетановић, М. Терзибашић, Д. Најдановић, Љ. Јовановић, М. Јанковић, Ј. Станковић, М. Маринковић, Р. Пуљевић, М. Ј. вановић, Др. М. Т. Леко, Г. Бркић, Ф. Васиљевић, Ђ. Димитријевић, Л. Дашковић, Ј. Г. лемовић, Н Л. Милишић, И. Цветановић, К. П. Михаиловић, Ц. Р. Поповић, Ј. С. Симић, К. Д. Главинић.

I.

Одборник г. Ђ. Димитријевић, пре но што се прешло на дневни ред, чини доставу да би много подеснije по грађанство, која улицом пролази, било, кад би команда жандармерије са улице преместила стражару у самој авлији касарне, пошто се ноћу врло често дешавају непријатке грађанима, који не знају за пропис о чувању страже. — Председништво је примило: да код команданта жандармерије, по жељи Одбора, учини потребан корак.

II.

Одборник г. Милорад Терзибашић, примећује да би општинска управа требала да подејствује код војне власти да се барутана са врачарског поља измести даље, пошто се варош знатно раширила, те околним имањима прети опасност.

И по овој напомени председништво је изјавило: да ће предузети потребан корак.

III.

Према изборноме пропису који постоји за држање зборова општинских, — изабрани: (коцком) за председнике бирачких одбора на збору 29. ов. мес. у кварту варошком А. Одавић, у кварту теразијском И. Цветановић, у кварту врачарском, М. Јовановић, у кварту дорћолском Ј. Симић, у кварту савамалском Р. Петровић и у кварту палилулском В. Витровић; а за заменике њихове, на случај потребе, одборници: Ђ. Димитријевић, М. Велизарић и М. Терзибашић.

Исто тако коцком су изабрани за чланове бирачких квартовних одбора: у кварту варошком Сретен Новаковић, Соломон Азријел, Милош Милошевић и Коста Аврамовић, у кварту теразијском Радоица Шолаић, Милан Белчевић, Гавра Бркић и Милош Обркнежевић; у кв. дорћолском Никола Кики, Милан Миладиновић, Сава Ристић, Спира Јаковљевић, у кварту савамалском Јевта Најдановић, Милан Ж. Маринковић, Мика Банковић, Јоца Шандоровић; у кварту палилулском Ђока Вељковић, Тома Лазаревић, Јеврем Марјановић, Ђока Јовановић; у кв. врачарском Ђорђе Грбић, Трајко Стојковић, Ђура Милијашевић и Милан Поповић.

IV.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај комисије о преустројству администрације општинске и да решењу треба што пре приступити пошто ће од тога зависити кад ће се и буџет моћи склопити.

После дуже начелне дебате — одлучено да се ради решења предлога комисијских, које је поставила у извешћу, сазове ванредни састанак.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ.

(свршетак)

За овако јадне основне школе, које су смештене само по приватним зградама а које ни у колико не одговарају ни хигијенским ни педагошким правилима, плаћамо сад годишње на име кирије и других сувишних трошкова 31 500 динара; кад овоме додамо интерес и одплату на капитал, који представљају и општинске зграде, у које су школе по нужди смештене, имаћемо бар још 31.500 динара, што са горњим чини 63.000 динара годишње.

Колику ли пак суму представљају млађани животи нашег подмлатка, који *очигледно* пропада по данашњим школским зградама — тешко је срачунати, али сигурно биће већи од горњих 63.000 динара, јер нам данашње школске зграде лиферују сваке године знатан број туберкулозних, кратковидих, слабуњавих и погрбљених будућих грађана, чије нас лечење и дангуба сваке године стаје грдних сума. Ми се нећемо упуштати у срачунавање тих сума и ако се то може да учини доста тачно, јер држимо да је ово што рекосмо за свакога свесног грађанина и очигледно и лако схватљиво, и да има врло мало грађана који нису опазили зле утицаје оваквих школских зграда на здравље њихове деце. Одобрили се пак зајам и за грађење зграда за основне школе требаће нам годишње 63 до 72.000 динара за интерес и одплату, а кад се то сравни са оним што нас данас стају зграде за школе, излази: или да нас у будуће неће стати ништа више или да ће нам требати у најгорем случају годишње само 9.000 динара више но сад.

На реду је кланица. Ако се сагради модерна кланица, са модерним тргом за сад само за Београд, требаће нам за интерес и отплату капитала годишње 42 до 48 000 динара. Тешко је ухватити прави рачун колики је данас трошак наших касапа, који имају око уређивања и прерађивања заклане стоке, али се сме скоро тврдити да никако није мањи од горњега, јер сваки који коље свиње мора имати за грејање воде нарочита огњишта, корита за шурење и остали прибор, а осим тога сваки мора ложити засебну ватру. Исто тако и они који кољу крупну и ситну стоку морају имати сваки извесне алате и стаје за прераду а они који топе лој морају имати нарочита огњишта, и мора сваки ложити засебну ватру. Код модерне кланице све то има касапин на расположењу у самој кланици, и по себи се разуме да ће за потребу вреле воде корита *аранији*, за топљење, и остали прибор, платити само незнатну таксу, а да ће услед тога јевтиније сав тај посао свршивати, јер је на пр. свакоме позната ствар да ће много јевтиније бити загревање воде у једном великом казану него у 10 и 20 малих казана и т. д.

Осим тога морамо обратити нарочиту пажњу и на то: да је за здравље грађанства неопходно нужно тачно контролисање за клање одређене и заклане стоке једино могуће, кад будемо имали модерну кланицу, и да само уређена кланица није за здравље штетна. Исто тако и контрола над општинским приходима од касапске аренде може бити тачна само у модерној кланици.

Што се тиче кеа имамо да кажемо ово: данас општина истина нема велики приход од обаларине јер тај износи само 2300 дин, али како лађе и пароброди нису до сад имали апсолутно никакве удобности за пристајање уз нашу обалу, није општина имала право нити је могла да наплаћује велике таксе обалске које се наплаћују у другим варошима са утврђеним обалама, а кад се једном сагради кеј, онда ће општина имати права да наплаћује таксе за пристајање свију лађа без разлике, и приход од тих такса

биће потпуно у стању да плаћа потребни интерес и отплату у 70 до 80.000 дин. годишње.

У грађењу антропоа општина треба да суделује са 500.000 динара. Интерес и отплата у 35 до 40.000 годишње на овај капитал, подмириваће се са свим сигурно киријама, које ће плаћати сви они трговци, чија роба буде лежала у тим антропоима, дакле како београдски, тако исто и они из Србије и са стране. И београдски и страни трговци плаћају данас велике кирије за приватне магазе, у којима своју робу смештају, и које су им далеко, и од воде и од железнице, а немају никаквих удобности и олакшица, без којих и нема трговачких сместишта.

И ако држимо да је сасвим излишно доказивати: да ће се подизањем кеа и антропоа, како извозна тако и увозна трговина још више концентрисати у Београду; да ће Београд од тога имати користи у свакоме погледу, и да ће трговачка роба са јевтинијом кирију лежати по антропоима, него што данас лежи по приватним магазама и да трговачки сталеж неће плаћати за смештање своје робе у сместишта ништа више но што данас плаћа, опет морамо нарочито ударити гласом на то: да богате трговине, којом се добро зарађује, не може бити без концентрације трговине, а те опет не може бити ако нема потребних трговачких сместишта. Где је пак трговина јака, ту имају добру зараду и сви остали сталежи.

Да би Београду у што краћем року дали добру калдрму, бар по главним улицама, и да би споредне улице снабдели калдрмом која одговара величини њиховог саобраћаја, потребно нам је за сада, као што се види из напред изложеног предрачуна: 2,000.000 динара; за коју нам је суму потребно годишње 140 до 160.000 дин. на име интереса и отплате

Из буџета наше општине, за последњих 10 година, види се, да приход од калдрмије, која се на ћумруку наплаћује, из године у годину расте, са развитком и саме трговине, јер док је 1882 год. износио 51.000 дин, порастао је у прошлој години на 80.000 дин. и то је калдрмија која је наплаћена само на робу која је код Б оградског ћумрука експедирана. Овај ће приход посигурно и у идућим годинама растити а осим тога на основу закона о трошарини од 13. Јуна 1884. год. општина ће ускоро отпочети наплаћивање калдрмије на све оно, што се колима или коњима у Београд унесе. Сви су изгледи да ће од ове калдрмије бити приближно исто толико прихода, јер кад друге мање варошн имају од калдрмије по 100 и више хиљада динара годишње, имаће ваљда и Београд бар још 70.000 динара.

Од две године на овамо ставља се у буџет општински по 120 до 125.000 динара на грађење калдрме. Ова цифра пак мора остати и у будућим буџетима за оправке и преправке садање калдрме; с тога поред оних 70.000 дин које ће нам дати нова калдрмија, требаће нам још за интерес и отплату оних горњих 2.000.000 дин. још 70 до 90.000 динара.

Неће бити згорега, да још једном покупимо уједно све издатке, који ће се морати подмиривати из општинског буџета и да их сравнимо са издатцима, које чине друге од Београда мање вароши, и које се врло често износе Београду као углед.

За школске зграде требаће нам нових 31.500 до 40.500 дин., за калдрмију 140.000 до 160.000 дин.

Требаће нам дакле свега: 171.500 до 200.500 дин., који ће се по завршетку свију послова морати трошити из општинског буџета.

Кад ову већу суму од 200.500 динара додамо ка суми од 778.000 динара која се по садањем буџету троши, онда би расходи по буџету београдске општине износили 978.500 динара годишње, или, подељено то на 40.000 становника, излази да би на једну душу у Београду изнели расходи у округломе броју 24·5 динара док су у Загребу још 1884. год. износили око 45 дин. и у Софији за 1890. год. изнеће 100 динара. Па и кад би жртве, које се од Београђана траже, биле веће од жртава које чине Загрепчани, (а као што се види то није случај.) треба добро имати на уму: *да су здравље и трговина најглавнији извори за богатство и благостање једне вароши, и да Београд пород осталога грађењем кеа и антропоа може постати оно, за шта је самом природом одређен, а то је: да буде кључ целе балканске трговине.*

Завршавајући овај извештај, у коме мислимо да смо изложили све оно што је од нас захтевано, част нам је предложити одбору београдске општине да изволи решити:

1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме задужи са 10 милиона динара, ефективних и да се ово решење у најкраћем року изнесе збору грађана на одобрење.

2.) Услови зајма да буду ови:

а). Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је одобрено законом о варошкој трошарини у Београду, од 14. Јуна 1884. год. који у своме 3-ћем члану каже: „но услови овога зајма не могу бити тожи него што су код управе фондова;“

б). Да рок отплате не сме бити краћи од $23\frac{1}{2}$ нити дужи од 50 година;

3.) Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за време грађења као и после, одбор решава, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. Јуна 1884. године у споразуму са владом Његовог Величанства уведе у најкраћем року трошарина на оне предмете који је могу поднети без штете за сиротни сталеж београдског грађанства, и за које се може трошарина лако и без великих издатака наплаћивати. Предмете, на које ће се трошарина ударити одредиће одбор општински.

4.) Осветлење вароши Београда, да се да у концесију.,

5.) Чим збор грађана одобри предложено задужење, одбор општински изабраће *контролни одбор* за контролисање употребе и трошења овога зајма, и то на следећи начин: изабраће за тај одбор из своје средине 3 члана, из најугледнијих грађана ван одбора 6 чланова, и умолиће Владу Његовога Величанства и Управу народне банке да и они од своје стране одреде по једно лице за члана томе одбору, те да се према томе цео контролни одбор састоји из 11 чланова.

На завршетку имамо да напоменемо, да су овим извештајем завршени сви они предходни радови, који су за извођење варошких реформа били неопходно нужни, и да је комисија, најозбиљније проучавајући

ничине, по којима би се ове реформе могле извршити а да варош Београд то тако рећи и не осети, нашла да је начин, који је у овом извештају одбору општинском предложен, једини могући начин, и према томе налази даље, да се одбор општински, решавајући о горњим предлозима, изјашњава не само о тим предлозима, него у опште и о томе: да ли ће питање о реформама вароши Београда остати и даље на дневном реду или ће се овом приликом повољно решити.

Познавајући пак готовост којом је данашњи одбор прихватио све предлоге односеће се на извођење великих реформа вароши Београда, комисија се у тврдо нада, да ће одбор и ове предлоге топло прихватити, те тиме оправдати и поверење грађанства, које га је изабрало.

Последњу реч у овоме крупном питању имају само грађани српске престонице, јер ће они својим гласањем на збору донети коначно решење о томе: хоће ли се велике реформе вароши Београда извести или не.

Нема сумње да ће грађани Београда, којих се највише тиче и који се тако живо интересују питањем о његовој будућности, својим гласањем на збору утврдити: здравље, напредак и богатство Београда. А здрав, напредан и богат Београд биће дика и понос целокупног Српства.

17. Маја 1890. год.
У Београду.

Техничко-финанцијске комисије
Председник,
НИКОЛА П. ПАШИЋ. с. р.

Деловођ,
Коста Д. Главинић. с. р.

Чланови:
Никола И. Стаменковић, Др. Лаза Пачу, Светозар Зорић, Анта Алексић, Др. Марко Т. Лечко, Милутин Ј. Марковић, Ђока Поваковић, Пера Живојловић, Милов. Р. Маринковић, Марко Белизарић, Св. Карапешић.

ИЗЈАВА

ГЛАВНОГ ТРГОВАЧКО-ЗАНАТЛИСКОГ ОДБОРА

Главни трговачко-заватлијски Одбор држао је 21. овог месеца у општинској дворани ванредни састанак, на коме је узео у претрес питање о тешкоћама које Аустро-Угарска у последње време ствара извозу из Србије.

После дуге и бурне дебате, у којој су учествовали не само чланови одбора него и извесан број гостију, угледних трговаца ван одбора, донесена је једногласно ова

РЕЗОЛУЦИЈА:

„Позван да о интересима земаљске производње и трговине непрекидно брину води; а сматрајући да су тешкоће, које у последње време чини Аустро-Угарска извозу из Србије, повреда једнога од најживотнијих економских интереса наше државе — Главни трговачко-занатлиски одбор

Решава:

I.

Да се као једногласна одлука Главног трговачке-занатлиског одбора изјави Влади Његовога Величанства Краља Србије општа жеља: да у економском сукобу, који противно јасним одредбама трговачког уговора на штету Србије неоправљано изазива Аустро-Угарска, Влада стане чврсто и одлучно на браник српских интереса; да захтева тачно и савесно испуњавање обавеза трговачког уговора, и да тим путем и даље корача ка осигурању економске независности Србије.

Све последице, које из таквог држања Владе проистеку, земља ће примити једнодушном готовошћу свију редова грађанства, да се за економску независност и достојанство Краљевине принесу све потребне па ма колико и скупе жртве, тако исто, као што је и политичку независност своју Србија искупила ценом сваке жртве народне.

II.

Да се повери једном ужем одбору да прати непрекидно ток овога економског заплета са Аустро-Угарском, и ако сукоб не буде отклоњен: да предузме све мере које за сходно нађе, а исто тако да може сазвати и јаван збор трговаца и занатлија из целе земље који ће ову радњу и одлуку Главног трговачко-занатлијског Одбора ојачати изразом сагласности свекколког грађанства Краљевине.

У овај су одбор изабрани:

Ђока Николајевић-Хаџи, трговац, Пера И. Јовановић трг. Јован Анђелковић бурчија, Миња Петровић трг., Илија Цветановић сапунџија, Живко Леоновић трг., Милош Обркнежевић ковач, Манојло Кидрс трговац, Стеван Максимовић трговац, Стеван Карапешић трг., Милан Ж Марчинковић трг., Никола Б. Михајловић трг., Јован Обрадовић трг., Марко Марковић столар, Милан Бранковић трг., Рака Миленковић столар.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Одељци Као што се види из објаве, коју о сазиву Збора доносимо на првој страни, Одбор општински одлучио је да се за сада установе 4 одељка општинског Суда. Ови ће одељци као прва непосредна власт:

а) судити у грађанским споровима до 10 динара, по аналогији допуне и измене §. 6. грађанског судског поступка;

б) истраживати кривична дела из части III. кривичног закона;

в) вршити полицијске и управне послове, у колико је за то по чл. 23. и 36. зак. о општинама надлежна општинска власт, и

г) извршивати све наредбе општинскога Суда, као и наредбе државних власти.

Сваки од ових одељака имаће за старешину кметовског помоћника и потребно писарско особље, а за сполну службу сем исправника (кварталника) још и по 12—14 уличних позорника.

Оваком организацијом одељака добиће се могућност да се олакшају односи грађанства према локалној власти; да послови општинске управе теку лако и уредно, и да се у целој варош, по свима крајевима и улицама, подједнако и потпуно одржава и од стране грађанства тачно извршује све оно што се наредбама општинске власти буде прописивало како у санитетском тако и у сваком другом погледу на локалне потребе и прилике.

—

По плаћању данка. Приликом последњега Збора општинског, многи су грађани код квартовних бирачких одбора улагали протест што су уврштени у азбучни списак другога кварта а не онога у коме станују.

Законом је протумачено да бирачи припадају кварту у коме порез плаћају. По томе чиновници и сва службена лица, која на државним и јавним благајницама данак плаћају, не могу се стављати у списак другог него онога кварта у коме је дотично надлештво.

Међу тим наређено је да се учине измене са оним надлештвима која су се из о Ђурђеву дну једног пре-селила у други кварт.

—

Допуштено. Управа монопола дувана допустила је да кафеџије могу од малопродаваца узимати и у недељне и празничне дане гостима препродавати дуван и цигаре.

Исправка. Погрешком слагача у прошлом броју на наставак извештаја финанси ске комисије о пзворима за изпршење великих послова, стављен је наслов извешт.ја техничке комисије о канализацији.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

„Мале Новине“ (бр. 165) погрешиле су у својој предпоставци, да смо ми превидели другу наредбу Управе вар Београда о продавању ствари, књига, списа и новина по улицама и јавним местима, и да смо „васкрсли“ наредбу која је укинута.

И саме „Мале Новине“, у белешци својој, казују, да је управа вароши другом наредбом „управо обазнила“ како се има схватити прва у погледу продавана новина. Јесмо ли требали онда да донесемо само позницу наредбу, а не прво једну, ранију, па онда другу? — Другој наредби основа лежи у првој, а прва није изгубила своју важност у ономе што другом није измењено.

По томе наш је поступак правилан, кад смо у прошлом броју донели ранију, и кад данас објављујемо позницу наредбу управину.

Оволико објашњења биће без сумње довољно за познату схватљивост „Малих Новина!“

Општинске лицитације

У грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда, држаће се следеће усмене лицитације и то:

I.

На дан 25. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне за откопавање «Обреновe“ улице.

Кауција 300 динара у готовом новцу, или државним папирима.

II

На дан 25. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне за откопавање шанца на „Видин-капији.“

Кауција 140 динара у готовом новцу или у државним папирима.

III.

На дан 26. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне за откопавање другог дела „Београдске“ улице.

Кауција 1200 динара у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

На дан 26. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне за грађење калдрме у делу „Војничке» улице, између „Душанове“ и «Доњо-Јованове“ улице.

Кауција 250 динара у готовом новцу или у државним папирима.

V.

На дан 13. Јула тек. год. од 9 до 12 час. пре подне за грађење калдрме у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ улици до „Љубичине“ од коцкастог камена.

Кауција 12.000 динара.

VI.

На дан 13. Јула тек. год. од 3 до 6 часова по подне за грађење калдрме у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до „Позоришног трга“ преко „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12 хиљада динара.

VII.

На дан 12. Јула тек. год. од 9 до 12 сати, по подне за грађење калдрме у „Крал-Милановој“ улици од коцкастог камена.

Кауција 15.000. динара у готовом новцу или у државним папирима.

VIII.

На дан 12. Јула тек. год. после подне од 3 до 6 сати, за грађење калдрме у деловима Кнез Михајлове и Крагујевачке улице од коцкастог камена.

Кауција за део у кнез Михајловој улици 9.000 динара, а за део у Крагујевачкој улици 5.500 динара, у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови по свима лицитацијама, могу се видити при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Сваки лицитант који жели, да се израде коцкасте калдрме прими, нека најдаље до 4. Јула тек. г. поднесе неколико коцака од камена, да би се могао камен испитати дали се може употребити за калдрму.

IX.

На дан 6. Јула тек. год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда, усмена лицитација за оправку свију овдашњих основних школа.

Кауција 750 динара у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јуна 1890. год. Г. Бр. 713.

X.

На дан 28. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне држаће се при грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда усмена лицитација за оправку коњушарнице у ватрогасној згради.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 22. Јуна 1890. ГБр. 724.

Наредба

(ЗА ДРЖАЊЕ ПРЕДМЕТА ПО УЛИЦАМА)

Пошто је законом забрањено да се по улицама и тротоарима држе предмети који отежавају саобраћај. Управа в. р. Београда позвала је општински Суд да у томе погледу предузме потребне мере.

С тога се на основу § 929. казн. закона

наређује:

да у будуће грађанство не износи и не држи на улицама и по тротоарима никакве предмете који отежавају саобраћај.

Ова наредба односи се и на радње које износе и на тротоарима држе сандуке и разну дућанску робу а исто тако важи и за оне који испред домова стоварају бурад, сандуке, дрва грађевински материјал итд.

Ко год се ове наредбе не буде придржавао, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. Јуна 1830. АВр. 142.

Наредба

(о чишћењу улица)

Позван и од стране надзорне власти, Суд општине вар. Београда, у интересу јавнога здравља а на основу 1. тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се од данас све улице без разлике чисте редовно два-пут недељно и то сваке *Среде* и *Суботе*.

Чишћење ће се вршити од 10. час. у вече па до 6 изјутра сутра — дан, кад је коме угодније.

Према томе грађанство ће се у будуће управљати по овој наредби, а кућње старешине биће и одговорни за свако невршење њено.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до — — — — — — 5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele) — — 20 д.

II.

а. За 1 игранку у локал. I-ог реда — — — — 15 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „ — — — — 10 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „ — — — — 5 д.

III.

а. За панораму на дан — — — — — — 5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно 10—50 д.
в. за манажерије и музеуме — — — — — 5—15 д.
г. Циркус од преставе — — — — — — — 10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера — — — — — — 50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решавање општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно припређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. маја 1830. АБр. 839.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0,40 д.
б). за неузидан шпархерд . . . . . 0,40 „
в). за узидан „ . . . . . 0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици . . 1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата . . . . 0 40 „
ђ). за чишћење простог димњака . . . . . 0 20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима 0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима . . . . . 0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом . . . 0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом 0,60 „
в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале . . . . . 1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра . . . . . 10,00 „
б). од акова . . . . . 0 50 „

IV. ПЕТЕРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда . . . . . 3,00 „
б). марка за кују . . . . . 6,00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу. . . . . 7 дин.
б) гроб за одрасле 12
в). мала гробница 555
г). већа гробница . . . . . 97 „
д). велика гробница . . . . . 12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња 12,90
б). мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36 ·
в). мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72 ·

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 12. Јуна до 18. Јуна закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	1·0 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
21.000	Брашна пшенич.	22·—	12,000	Сена . . .	5·—
4.706	Брашна кукуруз·	13·50	2.100	Сламе . . .	2 50
80,773	Пшенице . .	15·75	2.669	Коре брезове.	9·50
26.821	Кукуруза . .	11·59		Воска . . .	—·—
43	Ражи . . .	12·—		Кајмака . .	—·—
	Очињака .	—·—	3.004	Сира . . .	50·—
46 906	Јечма нова .	7·20		Лоја нетопљена	—·—
829	Овса . . .	14·—	793	Масти . .	110
	Кукуруз нови	—·—		Сланине . .	
1,158	Пасуља .	20·50		Сува меса .	—·—
3,022	Кромпира нова	11·—	1103	Вуне неопране	112
	Арнаутика . .	—·—	21 387	Свиња дебелих	75·—
636	Црна лука .	15·—	20,000	Угљ на камена	— —
	Бела лука. .	—·—		Ћумура дрвена	—·—
	Лука аршламе	—·—	53 630	Креча . . .	3·—
	Јабука . .	—·—			
	Крушака . .	—·	Литара		
	Орања . . .	—·—	19,570	Вина црна .	18 —
	Грожђа . .	—·—	1,037	Вина бела .	20·—
	Шљива спрових	—·—	11,117	Ракије шљ. меке	27 50
1,072	Сувих шљива.	40 —		Ракије ком. љуте	50·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 28. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 1. Јула 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

XX. НАРЕДБА

Пошто има плацева у варопи, који никако нису заграђени, то се на основу § 326. крив. закона

наређује:

да од данас па за 20 дана сопственици незаграђених имања подигну око истих ограду од камена, цигаља или дасака, и то тако, да свако имање добије и затворене улазе (капије).

Казниће се ко не буде на време извршио наредбу.

Од стране Суда општине вар. Београда 30. Јуна 1890. АВр. 1845.

Обзнана

Да би се за време топлих дана могли грађани у реци купати и ван приватних купатила, општинска управа наредила је те је заграђена и потпуно обезбеђен извесан део дунавског корита, и то један део за мушкиње, а други, одвојен за женскиње.

Ван тога заграђеног простора не сме се нико у реци купати.

Од стране суда општине вар. Београда 8 Јуна 1890. ЛВр. 424.

ПРИВРЕМЕНА ТАРИФА

прописана за наплаћивање обаларине (казукарина) и кирије на земљиште које се робом заузима

I. ОБАЛАРИНА

1). Паробродн, просте лађе, пропеле, шлепови, сплавови, пештарице или винарице, дрварице, неврати, шајке, дереглије и друге пловеће справе, које пристану уз обалу Савску или Дунавску у атару општине београдске, а ради истоваривања или утоваривања робе, подлеже без изузетка плаћању таксе и то:

а, оне који су дуже од 28 метара плаћају	10 —	дин.
б, које су од 20 до 28 метара .	6 —	„
в, које су испод 20 метара . .	4 —	„
2). а, чамци, барке, чунови, који су дужи од 8 метара, за свако пристајање уз обалу са товаром или пасажером.	0·50	„
(изузимају се они, који су на лађама ради случаја);		
б, чамци, барке, чунови, који су краћи од 8 метара	0·20	„

Члан 1.

Све горе поменуте пловеће справе могу пристати уз обалу само на она места, која су нарочито за поједине предмете означена; пловеће справе, које би стајале ван означеног места, плаћају трипло гореозначену таксу.

Члан 2.

Пловеће справе поменуте под 1. а, б, в, могу стајати само четири дана уз обалу, кад су обаларину за пристајање платиле, а после тога рока плаћају за сваки дан по 1 динар.

Чамци, барке, чунови били дужи или краћи од 8 метара, плаћају осим обаларине, за сваки дан стајања уз обале, 10 пара дин.

Члан 3.

Све пловеће справе које су побројане под бројем 1 и 2 могу стајати бесплатно, пошто су обаларину (казукарину) платили, само на Дунавској обали испод Дунавске улице и Савској обали по више моста гвозденог, и то на оном месту, које је нарочито за то опредељено.

Члан 4.

Рибарске барке грађана београдске општине, које морају носити име сопственика и нумеру, и стајати на нарочито за то одређеном месту, плаћају годишње 3 динара.

Члан 5.

Воденице и друге зграде на води могу се подићи на основу закона о водама и само по предходном уговору, са одобрењем општинским.

Члан 6.

Забрањено је *најстрожије* свима који уз обалу пристају, да на обали копају путање, или ма што друго праве.

Члан 7.

Док се не плати обаларина, не може се роба искрцавати или укрцавати.

Члан 8.

Лађе локалне и путничке плаћају по погодби са општином Београдском.

Члан 9.

За српске државне лађе и оне које су по међународном уговору изузете од плаћања, определиће се нарочито место за пристајање.

Члан 10.

Све ове таксе за обаларину вреде од савског моста до доњег града, а по више савског моста и испод града на дунавској обали у пола су мање.

II. КИРИЈА НА ЗЕМЉИШТЕ КОЈЕ ЈЕ РОБОМ ЗАУЗЕТО

Сва роба, која се не истоварује непосредно у кола, или која се не утоварује у лађе из кола, већ се за неко време смешта на општинско земљиште, подлежи плаћању кирије, по извршсној царинској експедицији.

Месечна кирија за земљиште, у првом рејону, који се протеже највише до 50 метара од обале плаћа се унапред и то на 10 кв. мет. месечно I. реон 4 дин.

20	„	„	„	6 „
30	„	„	„	7 „
40	„	„	„	8 „
50	„	„	„	9 „
60	„	„	„	10 „
70	„	„	„	11 „
80	„	„	„	12 „
90	„	„	„	13 „
100	„	„	„	14 „
200	„	„	„	28 „
300	„	„	„	42 „
400	„	„	„	56 „
500	„	„	„	70 „
600	„	„	„	84 „
700	„	„	„	98 „
800	„	„	„	112 „
900	„	„	„	126 „
1000	„	„	„	140 „

Члан 11.

1. У другом реону, који лежи од 60-ог па до 160 метара од обале, плаћа се $^1/_4$ мање.

У трећем реону, који лежи између 160 и на даље до 220 метара од обале, плаћа се половина мање.

2. Осим горе наведене таксе може се земљиште издати на годину дана под кирију по погодби са општином београдском.

Члан 12.

Најмање се наплаћује кирија за 15 дана па макар заузеће и мање трајало. Пређу ли 15 дана кирија се плаћа за читав месец.

XXIX. РЕДОВНИ САСТАНАК

26. маја 1890. год.

Били: Председник г. Н. П. Пашић, члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г.г. Ј. Л. Симић, Р. Петровић, Р. Пуљевић, Н. Л. Милишић Ф. Васиљевић, В. Виторовић, С. Ј. Аврпјел, М. Цветановић, М. Велизарић, Љ. Јовановић. К. Б. Михајловић, М. Р. Мпрнковић, Р. Р. Ћирковић, С. Д. Милићевић, Ђ. Димитријевић, К. Д. Главнић, М. Јовановић. К. П. Михајловић, Ђ. Николић, Др. М. Т. Лекс, М. М. Терзибашић, Д. Најдановић А. Шток, А. Одавић. Г. Бркић и М. С. Дечић.

I.

Прочитан и примљен записник одлука из седнице од 18. овог месеца.

II.

Председник саопштава да су му неколико грађана изјавили жељу да се на општинском збору изврши избор чланова за одбор који ће водити контролу над употребом зајма, што се за извршење реформама општинских буде учинио, и да је тим грађанима дао одговор да председништво нема ништа противу тога, да се по жељи њиховој поступи, и контролни одбор састави тако како ће за свеколико грађанство бити потпуне гаранције, али баш с тога гледишта држи да је много згоднije избор контролнога одбора не вршити на збору, пошто збор не може у решавању своме гледати на то, да контролни одбор буде састављен од стручних људи из свију странака, како ће то моћи учинити Одбор општински — који ће и донети одлуку на какав ће се начин изабрати одбор за контролисање употребе зајма.

Сагласивајући се са изјавом, коју је дало председништво — Одбор оставља да у своје време донесе потребно решење.

III.

Рачуноводство реферише да су 15 ов. мес. јавном лицитацијом издавани под закуп плаћеви општински у бари венецији и резултат се показао тај; да су плаћеви остали на досадашњим закупцима а закупнина изашла већа са по десетак динара код сваког плаца.

По саслушању протокола лицитације — Одбор је решио: да се држи друга лицитација и плаћеви издаду онима који дају највеће цене.

IV.

Председништво саопштава да су на дневноме реду предлози комисије о преустројству администрације општинскога надлештва.

Пошто је на прошлом састанку испрљена начелна дебата, Одбор је пришао одмах оцени појединих предлога, па је за тим решио:

А). Да се заведу одељци општински као саставни делови Општинскога суда који ће као прва непосредна власт имати у дужност да врше:

а). Судску власт по грађанским делима у споровима до 10 дин. по аналогији допуне и измене у §. 6. грађанског судског поступка;

б). Сва иследења по кривичним делима из части III. крив закона које ће по иследењу спроводити Суду општ. на надлежни поступак

в). Полициску из чл. 23 и чл. 36 закона о општинама у колико би у надлежност самог општинског Суда спадало по тач. 1, 2, 4, 5, 6. 7, 8, 10, 13 и 14 истог закона.

г). Управну из члану 23. под з, у колико у надлежност општинскога суда спада, и

д). Да извршују све наредбе општинскога Суда и држав. власти које им општински Суд на надлежност спревео буде.

Б). Да одељака свих буде свега четири и то: један за кварт варошко-дунавски, један за кварт теразијско-савамалски, и по један за квартове: врачарски и палилулски.

В). Да старешине одељака буду кметовски помоћници а персонал остали овај:

а), у квартовима палилулском и врачарском: по један писар, два практиканта, два исправника, 14 позорника, један вратар и један позивар;

б), у кварту варошко-дунавском: један писар, два практиканта, један исправник, 12 позорника, један позивар и један вратар;

в), У кварту теразиско-савамалском: један писар, два практиканта, један исправник, 14 позорника, један вратар и један позивар.

Г). Да се установи економно-финансијско одељење у коме ће шеф бити кметовски помоћник, а персонал како је у извештају комисије казано са новим органима: једним писаром, јед-

ним практикантом и једним прикупљачем таксе пијачне, а контролу крчмења пића да врше органи кварговних одељака.

Д). Да рачуноводство и благајна остану како су за сада а одмах образује стручна комисија која ће прописати како да се од 1. Јануара 1891. води двогубо књиговодство; и да се установи место рачуноиспитача одмах.

Ђ), да се санитетском одељењу дода још један марвени лекар, један хемичар, бабица за енглезовац, један писар за администрацију и један практикант;

Е), да се депозитном одељењу додаду још три извршитеља,

Ж), да у статистичком одељењу поред помоћника буде сталан статистичар;

З), да у грађевинском одељењу буду три инжењера, два цртача, писар и практикант;

И), да се у правобранилачком одељењу постави стални правобранилац, који ће се у одређеним часовима налазити у суду;

ј), да се у судском одељењу установи место млађег секретара и да се дода у архиви и у пријавници по један праактикант; и

К), да се раније установљено место члана суда, помоћника, председника са пет хиљада динара годишње плате унесе у буџет; а за избор помоћника кметовских, који ће бити старешине квартовних одељака — колико да их се изабере — решиће се накнадно.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Збор. Данас је општински збор за избор 4 кметовска помоћника.

Гласање се врши у истим школским зградама, у којима су држани и ранији зборови.

—

Такса. За пуњење буради водом на савској општинској пумпи, наплаћује се: по 5 пара динар. за буре до 3 акова, по 10 пр. дин. до 6 акова и по 15 пр. дин. до 9 акова.

—

Бесплатно. Управа новог савског купатила „Ориџент“ молила нас је да објавимо ово:

Ђаци свију муш. и жен. школа београдских, који су сиротног стања, могу се у томе купатилу бесплатно купати сваког понедеоника и четвртка од 11 пре до пола један сат по подне.

Да су сиротног стања треба да имају код себе уверење — школско

—

Ограђено. Општина је и ове године оградила један део дунавског корита да се могу купати без опасности грађани којима стање не допушта плаћати таксе у приватним купатилима. Види на првој страни.

—

Два стечаја. У овом броју објављујемо два стечаја. Један за набавску водоводних цеви, а други за израду планова по којима ће општина градити нове зграде за основне школе.

СТЕЧАЈ

Општина вароши Београда потребује планове за подизање основних школа за мушку и женску децу.

Зграде ће се пројектовати са два боја, од којих ће се сада само један бој изидати.

У згради треба да има 9 учионица, од којих једна мора бити бар 70 м. □ или нешто већа, 4—5 учионица са 65—70 м. □ (приближној размери 3:5) а мање 3—4 на броју од 40 до 50 м. □ и треба да су више квадратног облика.

Поред сваке учионице мора бити гардероба, 2 собе за Учитеље и учитељице, које могу да служе за библиотеку и учила, 2 собе и 2 кујне за 2 фамулуса, потребан број нужника и један локал за гимнастику.

Улази за мушку и женску децу морају бити одвојени.

Зграда мора да је од тврдог материјала и да одговара: статистичким, хигијенским, економним, естетичким и педагошким захтевима модерних основних школа.

Пројектант (Србин) треба да се у главноме држи правила која је прописао Госп. Министар просвете за грађење школа; од ових може да се одступи само ако би имало ослоница у новијим правилима за грађење школа каква постоје н. пр. у Аустрији, Немачкој, Француској итд.

Тражи се:

1. Ситуациони план 1 : 200.
2. Потребан број основа 1 : 100.
3. Два изгледа (фасаде) 1 : 100
4. Један пресек 1 : 100
5. Перенспективни изглед
6. Кратак опис пројекта
7. Затворен коверат у коме ће бити име и адреса пројектанта, а на коверти какав мото.

Потребна обавештења о ситуацији даће инжињерско одељење београдске општине.

Награде су, прва 1600 динара, (1000 динара за план а 600 динара кад се општини поднесу детаљи) а други 600 динара. Ну општина задржава право да може откупити и друге планове који не буду награђени.

Рок пријаве је до 1. Децембра тек. год.

План оцењује комисија од стручњака, а резултат оцене саопштиће се општинском одбору најдаље до 15. Децембра тек. год. Досуђене награде исплатиће се одмах а планови прелазе у општинску својину.

Од стране Суда општине вароши Београда А Бр. 841. 22. Јуна 1890. год. у Београду.

Стечај

Општини вароши Београда потребне су за реконструкцију постојећег водовода

ЦЕВИ ОД ЛИВЕНОГ ГВОЖЂА

заједно са потребним обрађеним и необрађеним деловима (Façonstücke), и то:

до 1050 метара дужине са пречником од 125 м. м
до 750 „ „ „ „ 100 „ „
до 3525 „ „ „ „ 80 м. м.
до 550 „ „ „ „ 50 м. м.

Цеви треба да су од сиано-црикастог ливеног гвожђа, да су усправљено ливене. и да су, још док су биле вруће, споља и изнутра асфалтисане.

Исто тако и за исти пиљ потребое су тешке

Водоводне цичковане цеви од ливеног гвожђа.

Заједно са потребним деловима за спајање, и то:

до 268 метара дужине са пречником од 38 м. м!
до 1430 „ „ „ „ 25 м. м.

Ове цеви морају бити израђене од најбољег материјала, подједнако истегљене и са потпуно једнако дебелим дуварима. Превлака од цинка мора бити трајашна и свуда подједнака. Тежина цеви од 38 м м. пречника и 1 метра дужине треба да износи 5 к. г., а оних од 25 м. м. пречника 2·9 к. г.

Како за цеви од ливенога тако и за ове од кованога гвожђа дозвољава се толеранција у тежини од 4 од сто, с тим, да се вишак од нормалне тежине неће доплаћивати.

Сав материјал имаће се примити у Београду. Дефектне цеви стављају се одмах ливеранту на расположење.

Испитивање ливерованих цеви вршиће под руковођењем г Директора водовода Смрекера и суд те комисије обавезан је за ливеранта.

Општина београдска задржава себи право, да испитивање цеви и осталих делова извршп или одмах при примању, и то на пробу, од 15 атмосфера, или пошто се цеви положе у ров на притиску од 8 атмосфера. Цеви и поједини делови, који се при испитивању покажу дефектне, дужан је ливеранат заменити новим и здравим цевима.

Понуде за ливеровање ових цеви треба да су писмене и у затвореном писму; треба их слати београдској водоводној ко-

мисији У понуди ваља да се назначи, за сваку од појединих врсти цеви, цена од 1 метра дужине, а за поједине делове (Façonstücke) одређене или неодређене цена од 100 килограма, и то без царине, франко вагон на жељезничкој станици у Београду.

Рок до кога треба понуде слати јест 20. Јули т. г.

Сваки понуђач стоји у обвези са својом понудом до 8. Августа тек. год., и дужан је са инферовањем отпочети најдаље за 6 недеља од дана када буде извештен да је његова понуда примљена. Исто тако дужан је од почетка на најдаље за 4 недеље сву напред поменуту количину цеви општини предати.

Општинске лицитације

У грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда, држаће се следеће усмене лицитације и то:

I.

На дан 13. Јула тек. год. од 9 до 12 час. пре подне за грађење калдрме у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ улици до „Љубичине“ од коцкастог камена. Кауција 12.000 динара.

II.

На дан 13. Јула тек. год. од 3 до 6 часова по подне за грађење калдрме у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до „Позоришног трга“ преко „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12 хиљада динара.

III.

На дан 12. Јула тек. год. од 9 до 12 сати, по подне за грађење калдрме у „Краљ-Милановој“ улици од коцкастог камена.

Кауција 15.000. динара у готовом новцу или у државним папирима.

IV.

На дан 12. Јула тек. год. после подне од 3 до 6 сати, за грађење калдрме у деловима Кнез Михајлове и Крагујевачке улице од коцкастог камена.

Кауција за део у кнез Михајловој улици 9.000 динара, а за део у Крагујевачкој улици 5.500 динара, у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови по свима лицитацијама, могу се видити при грађевинском оделењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Сваки лицитант који жели, да се израде коцкасте калдрме прими, нека најдаље до 4. Јула тек. г. поднесе неколико коцака од камена, да би се могао камен испитати дали се може употребити за калдрму.

V.

На дан 6. Јула тек. год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се у грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда, усмена лицитација за оправку свију овдашњих основних школа.

Кауција 750 динара у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови могу се видети у грађевинском оделењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јуна 1890. год. Г. Бр. 713.

X.

На дан 28. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне држаће се при грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда усмена лицитација за оправку коњушарнице у ватрогасној згради.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети при грађевинском оделењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 22. Јуна 1890. ГВр. 724

Наредба

(ЗА ДРЖАЊЕ ПРЕДМЕТА ПО УЛИЦАМА)

Пошто је законом забрањено да се по улицама и тротоарима држе предмети који отежавају саобраћај. Управа в. р. Београда позвала је општински Суд да у томе погледу предузме потребне мере.

С тога се на основу § 929. казн. закона

наређује:

да у будуће грађанство не износи и не држи на улицама и по тротоарима никакве предмете који отежавају саобраћај.

Ова наредба односи се и на радње које износе и на тротоарима држе сандуке и разну дућанску робу а исто тако важи и за оне који испред домова стоварају бурад, сандуке, дрва грађевински материјал итд.

Ко год се ове наредбе не буде придржавао, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. Јуна 1860. ЛВр. 142.

Наредба

(О ЧИШЋЕЊУ УЛИЦА)

Позван и од стране надзорне власти, Суд општине вар. Београда, у интересу јавнога здравља а на основу 1. тачке 36. члана зак. о општинама

наређује:

да се најстрожије све улице без разлике чисте редовно два-пут недељно и то сваке *Среде* и *Суботе*.

Чишћење ће се вршити од 10. час. у вече па до 6 изјутра сутра — дан, кад је коме угодније.

Према томе грађанство ће се у будуће управљати по овој наредби, а кућње старешине биће и одговорни за свако невршење њено.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подвргнуће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. маја 1890. АБр. 339.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 29. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 8. Јула 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

Према члану 25. зак. о избору народних посланика, Суд општине вар. Београда изложио је у своме благајном одељењу бирачке спискове, по којима ће се извршити избор народних посланика на дан 14. Септембра ове године, те их тако грађани могу разгледати и на време уверити се јесу ли спискови исправни.

Посланике имају право бирати само они који су у бирачке спискове уписани, кад добију бирачку карту; а исправке спискова могу се по закону чинити до 19 Августа. После тога дана нико нема права да тражи исправке спискова, па макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Јула 1890. АБр. 1007.

ОГЛАС

За одељке општинскога Суда, општина београдска узеће одмах под закуп 4 куће, од којих свака мора имати 5 до 6 локала.

Куће ове треба да су по једна у средини кварто ва: палилулског и врачарског, и по једна на средокрађама спојених кварто ва: варошко-дунавског и теразијско-савамалског.

Ко има подесних зграда и жели их издати под закуп, треба да одмах, а најдаље до 12. ов. мес., поднесе понуду општинскоме Суду са ценом.

Од стране Суда општине вар. Београда 6. Јула 1890. год. АБр. 1118

Рад општинског одбора

XXX. РЕДОВНИ САСТАНАК
28. Маја 1890.

Били: Председник г. Н. П. Пашић, чла ови суда Св. Карапешић, чланови одбора: г. . М. Николић, Р. Ђирковић, Р. Петровић, Др. М. Т. Лека, М. Ј. Марковић, М. М. Терзибашић, Ф. Васиљевић, Р. Пуљевић, М. Капетановић, А. Ј. Одавић, М. Јовановић, Р. Драговић, Љ. Јовановић, М. Јанковић, Ђ. Димитријевић, Ђ. Николић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, К. П. Михаиловић, Д. Најдановић, А. Шток, Н. Р. Поповић.

I.

Прочитан и без измене примљен записник о ілука из седнице 24. овог месеца.

II.

Грађевинско одељење реферише да је 11. тек. мес. била расписана лицитација за закуп општ. камених мајдана. На лицитацији за ташмајдан дошли су сви они који ваде камен данас, али нису хтели лицитирати, него су дали акт којим моле да се остане при досадањој пракгици, пошто су нови услови за закуп тешки.

За мајдан испод болнице за душевне болести било је четири лицитанта и најповољнију цену дао је Риста Крстић предузимач. Тако је на њ остало да годишње извади најмање 2037 куб. метара по 2·05 дин. што за три године закупа износи 12.527 дин. и 55 пара дин. Ова лицитација свршена је доцне и тако истог дана није се могла држати и трећа за мајдан „бела марама.“

По саслушању протокола лицитације и изјаве ГБр. 527 о ташмајдану,

решено:

а) Да се одмах саопшти онима који данас ваде камен у ташмајдану да престану с даљим радом, с тим, да повађене количине у најкраћем року однесу, и да се за тим распише друга лицитација, и њоме изда ташмајдан под закуп онима који дају најбоље цене.

б). Да се камени мајдан испод болнице за душевне болести уступи Ристи Крстићу према лицитацији за 3 године и с тим да извади годишње најмање 2037 кубних метара по 2·05 дин а да општина има право одузети му мајдан без икакве накнаде у свако доба, ако би се показала потреба да мајдан у своје руке узме.

III.

Председништво износи молбу АБр. 906. Лазе Ђорђевића бив кројача из Смедерева, којом тражи да му се из општинске благајне издаду накнадно још 434 дин. примљених од Суда варошког из масе пок. К. Хранисављевића, пошто је Одбор општински 1885. решио да му се издаду 10 дин. на име помоћи, а међу тим издато му је свега 600 динара.

По саслушању реферата одлучено: да се председништво преко Суда општине смедеревске извести о стању молиоца, па за тим ствар изнесе на одобрење.

IV.

По саслушању изјаве Алексе Савића (АБр. 937) і ротумачено: да је за помоћ тутора вазнесенске цркве изабран Алекса М. Савић дрв трговац.

V.

Председништво саопштава да су Обрен Кесерић и Радисав Митровић из Б. Баште тражили (АБр. 597) да им се исплати још 1239 динара, колико по уговору са општином из 1887 имају примити за израђену и предату грађу.

По саслушању реферата општинскога правобраниоца АБр. 929 и акт о начину наравања АБр. 930. Одбор је одобрио: да се из партије на непредвиђене потребе може исплатити Обраду Кесерићу и Радисаву Митровићу још 600 динара по уговору са општином, и с тим, да може дићи и узети сву грађу општинску ако је и у колико на дринској обали буде.

VI.

Поводом питања одборника г. Ђ. Николића, председништво је изјавило: да ће учинити корак код господина Митропо-

лита да се питање о туторима палилулске цркве реши према новоме закону о црквеним властима.

VII.

Председништво предлаже да општина подигне нарочиту вагу код жељезничке станице, којом би се служили трговци који товаре свиње и имају потребу да се при товарењу у вагоне уверe о тежини.

Усвајајући предлог председништва, Одбор одлучује: да се на жељезничкој станици код рампе за утоваривање свиња, намести децимална вага најбољега система (која је за такве цељи удешена) а издатак на то учини из партије на непредвиђене послове.

VIII.

Према реферату председништва, решено: да се из партије на непредвиђене потребе учине издаци;

а). На куповину мртвачких кола, која су са осталим прибором узета од Вићана Вуковића, по одлуци АБр. 50.

б). На награде члановима комисије која ради на плановима регулације по одлуци ГБр. 238.

IX.

Председништво саопштава да је извршен још један потпуно тачан преглед: има ли довољан број потписа на молби грађана АБр 530, да би се по 3. тачки чл. 69. закона о општинама могла на Зеленом Венцу одобрити слободна пијаца. Избележавањем имена по азбучноме списку показало, се да су молбу потписали преко 300 грађана који данас имају право гласа на збору.

Према овоме Одбор, прима к знању саопштење председништва: да ће се Зелени венац прогласити за слободну пијацу, чим се са закупцем сврши што је по уговору потребно.

XI.

По саслушању молбе хлебара, којом траже да се забрани продаја хлеба ван дућана, остављено председништву да испита колики је број оних који нису хлебари по еснафу, а месе и продају хлеб на пијаци, па за тим да се у једној од идућих седница донесе решење.

XII.

Према мишљењу комисије и тражењу господина министра народне привреде (АБр. 725), одлучено је: да се повлашћеном руском паробродском друштву уступи на послугу 3000 квадр. метара општинскога земљишта у бари венецији, и то с оне стране савског моста; а који део, то да обележи општински енжењер.

XXXI. РЕДОВНИ САСТАНАК

4. Јуна 1890 год.

Били: Председник г. Н. П. Пашић, члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. Д. Најдановић, Ф. Васиљевић, К. Б. Михаиловић, М. Капетановић, Г. Бркић, Ј Станковић, С. Аврије, М Цветковић, М. Јовановић, Р. Ћирковић, Р. Петровић, К. П. Михаиловић, М. Велизарић, Др. Л. Пачу, Ђ. Димитријевић, Л.Дашковић, А. Одавић, Ј. Ж. Ђурић, М. Терзибашић, М. Р. Маринковић, Р. Драговић, А. Шток, М. Ј. Марковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко Ђ. С. Новаковић, Р. Пуљевић.

I.

Прочитан и примљен записник из седнице 28. Маја без измена.

II.

Поводом протеста одборника г. Андре Одавића, што се одборник г. Јован Спмић није одазвао председничкој дужности на зборовима 29. пр. мес. и 3. овог мес. него оба пута морао други да га замењује — председништво изјавило: да ће поступити по закону.

III.

Председништво саопштава да је збор општински држан 29. пр. мес. и 3. ов. мес., усвојио предлоге општинскога одбора о задужењу, и да ће се решење његово спровести Државном Савету на највише одобрење — што Одбор прима к знању.

IV.

По саслушању предлога председништва, Одбор је решио: да се за прикупљање обалариских такса, усвоји тарифа коју је председништво саставило по одлуци АБр. 809 с тим да се она сматра за привремену и претходно изиште и одобрење од стране Господина Министра народне привреде.

XXXII. РЕДОВНИ САСТАНАК

11. Јуна 1890. год

Били: Председник г. Н. П. Пашић, члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. М. Терзибашић, Д. Најдановић, Ј. Станковић, М. Јанковић, А. Ј. Одавић, К. П. Михаиловић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Р. Петровић, С. Д. Милићевић, М. Јовановић, Ђ. Николић, Н. Л. Милишић, Ј. Петковић, А. Шток, Др. М. Т. Леко, Љ. Јовановић, Ј. Ж. Ђурић, Ђ. С. Новаковић, Р. Драговић, С. Аврије, К. Д. Главинић.

I.

Прочитан и без измене усвојен записник одлука из седнице 28. Маја и 4. Јуна.

II

Према реферату грађевинског одељка, да су из Београда отпутовали и тиме из регулационе комисије иступили два члана г. г. Милан Маринковић и Јевта Стефановић изабрани за чланове регулационе комисије г. г. М. Дамњановић енж. минист. грађевина, Јосиф Шмит професор и Анта Алексић цивилни инжињер.

III.

Председништво реферише да је по правилима о новоме гробљу, потребно да Одбор општински изабере 4 одборника који ће бити чланови контролног одбора гробљанске управе.

Сходно тачци Б.) правила гробљанских, за чланове контролног одбора новога гробља изабрани су: г. г. Ј. Ђурић, Ј. Симић, Ђ. Димитријевић и Коста П. Михајловић.

IV.

Председништво саопштава да је потребно изабрати нарочиту комисију, која ће узети у оцену жалбе поднете од појединих грађана на раније извршени разрез коморе, и према нахођењу своме учинити измене у разрезу.

Да би сви квартови били заступљени. Одбор је изабрао за чланове ове комисије г. г. А. Одавића, Соломона Азријела, Ђ. Николића, Јов. Станковића, М. Јовановића, М. Терзибашића, К. П. Михаиловића, Дим. Најдановића, Косту Б. Михаиловића, Јов. Петковића, Љубу Јовановића и Ристу Петровића.

V.

Председништво предлаже да се распише лицитација за продужење коцкасте калдрме у „Књаз-Михаиловој улици и дуж теразија до Цветног трга, како би се то грађење нове калдрме могло извршити једновремено са направком тротоара, по новој нивелети.

Усвајајући предлог председништва, Одбор решава: да грађевин. одељење одмах распише лицитацију за продужење коцкасте калдрме у улицама: „васиној," „цариградској," „позоришном тргу." „Књаз-Михаиловој, Краљ Милановој и првом делу „крагујевачке" до Цветног трга.

VI.

Према раферату грађевинског одељка — одобрено: да се распише лицитација и изврши откопавање „Обреновe" и „Београдске" улице према утврђеној нивелети и с тим, да се откопана земља употреби за насип „Књаз-Милошеве" улице.

VII.

Према мишљењу комисије у реферату I Бр. 68 — решено: да се са масом поч. Јакова Туцаковића обнови парница вођена услед тражене накнаде за извршење нивелације у улици „сарајевској."

VIII.

По саслушању молбе Даринке Малинићеве, да јој општина одреди помоћ за довршење медецинске науке, с обвезом да рок одслужи као лекар општине београдске — пове-

рено је комисији од г. г. Др. Л. Пачу, Др М Т. Леко и Боке Новаковића да оцени квалификације молиље, увери се о њеном материјалном стању, и даде мишљење да ли општина има могућности и потребе да се молби одазове.

IX.

На предлог председништва — решено: да се умоли техничко-финансијска комисија да проучи и предложи на које предмете да се заведе трошарина, ради увећања општинских прихода, који ће према одлуци АБр. 890 служити за амортизацију зајма.

X.

Поводом примедаба одборника г. К. Главинића, председништво изјавило: да ће грађевинско одељење у најкраћем року учинити што је потребно да се у улицама које су откопане омогући саобраћај и отклони опасност направком нарочитих улаза.

XI.

На предлог члана суда г. Св. Карапешића — решено: да се „Српском јахачком удружењу" за видовданску трку изда из благајне општинске 200 динара помоћи.

ИЗВЕШТАЈ

санитетске комисије о контролисању промета хране, зачина и других предмета од утицаја на здравље људско у општини вароши Београда

Одбор општине вароши Београда у седници својој од 7. Марта ове год изабрао је комисију од потписаних чланова, ради проучавања питања о начину вршења санитетских прегледа у нашој општини а нарочито према новим одредбама члана 36. тачке 6-те закона о општинама

Члан 36. закона о општинама гласи:

„Као полицијска власт, општински суд врши ове послове:

1. Стара се о чистоти у месту и околини; . . . .

. . . . . .

6. Стара се о одржању здравља људи и стоке у општини. Али обраћа нарочиту пажњу и контролише промет хране, зачина и других предмета од утицаја на здравље људско, и стара се да спречи држање и продавање фалзификоване и укварене хране и зачина и у опште свију предмета, који би својом употребом могли шкодљиво утицати на човечије здравље.

У свима овим случајевима, где се нађе неуредност, примениће се одредбе кривичног законика . . .

8. Надзирава над касапницама, механама, кафанама, гостионицама и шумама да ли се извршују прописана правила и т. д.

Према томе потписани проучили су питање, које им је горњом одборском одлуком стављено, и част им је поднети одбору општине вароши Београда следећи извештај.

Да би се у колико је могућно потпуније одговорило одредби чл. 36. тачке 6. закона о општинама, и тиме што успешније стало на пут продавању и држању фалсификованих, укварених и шкодљивих средстава за живот, као и свију других предмета, који би својом употребом могли шкодљиво утицати на здравље људско, нужно је да се поред досадањих санитетских ревизија а по могућству и у вези с истима, уведе и код нас онакво контролисање промета гореименованих објеката, како се то у другим напреднијим земљама већ од подужега времена врши.

Да ли је какав предмет заиста фалзификован, или садржи ли каквих по здравље шкодљивих материја, као и да ли извесни предмети својом употребом могу шкодљиво утицати на здравље човечије, то се може једино на тај начин познати, ако се сви сумњиви предмети подвргну хемиској анализи.

Од колико су великог значаја по здравље становника такве хигијенско-хемиске анализе, није потребно овом приликом нарочито говорити, у толико пре, што је већ одбор општине вароши Београда решио, да се тога ради установи у општини звање једнога хемичара.

На исти начин дакле као и досад, а према одредбама закона о уређењу санитетске струке и о чувању народнога здравља имају се и у будуће вршити у нашој вароши санитетски прегледи, но поред истих а по могућству и у вези с истима, контролисаће општински лекари специјалније промет хран, зачина и других предмета од утицаја на здравље становника и том приликом одузимаће се од свију сумњивих предмета пробе, ради хемискога испитивања

За та хемиска испитивања треба од појединих проба одузимати следеће количине:

Млека	пола литра.
Масла	50–100 грама.
Сира	50 грама.
Масти	50—100 грама.
Хлеба	250 грама.
Бибера	50 грама.

Посластичарских ствари неколико комада или до 50 грама.

Воде за пиће или другу потрошњу 2 литре.

Вина пола или 1 литар.

Пива 1 литар.

Ракије и ликера четврт литра.

Сирћета четврт литра.

Зејтина 100 грама.

Посуђа, сиграчака за децу и других сличних предмета 1 комад.

Воска или воштаних свећа 20 грама.

Петролеума ½ литра.

Сурогата каве (цигурије) 1 пакет.

Меда 50 грама.

Каве непржене или пржене 100 грама.

Тапета и тканина 1 □ дм.

Штирка 50 грама.

Шећера 100 грама.

Кобасица 1 комад

Чаја 50 грама

Чоколаде и какао 100 грама

Содне или какве мине алне-воде 1 флаша

Разних конзерва 1 кутија или 1 флаша.

Одузете пробе где год је могућно, треба да представљају просечну пробу целокупне количине предмета и кад се шиљу ради хемискога анализања, морају бити под печатом општинским, а где се може и под печатом сопственика пробе.

На захтев сопственика, може му се од одузетог предмета оставити ради контролног опита једна проба такође под печатима као и одузета проба.

Приликом сваке извршене ревивије подноће се дотичном општинском кварту тачан извештај о извршеном санитетском прегледу. На том извештају потписаће се лекар и општински орган који је истој ревизији присуствовао. Ако је приликом ревизије одузето каквих предмета ради хемис. испитивања, онда ће се поред поменутога извештаја одмах написати и спроводни акт, којим се одузете пробе шиљу на анализу, такође с потписом лекара и поменутог општинског органа. У том спроводном акту неће се означавати име сопственика од кога су пробе одузете, но само знак или број,

који ће и на послатом предмету бити, затим ставиће се у колико је могућно детаљније питање шта се жели да сазна хемиском анализом, и напоменуће се који су основи сумње дали повода, да се одузета проба подвргне хемиској аналази —

С установом звања општинскога хемичара стоји у вези питање о општинској хемијској лаботорији, т. ј. да ли је потребно и може ли наша општина одмах да приступи оснивању општинске хемиске лаборије.

Односно тога питања потписани мишљења су, да кад би општина и хтела на то да троши, било би за сада излишно поред постојеће добро уређене и довољно простране државне хемиске лаборије, оснивати овде у Београду нарочиту општинску лабаторију. Према члану 6-том «Закона о уређењу санит. струке и о чувању народнога здравља" дужност је државних хемичара поред осталих и та, да извршују и „санитетско полицијске хигијенско хемиске анализе".

За што се до сад те аналпзе нису ни приближно у овој мери вршиле, колико то потребе изискују, главни је узрок тај, што приликом досадањих санитетско полицијских прегледа, нису сумњиви предмети одузимати ради хемискога аналисања, а после тога не би ни могућно било да државни хемичари свега њих двојица, без икакве помоћи сами, све те послове на време и као што треба отправљају.

Но сад поред савршенијега начина вршења санитетских прегледа, кад још општина београдска стави г. Министру унутрашњих дала, под чијом је управом државна хемиска лабораторија, једнога хемичара на расположење; по себи се разуме, да ће се онда хемиско-хигијенске анализе у далеко већој мери извршивати но до сад, и г. Министар унутрашњих дела без сумње одобриће, да се на основу санитетскога закона, у државној хемијској лабаторији а под управом државнога хемичара врше све нужне хемиско-хигијенске анализе за нашу општину. —

За општинскога хемичара треба тражити гаквога стручњака, који је свршио школе на политехници или университету и који се већ занимао пословима, који ће му се поверити и то не само у нашим новинама већ и у неколико страних стручних листова.

Општински хемичар, који би претходно имао да положи заклетву, да ће савесно вршити поверени му посао, стајао би под непосредном управом једнога државног хемичара, кога би за тај посао г. Министар унутрашњих дела одредио.

Општински хемичар дужан би био, да се у одређеном одељењу државно хемиске лабаторије, занима за сво прописано канцеларијско време, у које не би смео никакве друге послове за свој рачун у лабаторији да ради.

О свима послатим предметима из наше општине ради хигијенско-хемиских анализа, има да се води нарочити протокол са следећим рубрикама:

1. Текући број упућених предмета
2. Ко шиље (који кварт и од кога лекара)
3. Датум и нумера спроводног акта
4. Назив послатих предмета
5. Питања
6. Датум кад је предмет узет у рад.
7. Ресултат
8. Датум експедовања
9. Напомене.

Сви хемиско-хигијенски радови наше општине упућивали би се из појединих квартова непосредно државном хемичару, који би опет дотичним кварту саопштавао ресултате анализа, које му се на извршење буду шиљале.

Хемиско-хигијенска испитивања узимала би се у рад хронолошким редом, како су упућивани, но ипак у првом реду узимала би се у рад она испитивања, која би се ради извесне кривичне истраге имала раније извршити а исто тако узимала би се у рад што је могућно пре и они предмети, који се дужим стајањем лако кваре.

Да се не би послови у државној хемиској лабаторији сувише нагомилали, а тиме отправљање истих јако се отежало или можда и осујетило, да не би такав случај наступио, државни хемичар редовно би извештавао лекаре појединих квартова, кад би се имале приликом ревизија одузимати пробе ради хемиского испитивања.

По себи се разуме, да кад би се приликом редовних санитетских прегледа а и иначе наишло на какав одвећ сумњив предмет, у таквим случајевима без одлагања имао би се послати државном хемичару.

У каквим судовима и на који начин би се слале пробе извесних предмета на анализу, то би имао да пропише општински суд у договору с државним хемичаром.

Исто тако нужно би било ради правилнијег отправљања ових послова, да се наштампа извесан број формулара о одузимању и шиљању проба ради аналисања, вођењу протокола, о поднашању извештаја и т. д.

Како судове за поменуту цељ, исто тако те формуларе имао би општински суд у договору с државним хемичаром благовремено да спреми. —

Поред ових ревизија вршио би и даље општински марвени лекар све оне санитетске прегледе који су му «Законом о уређењу санитетске струке и о чувању народнога здравља", стављени у дужност.

Да би се ти прегледи у нашој општини могли као што ваља вршити, неопходно је нужно, за време док се не подигне стална општинска кланица, подићи привремену кланицу за клање свиња.

Даље нужно би било у опште а нарочито механицијама, кафецијама, гостионичарима, ашчијама и. т. д. најстрожије забранити клање стоке ван кланица, а и приватнима требало би дати прилике да могу на кланицама стоку клати. –

О начину како да се спречи продавање млека од болесне стоке и у опште о вођењу надзора да у локалима где се држе за продају средства за живот, не влада каква заразна болест, о свему томе нужно је такође да се предузму извесне мере, како би се с те стране, у колико је могућно, спречило ширење заразних болести.

На послетку, размишљајући овом приликом и у опште о унапређењу санитетских прилика у нашој општини, потписани дошли су до закључка, да би врло корисно било организовати једну сталну санитетску комисију за општину вароши Београда.

Чланови те сталне санитетске комисије били би:

1. Сви општински лекари
2. Марвени лекар
3. Три општинска одборника
4. Државни хемичар и
5. Општински хемичар.

Главна дужност те стално санитетске комисије била би дакле та, да непрестано и у сваком погледу мотри на здравствене односе становника ове вароши, и да општинском одбору или општинској власти кад год се укажу прилике, предлаже нужне мере, које су потребне за одржавање здравља а и отклапање свега онога што је по здравље становника опасно и штетно.

Организацију и пословник ове санитетске комисије имала би да изради та комисија сама себи.

На завршетку овога извештаја потписани имају част предложити одбору општине вроши Београда да изволи решити:

1. Да се поред досадањих санитетских ревизија у нашој општини, а по могућству и у вези с истима, у будуће врше и такве ревизије, приликом којих ће се од продаваца узимати пробе појединих сумњивих предмета, и слати да се хемиски испитују на начин какав је у овом извештају изложен.

2 Да се одмах распише стечај за општинскога хемичара, и то не само у овдашњим новинама, већ и у неколико страних стручних листова а с роком пријаве од 2 месеца.

3. Да се умоли г. Министар унутрашњих дела за дозволу, да општински хемичар, под управом државног хемичара, може радити у државној, хемиској лабаторији.

4. Да се подигне привремена кланица за клање свиња и да се уопште а нарочито кафецијама механџијима, гостионичарима, ашчијама и.т.д. најстрожије забрани клање стоке ван кланица а и приватнима дати прилике да стоку могу на кланицама клати, и

5. Да се, као што је у овом извештају предложено, установи стална санитетска комисија у општини вароши Београда, и да се тога ради одмах изаберу три општинска одборника за чланове те комисије.

у Београду 25. Јула 1890 г.

Председник санит. комисије :
Др. Марко Т. Леко

Чланови санит. комисије :

Др. М. Х. Лазић Др. И. Хирш. Др. С. Попс Др. Н. Х. Николић, Др. Е. Михл, Др. Рибникар, франц Геп.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Изабрани. На збору општинском, који је по други пут држан 4. ов. мес. изабрани су за кметов. помоћнике г. г. Драгутин Илић књижев., Андра Надеждић и Данило Чонкић чиновници и Никола Милишић бакалин.

Увешће се у дужност 9. ов. месеца, а до 20-ог отпочеће и одељци општинскога Суда свој рад.

—

Стална комисија. Одбор општински решио је да од сада нарочита, стална комисија, као варошки савет, перманентно води старање о свему ономе што је у здравственоме погледу потребно вршити у престоници.

У комисији су тој: шеф општинских лекара, сви квартовни општински лекари, марвени лекар, хемичари (државни и општински) и три одборника општине.

Извештај комисије по чијем је предлогу ово усвојено, доносимо данас.

—

Полагање темеља. Сутра у 9 час. пре подне положиће се темељ цркви, коју на новоме гробљу, као задужбину своју, подиже г-ђа Драгиња п. Станојла Петровића б. саветника државног.

Полагање темеља извршиће се на свечани начин, а чину томе присуствоваће и представништво престонице.

—

Трошарина. Комисија, која саставља трошаринску тарифу, на свршетку је свога задатка, и тако ће трошарина кроз најкраће време ступити у живот.

У последњој седници Одбора општинског, вотиран је кредит од 20000 динара на подизање 4 трошаринских станица, дуж међе градске а украј самих насипа, који воде у варош.

Послу томе приступиће се одмах, да би зграде биле подигнуте што пре.

—

Реконструкција водовода. Грађење новог водовода стаће доста времена, а дотле се никако не би могла трпети данашња оскудица воде за пиће.

С тога је Одбор општински усвојио предлог водоводне комисије и одобрио привремени кредит од 60000 дин. из општинске касе, да се одмах може предузети реконструкција данашњег водовода а једновремено и отпочело грађење новог водовода — без чекања на закључење зајма.

На овај начин оба ће се предузећа моћи свршити знатно раније, но кад би се одлагала докле претходно буде направљен зајам. Позајмица, коју по овој одлуци одборској учини благајна општинска привремено из прихода за редовне потребе, вратиће се по закључењу зајма из суме одобрене за водовод.

—

Калдрма. У последњој седници Одбора општинског решено је да се награди нова калдрма у балканској улици, и тога ради да се распише одмах лицитација.

Калдрма у овој улици одиста је у врло рђавом стању, а саобраћај више но велики; али се раније није могло грађење нове калдрме предузети што се није могло преломити питање о нивелацији исте улице.

—

Азбучни спискови. Спискови бирача, за избор посланика на дан 14. Септембра, састављени су највећом пажњом да не изостане из њих нико, ко има право гласа. Али и преко свега настојавања, могуће је да спискови ипак нису савршено потпуни.

Једна од највећих тешкоћа при састављању бирачких спискова у томе је, што је скоро сасма немогуће тачно изделити грађане на квартове.

Толико исто отежан је посао и с тога, што при разрезивању пореза нису поднели пријаве сви они који су то тада требали учинити, него су доцније у распоред данка привађани.

Бирачке се карте неће још издавити, а дотле сваки бирач има времена да се лично, или преко другог, увери је ли у списак уведен или није, јер кад протече рок праву жалбе на неисправност спискова, узалуд ће бити свађивати кривицу на администрацију општинску.

Стечаји

I.

Општина вароши Београда потребује планове за подизање основних школа за мушку и женску децу.

Зграде ће се пројектовати са два боја, од којих ће се сада само један бој изидати.

У згради треба да има 9 учионица, од којих једна мора бити бар 70 м. □ или нешто већа, 4—5 учионица са 65 – 70 м. □ (приближној размери 3:5) а мање 3 – 4 на броју од 40 до 50 м. □ и треба да су више квадратног облика.

Поред сваке учионице мора бити гардероба, 2 собе за учитеље и учитељице, које могу да служе за библиотеку и учила, 2 собе и 2 кујне за 2 фамулуса, потребан број нужника и један локал за гимнастику.

Улази за мушку и женску децу морају бити одвојени

Зграда мора да је од тврдог материјала и да одговара: статичким, хигијенским, економним, естетичким и педагошким захтевима модерних основних школа.

Пројектант (Србин) треба да се у главноме држи правила која је прописао Госп. Министар просвете за грађење школа; од ових може да се одступи само ако би имало ослонца у новијим правилима за грађење школа каква постоје н. пр. у Аустрији, Немачкој, Француској итд.

Тражи се:

1. Ситуациони план 1 : 200.
2. Потребан број основа 1 : 100.
3. Два изгледа (фасаде) 1 : 100
4. Један пресек 1 : 100
5. Перспективни изглед
6. Кратак опис пројекта
7. Затворен коверат у коме ће бити име и адреса пројектанта, а на коверти какав мото.

Потребна обавештења о ситуацији даће инжињерско одељење београдске општине.

Награде су, прва 1600 динара, (1000 динара за план а 600 динара кад се општини поднесу детаљи) а друго 600 динара. На општина задржава право да може откупити и друге планове који не буду награђени.

Рок пријаве је до 1. Децембра тек. год.

План оцењује комисија од стручњака, а резултат оцене саопштиће се општинском одбору најдаље до 15. Децембра тек. год. Досуђене награде исплатиће се одмах а планови прелазе у општинску својину.

Од стране Суда општине вароши Београда 22. Јуна 1890. год. АБр. 841.

II.

Општини вароши Београда потребне су за реконструкцију постојећег водовода

цеви од ливеног гвожђа

заједно са потребним обрађеним и необрађеним деловима (Façonstücke), и то:

до 1050 метара дужине са пречником од 125 м. м
до 750 „ „ „ „ 100 „ „
до 3525 „ „ „ „ 80 м. м.
до 550 „ „ „ „ 50 м. м.

Цеви треба да су од ситно-зрнастог ливеног гвожђа, да су усправљено ливене, и да су, још док су биле вруће, споља и изнутра асфалтисане.

Исто тако и за исти циљ потребне су тешке

Водоводне цинковане цеви од кованог гвожђа

заједно са потребним деловима за спајање, и то:

до 260 метара дужине са пречником од 38 м. м.
до 1430 „ „ „ „ 25 м. м.

Ове цеви морају бити израђене од најбољег материјала подједнако истегљене и са потпуно једнако дебелим зидовима. Превлака од цинка мора бити трајашна и свуда подједнака. Тежина цеви од 38 м. м. пречника и 1 метра дужине треба да износи 5 к. г., а оних од 25 м. м. пречника 2·9 к. г.

Како за цеви од ливенога тако и за ове од кованога гвожђа дозвољава се толеранција у тежини од 4 од сто, с тим, да се вишак од нормалне тежине неће доплаћивати.

Сав материјал имаће се примити у Београду. Дефектне цеви стављају се одмах лиферанту на расположење.

Испитивање лиферованих цеви вршиће комисија под руководством Директора водовода г. Смрекера и суд те комисије обавезан је за лиферанта

Општина београдска задржава себи право, да испитивање цеви и осталих делова извршн или одмах при примању, и то на притиску од 15 атмосфера, или пошто се цеви положе у ров на притиску од 8 атмосфера Цеви и поједини делови, које се при испитивању покажу дефектне, дужан је лиферант заменити новим и здравим цевима.

Понуде за лиферовање ових цеви треба да су писмене и у затвореном писму; треба их слати београдској водоводној комисији У понуди ваља да се назначи, за сваку од појединих врсти цеви, цена од 1 метра дужине, а за поједине делове (Façonstücke) одређене или неодређене цена од 100 килограма, и то без царине, франко вагон на жељезничкој станици у Београду.

Рок до кога треба понуде слати јест 20. Јули т. г.

Сваки понуђач стоји у обвези са својом понудом до 8. Августа тек. год, и дужан је са лиферовањем отпочети најдаље за 6 недеља од дана када буде извештен да је његова понуда примљена. Исто тако дужан је од почетка на најдаље за 4 недеље сву напред поменуту количину цеви општини предати.

Од стране Суда општине вароши Београда, 1 Јула 1890 год АБр. 1072.

УСЛОВИ ЛИЦИТАЦИЈЕ
ЗА НАБАВКУ КАМЕНИХ КОЦАКА ЗА КАЛДРМУ

1. Лицитација ће се држати на дан 12 и 13. Јула тек. године. (Види и оглас лицитације).

2. Сваки лицитант полаже у име кауције:

а) За „Кнез Михаилову“ улицу 6.000 динара;

б) За „Краљ Миланову“ улицу 11·000 динара;

в) За „Крагујевачку“ улицу 3.300 динара;

г) За „Узун Миркову“ и „Васину“ до „Ђубичине“ улице 8.000 динара;

д) За „Васину“ од „Ђубичине“ преко „Позоришног трга“ и „Цариградску“ улицу 8.000 дин.

3. Коцке ће се лицитирати за сву улицу, а цена ће се дати за 1000 комада коцака нормалних и ваннормалних.

4. Камен за коцке, који није опробан и испитан, мора лицитант поднети на испитивање. Кад се квалитет камена, према захтевима науке, испита, да ли је за калдрму постојан и добар, онда ће се тек лицитација одобрити.

5. Коцке су следећег облика;

I. Нормалне дужине 18, ширине 18, висине 18 с. м
II. Нормалне дужине 24, ширине 15, висине 18 с. м.
I. Ваннормалне 16—16 - 18 с. м.
II. „ 22 – 14—18 „ „

Осим означених облика има још коцака које се морају израдити због веза. Оне су троугласте, дуже или краће од означених мера, а плаћају се као и обичне друге. Њихов облик и количина означиће се према ширини улице кад се стане камен издавати.

7. Одступање од горњих мера дозвољено је само по (1) један сантим. и то у једном правцу, тако, да при нормалној коцки I. облика, може бити дужине 17 — 19 с. м. а ширина и висина по пропису. При другој коцки нормалног облика ширина између 14 - 16, дужина и висина по пропису, и т. д.

8. Оступањем од прописаних мера при целој лиферацији не сме се квадратура калдрме крњити ни мања бити него што би површина при правој мери изашла. Доња површина не сме се никако од горње разликовати у мерама.

9. Горња и доња страна коцке мора бити равна са чистим управним угловима, поједина места могу бити само 3 м. м. старија. Остале стране морају бити управно отесане без јаке облине, тако, кад се једна до друге сложе, да за фуге остаје само по 1 сантиметар.

10. Коцке се довозе и примају где ће се употребити. Свака коцка која не одговара условима, вратиће се предузимачу. Он је мора одмах с улице уклонити и располагати с њоме како хоће.

11. Комисију за примање коцака образоваће два одборника, од којих један мора бити стручњак, кметовски помоћник и општински инжињер.

12. Исплата је коцака после сваке ливерације од 10000 комада, и то најдаље за седам дана а новцима, какових се у каси општинској налазило буде.

13. Прва ливерација је од 10000 коцака до конца Августа тек. год. Свака друга после 2 месеца, опет од 10000.

За време месеца Новембра и Децембра ове и Јануара и Фебруара идуће 1891 год. неће се ништа примати. Концем Марта 1891 г. примаће се количина од 10000 и идућег сваког месеца по 10000 комада.

14. У случају ма каквог спора, овај ће пресуђивати изабрани Суд који ће уговарачи саставити по закону из три судије који морају бити стручњаци и београдски становници У случају, да једна страна не хтедне бирати судије, избор ће учинити надлежна власт.

15. Лицитација је обавезна за предузимача одмах чим се закључи, а за Суд тек онда кад је одбор општински одобри.

16. За квалитет коцака одговара предузимач још једну годину дана са целом кауцијом, а са пола кауц је још две године, свега три године. За то време дужан је предузимач све коцке поменити, које се као рђаве покажу.

17. Ако одбор лицитацију одобри а предузимач не би на време издавао коцке, казниће се први пут са 250 динара, други и сваки идући пут са по 500 динара. Ако до Новембра т. г. не би почео коцке издавати пропада му кауција у корист општинске касе без икаквог парничења.

18. На основу ових услова написаће се два равногласна уговора и потврдити код полицијске власти но такву за потврду плаћа сам предузимач.

Општинске лицитације

У грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда, држаће се следеће усмене лицитације и то:

I.

На дан 12. Јула тек. год. од 9 до 12 сати, по подне за грађење калдрме у „Краљ-Милановој“ улици од коцкастог камена.

Кауција 15.000. динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

На дан 12. Јула тек. год. после подне од 3 до 6 сати, за грађење калдрме у деловима Кнез Михајлове и Крагујевачке улице од коцкастог камена.

Кауција за део у кнез Михајловој улици 9.000 динара, а за део у Крагујевачкој улици 5.500 динара, у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови по свима лицитацијама, могу се видити при грађевинском оделењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Сваки лицитант који жели, да се израде коцкасте калдрме прими, нека најдаље до 4. Јула тек. г. поднесе неколико коцака од камена, да би се могао камен испитати дали се може употребити за калдрму.

III.

На дан 13. Јула тек. год. од 9 до 12 час. пре подне за грађење калдрме у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ улици до „Љубичине“ од коцкастог камена.
Кауција 12.000 динара.

IV.

На дан 13. Јула тек. год. од 3 до 6 часова по подне за грађење калдрме у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до „Позоришног трга“ преко „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12 хиљада динара.

V.

На дан 28. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне држаће се при грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда усмена лицитација за оправку коњушарнице у ватрогасној згради.

Кауција 100 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети при грађевинском оделењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 22. Јуна 1890. ГВр. 724.

ОБЈАВА

Општина београдска даваће под закуп један део земљишта у „Бари Венецији“ на дан 9. овог месеца, на коме се могу градити бараке, за изнану раденика, који граде нови жељезнички насип.

Ко жели закупити земљиште нека одређеног дана дође на лицитацију, у рачуноводство општине.

Лицитација ће трајати од 8 до 12 пре подне, у које ће се време и закључити

Из седнице Суда вар. Београда 7. Јула 1890. СВр. 11.229.

Обзнана

Да би се за време топлих дана могли грађани у реци купати и ван приватних купатила, општинска управа наредила је те је заграђен и потпуно обезбеђен извесан део дунавског корита, и то један део за мушкарце, а други, одвојен, за женскиње.

Ван тога заграђеног простора, не сме се нико у реци купати.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. Јуна 1890. ЛВр. 540.

Наредба

(ЗА ДРЖАЊЕ ПРЕДМЕТА ПО УЛИЦАМА)

Пошто је законом забрањено да се по улицама и тротоарима држе предмети који отежавају саобраћај, Управа вар. Београда позвала је општински Суд да у томе погледу предузме потребне мере.

С тога се на основу § 329. казн. закона

наређује:

да у будуће грађанство не износи и не држи на улицама и по тротоарима никакве предмете који отежавају саобраћај.

Ова наредба односи се и на радње које износе и на тротоарима држе сандуке и разну дућанску робу а исто тако важи и за оне који испред домова стоварују бурад, сандуке, дрва, грађевински материјал итд.

Ко год се ове наредбе не буде придржавао, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 7. Јуна 1890. АВр 947.

НАРЕДБА

Пошто има плацева у варопши, који никако нису заграђени, то се на основу § 326. крив. закона

наређује:

да од данас па за 20 дана сопственици незаграђених имања подигну око истих ограду од камена, цигаља или дасака, и то тако, да свако имање добије и затворене улазе (капије).

Казниће се ко не буде на време извршио наредбу.

Од стране Суда општине вар. Београда 30. Јуна 1890. АВр. 1845.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до $2^1/_2$ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од $2^1/_2$ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене	„

V. ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12
в). мала гробница	555
г). већа гробница	97 „
д). велика гробница	12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 „

VII. ЗА ВОДУ НА САВСКОЈ ПУМПИ:

а). буре од 3 акова	5 пр. дин.
б). буре од 6 акова	10 „ „
в). буре од 9 акова	15 „ „

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele)	20 д.

II

а. За 1 играпку у локал. I-ог реда	15 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „	10 д.
в „ 1 „ „ „ III-ег „	5 д.

III

а. За панораму на дан	5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в. за манажерије и музеуме	5—15 д.
г. Циркус од преставе	10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 19-ог до 26. Јуна закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
21.000	Брашна пшенич.	22·—	5920	Сена	4·50
4.706	Брашна кукуруз.	11·50	2.430	Сламе	2 50
59.444	Пшенице	12·—	1229	Коре брезове.	7·—
22.000	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
503	Ражи	10·—	19	Кајмака	106
	Очињака	—·—	2040	Сира	55·—
62 800	Јечма нова	7·—		Лоја нетопљена	—·—
829	Овса	14·—	298	Масти	105
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
715	Пасуља	22·—		Сува меса	—·—
1991	Кромпира нова	5·—	326	Вуне неиране	115
	Арнаџика	—·—	84.100	Свиња дебелих	70·—
684	Црна лука	5·—	28.600	Угљена камена	3 50
300	Бела лука	26 —	459	Кумура дрвена	6·—
	Лука аршламе	—·—	33.105	Креча	3·—
	Јабука	—·—			
6800	Крушака	20· —	Литара		
	Орања	—·—	9,570	Вина црна	22 —
	Грожђа	—·—	1,037	Вина бела	20.—
	Шљива сирових	—·—	7,704	Ракије шљ. меке	30·—
1,072	Сувих шљива.	40 —		Ракије ком. љуте	05 —

Од 26 Јуна до 2. Јула *

59.444	Пшенице	12 —	3.556	Разне зелени	10·—
22.000	Кукуруза	12·—	7.460	Коже јагњеће	
503	Ражи	10.—	92.590	Раз. дрвенарије	
62.800	Јечма	7·—	70.310	Цемента	4.—
289	Овса	12·—	107	Длаке говеђе	15·—
715	Пасуља	22·—		Камена проста тесана	
1991	Кромпира	5·—	63.000		
684	Црна лука	5·—	36	Рибе	80 -
300	Бела лука	26·—			
6.800	Крушака воће	20·—			
5·920	Сена	4·50	Литара		
2·430	Сламе	2·50			
1.229	Коре брезове	7·—	9.570	Вина црна	22·—
19	Кајмака	100	7.704	Ракије шљ. меке	30.—
2.040	Сира	55.—			
298	Масти	105			
326	Вуне неиране	115			
84.100	Свиња дебелих	70.—			
28.600	Угљена камена	3·50			
459	Кумура дрвена	6·—			
33.105	Креча	3·—			

* Данас доносимо преглед за две седмице, пошто је из прошлог броја пијач. преглед изостао.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 30. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 15. Јула 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

Господин Министар финансије претписом својим од 2. т. мес. ПБр. 7295, наредио је да се на осову чл. 4. измена и допуна зак. о непосредној порези и чл. 5. зак. о пореској управи, још ове године отпочну на неколико места катастарски премери.

С тога се овим позивају сви они из Београда који желе да им се имања катастарски премере, да се тога рада пријаве општинскоме Суду до краја овог месеца.

Од стране Суда општине вар. Београда 14. Јула 1890. АВр. 1174.

ПОЗИВ

Сходно предпису команданта дунавске дивизијске области од 26. прошлог месеца Бр. 275, има се извршити преглед над целом пописаном комором, како код редовне, тако и код I-вог и II-гог позива народне војске из свију јединица.

Преглед над целом комором код I-вог батаљонског среза, а из вароши Београда, извршиће се на дан 20. тек. месеца на „Тркалишту."

С тога се овим позивају сви они којима је саопштено да дају ма какву комору, и за ма који позив, да на дан 20. тек. месеца у 8 сати пре подне буду са одређеном комором на „Тркалишту", где ће се преглед извршити.

Бр. 4480. Из канцеларије седме пуковске окружне команде 11. Јула 1890. год. у Београду.

Рад општинског одбора

XXXV. редовни састанак.

26. јуна 1890. год.

Били: председник г. Н. П. Пашић, члан Суда С. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Јовановић, М. Велизарић, Ф. Васиљевић, С. Д. Милићевић, М Капетановић. Др. М. Т. Леко М. М. Терзибашић, А. Ј. Одавић, Ј. Ж. Ђурић, Ђ. Николић, Ђ. Димитријевић, Р. Драговић, М. Цветановић, Љ. Јовановић- А. Шгок, К. Д. Главинић, А. Дашковић, Р. Пуљевић, Г. Бркић, Р. Петровић, Р. Р. Ћирковић, К. Б. Михаиловић, М. С. Денчић, В. Николић, Д. Најдановић.

I.

Прочитан и усвојен записник одлука из седнице 19 т. м. с примедбом да је у прошлој седници г. Р. Драговић тражио да се идуће седнице стави на ред и решавање о такси хлеба.

II.

Председништво подноси пројект буџета за ову, текућу годину, подељен у два дела, за прво полгође по старом и за друго према новом устројству.

По саслушању реферата председништва — изабрана комисија од г. г. М Велизарића, М. Терзибашића, Ђ Димитријевића, И. Цветановића и Др. М. Т. Леко да проучи пројект буџета и даде своје мишљење.

III.

Председник саопштава да је водоводна комисија поднела акт којим тражи да се одобри привремени кредит од 6000 дин. како би се без одлагања могли отпочети нови радови на грађењу новог водовода а исто тако и предузела реконструкција данашњег водовода према одлуци одборској која је о томе донесена

Пошто је потребно да се реконструкција данашњег водовода изврши у што краћем времену, како би се што пре отклонила данашња оскудица воде за пиће; и како је због општински одобрио да се општина може задужити, Одбор одлучује: да Суд општински отвори комисији водоводној кредит из општинске касе до 60000 дин. на реконструкцију данашњег и почетак грађења новог водовода.

IV.

Председништво реферише да је општински Суд узео у службу нарочито лице за прикупљање обалариских такса од онога дана кад је раскинут уговор са б. закупцем обале, и да ће бити потребно да се постави још један званичник за ту службу, како би се могла уједно вршити наплата обалариских такса и на дунавској као и на савској обали, пошто ће посао према новопрописаној тарифи као и сам приход од сада бити много већи. Одобравајући до сада учињени издатак на плату привремена постављеног прикупљивача обалариских такса — Одбор решаво да се могу држати стално два званичника за наплаћивање обаларине, један за савску обалу с годишњом платом од 1200 а други за дунавску с годишњом платом од 960 динара.

У исто време препоручено је председништву да проучи да ли би се могло наплаћивање обаларине вршити преко царинских органа, као што се чини са наплаћивањем општинске мерине.

V.

Председништво саопштава да је општински Суд био принуђен молити Главну Контролу да она одреди једно или два стручна лица, која ће извршити преглед општинских рачуна из раних година, пошто тај посао због његове огромности толико времена није могла свршити раније одређена комисија.

Слажући се с мишљењем председништва да се не сме никако даље одлагати преглед речених рачуна, Одбор одлучује да се из општинске касе може учинити издатак на два рачуноиспитача који ће извршити преглед општинских рачуна, за 1884 1885, 1886, 1889 и 1887, а тако исто прегледати и рачуне за последњу 1889 год. и ако их је комисија одборска прегледала.

Дневница овим рачуноиспитачима да буде 6 динара а исплата учини на терет партије за непредвиђене потребе.

VI.

Председништво подноси извештај санитетске комисије, којој је било поверено да проучи и предложи какве сталне мере треба завести ради редовног и потпуног контролисања свију виктуалија

По саслушању извештаја одбор је узео у претрес поједине предлоге, а за тим решио: да се усвоје сви предлози у извештају учињени (види бр. 29 „Оп. Нов“).

За чланове санитетске комисије изабрати одборнике г. г. Ђока Новаковић Миша Николић и Ђ Димитријевић.

VII.

На захтев појединих г. г. одборника да се на данашњем састанку донесе решење о такси за продају хлеба, приступљено сравњењу цена из прикупљених извештаја а за тим одлучено: да се такса хлебу смањи са $2^1/_2$ паре дин. тако да се кило продаје по $22^1/_2$ паре дин.

XXXV РЕДОВНИ САСТАНАК

2. Јуна 1890 год.

Били: председник г. Н. П. Пашић; члан суда, г. С. Карапешић; чланови одбора: г. г. Р. Драговић, М. Јовановић М. Јанковић. Ј. Ж. Ђурић, Р. Петровић, С. Аврамовић, М. Р. Маринковић, М. В лизарић, В. Виторовић, К. Б. Михаиловић, Др. Н. Т. Леко, И. Цветановић, Љ. Јовановић, А. Шток, Ђ. Димитријевић, М. М. Терзибашић, С. Д. Милићевић и Д. Најдановић.

I

Пре но што се прешло на дневни ред, прочитан је и без измене усвојен записник одлука из седнице од 26. прошлог месеца.

II.

Грађевинско одељење реферише да је држана и ужа лицитација за откопавање „Обренове“ улице између Ристе Крстића и Живка Тришића и да је остала на овог другог.

По саслушању извештаја и услова држаних лицитација (ГБр. 764) решено: да се Живку Тришићу предузимачу уступи откопавање обренове улице по $0{\cdot}74^1/_4$ дин. од куб. метра с тим, да откопавање врши по условима лицитације.

III.

Грађевинско одељење реферише да на лицитацији за откопавање „Београдске“ улице, (ГБр. 765) није било лицитаната. После лицитације добивене су две понуде, прва од Живка Тришића, друга од Ристе Крстића. Према томе држана је између њих двојице ужа лицитација и иста остала на Живка Тришића по двојаку цену:

а) да откопану земљу до 3000 куб. метара наспе у кнез-Милошеву улицу по $0{\cdot}84^1/_4$ дин., и

б.) да откопану земљу наспа у б. Венецију више жељ. станице по 1·24 дин. од куб. метра.

Налазећи да су ове цене посве неповољне, Одбор одлучује да се распише поново лицитација.

IV.

Грађевинско одељење реферише да је лицитација за претрес калдрме у улицама: „савском стоваришту,“ „богојављенској“ и „европској“ држана 30 пр. мес. и остала на Ђорђа Л. Трпковића по 0·60 дин. од кв. метра. После лицитације председништво је покушало добити од истог предузимача и нижу цену па да му посао одмах уступи. Предузимач је на то пристао и од излицитиране цене попустио још 0·05 дин.

Одобравајући поступак председништва, Одбор решава: да се Ђорђу Л. Трпковићу уступи претрес калдрме у реченим улицама по 0·55 дин. од кв. метра и по условима лицитације

V.

Грађевинско одељење реферише да је 26. пр. мес. држана лицитација за грађење калдрме у делу „војничке“ улице између „доње јованове“ и „душанове.“ Остала је на Ристу Крстића и то:

Грађење калдрме на коловозу по 2·90 дин., а тротоара по 2·30 дин. од квадр. метра. После лицитације поднело је молбу „друштво за унапређење дунавског краја,“ тражећи да се цела војничка улица калдрмише, пошто није велика, саобраћај је знатан и што околна имања приликом бујице велике штете трпе. По саслушању акта лицитације (ГБр. 747) као и молбе друштва дунавског краја (ГБр. 748), Одбор је одлучио: да се лицитација усвоји и Ристи Крстићу уступи, ако пристане, калдрмисање целе војничке улице по излицитираној цени; а за откопавање земље да се држи лицитација.

VI.

На предлог одборника К. Б. Михаиловића решено: да грађевинско одељење поднесе за једну од првих седница предрачун колико ће коштати да се канал код чесме књагиње Љубице продужи, и околни про тор уреди.

VII.

Председништво саопштава да је на дневноме реду избор комисије која би имала да предложи на ком месту да се сагради привремена кланица и обори.

Како се подизање привремене кланице има извршити што пре, одбор је изабрао комисију од г. г. А Штока, Дим. Најдановића, М. Јовановића и Н. Р. Поповића с препоруком да одмах приступи своме задатку.

НЗ. Комисији да се придружи: шеф оп. лекара, један енжињер и марвени лекар.

VIII.

Поводом предлога г. К. Главинића из прошле седнице, изабрана комисија од г. г. А. Одавића, Солом. Азријела, Ђ. Новаковића, Н. Р. Поповића и К. Главинића да изврши преглед плацева регулационог фонда и поднесе реферат да ли их има и таквих које би општина за своју потребу требала да задржи.

НЗ. Комисији да се придружи општин. инжињер.

IX.

На предлог председништва, одобрен привремени кредит од 20.000 динара из општинске касе, да се може приступити претходним радовима за увођење трошарине и тога ради сградити 4 трошаринске станице украј насипа који воде у варош.

X.

По саслушању молбе становника балканске улице (ГБр. 636) одлучено: да се распише лицитација за откопавање и калдрмисање балканске улице.

XI.

Поводом доставе г. Дим. Најдановића, решено: да грађевинско одељење поднесе мишљење на какав начин да се олакша саобраћај у каменичкој улици, а и направком још које решетке каналске отклони бујично плављење околних имања.

XII.

Председништво обраћа пажњу Одбору, да би, према усвојеним раније предлозима техничке комисије о извршењу канализације, требало одредити кредит и расписати стечај за послове. После дуже дебате одлучено, да се техничкој комисији упути питање о кредиту који је за ово (на награде планова) потребан.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Примили дужност. Новоизабрани кметовски помоћници положили су законом прописану заклетву у седници Одбора општинског 13. ов. мес, и тиме примили дужност.

Буџет. Према данашњем закону општинском и новоодобреним изворима, буџет општине за ову годину није било могуће саставити одмах у почетку њеном. С тога су издаци, с одобрењем више власти, чињени за првих 6 месеци по прошлогодишњем буџету.

Решавању буџета за ову годину, Одбор је приступио у седници 13 ов. мес и предрачун прихода усвојио у главноме по предлогу буџетске комисије. Прорачун расхода садржи два дела: издатак првог

полгоћа по старом и предрачун за ово друго полгоће по новом устројству.

—

Бирачке карте. Спремљене су бирачке карте за грађане који имају право гласа за избор народних посланика. О издавању њиховом изаћиће и нарочита објава општинскога Суда, опет у листу.

—

Такса хлеба. У синоћној седници одборској решавано је о цени хлебној. Пошто је знатно појевтинило и жито и брашно, Одбор је одлучио да се такса хлебу спусти од 22 и по на 20 дин. пара. Тако ће се од 17. ов. мес. хлеб продавати у потпуној тежини килограма и то по 20 дин. нара.

—

Премер земљишта. Обраћамо пажњу грађанства на обзнану Суда општинског о премеру земљишта. Рок за пријаву неће се продуживатп. Ко из наше општине жели премер земљишта, треба да се (до одређеног дана у обзнани) јави Суду општинском.

Пријаве ће се примати у благајном одељењу.

—

Хемичар. Одбор општински одлучио је да се што пре узме у службу хемичар који ће као орган општине редовно вршити анализе виктуалија и свега оног што подлежи санитетском прегледу.

Стечај за то место доносимо данас.

Из страних општина

Пожар у Цариграду. Пожар, који је врло лако могао да узме сразмере оног ужасног пожара од 1870. год., уништио је претпрошле суботе више од **петнаест квартова** цариградских. О тој грозној катастрофи пишу из Цариграда ово:

Ватра се појавила око шест час. у вече у једној дрвари у Јасма-Кану (у кварту Керестецилер) која је својина неког Шериф Али ефендије. И ако ветра не беше скоро никако, околне куће, које су махом од дрвета, и узане улице, учиниле су, те се ватра распростра тако брзо, да је за неколико тренутака обузела цео кварт тако звани „Мехмед-паша“, који се налази на вису, 15 минута далеко од места где се пожар појавио. Рад ватрогасаца био је скоро немогућан, пошто је ватра продирала у шест разних праваца. До петнаест квартова беху обузети пламеном у једно и исто време, а то је отежавало маневрисање ватрогасцима и спречавало их да ударе на најјачу горевину. Ватра је могла да се угаси тек око 2 и по сата по поноћи. Много је труда стало да се сачува Шејик-Ул-Ислам који је сав од дрвета. Претходна полицијска истрага процењује штете на 400.000 турских лира. Велики број дрвара, који су имали своје радње у Ајасма-Капусу, изгубили су до 150.000 турских лира. Већина ових јадника не беху осигурали своје радње.

Још се не зна број изгорелих кућа. Међу тим полицијски гласник доноси ове цифре: 148 кућа, између којих има доста великих конака, 4 месџлиса (мале мошеје), 1 школа, 1 мошеја, 1 мазолеј, 1 турска богословија, 2 одељка гарде, ђумрук за увоз дрва за грађевине, 4 хана и 346 дућана.

Од изгорелих конака ваља споменути конак Галиб-паше, главног гувернера солунског, Ицета-ефендије, бив. глав. директора пошта и телеграфа итд. итд. Многи великодостојници цариградски остали су без конака својих.

Да се колико толико пожар умали и задржи од ширења све је предузимано, али и помоћ војске и опште учешће становништва у гашењу, мало је помогло. Тако данас сво ново згариште даје још једну ужасну слику страхоте огња! Поред толике штете у погорелим зградама и капиталима, још и маса осакаћених материјално упропашћених лица леже смештена по туђим домовима.

—

Нове палате у Букурешту. Лепу румунску престоницу у скоро ће красити још две нове палате, јер је ту скоро решено да се предузме грађење једне за скупштину и друге за државни савет. Скупштинска зграда подићи ће се на Јелисаветином булевару, близу државне штампарије, а дом државног савета у близини цркве Ставрополеоса, имаће два лица, једно окренуто улици Викторији а друго улици Ставрополеос. Румунска влада расписала је већ стечај за израду пред-пројеката за подизање ових двеју палата. Архитекти свију народности могу да суделују у овоме стечају. Сваки од ових предпројеката биће предмет засебног стечаја, а за сваки се одређују три награде, и то за први 15.000 дин., за други 7000 дин., и на послетку за трећи 3000 дин. Програм и услови стечаја предаће се од 15. Јула ове год. по новом свакоме архитекти који упути своју понуду било секретару министарског савета у Букурешту било заступницима румунскиы при страним дворовима. Стечај ће се без поновног расписивања закључити 15. Новембра ове год. по новоме. Говори се да ће у овоме учествовати велики број француских и немачких архитекта. И румунски архитекти неће изостати. Рачунају на г. г. Минка, Соколеска, Савулеска, Штеријана, Монтуреана и Гаврилеска. Извршење радова моћи ће се отпочети у пролеће идуће године.

СРПСКА ДРЖАВНА ТРГОВИНСКА АГЕНТУРА У СОЛУНУ

Јавља, да је отпочела свој рад и да се ставља на расположење српским трговцима и произвођачима. Сваки налог, који према обнародованим правилима агентуре (в. 128. бр. Српских Новина од ове године) спада у њен круг рада, извршиће се тачно и савесно, а тражена извешћа и упуства даће се тражиоцима брзо.

Адреса агентуре је: Agence commerciale du Royaume de Serbie à Solonique: за писма, а за телеграме: Agence Serbe Solonique.

Из канцеларије српске краљевске трговинске агентуре у Солуну 10. Јула 1890. год.

Стечај

При општини београдекој отворено је место за хемичара, који ће као орган општински у државној хем. лабораторији вршити аналнзе виктуалија и свега осталог што подлежи санитетској контроли.

Ко је вољан ово место заузети, треба да се обрати суду општинском до краја овог месеца и да пошаље докумената о својој спреми.

Плата је 3000 дин. годишње. Првенство имају Срби.

Од стране Суда општине вар. Београда 14. Јула 1890. год. АВр. 1215

Општинске лицитације

А) Грађевинске.

—

При грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда, држаће се следеће јавне лицитације:

I.

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне за откопавање „Војничке“ улице између „Душанове“ и „Рајићевог“ венца.

Кауција 110 динара.

II

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне, за откопавање и калдрмисање „Балканске“ улице.

Кауција за откопавање 330, а за калдрмисање 1200 дин.

III.

На дан 23. тек. мес. од 3 до 6 час. после подне за откопавање и калдрмисање „Зетске“ улице.

Кауција 360 динара.

IV.

На дан 26. тек. мес. од 9—12 час. пре подне за калдрмисање „Обренове“ улице

Кауција 2100 динара.

V.

На дан 26. тек. мес. од 3 до 6 час. после подне за откопавање и калдрмисање „Каменичке“ улице.

Кауција за откопавање 35, а за калдрмисање 200 динара све у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, планови ситуациони и попречних профила, могу се видити у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

VI.

На дан 30. тек. мес. од 3—6 час. после подне за откопавање другог дела „Београдске“ улице.

Кауција 1200 динара.

VII.

На дан 18. тек. месеца од 3—6 час. после подне за полагање тротоара у „Крагујевачкој“ улици.

Кауција 400 динара.

Од стране Суда општине вароши Београда ГБр. 835. 12. Јула 1890. год. у Београду.

Б). О закупу земљишта.

Општина Београдска издаваће под закуп следећа своја земљишта, путем јавне лицитације, и то:

I.

Земљиште стари Сењак на друму Топчидерском. Простор 24.600 м². Лицитација 18. Јула, целог дана.

II.

Земљиште испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вшетечковог млина. Простор 117.200 м². Лицитација 21. Јула, целог дана.

III.

Земљиште у бари Венецији између Краљеве Баште, железничког насипа, Саве па до шанца код војног магацина. Простор 74.360 м². Лицитација 23. Јула, целог дана.

Сви они, који желе закупити ма које од побројаних земљишта позивају се, да означених дана дођу у рачуноводство где ће се лицитација држати Ближи услови могу се сазнати у рачуноводству.

ОБЗНАНА

Према члану 25. зак. о избору народних посланика, Суд општине вар. Београда изложио је у своме благајном одељењу бирачке спискове, по којима ће се извршити избор народних посланика на дан 14. Септембра ове године, те их тако грађани могу разгледати и на вревреме уверити се јесу ли спискови исправни.

Посланике имају право бирати само они који су у бирачке спискове уписани, кад добију бирачку карту; а исправке спискова могу се по закону чинити до 19. Августа. После тога дана нико нема права да тражи исправке спискова, па макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Јула 1890. АБр. 1007.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до $2^1/_2$ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од $2^1/_2$ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПОШТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6·00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене.	„

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12
в). мала гробница	555
г). већа гробница	97 „
д). велика гробница	12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36 00
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 3. до 9. Јула закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
753	Брашна пшенич.	71·50	5920	Сена	4·50
	Брашна кукуруз.	—·—	2.430	Сламе	2·50
25.165	Пшенице	11·50	326	Коре брезове.	9·—
20.750	Кукуруза	12·—		Воска	—·—
	Ражи	—·—	70	Кајмака	100
	Очињака	—·—	1778	Сира	70·—
13.979	Јечма нова	7·50		Лоја нетопљена	—·—
	Овса	—·—	282	Масти	105
	Кукуруз нови	—·—		Сланине	
412	Пасуља	2·50		Сува меса	—·—
2062	Кромпира нова	6·—	12928	Вуне неопране	200
	Арпачика	—·—	38,816	Свиња дебелих	70·—
382	Црна лука	7·—	29,910	Угљена камена	3 50
997	Беда лука	26 —		Ћумура дрвена	·—
	Лука аршламе	—·—	32,500	Креча	3·—
270	Јабука	15·—			
8230	Крушака	20· —	Литара		
	Ораја	—·—	9,570	Вина црна	21 —
	Грожђа	—·—	27416	Вина бела	20.—
	Шљива сирових	—·—	11100	Ракије шљ. меке	30·—
1.072	Сувих шљива.	·—	300	Ракије ком. љуте	85·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 31. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 22. Јула 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

П о з и в

Пошто се приближује време, кад се врши регрутација обвезника за стални кадар, то се овим позивају сви мушкарци из Београда, који су се родили 1870. године и који по томе регрутацији подлеже у овој години, да се до краја текућег месеца пријаве у благајном одељку општинскога Суда.

Пријава је потребна ради извесних претходних објашњења, како би рад регрутне комисије могао тећи лакше.

Ово важи и за оне који су се родили ван Београда али се сада налазе у Београду.

Од стране Суда општине вар. Београда 21. Јула 1890. АВр. 1304.

Рад општинског одбора

XXXVI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

13. Јула 1890. год.

Били: председник г. Н. П. Пашић; члан суда, г. С. Карапешић; чланови одбора: г. г. М. Р. Маринковић, М. Терзибашић, К. П. Михајловић, Д. Најдановић, В. Николић, Др. Л. Пачу, М. Јовановић, М. Николић, Р. Р. Ћирковић, М. Цветковић, Р. Петровић, Р. Пуљевић, К. Б. Михаиловић, Ј. Ж. Ђурић, Р. Драговић, С. Аврамовић, Н. Л. Милишић, А. Шток, Л. Дашковић, М. Велизарић, А. Одавић, Н. Р. Поповић, К. Д. Главинић, Ђ. Николић, Љ. Јовановић, С. Д. Милићевић и М. С. Денчић.

I.

Пре дневнога реда, положили су заклетву новоизабрани кметовски помоћници г. г. Драгутин Ј. Илић, Андра Надеждић, Данило Чопкић и Никола Милишић онако, како налаже 35. члан зак. о општинама. Заклетву је извршио протојереј г. Новица Лазаревић.

II.

Председник напомиње да је данашњи састанак сазван искључиво у тој цељи, да се узме у решење пројект буџета за ову годину и позива референта комисије да поднесе извештај.

Известилац, одборник г. Марко Велизарић, саопштава, да је одређена комисија у ранијој седници проучила прорачун који је од стране Суда општинског предложен за овогодишњи буџет. Измене, што их је учинила комисија, Суд је уважио и тако је пројект наштампан онако како је у комисији усвојен, дакле са изменама њезиним. Из овог разлога није било потребно да комисија подноси одељити извештај, пошто су се Суд и буџетска комисија потпуно сагласиле и усвојиле један исти прорачун, као заједнички предлог.

Према овоме реферату известиоца комисије, Одбор је одмах узео у решење први део: **Приходе**, па је по претресу појединих позиција — одлучио: да се за ову 1890. годину предвиде у прорачуну прихода ове партије и позиције:

I. Непокретна добра.

I. и II. дућан испод читаонице . . .	1050	дин.	—
I. II. и III. дућан у главној чаршији	933	„	—
Кућа у којој је читаоница.	288	„	—
Кућа у Абаџиској улици	870	„	—
„ до богословије на калимегдану	432	„	—
„ општинска на дорћолу . . .	360	„	—
I. дућан у Фишекџиској улици .	360	„	—
II. „ „ „ . .	360	„	—
III. „ „ „ . .	360	„	—
IV. „ „ „ . .	360	„	—
V. „ „ „ . .	360	„	—
VI. „ „ „ . .	360	„	—
VII. и VIII. дућан у Фишекџиској улици	720	„	—
IX. дућан у Фишекџиској улици . . .	360	„	—
X. „ „ „ . . .	360	„	—
XI. и XII. дућан у Фишекџиској улици.	945	„	10 п.
Њива до Убавлића ваноградa	170	„	—
Подрум и леденица код Славије . . .	20	„	—
Леденица код Српске Круне	11	„	75 п.
„ „ Македоније.	11	„	75 „
„ „ Чачка	11	„	75 „
„ „ Филипа Марковића . . .	12	„	—
Плац више чесме Кнегиње Љубице . .	900	„	—
Плац у жељезничкој улици.	106	„	—
I. и II. плац дрварски на Зеленом Венцу	288	„	—
I. и II. „ „ у Бари Венецији	2190	„	—
III-ћи „ „ „ „ „	1601	„	—
IV. VIII. IX. X. и XI плац дрв. Б. Венец.	1870	„	—
V. плац дрварски у Бари Венецији	612	„	—
VI. „ „ „ „	781	„	—
VII. „ „ „ „	611	„	—
XII. и XIII. плац дрвар. у Бари Венец.	709	„	—
XIV и XV. „ „ „ „	1050	„	80
XVI „ „ „ „	1503	„	—
Кирија за подрум код Саборне цркве	300	„	—
„ за земљиште дато Вајферту	30	„	—
„ за њиву испод кланице. . . .	750	„	—
„ за плац у Спасовској улици. .	96	„	—
„ за пијацу Зелени Венац . . .	8451	„	—
„ за земљиште на брду топчидер.	48	„	—
„ „ дато опанчарима	300	„	—
„ „ „ Јос. Талви	144	„	—
„ „ „ друш. за палид.	1000	„	—
Кирија за земљ. за I. свињ. месарницу	1610	„	—
„ „ за II. „ „	736	„	—
„ „ за III. „ „	368	„	—
„ „ за IV и VI „	736	„	—
„ „ за V. свињ. „	368	„	—
„ „ заVII и VIII „	736	„	—
„ „ за IX свињ. месарницу	368	„	—
„ „ за X. „ „	368	„	—
„ „ за XI. „ „	368	„	—
Кирија за I. говеђу месарницу. . . .	920	„	—
„ „ II. „ „ . . .	920	„	—
„ „ III. „ „ . . .	920	„	—
„ „ IV. „ „ . . .	920	„	—
„ „ V. „ „ . . .	920	„	—
„ „ VI. „ „ . . .	920	„	—
„ „ VIII „ „ . . .	920	„	—

Приход од Баре Венецији (обаларина. купатила и заузеће земљишта истоваривањем робе)	5000 „	—
Свега	9154 дин.	15 п.

II. Аренда и разна права.

Од аренде говеђе, овчије и козије.	270000 дин	— п.
„ „ цубока говеђих месарница	28000 „	—
„ свињских месарница.	56000 „	—
„ чишћења димњака	5410 „	—
„ акциса механског.	35410 „	—
„ аренде за употребу ђубрета.	231 „	—
„ кантара и децимала.	80000 „	—
„ водоноша и сакација	7000 „	—
„ прихода за тамис.	3000 „	—
„ прихода за изношење ђубрета	2855 „	—
„ прихода за чишћење нужника	4001 „	—
„ прихода за литарину	200 „	—
„ прихода такса пијачних	32000 „	—
„ прихода такса од фијакериста	3000 „	—
Свега	527107 дин.	—

III. Калдрмија.

Калдрмија од овдашње царинаре.	100000 дин.	—

IV. Ванредни приходи.

Од камених мајдана.	5500 дин.
„ незаграђени плацева	2600 „
„ продаје леда.	600 „
„ продаје песка	1000 „
„ продаје траве у сењаку.	80 „
„ продаје траве у старом гробљу	214 „
„ чуварине сена у сењаку.	1200 „
„ разних забана и свирања по кафанама	5000 „
„ попаше на утрини општинској	2000 „
„ мртвачких кола	10000 „
„ казни због неиспуњавања разних обавеза	2000 „
„ казни кривичних	25000 „
„ казни санитетских	10000 „
„ за кријумчарење меса и пића.	6000 „
„ интереса при разним наплатама	2000 „
„ такса добошарских	2000 „
„ такса канцеларијских.	10000 „
„ прireза за трошкове варошке	183000 „
„ добровољних прилога за овд. сиротињу	1500 „
„ Пет. Петровића за службеност воде 9 мес.	225 „
„ расадиште општинске.	650 „
„ претплате на Општинске Новине	1000 „
„ разног и непредвиђеног прихода	9000 „
Свега	280569 дин.

НЗ. Овде је решавање прекинуто и одложено за други састанак.

XXXVII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

14. јула 1890. год.

Били: председник г. Н. П. Пашић; члан Суда С. Карапешић; чланови одбора: г. г. К. Б. Михаиловић, В. Николић, Љ. Јовановић, М. Веливарић, М. Јовановић, Р. Петровић, С. Аврамовић, Ђ. Николић, С. Д.Миличевић, М. Николић, Ј. Ж. Ђурић, К. Д. Главинић, Л. Дашковић, Р. Драговић, М. Р. Маринковић, И. Цветановић, Р. Р. Ћирковић, М. Цветковић, А. Шток, А. П. Михаиловић, Д. Најдановић. А. Одавић, М. М Терзибашић.

I

Пре дневнога реда прочитан је и без измена усвојен записник одлука из седнице 2. ов. мес.

II.

Како је у прошлој седници свршен прорачун прихода за буџет ове 1890. године, то је на овом састанку приступљено прорачуну расхода, па је по претресу изложених позиција у нацрту предлога Судско-комисијског —

одлучено:

да се у прорачун расхода за ову 1890. годину предвиде ове партије и позиције:

I. Плата вишег персонала.

Плата председнику.	12000	дин.
„ помоћнику председника	5000	„
„ члану благајнику	4000	„
„ члану судском.	4000	„
„ за петорицу помоћ. кметов. 15060	22500	„
„ за четворицу „ „ 6024		
„ главног књиговође	3600	„
„ деловођи одборском	2500	„
„ секретара судског.	2400	„
„ помоћнику књиговође	2400	„
„ књиговође пореског	2000	„
Свега	60490	дин.

II. Плата спољних званичника

Првом инжињеру плата.	4500	дин.
Два млађа инж. и то један 3500, други 3000	6500	„
Два цртача инжињера по 1800	3600	„
Плата правозаступнику општинском	3012	„
Двојици стенографи по 900 дин.	1800	„
Водовођи општинском	2004	„
Надзорнику општинском	1440	„
За десет контролора касапских	13380	„
Контролору кантарском при ђумруку	1500	„
Четворици контролора кантарских.	6000	„
Десеторици мерача	10560	„
Прикупљачу таксе пијачне на Вел. Пијаци.	1200	„
Прикупљачу таксе пијачне на Зел. Венцу	400	„
Баштовану општинском плата	1440	„
Контролору пумпе на Сави	960	„
Свега	58296	дин.

III. Плата писара и извршиоца

Плата на десет извршиоца	11000	дин.
Плата на 12 писара	13340	„
Плата на шест пореских надзорника	4752	„
Свега	29092	дин.

IV. Санитетско одељење.

На плату шефа лекара.	2750	дин.
На 5 лекара плата са додатком два по 2500 једен 2200, један 2000.	11250	„
На 2 марвена лекара по 2000 1 за 6 мес.	3000	„
На 7 бабица плата	4200	„
На једног хемичара	1500	„
Свега	22700	дин.

V. Плата дијурниста.

На постављање дијурниста према потреби	1000	дин.

VI. Плата практиканата

На плату практиканата	15460	дин.

VII. Плата свију служитеља.

На двадесет и три служиоца	17460	дин.
На два добошара	1440	„
На шеснајест фењерција, четири нова	10080	„
На четири полака по 600 динара	2400	„
На једног старешину над Циганима	600	„
На два служиоца баштовану по 600 дин.	1200	„
На једног служиоца водовођи	780	„
На три служиоца на кланици, један (за 6 мес.) 360 и два досадања по 720 дин.	1800	„
На два чувара сењака.	1200	„
На 3 чувара парка 1 (инв.) са 360 а 2 по 720	1800	„
За једног машинисту пумпе	1080	„
За два чувара мајдана по 780 дин.	1560	„
За два настојника за калдрму по 1080	2160	„
За два чувара друмова по 720 динара.	1440	„
За 2 чувара обала (један 100 други 80 мес.)	2160	„
Свега	45660	дин

Код ове 50-те позиције, прекинуто је решавање, с тим, да се на идућем састанку продужи.

НЗ. Код позиције 2) у партији: „I. Плата вишег персонала“ предлагао је одборник г. Андра Одавић да плата члану помоћнику председника буде као и осталој двојици чланова 4000 дин., а сем тога да му се даје додатак од 1000 дин. на личност, као што и члан-благајник прима додатак по правилима о новоме гробљу. Предлог овај није усвојен, али се уноси у записник по усвојеном тражењу предлагача.

III.

На предлог неколико г. г. одборника узето је у решење питање о цени жита и брашна па је — одлучено: да се спусти цена хлебу са 2 и по паре тако, да се од 16. ов. месеца продаје хлеб у потпуној тежини килограма по 20 пара дин.

IV.

Председништво саопштава да је водоводна комисија свршила погодбу за откуп земљишта на коме ће се саградити резервоар новог водовода. Земљиште је купљено од Стане Марјана Марковића и то 11.824, 11 кв. метара за 4000 динара, а исплата ће се учинити из одобреног кредита за отпочетак водовода.

Саопштење ово Одбор је примио к знању.

V.

Грађевинско одељење реферише да је 7. ов. мес. држана лици-тација за оправку зграда у којима су данас смештене основне школе. Лицитација је остала на Антонија Глигоровића и то за 4158 динара да изврши све оправке које су предвиђене условима. После лицитације дао је понуду Лука Ј. Радосављевић да ће се оправке примити за 4000 динара.

Неодобравајући да се оправка даје лицу које није предузимач — грађевинар, Одбор је решио: да се усвоји лицитација и оправка и уступи Јов. Глигоровићу за излицитирану цену.

VI.

Одобрено председнику општине г. Николи П. Пашићу месец дана одсуства од дужности.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Отпутовао. Председник општине г. Никола П. Пашић отпутовао је 18. ов. мес. на одсуство.

—

Бирачке карте. Поводом питања неких грађана: зашто се још не издају бирачке карте, јављамо да ће издавање карата почети 1. Августа а трајати до 12. Септембра закључно.

Законом је истина допуштено да се карте могу и раније издавати (чим их Суд општински добије) али се до 1. Августа то не даје чинити због даначног полгођа.

—

Продужено. До данас се није могао свршити закуп потребних кућа за судске одељке с тога, што понуђене зграде не одговарају довољно свима постављеним условима.

Ко се до сада са понудом није обратио а желео би то учинити, треба да пожури.

—

Комисија. Услед извесних сметњи до данас није могла почети рад комисија, којој је стављено у задатак да узме у оцену поднесене жалбе на раније извршени разрез коморе. Комисија ће послу своме приступити крајем овог месеца.

Седница. Одбор општински држаће сутра 23. ов. мес. своју редовну седницу са овим дневним редом:

1). Лицитације.

2). Избор црквених одбора.

3). Акт Удружења дунавског краја, на коме месту да се зида основна школа за тај крај.

4). Акт Управе вароши Београда о регулацији имања Алексе Матића.

5). Изнештај којим зградма осн. шк. истиче рок закупу.

6). Молбе и уверења.

—

Такса хлеба. Последњом одлуком Одбора спуштена је хлебна такса са 2 и по дин. паре. Али како цена житу сваког дана бива мања. у сутрашњој одборској седници по ново ће се решавати и изменити такса за продају хлеба.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Трамвај у Софији. Известан број софијских капиталиста удружио се и тражио од општине софијске повластицу за Трамвај. Трамвај би се имао саградити не само за варош и железничку станицу, него још везивао са Софијом и села Књажево и Горња-бања.

Понуда је начелно примљена и одмах упућена техничкој комисији на специјалан претрес.

—

Изложба у Загребу. Идуће године у Загребу биће приређена велика земаљска изложба. Већ су предузете припреме да изложба буде приређена што боље и потпуније. На челу је приређивачког одбора, као председник његов, Г. Вукотиновић председник земаљског Сабора.

—

Трговачки музеум. Као што јављају из Италије кроз кратко време у Београду ће се отворити музеум у коме ће бити представљена талијанска индустрија. Мисију ову примио је г. Силини, и тога ради у скоро ће се кренути за овамо.

С поуздане стране дознајемо да је и белгијска влада намерна да потпомогне отварање белгијског трговачког музеума у Београду.

Ако се и тај глас обистини, онда ће то бити трећи трговачки музеум у нашој средини.

Стечаји

I.

При општини београдској отворено је место за хемичара, који ће као орган општински у државној хем. лабораторији вршити анализе виктуалија и свега осталог што подлежи санитетској контроли.

Ко је вољан ово место заузети, треба да се обрати суду општинском до краја овог месеца, и да пошаље документа о својој спреми.

Плата је 3000 дин. годишње. Првенство имају Срби.

Од стране Суда општине вар. Београда 14. Јула 1890. год. АВр. 1215.

II.

При општини Београдској отворено је место за још једног марвеног лекара.

Плата је 2000 дин. годишње.

Ко је вољан ово место заузети треба да се обратк са документима до краја овог месеца.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јула 1890. АВр. 1321.

Јавна захвалност

Мијаило Костић овдашњи гостионичар поклонио је општинској каси 20 динара на помоћ сиротиње.

Изјављује се прилагачу најусрднија захвалност.

Од стране Суда општине вар. Београда 21. Јула 1890. СВр. 11507.

Општинске лицитације

А) Грађевинске.

При грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда, држаће се следеће јавне лицитације:

I.

На дан 13. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ до „Љубичине“.

Кауција 12000 динара.

II.

На дан 13. Августа тек. год. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до Позоришног трга и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12000 дин.

III.

На дан 14. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој“ улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 14 тек. мес. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Крез Михаиловe“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део у „Кнез Михаиловој“ улици 6000. дин. а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

V.

На дан 3. Августа тек. год. од 3—6 сати после подне за откопавање „Југовићеве“ улице између „Бркине“ и „Љубичине“ улице.

Кауција 120 динара.

Ближа условија, планови ситуациони и попречних профила и предрачуни, могу се видити у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 21 Јула 1890. год. ГВр. 841

VI.

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне за откопавање „Војничке“ улице између „Душанове“ и „Рајићевог“ венца.

Кауција 110 динара.

VII

На дан 23. тек. мес. од 9 до 12 час. пре подне, за откопавање и калдрмисање „Балканске“ улице.

Кауција за откопавање 330, а за калдрмисање 1200 дин.

VIII.

На дан 23 тек. мес. од 3 до 6 час. после подне за откопавање и калдрмисање „Зетске“ улице.

Кауција 360 динара.

IX.

На дан 26. тек. мес. од 9—12 час. пре подне за калдрмисање „Обренове“ улице

Кауција 2100 динара.

X.

На дан 26. тек. мес. од 3 до 6 час. после подне за откопавање и калдрмисање „Каменичке“ улице.

Кауција за откопавање 35, а за калдрмисање 200 динара све у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун, планови ситуациони и попречних профила, могу се видити у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Б). О закупу земљишта.

Општина Београдска издаће под закуп путем јавне лицитације земљиште у бари Венецији између Краљеве Баште, железничког насипа, Саве на до шанца код војног магацина. Простор 74.360 м². Лицитација 23. Јула, целог дана.

Сви они, који желе закупити ово земљишта позивају се, да означених дана дођу у рачуноводство где ће се лицитација држати Ближи услови могу се сазнати у рачуноводству.

ОБЗНАНА

Према члану 25. зак. о избору народних посланика, Суд општине вар. Београда изложио је у своме благајном одељењу бирачке спискове, по којима ће се извршити избор народних посланика на дан 14. Септембра ове године, те их тако грађани могу разгледати и на вревреме уверити се јесу ли спискови исправни.

Посланике имају право бирати само они који су у бирачке спискове уписани, кад добију бирачку карту; а исправке спискова могу се по закону чинити до 19. Августа. После тога дана нико нема права да тражи исправке спискова, па макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

д стране Суда општине вар. Београда 1. Јула 1890. ЛВр. 1007.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 3. до 9. Јула закључно пређло је преко пиштинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.		2.350	Сламе . . .	2·50
	Брашна кукуруз.	—·—		Коре брезове.	·—
165.213	Пшенице . .	10·75		Воска . . .	—·—
118	Кукуруза . .	11·—		Кајмака . .	
273	Ражи . . .	08·—	2616	Сира . . .	73·—
	Очињака . .	—·—		Лоја нетопљена	—·—
54 427	Јечма нова .	8·30	1057	Масти . .	105
4.542	Овса . . .	11·75	5555	Вуне пране .	260
	Кукуруз нови	—·—		Сува меса .	—·—
92	Пасуља . .	20·50	93	Вуне неиране	107
5565	Кромпира нова	6·50	30,687	Свиња дебелих	70·—
	Арпацика . .	—·—		Угљена камена	3 50
1.979	Црна лука .	6·50		Ћумура дрвена	·—
	Бела лука. .	—·—	68.740	Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—	7,640	Вина црна .	20 —
6710	Крушака . .	16·—		Вина бела .	
4610	Воћа разна .	10· -	10284	Ракије шљ. меке	31· —
11.566	Зелени разне	—·—	41.830	Цемента . . .	4·—
	Шљива сирових	—·—	10.043	Кожа јагњећих	—·—
	Сувих шљива.	—·—	211.700	Камена проста	—·—
19610	Сена . . .	4·20	50	Сочива . . .	20·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 32. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 29. Јула 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ВОЈНИ ПОЗИВИ

I.

Сходно решењу Господина Министра војног, од 16. тек. мес. ФВр. 352, и претпису команданта дунавске дивиз. области од 22. тек. мес. Бр. 341. имају се позвати сви обвезници пешаци II. позива народне војске са припадајућом комором (сем прекобројних) на тро-дневно вежбање на батаљоним зборним местима.

Обвезници напред означеног позива са комором, за чете и батаљони штаб пописаном, позивају се овим да 11. Августа тек. год. у 8 часова пре подне буду на „Тркалишту“ ради вежбања

Из канцеларије VII. пуковске окр. команде 25. Јула 1890. Бр. 4819.

II.

Према правилима о регрутовању обвезника за стални кадар, од 15. Јуна 1884. ФБр. 4226, и претписа команданта дунавске дивизијске области, од 16. овог месеца Бр. 3966., регрутовање ће се ове године предузети 5. Септембра

С тога се овим позивају, да реченога дана у 7 часова изјутра дођу у општинску кућу и предстану регрутној комисији:

1. Сви мушкарци који су рођени 1870. год. и то: како, они који су се родили овде у месту, тако и они који су се доселили у Београд.

2) Неспособни задругари појединих обвезника, чија неспособност даје регруту права на скраћени рок; а могу доћи и други из задруге ради објашњавања задруженог стања.

3. Привремено неспособни регрути од прошлих година која имају собом понети и уверење којим су за привремено неспособне били оглашени.

Из канцеларије штаба VII. београдске пуковске окружне команде 20. Јула 1890. год. Бр. 4716.

Обзнана

Од 1. Августа па све до 14. Сеп. т. г. закључно, издаваће се бирачке карте свима оним грађанима који имају право бирати народне посланике.

Карте ће се издавати у благајном одељку општинског Суда, и то од 8—12 пре и од 3—6 по подне

Карте се могу издавати само оним грађанима, уписаним у азбучни списак, који су претходно испунили и предвиђени услов у чл. 34. изборнога закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 28 Јула 1890. АБр. 1393.

РАСПИС
МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Данас је потписан и у службеним новинама обзнањен закон о уређењу округа и срезова

У циљи увођења у живот истог закона, прописујем полицијским и општинским властима следеће, ради њиховог управљања:

I.

Овај закон важи од данас, а у живот има се увести у току године дана, дакле до 1. Јула идуће 1891. године (чл. 111. зак). И по тој дакле одредби, а према стању ствари и службеним односима, одма су ступила у живот наређења чланова, 1-ог до 7-ог, 9-ог и 10-ог, 12-ог и 13-ог, 16-ог до 20-ог закључно, 22-ог до 27-ог закључно, 57-ог и 102-ог па до краја.

II.

Одредбе о самоуправним властима (окружне скупштине и стални одбори), на име чланова закона: 11. и 14., трећи одељ. чл. 15-ог, 21-ог, 28-ог до 56-ог закључно, 58-ог до 101-ог закључно — уводиће се у живот поступно, за време одређено у члану 111-ом.

III.

Државне управне власти, помагаће се среским скупштинама, у даним случајима, кад им затреба примена члана 11-ог, 24-ог и 31-ог, јер је ова установа, по дојакошњем обичајном реду, задржана и озакоњена, те јој је тиме значај утврђен и уздигнут.

IV.

Докле се законом, који је наговештен чланом 22-им не пропише делокруг среских власти, вреде до 1. Јула идуће године уредбе и уређења, која се укидају чланом 111-им закона; а на даље, до изласка новог закона, окружна начелства у питањима административним, која нису специјалним законима регулисана, — кретаће се и расправе доносити у смислу чланова: 12-ог, 16-ог, 19-ог и 22-ог закона овог.

V.

Полицијске практиканте отпуштаће окружни начелници, и министру извештај подносиће, а што се тиче постављања, чиниће начелници предлог за одобрење када узналазе, да треба при срезу или начелству које место попунити, и то само за ову годину, због неудесности кредита овог рода у буџету, а доцније, када се буџетом регулише за свако место нуждан број ових службеника, — неће бити нужно ни предлоге чинити, већ само просто јављати.

VI.

Први извештај по члану 17-ом закона, начелници окружни поднеће за ову годину најдаље до 15. Јануара, али тако, да обухвате целу ову годину, и с обзиром на други став члана 22-ог закона.

За унапред пак, одређује се: да се сваког првог Јула и првог Јануара полугодишња извешћа подносе.

Докле се не пропише: каква и о чему та извешћа имају начелници подносити, придржаваће се дојакошњих прописа о

повременим извештајим:, уз пажњу на пропис чл. 17-ог помењутог закона.

Срески начелници имају дужност подношаја извештаја по чл. 23-ем. Обраћа им се пажња на ово наређење, нарочито у односу излазака у срез, да би за сваки важнији посао они лично излазили, и само кад су спречени, да писаре изашиљу.

VII.

Прописи закона о чиновницима грађан. реда, у односу службеног рада и дисциплине остају у свему, уз допуну наређења чл. 21-ог закона овог.

VIII.

Обнародовање закона или општих наредаба државних, а по потреби и окружне власти, — срески ће начелници редовно обављати на среским скупштинама, по члану 25-ом овог закона. Тада ће срески начелници законе послате за општине, раздати кметовима са наредбом да обзнањене онде законе и наредбе обнародују на општинским зборовима.

IX.

Срески начелници дописују са већим властима посредно, преко својих начелстава у свима редовним, обичним пословима. Допушта им се непосредна преписка са министрима и другим вишим надлештвима, у случајима:

а, хитним, важним, где им је бржи пут нуждан, и

б, кад им виша надлештва сама непосредно пишу (члан 19. и 26 зак.)

X.

Према трећем одељку закона овог, начелства престају дејствовати као:

а. полицијско судске власти;

б, непосредно управне власти;

в, непосредно-надзорне власти.

И по томе, оне ће одмах предати у надлежност дотичним среским начелницима послове:

1. Полициска суђења, у колико ова нису прешла на општине, по чл. 23-ем и 36-ом општ. закона;

2. Послове по кривичном поступку;

3. Послове по грађанском поступку, са извршењима осуда: судских и административних;

4. Непосредно вршење санитетске полиције, по санитетском закону и прописима;

5. Послове по ванпарничном поступку и његовим правилима;

6. Пријаве и потпис слугу и слушкиња;

7. Непосредни надзор над општинама окружних места, (чл. 18. закона овог);

8. Све у опште, што спада у делокруг непосредне управе и надзорне власти;

9. Издавање пасоша за Србију, задржавајући за себе издавање заграничних пасоша; и

10. Визирање исправа и пасоша у опште.

XI.

А задржаваће за себе послове по:

1. Закону о водама и њиховој употреби;

2. Механско-каванској уредби;

3. Закону о мангупима;

4. Шумској уредби;

5. Закону о удруженима и зборовима;

6. Закону о заузимању некретних добара за јавну потребу (Збор. 19. стр. 190);

7. Закону о јавним грађевинама (Збор. 18. стр. 82);

8. Закону о сувоземним путовима (Збор. 17. стр. 125);

9. Закону о грађењу пркава (Збор. 16. стр. 38);

10. Закону о заузимању некретних добара за потребу грађења железнице (Збор. грађев. стр. 143.);

11. Правила о грађењу школа (Збор. 36. стр. 270.);

12. Закону о трошковима управних власти;

13. Закону о црквеним властима;

14. Расписивање тражења кривaца и др. по дојакошњем, пазећи да срески начелници општ. властима саопштавају и да се строго мотри на скитнице и сумњиве без исправе, и

15. По свима другим специјалним законима и прописима, изузев само полицијско-судску власт, а у свему осталом, задржаће за себе послове, који су им тим законима и прописима одређени.

XII

Мимо изложено, што буде коме начелству још нејасно и сумњиво, нека одмах тражи упут.

ПБр. 12380 1. Јула 1890. год. у Београду.

Министар унутрашњих дела
Ј. Ђаја с. р.

Рад општинског одбора

XXXVIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

16. јула 1890. год.

Били: председник т. Н. П. Пашић, чланови одбора г.г. М. М. Терзибашић, А. Одавић, С. Ј. Азријел, М. Николић, А. Шток, М. Р. Маринковић, Ђ. Николић, К. Б. Михаиловић, Др. Л. Пачу, К. Д. Главинић, М. С. Денчић, М. Велизарић, Л. Дашковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, И. Цветановић, В. Виторовић, Г. Бркић, и Р. Р. Кирковић.

I.

Прочитан и примљен записник одлука из седнице 14. ов. мес. без примедаба.

II.

Пошто је у седници 14. ов. мес. прекинуто решавање буџета код 50. позиције, то је продужен данас рад и решено да се у прорачун расхода за ову 1890. год. унесу даље ове партије и позиције:

VIII. **Плата чете пожарне.**

Командиру чете плата	1800	дин.
Двојици старешина плате по 840 дин	1680	„
Двадесет пожарника плате по 744 дин.	14880	„
Осам кочијаша плате по 720 дин. . . .	5760	„
Свега	23760	дин.

IX. **Плата ноћних стражара.**

На плату ноћних стражара.	72000	дин.

X. **Плата и други трошкови за 4 кварта.**

Плата за 54 позорника по 360 дин. (за 6 мес.)	19440	дин.
„ „ 6 исправника по 720 (за 6 мес.)	4320	„
Кирија за 4 кварта са другим потреба	3000	„
Свега	26760	дин.

XI. **Набавка пожарних справа.**

На набавку и оправку пожарних справа. .	3000	дин.

XII. **Храна коња чете пожарне.**

На храну коња чете пожарне	1300	дин.

XIII. **Ков коња чете пожарне.**

На ков коња чете пожарне	179	дин.

XIV. **Издржавање овдашње сиротиње.**

На издржање овдашње сиротиње у опште	50000	дин.
На издржавање породица умрлих чиновника	2720	„
Свега	52720	дин.

XV. **Лечење овдашње сиротиње.**

За набавку лекова за овдашњу сиротињу	3600	дин.

XVI. **Издржање ванбрачне деце.**

На издржање ванбрачне деце.	105000	дин.

XVII. **Интерес и отплата Управи Фондова.**

У име интереса и отплате Управи Фондова	26400	дин.

XVIII. **Разне општинске грађевине.**

На провизорну општинску кланицу . . .	5000	дин.
„ грађење и оправку општин добара . .	12000	„
„ оправку канала и ћуприја	6000	„

На одржање друмова у општине	30000	„
„ грађење и оправку калдрма	100000	„
„ ануитет за грађење нов. калдрме	30000	„
Свега	173000	дин.

XIX. **Водоводи општински.**

На оправку чесама и водовода	3000	дин.

XX. **Осветлење вароши.**

За набавку гаса за осветлење вароши	21150	дин.
За набавку палидрваца и платна	300	„
Свега	21450	дин.

XXI. **Фењери општински.**

За набавку и оправку фењера	2488	дин

XXII. **Школске и друге потребе.**

Накнаде учитељима за стан и огрев	55300	дин.
Плата служиоца школских	16200	„
Кирија за основне школе	28000	„
На школске потребе	5800	„
„ потпомагање сиротних ученика	3000	„
„ књижницу у основ. школама	2000	„
„ набавку и тестерисање дрва	10400	„
„ плату деловође главног школ. одбора	500	„
Свега	121200	дин.

XXIII. **Разне потребе општинске.**

На светковине	1500	дин.
„ набавку и тестерисање дрва	8300	„
„ канцеларијски материјал и намештај	5500	„
„ чишћење пијаце	5100	„
„ оправку возова ковач. колар. послова	1869	„
„ „ „ сатлер. сарачких посл.	1500	„
„ утамањивање паса	1000	„
„ разне потребе за клаоницу	1200	„
„ разне потребе кантарске	1300	„
„ кирију за стан ноћних стражара	2640	„
„ разне потребе за расадницу	600	„
„ порез државни	5000	„
„ кирију за варошки суд	4500	„
„ штампање разних плаката и објава	1500	„
„ подвоз разних комисија	2000	„
„ куповину и храну новокупљене стоке	7000	„
„ разне ситне трошкове	10000	„
„ помоћ друштву Св. Саве	1000	„
„ благодејање пок. Вука Караџића	600	„
„ награду за 2 темата (од 15. Јуна 1890)	600	„
Свега	62709	дин.

XXIV. **Одржање паркова.**

На одржање паркова	6000	дин.

XXV. **Штампање новина.**

На штампање Општинских Новина	2800	дин.
На награду уреднику	1000	„
Свега	3800	дин.

XXVI. **Статистичко одељење.**

На плату шефа одељења	2200	дин.
На плату помоћника шефа	1200	„
Свега	3400	дин.

XXVII. **Непредвиђени трошкови.**

На разне и непредвиђене трошкове	86.880·15	
Свега	956.830·15	

НЂ При решавању прорачуна расхода, одобрено је код партије VII да из позиције 36. Суд одреди по 12 дин. месечно додатка двојици служитеља, који разносе општински лист; и друго, да на терет суме одређене за дијурнисте (V партија) дође исплата издатака, које је општински Суд привремено чинио пре одобрења буџета на дијурнисте, које је био принуђен у току прве половине године држати.

II.

Прочитана је оставка г. Карапешића, којом моли Одбор, да му је уважи, пошто му је, због слабости брата нужно, да своје време посвети радњи. Председник је после протворио седницу у конференцији, и после дужег објашњења и претреса прилика, које изискују жртве од свију чланова па да се одговори поверењу грађанства, и оним великим реформама, које су на дневном реду, донео је следећи закључак: Узимајући у обзир, да је општински Одбор задовољан са радом и искреном одношњу спрам општинских послова, Господина Карапешића, а тако исто да је неудесно, да се грађанство позива на ново на избор, и да је потребно да сви садањи чланови остану и даље у дужности, док се отпочети послови не уреде тако, да им је повољан свршетак осигуран — Одбор не може уважити оставку г. Карапешића, и умољава га, да и даље, и ако са жртвама личним, отправља посао, који му је поверен.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Такса хлеба. У седници 20. ов. м., као што смо јавили, Одбор општински решавао је да ли треба по ново спустити таксу за продају хлеба, почем је појевтинило жито. Мишљења су била подељена, и докле је половина присутних чланова налазила да према пијачној цени жита таксу треба спустити, дотле је друга половина са једним гласом претегла, да се такса, од 20 дин. пара килограм, задржи до 1. Августа.

Главни разлог већине био је тај, што нагло појевтињавање жита не утиче одмах на цену брашна, те, према томе, такса хлеба не може се спуштати истом, чим падне цена жита, но тек кад се нижа цена жита дуже задржи.

—

Одобрени послови. Из записника одборске радње, наредаба оп. Суда и редовно објављиваних лицитација, могло се видети, да је општинска управа, почетком овог л.та, живо настала да се направи нова калдрма у што већем броју од оних улица, у којима је то првенствено потребно, а исто тако да се до јесени посвршавају и нови тротоари у улицама за које је то наређено.

У последњој седници, Одбор општински одобрио је још 6 лицитација за нивелисање и калдрмисање улица, и сви ти послови свакако ће се свршити пре мочарних дана.

—

Црквени одбори. Новим законом о цквеним властима укидају се тутори црквени, и они од 1. ов. мес. престају вршити дужност. При свакој парохијској цркви од сада ће постојати нарочити црквени одбор од 10 чланова. Чланове за црквени одбор бира Одбор, општински а за председника свога, црквени одбор узима једног од свештеникадотичне парохије.

Први избор ових црквених одбора извршен је у седници 27. ов. мес.

—

Седница. Одбор општински држаће редовни састанак, сутра у 6 час. по подне. На дневноме су реду ови предмети:

а). Лицитације.

б). Акт Управе варошке о ноћним чуварима.

в). Извештај којим зградама основних школа истиче рок закупа.

г). Реферат водоводне комисије о предходним пословима за извршење канализације.

д). Акт водоводне комисије о другој партији потребног кредита за отпочете послове новог водовода.

ђ). Извештај комисије о регулацији код имања Д Фархи у „Васиној“ улици.

е). Акт удружења дунавског краја, на коме месту да се сазида основна школа за тај крај.

ж) Акт управе вар. Београда о регулацији имања Алексе Матића.

з). Молбе и уверења.

Услови

под којима ће општина београдска издати, путем јавне лицитације, земљиште своје, које постоји испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вишетечког, за време од 1. Новембра 1890. г. до 31. Декембра 1896. године:

1. Општина београдска издаје поменуто своје земљиште за горе означено време под закуп и уступиће га лицу, које највишу цену буде дало; земљиште има простора 117 290 м². квадр. мет.

2. Закупцу даје се ово земљиште да на истоме може подићи баштованџијницу или га употребити на другу какву цељ, но на закупном земљишту не сме никакве рупе или јаме копати чиме би се земљиште кварило.

3. Излицитирану годишњу кирију дужан је закупац општини у тромесечним ратама у напред плаћати, што ако буде не чинио плаћаће и 12 од сто на име интереса, од дана протеклог рока па до наплате. Но ако би закупац у плаћању кирије био неуредан, општина задржава себи право, да уговор са закупцем без суда или парнице раскине, и ово на штету закупца другоме на лицитацији изда, у коме случају општина задржава себи и право, да своје примање из имања закупчевог наплати, или исто код надлежног суда обезбеди.

4. Ако би у току закупног времена ово земљиште општини или држави затребало, закупац је дужан исто у ономе стању предати, у коме га је од општине примио, а до дана предаје истога дужну кирију заједно са интересом, ако би овај општини припадао, платити, у коме случајузакупац нема права ни на какву штету од општине.

5. Сваки онај, који жели ово земљиште под закуп узети, дужан је претходно положити 2000 дин. на име кирије, ове услове потписати да су му познати и да на исте пристаје, па онда лицитирати; а на коме ова остане, положена кауција задржаће се за цело време трајања уговора, а свима осталим вратиће се ова, чим се лицитација закључи.

Стечај

За израду катастралног плана у атару општине Београдске, и за допуну плана вароши Београда.

Сваки конкурент мора да поднесе до 18. Августа тек. год. документа, у доказ да ће моћи извршити овај рад према захтевима науке.

Ближи услови могу се видити сваког радног дана у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда.

Од стране Суда општине вароши Београда ГБр. 389. 25 Јула 1890. год. у Београду.

Општинске лицитације

При грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда, држаће се следеће јавне лицитације:

I.

На дан 13. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ до „Љубичине“.

Кауција 12000 динара.

II.

На дан 13. Августа тек. гол. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до Позоришног трга и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12000 дин.

III.

На дан 14. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој“ улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 14 тек. мес. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Крез Михаиловe“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део у „Кнез Михаиловој“ улици 6000. дин. а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

V.

На дан 3. Августа тек. год. од 3—6 сати после подне за откопавање „Југовићеве“ улице између „Брканне“ и „Љубичине“ улице.

Кауција 120 динара.

Ближа условија, планови ситуациони и попречних профила и предрачуни, могу се видити у грађевинеком одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 21. Јула 1890. год. ГБр. 841.

VI.

На дан 7. Августа тек. год. од 9—12 час. пре подне за откопавање земље до нове нивелете и грађење калдрме у „Болничкој“ улици, између „Цетињске“ и „Милетине“ улице.

Кауција за откопавање земље 100. а за грађење калдрме 1400 динара.

VII.

На дан 7. Августа тек. год. од 3—6 час. после подне, за грађење калдрме у „Љубичиној“ улици, између „Горње Јованове“ и „Душанове“ улице.

Кауција 600 динара.

Ближи услови, предрачуни, планови ситуациони и попречних профила, могу се видити у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда 27. Јула 1890. ГБр. 912

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 17. до 23. Јула закључно прешло је преко иштинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
86	Брашна пшенич.	12·—	2.190	Сламе . . .	2·—
	Брашна кукуруз.	—·—	1576	Коре брезове.	6·—
201.441	Пшенице . .	11·—		Воска . . .	—·—
110	Кукуруза . .	10·—		Оравових трупаца	
3228	Ражи . . .	8·—	2953	Сира . . .	72·—
	Очињака .	—·—	215	Лоја топљена	100
50.941	Јечма нова .	8·20	572	Масти . .	105
43 755	Овса . . .	9·75	42	Вуне пране .	110
	Кукуруз нови	—·—	7283	Разне зелени	16·—
105	Пасуља . .	19·50	93	Вуне неиране	107
4338	Кромпира нова	6·50	31,596	Свиња дебелих	65·—
	Арпачика . .	—·—	59.400	Угљена камена	—·—
3.640	Црна лука .	6·50	122	Кумура дрвена	7·50
939	Бела лука. .	28 —		Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—		Вина црна .	— —
3731	Крушака . .	14·—		Вина бела .	
1382	Јабука. . .	13·		Ракије шљ. меке	—·—
	Зелени разне	—·—		Цемента . . .	·—
3582	Шљива сирових	10·—		Кожа јагњећих	—·—
	Воде киселе.	—·—		Камена проста	—·—
13530	Сена . . .	4·—		Сочива . .	—·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 33. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 5. Августа 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА УПРАВЕ ВАР. БЕОГРАДА

По решењу Господина Министра војног, од 16. тек. мес. ФВр. 352, и претпису команданта дунавске дивиз. области од 22. тек. мес. Бр. 341., позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске са припадајућом комором (сем прекобројних) на тро-дневно вежбање на батаљоним зборним местима.

Усљед горњег наређења. Управа вароши Београда позпва све обвезнике и комору за чете и бат. штаб из Београда, да неизоставно, на дан 11. Августа ове године, у 8 сати пре подне, дођу на зборно место на „Тркалиште“.

Сви су обвезници из I-вог бат. вар. Београда.

Обвезници и коморџије имају собом понети храну за 4 дана. Сиромашнима, по доказу, даће општина. Сем хране, сваки обвезник пешак има понети себи и покривку.

За изостанак никаково извињење неће вредити, но ће сваки поред двогубе вежбе добити и најстрожију казну.

Од управе вароши Београда 28. Јула 1890. Бр. 10 485.

НАРЕДБА ОКР. КОМАНДЕ

Према правилима о регрутовању обвезника за стални кадар, од 15. Јуна 1884. ФВр. 4226, и претписа команданта дунавске дивизијске области, од 16. овог месеца Бр. 3966., регрутовање ће се ове године предузети 5. Септембра

С тога се овим позивају, да реченога дана у 7 часова изјутра дођу у општинску кућу и предстану регрутној комисији:

1. Сви мушкарци који су рођени 1870. год. и то: како, они који су се родили овде у месту, тако и они који су се доселили у Београд.

2) Неспособни задругари појединих обвезника, чија неспособност даје регруту права на скраћени рок; а могу доћи и други из задруге ради објашњавања задруженог стања.

3. Привремено неспособни регрути од прошлих година који имају собом понети и уверење којим су за привремено неспособне били оглашени.

Из канцеларије штаба VII. београдске пуковске окружне команде 20. Јула 1890. год. Бр. 4716.

Рад општинског одбора

XXXIX. редовни састанак

23. Јула 1890 год.

Били: Заст. Председника С. Карапешић. Чланови одбора: Коста Михајловић, Р. Драговић, С. Азријел, Илија Цветановић, М. Јовановић, Адолф Шток, Љубомир Јовановић, Јов. М Тадић, Р. Ј. Ћирковић, Риста Петровић, К. П. Михајловић, Милов. Р. Маринковић, Л. Дашковић, В. Виторовић, Гав. Бркић, Јов. Ђурић, Коста Д. Главинић, Јова Петковић.

I.

Председништво саопштава, да је на дневноме реду избор црквених одбора по новом закону о црквеним властима.

Пошто за сваку парохијалну цркву треба изабрати одбор од 10 лица, то је поверено, да спреме кандидацију за идући састанак, одборници: г. г. Лаза Дашковић (за Саборну цркву), К. П. Михаиловић (за Вознесенску), Јов. Ђурић (за цркву Св. Марка) и Риста Петровић (за цркву св. Александра Невског).

II.

По саслушању прикупљених извештаја о цени жита и брашна, решено: да остане цена хлебу 20 дин. пара килограм до 1. Августа, а тада стави питање опет на дневни ред. А у будуће, пак, кад год се буде решавало о такси хлеба, Суд општински да подноси и преглед цена, по којима је раније такса била одређена, а тако исто и табелу по којој ће се, према цени жита и брашна. расходима које имају хлебари и проценту зараде њихове, израчунавати и одређивати цена хлебу.

III.

Председништво реферише, да је, према одлуци одбора из седнице 28. Маја т. г., добављен извештај о стању у коме се налази Лаза Ђорђевић, бив. кројач и да се по томе може донети и дефинитивна одлука: хоће ли му се дати помоћ, коју је тражио из суме што је општини накнађена за трошкове око погреба п. К. Хранисављевића.

Прибављеним извештајем с меродавне стране (АБр. 1168) потврђено је, да је молилац у превеликој беди: ударен капљом и по све сиротног стања и без икаквог издржања; па с тога, и пошто је општини п. Хранисављевић завештао знатну суму, Одбор је решио: да се Лази Ђорђевићу, кројачу из општинске касе учини помоћ за коју је молио, и према томе да му се изда на терет партије, за непредвиђене трошкове још колико му је мање издато по одлуци Одбора од 18. Јула 1885. г. СБр. 8794.

VI.

Председништво износи план, по коме би се имала извршити регулација у „Васиној“ улици (код имања Д. Фархи), ако би се и одбор са уцртаном линијом сложио.

По расмотрењу поднесеног плана, Одбор је изабрао комисију од г. г. М. Николића, Милов. Р. Маринковића, Мат. Јовановића и А. Штока да даде мишљење.

XXXX. ванредни састанак

27. јула 1890. год.

Били: Заступник председника С. Карапешић; чланови одбора: г.г. Л. Дашковић, М. Маринковић, А. Одавић, Ј. Тадић, М. Цвегковић, М. Јовановић, А. Шток, С. Миљићевић, Р. Ћирковић, Ј. Ђурић, Ванђел Николић, Риста Петровић, М. Денчић, Бор. Николић, С. Ј. Азријел, Љ. Јовановић. И. Цветановић, К. Б. Михаиловић, Р. Драговић, К. П. Михајловић.

I

Прочитан и примљен записник одлука из седнице од 16. тек. мес., без примедаба.

II.

По саслушању протокола и услова лицитације (ГБр. 760) решено: да се Јов. Трајковићу предузимачу уступи оправка коњушнице (у кући пожарне чете) и собе за кочијаше за укупну цену 800 дин., а тачно по условима.

III.

По прочитању извештаја и услова лицитације (ГБр. 913) одобрено: да се Ставри Костићу уступи грађење калдрме у „Обреновој" улици и то само по средини (коловоз) по 2 дин. и 39¼ паре; а за грађење тротоара, и то од камених плоча, почем је улица важна, да се изда наредба грађанству одмах.

IV.

Грађевинско одељење реферише, да су држане две лицитације, једна за откопавање (ГБр. 898) а друга за калдрмисање „Зетске" улице (ГБр. 899). Прва је остала на Петка Вељковића по 1·20 дин. од кубног метра а друга на Ристу Крстића и то калдрмисање коловоза по 2·57 а тротоара по 1·97.

По саслушању услова, одлучено: да се усвоји лицитација за грађење калдрме и посао Ристи Крстићу уступи; а лицитација за откопавање да се одбаци, па председништво или да да по јевтинију цену од излицитиране и тај посао уступи Ристи Крстићу, почем је мала количина земље која ће се откопавати, или да преда то другоме лицу које даде јевтинију цену.

V.

По саслушању извештаја о лицитацији за откопавање дела „Војничке" улице, од „Душанове" до „Рајићевог трга" (ГБр. 895), решено: да се иста усвоји и откопавање преда Живку Тришићу предузимачу по 87 пара дин. од кубног метра и по условима.

VI.

Грађевинско одељење извештава, да су и за балканску улицу држане две лицитације: једна за откопавање а друга за грађење калдрме (ГБр. 896 и 897). Обе су остале на Стојана Настасијевића и то откопавање по 99½ паре дин. од кубног метра, а калдрмисање коловоза по 2 66½, а тротоара по 2 дин. и 9½ паре.

По саслушању услова, одлучено: да се Стојану Настасијевићу уступи откопавање земље и калдрмисање средине, по излицитираној цени, а за грађење тротоара да се изда одмах јав. наредба сопственицима имања, да тротоаре награде од камених плоча, коцака.

VII.

Грађевинско одељење извештава, да је услед извршене нивелације у „Милутиновој" улици потребно да се одмах откопа по нивелети и један део „Фишекџиске" улице, испред имања Ј. Ристића, како би се омогућно саобраћај.

Узета је изјава од предузимача Карла Шмита, који је откопавао и „Милутинову" улицу, и он је дао две цене: 0·95 ако би земљу носио у бару Венецију, а 0·85 ако би земљу насипао у „Кназ-Милошеву" улицу.

Пошто је потребно да се овај посао што пре уради, одобрено: да суд сам поступи како за сходно нађе и откопавање уступи, ако је могуће по 0·80 дин. од куб. метра с тим, да се земља носи у „Кнез-Милошеву" улицу.

VIII.

Грађевинско одељење реферише, да се у неким откопаним улицама на Врачару, које су одавно нивелисане, имају сградити тротоари, па пошто сада у „Сарајевској" улици довршује калдрму Панта Манојловић, предлаже да се или понуди истом предузимачу да и речене тротоаре прави по 2·10 дин. или да се распише кратка лицитација.

Да би се што пре и грађење тротоара могло предузети и на време свршити, Одбор решава: да се не расписује лицитација, ако Панта Манојловић пристане да тротоаре у свим улицама гради по 2 дин. кв. метар, у коме случају да му се посао уступи.

IX.

Грађевинско одељење реферише (ГБр. 706) да су на лицитацији 18. Јула издавани под закуп „Ташмајдан" и „Бела марама". За „Ташмајдан" било је више лицитаната а други није нико лицитирао. „Ташмајдан" је подељен у три дела, и сваки је лицитиран за се. Први део остао је на Карла Шмита по 0·56 дин. од куб. метра а да буде обвезан извадити најмање 1025 куб. метара камена; други део на Петра Јовановића по 0·68 дин. и да извади за годину дана 1060 метара; а трећи део на Саву Раденковића по 0·74¼ дин. с тим да извади до 1036 куб. метара.

После лицитације добивене су четири понуде. Од Карла Шмита (ГБр. 922) да плаћа за сваки куб. метар по 0·80 дин. али да се не одређује количина коју мора вадити, него да извади колико му буде потребно. Од Петра Јовановића (ГБр. 854) на кога је лицитацијом остао други део мајдана по 0·68 дин. понуда: да плаћа по 0·90 за куб. метар. Од Љубисава Ивановића и Јордана Антоновића (ГБр. 844) да плаћају по 0·80, а да изваде год. до 1060 куб. м. из другог дела мајдана. Од Саве Раденковића на кога је остао трећи део мајдана, да плаћа по 9 п. д. више дакле по 80 п. и да извади на колико је лицитацијом пристао.

Сем ових понуда за „Ташмајдан", добивена је од Живка Тришића понуда за мајдан „Бела марама" (ГБр. 921) Нуди 500 дин. закупнине годишње и да о своме трошку отвори мајдан ако му се он уступи на две године.

По прочитању свију понуда и услова лицитације, одлучено: да се уступи:

а) Карлу Шмиту уступи први део „Ташмајдана", ако прида годишње вали најмање 800 куб. метара.

б). Љубисаву Ивановићу и Јордану Антоновићу други део и д условом да годишње изваде до 1060 куб. метара.

в). Сави Раденковићу трећи део с тим да годишње извади до 1036 куб. метара.

Сваки од ових закупаца да плаћа за куб. метар по 0·80 и да камен вади и мајдан одржава онако како суд буде прописао.

Преко понуде Ж. Тришића, као некорисне, прешло се на дневни ред.

X.

Према акту протопрезвитерата београдског (АБр. 1223) и члана 44. закона о црквеним властима, изабрани за чланове црквених парохијских одбора:

За Саборну цркву:

1. Никола Стевановић, свештеник,
2. Димитрије Петровић, гостионичар,
3. Милија Кара-Стојановић, трговац.
4. Милош Милошевић, ликерџија.
5. Миленко Стевановић, трговац.
6. Љубисав Стојановић, трговац.
7. Божа Тобошаревић, трговац.
8. Алекса Биба, трговац.
9. Сава Костандиновић, трговац.
10. Јован Ђорђевић, трговац.

За Вазнесенску цркву:

1. Петар Лазаревић, трговац.
2. Никола Бошковић, абаџија.
3. Јован Петровић, абаџија.
4. Коста Тодосијевић, трговац.
5. Милан Марковић, кафеџија.
6. Риста Петровић, бакалин.
7. Јован Христић, кафеџија.
8. Алекса Савић, дрварски трговац
9. Таса Данчевић, трговац.
10. Милорад Стефановић приватије.

За цркву св. Марка:

1. Иса Георгијевић, свештеник.
2. Стеван Ивковић, трговац.
3. Станоје Николић, учитељ.
4. Ђока Б. Вељковић. земљеделац.
5. Богосив Марјановић, кафеџија.
6. Тома Лазаревић, кафеџија.
7. Милан М. Ђорић, земљеделац.
8. Милан Цветковић, бакалин.
9. Мита Ристић, трговац.
10. Мијајло Мијајловић, трговац.

За цркву на Дорћолу:

1. Никола Кики, трговац.
2. Аврам Тирић, трговац.
3. Јанаћ Константиновић, бакалин
4. Светозар Николић, штампар.
5. Нестор Ристић, лебар.
6. Мијајло Јовичић, винар.
7. Сава Ристић, шпекулант.
8. Ћира Петровић, кафеџија.
9. Панта Боди, кафеџија.
10. Лаза Радоњић, јорганџија.

Пијачно питање

(Како да распоредимо градске тргове)

III.

Као што смо на крају другога чланка поменули, при решавању локалних питања, која су од општег интереса, не сме се ни у коме случају ићи за користима једнога или другога краја више, него се мора изналазити начин, који ће што већма задовољити правичност, и тиме стећи општу сагласност.

Пијачно питање нарочито, и сувише је деликатне природе. У мањим градовима оно има својих особитих тешкоћа, са којих га је теже решавати но и које друго локално питање. Тешкоће те дају се савлађивати само тада, кад се с меродавне стране на време правилно схвате: локални односи, стварне потребе и општа корист, и кад се на томе основу озбиљно прегне да се установи не оно, што ће моментано задовољити гласачку већину, него што ће с тачке вишег посматрања најприближније одговарати општим локалним интересима. На сваки други начин пијачно питање може само привремено бити скидано са дневнога реда, да кроз кратко или дуже време повуче за собом још веће последице често на штету баш оних грађана који су најмање тражили да им трг дође испред имања, и који с тога највећма осећају штету, кад због премештаја пијаце на други крај, падне она закупна цена њиховом имању, коју су дотле имали, те изгубе знатан приход који су једном вукли.

Што се пијачно питање у нашем граду развијало у прошлости на скоро јединствен начин, тако, да смо сви из реда могли увек бити само незадовољни, узрок је лежао, по нашем немеродавном мишљењу, само у томе, што је с надлежне стране и сувише мало пажње поклањано оцени свију оних околности, које је ваљало не превиђати па да се створе нужне олакшице Ко може тврдити да није било излаза: да се стане на пут слепом распаљивању борбе грађанства једног дела града са другим; да се узбуђене страсти сузбијају а личне користи не стављају пошто по то на прво место?

Свега грађанства не тиче се само то да ли ће главни трг животних намирница бити на овом или оном крају. Међу тим пијачна борба, и целокупно решавање и у Одбору и на Збору, сводило се увек само на то једно, на питање *о главној пијаци за свакидашње намирнице*. О пијаци за производе, о дрварском, сточном и др. већим трговима никад ништа. Нама се чини да је одавна било потребно да се о трговима у вароши свестраније суди, да се за времена, пре и самог пројекта будуће регулације, не само расправи где ће остати за увек *главна* и на којим ће се другим тачкама моћи отварати мање *споредне пијаце* за животне намирнице, него, што је претежније, на којим тачкама треба у интересу трговине, а и из санитетских обзира, поставити производну, марвену и дрварску пијацу; какав ред прописати, и шта све урадити па да се с једне стране уједчи равномерни развитак свију тргова према природи сваког од њих, а с друге опет да на трговима потрошачи налазе све то више од оних користи на које имају и право.

О свему овоме или се није ни мало мислило или је по кад-кад просинула тек каква мисао до брзо угине без икаквог трага за доцније То доказује најбоље законска одредба која о пијацама данас постоји.

(Наставиће се)

ДОПИСИ ГРАЂАНА

1. Августа 1890. Београд.

Вест, да је Одбор општински решио да се још овог лета у „балканској“ улици направи нова калдрма, одиста могла је обрадовати скоро сваког становника београдског, јер ја мислим да нема никог у Београду, који бар једном недељно не мора да прође том улицом. Мене пак, који у тој улици живим више од 20 година, не само да је глас о одлуци обрадовао него ме је још и изненадно. И сам сам потписао молбу, коју су за оправку калдрме недавно поднели становници из те улице, али ја се — морам признати — нисам надао никаквом успеху. Та за Бога није то да смо ми један пут молили да се општинска управа смилује бар, и да једном калдрму у балканској улици доведе у ред. Досађивали смо и досађивали, али никад никакве вајде! У толико можемо данас бити захвалнији општинској управи, нарочито још и с тога, што је донета одлука раније но што смо поднели последњу молбу.

Овог пута нека ми је допуштено рећи неколико речи.

Разумем, да ствари код нас не могу тећи тако лако, како то иде по већим и великим градовима. Где је више средстава, где више има новчаних извора и где је више знаочког особља на расположењу, ту природно, радови морају ићи и брже и боље. Али ипак, и код нас одавна је много што-шта могло бити другчије. Ето н. пр. балканска улица. Она ће се нивелисати и боље калдрмисати, па и тесане (плочасте) тротоаре добити тек сада; а зар није требало и зар се није могло урадити, то много раније? Калдрма је у најлошијем стању одавна, улица стрма, а донекле и крива, тротоара нема никаквих, а саобраћај, од како је отворена железница, преко сваке је мере велики. И општина, поред свега тога, оставља такво стање у тој улици читавих десет година да би по пустим окрајцима могла градити и тротоаре и калдрме и благе нагибе.

Ето против тога морамо се жалити увек, а ја данас чиним своје примедбе из разлога што би желео да се у будуће тако не ради, него да се по реду и разумно свршава прво оно што је пре и важније.

Још на нешто да обратим пажњу.

Балканска улица има врло јак над, а то је улица, по моме сматрању, једна од најважнијих београдских улица. Чим буде калдрма готова, биће у њој и колски саобраћај много већи, а и треба да буде јер одиста то је најкраћа пруга да се брзо са железнице дође у варош и обратно С тога би ваљало да се обрати што већа брига да се нивелација потпуно и правилно изведе. Биће искрен па признати, да се код нас зуца да ће се нивелација окрњити за љубав двојице богаташа који имају јак утицај. Ми се надамо, да председништво општине то неће ни за чију љубав допустити. Правда и општа потреба иште, да се олакша саобраћај у „балканској“ улици, а то ће се постићи ако се што већма иста улица откопа. —иђ.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Дошао. Председник општине, г. Никола П. Пашић вратио се с пута 1. ов. мес.

—

Платили данак. Законом изборним предвиђено је да само они грађани могу добити бирачку карту за избор посланика који су платили сав ранији данак до полгођа, у коме се избор врши.

*) Види 16. број листа од ове године.

До 1. ов. мес. добили су право на бирачку карту:

а). У кварту врачарском 731 грађанин.
б). „ „ варошком 549 „
в). „ „ дорћолском 351 „
г). „ „ теразиском 315 „
д). „ „ савамалском 304 „
е). „ „ палилулском 164 „

—

Свршено. Многа лица обраћају се општинској управи за службу. Особље за одељке општинскога Суда постављено је а других празних места нема. С тога је наређено да се више молбе за службу не примају.

Ко жели да прими своја документа натраг, може то учинити у деловодству од 5—6 час. по подне.

—

Чланови одбора. У записнику одборске радње, који данас доносимо, налазе се имена оних грађана који су изабрани за чланове црквених парохијских одбора (страна 104. стубац 2-ги.)

—

Ради знања. Управа за грађење новог водовода, образована је и отпочела свој рад.

Канцеларија њена смештена је у кући пок. г-ће Томаније, на ћошку „Обренове“ и „Крунске“ улице, куда треба слати сва акта и сва писма упућена било на *Управу*, било на *Надзорну комисију* за грађење новог водовода.

ИСПРАВКЕ: У бр. 31 и 32. поткрале су се извесне штампарске погрешке, које је потребно поправити.

Тако

У приходу:

у партији на непокретна добра, стоји 19.154.15 треба 49.154 15

У расходу:

	стоји	треба
у I. партији, плата главног књиговође	3600	1800
„ IV. партији на 7 бабица плата	4200	3926
Свега. . .	2270	22426
у VII. партији на 23 служиоца плата	17460	17760
„ VII. партији на 3 чувара парка	1800	1080
„ „ „ „ 2 чувара обала	2160	1080
у VIII. партији свега.	33760	24120
у XII. партији на храну коња чете пожарне	1300	13000
„ XVI. партији на издржање ванбрач. деца	105.000	10·000
у XVIII. партији свега.	173 000	183000

Обзнана

Од 1. Августа па све до 14. Сеп. т. г. закључно, издаваће се бирачке карте свима оним грађанима који имају право бирати народне посланике.

Карте ће се издавати у благајном одељку општинског Суда, и то од 8—12 пре и од 3—6 по подне

Карте се могу издавати само оним грађанима, уписаним у азбучни списак, који су претходно испунили и предвиђени услов у чл. 34. изборнога закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. Јула 1890. а Бр. 1393.

Стечај

За израду катастралног плана у атару општине Београдске, и за допуну плана вароши Београда.

Сваки конкурент мора да поднесе до 18. Августа тек. год. документа, у доказ да ће моћи извршити овај рад према захтевима науке.

Ближи услови могу се видити сваког радног дана у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда

Од стране Суда општине вароши Београда ГБр. 389. 25 Јула 1890. год. у Београду.

Општинске лицитације

При грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда, држаће се следеће јавне лицитације:

I.

На дан 13. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој“ и „Васиној“ до „Љубичине“.

Кауција 12000 динара.

II.

На дан 13. Августа тек. год. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васиној“ улици од „Љубичине“ до Позоришног трга и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12000 дин.

III.

На дан 14. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој“ улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 14 тек. мес. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Кнез Михаилове“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део у „Кнез Михаиловој“ улици 6000. дин. а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

V.

На дан 7. Августа тек. год. од 9—12 час. пре подне за откопавање земље до нове нивелете и грађење калдрме у „Болничкој“ улици, између „Цетињске“ и „Милетине“ улице.

Кауција за откопавање земље 100. а за грађење калдрме 1400 динара.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 24. до 31. Јула закључно прешло је преко аштинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—		Сламе . . .	—·—
	Брашна кукуруз.	11·20	2215	Коре брезове.	7·—
479 523	Пшенице . .	—·—	17	Кајмака . .	105
	Кукуруза . .	—·—		Ораових трупаца	
2137	Ражи . . .	8·—	3121	Сира . . .	68·—
244	Сочива. .	50·—	1737	Лоја топљена	95
65.319	Јечма нова .	8·20	406	Масти . .	104
94.603	Овса . . .	9·75	23300	Вуне пране .	200
	Кукуруз нови	—·—	10.500	Трупаца ораових	—·—
1471	Пасуља . .	21·50		Вуне неиране	
4649	Кромпира нова	5·50	70,607	Свиња дебелих	75·—
	Арпачика . .	—·—	59.400	Угљена камена	—·—
4 649	Црна лука .	6·50	466	Кумура дрвена	7·50
49	Бела лука. .	26·—	102.290	Креча . . .	3·—
	Лука аршламе	—·—	22.329	Вина црна .	—·—
5442	Крушака . .	14·—	510	Комове меке .	32·—
438	Јабука. . .	14·	8881	Ракије шљ. меке	30·—
3564	Зеленчи разне	5·—	59.290	Цемента . . .	4·—
2574	Шљива сирових	10·—	10.099	Кожа јагњећих	—·—
	Воде киселе.	—·—	67.000	Камена проста	—·—
53620	Сена . . .	4 20	319	Кудеље у повес.	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Вјесник Општина Београдска — Парна штампарија Народне Радикалне Странке. — Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 34. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
за годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 12. Августа 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Грађанству вар. Београда

Да би послови општинскога Суда текли брже, и да би се грађани могли лакше обраћати првој месној власти, установљена су, по одлукама Одбора и Збора а на основу чл. 26. закона о општинама, четири одељка Суда општине вар. Београда.

Одељци су установљени овако:

а). **Одељак варошко-дунавски** (за квартове *„варошки“ и „дорћолски“*.)

б). **Одељак теразиско-савски** (за квартове *„теразиски“* и *„саввамалски“*).

в). **Одељак врачарски** (за цео **„врачар.“** кварт), и

г). **Одељак палилулски** (за цео *„палилулски“* кварт).

Сви су ови одељци отпочели потпуно свој рад 10. ов. мес., и тако ће они од сада:

а). Судити у грађанским споровима до 10 динара, по аналогији допуне и измене §. 6. грађан. суд. поступка;

б). Истраживати кривична дела из части III. кривичног закона;

в) Вршити полициске послове, у колико је за то по чл. 23. и 36. зак. о општинама надлежна општинска власт; и

г). Извршивати све наредбе општинскога Суда, као и наредбе државних власти.

У свакоме од ових одељака старешина је кметовски помоћник, а за спољну службу одељцима су придодати исправници и униформисани општински позорници.

Предавајући ово јавности, Суд општине вароши Београда чини пажљивим грађане београдске, да се у будуће обраћају одељцима општинскога Суда за послове који њима припадлеже; да позивима одељака следују, и да наредбе њихове, као наредбе општинскога Суда, уважавају и тачно извршују.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Августа 1890. год. АБр. 1526

ПРИМЕДБА: Одељци су за сада размештени овако:

а). **Варошко-дунавски** у „которској“ улици („Зерек“) кућа Влад. Ђорђевића трг.

б). **Одељак теразиско-савски** на „Зеленом Венцу“, кућа касе пок. М. Симића.

в). **Одељак врачарски** у „Крагујевачкој“ улици, кућа г. Стеве Павловића трг. преко пута „Белог Орла“.

г). **Одељак палилулски** у „Тимочкој“ улици, кућа г. Николе Симића капетана, до палил. кварта Управе варошн.

ВОЈНА НАРЕДБА
(за први позив нар. војске.)

По решењу Г. Министра војног од 25. Јула тек. године ФЂБр. 375 и предпису команданта дунавске дивизијске области од 6. тек. мес. Бр. 380, — имају се позвати сви обвезници пешаци I. позива народне војске са припадајућом комором (сем прекобројних) на девето-дневно вежбање, на пуковском збориштy.

С тога, се овим позивају сви обвезници — пешаци I. позива народне војске са комором и целом спремом пописаном за пуковски и батаљони штаб и чете, да на дан 20. Августа текуће год. у 8 сати пре подне буду на пуковском зборном месту на Бањици.

На вежбање има доћи и персонал пуковског штаба I позива народне војске.

Сви обвезници имају са собом понети суд за воду, кашику, порцију или чанак, ножић, пребуку, поњаву за покривање и потребне им ситнице.

Бр. 5342. Из канцеларије VII. пуковског округа 10. Августа 1890 године у Београду.

Рад општинског одбора

XLI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
4. Августа 1890 год.

Били: Председник г. Н. Пашић; Чланови одбора: г.г. М. Велизарић, Коста Д. Главинић, А. Одавић, Милов. Р. Маринковић, С. Азријел, К. П. Михајловић, В. Николић, Р. Пуљевић, Риста Петров.ћ, Р. Драговић, Коста П. Михајловић, Љубомир Јовановић, М. Марковић, М. Јовановић, С. Д. Милићевић, Р. Р. Ћирковић, Ђ. Н. Николић, Ј. Петковић, Јов. Ж. Ђурић, Адолф Шток, М. С. Денчић.

I.

Најпре је прочитан записник одлука из седнице 27. пр. мес. и усвојен са примедбом одборника г. Раденка Драговића: да се у записник ове седнице унесе, да је, поводом његове доставе у последњој седници, одбор решио, да председништво општине препоручи надзорној водоводној комисији, да испита за што је затворена „Табак-чесма“ и каква је вода на њој, па ако воде има и ако је добра, да се по ново отвори.

II.

Поводом протеста одборника г. Андре Одавића, што не долазе одборници у седнице тачније, препоручено председништву, да, приликом сазива прве идуће седнице, учини опомену г. г. одборницима да на састанке одборске долазе тачно, а они који буду од доласка спречени да се на време извине.

III.

Поводом интерпелације одборника г. Косте Михаиловића решено: да се на дневни ред прве седнице стави и пројект нових правила, која је за слободно клање и продају меса пре неколико месеци израдила нарочито судом избрана комисија

IV.

По саслушању реферата о држаној лицитацији 31. пр. м. за откопавање другог дела „београдске“ улице (ГБр. 935) решено: да се лицитација, као некорисна, одбаци, па распише друга.

V.

Грађевинско одељење реферише да на лицитацији 19. пр. мес. за грађење тротоара у „Крагујевачкој“ улици (ГБр. 872) није било лицитаната.

Како се грађење тротоара не може одлагати ни у колико, одлучено је: да се не расписује друга лицитација, него да Суд општински спреми потребан материјал и да погоди раденике, који ће постављати тротоаре, па тако да се у режији општине грађење изврши.

VI.

Грађевинско одељење реферише, да је Риста Крстић поднео акт, којим моли, да му се одобри да грађење калдрме са дотераним каменом у „савској“ и „мајданској“ улици одложи за пролеће идуће године, а за сада да само учини најнужнију поправку о своме трошку.

По саслушању акта предузимачевог (ГБр. 942), Одбор је одлучно: да грађевинско одељење у идућој седници поднесе реферат о томе, колико је примило на се да калдрму у „крагујевачкој“ улици у режији општине гради; и да, сем тога, од предузимача одмах узме изјаву: је ли у стању да посао у уговореноме року изврши или не, па и ту изјаву истој седници поднесе.

VII.

Грађевинско одељење реферише да је председништво одобрило да се Ђорђу Трпковићу уступи грађење калдрме у „босанској“ и „херцеговачкој“ улици по исту цену (0·55 дин. од кв. метра а с општинским материјалом), по којој му је одлуком одборском предата и израда калдрме у улицама „савском стоваришту“, „богојављенској“ и „европској“.

Према овоме (ГБр. 709) решено: да општина да предузимачу Ђорђу Трпковићу, нов материјал за калдрму ових улица по погодби, почем није сигурно, да ће се моћи наградити нова калдрма, овог лета, у улици „Савској“ и Мајданској“, од дотераног камена, те да би се камен салање калдрме могао употребити за „Босанску“ и Херцеговачку“ улицу, као што се мислило.

VIII.

Председништво износи акт Управе вароши АБр. 1483. о ноћним чуварима, који гласи:

„Још височајшим решењем од 28. Декембра 1861. године ВБр. 2553. прописано је, да, ако би која општина, у интересу свога спокојства, веће и боље сигурности, личности и имања, хтела и могла новчана средства полицијској власти на расположење ставити, да полицијска власт узима ноћне стражаре, који ће под њеним непосредним надзорима стојати. Даље је у §. 3. пом. решења казато, да ће ближа наређења и упуства за ове страже, према околностима и потреби, прописати министарство унутрашњих дела Правила за образовање ноћних стражара прописана су доцније.

Од тога доба, па до данас, престоница наша много се раширила, становништво је знатно увећано, велики број странаца населио се. једном речи, наша престоница ступа у ред савремених јевропских престоница. Код овако раширених граница наше престонице, увећаног становништва и т. д оваква ноћна стража даје врло мало гаранције за одржање реда и личне и имовне сигурности у престоници.

Овака ноћна стража, која је у своје време потпуно ујемчавала и обезбеђавала сигурност у престоници, данас врло слабо користи даје, тако, да се може рећи, да се преживела. О овоме је најбољи доказ, што су од неколико година на овамо почињене безбројне крађе и друга казнима дела, и поред најенергичнијег заузимања полицијске власти, да се томе злу на пут стане. Крађе и друга казнима дела дешавају се у средини вароши. а на најживљим местима, а врло често и у самој непосредној близини ноћног стражара, који је у том времену или наслоњен уз какву капију или седи и спава на каквој клупи.

Јавна сигурност и безбедност у престоници, ноћу, није потпуно ујамчена и обезбеђена, поред најбоље воље општине београдске, која неуморно ради на томе, да наша престоница буде онако уређена, као и остале јевропске престонице, и поред највеће и најбоље енергије полицијске власти, да се ој несигурности на пут стане.

Свему овоме, главни је узрок рђава ноћна стража. Ноћни стражари, које општина плаћа а прима полицијска власт. већином су људи стари, за ову службу неупотребљиви, породицом оптерећени, а, осем тога, нити имају војничке дисциплине нити полицијске извежбаности, ни војничког духа ни полицијске вештине. Од овакве страже. која не зна за дисциплину, нити познаје како треба полицијску службу, не може се ни очекивати да бди дакле над животом и имањем грађана у престоници онако, како би се, према издацима које општина београдска на њу чини, с правом могло од ње захтевати.

Према свему изложеноме, управа вароши Београда нашла би, да би лична и имовна сигурност грађана у престоници била потпуно ујемчена и обезбеђена кад би се садања ноћна стража потпуно укинула, а да ту стражу врше жандарми, који су и војнички дисциплиновани и полицијски васпитани тако, да би општина вароши Београда, са излацима, које је чинила на ноћне стражаре, могла имати сто добрих жандарма, од којих би управа, која би их и примала, осамдесет задржала искључиво за ноћну службу а двадесет уступила општини за њену потребу. Од општине не тражи се никакав већи издатак, но да даје ону суму новаца, коју је и до сад давала, за ноћне стражаре, и за стан за ове жандарме што нема касарне, а такав је плаћала и за ноћне стражаре, а полицијска би власт набављала жандарме, који би давали више гаранције за ред и безбедност у престоници. — Управа позива тај суд, да још данас одговори како мисли о овоме, ако то може учинити без одбора, пошто се овим предлогом никакав нов издатак од општине не тражи, већ се њиме иде једино на то, да се ноћни стражари друкчије организују и уреде. Но ако, и поред овога, суд општине не би могао дати свој одговор без одбора, онда нека за 2—3 дана најдаље изнесе ову ствар пред одборску седницу, а управа рачуна, да ће и суд и г. г. одборници, који врло добро знају од какве је користи добро уређена ноћна стража, и сами пристати на ово, и Управу помоћи у извршењу овог важног предузећа, како би, према томе, и Управа могла чинити корак код госп. министра унутр. дела, да е ово, што пре, изврши.

О закључку суда или одборске седнице, нека изволи Суд што пре Управу известити.“

Налазећи да је ово питање доста важно, и да, према данашњем закону о општинама, ваља у начелу расправити претходно ко је дужан сносити терете око одржања органа јавне сигурности, Одбор решава: да комисија од г. г. М. Ј. Марковића, Ђ. Новаковића и Јов. Симића проучи акт Управе и законска наређења и да према свему даде своје мишлење.

IX.

Грађевинско одељење износи молбу Алексе Матића да му се за грађење нове куће у „споменичкој“ улици даде линија по ранијој регулацији.

По саслушању акта Управе вар. Београда ГБр. 146 и реферата грађевинског одељка, решено: да се не може допустити подизање нове куће по старој линији, него да се умоли Управа вароши да експријационна комисија оцени колико се има дати накнаде за земљиште, које се од Матића новом регулационом линијом одузима, па изнети на одобрење накнадно, да се издатак из општинске касе може учинити.

X.

По прочитању реферата којим зградама, закупљеним раније за основне школе, истиче ове године рок уговору — решено: да се уговор продужи још за годину дана и исте зграде за то време задрже, пошто ће општина ускоро предузети и грађење својих кућа за основне школе.

XI.

Председништво саопштава да је водоводна комисија (АБр. 1481), према одлуци одбора из седнице од 2. овог месеца, поднела овај

ИЗВЕШТАЈ
О ПРЕТХОДНИМ ПОСЛОВИМА КАНАЛИЗАЦИЈЕ

Према упућеној одлуци одбора општинског од 2

надзорна комисија за грађење водовода, у седници својој од 24. тек. мес., претресала је питање о извршењу предходних радова за канализацију Београда, и за тај посао потребног кредита.

Узев у обзир раније решење одбора општинског од 10. Маја тек. год. Бр. 232., по коме је Суд општински овлашћен, да за извршење претходних радова за канализацију може утрошити суму од 10.000 динара, комисија је мишљења да би за израду два генерална пројекта од два разна стручна лица, и за израду једног детаљног пројекта требало тражити од одбора општинског одобрење кредита од још 30.000 (тридесет хиљада) динара.

У истој седници комисија је претресала и ова питања:

Који су претходни радови потребни за канализацију, на који начин да се ти радови изврше; којим лицима да се повери израда генералног пројекта; колико ће времена требати да се сви ти радови изврше, и коме да се повери израда детаљног пројекта.

Пошто су најтежи претходни радови, као што је нивелисање улица, и посматрања о стању подземне воде већ извршени, комисија је мишљења да би требало што пре приступити и извршењу осталих потребних радова, који су у штампаном извештају комисије, од 11. Маја, назначени.

Извршење пак тих радова, да се повери Управи за грађење водовода, која је већ образована; а за израду генералног пројекта, да се умоли пре свега г. О. Смрекер, руковалац грађења нашег водовода, као стручно лице, коме су најбоље познате све локалне и теренске прилике у Београду.

У исто доба, да се општина обрати писмом господину Хобрехту, инжењеру из Берлина, као једном од најкомпетентнијих немачких стручњака у питању о канализацији, и замолити га, да, према подацима, који ће му се послати, изради генерални пројект за канализацију.

На основу та два генерална пројекта, саставила би једна мешовита комисија из техничара и лекара програм, по коме би се имао израдити детаљан пројект за канализацију.

Сама израда тог пројекта могла би се такође поверити господину Смрекеру.

Ако одбор општински још у току идућег месеца одобри напред поменути кредит од 30.000 динара, поред већ одобрених 10.000 динара, и реши, да се извршењу тих радова приступи, моћи ће се на овај начин сви поменути претходни радови, заједно са израдом два генерална и једног детаљног пројекта, извршити са сумом од 40.000 динара, најдаље до Јула месеца идуће године, тако, да се у јесен идуће године може већ приступити грађењу канала.

Према потреби, да се Београд што пре снадбе каналима, и да се сви радови, који захтевају откопавање улица и калдрме, у колико је могуће, једновремено изврше, комисија се нада, да ће одбор општински усвојити мишљење комисије, и што скорије донети решење, да се извршењу претходних радова приступи.

На завршетку, комисија је слободна скренути пажњу општинског Суда и на ту околност, да би, у колико је год могуће, требало обустављати откопавање, насипање и калдрмисање улица све донде, докле се не изврши полагање цеви за водовод и канализацију јер ће се овако још ове јесени и зиме копати улице ради полагања цеви за постојећи водовод: на пролеће и лето, идуће године, полагаће се цеви за нов водовод, а на јесен исте године вршиће се канализација, тако, да ће калдрма која се буде ове јесени или идуће године градила, после извршења тих радова бити у неупотребљивом стању."

„Према овоме реферату и предлозима комисије, одбор је решио:

а) да се умоли водоводна надзорна комисија, да она руководи и претходне послове за канализацију;

б) да се, поред раније одобрених 10.000 може из општинске касе употребити још 30 000 дин., дакле свега 40 000 дин., на набавку два генерална и једног детаљног пројекта за канализацију;

в) да се набаве два генерална плана, а за израду њихову умоле г. г. Оскар Смрекер, руковалац грађења водовода, и Хобрехт, инжењер из Берлина.

г) да се доцније изврши избор мешовите комисије од инжењера и лекара, која ће, на основу генералних планова, саставити програм за израду детаљнога пројекта.

XII.

Председништво саопштава, да је водоводна комисија поднела акт о другој партији кредита, који јој је потребан за даље радове на реконструкцији данашњега водовода.

Акт (АБр. 1198) гласи:

Према одлуци Одбора општинског, да се одма приступи реконструкцији постојећег водовода, надзорна комисија за грађење водовода умолила је г. Смрекера да изради генерални пројект, и предрачун за ту реконструкцију, што је г. Смрекер одма и учинио.

По том пројекту и предрачуну г. Смрекер је обухватио не само постављање цеви гвоздених по вароши, већ и грађење два резервоара од по 100 м³. запремине, као и изнова хватање постојећих и нових извора, и довођење њихово до вароши, те да се на тај начин и овај водовод потпуно осигура Београд.

Укупан предрачун за извршење свију тих радова износи у округлој суми 240.000 динара.

Ну како је комисија мишљења, да је за сада најнужније извести водовод из приватних имања у варош и снабдети га гвозденим цевима, тако, да се у самој вароши не може вода на другу страну губити, као и начинити резервоаре, којима ће се изједначавати потрошак воде у разно доба дана, и услед којих ће бити излишне ове садање чесме са резервоарима, то је комисији част предложити општинском Суду да се за сада само ови радови изврше, и за њихово извршење тражи од одбора општинског одобрење кредита од 160.000 динара, а остали радови ван вароши, да се постепено доцније попуњују из редовних трошкова на одржавање водовода.

Комисији је част замолити Суд, да одобрење горњег кредита, што пре издејствује код одбора, како би се већи део радова могао још овог лета и ове јесени извршити, и тиме за идуће лето више воде за Београд осигурало."

У вези са питањем о овој другој партији потребнога кредита председништво саопштава, да је надзорна водоводна комисија поднела извештај, које је понуде по расписаноме стечају за набавку цеви, које су потребне за реконструкцију данашњег водовода, усвојила.

Одбор је, по саслушању и овог извештаја водоводне комисије о усвојеним понудама за набавку цеви (АБр. 1422) донео ове одлуке:

а) да суд општински отвори надзорној водоводној комисији, поред одобрених 60.000 динара (у седници 26. Јуна т. г. АБр. 1061), и другу партију кредита од 160.000 динара за продужење радова на реконструкцији данашњег водовода, и

б) да се набавка цеви за реконструкцију данашњега водовода (стечај АБр. 1082) повери оним понуђачима чије је оферте усвојила надзорна комисија са Судом општинским; а исплата ове набавке да се учини из одобреног кредита на реконструкцију данашњег водовода (АБр. 1061 и 1198).

XIII.

На предлог председништва, изабрана комисија од г. г. А. Штока, М. Јовановића и Ђ. Николића, да даде мишљење: да ли би било корисно, да се откупи имање Наума Николића, код Мале пиваре.

XLII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

8. Авг. 1890. год.

Били: председник г. Н Пашић; чланови одбора: М Ј Марковић, И. Цветановић Р Ђурковић, Ђ. Николић, А. Одавић С. Миличевић, М. Јовановић, Н. Р. Поповић, Мих. Цветковић, Јов. Ђурић, М. Јанковић, К. Б. Михаиловић, Ј. Петковић, К. П. Михаиловић, В. Јовановић, Дим. Најдановић, Р. Драговић, М. Денчић, М. Велизарић.

I.

Грађевинско одељење реферише, да су држане две лицитације 7 ов. мес., једна (ГБр. 971.) за откопавање а друга (ГБр 972.) за калдрмисање „болничке" улице од „четињске" до „милетине". Обе су остале на Стојана Настасијевића, и то прва по 1·12 дин. од куб. метра, а друга по 2·86¾ дин. за коловоз и по 2·30¾ дин. за тротоар.

Налазећи, да су обе лицитације повољне, Одбор решава: да се Стојану Настасијевићу, предузимачу, уступи откопавање и калдрмисање болничке улице, са обичним ломљеним каменом и за средину и за тротоаре, и то по излицитираној цени и условима лицитације.

II.

По саслушању реферата о држаној лицитацији 7. ов. мес. (ГБр. 970.) одлучено: да се Ристи Крстићу уступи калдрмисање „љубичине" улице, од „горње јованове" до „душанове", по цену за калдрмисање средине 2·94¼ дин. а за тротоаре 2·34¼ дин. под условима лицитације.

III.

Поводом реферата грађевинског одељка, да је откопавање II. дела „београдске" улице потребно што скорије предузети, почем се извесна количина земље може сада насути у „кнез Милошеву" улицу, овлашћено: председништво да нареди крађу лицитацију и да откопавање уступи коме и како за сходно буде нашао (ГБр. 935)

IV.

По саслушању прибраних ценовника о пијачној цени жита као и о цени брашна по вар. продавницама, решено: да остане и на даље данашња цена хлебу, почем нема места да се мења.

V.

Према одлуци из последње седнице, ГБр. 977 грађевинско одељење подноси о калдрмисању „савске" и „мајданске" улице овај реферат:

„Одбор општински, у седници од 23. Марта тек. год., Бр. 150., ГБр. 276, решио је, да се у улицама „Савској" и „Мајданској" сагради нова калдрма, и, према тој одлуци, држата је лицитација за калдрму са обичним и за калдрму са дотераним каменом.

На лицитацији 4. Маја тек. год. није нико дошао. После лицитације пријавио се предузимач Риста Крстић из Београда и Милан Пиндић из Јагодине, да израде те калдрме. Први са ценом од 6 динара а други од 6·50 дин. од квадратног метра. 7. Маја пријавио се калдрмџија Тодор Остојић као устабаша калдрмџијски, и све калдрмџије овдашње — сем горе именованих понуђача, да ће да изради калдрму са дотераним каменом по 1·30 дин. од квадратног метра, а општина да изда потребан камен и песак. — За време тих понуда општина је отпочела да ради калдрму у режији.

Одбор општински, у седници од 9. Маја т. год. Бр. 200 и ГБр. 499 овластио је госп. председника да покуша да постигне још ниже цене, или ако то не буде могуће, да понуђачима посао уступи (ГБр. 499). На томе основу, председништво је позвало предузимаче да даду ниже понуде и добивене понуде поднело опет одбору Одбор је у седници 9. Маја т. г. ГБр. 552, остао при овлашћењу које је прошле седнице дао председништву да грађење калдрме у „Савској" и „Мајданској" улици, уступи понуђачу који учини најниже цене, но с тим, да општина задржи право да у истим улицама може и сама (у режији) градити калдрму, у колико то буде у стању.

Према последњем овлашћењу, председништво је позвало Ристу Крстића да изврши калдрму у „Савској" и „Мајданској" улици, али да остави један део да општина сама у режији ради. Тако исто учињено је и с „Крагујевачком" улицом.

Калдрма у „Савској" и „Мајданској" улици погођена је за 5·80 дин. а у „Крагујевачкој" 5·40 дин. са дотераним каменом, а са простим по 2·70 дин. (види ГБр. 565 и ГБр. 564).

Тодор Остојић и компанија примили су да изврше калдрму са дотераним каменом у „Мајданској" улици и једном делу „Крагујевачке" по 1·30 дин. од квадратног метра и то: за дотеривање камена по 60 п. д. за полагање по 60 пара и за кварење калдрме старе по 10 п. дин. од квадратног метра. За просту калдрму по 60 п. дин. од квадратног метра а са општинским материјалом. Али Остојић и компанија нису били у стању да граде калдрму, ма да их је инжињерско одељење звало више пута да рад отпочну, као што се види из акта ГБр. 536. Остало је, дакле, да све изврши Риста Крстић, пошто општина у својој режији није радила ништа."

По саслушању овог реферата, одложено решење до рока, који је предузимачу Крстићу остављен уговором да калдрму сврши, а тада да се изнесе по ново.

VI.

По саслушању молбе (АБр. 1509) одобрено: 15 дана одсуства члану суда г. Љуби Романовићу.

VII.

Према акту господина министра просвете и црквених послова (АБр. 1096), да се питање: од кога дана, по одлуци одбора АБр. 164 т. г., припада учитељима повишица накнаде за стан и огрев, има расправити на основу члана 22. зак. о осн. школама — решено: да председништво за идућу седницу поднесе реферат о разлици издатка ако се буде рачунало од дана решења.

VIII

На предлог председништва одобрено: да се „другом професорском скупу" у Београду изда 300 дин. из општинске касе а партије непредвиђених потреба, ради олакшице трошкова на станове.

IX.

На тражење неколицине г.г. одборника, решено: да се одмах штампа пројект новопрописаних правила за слободно клање, а у идућој седници изнесе и на решење.

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

По изгледу какве вароши може се закључити и ступањ цивилизације не само њеног становништва, већ и оне околине, којој та варош служи, било као трговински, управни или други какав центар. Правилне улице, лепе зграде, и друга томе подобна уређења, без сумње утичу повољно на изглед сваке вароши али исто тако и чистоћа улица има врло велику важност. Питање о одржавању чистоће у толико је још и претежније, што је од знатног утицаја и на здравствене прилике у свакоме месту.

Буџети данашњих већих и мањих варопи у зап. Европи па и у северној Америци показују, да се велики део рада и знатне суме новаца троше на обдржавање уличне чистоће; а судећи по напорима речених вароши у томе правцу, може се извести чудноват закључак, да у колико човек више у цивилизацији напредује, у толико је у исто доба приморан да све већу и већу борбу води са ђубретом, које упоредо са цивилизацијом расте, и човеку не само у нѣколико

досађује већ скоро претн да га или угуши или са места становања отера.

Природно је дакле што одржавање чистоће задаје доста бриге и посла управама насељенијих градова.

Остављајући на страну остале врсте нечистоће, као што су садржина из нужника, помије, ђубре из куће ит.д., ми ћемо овди изнети на који начин општинске управе у немачкој одржавају чистоћу по улицама варошним.

Ма колико просто да изгледа ово питање ипак оно задаје и данас још бриге мал те не свима и већим и мањим варошима Немачке, Француске, Енглеске и других држава.

Инжењер *Кајзер* из Штутгарта, да би што потпуније решио питање о чишћењу улица у Штутгарту, упутио је на више варошких општина у Немачкој ова питања*:

1., Ко је дужан да чисти улице и ко води контролу над чишћењем?

2., У које се доба чисти и извози ђубре?

3., Радили се у режији или под акорд?

4., Како је варош подељена за чишћење и колики је број радника?

5., Шта кошта чишћење?

6., Да ли се и на шта употребљује ђубре и колики је приход од тога?

7., Како се поступа цри поледици и шта се са снегом ради?

8., Да ли се и како уклања ђубре из канала?

9., Каква је конструкција кола за извожење ђубрета?

10., У колико суделују у трошковима за чишћење улица, трамвајска друштва?

11. Како се врши поливање улица?

На ова питања одговориле су ове вароши:

Ахен, Берлин, Бремен, Бреслава, Касел, Дрезда, Диселдорф, Франкфурт, Хамбург, Ханover, Хајделберг, Карлсруе, Келн, Лајпциг, Мајнц, Минхен, Нирнберг, Штрасбург и Вирцбург.

Величина тих вароши по броју зграда, становника, и улица као и укупне дужине и површине улица изложена је у следећој таблици:

ТЕК. БРОЈ	Име вароши	БРОЈ СТАНОВНИКА	БРОЈ ЗГРАДА	БРОЈ УЛИЦА	УКУПНА ДУЖИНА УЛИЦА У КМ.	УКУПНА ПОВРШИНА УЛ. У КМ.
1	Ахен	88522	7724	191	45	—
2	Берлин	1192200	—	—	—	721
3	Бремен	117560	18000	600	—	—
4	Бреслава	286000	10578	247	—	85
5	Касел	62532	2638	177	—	—
6	Дрезда	229500	—	378	—	—
7	Диселдорф	104000	8700	259	130	170
8	Франкфурт	143300	8878	321	—	98
9	Хамбург	435960	—	—	—	153,5
10	Ханover	128500	—	—	—	68
11	Хајделберг	25500	1800	134	—	43
12	Карлсрухе	52000	5200	32	—	47
13	Келн	148640	10733	—	46	—
14	Лајпциг	160300	—	—	—	—
15	Мајнц	63220	6000	220	—	—
16	Минхен	240000	12764	450	—	104
17	Нирнберг	103255	6900	395	61	131
18	Штрасбург	108700	3500	—	—	51
19	Штутгарт	109465	11314	216	63	100
20	Вирцбург	54135	3500	177	—	34

*Ch. Kaiser, Zur Frage der Strasen Reinigung. Stutgart, B. Kohehammer 1885.

Сравнења ради увршћујемо овди и Београд, који има *35000* становника, до *5000* кућа, до *160* улица, са укупном дужином од *60* и површином до *130* комада (без енглезовца)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ДОПИСИ ГРАЂАНА

7. Августа 1890.

Мисли, које су под овом рубриком изнете у Бр. 33. „Београд. Општ. Новина“ дају ми повода да и сам проговорим неколико речи и да обратим пажњу на једно, тако да речем, домаће зло, које се из одавна све то већма шири, место да му се на пут стаје.

По старом општинском закону, општински суд у престоници није представљао никакву власт у погледу наређивања оних мера, што су у општем интересу у свакој вароши потребне. Чудно одиста, кад се узме на ум, да баш у главној вароши, где у представништву седе образовани и научени људи, има више могућности да се разумно и самостално ради За што је онда требало туторисања?! Пословица вели: „туђе руке свраб не чешу“. Није то бадава речено. Никада други неће урадити твој посао тако како ћеш ти сам. Природно је дакле, да ће домаћин своју кућу најбоље уређивати. По томе простом и природном начелу, ја држим да би наша општина данас била у куд и камо бољим приликама, да је општинска управа одавна имала одрешене руке, да је могла самостално управљати. Ето за ово кратко време, од како је ступио у живот закон о самоуправи општинској, на већ се осећа извесан полет, више живахности, бољи, потпунији и савршенији рад. Међу тим општина још није ни извела потпуно своје устројство; још одељци, нису ни почели свој рад. Кад то буде, моћи ће се, држим на сигурно, много што шта стећи и надокнадити, многа незгода отклонити. зла таманити, а и здравствене прилике одржавањем наредаба у важности, побољшати.

Пре је пак другаче ишло. Управа вароши наређује што стигне. Општински Суд наслања се на њу па предузима тек што се сети. Отуда је трпела општа ствар. Кад и кад ако се јављао глас јавног протеста, из грађанства, општина је свађивала кривицу на државу, држава на општину. — Био сам и ја кратко време одборник општински и знам како се радило. Најлепше мисли пропадале су, јер се нису дале извести.

Што год је одбор општински хтео да уведе, требало је на то најпре да измоли стотину одобрења од „надзорних власти“ Овима пак није била баш толико велика брига хоће ли се нешто сада или после толико и толико времена урадити. Да наведем неке примере. Знам да је још пре више година општинска власт захтевала од надзорне, да забрани изношење столова по тротоарима; да забрани трговање по сокацима; да не допушта заузимање улица истоваривањем дрва, грађе и силество разних предмета. Па је ли се надзорна власт одазвала? Никада; јер и ако је потекла каква наредба, та се у практици није вршила. Исто тако општина је често покушавала да се заведе строго кажњавање оних, који криво мере, који варају купце по пијацама који нездраве намирнице продају. Па и ту је слабе помоћи било. Контролисање и хватање таквих злоупотреба спадало је у дужност општинске власти, (тако је Управа говорила на наше приватне доставе и жалбе) а општински Суд извињавао се опет увек тиме што надзорна власт неће да кажњава она лица, која јој се од стране општинске контроле доставе а општински Суд није имао ту власт, да казни. Тако је често све зависило од воље најмлађега званичника у кварту, који је као вршилац „надзорне власти“ могао слободно да чини шта и како хоће. Д.

(СВРШИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Повећана такса. Законом је на последњем ванредном сазиву Народне Скупштине проширено право општине да на свињско месо може повећати таксу

На томе основу Суд општ. учинио је измену и таксу од 1. о. м. повисио али како се за ово питање заинтересовао приличан број грађана, изнеће се оно на решење одборској седници уз пројекат нових правила о слободноме клању.

И пре но што је законом регулисано питање о такси за свињско месо, које се у основи не може одлуком одборском мењивати, општинској управи саветовано је са разних страна: да је и правично и оправдано повећати таксу, почем је свињско месо и сувише мало било оптерећено према ономе што плаћају клачи за говеђе месо. Што је још горе, по староме закону није било никакве сразмерице за разно тежине, него је за прасе до 25. кил. плаћана такса од 0·40 дин. а за брава ма колике тежине само 0·80 д.

—

Калимегдан. С радошћу јављамо да је после толиког дугог чекања најзад општина добила Калимегдан на руковање, те ће од сада моћи она да ради на његовоме унапређењу.

У овогодишњем буџету Одбор је вотирао много већу од досада одобраваних сума на подизање паркова.

За ово лето, не може се скоро ништа урадити на калимегдану, сем мале поправке клупа, али с јесени већ предузеће се потребни радови како би калимегдан могао на пролеће бити у много бољем стању. О примању калимегдана и унапређивању његовоме у будуће, говорићемо у скоро опширније.

—

Канализација. На какав је начин у начелу усвојено да се изврши канализација у Београду, о томе смо дали обавештења оштампаним извештајем техничке комисије и одлукама одборским. Данас обраћамо пажњу оних, који се интересују за ово питање, на одлуке одборске, које у овом броју доносимо о претходним пословима канализације а које показују да ће се и грађење канала моћи у скоро предузети те главне партије радова водоводних и каналских, по улицама варошким, свршити једновремено.

—

Школске зграде. Поводом питања неких грађана, одговарамо да се ове године неће закупљивати никакве куће за основне школе. Нове школске зграде градиће се у скоро, од идуће године, па с тога је одбор општински и решио да се продужи уговор још за једну годину са сопственицима оних кућа, које су раније закупљене а закупу ове године рок истиче.

—

Није промењена. У седници 8. о. мес. Одбор је решавао и о хлебној такси. Према ценама жита и брашна, нађено је да нема места мењању таксе и за то је решено да се и на даље хлеб продаје по 20 дин. пара килограм.

—

Седница Сутра, 13. ов. мес. Одбор општински држаће редовну седницу. На дневноме су реду: *пројект нових правила о слободноме клању и продаји меса* и предмети који су у последњој седници били на дневноме реду али нису свршени.

Из страних општина

Зграде у Москви. Куће у Москви су за право уживање, јер су у великој већини једноспратне.

Статистички је срачуњено да 70 од сто становништва седи у првим спратовима. Докле у Берлину ⅔ кућа имају по 4 и 5 спратова, у Москви долази само 1 од сто на куће са 5 спратова. Сутеренских станова има 7258 (10·4 од сто) а од овога броја 40 од сто имају под само за 2 метра нижи од уличне површине.

За овако повољним околностима у Москви, у овоме погледу, може само уздисати становништво оних великих западних градова, које живи на четвртим и петим спратовима.

Скандал у Риму. У једним страним новинама читамо да је пре месец дана Одбор општински у Риму једногласно дао оставку. Повод оставке био је законски предлог којим је влада хтела да украти самоуправу општине. Акт владин садржавао је увреде и за само представништво, кад се општинској управи одриче самоуправна способност. Седница, у којој се расправљало то питање, била је преко сваке мере бурна, узрујаност духова прешла је све границе, на пристојност се сасма заборавило, па и из последњег такта изашло. Два одборника, журналисте, пошто беху исцрпели сву речитост и све разлоге својих супротних назора, латише се најзад мастила и гађаше дивитима као балистичким оружјем у овоме нове врсте двобоју парламентарном.

Ови парламентарни противници морали су здраво лепо изгледати, кад су из седнице измакли!

Мере против колере. Узроком неповољних вести из Хеџаца (Мала Азија), у Цариграду су се озбиљно забринули да се не појави колера. С тога је под председништвом Мунир-паше, министра унутрашњих дела, образована нарочита санитетска комисија, којој је стављено у задатак да најенергичније предузме све потребне мере, како би се спречила појава заразе.

Држава је придодала општини цариградској 32 лекара, добро плаћених. Извршен је санитетски преглед по свима радњама и свима кућама и наређене су најстрожије мере за одржавање чистоће у свима кварговима. Сем тога, очистиће се обе обале Златнога Рога, кланице градске позатварати, а клање стоке вршити изван градског рејона. Магацини кожа иселиће се, а тако исто изместити или забранити и све радње које би могле увећавати зло, на случај да се епидемија појави.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Уштеда времена. Тамо, где људи рачунају време као новац, потрудили су се да ухвате рачун колико се вар. железницом уштеђује времена и колико тиме друштво користи. У Лондону н. пр. по приближноме рачуну, дневно се вози најмање 500.000 душа, дакле $^1/_{10}$ свеколиког становништва.

Према већој или мањој дужини вожње, неће се погрешити ако се узме да вожњом свака личност у Лондону уштеђује најмање 2 часа преко недеље, а годишње 5 дана, што значи да 500.000 душа уштеђују 2,500.000 дана. По обичној цени тамошњих надница и зарада људских ова цифра представља вредност 10,000.000 динара.

Женскиње у апотекама. Многе даме, које су у Бечу и Цириху училе фармацијску школу поднеле су лекарском одељењу руског министарства унутр. дела молбу да им се допусти да практикују по апотекама. Министарство је издало одобрење под условом да се претходно положи испит пред надлежном комисијом

Разне брзине. Пре кратког времена штампана је физика од Др А. Винкелмана у којој налазимо ове брзине означене:

	МЕТАРА У СЕКУНДИ
Пуж	0·0015
Човек обичним кораком	1·25
Најбржа река	4·00
Ваздушна лопта при тишини	6·40
Човек у највећем трку	7·10
Мува	7·60
Најбржи пароброд	8·50
Поветарац	10·00
Човек на коњу	11·60

Коњ најбржи	12·60	
Брдски поток	14·30	
Брзи влак	16·70	
Голуб писмоноша	27·50	
Бура	45·60	
Ласта	67·00	
Звук у ваздуху	290·00	
Буде топовско	500·00	
Експлозија	5180	„
Струја мор телеграфа	4.000·00	„
Струја ваз. телеграфа	11·690·00	„
Електрицитет	36.000·00	„
Светлост	3 00000·00	„
Помисао људска	?	

НАРЕДБА ОКР. КОМАНДЕ

Према правилима о регрутовању обвезника за стални кадар, од 15. Јуна 1884. ФБр. 4226, и претписа команданта дунавске дивизијске области, од 16. овог месеца Бр. 3966.' регрутовање ће се ове године предузети 5. Септембра

С тога се овим позивају, да реченога дана у 7 часова изјутра дођу у општинску кућу и предстану регрутној комисији:

1. Сви мушкарци који су рођени 1870. год. и то: како, они који су се родили овде у месту, тако и они који су се доселили у Београд.

2) Неспособни задругари појединих обвезника, чија неспособност даје регруту права на скраћени рок; а могу доћи и други из задруге ради објашњавања задруженог стања.

3. Привремено неспособни регрути од прошлих година који имају собом понети и уверење којим су за привремено неспособне били оглашени.

Из канцеларије штаба VII. београдске пуковске окружне команде 20. Јула 1890. год. Бр. 4716.

Оглас

За нов београдски водовод потребно је да се сагради једна *службена зграда, код Белих вода*, испод Жаркова, и с тога се позивају сви они, који би били вољни да се грађења ове зграде приме, да најдаље до *25. т. м: 6 сати у вече*, поднесу своје *писмене понуде* адресоване Господину председнику надзорне комисије за грађење водовода. Писмо треба да је затворено и запечаћено а озго — на коверти да стоји „понуда за службену зграду код белих вода".

Планови, прорачун и услови могу се, почев од 13. т. м., видети сваког дана од 8 до 12 сати пре и од 3 до 6 сати по подне у бироу за грађење водовода (крунска улица кућа пок. гђе. Томаније).

Сваки понуђач мора, пре но што понуду преда, донети уверење, да је каси општине вароши Београда положио кауцију од 1000 (хиљаду) динара у новцу или српским државним папирима од вредности, а понуду снабдети са таксеним маркама прописаним за државне лицитације.

10. Августа 1890.
у Београду.

Руководилац грађења водовода.
О. СМРЕКЕР.

НА ЗНАЊЕ

Управа за грађење варошког водовода образована је, и овим извештава свакога, кога се тиче, да је њена канцеларија смештена у кућу поч. госпође Томаније, на ћошку *„Обренове" и „Крунске" улице*, куда треба слати сва акта и сва писма упућена било на управу, било на надзорну комисију за грађење водовода.

Ово се предаје јавности ради знања.

Број 7.

30 Јула 1890 год.
у Београду

УПРАВА
за грађење београдског водовода.

Обзнана

Од 1. Августа па све до 14. Сеп. т. г. закључно издаваће се бирачке карте свима оним грађанима који имају право бирати народне посланике.

Карте ће се издавати у благајном одељку општинског Суда, и то од 8—12 прс и од 3—6 по подне

Карте се могу издавати само оним грађанима, уписаним у азбучни списак, који су претходно испунили и предвиђени услов у чл. 34. изборнога закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 28. Јула 1890. АБр. 1393.

Стечај

За израду катастралног плана у атару општине Београдске, и за допуну плана вароши Београда.

Сваки конкурент мора да поднесе до 18. Августа тек. год. документа, у доказ, да ће моћи извршити овај рад према захтевима науке.

Ближи услови могу се видити сваког радног дана у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда.

Од стране Суда општине вароши Београда ГБр. 339. 25 Јула 1890. год. у Београду.

Општинске лицитације

При грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда, држаће се следеће јавне лицитације:

I.

На дан 13. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој" и „Васиној" до „Љубичине".

Кауција 12000 динара.

II.

На дан 13. Августа тек. год. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васиној" улици од „Љубичине" до Позоришног трга и у „Цариградској" улици.

Кауција 12000 дин.

III.

На дан 14. Августа тек. год. од 9—12 часова пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој" улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 14 тек. мес. од 3—6 часова после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Кнез Михаилове“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део у „Кнез Михаиловој“ улици 6000 дин. а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

V.

На дан 13. тек. мес. од 9—12 час. пре подне држаће се при грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за грађење макадама у „Кнез Милошевој“ улици.

Кауција полаже се у 360 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видити при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 995. 10. Августа 1890. год. у Београду.

VI.

На дан 20. тек. мес. од 3—6 час. после подне, држаће се при грађевинском оделењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за гиађење калдрме у „Југовићевој“ улици.

Кауција 850 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун, могу се видети при грађевинском оделењу сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 997. — 11. Августа 1890. год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0.20 „
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједноса пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЊА ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0 50 „

IV. ПЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6·00 „
в) обнављање изгубљене марке стаје половину цене.	„

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу.	7 дин.
б). гроб за одрасле	12
в). мала гробница	555
г). већа гробница	97 „
д). велика гробница	12607 „

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 90 „

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capele)	20 д

II.

а. За 1 играпку у локал. I-ог реда	15 д.
б. „ 1 „ „ „ II-ог „	10 д.
в. „ 1 „ „ „ III-ег „	5 д.

III.

а. За панораму на дан	5—10 д
б. Разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в. за манажерије и музеуме	5—15 д.
г. Циркус од преставе	10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

VII. ЗА ВОДУ НА САВСКОЈ ПУМПИ:

а). буре од 3 акова	5 пр. дин.
б). буре од 6 акова	10 „ „
в). буре од 9 акова	15 „ „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 7. Августа закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
281	Брашна пшенич.	15·—	8950	Сламе	2·—
	Брашна кукуруз.	—·—		Коре брезове.	·—
460.014	Пшенице	11·50		Кајмака	
256	Кукуруза	10·—		Ораових трупаца	
17.519	Ражи	8·50	1196	Сира	67·—
514	Сочива.	25·—			
56 267	Јечма нова	8·25	141	Масти	110
111,156	Овса	9·60		Вуне пране	
	Кукуруз нови	—·—		Трупаца ораових	—·—
1495	Пасуља	23·50	54	Вуне неиране	110
4801	Кромпира нова	5·50	31.924	Свиња дебелих	75·—
	Арпачика	—·—	19.500	Угљена камена	—·—
5.558	Црна лука	5·—			
382	Бела лука.	35·—	46.230	Креча	3·—
8.076	Крушака	15·—	16.485	Вина црна	22·—
413	Грожђа	60·—		Комове меке	—·—
	Јабука.		9347	Ракије шљ. меке	32·—
1901	Зелени разне	4·—	38.070	Цемента	·—
1782	Шљива сирових	10·—	3.625	Кожа сирових	—·—
5 298	Воде киселе.	—·—	37.600	Камена проста	—·—
29310	Сена	4·40	319	Кудеље у повес.	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 35. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 19. Августа 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

* * *

Приликом овогодишње светковине рођен-дана Његовога Величанства Краља Александра I, председник престоничке општине честитао је депешом у име општине.

Његово Величанство благоизволео је одговорити:

ПРЕДСЕДНИКУ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Благодарим на изјављеним жељама.
Александар

Честитка општине гласи:

ЊЕГОВОМЕ ВЕЛИЧАНСТВУ
КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ I.
Н И Ш.

Преставнику народне династије; поглавару славног дома Обреновића, с којим су скопчане успомене најдичнијих дана у новој српској историји; носиоцу нове ере, срећније и сјајније будућности, — вазда верна престоница шаље најтоплија честитања, желећи своме узвишеном и омиљеном Господару, о данашњем Му рођен-дану, дуг и срећан живот, увенчан славом и бесмртним народним тековинама и увек скопчан с напретком и успесима Краљевине Србије и Српства.

Живела узданица Српства и престонице Београда, Краљ Александар I.

У ИМЕ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
ПРЕДСЕДНИК
НИК. П. ПАШИЋ.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Њено Величанство Краљица-Мати изволела је послати 1000 динара да их Суд општине вар. Београда подели београдској сиротињи приликом Њеног имен-дана, 26. т. м.

На овоме племенитом дару изјављује се најдубља захвалност.

Од стране Суда општине вар. Београда 15. Августа 1890 Бр. 2950.

Војна наредба

По решењу Господина Министра војног од 25. Јула тек. год. ФЂБр. 375 и претпису команданта дунавске дивизијске области од 6. тек. мес- Бр. 380, позивају се сви обвезници — пешаци — I-вог позива народне војске и персонал пуковског штаба, са припадајућом комором (сем прекобројних) **на деветодневно вежбање**, на пуковом збориштy.

Обвезници имају **непремено** бити на пуковом збориштy **20. тек. мес. у 8 сати пре подне**, **на Бањици**. Никакови изговор за оправдање изостанка неће се примити, но ће сваки за свој изостанак најстрожију закону казну искусити.

За време овог вежбања, обвезници ће се хранити у команди, која ће се од Суда општине вароши Београда наплатити. Онима пак, који би желели о свом трошку хранити се, дозвољава се, и од њих храна у команди неће се наплатити.

Сваки обавезник има собом понети: суд за воду, кашику, порцију или чанак, ножић, преобуку и поњаву за покривање.

Позвата комора, биће само један дан, док се прозове и повери, па ће се распустити, а четне водоноше и пуковска комора остаће за сво време вежбања.

На случај, да је који од обвезника на путу, гди на страни и т. д. дужна ће бити фамилија или познаник **одмах** известити га да се благовремено врати и на вежбање оде.

Од управе вароши Београда 11. Августа 1890 год. Бр. 11.100. у Београду.

Војни позив

По решењу Господина Министра војног, од 8. т. м. ФЂБр. 410, и претпису команданта дунав. дивиз. области, од 10. тек. мес. Бр. 396. вежбање се:

а) Пешадија редовне војске од 25. Септембр т. г. до 5. Октобра ваоључно; а

б). Дивизијска коњица редовне и народне војске од 25. Септембра до 15. Октобра исте године.

Резервни официри пешадије и коњице, који су ушли у овај састав, имају се снабдети оделом и доћи на ово вежбање у обичном оделу.

Бр. 5379. Из канцеларије VII. пуковске окруж. команде, 11. Августа 1890. год. у Београду.

XXI. НАРЕДБА

Општинскоме Суду спада у дужност, да се стара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и за то се на основу §. 326. кривичног закона

Наређује:

да без разлике сви сопственици имања у „Обреновој“ и „Балканској“, улици који нове тротоаре по одређеној ширини и нивелацији саградили нису, сада то учине, а тога ради од општинског подинжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од госп. министра грађевина и госп. мнн. унутр. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал занове тротоаре, имају нај-

бавити плоче од топчидерског камена или таквог који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском раван или бољи, и да саграде нов тротоар, као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано, да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је:

а). Да се земљиште претходно има јако набити.

б). Да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметра.

в). Да фуге буду 5 милиметра широке, и да се заливају са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте.

г). Да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0·50 м., висине 0·35 м. а горње ширине 0·20 м.

д). Да плоче за тротоар у „Обреновој“ улицу не буду нигде тање од 0·10 м., а површина плоче нити сувише дугачка ни мања од 0·20 квадр. метара.

Да плоче за тротоар, за „Балканску“ улици, која је стрма, не буду тање од 0·12 м., а морају имати у ширини 0·15 до 0·20 м., а дужини од 0·18—0·30 мет.

Где се при грађењу тротоара, услед промене нивелете, буде показала потреба, да се при улазу наместе степени, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена, и то ако се дуж целе зграде постави.

Становници имања у „Обреновој“ и „Балканској“ улици дужни су по овој наредби направити тротоаре испред својих имања, најдаље до 15. Октобра, јер ће нарочитој казни бити подвргнути сваки без разлике, ко год се наредби не буде одазвао.

Од стране Суда општине вар. Београда, 14. Августа 1890. ГБр. 897 и 913.

Рад регулационе комисије

I. Састанак — 5. Априла.

На позив г. председника општине Београдске, од 4. Априла тек. год. ГБр. 238, састала се данас комисија од г. г. Милана Андоновића, професора велике школе, г. Гргура Миленковића, инжињера управе, г. Мијаила Цветковића, рачуноиспитача, г. г. Милана Маринковића и Јевте Стефановића, инжињера министарства грађевина, и г. Јопе Смедеревца, општинског инжињера, конституисала се и изабрала за свог председника г. Милана Андоновића, за подпредседника г. Јоцу Смедеревца и за деловођу г. Милана Маринковића.

На овом састанку присутни су били сви чланови.

За тим је комисија приступила раду у овом:

1). У „Кнез Михаиловој“ улици, узимајући фронт паралеле где су зграде „Слоге“ као основу, комисија је мишљења, да би се веома неестетично и неправилно извршена регулација поправила, тако, да се правац Слоге ка Калимегдану продужи, и задржи као основа, додавајући до зелене линије зграде Русидеса, а секући опет до зелене линије на згради Марка Стојановића, али с тим, да се тај добивени правац продужи до испред крајњег ћошета „Круне“, и ту образује фронт, који је са првеном пројектованом линијом између „Круне“ и „Краља“ на плану нацртан.

Овим се добија једна улица од 25 м. ширине, која пада у продужење „Гралског поља“, за коју је тако исто ширина од 25 м. одобрена.

У улици „Кнез Михаиловој“ на противној страни, комисија је мишљења, да се од ћошета калимегданског поће правцем, који је зеленом бојом уцртан, секући гостионицу „Крчу“, Барловчетово имање, заједно са оним грађевинама између Куманудине куће и Лаховарине.

Комисија је при овом пројекту одступила од паралелног правца у толико, да се на „Градском пољу“ сузи улица на 18·75 м. и ако на горњем крају код ћошка новопројектоване улице „Малајничке“, има та улица 19·0 м. ширине.

2). „Ћор сокак“ између „Слоге“ и Спасића, да се продужи и просече, задржавајући ширину од 9·0 м. Овај би се сокак имао просећи до у „Кнез Лазареву“ улицу.

3). Исто тако, да се „Малајничка“ улица просече и даље до „Кнез Лазареве“ улице са шириком од 10·0 метара.

4). Соколска, Совљанска, Рајићева и Дубровачка улица да остану по до сада одобреној регулацији

5) „Малајничка“ улица између „Кнез Михаилове“ улице и велике пијаце, да се прошири и регулише по зеленој линији са ширином од 8·00 метара.

6). „Карацићева“ улица да остане по одобреној регулацији.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

(НАСТАВАК)

Резултат одговора из поменутих општина, на постављена питања, у главноме је овај:

А. Ко се стара за чишћење улица.

У *Ахену*, *Бреслави*, *Каселу*, *Дрезди*, *Диселдорфу*, *Хајделбергу*, *Карлсруху*, *Келну*, *Лајпцигу*, *Штутгарту и Вирцбургу* дужни су сопственици кућа чистити тротоаре, олуке и до половине улице, ако је улица патосана каменом. А у свима варошима, сем Берлина, ако су улице патосане тако званим макадамом, врши општина чишћење коловоза а сопственици кућа само тротоара и олука.

У *Берлину* општина чисти и тротоаре и олуке и у опште се она брине и за одржавање чистоће и за поливање улица. Само снег и лед дужни су сопственици кућа да чисте са тротоара, као и да их, за време поледице, пепелом посипљу.

У *Бремену*, *Хамбургу и Мајнцу* тако исто сама се општина стара за чишћење и тротоара и олука и целог коловоза.

У *Минхену* сопственици кућа воде бригу о чистоћи улица. Само на већим отвореним местима, сопственици кућа чисте тротоаре и по 5 м. од улице, а остало чисти општина. — Макадамом патосане улице чисти општина.

У *Нирнбергу* каменом патосане улице, које нису шире од 16 м. чисте сопственици кућа. У ширим улицама општина чисти средину улице за онолико колико је шира од 16 м., макадамом патосане улице чисти општина.

У *Штрасбургу* чишћење врше сопственици кућа, ако улица није шира од 8 м; остали део чисти општина и за то наплаћује по 0,30 динара годишње од квадратног метра.

Б. Извожење ђубрета.

Ђубре како са улица тако и из кућа извози општина у *Бремену*, *Бреслави*, *Келну*, *Лајпцигу*, *Диселдорфу*, *Франкфурту*, *Хамбургу*, *Карлсруху*, *Штрасбургу*, *Штутгарту и Вирцбургу*.

У *Ахену* општина извози ђубре само из оних улица и места, која она и чисти, дакле испред општинских зграда, отворених места и т. д.; иначе су сопственици кућа дужни и да извозе ђубре.

У *Берлину*, све докле се не изврши канализација, дужност је сопственика кућа, да извозе ђубре са улице и из куће.

У *Хајделбергу и Дрезди* ђубре са улица и из кућа извозе сопственици кућа.

У *Хановеру* општина извози ђубре са улица, а сопственици кућа ђубре из кућа.

У *Мајнцу* уступила је општина извожење ђубрета са улица једном предузимачу, за шта му и плаћа извесну суму новаца.

У *Минхену* свака кућа има рупе за скупљање ђубрета, које о свом трошку сопственици, од времена на време, извлаче.

У *Нирнбергу* исто тако, само што је сопственицима кућа дата прилика, да се код општине претплате на из-

вожење ђубрета и тада општина о свом трошку извози. Од 6900 кућа, претплаћено је било до 1885. год. 3300.

Претплата се полаже на пола године унапред.

Б. Контрола.

У *Ахену, Хајделбергу, Карлсруху, Минхену, Нирнбергу, Штутгарту и Вирцбургу* полиција води контролу над приватнима, а грађевинско одељење над општином о чишћењу улица.

У *Берлину* постоји нарочити одбор који води надзор о чистоћи улици, а састоји се из 4 општинска кмета и 8 општинских одборника са једним инжињером општинским. —

У *Франкфурту и Бреслави* води надзор директор ватрогасаца.

У *Хамбургу, Келну, Дрезди и Лајпцигу*, надзирава полиција.

У *Хановеру и Мајнцу* грађевинско одељење општинско.

Г Доба чишћења и извожења ђубрета.

У *Берлину* важи као правило, да се чишћење и извожење врши ноћу. Изузетно само, кад су велики снегови или мразеви, дозвољено је дању чистити, и тада се ноћу не чисти.

У свима квартовима почиње чишћење радницима у по ноћи, а машинама за чишћење по сата раније. Рад машинама траје 6 и по до 7 сати.

Чишћење а тако исто и извожење ђубрета, мора се по свима улицама довршити до 8 сати ујутру. Само при рђавом времену, сме чишћење трајати до 9 сати.

Просечно чисте се улице три пут недељно и сматра се као довољно.

У *Ахену* чишћење улица и извожење ђубрета, врши се три пут недељно, лети од 6—7, а зими од 7—8 сати. Исто тако у *Берлину, Каселу, Дрезди, Хамбургу, Карлсруху и Лајпцигу.*

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Азбучни спискови. И покрај све пажње са којом су састављени бирачки спискови за избор нар. посланика, могуће је да они ипак не садрже имена свију грађана који имају право гласа. Тешкоћа да се спискови саставе одмах савршено тачно, лежи у томе, што има много грађана који даначну пријаву нису учинили на време, кад је распоред данка вршен, него су се доцније пријавили.

Обраћамо пажњу грађана на ову околност да би се сваки бирач благовремено уверио да ли је у азбучни списак уврштен.

Исправке спискова могу се чинити само до 8. Септембра и с тога је најбоље да се сваки бирач до 1. Септембра пријави за бирачку карту.

—

Регулација. Као што смо у своје време објавили, Одбор општински поверио је 3. Луна пр. год. нарочитој, стручној комисији, *да „изврши преглед* састављеног плана целокупне данашње варошке регулационе ситуације и да у исти уцрта линије преиначења регулације, како би се она имала и требала по њеном мишљењу извести према данашњим саобраћајним приликама и техничким захтевима.“

Комисија је завршила свој посао ових дана и уз извештај приложила и записнике својих састанака, у којима је детаљно изложен њен рад.

Одбор општински жели да у овом важном питању, пре решавања, саслуша и друга мишљења, ако би их било у грађанству, и с тога је одлучио да се записници комисије публикују у листу.

Данас доносимо први записник, обраћајући пажњу оних, које ово питање може интересовати.

—

Усвојена. Нова правила о слободном клању и продаји меса, Одбор је 17. ов. мес. усвојио у начелу. Специјалном претресу приступиће се у идућој седници.

Из страних општина

Изложбе у Буда-Пешти. У угарској престоници отворена је 2. Августа по нов. и трајаће до 15. Октобра изложба земаљске индустрије; а у дворани трговачког музеума приређена је засебно изложба **кожне индустрије.** За ову другу изложбу послале су и многе стране куће машинерије и алате који припадају овој врсти индустрије.

Изложба у Одеси. Један од лепих градова велике Русије, који се врло брзо развија у све већу и све красniју варош, јесте Одеса. Она ће 1894. год. славити стогодишњицу свога постанка, и тим поводом представништво општине покренуло је мисао да се ради свечаније прославе приреди велика изложба разних земаљских производа по примеру оних изложаба које су раније приређиване у Петрограду и Москви.

На овој изложби нарочито ће моћи да суделују излагачи производа из Бесарабије, Мале Русије, Крима и Кавказа. Суделовање њихово на петроградској и московској изложби имало је тешкоћа због даљине. У тако пространој земљи, каква је царевина руска, у једном, престоничном граду, није ни могуће приредити изложбу производа целе земље, и с тога одеска изложба без сваке сумње имаће знатан успех, нарочито с погледом на производно богатство покрајина које поменусмо.

Атлас Москве. Општинска управа старе руске престонице издала је атлас у коме је представљена Москва и њезин развитак од 1882. год. на овамо, у сравњењу са другим великим европским градовима.

Разне општинске лицитације

Општина београдска издаваће путем јавне лицитације следећа своја непокретна добра, набавкеи и разна права и то

22. августа

Десет дућана својих у фишек. улици на лицу места.

25. августа

Изношење ђубрета из вароши — у рачуноводству.

28. августа

Чишћење нужаца, — у рачуноводству.

3. септембра

Набавка хране за коње чете пожарне, — у рачуноводству.

6. септембра

Ков коња чете пожарне — у згради пожарне команде.

10. септембра

Набавка дрва за огрев, — у рачуноводству.

12. септембра

Набавка гаса за осветлење вароши, — у рачуноводству.

15. септембара

Набавка олова за маркирање меса, — у рачуноводству.

17. септембра

Набавка и оправка фењера, — у рачуноводству.

20. септембра

Кућа општинска на дорћолу — на лицу места.

22. септембра

Аренда акциса механског, — пред Пандиловом кафаном.

25. септембра

Џубок од говеђи месарница, — у рачуноводству.

27. септембра

Набавка канцеларијског материјала, у рачуноводству.

Услови сваке од ових лицитација, могу се видети у рачуноводству до дана лицитације и и на овој.

Из рачуноводства Суда општине вар. Београда 15. Августа 1890. год. у Београду. АБр. 1621.

Грађанству вар. Београда

Да би послови општинскога Суда текли брже, и да би се грађани могли лакше обраћати првој месној власти, установљена су, по одлукама Одбора и Збора а на основу чл. 26. закона о општинама, четири одељка Суда општине вар. Београда.

Одељци су установљени овако:

а). **Одељак варошко-дунавски** (за квартове *„варошки“ и „дорћолски“*.)

б). **Одељак теразиско-савски** (за квартове *„теразиски“* и *саввамалски“*).

в). **Одељак врачарски** (за цео **„врачар.“** кварт), и

г). **Одељак палилулски** (за цео *„палилулски“* кварт)

Сви су ови одељци отпочели потпуно свој рад 10. ов. мес., и тако ће они од сада:

а). Судити у грађанским споровима до 10 динара, по аналогији допуне и измене §. 6. грађан. суд. поступка;

б). Истраживати кривична дела из части III. кривичног закона;

в). Вршити полициске послове, у колико је за то по чл. 23. и 36. зак. о општинама надлежна општинска власт; и

г). Извршивати све наредбе општинскога Суда, као и наредбе државних власти.

У свакоме од ових одељака старешина је кметовски помоћник, а за спољну службу одељцима су придодати исправници и униформисани општински позорници.

Предавајући ово јавности, Суд општине вароши Београда чини пажљивим грађане београдске, да се у будуће обраћају одељцима општинскога Суда за послове који њима припадлеже; да позивима одељака следују, и да наредбе њихове, као наредбе општинскога Суда, уважавају и тачно извршују.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Августа 1890. год. АБр. 1526

ПРИМЕДБА: Одељци су за сада размештени овако:

а). **Варошко-дунавски** у „которској“ улици („Зерек“) кућа Влад. Борђевића трг.

б). **Одељак теразиско-савски** на „Зеленом Венцу“, кућа масе пок. М. Симића.

в). **Одељак врачарски** у „Крагујевачкој“ улици, кућа г. Стевче Павловића трг. преко пута „Белог Орла“.

г). **Одељак палилулски** у „Тимочкој“ улици, кућа г. Николе Симића капетана, до палил кварта Управе вароши.

ОГЛАС

За реконструкцију постојећег водовода београдског, потребно је, да се сагради **два резервоара** сваки од по 100 кубних метара запремине, један за водовод булбулдерски, други за водовод варошки. Оба резервоара градиће се са свим од бетона.

Позивају се сви они, који би били вољни да се грађења резервоара приме, да најдаље **до 27. тек. мес. у 6 сати у вече** поднесу своје **писмене понуде**, било за оба уједно или сваки за се, адресоване „Господину Председнику надзорне комисије за грађење водовода“.

Писмо треба да је затворено и запечаћено а озго на куверти да стоји: **„Понуда за резервоаре.“**

Свака понуда да је снабдевена таксеним маркама као што је за државне лицитације прописано.

Планови, предрачун и услови могу се, почев од 15. тек. месеца, видети сваког дана од 8 до 12 сати пре и од 3 до 6 сати по подне у бироу за грађење водовода (Крунска улица).

Сваки понуђач, пре но што понуду преда, мора донети уверење да је каси Општине вароши Београда положио кауцију од **1600 (хиљаду и шест стотина динара)** за оба резервоара или 800 динара за један резервоар, у новцу или српским државним папирима од вредности.

Бр. 93.

11. Августа 1890. г.
у Београду.

Руковалац за грађење водовода
О. СМРЕКЕР с. р.

НА ЗНАЊЕ

Управа за грађење варошког водовода образована је, и овим извештава свакога, кога се тиче, да је њена канцеларија смештена у кућу поч. госпође Томаније, на ћошку *„Обренове“ и „Крунске“ улице*, куда треба слати сва акта и сва писма упућена било на управу, било на надзорну комисију за грађење водовода.

Ово се предаје јавности ради знања.

Број 7.

30. Јула 1890 год.
у Београду

УПРАВА
за грађење београдског водовода.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 8. до 14. Августа закључно прешло је преко пиштинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—	86240	Сламе . . .	2·—
	Брашна кукуруз.	—·—	959	Коре брезове.	6·50
848 867	Пшенице . .	11·60	14	Кајмака . .	140
	Кукуруза . .	—·—		Ораових трупаца	
14.094	Ражи . . .	8·50	1 138	Сира . . .	66·—
269	Сочива. .	22·—			
45.258	Јечма нова .	8·30	181	Масти . .	118
168.429	Овса . . .	9·80	11.000	Вуне пране .	200
	Кукуруз нови	—·—		Трупаца ораових	—·—
647	Пасуља . .	24·50	165	Вуне неопране	117
6005	Кромпира нова	5·20	84,781	Свиња дебелих	75·—
	Арпацика . .	—·—	19.500	Угљена камена	—·—
6.582	Црна лука .	4·50			
28	Бела лука. .	30·—	55.883	Креча . . .	3·—
16.160	Крушака . .	11·—	16.485	Вина црна .	22·—
1337	Грожђа . .	75·—		Комове меке .	—·—
	Јабука. . .		9347	Ракије шљ. меке	32·—
4569	Зелени разне	4·50	20.000	Цемента . . .	·—
3867	Шљива сирових	9·—	23.200	Кожа сирових	—·—
5 298	Воде киселе.	—·—	20.000	Камена проста	—·—
182.600	Сена . . .	4·40	319	Кудеље у повес.	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 36. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 26. Августа 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ВОЈНЕ НАРЕДБЕ

I.

(ПОЗИВ ЗА ПЕШАДИЈУ РЕДОВНЕ ВОЈСКЕ

На основу решења Господина Министра војног ФЂ№ 410. од 4. тек. месеца и претписа Команданта дунавске дивиз. области од 11. тек. мес. Бр. 402., вежбаће се сва пешадија редовне војске, од 25. Септембра до закључно 4. Октомбра тек. године.

На ово вежбање имају доћи и сви резервни официри, који припадају и који су већ распоређени у пешадији редовне војске, и то у службеном оделу.

Од овог вежбања ослобођавају се сви они обвезници овога позива, који су били употребљени на вучу и разношење оружја, или су ове године одслужили у сталноме кадру или условно отпуштени.

На ово вежбање позива се и сав персонал пуковских и батаљонских штабова, са дотичном комором, а тако исто и све четне коморе.

Обвезници редовне војске, а тако и коморције, било да имају комору или не, да се неизоставно јаве 24. Септембра у своју команду, у логор испод „Бањице".

Од вежбе неће се нико (сем болесних) ослободити, нити ће се молба за ослобођење примати.

За неоправдан изостанак биће сваки најстрожије кажњен.

Обвезници ће понети храну како за себе, тако и за стоку, за одлазак и повратак.

Сиромашне обвезника општина ће по постојећем закону са трошком снабдети.

Обвезници при поласку понеће собом: торбу, преобуку суд за воду, кашику, нож, виљушку и ситнице; а коморције доћи са прописаном спремом.

Сви обвезници допунског батаљона редовне војске са припадајућом комором морају бити 5. Септембра на конаку у логору испод „БАЊИЦЕ".

Сви прекобројни редовне војске морају бити 6. Септембра на конаку испод „БАЊИЦЕ".

Обвезници допунског батаљона и комора распушта се 6-тог а прекобројни 7-мог Септембра тек. год.; с тога ће понети храну за себе и стоку за одлазак, повратак и дан бављења у логору.

Од Управе вароши Београда 21 Августа 1890. године Бр. 11.616 у Београду.

II.

(ПОЗИВ ЗА РЕЗЕРВИСТЕ КОЊИЧКЕ БРИГАДЕ)

Сходно решењу Господина Министра војног Бр. 388. и предпису команданта дунавске дивизијске области од 8. Августа тек. године Бр. 379. имају се позвати на **10-то дневну вежбу у Ћуприји** резервисти коњичке бригаде сталног кадра.

Према овоме позивају се на 10-то дневну вежбу резервисти и то:

А). За штабове коњичких пукова:

а). Комесари; б). Профијантска комора само за III-ћи активни коњички пук — и в). Комора за воду.

Б). Из ескадрона:

а). Све старешине; б). Комесари; в). Значари, г). Редови и д). Подкивачи.

Како резервисте, тако и комора, има се скупити ради прозива и смотре на дан 18. Септембра тек. године у 6 сати пре подне у доњем граду, одакле ће се упутити у Ћуприју.

Из канцеларије седмог пуковсног округа, 20. Августа 1890. год. Бр. 5759. у Београду.

III

(ПОЗИВ ЗА ДИВИЈСКУ КОЊИЦУ РЕДОНЕ ВОЈСКЕ)

Решењем Г. Министра војног Бр. 5334 и предписом команданта дунавске дивизије Бр. 403. позива се на десето-дневно вежбање: *дивизијска коњица редовне војске* од 25 септембра до 5 октобра, *а коњица I позива народне војске* од 6 до 16 октобра закључно.

Први треба да дођу на конак у Београд на зборно место: *Западни врачар* 24. септембра, а други 5 октобра такође на конак у Београд, на исто зборно место.

На ову вежбу, имају доћи коњаници обадва позива са припадајућим персоналом, резервним официрима, старешинама и комором и са потпуном ратном спремом.

Са дивизијском коњицом редовне војске имају доћи 24. Септембра на конак у Београд и сви обавезници допунског ескадрона редовне војске са својом комором.

Бр. 5897 Из канцеларије VII пуковског округа 20. Августа 1890 године.

ОБЗНАНА

(О ИЗДАВАЊУ РАТНИХ СПОМЕНИЦА)

На основу расписа Господина министра војног од 7. Августа тек. год. ФАБр. 5431. и претписа команданта дунавске дивизијске области од 12. тек. мес. Бр. 4998, позивају се сви они, који су ма какву ратну службу отправљали за време првог и другог српско-турског рата у 1876-7-8 год., а желе имати споменицу на те ратове, да се јаве команди VII. пук. округа, где ће се разлагати споменице како онима који их нису добили тако и онима који су их изгубили.

Право на ове споменице имају и женске, које су за време рата отправљале болничарску, домаћинску и томе сличну дужност; а тако исто и породице умрлих и погинулих ратника; но ови последњи само с тим, да их могу чувати а не смеју носити.

Споменице ће се раздавати само до краја ове године, а за сваку ће се наплаћивати 0·50 дин. таксе.

Од стране команде седмог пуковског округа 20. Августа 1890. год. Бр. 5474. у Београду.

Рад општинског одбора.

XLIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК.

17. Августа 1890 год.

Били: Заст. предс. Члан Св. Карапешић; Чланови одбора: г. г. Ђ. Димитријевић, М. Марковић, Ј. Петковић, М. Маринковић, С. Новаковић. М. Цветковић, С. Азријел, М. Велизарић, Д. Најдановић, Н. Р. Поповић, Р. Петровић, К. П. Михајловић, В. Николић, Јов. Ђурић, М. С. Денчић, Г. Бркић, И. Цветановић, Коста П. Михајловић, Љубомир Јовановић, Ј. Симић, Р. Драговић, М. Јанковић, Адолф Шток.

I.

Пре дневнога реда прочитани су и без измена усвојени записници одлука из седница 4. и 8. Августа тек. год.

II.

Грађевинско одељење реферише, да је 13. тек. м. држана лицитација за макадамисање „Кнез Милошеве" улице и да је остала на Ђорђа Л. Трифковића по 0·34 дин. од квадр. метра.

По саслушању протокола (ГБр. 1012), решено: да се лицитација усвоји и посао Трифковићу преда по излицитирану цену и тачно по условима.

III.

Грађевинско одељење реферише, да на лицитацији 26. ов. мес. за откопавање земље и калдрмисање „Каменичке" улице није било лицитаната. Неки су предузимачи изјавили, да се тога посла никако не могу да приме; а Ђорђе Л. Трифковић поднео је понуду (ГБр 1017) да:

а). Данашњу калдрму раскопа и земљу до нове нивелете откопа према условима лицитације, плану и профилу по 0·85 дин. од куб. метра, а да откопану земљу однесе у бару „Венецију"; и

б). Нову калдрму, са додатком свога камена, да сагради по 3·30 дин. од квадр. метра, а песка да употреби $^1/_3$ колубарског и $^2/_3$ ташмајданског.

Из разлога, што је ова улица врло стрма и по све узана, због чега ће рад у њој имати великих тешкоћа, Одбор је нашао да се може усвојити понуда Ђорђа Трифковића, па је решио: да му се уступи и откопавање и калдрмисање по условима који су изложени и у понуди.

IV.

Председништво саопштава, да је откопавање другог дела „Београдске" улице уступљено Живку Тришићу погодбом ГБр. 992. по 0·85 дин. од куб. метра и да ће се за сада откопати само онолико, колико је потребно да се наспе у „Кеез Милошеву" улицу, до 3000 куб. метара.

Почем је одлуком у последњој седници председништво било на ово овлашћено — Одбор прима к знању данашње саопштење.

V.

Грађевинско одељење износи молбу становника доњег дела „Војничке" улице (ГБр. 1041) да се откопавање продужи до последње куће у тој улици.

Молба гласи:

„Према одлуци одборске седнице Суда општине београдске, одобрено је, да се „Војничка" улица сва откопа и калдрмише, до краја тако званог „Рајићевог венца". Предузимач Тришић откопао је само до кафане „Рајићев венац", а не до шанца, где је последња кућа.

За то потписани молимо, да се до шанца „Рајићевог венца", где је последња кућа, продужи откопавање и калдрми-

ПОДЛИСТАК

НИЈЕ ХТЕО ЖРТВУ.

— С ФРАНЦУСКОГ —

Да испричам нешто из 1882. . . .

Ускочим у вагон који беше празан, и заузмем седиште у ћошку, надајући се да ћу и остати сам; али се врата од једном нагло отворише и споља се зачу нечији глас:

— Пазите, пазите, налазимо се управо на раскрсници пруга; праг вагона је врло висок

Други неко крупнијим гласом одговори:

— Не бој се, Лорене, придржаћу се за гвожђе.

На вратима вагона указа се само глава с округлим шеширом; две снажне руке дочепаше кожне кајише, што су висили с обе стране врата, и с тешком муком у вагон се скоро потрбушке испе крупна људ., чије ноге чудно залупише на прагу. Погледам и — ужаснух се: човек, који на тако чудан начин уђе у вагон, немађаше ногу; у лабаво затегнутим ногавицама примети их две — дрвене штуле.

Иза овог бедника указа се на вратима друго неко лице. Оно упита:

— Јесте ли се наместили господине?

— Јесам момче, не бригај!

Слуга, по изгледу изслужени војник, попе се у вагон с пуним наручјем ствари, завијених у црну и жуту артију и брижљиво повезаних. Поређа све на мрежу изнад главе путника, па протепа:

— Овде је све. Има пет завијутака. Слаткиши, лутка, добош, пушка и колачи с цигерицом!

— Лепо, момче.

— Срећан пут, господине!

— Хвала, Лорене. У здрављу!

Слуга се поклони и оде, залупив врата за собом.

Погледам на сапутника. Могао је имати око тридесет и пет година, ма да му је коса скоро сасма бела; на прсима читав низ одличија; велики бркови, врло крупан човек, гојазан и спљешт — од чега обично пате урањени људи, који се не крећу.

Обриса чело, одану и гледајући право упита ме:

— Смета ли вам дим, господине?

— О, не, ни мало! —

Очи, глас, лице — све ми дође од једном познато. Извесно сам где видео овог човека, говорио, руковао се са њиме. Али где, када? . . . Морало је бити давно . . . . врло давно.

Залуд се мучах да растресем успомене. Неопредељено сећање . . . слаба сенка . . . никако да оживи слика! . . .

И он мене посматраше испитујућим погледом, као кад се човек спомиње нечег, али слабо, непотпуно. Окретосмо очи на другу страну, но после неколико секунада погледи нам се опет сусретоше, и ја отпочнем:

— Извините, али се мени чини да се обојица мучимо у сећању. Хајде да размислимо заједно где смо се и када познали.

сање, јер ако се по нашој молби не продужи још у дужини за 78 метара, ми ћемо бити са нашим имањем материјално оштећени. Земља која се буде откопавала треба да се у продужењу шанца насипа јер ће јевтиније по кубику коштати и ми ћемо са нашим имањем бити потпуно осигурани, јер иначе наше имање до сада је било у опасности због поплаве воде кад бујна киша падне због брда (шанца), зато и треба да се до последње куће откопа и калдрмише.

По саслушању мишљења грађевинског одељка, Одбор је изабрао комисију: од г. г. Н. Р. Поповића и Ђоке Димитријевића да са општ. енжињером изађу на лице места и за идућу седницу поднесу мишљење шта би ваљало урадити.

VI.

Грађевинско одељење реферише, да је лицитација 7. т. м. за откопавање „Југовићеве" улице остала на Ристу Крстића по 1·18¼ дин. од куб. метра, али је после тога покушавано да се другом кратком лицитацијом добије јевтиније цена, пошто је измењено где ће се земља наспати те наређено да се 2650 м. насипе на дунавско поље а 450 у „Љубичину" улицу.

По саслушању реферата ГБр. 969 и 1011, одбор је одлучио, да се Ристи Крстићу уступи откопавање „Југовићеве" улице по излицитираној цени, и с условом да насипање изврши како је преиначењем наређено.

VII.

Грађевинско одељење реферише да је истекао рок у коме је предузимач Риста Крстић имао свршити нову калдрму у улицама „Савској" и „Мајданској".
Према ранијој одлуци (ГБр. 977) Одбор решава: да правобранилац општински даде своје мишљење и да се од предузимача узме изјава: за што посао није свршио по уговору, па да се изнесе у седницу.

VIII.

Председништво реферише, да је регулациона комисија (по одлуци од 3. Јуна пр. год. ГБр. 434) извршила у главноме преглед ситуационих планова и дала своје мишљење какве измене у регулацији треба предвидети и у планове их унети. Није подкела извештај, али су уз писмо председника комисије г. Андоновића (ГБр. 788) приложени записници комисијских састанака у којима је детаљно изложен рад комисије.

По саслушању писма, Одбор је одлучио: да се записници комисијског рада публикују у општинском листу, па неко кратко време да се сачека да би и грађани ван одбора (који би желели) могли изнети своје назоре или учинити примедбе па тек онда да се приступи решењу.

IX.

Председништво јавља, да је комисија за надзор над грађењем новог водовода поднела извештај: која је земљишта код извора потребно откупити за инсталацију водовода.

По саслушању извештаја (АБр. 1625), Одбор је изабрао: г. г. Мар. Велизарића, Солом. Ј. Азријела, Раденка Драговића, Ђ. Димитријевића и општ. правобранилоца, да са водоводном комисијом изврше откуп у извештају побројаних имања ако се погоде; у противном да поступе по 28. чл. зак. о водама.

X.

Поводом питања одборника г. Гавре Бркића: како је суд могао без Одборске одлуке да подиже таксу на свињско месо, и друго: за што пред Одбор нису изнесена она и онаква правила како их је комисија пројектовала, него су мењана.

На прво питање председништво је оставило да у идућој седници поднесе изјаву, а на друго питање дало је одговор: да је комисију Суд био саставио, а не Одбор, према чему је могао чинити измене у ономе са чиме се није сложио.

Задовољив се одговором, Одбор је саслушао правила о слободном клању и продаји меса, која подноси Суд општине као предлог, и усвојив их у начелу одлучио да се у идућој седници приступи претресу истих и специјалном решавању.

Рад регулационе комисије.

II. Састанак — 6. Априла.

Присутни су сви чланови осим г. М. Цветковића.

1). У „Кнез Михаиловој" улици да се учини још и следећа исправка, а на име: да се ћошак ново-озидане Спасићеве зграде, које лежи у „Лепеничкој" улици, веже са ћошетом Пашићелове куће, која лежи у „Кнез Михаиловој" улици.

2). „Узун-Миркова" улица да се измени на тај начин, да се од ћошета гостионе „Краљ" на „градском пољу", које се задржава, пође до првог ћошка велике школе, за тим да се задржи фасада велико-школска, а друго ћошке велике школе, да се веже правом линијом са ћошетом код „Дарданела" у „Васиној" улици. „Васина" улица да добије према тој утврђеној линији ширину од 18 метара, а исто тако и „Узун-Миркова" улица, при чему има регулација да се изврши сечењем до зелене линије у „Узун-Мирковој" улици.

3). Троугао између „Миланове" и „Љубичине" улице, да се повећа са оноликом површином, која је потребна да се дође у фронт „Лепеничке" улице по зеленој линији.

— Имате право, ја никако да се опоменем!

Казах му своје име:

— Хенрих Бенклер, судија.

Застаде за трепутак; замисли се, и рече:

— Аа.. виђао сам вас код Поенселових, пре рата. Ето од тога доба већ дванаест година!

— Дакле поручник Ревелијер?

— Да. Био сам што више и капетан Ревелијер до онога дана, када ми топовско ђуле обе ноге однесе. —

Заћутасмо. Сама сам се сећао окретног гибког младића, како лако и красно управља котиљоном и осваја срца лепог пола. Звах га — тако га прозваше — „вихор."

Иза ове јасне слике лебдило ми је у памети још нешто, чега се не могох да опоменем. Сећао сам се да сам знао неку причу, једну од оних историја, којој се не поклања велика пажња, и која се увек лако заборавља.

Знам да је у тој причи било и љубави. На дну памћења мицаху ми се опет неке успомене. Мало још и пред очи изађе ми лик једне лепотице, а у памети проспину и име њено....

То је била заиста љубавна историја, обична, без оригиналности али и чиста. Млада девојка волела је ватрено поручника. Говорило се и о скором венчању срећних вереника. —

Поглед ми се од једном оте више главе мога сапутника. Завијутци које мало час пореда слуга, комешаху се од потреса вагонског. Дођоше ми на памет речи што их при поласку изговори служитељ Лорен:

— Овде је све. Има пет завијутака: слаткиши, лутка, добош, пушка и паштете с џигерицом."

Кроз главу ми сину нова мисао: склоних читав роман у памети. Роман, какве читамо посведневно. Биди верени, али изненадан обрт: стицај незгода, несавладљива препона! Или је овај официр и ако нагрђен у рату, нашао и после рата верност своје заручнице. Одржала веру и пошла за њ.

Кад слушамо, или у књигама читамо о самопрегоревању, великодушно налазимо да је и лепо, и племенито и оправдано жртвовати се. Чисто човек добије вољу да се и сам са задодољством жртвује. Али се мамурлук великодушности брзо разгони а последица остаје: горчина живота... Завршеци и на позорници и у књигама су разнолики. — Дођох на другу мисао. Можда се поручник оженио пре рата, пре оног ужасног часа и страшног случаја, кад је остао без ногу... Једна жена морала је тужна и жалосна да прими, негује тешки и крени унесрећеног мужа. Отпшао здрав и лен а вратио се — богаљ!.... Да ли је Боже тај човек утешен, срећан? —

Нека неодољива жеља обузе ме да сазнам што-год, оно што је главно, из чега би после извео што не буде хтео рећи.

Говорасмо по ново али о случајностима. Судио сам по стварима које носи, да је родитељ троје деце. Слаткиши су за жену, лутке за ћерчицу, добош и пушка за синчиће а паштете за њега самог. — Упитах га:

— Ви сте и отац капетане? —

— Не, господине, — беше његов кратак одговор, који ме по све збуни, као да сам учинио недотупавну погрешку.

— Не замерите моме љубопитству, али сам судио по речима слуге, који вам ствари донесе.

Он се осмену, за тим проговори:

— Не, нисам се ни женио; остао сам — тако да кажем — на преговорима.

4). „Љубичина“ улица да остане по предложеној регулацији црвеном бојом, са изменом ћошкова у „Васиној“ улици.

5). „Миланова“ улица да остане по извршеној регулацији, са црвеном бојом.

6). „Позоришни трг“ са спомеником, да остане по предложеној регулацији.

7). „Обилићев венац“ да остане по предлогу.

7). У почетку „Гаумачке“ улице код позоришта, да се изведе линија Коларчетовог имања у правац „Обилићевог венца“ и „Гаумачке“ улице, а између Пашоне и плаца регулационог фонда, да се образује нова парцала, као што је то зеленом бојом означено.

III. Састанак — 7. Априла.

Присутни: г. г. Андоновић, Миленковић и Маринковић.

1). На парцели између „Цариградске“ улице и „Обилићевог венца“ на спрам коларчевог имања, да се осече парче до зелене линије, која је на плану уцртана, те се тиме добије проширење улице која води ка Позоришту и да се на уцртаном троуглу подигне мали парк за украс споменика.

2). „Топлички венац“ да се у главноме задржи по предлогу но да се учини исправка између „Обилићевог венца“ и „Љубичине“ улице по уцртаној зеленој линији, како би се добила за цео „Топлички венац“ једна иста уличка ширина.

3). У „Цариградској“ улици, да се задржи фронт где је кућа Андрејевића и Ристе Миленковића, по пројекту, а да се противна страна те улице регулише по зеленој линији, тако, да се од прелома код Кузмановића, повуче права на ћошке Коларца

4). „Краљ Миланова“ улица од „Обилићевог венца“ до чесме теразијске, па и доле да остане по предлогу, но да се изврши засађивање дрва по начињеном предлогу од стране општине зарад маскирања неправилне регулације.

IV. Састанак — 9. Априла

Присутни су били сви чланови.

1). У парцели између улица: Скопљанске, Краљ Миланове, Цариградске, Кастријотове и Два јаблана, да се просече нова улица по уцртаној зеленој линији, са шириком од 15 м. и да се на раскрсници код Два сокола секу ћошкови по зеленој линији, при чему улице: Скопљанска, Два јаблана и Косовска да остану по пројекту, црвеном линијом.

V. Састанак — 10. Априла

Присутни г. г. Гргур Миленковић, Смедеревац и Маринковић.

1). Краљ Миланова и Призренска улица, да се регулишу по зеленој линији, те да се задржи фронт гостионе Балкана

2). Телеграфска улица да се регулише по пројекту, са изменом, као што је то зеленом бојом уцртано.

3). Сибинička улица да се регулише по уцртаној зеленој линији задржавајући ширину од 6,5 мет.

4). Да се фронтови Краљ Миланове улице почев од Скопљанске са оба фронта, корегирају, држећи се правца зеленим бојама.

5). Балканска, Абаџијска, Министарска и Вазнесенска улица, да остану по одобреној регулацији црвеном бојом означеној.

6). Савамалска улица да остане као што је црвеном бојом регулисана, само при крају своме и улазу у Балканску улицу да се корегира по зеленој повученој линији.

7). Ломина улица, да се регулише по зелено уцртаној линији.

VI. Састанак — 11. Априла.

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић, Смедеревац и Маринковић.

1). Трг Зелени венац, да се регулише, задржавајући страну Абаџијске улице, где је кућа масе Стеве Милосављевића, банабака и дућани Филипа Христића а да се наспрамни фронт Зеленог венца регулише по извученој зеленој линији, с тим, да се на оном месту где је механа Зелени венац, регулација изврши тако, да се наспрам већ поменуте линије образује прав угао, образујући улаз Једренске улице и Сереске у Зелени венац у ширини од 19 метара.

2). Сереска улица да се регулише по уцртаној црвеној линији, а Једренска у свом доњем делу, по црвеној а у горњем по зеленој линији.

3). Парцела до Зеленог венца где је ансана, да се одели једном новом улицом од 10 метара ширине, која би приближно пала у правац Ломине улице на једној страни а на другој стицала се са Једренском улицом према кући Молеровићевој.

4) Каменичка улица, од Ломине улице ка Венецији, да се задржи према уцртаној црвеној линији.

VII. Састанак — 13. Априла.

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић, Смедеревац и Стефановић.

1). Пиварска улица, да остане по пројекту црвеном линијом.

2). Споменичка улица, да се прошири до Енглезовца са шириком 38 метара.

3). Тобџијски трг да се регулише по зеленој линији тако, да се фронт Железничке улице продужи до Споменичке улице, т. ј. да пресече парцелу између Сјеничке и Споменичке улице.

4). Железничка улица по пројекту да остане.

5). Кнез Милошева да остане по пројекту.

6). Сјеничка, 7). Мостарска, 8). Кодубарска, 9). Вишеградска, 10). Цветна улица, 11). Фрушкогорска, 12). Сарајевска, 13). Орловићева, 14). Пиварска, 15). Мајурска, 16). Пријепољска, 17). Београдска, 18). Крагујевачка, 19). Цветни трг, 20). Урошева, 21). Милутинова, 22). Крунска, 23). Љубовијска, 24). Фишекцијска, 25). Рудничка, 26). Девојачка, да остану по пројекту. —

27). Улица Ресавска да остане по пројекту, а да се продужи до гробља, по зеленој линији, задржавајући своју ширину од 19 м. с тим, да се упоредо са Фишекцијском улицом просече са овом у вези.

28). Између гробља и постојећих парцела, да се пресече нова улица од 10 м. ширине, која би водила ка Тркалишту, а из разлога да се одвоји црквено имање од приватног и право службено задржи.

Исто тако, да се тако постала парцела подели улицама:

29). У продужењу Урошеве.

30). У продужењу Милутинове које би се створиле од садањих пролаза.

31). Обренова улица да остане по пројекту.

Али ако се не варам, ви сте били и заручени са г-ђицом Мандал, кад смо се познали.

— Имате врло добро памћење!

Бејах све више радознао

— Мислим да се мало доцније говорило и то, да ће г-ђицу Мандал узети господин.... господин...

— Господин од Флерела, додаде он обичним гласом.

— Да, и то сам — сећам се — слушао, и шта више, мислим да се тада спомињало и ваше име, страдање у рату шта ли? —

Погледах га право у очи.

Он се зажари. Његово пуно, навалом крви наливено лице поцрвене још већма. Брзо и ватрено он ми одговори као човек, који и даље води парницу у напред изгубљену, изгубљену у духу и у срцу, али коју с поносом хоће да добије пред јавним мњењем.

— Није право, господине, што помињу поред мога имена и име г-ђе Флерел. Кад сам се вратио из рата без ногу, нисам никако хтео пристати да она буде моја жена. А јесам ли и могао другаче чинити? — Кад се девојка удаје, пријатељу, не удаје се ради параде, него да живи, да живи сваког дана, сваког часа, сваког минута, сваког секунда поред човека; а кад је тај човек наказа, као што сам по несрећи мојој — ја, сме ли он да осуди и друга свог на патњу, на вечито трпљење, на трпљење до смрти? О, ја врло добро разумем свако пожртвовање; ја се дивим свакој великодушности, али само до граница могућности. Да се једна жена одрече живота у коме се надала срећи; да се одрече сваке радости, свију снова, да би само задовољила публику — то ја.. не, никако, нисам могао допустити! Такву и толику жртву ја нисам хтео да примим; ја сам је одбио својим решеношћу разума и ако с болом срца! — Чујем ли лупу мојих штака по поду собе, долази изван себе, да бих удавио служитеља мога; и зар налазите онда да сам могао пристати да моја жена трпи оно што ја сам не могу да поднесем?...

Он умуче — ја не знађах шта да кажем. Да ли сам требао да тврдим противно? — Не, нисам могао и ако не бејах задовољан. Моја појетска осећања буниште се. Та ако ико други, овај пећеник за отаџбину имао је право да не одбије, имао је оправдања да прими жртву љубљеног срца..

Стишам се и запитам:

— А има ли гђа Флерел деце?

— Да. Ћерку и два сина! Њима и носим ове играчке. Она и њен муж увек су врло добри према мени — њих и њихову децу само и имам ја...

*

Влак се пењаше уз Сен-Жермен. Прође кроз тунеле, стиже до станице и стаде. Хтедох капетану понудити моју помоћ да сиђе, кад се на отвореним вратима указаше две руке и зачу срдачан поздрав:

— Добро дошао драги мој Ревелијере!

— Боље нашао, Грелеру!

Иза мужа љупко се осмејкиваше жена, весела, радосна, још млада. Девојчица једна скакуташе покрај мајке, а два мушкарца гледаху радосним очима пушку и добош, што им отац додаде.

Када бедни Ревелијер сиђе на перон, сва га деца радосно загрлише, а у очима његовим засија се крупна суза.

Да ли то беше суза бола ил' радости?...

VIII. Састанак — 16. Априла.

Присутни сви чланови сем М. Цветковића.

1). Хиландарска улица, да се са стране на којој је кућа Др. Л. Лазаревића, задржи до краја плаца Лазаревићевог. Између парцеле коју завршује поменута кућа и плаца митрополије, да се отвори улица од 12 мет. ширине, по зеленој линији, тако да удара на ћошак Ладне илице, Хиландарска улица да добије ширину од 15 м. са два прелома. Први прелом код Лазаревићеве куће, други на крају митрополитове баште, а да се противни фронт према овоме регулише по зеленој линији.

2) Поштанска улица да се задржи по пројекту, но с тим, да се преко улице Два бела голуба, та улица продужи до палилулске пијаце са ширином од 12 метара.

3. Палилулски трг, да се подели на два дела, један део 130 + 58 м. да остане под пијацом, а други да се парцелира и да се употреби на општинску корист.

4). Да се Ратарска улица продужи са преломом на раскршћу са Тимочком улицом по зеленој линији.

(наставиће се)

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

(наставак)

У *Хановеру* чисте се само живље улице трипут, где је мањи саобраћај двапут, а у осталима једанпут недељно.

У *Франкфурту* ноћу се чисте само живље улице и то трипут недељно, од 9 сати у вече до 6 или 6 и по сати у јутру. Дању чишћење траје од 6 у јутру до 7 у вече. Извожење ђубрета бива у исто доба.

У *Штрасбургу* почиње чишћење у 4 сата из јутра и свршава се у 9 сати. Ђубре са улица и из кућа извози се између 6 и 9 сати изјутра.

Дневно се чисте улице у *Бреслави*, *Диселдорфу*, *Хајделбергу*, *Келну*, *Мајнцу*, *Минхену и Штутгарту* и то у *Бреслави* лети од 4—8 и по сати пре подне, или од 1 и по до 4 и по по подне, а зими од 6—11 или од 1 до 5 сати.

У *Диселдорфу* мора се чишћење и извожење довршити до подне.

У *Келну* лети од 7 сати, а зими од 8 сати изјутра почиње чишћење и траје док се не доврши. Исто тако и у *Мајнцу* и у *Минхену*.

У *Штутгарту* лети од 5—7 траје чишћење, зими од 7—9 сати изјутра.

У *Нирнбергу* дужни су сопственици кућа сваког дана почистити тротоаре до 8 сати пре подне, а до половине улице три пут недељно, и то лети пре 8 сати у вече, а зими пре 5 сати по подне.

Исто тако и у *Вирцбургу*, само што тамо чишћење лети бива пре 7 сати а зими пре 8 сати изјутра.

Д). Радови у режији и под акорд.

У *Ахену* оне улице које је општина дужна да чисти, а то је сразмерно мали део свију улица, даје општина предузимачу на три године под акорд, за шта му плаћа извесну суму новаца. Исплата се врши на крају сваког месеца. Предузимач је дужан и ђубре да извози.

У *Берлину* врше чишћење улица надничари, које општина плаћа. Извожење ђубрета даје општина под акорд предузимачу на 5 година, с тим, да је предузимач дужан давати послугу, осветлење и запрегу за машине за чишћење улица, као и за кола за поливање улице.

У *Бремену* издаје се чишћење улица — изношење ђубрета и поливање улица, предузимачу.

У *Бреслави*, *Касену*, *Дрезди*, *Диселдорфу*, *Франкфурту*, *Хановеру*, *Хајделбергу и Лајпцигу* извршује се одржавање чистоће по улицама, које је општина дужна чистити, у режији.

У *Хамбургу* уступа се чишћење улица, изношење ђубрета са улица и из кућа, предузимачу на 5 година. Укућани су дужни ђубре изнети у судовима на улицу.

У *Карлсруху* чишћење врши општина у режији, а извожење ђубрета са улице и из кућа издаје се предузимачу на 3 године. Ђубре се мора најмање трипут недељно извозити и то у свакој улици одређеног дана у одређено време.

У *Келну* издаје се и чишћење улица и извожење ђубрета предузимачима на шест година. Цела је варош подељена на 4 дела и сваки део уступљен по једном предузимачу, који су дужни сваког радног дана улице чистити и ђубре извозити, а сем тога зими уклањати лед испред општинских зграда и чесама.

У *Мајнцу* чишћење врши општина у режији, а извожење ђубрета издаје под акорд.

У *Минхену* чишћење врши општина у режији, а извожење ђубрета са улице издаје се на три године предузимачу под акорд, који је у исто доба дужан изнети и ђубре из кућа, ако укућани исто изнесу у судовима на улицу.

У *Нирнбергу*, чишћење улица макадамом патосаних, као и пешачких стаза, поред паркова, врши општина у режији. Извожење ђубрета и чишћење осталих улица, уступа се предузимачима, који су дужни лети улице и поливати, а зими тротоаре пепелом посипати.

У *Штрасбургу* чишћење улица и извожење ђубрета врши се у режији. Потребна кола и коњи узимљу се под кирију на 6 година.

У *Штутгарту* издаје се чишћење улица и извожење ђубрета под акорд предузимачу, који је дужан важније улице дневно да чисти, а тако исто и дневно да извози ђубре из кућа, које се на улицу изнесе.

Поливање улица врши општина у режији.

У *Вирцбургу* дато је чишћење улица и извожење ђубрета, како са улица, тако и из кућа, под акорд предузимачу.

Е). Шта кошта чишћење улица и изношење ђубрета.

У *Ахену* само за сразмерно мали део улица плаћа општина предузимачу 6000 динара: за чишћење оних тротоара и делова улице, које општина има да чисти, као и недељно једанпут чишћење одушака у које се слива кишница са улице. —

У *Берлину* пак троши општина на чишћење улица годишње близу два милиона динара, и то (за 1883. год.):

а), на плате и наднице.	860.741 д.
б), на одело	7.309 „
в), на алат за чишћење, материјал, запрегу и послугу, за машине за чишћење.	197.615 „
г), на извожење ђубрета	660.967 „
д), на поливање улица.	185.625 „
ђ), на чишћење општинских плацева и депоа.	7.784 „
е), чишћење јавних нужника. . . .	6.185 „
ж), разни други издатци	9.081 „
з), непредвиђено.	18.435 „
Свега динара	1,954.492 д.

Обично пак годишње се издаје на чишћење улица више од 2 милиона.

(Наставиће се).

КОРИСТИ
ЕЛЕКТРИЧНОГ ОСВЕТЉЕЊА

Нагли напреци које је у сразмерно кратком времену постигло електрично осветљење на пољу практичне примене, имају се приписати једино разним користима које даје то осветљење. Те користи чине дакле, да из године у годину електрично осветљење све снажније крчи себи пута и већ неколико градова и на самом Балкану, који још нису завели централно осветљење вароши, претпоставиће електрично осветљење осветљењу са ваздушним гасом.

Данас не постоје више разлози са којих се у прво време порицало да ће електрично осветљење имати већег успеха. Све поставке противника електричном осветљењу потрвене су научним доказима и истинитим рачунима, те ће тако у будуће све више градова заводити електрично осветљење. Градови пак, који су раније већ издали, на дуги низ година повластице извесним друштвима, или уложили огромне капитале у инсталације осветљења ваздушним гасом — нема сумње — морају мање више за дуго још остати при томе осветљењу. Али они градови, који модерно осветљење нису раније увели, усвајаће *електрично* и само за то, што завођење тога осветљења много мање стаје, лакше се извршује, и релативно потрошак јевтиније кошта.

Противници електричног осветљења могу дакле биги само она заинтересована удружења, у чијем интересу лежи да се осветљење ваздушним гасом дуго још у животу задржи; која, тако рећи, са тим осветљењем раде и на осветљивање градова ваздушним гасом повластице на све стране траже.

Питање о осветљењу на дневноме је реду и у нашем граду, и ма да налазимо да осветљење није најнасушнија потреба, ипак са извршењем не би требало оклевати ни с тога, што општини за извршење осветљења нису потребни неки нови извори, нити нарочити зајам. Осветљење ће се, по већ донесеној и од стране Збора усвојеној одборској одлуци, извршити средством концесије.

*

Да пређемо сада у кратко какве користи пружа електрично осветљење:

I.) Електрично осветљење заводи се већ одавна по млиновима, мајданима и скоро свима иоле већим творницама (фабрикама) с тога, што се помоћу извесног броја добро распоређених електричних кључнова може осветљавати сваки простор тако, да светлост на све стране буде потпуно подједнако распоређена.

То се не да постићи на тако потпун начин ни једним другим до сада познатим начином осветљења, сем ако би се употребио огроман број свећа или гасних кључнова, чији би трошкови у велико надмашили оно што кошта употреба електричног осветљења, које је много једноставније и много већег дејства. Према томе, електрично осветљење нарочито се препоручује за канцеларије, радионице и т д. које морају да се осветљавају потпуно и са подједнаком и благом светлошћу.

II. Електрично осветљење даје светлост, коју можемо назвати здравом и чистом, како у негативном тако и у позитивном смислу, јер производи мање топлоте а не ствара сагориве гасове, — те тиме мање кужи ваздух но остала осветлења, а нарочито мање него гас.

Лампе са волтиним луком дају чисту светлост, која се приписује хемијским и вентилаторским особинама, које најбоље карактеришу ову врсту осветљења. Дејство светлости са волтиним луком на диму или у опште на угљеној киселини, састоји се у томе, што се ваздух лучен од угљене киселине, а угрејан пламеном, пење на више; тиме је принуђен да излази код огњишта електричне лампе, где се раствара у кисеоник, који постаје слободан, и у угљен, који се нагомилава на електроду (угљеној писаљци). На тај начин, — и ма да и нема поновљеног ваздуха с поља, ваздух једног локала раствара се непрекидно, и кисеоник се непрестано приновљава у озонском стању. Тиме се и објашњава она чудновата свежина, што се осећа у локалима, који су осветљени електричним лампама, снабдевеним са волтиним луком.

III. Електрично осветљење даје белу светлост. Није нужно много указивати на ту корист електричног осветљења, нарочито у погледу бојаџиница, радионица, млинова и осталих фабрика, у којима се морају разликовати и сравњавати боје при ноћном раду. Позната је ствар, да свака друга светлост нагиње мање или више каквој боји, а да је често врло тешко распознати боје код лампине светлости. Те рђаве стране нема код електричног осветљења, пошто је та светлост најприближнија светлости дана тако, да нам све предмете преставља у оној природној боји, какву нам престаљa сунчана светлост.

На послетку ово осветљење даје врло добру светлост у салама за пријем, за игранке, за концерте, певања итд; те за то, све оно што се у таким приликама сматра као неопходно, да се да свежа боја лицу и улепша тоалета — непотребно је при електричном осветљењу, јер блага и јасна светлост, коју распростире овако осветлење, показује сваки предмет у природној боји.

IV. Електрицитет даје потпуно чисту светлост, која не производи никакав непријатан мирис, као што је напред већ казано С тога се електрично осветлење већ у опште радо употребљава у галеријама слика и скулптуре, као и по радњама рубља и белих материја у опште. Корисно се употребљава дакле у локалима у којима су изложени бели предмети, које би гас или друга средства за осветљење гаравио и кварио. Додајмо да се та светлост исто тако корисно — употребљава и за осветљење подземних ходника — лагума. Кад су осветљени електричним осветлењем, ходници изгледају као посред јасног дана.

V. Нарочито при ноћним радовима од већег размера, који теку под ведрим небом, електрично осветлење се особито истиче. Тако, стратегија је одавно овај начин осветљења пригрлила са успехом при извршењу великих радова око насипања, служећи се у ноћи светлошћу електричних лампи; а у јавном животу грађевинарство и пољопривреда први су прихватики ову нову светлост. Она осветљава као дан пространа радилишта, где се ради под отвореним небом, као н. пр. вршење жита и. т. п. који ће се радови све то више и у будуће радити ноћу, при електричној светлости. Управљање са динамо-електричном машином врши се независно од машине млатилице и непосредно са мотором, без употребе другог чекрка.

Што се тиче коштања израде овог електричног осветлења, то се због незнатности моторске снаге која је нужна при изради, трошкови рачунају на 15 пара, на сат и на један пламен, што чини толико колико коштају угљене писаљке, које изгоре у лампама.

VI. Једна од највећих користи електричног осветљења, то је потпуна лична безбедност, јер је код електр. осветлења свака могућност експлозије искључена, пошто исто осветљење не развија никакве експлозивне гасове. Исто тако нема опасности за пожар, јер електричном пламену није нужан ваздушни кисеоник, те се може затворити херметички, што потпуно чини немогућом сваку експлозију и сваки пожар. Ова је, дакле, корист електричних лампи од највећег значаја за мајдане и млинове, јер осветљење, које нема ништа заједничког са економним ваздухом, чини *à priori* немогућим сваки случај који би могао произвести експлозију подземних гасова и т д. **Д.**

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Седница. У четвртак, 23. о. м. Одбор општински држао је нарочиту седницу ради специјалног претреса нових правила о слободноме клању и продаји меса у Београду и атару општинском.

Донесена је одлука да се и такса на говеђе месо наплаћује по тежини заклатог грла а не од грла на живо, па је с тога решење о количини таксе одложено за другу седницу, докле Суд општински не измени предлог за таксу по тежини.

За телећину, јагњетину и свињетину прописана је такса.

Саопштићемо је у идућем броју, у коме ћемо публиковати усвојена правила о слободном клању.

—

Ради знања. Поводом погрешне вести коју је донео један београдски лист, многи нас грађани питају: је ли истина да ће општина радити прво и само школе па тек доцније водовод?

Нама долазе чудна ова питања. Објављеним одлукама, као и штампаним извештајима комисијским дата је прилика свакоме да се обавести и о реду извршивања великих реформа.

И реконструкција данашњег и радови на грађењу новог водовода отпочети су већ у велико. О канализацији смо јавили у претпрошлом броју, а стечај о изради планова за подизање школских зграда публиковали смо пре толико времена.

Вест да ће се прво и само школе градити, измишљена је тендецијозно.

—

Бирачке карте. До 25 тек. мес. узели су бирачке карте:

У одељку	врачарском	207.	грађана
„ „	дорћолском	290.	„
„ „	варошком	211.	„
„ „	палилулск	184.	„
„ „	савамалск.	181.	„
„ „	теразиском	176.	„
	Свега	1249.	грађана.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Галац. Општина галачка у последње време живо ради на томе, да се у најкраћем року изведу многа уређења, која ће вароши дати праву и особиту лепоту, и учинити, да међу уређеним и знатним градовима Галац заузме оно место, које му припада по величини, важности положаја и трговинском значају његовом. Наградиће се и кратка пруга између Брајиле и Галца, пошто је данашња због теренских тешкоћа и сувише дуга. Нарочито паробродско друштво добиће повластицу за вожњу између Галца и Брајиле. У средини самог града подигнут је већ прекрасан парк, по најлепшем обрасцу западних градова, у коме се по све дневно скупља мноштво света а сваког дана од 5—7 концертује војна музика. Сем ове „народне баште“ у скоро ће се отворити и парк са великим алејама за пешаке, кола и јахаче. — По пропорцијама истина мањим, али и Галац ће у скоро имати своју „bois de Boulogne“. У средини овог великог парка направиће језеро, са водопадима и водоскоцима, које ће зими служити и за тоцињање. Усвојено је електрично осветлење. — Опште одобравање што је електрично осветлење претпостављено ваздушном гасу иде дотле, да се у штампи већ бележи како ће електрично осветљење бити челенка осталим уређењима.

Још један дакле више од градова на балканском тропољу, који не оклева да заведе све што је могуће, само да се створе повољнији услови, што више угодности за живот!

*

Софија. „Revue d' Orient“ редовно прати општинске послове у Софији и бележи све што општина тамо ради. По најновијим његовим вестима, позајмљених 10,000.000 динара утрошиће општина врло брзо да би се само што брже посвршавали пројектовани послови. Сем регулације старих и отварања нових улица, живо се ради на изменама цеви и дограђивању водовода и на што скоријем извршењу електричног осветљења. У току ове године порушено је 453 старих кућа а у новом кварту сграђено нових 450 сем 203 камених зграда у средини вароши.

Од направљеног зајма утрошено је до сада преко 4,500.000 динара, и то: 1,500.000 на путове; 400000 дин. за водовод, 350000 за један камени мост; 2,400.000 на експропријацију.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Новинарско удружење. У Букереште су новинари саставили друштво, које по статутима има три врсте чланова. У првој су сви новинари и коректори који живе у Букуреште, и то су „активни чланови“. У другој врсти су: „чланови дописници“ — новинари који живе у унутрашњости или на страни. У трећу врсту спадају „почасни чланови“ — власници листова, књижари и у опште списатељи. Циљ је друштва оснивање једног фонда за узајмно помагање, и другог, за потпору породица умрлих чланова. Управа је састављена из 9 чланова, од којих је један благајник (полаже и кауцију), један главни тајник и један библиотекар. Друштво је добило одобрење да приреди једну лутрију у корист свога фонда.

Овако исто друштво основано је 1882. у Будимпешти и његов фонд данас већ износи 300.000 динара. Оно је ових дана отворило нову дворану у дому који је себи за друштвене цели сградило.

*

Веза часовника. У Гетингу пали су на једну оригиналну али и врло корисну мисао — изналазе начин да се помоћу великог главног часовника доведу у везу све часовнике у вароши, те да се сви из реда навијају и раде по томе главном, регулатору. На звездарници поставиће се један велики часовник, којим ће управљати особље звездарнице.

Од тога великог часовника спровешће се мрежа жица по целој вароши и ставити у везу најпре часовници универзитета и јавних зграда, а доцније и часовници који се налазе по њошковима улица за општу, јавну потребу. Допустиће се и приватним лицима да своје кућевне луварске часовнике вежу са регулатором.

На овај начин сви ће часовници у Гетингу на секунде показивати тачно и исто време, те тако разлике у времену и часовницима тамо неће бити.

*

Средство за брисање. Врата, прозори и намештај, премазан масном бојом, чисте се доста тешко а често се и кваре употребом шкодљивих средстава. За ту циљ врло је добро употребити — за прање — раствор пиндадора у хладној води и то на један део пиндадора, 20 делова воде. Има и други, у неколико заметнији али и бољи начин. Искува се пола килограма мекиња у 5 литара воде и дода се течности 50 грама сапуна за прање. Кључали раствор процеди се кроз платно и остави да се охлади, па се после тиме перу прозори, врата, кућна дрвенарија итд. Кад се овако опере дотични предмет, треба га пређи меком кожом. За прање полираног намештаја не треба у раствор трица метати сапун, али такав намештај треба брисати сунђером наквашеним у реченом раствору а за тим га истрти сувом кожом.

*

Земља и становништво. — Из најновијих статистичких података ухваћена је сразмера земље према броју становника у различитим државама у свету. По том рачуну пада данас на једну душу оволико земље:

У Белгији 0,50 хектара, у Енглеској (без насеобина) 0,80, у Италији 0,90, у Холандији (без насеобина) 1,15, у Француској (без насеобина) 1,40, у Аустро-Угарској (с Босном и Херцеговином) 1,60, у Португалији (без насобина) 1,90, у Румунији 2,43, у Србији 2 50. у Кини 2,80, у Бугарској с Румелијом 3,30

у Грчкој 3,40, у Црној Гори 3,60, у Шпанији 3,70, у Турској (европској) 3,70, у Данској с острвима 10,70, у Русији (европској и азијској) 22,40, у Америчким Државама 18,20 хектара.

Од укупне земље на свему свету пада на једну душу 9,20 хектара. Од укупне земље пада на једну душу: у Европи 2,90 хектара, у Азији 5,80, у Африци 14,90, у Америци 33,80, у Аустралији 190.30, а у поларним крајевима 5461,40 хектара

КЊИЖЕВНОСТ

Штампана је и може се добити нова књига

КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

у

СВЕТЛОСТИ ДАНАШЊЕ НАУКЕ

Написао Др. Мих. Весић. Београд Крал.-српска држ. штампарија, 1890. Цена 3 дин.

*

Нашој научно-правној књижевности дело ово може бити само драгоцени приложак; а питање које оно обухвата, од општег је значаја у модерном друштву, С тога, и што је богата грађа разрађена врло удесно, налазимо да је ова књига не само потребна онима, који се баве правном науком, него заслужује да се топло препоручи и сваком другом образованом читаоцу.

*

НАСТАВНИК, лист професорског удружења. Свеска за Јул-Август, садржи: 1). Један начин поделе угла или лука на три једнака дела, од Св. Обрадовића; 2). Од Кладова до Костоца од П. С. Павловића; 3). Питање о Ћирилу и Методију у словенској филологији од В. Јагића, превео Х. Лилер; 4). Књижевни језик од П. П. Ђорђевића; 5). Школска реформа; 6). Школско кретање; 7) Просветни записи; 8). Библиографија.

*

ХИГИЈЕНА или **НАУКА о ЗДРАВЉУ** за народне учитеље написао Др. Милан Јовановић проф. Цена 2 дин.

*

МАКЕДОНСКИ СЛОВЕНИ (отворено писмо редакцији „Руско-славјанскога календара за 1890. год.“), написао Јовин Драгашевић. Цена 50 пар. дин.

*

ШКОЛИЦА за грађанска права и дужности, удесио М. Ђ. Милићевић. Цена 1 дин.

Разне општинске лицитације

Општина београдска издаваће путем јавне лицитације следећа своја непокретна добра, набавке и разна права и то

28. августа

Чишћење нужаца, — у рачуноводству.

3. септембра

Набавка хране за коње чете пожарне — у рачуноводству.

6. септембра

Ков коња чете пожарне — у згради пожарне команде

10. септембра

Набавка дрва за огрев — у рачуноводству

22. септембра

Аренда акциза механског — пред Пандиловом кафаном.

12. септембра

Набавка гаса за осветљење вароши, — у рачуноводству.

XXI. НАРЕДБА

Општинскоме Суду спада у дужност, да се стара за безбедност и угодност пролаза у вароши, и за то се на основу §. 326. кривичног закона

Наређује:

да без разлике сви сопственици имања у „Обреновој“ и „Балканској“, улици који нове тротоаре по одређеној ширини и нивелацији саградили нису, сада то учине, а тога ради од општинског подинжињера добиће нивелету, која је коначно утврђена од госп. министра грађевина и госп. мин. унутр. дела.

Они пак сопственици, испред чијих се имања и данас налази тротоар од цигаља или ломљеног камена, и који нису до сада набавили прописни материјал заново тротоаре, имају најбавити плоче од топчидерског камена или таквог који је по каквоћи и чврстоћи топчидерском раван или бољи, и да саграде нов тротоар, као што је напред речено, у прописној ширини и по утврђеној нивелети, коју ће и њима дати општински инжињер. — Општински инжињер даваће обавештења свакоме, за који је камен констатовано, да је по каквоћи топчидерскоме раван.

За грађење ових тротоара прописано је:

а). Да се земљиште претходно има јако набити.

б). Да се камење полаже на слој дунавског песка од 10 сантиметра.

в). Да фуге буду 5 милиметра широке, и да се заливају са цемент-малтером тек пошто се претходно очисте.

г). Да се за ивицу употреби камење дужине најмање 0·50 м., висине 0·35 м. а горње ширине 0·20 м.

д). Да плоче за тротоар у „Обреновој“ улицу не буду нигде тање од 0·10 м., а површина плоче нити сувише дугачка ни мања од 0·20 квадр. метара.

Да плоче за тротоар, за „Балканску“ улицу, која је стрма, не буду тање од 0·12 м., а морају имати у ширини 0·15 до 0·20 м., а дужини од 0·18—0·30 мет

Где се при грађењу тротоара, услед промене нивелете, буде показала потреба, да се при улазу наместе степени, ови се не смеју постављати с поља, на тротоару, сем једног степена, и то ако се дуж целе зграде постави.

Становници имања у „Обреновој“ и „Балканској“ улици дужни су по овој наредби направити тротоаре испред својих имања, најдаље до 15. Октобра, јер ће нарочитој казни бити подвргнути сваки без разлике, ко год се наредби не буде одазвао

Од стране Суда општине вар. Београда, 14. Августа 1890. ГБр. 897 и 913.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 16. до 24. Августа закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	1/10 кгр. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	4690	Сламе . . .	2·50
	Брашна кукуруз.	—·—	138	Коре брезове.	5·50
904 291	Пшенице . .	11·50		Кајмака . .	—·—
233	Кукуруза . .	9·—		Орахових трупаца	—·—
27.228	Ражи . . .	8·70	1265	Сира . . .	50·—
37	Сочива. .	20·—			
78 17[illegible]	Јечма нова .	8·15	16	Масти . .	117
171.713	Овса . . .	10·—		Вуне пране .	—·—
	Кукуруз нови	—·—		Трупаца орахових	—·—
1799	Пасуља .	23·50		Вуне неиране	—·—
3130	Кромпира нова	5·50	26.766	Свиња дебелих	73·—
	Арнаутика . .	—·—		Угљена камена	—·—
7090	Црна лука .	4·80			
	Бела лука. .	—·—	75.480	Креча . . .	3·—
1504	Крушака . .	10·—	13.183	Вина црна .	23·—
6023	Грожђа . .	27·—		Комове меке .	—·—
1092	Јабука. . .	9·—	2283	Ракије шљ. меке	35·—
	Зелени разне	—·—	10.000	Цемента . . .	·—
4592	Шљива сирових	9·—	13.200	Кожа сирових	—·—
5.298	Воде киселе.	—·—	10.000	Камена проста	—·—
18.420	Сена . . .	4·50	319	Кудеље у повес.	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 37. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 2. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ВОЉНИ ПОЗИВИ

I.

(ЗА КОЊИЧКЕ ТРУПЕ

Решењем Господина Министра војног од 7. тек. мес. ФЂБр. 388 и 5344. и претписа команданта дунавске дивизијске области од 8. и 15. тек. мес. Бр. 379 и 403. позивају се на **десето-дневно вежбање**:

I. Резервисти коњичке бригаде сталног кадра и то:

а), *За штабове коњичких пукова*: комесари и комора за воду.

б), *Из ескадрона*: све старешине, комесари, значари, редови војници и подкивачи.

Како резервисти, тако и комора, имају се *неизоставно* на дан 18. Септембра тек. године у 6 сати пре подне скупити у доњем граду где ће се преглед — смотра — над коњима, прибором, као и прозив извршити, а идућег дана у Ђуприју упутити.

Коњаници имају предстати са прописним јахаћим коњима и прибором, а коморџије са комором и осталом спремом. Никакови изговори неће се примити, но ће сваки за изостанак кажњен бити.

Резервисти, као и коморџије, понеће трошка за одлазак и повратак како за себе тако и за стоку.

II. Дивизијска коњица редовне војске и коњица оба ескадрона првог позива народне војске.

а). Дивизијска коњица редовне војске вежбаће се од 25. Септембра до 5. Октомбра тек. год. — а коњица пак I. позива народне војске од 6. па закључно до 16 Октобра тек. год.

Обвезници дивизијске коњице имају *неизоставно* бити на конак 24. Септембра тек. год. у Београду, а коњица I. позива народне војске од 5. Октомбра тек. год. у Београду. За обоје зборно место „*Западни Врачар*“

На ову вежбу имају доћи коњаници оба позива горња са припадајућим персоналом, резервним официрима, старешинама и комором, у потпуној ратној спреми.

Са дивизијском коњицом редовне војске, имају доћи 24. Септембра на конак у Београду и сви обвезници допунског ескадрона редовне војске, са својом комором.

Од овог позива нико (сем болесних) изостати несме, нити ће се икакови изговор примати, но ће сваки за свој неоправдани изостанак најстрожије бити кажњен.

Од Управе варошки Београда 24. Августа 1890. год. Бр. 11.695 и 11 696. у Београду.

II.

(ЗА ЂАКЕ КОЈИ СУ ПОЛОЖИЛИ ИСПИТ ЗА ПОТПОРУЧИКЕ)

Сходно претпису команданта дунавске дивизијске области од 26. Августа тек. год. Бр. 5.376. имају доћи на овогодишњу вежбу, а у већ одређено време, они ђаци, који су положили испит за чинове резервних потпоручика, и то: како пешадијски, тако и артиљеријски и коњички *редовне војске*.

Исто тако имају доћи на вежбу и сви курзисти, који су слушали курс официрски, па још у овај произведени нису, а обвезници су редовне војске, па ма у којем чину војске били.

Из канцеларије седме пуковске окружне команде 28. Августа 1890. год. Бр. 5889.

III

(За обвезнике који дају коње и комору).

По решењу г. Министра војеног од 6. тек. мес. ФЂБр. 393 и предпису команданта дунавске дивизијске области од 15. тек. мес. Бр. 401. позивају се:

1. Сви обвезници, који дају јахаће, теглеће и товарне коње и комору за редовну војску брдског артиљеријског пука и допунску брдску батерију истога пука.

2. Сви обвезници, који дају јахаће, теглеће и товарне коње и комору за редовну војску дунавског артиљеријског пука, и допунску пољску батерију истога пука, тако, да они први дођу и доведу своју стоку 22. Септембра тек. год. изјутра рано у горњи град, да се стока прегледа и оцени, да ли је способна за намењену цељ, и за тим стоку преда одређеним коњоводцима, који ће стоку сутра дан 23. Септембра водити и предати је команданту брдског артиљеријског пука у Крагујевац.

Ови други, да дођу 24. Септембра изјутра такође у горњи град, да се и њихова стока на исти начин прегледа, оцени и за тим упути команданту дунавског артиљеријског пука овде у Београду.

Сопственици уписане стоке дужни су лично привести своју стоку ово-окружној команди и то: јахаће коње са прописним прибором и товарне са самаром. Исто тако, сопственици стоке дужни су снабдети коњоводце, који њихову стоку воде с нужним трошком од Београда до Крагујевца и обратно.

Из канцеларије седме пуковске окружне команде, 30 Августа 1890 год. Бр. 5933.

Рад општинског одбора.

XLIV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

23. Августа 1890.

Били: Заст. предс. Члан Св. Карапешић; Чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, Ђ. Николић, А. Ј. Одавић, Љубомир Јовановић, Коста Б. Михајловић, В. Николић, Ф. Васиљевић, Г. Бркић, Р. Пуљевић, Ј. Петковић, С. Д. Милићевић, М. Цветковић, М. Јовановић, К. П. Михајловић, И. Цветановић, М. Велизарић, С. Азријел, Др. М. Т. Леко, Л. Дашковић и М. Р. Марковић.

I.

Најпре је прочитан и примљен записник одлука из седнице 17. тек. месеца без измена.

II.

Председништво саноминье да је у прошлој седници дало обећање да ће првог састанка одговорити на интерпелацију одборника г. Гавре Бркића о томе на каквоме је основу Суд општински повећао таксу на свиње. Тога ради износи одлуку седнице општинскога Суда, која гласи:

«Законом од 19. Априла ове год. наређено је да се и наплаћивање таксе за месо има вршити онако, како је прописано за клање говеда и остале стоке.

«Према томе, и почем је одбор општински одобреном позицијом (бр. 63) у овогодишњем буџету начелно усвојио да се такса на свињско месо повећа од 1. Јула тек. год. то Суд општине вар. Београда **решава**: да се од 1. Августа, па докле се у Одбору општинском не одобрс нова правила о слободноме клању наплаћује:

а), по 10 дин. за брава тежег од 25 килограма; и

б), по 2,50 дин. за свињче тешко до 25 килограма.«

По саслушању овога акта и личног реферата председништва, Одбор је закључио: да се пређе на дневни ред, налазећи да Суд није учинио никакову неправилност нити незаконитост, већ и само по томе, што је решењем својим Суд таксу одредио да важи до дана, докле Одбор не пропише правила о слободноме клању, у која има ући и тачка о новој такси за све врсте меса.

III.

Председништво саопштава да је на дневноме реду специјални претрес правила о слободноме клању и продаји меса, која су прошле седнице усвојена начелно.

По саслушању прве тачке, решено: да се иза реченице: »решења од 22. Фебруара 1869. (Збор. XXII стр. 14.)« дода: „закона од 19. Априла тек. год.« па тако да се усвоји цела прва тачка.

За овим је прочитана друга тачка правила, и одлучено: да се такса на говеђе месо од сада наплаћује по тежини, мереньем, према чему је решење о такси за то месо одложено за другу седницу с препоруком Суду да поднесе предлог колика треба да је такса кад се по тежини буде наплаћивала

Даље су у истој тачци усвојене ове таксе: за 1 овна, јарца, овцу или козу 2 динара; за 1 јагње, од кад почиње клање до великог петка 1·50; а од великог петка док траје 1 динар; за једно прасе до 10 килогр. 1 дин.; а од 10—20 килогр. 2 дин.; од 20 на више од киле 0,10 дин.; за једног јелена, кошуту, срну, срндаћа и дивље свињче, које се по дућанима продаје 0·50 дин.

IV.

Поводом примедбе одборника г. Мате Јовановића да се макадам у «Књаз-Милошевој« улици не израђује као што треба, председништво је изјавило, да ће учинити потребан корак.

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

(НАСТАВАК)

Раденици су већином стални, са дневницом од 3 до 3·80 динара. Надзорници имају годишњу плату од 2.700 до 3.400 динара. Осим тога и радници и надзорници добијају од општине одело за рад.

Бремен плаћа годишње предузимачу 81.250 динара, који је дужан за ту суму не само улице да чисти већ и ђубре из кућа и са улица да извози и да сваки 8 дана чисти и уклања ђубре из олука и одушака, у које се кишница са улице сливи.

Извожење ђубрета бива ноћу од 10 до 5 сат., и становништво је дужно ђубре у судовима пред кућом изнети. Исто тако је исти предузимач дужан за време поледице, улице, општинске тротоаре око чесама и прелазе преко улица, да посипље песком. Лети пак дужан је улице да полива и тога ради принуђен је да има најмање 14 кола за поливање улице, заједно са потребном запрегом и људима.

На послетку у дужност предузимача спада да јавне улице у чистом стању држи, и да их дезинфицира, као и да у случају потребе и изванредна чишћења улице врши без икакве накнаде.

У *Бреслави* је општина сама организовала нарочити персонал за чишћење улица, које врши у режији.

Тога ради издржава општина шталу од 98 коња, од којих су 27 у ватрогасној служби.

Просечно издржаване једнов коња кошта дневно 1·64 динара.

Персонал се састоји из:

1 Инспектора,

1 Контролора

5 Надзорника, са годишњом платом од 1275 до 1425 динара.

15 старијих радника са дневницом лети од 2·20 дин. зими од 2 динара.

Обични радници добијају дневно 1·85 лети, а зими 1·75 динара.

Раденици у каналима добијају додатак од 25 пара; а они, који канале испирају, имају дневницу од 2·80 до 3·20 динара. Даље има 79 радника што чисте улице, са недељном платом од 12·5 до 13 динара и на име квартирине 1·50 динара.

Главни надзор врши директор ватрогасаца.

Просечно дневно раде на чишћењу по 186 радника а у Новембру 1882. године износио је једног дана број радника 826. — Укупан трошак годишњи износи преко 300.000 динара.

Касел троши годишње на чишћење улица до 27.000 динара и тога ради сем потребних кола има редовно 26 до 28 радника.

У *Дрезди* општина чисти само 28 хектара површине улице, и за ту површину има 4 надзорника. 27 радника, 2 машине за чишћење и троја кола са по два коња. Укупно годишње троши 57.500 динара.

Диселдорф троши годишње на чишћење 36.250 дин.

Франкфурт троши годишње до 213.000 динара за чишћење и тога ради плаћа 7 надзорника, са платом од 1250 до 1500 динара и издржава шталу са 80 коња.

Хамбург плаћа предузимачу годишње 200.000 динара за чишћење.

Хановер издаје редовно на чишћење до 160.000 динара годишње, а сем тога је за извожење снега до 25.000 динара увек у буџету предвиђено.

Главни надзорник има плату 1500 до 2250 динара; 3 остала надзорника по 1125 до 1500 динара годишње.

У *Хајделбергу* плаћа свака кућа по 1 до 1·25 дин. месечно за извожење ђубрета са улице и из куће. За чишћење пијаца, као и макадамисаних улица, издаје општина годишње до 40.000 динара.

У *Карлсруху* плаћа општина за извожење ђубрета са улице и из кућа 16.250 дин., а сем тога још 25.000 за чишћење и извожење ђубрета са *оних улица које општина* чисти.

Келн плаћа годишње за чишћење улица и извожење ђубрете и из кућа и са улица 115.000 динара.

Лајпциг издаје годишње до 212.500 динара и то према буџету за 1883-4 годину, на воду за поливање 32.500 дин., на воду за испирање канала 3.100 дин., на воду за испирање писоара 3.000 дин., на посипање песка зими 6.250 дин., за извожење ђубрета 55.000 дин.' за чишћење 111.500 дин.

У *Мајнцу* за редовно чишћење свију улица издаје општина годишње у 34.000 дина, сем тога за поливање улица 15.000 и за чишћење снега 20.000 дин.

У *Минхену* за изношење ђубрета из калдрмисаних улица плаћа општина годишње де 11.000 динара. Трош-

ков око чишћења и извожења ђубрета са макадамисаних улица нису наведени.

У *Нирнбергу* за 60,7 хектара површине улица, које општина чисти, троши општина годишње до 32.200 дин.

Штрасбург издаје годишње 175.000 динара за чишћење свију улица. Потребни коњи се узимају од предузимача и плаћа се дневно за једног коња 6.60 динара.

Штутгарт плаћа предузимачу годишње 101.500 динара, који је дужан извозити не само ђубре са улица већ и из кућа, као и да извози снег и лед из улица које нису каналисане и да части тротоаре пред државним зградама. Тога ради предузимач издржава 22 кола са по два коња и до 20 кола за чишћење улица.

У *Вирцбургу*, за обдржавање 177 улица са 34 хектара површине, троше годишње до 35.000 динара.

(Наставиће се)

Рад регулационе комисије.

IX. Састанак — 17. Априла.

Присутни: г. г. Андоновић, Миленковић, Маринковић и Стефановић.

1). Ново-добивена парцела између продужене Поштанске улице, Два бела голуба и Тимочке улице, а у правцу и упоредо са поштанском улицом, да се подели једном улицом од 7,50 м. задржавајући главни правац дужег ћор-сокака, који од палилулске пијаце ка Два бела голуба полази, а управо на тај правац; полазећи из Тимочке улице а иза нове куће Младена Николића, да се отвори улица са шириком од 12 м. и да се продужи до ново продужене поштанске улице. Други ћор-сокак да се затвори. Ове су улице пројектоване са обзиром тим, да се не сече ни једна зграда од тврдог материјала.

2). Марвени трг да се измести на тркалиште, а та парцела подели у четири дела, као што је зеленом бојом уцртано.

3). Парцела између Косовске, Поштанске, Два бела голуба и Кондине улице, да се просецањем двеју нових улица подели на четири парцеле, да се секу управно и да имају ширину од 12 метара.

4). Ново просечена улица у горњој парцели која иде упоредо са улицом Два бела голуба, да се продужи док не пресече и парцелу између Поштанске и Тимочке, задржавајући ширину од 12 м.

5). Ново просечена улица у горњој парцели која је управна на правац Два бела голуба, да се у истом правцу продужи преко Хиландарске улице и Болничке до у Милетину са ширином од 12 м.

6). Ново добивене парцеле између продужене Поштанске, Хиландарске и улице Два бела голуба, да се поделе на две мање парцеле, просецањем нове улице, која спаја продужену Поштанску са Хиландарском улицом и да има ширину од 12 метара.

X. Састанак — 18. Априла.

Присутни: г. г. Андрић, Стефановић, Смедеревац, Цветковић и Маринковић.

1). Милетина, Болничка, Вишњичка и попречна која спаја Вишњичку и Милетину улицу да остану по пројекту.

2). Цетињска по пројекту, исто тако и Зетска.

3). Скадарска улица да се задржи по пројекту, али само онај део, који улази у Кастријотову улицу; напротив онај део, који води ка Пашини да се затвори.

4). Парцела између Цетињске, Зетске, Кастријотове и Скадарске улице, да се подели на две парцеле једном улицом, која пада у продужење Милетине улице и води ка позоришту, са ширином од 12 метара.

5). Симина улица да се просече преко Гдумачке и даље до Скадарске улице, у истом правцу и са истом ширином од 15 метара.

6). Да се Јевремова улица задржи по пројекту и продужи преко Скадарске у Цетињску улицу.

7). Да се површина у коју улази: Болничка, Вишњичка, Цетињска, Видинска и Скадарска заједно са Доњо-Јовановом, регулише по зеленој линији, задржавајући пројектоване фронтове Доњо-Јованове и Скадарске, на томе месту по пројекту.

8). Доњо-Јованова улица, 9). Горњо-Јованова, 10). Јевремова, 11). Симина, 12). Југовићева, 13). Гдумачка, 14). Доситијева, 15). Добрачина, 16). Војничка, да остану по пројекту.

17). Видинска улица, да се регулише по пројекту, који је одобрен од г. Министра Грађевина 28. Јуна 1888. год. са малом изменом, а на другој страни да се на продужењу Доситијеве улице рогљеви сасеку паралелно наспрамним рогљевима. У продужењу Скадарске улице да се тачке где удара нови фронт Видинске улице, вежу са рогљем Вишњичке улице.

XI. Састанак — 20. Априла

Присутни г. г. Андоновић, Маринковић, Стефановић.

1). Љубичина улица да остане по пројекту, али с тим, да се преко Душанове улице продужи ка Дунаву, задржавајући исти правац Љубичине улице.

2). Војничка улица да се задржи по пројекту и продужи до Дунава у истом правцу.

3). Јакшићева улица, која везује Горњо-Јованову и Душанову, и њој паралелно пројектована у истој парцели, која је ограничена Горњо-Јовановом, Војничком, Душановом и Которском улицом, да се не изведе, а место тога, да се Бркина улица продужи у Душанову. Комисија је мишљења да се Бркином улицом и скоком а и рационалније одговара саобраћају.

4). Ибарска улица да се задржи по пројекту у горњем делу све до Доњо-Јованове, а одатле у поступном прелазу да се продужи до Поречке, а од Поречке да се задржи по пројекту.

(Наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Треба достављати Грађани из појединих крајева и улица жале се да повлашћеници за извожњу ђубрета по кад-кад не износе ђубре из свију домова уредно, него поједине куће прескачу и остављају да нечистоћа дуже лежи.

Општинска управа појачала је наредбе, и преко одељака судских вршиће се од сада још строжији надзор, али ипак сваку поједину неуредност тешко ће бити одмах констатовати. С тога треба и сами становници да учине доставу општинскоме Суду или Одељку свога краја чим се неуредност догоди, јер се повлашћеник у таквоме случају одмах и новчано кажњава.

*

Предузето. После одборске одлуке о откопавању и грађењу нове калдрме у „Балканској“ улици, општинскоме Суду поднесене су две молбе од становника те улице: *једна*, да се откопавање и калдрмисање одложи за на пролеће, а *друга* да се сада одмах изврши, као што је и решено.

Одбор општински ценио је обе молбе, па је нашао, да се одлагање не може допустити не само с тога, што је већ донесена дефинитивна одлука, којом је лицитација усвојена и посао предузимачу наређен, него из разлога, што је у „балканској“ улици јак саобраћај, а калдрма таква, да ју час пре ваља новом заменити.

Посао је отпочет 27. пр. мес. а сав рад у тој улици свршиће се до 15. Октобра тек. год.

*

За прекупце. Суд општински уважио је молбе, које су му поднесене од стране еснафа пиљарског и решио да се од сада допусти на пијацама дневних намирница прекупљивање од 8 часова изјутра. Решење ово важи од данас. Према томе ће се и застава у 8 час. спуштати.

*

Бирачки спискови. Председништво општине наредило је да се отштампају азбучни спискови свих грађана који имају право гласа за избор нар. посланика, и по том да се растуре бирачима.

Још једном чинимо пажљивим грађане београдске да се до 8. ов. мес. могу допуњавати спискови, према чему до тога дана сваки бирач треба да узме своју карту.

*

Седница. Одбор општински држаће редовну седницу сутра у 6 час. по подне. На дневноме су реду предмети који нису свршени у последњој седници, и извештај комисије: из каквих извора да се накнади сума предвиђена буџетом од таксе на свињско месо, — према одлуци о обустави наплаћивања те таксе.

Разне општинске лицитације

Општина београдска изнаваће путем јавне лицитације следећа своја непокретна добра, набавке и разна права и то

3. септембра

Набавка хране за коње чете пожарне — у рачуноводству

6. септембра

Ков коња чете пожарне — у згради пожарне команде

10. септембра

Набавка дрва за огрев — у рачуноводству

22. септембра

Аренда акциса механског — пред Пандиловом кафаном.

Грађевинске лицнтације

На дан 3. Септембра тек. год држаће се у грађевинском оделењу Суда општине вароши Београда следеће усмене лицитације и то:

I.

Од 9—12 час. пре подне за грађење калдрме преко велике пијаце, од „Ноћајске“ до „Војничке“ улице, поред глав. полиције.

Кауција 850 динара.

II.

Од 9—12 час. пре подне за грађење калдрме у „Доњој Јованској“ улици, између „Војничке“ и „Љубичине“ улице.

Кауција 800 динара.

III.

Од 3—6 час. после подне за грађење калдрме у делу „Писарске“ улице, између „Крагујевачке“ и „Споменичке“ улице.

Кауција 200 динара.

IV.

Од 3—6 час. после подне, за грађење калдрме на „Булевару“ између „Глумачке“ и „Скадарске“ улице.

Кауција 550 динара.

V.

Од 3—6 час. после подне, за откопавање земље до нове нивелете, на „Булевару“, између „Глумачке“ и „Скадарске“ улице.

Кауција 100 динара.

Све кауције полажу се у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предмери, предрачуни и планови ситуациони и попречних профила, могу се видити у грађевинском оделењу, сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

VI.

На дан 13. Септембра тек. год. Изнаваће се под закуп 7 дућана у „Фишекџијској“ улици, под бр. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10 почем прва лицитација није одобрена.

VII.

На дан 4. Септембра тек. год. од 3 6 сати после подне за оправку канала на саставцима „Видинске“, „Скадарске“ и „Цетињске“ улице.

Кауција 69 динара.

Од стране Суда општине вар. Београда, ГБр. 2127. 30. Августа 1890. год. у Београду.

Огласи водоводне комисије

I.

(Стечај за грађење два резервоара за нови водовод)

Пошто на одређени дан за подношење оферата за грађење два резервоара за реконструкцију постојећег водовода београдског, није поднесено довољно понуда, то управа водовода овим понова расписује лицитацију за грађење **два резервоара** сваки од по 100 кубних метара запремине, један за водовод булбудерски, други за водовод варошки. Оба резервоара градиће се са свим од бетона.

Позивају се сви они, који би били вољни, да се грађења резервоара приме, да **најдаље до 7. Септембра** тек. год. до 6 сах. у вече поднесу своје **писмене понуде**, било за оба уједно, или сваки за се, адресоване: „Господину председнику надзорне комисије за грађење водовода“. Писмо треба, да је затворено и запечаћено, а озго на куверти да стоји: **„Понуда за резервоаре“**. Свака понуда, да је снабдевена таксеним маркама прописаним за државне лицитације.

Планови, предрачун и услови могу се видети сваког дана почев од 30. ов. м. од 8—12 пре и 3—6 сах. по подне, у бироу за грађење водовода (крунска улица). Сваки понуђач, пре но што понуду преда, мора донети уверење, да је каси општине вароши Београда положио кауцију од **1600 (хиљаду и шест стотина) динара за оба, или 800 динара за један резервоар** у новцу или у српским државним папирима од вредности.

Београд, 30. Августа 1890. год.

Руководилац грађења водовода
О. СМРЕКЕР с. р.

II.

(СТЕЧАЈ ЗА ГРАЂЕЊЕ КУЋЕ И. ВОДОВОДА)

Пошто на одређени дан за подношење оферата за грађење једне **службене зграде код Белих вода** није поднесено довољно оферата, то управа водовода поново расписује лицитацију за грађење службене зграде под Белим вода испод Жаркова, и с тога се позивају сви они, који би били вољни, да се грађења ове зграде приме, да најдаље **до 7. Септембра** тек. год. до 6 сах. у вече, поднесу своје писмене понуде, адресоване: Господину председнику надзорне комисије за грађење водовода. Писмо треба, да је затворено и запечаћено, а озго на куверти да стоји: **„Понуда за службену зграду код Белих вода“.**

Планови, прорачун и услови могу се видети сваког дана почев од 30. т. м. од 8—12 пре и од 3—6 час. по подне у бироу за грађење водовода (Крунска улица, кућа пок. Томаније).

Сваки понуђач мора пре но што понуду преда донети уверење, да је каси општине вароши Београда положио кауцију **1000 (хиљаду) динара** у новцу или у српским државним папирима од вредности, а понуду снабдети таксеним маркама прописаним за државне лицитације.

Београд, 30. Августа 1890. год.

Руководилац грађења водовода
О. СМРЕКЕР с. р.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 24. до 30. Августа закључно пређено је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР		дин.
81	Брашна пшенич.	14·50	11290	Сламе	2 50
	Брашна кукуруз.	—·—	1944	Коре бр зове.	8·—
565 406	Пшенице . .	11·50	144	Длаке говеђе	14·—
37.622	Кукуруза .	13·50		Орахових трупаца	—·—
22.983	Ражи . .	9·—	2035	Сира . . .	55·—
	Сочива. .	—·—			
26 830	Јечма нова .	8·50	611	Масти . .	117
77.360	Овса . . .	10·40		Вуне пране .	—·—
191	Проса · ,	11·50		Трупаца орахових	—·—
3275	Пасуља .	24·50	3 405	Разне зелени	8·—
9574	Кромпира нова	5·50	60,264	Свиња дебелих	70·—
	Арпацика . .	—·—	5000	Угљена камена	—·—
19711	Црна лука .	5·—			
508	Бела лука. .	28 —	47.870	Креча . . .	3·—
1066	Крушака . .	12·—	32.371	Вина црна .	25·—
17.037	Грожђа . . .	25·—	71565	Дрвен разне .	—·—
966	Јабука. . .	10 —	6775	Ракије шљ. меке	35·—
13.373	Шљива сирових	10·—	30.000	Цемента . . .	·—
98.652	Шљива сувих	50·—	2.553	Кожа сирових	—·—
	Воде киселе.	—·—	31.000	Камена проста	—·—
118.280	Сена . . .	4 25	1572	Кудеље у повес.	65 —

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 33. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Уторак 4. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Другим ставом чл. 56. зак. о избору народних посланика, предвиђено је да се у Београду гласање има вршити на шест места, по кварговима.

Према томе и последњем ставу истога члана изборнога закона, Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће се на дан избора народних посланика, 14. овог месеца гласање вршити:

а) за **кварт варошки** — у основној муш. школи код саборне цркве („дубровачка“ улица);

б.) за **кварт теразијски** — у теразијској м. школи (улица „2 јаблана“);

в,) за **кварт дорћолски** — у основној муш. школи („душанова“ улица);

г.) за **кварт савамалски** — у основној мушкој школи („савска“ улица, преко пута кварта).

д.) за **кварт палилулски** — у основној мушкој школи („школска“ улица).

ђ.) за **кварт врачарски** — у основној мушкој школи („пријепољска“) улица, спрећу вој. болнице.

И овом приликом напомиње се грађанству да се до 8. ов. мес. могу чинити допуне бирачких спискова, а после тога дана бирачке ће се карте издавати само онима који су до 8. тек. мес. у азбучни списак уписани.

Из седнице Суда општине вар. Београда 3. Септембра 1890. год. АВр. 1319.

Рад регулационе комисије.

XII Састанак — 21. Априла.

Присутни: г. г. Андоновић, Миленковић, Маринковић и Стефановић.

1). Јеврејска, Давидова, Дунавска, Поречка и Македонска улица да остану по пројекту.

2). Доњо-градско поље да остане по пројекту, но да се засеца на попречним улицама исправе по зелено уцртаној линији,

3). Пећанска улица да се задржи по пројекту но да се продужи преко бивше ботаничке баште.

4). Улица II. да се задржи по пројекту, но да се продужи све до рејона.

5). Солунска по пројекту и продужи по зеленој линији до рејона, а тако исто и Рибарска улица да се продужи преко бивше ботаничке баште, а улица III. да остане по пројекту.

XIII. Састанак — 24. Априла.

Присутни: г. г. Андоновић, Стефановић и Маринковић.

1). Телеграфска улица у доњем делу свом ка Зеленом венцу идући; да се просече на ширину од 11. метара.

2). Космајска улица по пројекту.

3). Поцерска улица да се прошири између Госпоске и Космајске до на 12 метарм.

4). У Госпоској улици, полазећи од улице Поцерске, да се задржи леви фронт и продужи преко сокачета докле треба; њему паралелно да се регулише десни фронт, тако, да ширина улице буде 12 метара до пресека са црвеном линијом. Ова да се задржи на даље до краја њеног, а ширина и ту да буде 12 метара, т. ј. леви фронт да се измести колико буде потребно до пресека са црвеном линијом. Ова сад да се задржи до њеног краја, а десни фронт да се измести паралелно са њом 12 метара ширине до пресека са постојећим фронтом Грујићеве куће. Овај да се задржи и њему паралелно да се измести леви фронт, са ширином од 12 метара до пресека са правцем гостионе „Коња“ десни фронт паралелно до пресека са постојећим тако, да свуда буде ширина улице од 12 метара.

5). Поп Лукина улица, од Космајске пошав у горњем делу свом, да се регулише тако, да се десни фронт задржч по пројекту, а леви да се измести тако да први рогал падне у правац Јеленске улице. Ова тачка да се же са последњим преломом Госпотке улице. Доњи крај левог фронта да се задржи по црвеном, а прелом да се веже са рогљем на Топличном венцу и Јеленске улице па да то буде леви фронт.

Онај део Поп-Лукине улице, који пада између Јеленске и Сереске да се рашири до на 17 метара. А онај део између улаза Поп-Лукине у Јеренску да се регулише по зеленој линији.

6). Јаворска и Лимска да остану по пројекту.

7). Краљевић-Марка улица, да се, задржавајући у главноме постојеће стање у своме горњем делу, регулише по зеленим линијама.

8). Херцеговачка, Босанска и Мајданска по пројекту.

9). У регулацију савског пристаништа нисмо се упуштали из недостатака у пројекту а и због будућег кеја.

10). Доњо-богојављенска и савска улица да остану по пројекту, исто тако и њена два крака ка Сави.

11). Да се винарска пијаца према висини нивелете будућег кеја, веже једним друмом, пресецајући друм за доњи град, који би имао упоредо са горњим делом доње богојављенске улице и поред лагума за петролеум, и улазио у горњо-градско поље.

XIV. Састанак — 26. Априла

Присутни г, Смедеревац, Миленковић, Маринковић и Стефановић.

На данашњем састанку израдили смо генерални пројект за регулацију не регулисаног дела почев од улице зване: „Грацко поље“. низ Дунав до попречне Глумачке улице, као што је то у плану зеленобојном уцртано.

XV. Састанак — 2 Маја

Присутни г. г. Андоновић, Стефановић и Маринковић.

Уцртавали р детаљан план пројект из генералног плана.

XVI. Састанак — 3 Маја.

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић и Маринковић.

Уцртавали у детаљан план нову регулацију између Видинске, Вишњичке, рејона Дунава и продужење Војничке улице, тако да се све те улице, почев од Глумачке као основе, изведу под правим углом, те да парцеле буду што правилније

XVII Састанак — 4 Маја

Присутни г. г. Миленковић Стефановић и Маринковић.

Продужен рад у истом смислу као и прошлог састанка све поред рејона.

XVIII. Састанак — 5 Маја

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић, Стефановић и Маринковић.

1.) Обренова улица да се прошири на 30 метара као што је Кнез Милошева и то са стране Министарства војног.

2.) Надеждина улица да се затвори.

3.) Писарска са Београдском да се прошири на 30 метара. На тркалишту у продужењу Београдске улице, да се образује улица од 30 метара до у Светогорску. Светогорска улица на страни Ташмајданској да се проширн на 30 метара.

4.) Између садање „преке“ и „школске“ улице, а секући школску, да се просече улица са ширином од 30 метара и тако сиђе на палилулски трг. На палилулском тргу да се образује парцела и просече улица од 30 метара која би прошла у бодничку улицу.

5.) Бодничка улица да се прошири на 30 метара секући на страни бодинце, а такође и Видинска улица да се прошири на 30 метара све до пресека са Душановом улицом а Душанова да остане по пројекту.

XIX. Састанак — 7 Маја

Присутни г. г. Андоновић, Стежановић и Маринковић.

1.) Јеврејска улица да се регулише по целој уцртаној линији, а по достављеној изјави њених становника и прошири на 15. м.

2.) Да се светогорска улица у правцу ка рејону а поред тркалишта прошири на 30 метара.

3.) Од фишегијске улице, упоредо са продуженом београдском улицом а управно на фишегијску, отвори нова улица од 30 м. ширине и тиме образује парцела а да се даље одвоји засебна површина од 3 (три) и нешто више хектара за марвени трг.

4.) Дувањијска улица да се продужи преко тркалишта до у фишегијску улицу, но с тим да се на самом тркалишту прошира на 30 метара задржавањем уличних ширина од 30 метара свуда около парцеде,

XX. Састанак — 8 Маја

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић, Стефановић и Маринковић.

Преносили са генералног плана на детаље нову регулацију од тркалишта идући Енглезовцу.

XXI Састанак — 9 Маја

Присутни г. г. Андоновић, Миленковић, Стефановић и Маринковић

Извадачили зеленоу бојом уцртане нове регулације и измене.

XXII Састанак — 10 Маја

Присутни г. г. Андоновић Стефановић и Маринковић.

Извадачили зеленом бојом уцртане нове регулације и измене.

XXIII Састанак — 11 Маја

Присутни г.г. Миленковић, Стефановић и Маринковић.

На данашњем састанку чинили студије за везу улица са железничком станицом.

Прим. Писано председнику вар. Београда да се одреде друга два два лица на место г. г. Јефте Стефановића и Милана Маринковића, ае да се у велико свршени рад доврши потпуно.

XXIV. Састанак — 25. Јуна.

Присутни г. г. Милан Андоновић, Гргур Миленковић, Јосиф Шмит проф. реалке и Анта Алексић.

1.) Каменичка улица између Савамалске улице и „Венеције“ да се прошири на 20 метара по зеленој линији.

2.) Каменичка улица у горњем свом делу до Ломине улице да се прошири на 10 метара, међутим онај део Венеције између правца фасаде (северне), железничке станице да се парцелише и то тако да се од средине поменуте фасаде отвори нова улица од 24 метра ширине у предому код каменичке улице, а од каменичке улице да иде право ка малој пијаци.

3.) Европска улица да се прошири на 24 метра.

4.) Насип поред северне фасаде железничке станице да продужи до Саве са ширином од 40 метара.

5.) Она већа парцела да се употреби за пијацу.

6.) Да се Кожарска улица прошири на 12 метара по зеленој у извученој линији.

XXV. Састанак — 26. Јуна.

Присутни г. г. Анта Алексић, Јосиф Шмит и Гргур Миленковић.

На овом састанку читани су протоколи седница ове комисије од почетка до закључне седнице.

Примедбе о овом донеће се по извршеном прегледу свију протокола дашних седница.

XXVI. Састанак — 27. Јуна.

Присутни г. г. Анта Алексић, Гргур Миленковић и Јосиф Шмит.

На овом састанку довршено је читање протокола ранијих састанака. Примедба о овоме донеће у идућој седници.

3. Јуна 1890. год.
у Београду.

Рад општинског одбора.

XLV. ВАНРЕДНИ САСТАНАК.

25. Августа 1890 год.

Били: Заст. председника члан Суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Р. Маринковић, С. Д. Миљићевић, Н. Р. Поповић, Д. Најдановић, М. Велизарић, С. Азријел, Ф. Васиљевић, И. Цветановић, Ђ. Димитријевић, А. Ј. Одавић, Ј. Станковић, Л. Дашковић, К. Б. Михаиловић, В. Николић, Г. Бркић, Р. Драговић, Ј. Петковић, Р. Пуљевић, Љ. Јовановић, Л. Ј. Марковић, М. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, Др. М. Т. Лекоо, Ј. М. Тадић и Ј. Симић.

I.

Читање записника одложено за други састанак.

II.

Председништво саопштава да је на дневноме реду продужење специјалног претреса нових правила о слободноме клању и продаји меса у Београду и атару општине.

Пре но што се приступило овом раду, одборник г. Јоца Тадић учинио је предлог: „да се, погледом на тешкоће, које се од стране суседне државе чине извозу свиња из наше земље, за неко време обустави наплаћивање сваке таксе на клање и продају свињског меса, па да сваки може слободно клати и продавати свињско месо, а општини да не плаћа никакву таксу.

Одлука одборска да се обзнани и да ступи у живот одмах 27. Августа; а санитетски преглед над свињама и месом да се врши као и до сада.“

Предлог овај дао је повода дужој дебати, која се је водила око тога на какав други начин да се подмири губитак који ће у предвиђеној буџетској партији од таксе на свињско месо 56.000 динара имати општина. Одборник г. М. Р. Маринковић предлагао је да се повећа непосредни порез у колико је потребно; а председништво општине захтевало да се претходно то питање о накнади губитака расправи, па онда да се донесе одлука о обустави таксе на свињско месо за извесно време.

По испрљењу дебате предлог г. Тадића стављен је на гласање. па је са свима гласовима присутних г. г. одборника одлучено: да општински Суд обустави наплаћивање таксе на свињско месо за неко време, и да објави грађанству да од 27. ов. мес. сваки може без плаћања таксе, клати и слободно продавати свињско месо. Санитетски преглед да се врши и даље, као обично.

У исто време изабрана комисија од г. г. Ј. Тадића, М. Р. Маринковића, М. Велизарића и Ђ. Новаковића са задатком да проучи и предложи каквим изворам да се послужи општина за накнаду сума које ће на такси свињског меса изгубити.

Председништво је изјавило, да ће ову одлуку с назначењем да је хитна, спровести најпре Господину Министру финансије, по чијем је одобрењу у буџет стављена позиција прихода 56.000 дин. од таксе на свињско месо, и тек око се добије надлежно одобрење одлуке, онда ова прогласити и увести у живот — што је Одбор примио к знању.

XLVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

27. Августа 1890.

Били: Заст. председ. члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора г. г. М. Р. Маринковић, М. Велизарић, Н. Р. Поповић, Ф. Васиљевић, Ј. Станковић, Ђ. С. Новаковић, Г. Бркић, Д. Петковић, Љ. Јовановић, Р. Пуљевић, Р. Петровић, К. П. Михаиловић, К. Б. Михаиловић, М. М. Терзибашић, А. Одавић и Др. М. Т. Лекоо.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред прочитана су и без измене примљена записница одлука из седнице 23. и 25. т. м.

II.

Поводом примедбе неколицине г. г. одборника, што свештоници општински не горе уредно него се гасе и пре 11 час., препоручено председништву да извиди чијом се кривицом догађају неуредности, да надлежно поступи а и поднесе извештај седници.

III.

Грађевинско одељење реферише да је комисија изашла у војничку улицу ради оцене: да ли треба откопати земљу само до „Рајићевог венца“ или до последње куће. и поднела је овај извештај:

„Према решењу одборском од 17-VIII. ГБр 1041. потписата комисија састала се на лицу места, прегледала улицу „војничку“ од „душанове“ па идући Дунаву и нашла следеће:

а) Да треба прокопати улицу по нивелацији, од кафане „Рајићевог венца“ па до последње зидане куће;

б) Да треба калдрмисати улицу до последње старе куће а од исте калдрмисати олук најмање 4 метра ширине, и спровести

воду из оба олука калдрме до у низину, да неби вода насуту земљу рониla. Поред нове куће саградити тротоар колико је кућа дугачка.«

По саслушању овог извешћа (ГБр. 1061). Одбор је решио да се исти усвоји и по мишљењу комисије поступи.

IV.

На предлог неколико г г. одборника решено: да грађевинско одељење држи лицитацију за калдрмисање дела „доње Јованове« улице, између „војничке« и „љубичине,« и да се тако исто држи лицитација за калдрмисање и дела писарске улице, до „крагујевачке.«

V.

Председништво саопштава (СБр. 14.330), да је 25 ов. мес. држана лицитација којом је уступљено извожење ђубрета по појединим кварговима, и то:

а) **кварт варошки** Атанасковићу и Ђорђевићу за . . . . . 1701·40 д.
б) **кварт теразијски** Ристи Дамњановићу за 920·05 „
в) **кварт савамалски** Атанасковићу и Ђорђевићу за . . . . . 631·00 „
г) **кварт врачарски** Томи Спасићу за . . . 600·00 „
д) **кварт дорћолски** Тодору Лазаревићу за . 1601·00 „
ђ) **кварт палилулски** Томи Спасићу за . . 870.00 „

Почем је овом лицитацијом постигнуто 3467·75 дин. више аренде, од прошлогодишње закупне суме, то је решено: да се лицитација усвоји и по њој уступи право на извожење ђубрета од 1. Нов. ове до 31. Дек. идуће године.

VI.

По саслушању извештаја о држаној лицитацији 22. ов. мес. за закуп 12 општинских дућана у фишекцијској улици (СБр. 14.145) одлучено: да се усвоји лицитација само за 4. 5. 11. и 12. дућан и по томе да се изда под закуп од 1. Нов. тек. па до 31. Дек. идуће године:

а.) четврти дућан В. Г. Којену за . . . 482·00 д.
б.) пети дућан Хајиму Б. Авраму за. . . 501·10 „
в.) једанаести дућан Алекси Матићу за . 660·00 „
г.) дванаести дућан Ракили Ј. Пијаде за . 925·05 „

За остале дућане да се распише по ново лицитација, пошто није изашла повољна цена

VII.

Председништво саопштава да су становници балканске улице поднели два акта. Један број сопственика имања жели да се грађење калдрме одложи за пролеће, а други опет, да се сврши сада до предвиђеног рока са закупцем.

По саслушању и једне и друге молбе, Одбор је нашао: да се не може мењати одлука која је донесена, него да се калдрмисање изврши како је наређено и по усвојеној лицитацији с предузимачем уговорено, почем је калдрма у балканској улици таква, да се што пре мора заменити новом.

VII

На предлог заступника председника г. Св. Карапешића, решено: да се из благајне општинске (партије на непредвиђене потребе) изда београдској сав. стрељачкој дружини 300 дин. за награду приликом светковања двајестпетого пиљење.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Рекрутовање. Сутра 5. о. м. почиње свој рад војна комисија, која има да изврши рекрутовање обвезника за стални кадар. Сви они мушкарци, који су се родили 1870. године, дужни су предстати комисији, и то како они који су се родили овде, тако и они који су се доселили у Београд.

О овоме раније смо донели и нарочиту објаву, која је од стране надлежне војне команде изашла и у „Српским Новинама«.

Комисија ће радити у згради општинскога Суда, при приземном спрату. — Њој имају предстати и они, који су прошлих година ослобођени као привремено неспособни.

*

Чланови одбора. По чл 58. зак. о избору нар. посланика, Одбор општински бира по једног од својих чланова за члана бирачког одбора у свакоме поједином изборном месту — *кварту варошком.*

Избор овај извршен је у седници 3. ов. мес овако:

а.) за кварт варошки: г. Андра Одавић;
б.) за кварт врачарски: г. Коста П. Михаиловић;
в.) за кв. дорћолски: г. Ђока Димитријевић;
г.) за кв. теразијски: г. Ђока Николић;
д.) за кв. савамалски: г. Коста Б. Михаиловић;
ђ.) за кв. палилулски: г. Јован Ђурић.

За заменике њихове, на случај потребе, одређени су ови одборници: г. г. Солом. Ј. Азријел, Јов. Станковић, Видоје Виторовић, Љуба Јовановић, Димитрије Најдановић и Радоје Ћирковић.

*

Раздаће се. Азбучни спискови бирача за све кварове београдске, наштампани су и раздаће се сутра по јавним локалима.

*

На знање. Од 5. ов. мес. канцеларијско време у Суду општинском биће пре подне као и до сада (од 8 до 12) а по подне од 2—5 часова.

Ово треба да имају на уму нарочито они, који се обраћају Суду општинском за забране и хитна уверења.

ВОЛНИ ПОЗИВИ

I.

(За обвезнике који дају коње и комору).

По решењу г. Министра војеног од 6. тек. мес. ФЂБр. 393 и предпису команданта дунавске дивизијске области од 16. тек. мес. Бр. 401. позивају се:

1. Сви обвезници, који дају јахаће, теглеће и товарне коње и комору за редовну војску брдског артиљеријског пука и допунску брдску батерију истога пука.

2. Сви обвезници, који дају јахаће, теглеће и товарне коње и комору за редовну војску дунавског артиљеријског пука, и допунску пољску батерију истога пука, тако, да они први дођу и доведу своју стоку 22. Септембра тек. год. изјутра рано у горњи град, да се стока прегледа и оцени, да ли је способна за намењену цељ, и за тим стоку преда одређеним коњоводцима, који ће стоку сутра дан 23. Септембра водити и предати је команданту брдског артиљеријског пука у Крагујевац.

Ови други, да дођу 24. Септембра изјутра такође у горњи град, да се и њихова стока на исти начин прегледа, оцени и за тим упути команданту дунавског артиљеријског пука овде у Београду.

Сопственици уписане стоке дужни су лично привести своју стоку ово-окружној команди и то: јахаће коње са прописним прибором и товарне са самаром. Исто тако, сопственици стоке дужни су снабдети коњоводце, који њихову стоку воде с нужним трошком од Београда до Крагујевца и обратно.

Из канцеларије седме пуковске окружне команде, 30 Августа 1890 год. Бр. 5933.

II.

(ЗА ЂАКЕ КОЈИ СУ ПОЛОЖИЛИ ИСПИТ ЗА ПОТПОРУЧИКЕ)

Сходно претпису команданта дунавске дивизијске области од 26. Августа тек. год. Бр. 5.376. имају доћи на овогодишњу вежбу, а у већ одређено време, они ђаци, који су положили испит за чинове резервних потпоручика, и то: како пешадијски, тако и артиљеријски и коњички *редовне војске.*

Исто тако имају доћи на вежбу и сви курзисти, који су слушали курс официрски, па још у овај произведени

нису, а обвезници су редовне војске, па ма у којем чину војске били.

Из канцеларије седме пуковске окружне команде 28. Августа 1890. год. Бр. 5889.

III

(ЗА КОЊИЧКЕ ТРУПЕ

Решењем Господина Министра војног од 7. тек. мес. ФЂБр. 388 и 5344. и претписа команданта дунавске дивизијске области од 8. и 15. тек. мес. Бр. 379 и 403. позивају се на **десето-дневно вежбање**:

I. Резервисти коњичке бригаде сталног кадра и то:

а), *За штабове коњичких пукова*: комесари и комора за воду.

б), *Из ескадрона*: све старешине, комесари, значари, редови војници и подкивачи.

Како резервисти, тако и комора, имају се *неизоставно* на дан 18. Септембра тек. године у 6 сати пре подне скупити у доњем граду где ће се преглед — смотра — над коњима, прибором, као и прозив извршити, а идућег дана у Ћуприју упутити.

Коњаници имају предстати са прописним јахаћим коњима и прибором, а коморџије са комором и осталом спремом. Никакови изговори неће се примити, но ће сваки за изостанак кажњен бити.

Резервисти, као и коморџије, понеће трошка за одлазак и повратак како за себе тако и за стоку.

II. Дивизијска коњица редовне војске и коњица оба ескадрона првог позива народне војске.

а). Дивизијска коњица редовне војске вежбаће се од 25. Септембра до 5. Октомбра тек. год. — а коњица пак I. позива народне војске од 6. па закључно до 16 Октобра тек. год.

Обвезници дивизијске коњице имају *неизоставно* бити на конак 24. Септембра тек. год. у Београду, а коњица I. позива народне војске од 5. Октомбра тек. год. у Београду. За обоје зборно место *„Западни Врачар“*

На ову вежбу имају доћи коњаници оба позива горња са припадајућим персоналом, резервним официрима, старешинама и комором, у потпуној ратној спреми.

Са дивизијском коњицом редовне војске, имају доћи 24. Септембра на конак у Београду и сви обвезници допунског ескадрона редовне војске, са својом комором.

Од овог позива нико (сем болесних) изостати несме, нити ће се икакови изговор примати, но ће сваки за свој неоправдани изостанак најстрожије бити кажњен.

Од Управе варошки Београда 24. Августа 1890. год. Бр. 11.695 и 11 696. у Београду.

Разне општинске лицитације

Општина београдска издаваће путем јавне лицитације следећа своја непокретна добра, набавке и разна права и то

6. септембра

Ков коња чете пожарне — у згради пожарне команде

10. септембра

Набавка дрва за огрев — у рачуноводству

12. Септембра.

Набавка гаса — у рачуноводству.

13. Септембра

Осам дућана у „Фишекџиској“ улици — лицитација код кафане Косте Лазаревића, на мраморној плочи.

22. септембра

Аренда акциса механског — пред Пандиловом кафаном.

Грађевинске лицитације

I.

На дан 13. Септембра тек. год. издаваће се под закуп 7 дућана у „Фишекџиској“ улице, под бројем 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10 почев прва лицитација није одобрена

Од стране Суда општине вар. Београда, ГБр. 2129. 30. Августа 1890. год. у Београду.

Огласи водоводне комисије

1.

(Стечај за грађење два резервоара за нови водовод)

Пошто на одређени дан за подношење оферата за грађење два резервоара за реконструкцију постојећег водовода београдског, није поднесено довољно понуда, то управа водовода овим поново расписује лицитацију за грађење **два резервоара** сваки од по 100 кубних метара запремине, један за водовод булбудерски, други за водовод варошки. Оба резервоара градиће се са свим од бетона.

Позивају се сви они, који би били вољни, да се грађења резервоара приме, да **најдаље до 7. Септембра** тек. год. до 6 сах. у вече поднесу своје **писмене понуде**, било за оба уједно, или сваки за се, адресоване: „Господину председнику надзорне комисије за грађење водовода“. Писмо треба, да је затворено и запечаћено, а озго на куверти да стоји: „**Понуда за резервоаре**“. Свака понуда, да је снабдевена таксеним маркама прописаним за државне лицитације.

Планови, предрачун и услови могу се видети сваког дана почев од 30. ов. м. од 8—12 пре и 3—6 сах. по подне, у бироу за грађење водовода (крунска улица). Сваки понуђач, пре но што понуду преда, мора донети уверење, да је каси општине вароши Београда положио кауцију од **1600 (хиљаду и шест стотина) динара за оба, или 800 динара за један резервоар** у новцу или у српским државним папирима од вредности.

Београд, 30. Августа 1890. год.

2.

(СТЕЧАЈ ЗА ГРАЂЕЊЕ КУЋЕ II. ВОДОВОДА)

Пошто на одређени дан за поднашање оферата за грађење једне **службене зграде код Белих вода** није поднесено довољно оферата, то управа водовода поново расписује лицитацију за грађење службене зграде код Белих вода испод Жаркова, и с тога се позивају сви они, који би били вољни, да се грађења ове зграде приме, да најдаље **до 7. Септембра** тек. год. до 6 сах. у вече, поднесу своје писмене понуде, адресоване: Господину председнику надзорне комисије за грађење водовода. Писмо треба, да је затворено и запечаћено, а озго на куверти да стоји: „**Понуда за службену зграду код Белих вода**“.

Планови, прорачун и услови могу се видети сваког дана почев од 30. т. м. од 8—12 пре и од 3—6 час. по подне у бироу за грађење водовода (Крунска улица, кућа пок. Томанића).

Сваки понуђач мора пре но што понуду преда донети уверење, да је каси општине вароши Београда положио кауцију **1000 (хиљаду) динара** у новцу или у српским државним папирима од вредности, а понуду снабдети таксеним маркама прописаним за државне лицитације,

Београд, 30. Августа 1890. год.

Руководац грађења водовода
О. СМРЕКЕР с. р.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 39. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за страно земље на годину . . . . 9 дин.

Уторак 11. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплатуваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ВОЉНЕ НАРЕДБЕ

I.

Сходно решењу Господина Министра војног ЕБ. 71. 72 и 73 од 27-мог прошлог месеца, сви резервисти а тако и стока брдског артиљеријског пука и допунске брдске батерије, транспортоваће се од Београда до Крагујевца жељезницом.

На основу тога решења, резервисти имају доћи и стока бити доведена 23. тек. месеца на конак, а 24. тек. месеца у 8 сати пре подне морају бити у горњем граду, ради прозива, прегледа коња и прибора. Овим се допуњује оглас ове команде од 28. прошлог месеца Бр. 5933.

Из канцаларије VII. пуковске окружне команде, 7. Септембра 1890 год. у Београду.

II.

Сходно решењу Господина Министра војног ЕБр. 71, 72 и 73 од 27. прошлог месеца, резервисти коњичке бригаде сталног кадра имају се препети из Београда до Ћуприје жељезницом, — па на основу тога претписа резервисти коњичке бригаде сталног кадра имају *неизоставно* доћи 21. тек. месеца у 8 сати пре подне у доњи град ради прозива и смотре над коњима, прибором и комором.

Из канцеларије седме пуковске окружне команде 7. Септембра 1890. год.

III.

По решењу Господина Министра војног од 6. прошлог месеца ФЂБр. 393 и претпису команданта дунавске дивиз. области од 16. пр. мес. Бр. 401, позивају се:

1-во. Сви обвезници дунавског артиљеријског пука редовне војске по формацији са резервним официрима, пописатом стоком за артиљеријске возове, са припадајућом комором.

2-го. Сви они обвезници брдског артиљеријског пука са пописатом теглећом и товарном стоком и комором, тако да они **први дођу 25. Септембра ове године на конак у Београд**, у састав дунавског артиљеријског пука, а сви други **истог дана 25. Септембра у Крушевац** у састав брдског артиљеријског пука, заједно са резервним официрима. Осим тога, позивају се да у горе одређено време дођу.

3-ће. Сви обвезници и пописана стока допунске пољске батерије такође **у Београду** а они обвезници са пописаном допунске батерије **брдске у Крушевац**. Брдска муниционна колона не позива се.

Ови ће остати на вежбању у својим активним јединицама до 5. Октобра закључно, осим оних из допунске пољске и брдске батерије, који ће се по уређењу и прозиву распустити кућама.

Сопственици стоке под бр. 2 и 3 само брдског артиљеријског пука имају довести своју стоку, јахаће коње са прибором прописним, и товарне са самаром **19. Септембра** ове год. рано изјутра **у горњи град**, где ће се стока оценити и 20. истог у Крушевац упутити.

Сопственици стоке под бр. 1, имају довести стоку 24. Септембра такође **у горњи град**, где ће се прегледати и упутити команданту дунавског артиљеријског пука у Београд. Јахаћи коњи имају бити са прописним прибором, а товарни са самаром.

Обвезници који стоку дају, а ослобођени су од личног служења, дужни су своју стоку лично да приведу окружној команди овде у Београду која ће је прегледати и оценити да ли је способна за намењену цељ, и тек тада одређеном обвезнику на руковање предати. Сопственици стоке дужни су водити трошак за своју стоку до места где ће се вршити вежбање и повратак у окружну команду, где ће сопственик по свршеном вежбању исту од команде натраг примити.

Од овог позива нико од обвезника (сем болесних) **изостати несме**, јер им се никакови изговор за оправдање примити неће, но ће сваки **најстрожије** за неоправдан изостанак кажњен бити. — болесни поднеће благовремено за оправдање лекарску уверу потврђену од стране општинског Суда.

Резервисти пољске артиљерије имају предстати 25-тог, а брдске 24-тог изјутра, како би се ови последњи могли идућег дана жељезницом упутити за Крушевац.

Обвезници понеће собом: храну или трошак до места вежбања и повратак, торбу з хлеб, преобуку, суд за воду, кашику, нож, ситнице, опанке, поњаву или ћебе.

Од управе вароши Београда 3. Септембра 1890. године Бр. 12.085. у Београду.

IV

На основу претписа команданта дунавске дивиз. области од 27. прошлог месеца Бр 5452 а у смислу расписа Господина министра војеног од 16. Јула тек. год. ФЂБр. 3738; сви обвезници коњаници редовне и народце војске који су сиротнога стања, приликом поласка на ово-годишњу вежбу, имају понети са собом уверење од општинске власти да су заиста сиротног стања и да су јахаће коње примили или не примили од својих општина, како би се могло надлежно поступити на спрам криваца, — било општине која није дала за сиромашне коњанике (обвезнике) коње, — или обвезници коњаници доброг стања који на вежбу са својим јахаћим коњима не буду дошли.

Ово важи за све коњанике резервисте, бригадне и дивизијске коњице свију позива.

Од управе вароши Београда 3. Септембра 1890. године, Бр. 12.018. у Београду.

ВОЉНА ИСПРАВКА

Обвезници допунског батаљона редовне војске са припадајућом комором као и прекобројни, имају доћи 5 и 6. Октобра на конак у логор испод „Бањице", а не као што је јављено у Бр. 185. „Српских Новина". Што се овим исправља.

Бр. 6150. Из канцеларије седме пуковске окружне команде. 4. Септемора 1890. године у Београду.

Рад општинског одбора.

XLVII. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. Септембра 1890.

Били: Заст. председ. члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, Ј. Тадић, В. Виторовић, М. Јовановић, С. Д. Миличевић, М. Р. Маринковић, М. Ведизарић, К. Б. Михаиловић, Ј. Ж. Ђурић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, Р. Драговић, Ђ. С. Новаковић, Ђ. Димитријевић, К. П. Михаиловић, А. Одавић, А. Шток, Ђ. Николић, Г. Бркић, Др. М. Т. Леко, Ј. Симић, Д. Најдановић.

I.

Пре преласка на дневни ред, прочитан и без измена усвојен записник одлука из седнице од 27. ов. мес.

II.

На питање одборника г. Р. Драговића: ко је допустио да предузимач, који гради монополске зграде, узима општинску земљу за насипање — председништво изјавило: да ће у идућој седници дати одговор.

III.

Поводом примедбе одборника г. Косте П. Михаиловића: да има грађана који су наши поданици од много година, а нема их у списку бирача, председништво објаснило каквим се узроком могло то дешавати и изјавило да ће се учинити што је потребно да у списак бирача уђу и ти грађани.

IV.

Према 56. чл. зак. о избору нар. посланика, изабрани за чланове бирачких одбора:

а) за кварт варошки, Андра Одавић;
б) за кварт врачарски, Коста П. Михаиловић;
в) за кварт теразиски, Ђока Николић;
г) за кварт палилулски, Јован Ђурић;
д) за кварт дорћолски, Ђока Димитријевић;
е) за кварт савамалски, Коста П. Михаиловић.

За заменике, на случај потребе, одређени: г. г. Соломон Азријел, Јован Станковић, Видоје Виторовић, Љуба Јовановић, Дим. Најдановић и Радоје Кирковић.

V.

Према писму одбора цркве Св. Марка, изабрани за чланове црквеног одбора: г. г. Коста С. Вујатовић винар, Дима Вељковић бакалин, Живко Тодоровић магазација, на место г. г. Исе Георгијевића свештеника, који је изабран за председника црквеног одбора и Милана Цветковића и Миће Ристића, којима су уважене оставке.

VI.

Грађевинско одељење реферише:

Риста Крстић предузимач и закупац мајдана испод луднице извадио је поред тврдо-плавог камена и меко-белог, и тражи да се исти премери, пу почем у лицитацији није било лицитирано и за бели камен, а исти се не може употребити за калдрму него само за зидарски рад, то би требало за меко-бели камен да плаћа као што се вади камен у таш мајдану по 0,80 дин. пара а за вађење због количине, која је прописана, управо излицитирана да му се рачуна 2,50 м³ белог камена, за један метар плавог.“

По саслушању реферата ГБр. 1054, решено: да се по њему поступи.

VII.

Грађевинско одељење реферише (ГБр. 1160) да је данас држана лицитација за грађење калдрме и одкопавање земље на булевару, између „Глумачке“ и „Скадарске“ улице. Остала је на Петка Вељковића, и то:

а) откопавање земље по 1 дин.

б) калдрмисање средине (коловоз) по 2·93 дин. и

в) грађење тротоара по 2·13 дин. од кв. метра.

По саслушању услова, одлучено: да се лицитација усвоји.

VIII.

По саслушању реферата шефа депозитног одељења г. Јоце Илића (АБр. 1822 и 1823), решено: да благајна општинска изда депозитноме одељењу 2571·80 дин. из партије на непредвиђене потребе а за покриће дефицита, које су починили извршитељ Живко Лазић у 2052 и писар Андра Николић у 519·80 динара. Из те позајмице депозитној каси да се накнаде суме које имају приватни од општинског суда да приме, докле се судским путем не расправи ко ће општини накнадити тај издатак.

IX.

Рачуноводство реферише (СБр. 14 514) да је 28. пр мес. држана лицитација, којом је чишћење пијаца и јав. ширина од 1. Новембра ове до 31. Дек. 1891. год. остало на Ружу Табаковића и Лазара Станковића за 4979 дин. и 50 пара.

По саслушању услова, одлучено, да се лицитација усвоји; али Суд да води најстрожији надзор да повлашћеник чишћење врши посведневно и потпуно по условима и да га редовно кажњава за сваку неуредност. Кауцију да попуњава одмах у колико казнама буде умањавана.

X.

По саслушању извешћа (СБр. 14114) о држаној лицитацији за годишњу оправку возова, решено: да се лицитација као неповољна одбаци, на распише друга.

На основу чл. 33. закона о чувању народног здравља и §. 5 тач. 2. еснафске уредбе, министар народне привреде и министар унутрашњих дела прописују ова:

ПРАВИЛА

о

ПРЕГЛЕДУ СУВИХ ШЉИВА

Чл. 1. Да би се само здраве и правилно осушене шљиве трошиле у земљи и извозиле на страну, и тиме чувало здравље трошача и интереси трговине, прегледаће се све суве шљиве које се изложе продаји и спремају за извоз.

Чл. 2. Преглед овај вршиће на извозним местима нарочити контролни одбори, а где ови нису постављени, председник општинског суда са два одборника или грађанина које општински одбор за то одреди.

Чл. 3. Ове године имају се основати контролни одбори у Шапцу, Забрежју, Ваљеву, Чачку, Смедереву, Крагујевцу, Јагодини, Аранђеловцу и Београду.

Чл. 4. Ови контролни одбори раде годину дана, почињући од 15. Августа једне до 15. Августа друге године.

Чл. 5. Контролни одбор састоји се из пет чланова и то: среског или месног лекара, полицијског чиновника и три стручна економа или трговца који су овоме вични и три стручна заменика.

Чл. 6. Лица за контролни одбор поставља у среским местима среска власт по предлогу општинског суда; у окружним, начелство, по предлогу трговачко-занатлијског одбора или пољопривредне подружине у месту, а где ови нема по предлогу суда општинског.

У Београду поставља их министар народне привреде.

Чл. 7. Чланви контролног одбора, који нису једном заклети на савесно вршење свога посла, предходно положиће заклетву прописано за вештачење (в. грађ. поступак).

Чл. 8. Контролни одбор ради кад су на окупу четири члана или стручна заменика. Он сам решава о начину рада у сваком поједином случају; у спорном случају решава се већином гласока.

Чл. 9. Сваки члан контролног одбора у местима именованим у чл. 3. који живи од своје дневне зараде, а нема плате државне или општинске, добијаће из касе министарства народне привреде за рад око прегледа дневну накнаду од 10 динара; за мање пробављено време сразмерац део. Рачуне ће оверавати полицијска власт а исплата вршиће се на концу ревизионе године.

Чл. 10. Преглед шљива врши се:

а, кад год контролни одбор то за сходно нађе, било код продавца било код трговца;

б, у сваком случају кад ма с које стране постоји жалба противу квалитета, било кад се жали произвођач противу трговаца, било трговац противу произвођача.

в, и где нема жалбе но се изјави сумња да где год има робе кварне;

г, у сваком случају где се спремају шљиве за извоз.

У сваком овом случају, контролни одбор, односно председник суда са два одређена одборника (в. чл. 2.) дужни су одмах чим се позову, а најдаље сутра дан отићи и преглед извршити.

Чк. 11. Контролни одбор по свршеном прегледу, издаће сопственику шљива писмено уверење, у коме ће означити: име и презиме сопственика, место одакле је, количина прегледана, од које су године шљиве, у чему су паковане, да ли су правилно осушене и у доброј каквоћи за потрошњу. То исто заводиће се и у протокол контролног одбора с додатком колико је времена трајао преглед.

У овај протокол уводиће се сваки преглед, и уз њега ће се приложити под печатом чланова контролног одбора и мустре прегледаних шљива у тежини од једног килограма. Протокол овај са мустрама слаће се концем године министру народне привреде.

Чл. 12. Пре потпуне зрелости не смеду се шљиве употребљавати за сушење.

Ко јесење шљиве почне брати пре 16. Августа казниће се по §. 333. казненог законика; сем тога да му се те шљиве одузму и баце у воду.

Ако контролни одбор нађе, да су шљиве прегореле (са много пурака) недосушене (са много пареница), да су мешане старе са новим, или квашене водом или иначе неправилно спремљене — онда о таквим шљивама сачиниће одбор протокол, који ће потписати сви чланови одбора, и приложити му мустру под печатом, но неће се издати уверење по предходећем члану, него ће се наредити да се шљиве баце у цибру.

Ко би покушао да оваке шљиве поново прода, да се казни као варалица по 252. казн. законика, а шљиве одузму и баце у воду.

Чл. 43. Прегледане шљиве добиће пломбу или печат контролног одбора и поменуто уверење.

Чл. 14. Без уверења контролног одбора ни једна царинарница не сме примити суве шљиве за извоз у иностранство.

Чл. 15. Министар народне привреде одређиваће нарочитог изасланика, који ће од времена на време контролисати како контролни и општински одбори врше овај преглед.

Пбр. 3765.

6. Јула 1890. године.

Сбр. 5232.

6. Јула 1890. године.

у Београду.

Министар народне привреде
К. С. Таушановић с. р.

Министар унутрашњих дела
Ј. Ђаја с. р.

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

(НАСТАВАК)

Ђ). Приход од ђубрета и његова употреба.

У *Ахену* општина не води бригу о извеженом ђубрету, али с обзиром на малу цену, коју предузимач плаћа, мора бити да он ђубре добро продаје.

У *Берлину* је ђубре својина предузимача, који нарочито ђубре са улица при сувом времену добро продају. — Обично пак лађе које Шпреом и Хавелом плове, узимљу у повратку ђубре, плаћају за једну лађу (од прилике 80 кола) 20—25 динара.

У *Бремену* предузимач води бригу о ђубрету.

У *Бреслави* општина издаје ђубре под закуп и има годишње од тога приход до 18.000 динара.

У *Каселу* се све ђубре извози на општинска добра око вароши, где се употребљује за гнојење поља.

У *Дрезди* ђубре са оних улица које општина чисти носи се у општинске баште, за шта се од управе баштенске годишње наплаћује 1000 динара.

У *Диселдорфу* употребљује се ђубре за насипање терена варошког.

У *Франкфурту* је ђубре својина општинска, која годишње плаћа 750 динара за одвајање из ђубрета: камења, парчад од судова, шљаку и др. — Месечно се тако пречишћеног ђубрета скупља до 5700 куб. метара, за које се добија до 32.500 динара.

У *Хамбургу* је ђубре својина предузимача.

Хановер има од ђубрета приход од 6.250 динара.

Лајпциг има годишње приход од ђубрета до 10.000 динара годишње.

У *Мајнцу* продаје општина ђубре од камења и др. пречишћено по 0.65 дин. једна кола са једним коњем.

У *Штрасбургу* продаје се ђубре околним пољопривредницима и општина има од тога годишњи приход од 22.500 динара.

Ж). Чишћење снега и поледице.

Готово у свима варошима је дужност сопственика кућа, да са тротоара чисте снег, а при поледици, да исте песком посипљу.

У *Берлину* кад су јаки сметови, општина издаје знатне суме за чишћење и извожење снега. Тако године 1879. издато је само на то преко 850.000 динара.

У *Бреслави* је дужан сваки пред својом кућом да скупи снег у једну гомилу, и онда општинска кола зађу и товаре тај снег у кола. За једну ноћ могу да извезу до 400 кола.

У *Дрезди* се нарочито пази да се главне улице што брже снега ослободе.

У *Диселдорфу* се снег одма по улицама сьупи у гомиле и за тим извози, са сталним општинским радницима.

Мајнц троши годишње на чишћење снега преко 20 хиљада динара.

У *Минхену и Нирнбергу*, сваки пред својом кућом редовно чисти снег у калдрмисаним улицама, а са макадамисаних, кад полиција нареди.

З). Уклањање нечистоће из канала и писоара.

У *Ахену* општина са својим радницима чисти канале и извози ђубре.

У *Берлину* чишћење шљама из канала врши се уједно са чишћењем улица. Писоари су снабдевени са довољно воде, која сву нечистоћу спира, тако, да нарочито чишћење није потребно.

У *Бреслави* чишћење канала врши се у режији од 4—11 сати пре подне и од 1—5 сати, по подне сваког дана, а поред тога један-пут недељно од 9—4 сата ноћу. Ђубре које се из главних канала добија, употребљује се за ђубрење поља.

У *Бремену*, *Каселу*, *Дрезди*, *Диселдорфу*, *Франкфурту*, *Хамбургу* и свима осталим варошима, чисте се канали дневно и ђубре извози у зато нарочитим каналима ван вароши. Општина у свима варошима чисти канале по улицама и трошкове за то сноси по пола општина са оним сопственицима, чија су имања у вези са каналом.

(Свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Морају показати. Поједини грађани долазе често у општинску кућу, да се известе о таксама, које важе за извожњу ђубрета, чишћење димњака и т. д.

И раније смо напоминьали, па и овог пута наглашавамо, да су повлашћеници општински дужни показати књижицу, у коју су уписане и оверене таксе, кад год то затражи онај који таксу плаћа.

—

Што пре учинити. Има већ више времена како је по извршноме санитетско-полицијском прегледу зграда варошких у свима кварговима, наређено, да се у најкраћем року испразне сенкгруби и помијаре где год је комисија нашла да је то нужно учинити.

Ускоро ће се предузети други преглед, и казни подврћи сопственици, за које се нађе да по наредби нису поступили.

—

Уверења. Они, који се обраћају Одбору општинском за уверења о сиромаштини, да би им деца могла уживати школско благодејање, ваља у молби да назначе, поред свега осталог што је прописано, још и *чији су поданици*; а уз молбу и пореску књижицу да приложе. Наводе у молби треба потписима да потврде најмање два грађанина.

Из страних општина

Лондон. Колос међу градовима, Лондон превазилази и читаве државе не само по броју становника него и по осталим односима и потребама својим. Ту скоро један тамошњи лист саопштио је многе статистичке податке, који дају праву и најбољу слику шта је то Лондон и колике су и какве потребе његове. По томе листу, Лондон је 1666. године имао само 40.000 становника а 1800 већ 900.000. За само 89 доцнијих година порасло је становништво на 4,425.000 и до краја ове године рачуна се да ће Лондон имати пуних 5,000.000 становника. По народности вреди знати да у Лондону има више Шкота но у Единбургу, Ираца више но у Дублину, Католика више но у самом Риму и т. д. Не рачунајући трамваје, становништво лондонско вози се на 19.000 фијакера и 2500 омнибуса. На Темзи има 48 мостова; у граду је 76 позоришта, 2200 поштанских и телеграфских одељења (станица) са 15.000 чиновника за ту службу; 547.410 кућа; 2100 болница и добротворних завода; 7600 пивница; 3100 ресторација са 329.000 служитеља разног пола. Сваке године Лондон троши: 2,200.000 џакова брашна; 260.000 свиња; 450.000 рогате стоке; 2,600.000 телади; 8,500.000 комада дивљачи и мањих птица; 220,000.000 комада риба.

У Лондону је свега 1800 кафана, и тако опет има нешто по чему је Лондон од других градова (н. пр. од Београда — Прим Слагача) заостао!

КЊИЖЕВНОСТ

У књижари В. Валожића у Београду и у свима књижарама у Србији може се добити:

ГРАМАТИЧИЦА
ЗА III. РАЗРЕД ОСНОВНИХ ШКОЛА

од

Живк. П. Симића

Цена 50 пара дин.

(Одобрена од главног просветног савета и г. министра просвете за ручну ђачку књигу).

МАКЕДОНСКИ СЛОВЕНИ (отворено писмо редакцији „Руско-славјанскога календара за 1890. год"), написао Јовин Драгашевић. Цена 50 пар. дин.

Разне општинске лицитације

Општина београд. издаваће путем јавне лицитације следећа своја непокретна добра, набавке послове и разна права и то

10. септембра

Набавка дрва за огрев — у рачуноводству

12. Септембра.

Набавка гаса — у рачуноводству.

13. Септембра

Осам дућана у „Фишекџиској" улици — лицитација код кафане Косте Лазаревића, на мраморној пијаци.

22. септембра

Аренда акциса механског — пред Пандиловом кафаном.

18. Септембра.

Оправка општинских водовода — у рачуноводству.

Грађевинске лицитације

I.

На дан 17. тек. мес. од 2—5 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда усмена лицитација за откопавање земље до нове нивелете у Которској улици.

Кауција полаже се при лицитацији у 400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и план попречних профила могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда, ГБр. 2200. 7. Септембра 1890. год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 6. Септембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—	2.460	Сламе . . .	2 —
	Брашна кукуруз	—·—	1.932	Меда . . .	50·—
207.982	Пшенице . .	11·50	96	Кајмака. . .	120
87.532	Кукуруза .	14·—	751	Разне зелени	12·—
20.857	Ражи . . .	9·50	2427	Спра . . .	65·—
	Сочива. .	—·—	383	Лоја неотопљена	80·—
20 586	Јечма нова .	9·25	262	Масти . .	110
39.072	Овса . . .	10·50	75	Длаке говеђе.	14·—
	Проса . .	11·50	360	Тумура дрвена	8 50
2770	Пасуља .	24·50	3 405	Разне зелени	8·—
6607	Кромпира нова	5·50	27 086	Свиња дебелих	70·—
197	Арнаутика . .	20·—	10.000	Угљена камена	—·—
15541	Црна лука .	5·—	3514	Воћа разна. .	15·
72	Бела лука. .	30 -	65.200	Креча . . .	3·—
1845	Орања. . . .	25·—	23.696	Вина црна .	26 50
11.975	Грожђа . .	20·—	18312	Дрвен. разне .	—·—
35 4	Воћа разна	15·—	14676	Ракије шљ. меке	36·—
25.399	Шљива сировиx	10·—	10.000	Цемента . . .	·—
298.900	Шљива сувих	48·—	300	Купуса кисела	20·—
540.047	Пекмеза . .	38·—	10.000	Камена проста	—·—
93 630	Сена . . .	4·40	10350	Месинга стара	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 40. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 16. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

У последње време дешавало се да поједини грађани уносе у варош месо од стоке која се коље у околини Београда, ван варошкога рејона.

Правилима о слободноме клању и продавању меса, забрањено је клати стоку на другим местима сем кланице, а по закону не сме се продавати месо које није прегледао дипломисани марвени лекар и нашао да је здраво и за употребу нешкодљиво.

Према томе јавља се грађанству и овим путем, да ће се сваки онај, који буде уносио месо у варош, од стоке заклане у околини, сматрати за кријумчара и као такав казнити по закону.

Од суда општине вароши Београда 10. Септ 1890. АВ. 1912.

ОБЈАВА

У свези наредбе ове Управе од 24. и 31. пр. месеца и 3. Септембра тек. године бр 11695, 11696 и 12085 и на основу претписа Господина Министра војеног од 27 Септембра тек. год. ЕБр. 71, 72 и 73. позвани обвезници брдског артиљер. пука допунске батерије као и стока, имају предстати непремјено команди у горњем граду у место 22-гог, 23-ћег тек. мес. на конак, гди ће се 24-ог изјутра позив и преглед учинити а за тим железницом до Крагујевца пренети.

II.

Сви резервисти коњичке бригаде позвати за 18 тек. мес. имају се неизоставно јавити команди 20. тек. месеца тако, како ће се 21, истог извршити прозив и смотра над коњима у доњем граду а затим жељезницом до Ћуприје као одређено место вежбања пренети.

III.

Обвезници коњаници I позива, хранiће се за све време вежбања из казана, а за стоку примаће из просрijант слагалишта и учињени издатак наплатиће се од дотичних општина.

Свима онима који би хтели да себе и своју стоку издржавају о своме трошку, дозвољава се.

IV.

Ресервисти који се позивају на вежбу. 22 и 25. тек. мес. понеће собом и војничму исправу, јер су исте од преке потребе.

Све остало што је горњим наређењима ове Управе грађанству објављено остаје у важности.

Од Управе Вароши Београда 9-ог Септембра 1890 год. Бр. 12.798, 12.769, 12.861 и 12.862 у Београду.

Рад општинског одбора.

XLVIII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

12. Септембра 1890.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и примљен записник одлука из седнице од 3. ов. м.

II.

Грађевинско одељење реферише да је по налогу председништва обустављен рад на одкопавању балканске улице. Личном оценом ситуације и нивелационих планова, председник општине нашао је да је према важности балканске улице и превеликом саобраћају у њој, потребно да над буде што блажији. А почем је план за нивелацију те улице већ усвојен и од највише власти, Одбор би имао одредити нарочиту комисију да још једном сада, када је откопавање у једном делу извршено, изађе на лице места и оцени да ли неће бити недовољно откопавање, ако се оно изврши онако како је планом нивелације предвиђено, и да према томе даде своје мишљење Одбору.

Усвајајући мишљење председништва, Одбор је изабрао у комисију г. Косту Главинића (или ако он не може — Милоша Дамњановића) А. Штока, Р. Драговића, Мић. Цветковића, с тим, да се и оп. инжињ. комисији придружи. Комисија да изврши свој задатак одмах а извештај да подесе првој седници, како би се даљи рад могао придружити што пре.

III.

Грађевинско одељење реферише да на лицитације, које су биле расписане за калдрмисање „Д. Јованове“, „писарске“ и „Југовићеве“ улице, није дошао ни један лицитант. Узрок томе налази да је тај, што због раније предузетих овогодишњих радова, предузимачи немају ни камена ни довољно радне снаге, да би по обичну цену посла могли и ове улице свршити на време.

Примајући ово к знању, Одбор одобрава: да Суд може у у режији општине наградити калдрму у реченим улицама, на основу одлука које су о томе донесене, и то чим се сврше радови које данас грађев одељење у режији општине ради.

IV.

По саслушању извештаја о држаној лицитацији за годишњу набавку хране, која је потребна за стоку пожарне чете (СБр. 14854) као и понуда (СБр. 14829 и СБр. 14866) добивених после лицитације — одлучено да се за време од 1. Новем. ове до 31. Дек. 1891. уступи:

а) набавка 130.960 килогр. сена, под условима лицитације, Драгомиру Марковићу трг. из Обреновца, и то по 5 динара од 100 килограма;

б.) набавка 20.000 клгр. јечма Ђорђу Николићу трг. из Београда, под условом лицитације, по 10.58 дин. од 100 клгр., и

в.) набавка зоби 23.200 килгр. под условом лицитације а цени 12.50 дин. од 100 клгр.

V.

Председништво саопштава да је водоводна надзорна комисија о стечају за грађењо два водоводна резервоара поднела овај извештај:

„На по други пут расписани стечај за грађење два резервоара, за предстојеће водоводе из Билбилдера и мокрог луга, поднете су три понуде и то:

1., Понуда од Марчинија и Пихлера предузимача;

2., Понуда од Пере А. Јовановића заступника београдске фабрике цимента, и

3., Франца Неквасила, предузимача.

Пошто је комисија прегледала све три понуде и сравнила поднете цене за поједине радове, нашла је, да би израда једног резервоара по ценама:

1., Марчинија и Пихлера коштала, дин: 9530,74.

2., Пере А Јовановића „ „ 8936,50.

3., Франца Неквасила „ „ 8820,10.

Како је понуда Франца Неквасила од свију поднетих најјефтинија, а сем тога и 33 од сто јефтинија од предрачунске суме, то је комисија мишљења, да треба усвојити понуду Франца Неквасила и предати му у израду оба резервоара по ценама наведеним у његовој понуди.

Извештавајући о овоме суд, комисији је част замолити га, да одобри овај предлог комисије, и да што пре о томе извести управу водовода, како би се са предузимачем могао уговор закључити и одмах раду приступити".

Према овоме извештају (АБр. 1898) и сагласности Суда општ. са мишљењем комисије, Одбор одобрава: да се грађење два резервоара водоводна уступи Ф. Неквасилу по цену 8820. дин за један а под условима, како водоводна управа предрачуном и планом буде предвидела.

VI.

Председништво подноси други извештај водоводне комисије, о стечају за грађење службене зграде на извору новог водовода, који гласи:

„На по други пут расписани стечај, за грађење службене зграде за нов водовод код белих вода, поднете су три понуде и то:

1., Од Дамјана Спасића предузимача.

2., Од Антона Чиголе предузимача, и

3, Франца Неквасила.

Пошто је комисија сравнила цене за поједине радове, у свима трима понудама, нађено је, да би израда целе зграде по ценама:

1., Дамјана Спасића коштала дин. 33795,38.

2. Антона Чиголе коштала дин. 29790,00 и 3. Франца Неквасила коштала дин. 27542,55.

Према овоме је од свију поднетих понуда најјевтинија Ф. Неквасила. Ну како је и она само за 81,75 дин. јевтинија од предрачуна, и како се из поднете понуде види, да многе позиције у предрачуну није разумео, и с тога на многим местима као и остали понуђачи, оставио непопуњене цене, то је комисија мишљења, да се понуда Неквасилова, као најјефтинија, у начелу усвоји, и да се у исто доба комисија овласти, да са Неквасилом преговара о ценама за позиције, које није разумео а евентуално и да о проговорима извести Суд општински, како би се за тим могла донети дефинитивна одлука и учинити погодба са Неквасилом.

Извештајући о овоме Суд, комисија моли, да Суд, ускори са решењем овог питања, како би се још у току овог месеца погодба закључити могла, и грађевина отпочела зидати".

По саслушању овога извешћа (АБр. 1899), Одбор је одобрио да се по мишљењу комисије поступи и понуда Ф. Неквасила начелно усвоји, како је у извештају предложено.

VII.

Према реферату рачуноводства (АБр. 1918) одлучено: да се повишица накнаде учитељима за стан и огрев рачуна од 1. Јануара ове године па тако и изда на основу одлуке (АБр, 164) од 14 фебр. т. г.

Сума од 320 динара, која недостаје у буџетској позицији, за ову годину одређеној на накнаде учитељима за стан и огрев, да се изда из партије на непредвиђене потребе.

VIII.

Према писму одбора цркве вазнесенске (АБр. 1881) и молби члани одбора А Савића (АБр. 1911) уважене су оставке члановима одбора г. г. Николи Бошковићу, Ристи Петровићу, Кости Теодосијевићу, Јови Христићу и Алекси Савићу а на њихова су места изабрани за чланове одбора цркве вазнесенске: Јеремија Миливојевић, Јован Обрадовић, Јеврем Главинић и Јоце Шандоровић.

IX.

Према реферату председништва решено: да се члан одбора цркве Св. Марка Коста Вујатовић ослободи од те дужности а не његово место да дође г. Никола Трифуновић свештеник.

X.

По саслушању молбе г-ђе Анке удове Стојиљковића, решено: да јој се из општинске касе а партије за помагање сиратиње издаје за четири месеца по 60 дин. помоћи да би могла изучити бабичлук, с тим да се после тога деци њеној не издаје више издржање које примају из општинске касе.

XI.

Председништво напомиње да је на дневноме реду избор комисије којој би са имало поверити да према плановима регулације и предлозима о изменама које је учинила регулациона комисија, даде одбору мишљење како да се поступи, те да одбор према томе донесе одлуке и за тим на одобрење надзорној власти поднесу планови целокупне регулације.

Слажући се са мишљењем председништва, Одбор је изабрао за чланове ове комисије г. г. М. Ј. Марковића, К. Д. Главинића, Др. М. Т. Леко, Мић. Цветковића, Мишу Николића, Ст. Чађевића, М. Велизарића, А. Одавића, М. Капетановића, А. Штока и из квартова: М. Терзибашића Мић. Јанковића, Р. Драговића, Љубу Јовановића и Н. Р. Поповића.

ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ
ПО УЛИЦАМА ВАРОШКИМ

(свршетак)

Ж). Конструкција и величина кола за извожење ђубрета.

За извожење ђубрета кућевног и са улица готово се још искључиво употребљују отворена кола, под условом да не буду претоварена нити да из њих може ђубре за време транспорта испадати.

Ну, у млогим варошима примећено је, да при сувом времену, или са ветром, ветар истерује ђубре из кола, а при кишовитом времену, кад је ђубре са улица још житко, испљускује исто из кола, те тако у оба случаја понова ђубри улице. —

Једино у Берлину и Хамбургу има прописа за затворена кола. Тако, у *Берлину* је прописано да су кола за два коња, на федерима, са запремином од *два* кубна метра, заклопцем, који добро затвара, да су нумерисана и да се увек чисто држе.

У *Хамбургу* су прописи слични.

У *Хајделбергу* су пробе рађи, начињена једна кола од *два и по* куб. метра запремине. Заклопац је из три дела од којих се два дела отклапају на десну, а један на леву страну.

У новије доба, у Берлину се почињу уводити гвоздена затворена кола од 4 кубна метра садржине, у место дрвених.

У *Франкфурту и Штутгарту* имају кола (отворена) запремину од 3 кубна метра а једна таква кола коштају 600 марака.

У *Штрасбургу* су кола са једним коњем и запремином од 1,3 куб. м. Коштају 336 марака.

У *Минхену* су кола са запремином од 2 куб. мет. и коштају 700—800 марака.

Као што се из овога види, питање о конструкцији, облику, величини и коштању кола још је не решено.

Ј.) Суделовање трамваја у трошковима за чишћење улица.

У *Ахену*, друштво трамвајско плаћа годишње за сваки метар дужине трамвајске пруге 0·50 динара, за рачун обдржавања калдрме; а за чишћење улица не плаћа ништа.

У *Карлсруху* плаћа друштво општини 2000 марака

У свима осталим варошима, чишћење трамвајске пруге, врши само друштво трамвајско.

К). Поливање улица.

У *Ахену, Берлину, Бремену, Бреслави. Каселу. Дрезди, Диселдорфу, Франкфурту. Хановеру, Хајделбергу, Карлсруху, Келну Лајпцигу, Нирнбергу* и *Штрасбу гу*, врши се поливање са бурадима на колима, јер је, вели се, боље и јевтиније.

У *Хамбургу* пак је напуштено поливање бурадима, већ се искључиво непосредно поливају улице из хидраната, помоћу цеви од гуме.

У *Берлину, Нирнбергу* и *Бремену*, врши се поливање улица под акорд. Тако у Берлину закључен је уговор на 5 год и општини плаћа годишње 148.500 марака, и поред тога даје 130 кола за поливање, од којих су 70 са 1500 литара а 28 са 1250 литара. По истеку уговора предузимач враћа општини кола у добром стању.

Франкфурт има у своме годишњем буџету, за поливање улица до 42.000 динара.

Лајпциг троши за поливање улица годишње до 93000 динара.

Мајнц, до 16000 динара.

Штрасбург, до 75000 динара.

Штутгарт, до 12500

* * *

Као што се из овог кратког извода види, питање о одржавању чистоће по улицама није ни у већим варошима на западу решено баш на сасвим задовољавајући начин.

По нашем мишљењу, много боље у сваком погледу би било, кад би чишћење улица заједно са тротоарима вршила општина, било у режији, било под акорд, и на рачун тога, од дотичних сопственика кућа, наплаћивала извесну таксу. Тиме би се пре свега избегла она вечита кубура, коју становништво поред осталог, има са млађима услед чишћења улица; за тим би се чишћење свугди редовно и боље вршило, дакле већа чистоћа била, предпостављајући наравно, да општина има довољно воде на расположењу, како за поливање за време чишћења, тако и за поливање улица у опште.

Како ће Београд кроз годину две, добити свој водовод, то ће се и питање о обдржавању чистоће улица моћи тек онда решити у овом или оном правцу али би свакојако требало још сад приступити проучавању овог питања.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Ради знања. У овоме броју доносимо обзнану општ. Суда да ће сваки онај бити кажњен као кријумчар који буде у варош доносио месо од стоке заклане у околини. Клање у Београду допуштено је само на кланици општинској, а законом је забрањено да се протура месо које није прегледао марвени лекар и нашао за здраво.

—

Регулација. Питање о изменама регулационих линија у колико се буде нашло да ће измене пре или доцније бити неминовне, захтева да се довољно размисли, и пре решења, којим ће регулациони планови бити дефинитивно утврђени, свестрано оцени и прими оно. што је најкорисније.

С тога је општ. одбор у последњој седници изабрао већу комисију, од стручњака и грађана из свију крајева вароши, и ставио јој у задатак: да узме у оцену предлоге регулационе комисије (чије смо записнике предали јавности) и да према њима и плановима ситуације даде своје мишљење.

Комисија ова примаће на оцену и мишљења зналаца из грађанства ако их у скоро добије.

—

У првој седници. Специјални претрес правила о слободноме клању одложен је услед одлуке одборске којом је било усвојено да се такса на свињско месо за неко време не наплаћује.

Тај рад продужиће се у првој седници у којој ће се и таксе дефинитивно утврдити.

—

Није потребно. Овлашћени смо јавити да је престала потреба да пашчад носи корпе, према чему је и наредба општинског Суда, која о томе постоји, обустављена

Раније ово је било објављено и преко добоша.

Из страних општина

Лондонски трамвај У последње време све се већма и на све стране чине покушаји да се и при трамвајима за моторну снагу употреби електрицитет, као најпробитачнији. Последње, усавршене пробе, чињене су недавно у Лондону, у коме трамвај има свој прави значај, па се показало преко очекивања да ће електрицитет добити првенство над другим врстама моторне снаге, као што су пара, збивени ваздух и т. д.

Што је главно, заустављање кола трамвајских удешено је тако, да се то може вршити сваког тренутка и без икаквог потреса, а могу се употребити и обична трамвајска кола са додатком потребних акумулатора. Држи се за сигурно, да ће, лондонско трамвајско друштво ускоро применити искључно електрицитет за трамвај, почем ће се на тај начин тамо годишње штедити преко 600.000 динара, колико се више данас троши, кад се на трамвајску службу употребљује посве дневно 5000 коња. Електрична моторна снага имаће над парном и то преимућство, што парни трамвај по иоле ужим улицама производи толико дима колико се не може подносити.

Осветљење у Бостону. С правом се Бостон може да хвали особитим уређењима, за којима ће дуго још жудети многи други уређени градови. О новој установи, централном грејању свих до

мова, јавили смо недавно а данас бележимо да ће се у Бостону ускоро завести и механичко централно паљење и гашење свију светилника градских. Инспектор осветљења у Бостону, г. Ален, измислио је нарочити апарат, са којим ће сви светиљци градски моћи упалити и угасити у истом часу.

— У сваком светилнику удесиће се две справице, једна на форму часовника а друга снабдевена са 400 капсли. Чим сказаљка прве справице дође на обележје кад треба светилник упалити један мали чекић удара капсулу, запали је а у исто доба отвори се и славина гаса, који се такође од капсле запаљује. На исти такав начин врши се и гашење светилника. Справа је удешена тако, да садржи и разлику не само за разна доба године, него и за саме месечеве мене, по календару. Сав ће труд бити у томе, да један светилничар сваких 8 дана навије федер справице, а капсуле трају читаву годину. Справа је удешена у стаклету а механизам је прост и сигуран да се не може лако покварити. Г. Ален је израчунао да ће се оваким начином осветљивања моћи годишње уштедити до 60.000 долара на 10.000 фењера, дакле на сваком по 6 долара.

А „фењерције"? — Сироти они, тражиће на другом послу, кору хлеба, јер ето свуда не мисле тако да за љубав „фењерција", — да би они имали хлеба — треба остати при примитивном осветљивању.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Жељезнице. Статистика је израчунала да је дужина жељезничке пруге у целоме свету порасла од 1884 до 1888. г. са 102.899 километара, тако да је почетком 1889 свеколика дужина светске жељезнице износила 577.771 километ. што представља 14 дужина екватора или више од половину средње даљине месеца од земље. Овом наглом напредовању жељезнице највише је допринела Америка а нарочито њене северне држ. Европа је придала за то време 24.419 км. а од европ. државе на Француску долази 4048 и на Немачку 4047 килом. Иза њих долазе Русија и Аустро-угарска. У Италији је такође напредак жељезнице био знатан, докле на Енглеску пада најмање.

У погледу дужине жељезничких пруга према величини површине разних држава, у првој линији долази индустријска Белгија, затим краљевина Саксонска, Енглеска, Елзас, Лотрингија Обзиром на насељење према дужини, на првом је месту Шведска; затим Швајцарска, Данска и Француска.

О филоксери. У својој новој књизи: „Лоза и њени паразити" чувени француски енолог Пол. Серес тврди да се прва зараза у бордовским виноградима појавила око половине XV столећа. Безбројн буба у свакоме чокоту, умножи се за кратко време толико, да потамани читаве винограде. Прво средство (али на жалост без успеха) беху: литије и молествија Богу да спасе винову лозу од напасти. Кад литије и молествија не помогоше виногрије се латиле крајњег средства: уништавања заражених винограда, после чега сејаху за дуго време кукуруз. На тај начин за 50 година угину сасма очака бубица, те се могаше по ново на место кукуруза садити винова лоза.

Та буба, коју другим именом тада не зваху, угину при крају истог века, да се у наше доба поново јави и — добије име „филоксера".

СТЕЧАЈИ ВОДОВОДНЕ УПРАВЕ

I.

Управа водовода расписује овим стечај за набавку потребних ливених цеви са припадајућим деловима како за довод воде од Белих вода до вароши, тако и за целу мрежу цеви по вароши.

Писмене понуде треба слати управи водовода у запечаћеном писму најдаље до 15. Октобра т. г. 6 сати у вече са назначењем на куверти: „Понуда за ливење цеви и потребне делове."

Општи и специјални услови за ову набавку могу се у свако доба добити код потписане управе, која је готова давати на захтевање објашњења о односно ове набавке.

Београд
8. Септембра 1890. Управа за грађење
Бр. 180. београдског водовода.

Управи водовода потребно је 1000 до 1200 метара дужине малих већ употребљавних шина од 4, 5 до 6 кгр. тежине 1 метар дужине, а тако исто 6 комада кола (Rollwagen) за узан колосек. Они који би имали такве шине и кола на продају, нека се са назначењем цене пријаве писмено Управи водовода најдаље до 20. т. м.

Београд
9 Септембра 1890. Управа за грађење
Бр. 181... водовода београдског.

Разне општинске лицитације

22. септембра

Аренда акциса механског — пред Пандиловом кафаном.

18. Септембра.

Оправка општинских возова — у рачуноводству.

Грађевинске лицитације

I.

На дан 17. тек. мес. од 2—5 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда усмена лицитација за откопавање земље до нове нивелете у Которској улици.

Кауција полаже се при лицитацији у 400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и план попречних профила могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда, ГБр. 2200. 7. Септембра 1890. год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 7. до 13. Септембра закључно пређело је преко пијачних кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—	1.000	Сламе . . .	2 —
	Брашна кукуруз.	—·—	875	Меда . . .	45·—
253.583	Пшенице . .	11·30	796	Хајмака. . .	120
105.499	Кукуруза . .	14· 8	5239	Разне зелени	13·—
12.763	Ражи . . .	10·—	1083	Сира . . .	70·—
	Сочива. .	—·—	—	Лоја нетопљена	80·—
27.156	Јечма нова .	9·50	180	Масти . .	110
ў7.658	Овса . . .	11·—		Длаке говеђе.	14·—
ù77	Проса · ,	8 —	622	Кумура дрвена	9·—
5773	Пасуља .	27·—		Разне зелени	·—
7628	Кромпира нова	5·50	52 750	Свиња дебелих	77·—
	Арпачика . .	20 —	10.000	Угљена камена	—·—
11707	Црна лука .	5·—		Воћа разна. .	15·
56	Бела лука. .	30·	82.610	Креча . . .	3·—
2150	Ораја. . . .	18·—	14.262	Вина црна .	27.—
19.094	Грожђа .	18·—	30335	Дрвен разне .	—·—
	Воћа разна	15·—	5279	Ракије шљ. меке	38·—
18.136	Шљива сирових	12·—	20.000	Цемента . . .	·—
333.689	Шљива сувих	45·—		Купуса киселa	20·—
500 522	Пекмеза . .	38·—	52.200	Камена проста	—·—
60.380	Сена . . .	4·—		Месинга стара	65 —

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 41. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 23. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Рад општинског одбора.

XLIX. РЕДОВНИ САСТАНАК

18. Септембра 1890.

Били: Председавао г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Ј. Марковић, Ј. Ж. Ђурић, С. Д. Милићевић, К. Б. Михаиловић, Р. Р. Ћирковић, Р. Петровић, К. П. Михаиловић, Ј. Станковић, Ђ. Димитријевић, М. Велизарић, М. Р. Маринковић, Ф. Васиљевић, Р. Драговић, Љ. Јовановић, Ђ. Николић, А. Ђ. Одавић, Г. Бркић, М. Јанковић.

I.

Прочитан и примљен записник одлука из седнице 12. т. мес. с примедбом да у овај записник уђе одобрење одбора да се може један део земље из горње „каменичке“ улице употребити за насипање доње каменичке улице.

II.

Поводом приопштења одборника г. К. Б. Михаиловића, да појединци грађани обилазе законско наређење о затварању дућана у празничке дане, председништво изјавило: да ће обратити најстрожију пажњу и контролисати испуњавање прописа законског.

III.

Председништво саопштава да је излазила и свршила свој задатак комисија, којој је поверено пр. седнице: да оцени је ли потребно мењати нивелету балканске улице. Извештај није поднела још, што је члан комисије г. К. Главинић био одсутан.

Примајући к знању ово, одбор налаже да се комисијски извештај за прву, идућу седницу спреми и изнесе на решење.

IV.

Грађевинско одељење реферише (ГБр. 1249.) да је држана лицитација за откопавање „которске“ улице. Остала је на Живка Тришића по 1 12 и три четврти дин. од куб. метра.

Налазећи да је цена и сувише велика, одбор решава: да се лицитација одобри а извршење посла одложи за на зиму или пређузме раније ако се добије повољна цена.

V.

Рачуноводство подноси реферат да је 13 ов. мес, држана друга лицитација о закупу дућана општинских у „фишеклијској“ улици. Овом другом лицитацијом постигнута је већа закупнина са 24·90 дин. Дућани су остали на истим лицитантима, јер други нису ни хтели лицитирати. Тако је остао:

Први дућан	на Милића Мијаиловића	за	375,20 дин.
Други „	„ Сару Русо	„	361·00 „
Трећи „	„ Израила Русо	„	405·00 „
Шести „	„ Хаима Шалома	„	370·00 „
Седми „	„ Аврама Р. Леви	„	365·00 „
Осми плац остао је неиздат.			
Девети „	„ Кузмана Војиновића	„	362·00 „
Десети „	„ Ору Овадију	„	432·00 „

Почем је закупна цена овом лицитацијом постигнута већа од оне која је била за прошлу годину, Одбор решава: да се лицитација усвоји; а за дућан осми овлашћен је суд да га по погодби изда под закуп.

VI.

Председништво напомиње да је на дневноме реду да се продужи претрес правила о слободноме клању и продаји меса.

Пре но што се прешло на III члан, почем је с првим и другим свршено у ранијој седници, покренуто је поново питање о томе да ли да се у будуће наплаћује такса на говеђе месо по тежини мерењем, или да остане и на даље такса од грла. Пошто је председништво захтевало да се решење о томе одложи докле Суд не поднесе потребне податке и не изјави хоће ли се и како моћи удесити манипулација и контрола ако се такса буде наплаћивала по тежини, — прешло се на III таксу правила, која је усвојена по предлогу и без измене у пројекту. Исто тако без измена усвојене су и и ове следеће тачке: IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI и XII. У XIII-ој учињено је преиначење и закључено да та тачка гласи овако: „Сваки онај, који без благовремене пријаве и надлежно добивене упутнице, закоље ма коју врсту стоке; исто тако и онај који закоље ван општ. кланице, ма да би и имао упутницу; напослетку и онај, код кога се нађе месо без прописаних знакова или цубок, казниће се први пут са четворогубом, други пут са десетогубом таксом, а трећи пут ће му се забранити радња за годину дана.

Поступак при изрицању казне да буде као и при осталим кривицаме из III части крив закона.

VII.

Тачка XIV усвојена, без измене но са примедбом да Суд унесе објашњење да се под речју „кафеџије“ (у тој тачци) имају разумети они који држе и кујну уз кафану, а не и они који кољу само за своју кућу и своје млађе.

Кафеџије који ситну стоку купују ради своје сопствене потребе, сматроју се као и приватна лица.

Сем тога да се унесе као други став те тачке ово:

„Ко противно овој одредби поступи, казниће се први пут 4-губом а за сваки поновљени случај 10-губом таксом.“

За овим је прекинут рад решењем: да се на XV тачку пређе идуће седнице.

XV.

Приватни за своју потребу могу клати само свиње, јунад, телад и ситну стоку као овце, овнове, јагњад и т. д. код своје куће и без таксе. За клање јунади и телади морају пријавити и добити дозволу код општ. Суда.

Ако се докаже да приватни купљену стоку није за своју потребу употребио, но је са истим ма у ком облику шпекулисао, па и делио, платиће поред потпуне таксе и казну и то по чл. XIX ових правила.

ПРАВИЛА
ЗА СЛОБОДНО КЛАЊЕ СТОКЕ И ПРОДАЈУ МЕСА У ВАРОШИ БЕОГРАДУ
И БЕОГРАДСКОМ АТАРУ.

ПРВИ ДЕО
Чл. I.

Општина вароши Београда, на основу уредбе од 8. Априла 1839. год., ВН. 997 (збор. I. стр. 219), решења

од 22. Фебруара 1869. год. (збор. XXII. стр. 14.) зак. од 6. Апр. т. г. о наплаћивању таксе за клање свиња и клање стоке по саланама, и члана 37. закона о општинама, прописује ова правила за клање стоке и продају меса.

Чл. II.

Сваки, који коље стоку, у циљи препродаје меса, било сировог или прерађеног у шункама, кобасицама, сувом месу, или зготовљеном у јелу и т. д., плаћаће општини *на име аренде ове таксе*:

а)	за једног вола, бивола или биволицу	27 дин.
б)	за једну краву	18 „
в)	за теле, јунца, јуницу до 8 кила, од киле	0·20*) „
г)	за једног овна, јарца, овцу или козу	2·00 дин.
д)	за једно јагње, од кад почињу до великог петка	1·50 „
	а од великог петка док траје . .	1·00 „
ђ)	за једно прасе до 10 кгр. . . .	1·00 „
	а од 10 до 20 кгр.	2·00 „
	од 20 кгр. на више од киле по .	0·10 „
е)	за једног јелена, кошуту, срну, срндаћа и дивље свиње, које се по дућанима — деликатесама — продаје од киле по	5.40 „

Тесци се мере са кожом а без главе.

Чл. III.

Сем ове повчане аренде, клачи рогате стоке даваће општини, у корист општинске касе, сав цубок.

За цубок се сматрају ови делови:

Код говеда: црна и бела цигерица, ноге, слезина, глава без мозга и језика;

Код оваца и коза: глава, цигерица и ноге;

Код јагањаца и јарића до Петрова дана нема цубока, а одатле до краја године сматраће се за цубок глава и цигерица.

Чл. IV.

Нико не може заклати ни један комад ни од које врсте стоке, док у општинском суду, код општинског контролора, не извади упутницу и исплати прописну таксу, која ће упутница вредети само за онај дан за који гласи, а ако тога дана не закоље, пропада му плаћена аренда.

Чл. V.

Општински чиновник (званичник) за давање ових упутница и наплаћивање аренде радиће у својој канцеларији од 1. Маја до 1. Септембра од 5 до 7 и од 10 до 12 сах, пре подне, а после подне од 3 до 6; а од 1 Септембра до 1. Маја од 6 до 12 пре подне, а после подне од 2 до 5 сах.

VI.

Кад клач извади упутницу и плати прописну таксу, он ће тада, заједно са стоком на коју упутница гласи, отићи на општинску кланицу, позвати општинског контролора, који врши дужност на кланици, предати му упутницу и показати стоку, коју хоће да коље, како би се контролор уверио да ли је та стока заиста она, на коју гласи упутница, или није, па, ако нађе да јесте, одобриће клање, по прегледу лекаревом, а, ако нађе да није не ће одобрити. Овај контролор мериће и месо од оне стоке, на коју је упутница издата по тежини, као што су: телад, прасад назимад и т. д.

Чл. VII.

Краве стеоне и телад млађа од месец дана не смеју се клати.

Чл. VIII.

Контролор општински на кланици, пошто одређени лекар стави свој жиг и огласи месо за здраво, маркираће исто.

Месо од ситне стоке и говеђе у парчетима маркираће се општинским штемплом и оловом пломбирати тако, да на сваки черек дође по два и више а на груди једно олово.

Чл. IX.

Облик штемпла и знаке на олову прописаће председник општине и наређиваће мењање истих.

*) Ове таксе под а.), б.) и в.) привремене су докле се не реши хоће ли се заводити наплаћивање таксе по тежини (мерењем) или и у будуће од грла.

ДОПИСИ ГРАЂАНА

15. Септембра 1890.

У првом допису моме, од 27. пр. мес. дотакао сам се незгоде због које, по староме закону о општинама, у Београду није ни било могуће да се лако и систематски развијају они послови локалне власти, који се односе на одржавање чистоће, и реда по улицама; даље у погледу правилнога мерења по пијацама и продавницама, као и у спречавању свега онога што неко може на општу штету чинити у једноме месту. Локални односи у свакој насељенијој вароши и сувише су изукрштани, и баш с тога даје се лако и појмити да се ти односи никако не могу правилно и рационално сређивати, када власт није централисана, кад једној на пр. припада само дужност, а другој извршно право. С тога већ разлога самоуправи општинској не може бити противан нико, коме год је стало до тога, да се општински послови развијају правилно. Власт самоуправне општине је тј исто што и старешинство у задруси; и она по изборној системи, има одиста могућности да правилнике и наредбе за све односе удешава тако, како ће у самој ствари увек бити заступљен и осигуран општи интерес у свакоме случају и у свакоме посебном питању.

Ми смо, у нашој општини, за дуги низ година морали по самој природи ствари, да сносимо многе недостатке, да трпимо многе непотпуности у одржавању оних мера које уједначавају, као што рекох општи интерес. Могао је на пример неко бити врло тачан и обазрив према наредбама којима је налагано да се ћубре уредно извози, да се испред домова редовно чисти, да се на тротоаре и по улицама ништа не истоварује што саобраћај отежава и пролазу смета. Али каква је ваљда бивала од тога што ће неко, па све да је и већина грађана, извршивати тачно и озбиљно оно што је наложено, кад локална власт није прибављала важност својој заповести и послушност свију грађача без разлике. Општинска власт погађала се са државном Она је нешто и, пр. хтела учинити: тицало је се па је и покушавала, али није била у стању да код друге „надлежне“ државне нађе сталне готовости да се заведена мера одржава без престанка.

Али као што је пређе било тешкоћа, због тога, што општинска власт у самој ствари није никакву власт имала, тако исто и данас могу се развити друге тешкоће и друге незгоде, са којих ће много што шта опет бити превиђано и на време несвршавано. Јер као год што је пређе надзорни власт сваљивала на општинску оно што она није предузимала и што је њој у дужност спадало, због чега је трпело штету само становништво тако исто штете ће бити ако се не нађе начин још сада у почетку новога устројства општинског, да се послови концентришу и све укупно свршава на време.

Устројство одељака општинског Суда биће од користи у Београду тако, ако им Суд пренесе у дужност све оно што је

на први корак позвана да чини локална власт. Рећи ће ми се „па то је одељцима већ у дужност стављено.“ Мени се ипак чини да није, није бар по томе, што не видим да је и отпочело вршење свега оног што је потребно.

У прво време разуме се и та је пречрека, што се одмах не могу послови да доведу у потпун ред и систематски правац, али баш с тога у доброј тежњи, ја и обраћам пажњу општинске управе на то, да рад одељака што већма систематише, да би све гране биле подједнако заступљене и обрађиване; и друго, да одељци и ревносно и строго бде над извршавањем наредаба од свију становника без разлике.

Повод овоме излагању дала ми је највише та околност, што сам увидео да се до данас још није прибавила потпуна важност свима наредбама које је Суд почетком ове године. пре устројства одељака, издао. Сада се то може и мора учинити. Ето на пр. са оном наредбом о забрани да се по тротоарима не стоварују предмети који саобраћај отежавају. Та се наредба не извршује тачно. Многи је обилазе и противно поступају, а ја мислим да се може преко позорника општинских обратити пажња, на то па иступи да се строго кажњавају. Дотакао сам се ове ствари, која не изгледа толико важна, али има утицаја на грађанство да оно негодује и да се замерке управи општинској чине:

Нека уредништво да места овим редцима као — гласу на време.

Р.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

О комори. Све наредбе, које се односе на вежбања пешачких, коњичких и артиљеријских трупа, објавили смо у досадањим бројевима. За обвезнике који дају комору или коње, Суд општински издао је и нарочиту плакатну обзнану. Опомињемо и на овоме месту грађане, који су поднели молбу за олакшицу разреза коморе, да им је потребно известити се у благајноме одељку општинскога Суда како ће они приликом садањих вежбања поступити.

—

Коме да се обрате. Многи се у незнању обраћају општинскоме Суду за потребна обавештења о набавкама које врши водоводна управа.

Тога ради ставља се на знање свакоме, да се нужна упуства о пословима водоводним, могу добити од Управе водовода.

Она понуђачима даје и свеске услова.

—

Остаје иста. У седници 21. ов. мес. Одбор општински усвојио је одвојено мишљење у извештају комисијском и решио да се откопавање балканске улице изврши по нивелети која је раније одобрена и решењем Господина Министра грађевина дефинитивно утврђена.

Већина комисијска предложила је да се откопавање повећа. да би се постигао што блажији пад; али је седница решила да се мењање утврђених уличних нивелета ни у начелу не може одобрити, а у овоме случају тим мање, што се и по предлогу за измену не би могло постићи много. Стрмен у балканској улици мора остати. знатна; а утврђена раније нивелета, коју је у своје време и грађевински Савет усвојио, таква је, да би измена њена ради већег откопавања морала напети огромне штете по приватне — што Одбор није могао допустити.

Јуче је предузимач већ продужио рад.

Из страних општина

Канализација Петрограда. Крајем прошле године покренуто је јаче питање о грађењу нових, потпуних канала у Петрограду. Пројект за извршење канализације израдио је још 1880. год, W H Lindley, и то према положају Петрограда тако оригинално, да је пројект признат у научном свету као дело особите вредности. Грађење канала у Франкфурту, Хамбургу, Берлину и Варшави, коштало је од 25—55 дин. од сваког становника. С претпоставком да се од тих цена узме за Петроград највећа а број становника утврди са 700.000 дин., за канализацију руске престонице потребно је 39,500.0000 динара. Комисија, која је проучавала пројект, повисила је ту суму на 50 милијона. За финансирање тога посла направиће петроградска општина зајам. Рачуна се да ће нов терет за канализацију износити свега 2000000 дин. годишње, по одбитку сума које ће општина штедети на томе што ће отпасти трошкови око одржавања старих канала, око разних оправака калдрме (које су стајале у вези са старим каналима), даље трошкови око испражњавања нужника из општобара, печистоће са општ. кланица и т. д. Сем тога узимљу у обзир и добит коју ће имати сопственици кућа тиме што ће и они бити поштеђени од трошкова које имају данас.

Питање о канализацији Петрограда претресају тамо и дневни листови; а почем недавно награђени нови водовод даје изобилно чисте, филтроване невске воде, постаје грађење канала све хитнија и све то већи потреба, да би се нечиста вода могла одводити ван вароши.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Господин Божидар Николић овд. дрогериста, изволео је послати општинском суду, 50. динара да се поделе општинским пожарницима, као награда за услуге указане при гашењу пожара, који се је појавио био у његовом подруму.

На овоме поклону изјављује се дародаваоцу захвалност.

Од Суда општине вароши Београда 21 септембра 1890. АВр. 1944.

ОБЈАВА
(о набавци коња.)

За попуну коњице ст. кадра са коњима, држава ће набавити до 90; а за брдску артиљерију 8 коња од домаћег соја, а те куповином од народа по цени како се одређене комисије са продавцима погоде.

Услови, којима коњи треба да одговарају, ови су:

За коњицу:

1. да нису млађи од 4 ни старији од 8 година;

2. да су високи најмање 153, а највише 165 см. а у обиму да имају најмање 12. см. више од висине.

За брдску артиљерију:

3 да нису млађи од 4 и по ни старији од 7. година;

4. да су високи најмање 148, а највише 152 с. м; а обим да имају најмање 14 с. м. више од висине.

Сви пак да су:

5. здрави, и да немају каквих ћуди, због којих се не би могли у строју употребити.

6. ајгири и суждребне кобиле не примају се.

7. Сваки продавац обвезује се, да да коња на осмотрење за 10. дана, ч

8, Продавац мора сточним уверењем доказати, да је коњ, кога нуди на откуп, његова својина.

Комисије за куповање коња образоване су:

У Нишу код дивизијске команде.
„ Књажевцу код „ „
„Крушевцу „ брдског артиљеријског пука.
„ Краљеву „ пољског артиљеријског пука.
„ Зајечару „ „ „ „
„ Ваљеву „ „ „ „
„ Чачку „ „ „ дивизиона.
„ Ћуприји „ „ „ „
„ Смедереву „ „ „ „

„ Шапцу код пуковске окружне команде
„ Пожаревцу „ „ „ „
„ Неготину „ „ „ „
„ Пироту „ „ „ „
„ Алексинцу „ I коњичког пука
„ Београду „ II „ „
„ Крагујевцу „ III „ „

Акс се за време издржавања 10-то дневног посматрања не појави на купљеном коњу никаква болест, као: сипња, запаљење очију, периодично лудило, падавица, зараза и т. д, комисија ће коња исплатити продавцу готовим новцем, иначе комисија ће му вратити примљеног коња, а од њега наплатити утрошену храну.

Ово се јавља имаоцима коња ради знања с' тим, да сваки продавац може свога коња привести на преглед и откуп оној комисији која му је ближе а где му је подесније.

Куповина коња отпочеће 15 октобра т. г.

Из ремонтског одсека Министарства војног АРБр, 3749. 20. Септембра 1890 г. Београд.

ОБЗНАНА

У последње време дешавало се да поједини грађани уносе у варош месо од стоке која се коље у околини Београда, ван варошкога рејона.

Правилима о слободноме клању и продавању меса, забрањено је клати стоку на другим местима сем кланице, а по закону не сме се продавати месо које није прегледао дипломисани марвени лекар и нашао да је здраво и за употребу нешкодљиво.

Према томе јавља се грађанству и овим путем, да ће се сваки онај, који буде уносио месо у варош, од стоке заклане у околини, сматрати за крijумчара и као такав казнити по закону.

Од суда општине вароши Београда 10. Септ 1890. АВ. 1912.

О Б Ј А В А

У свези наредбе ове Управе од 24. и 31. пр. месеца и 3. Септембра тек. године бр 11695, 11696 и 12085 и на основу претписа Господина Министра војеног од 27 Септембра тек. год. ЕБр. 71, 72 и 73. позвани обвезници брдског артиљер. пука допунске батерије као и стока, имају предстати непремјено команди у горњем граду у место 22-гог, 23-ћег тек. мес. на конак, гди ће се 24-ог изјутра позив и преглед учинити а за тим железницом до Крагујевца пренети.

II.

Сви резервисти коњичке бригаде позвати за 18 тек. мес. имају се неизоставно јавити команди 20. тек. месеца тако, како ће се 21, истог извршити прозив и смотра над коњима у доњем граду а затим жељезницом до Ћуприје као одређено место вежбања пренети.

III.

Обвезници коњаници I позива, храниће се за све време вежбања из казана, а за стоку примаће из просрijант слагалишта и учињени издатак наплатиће се од дотичних општина.

Свима онима који би хтели да себе и своју стоку издржавају о своме трошку, дозвољава се.

IV.

Ресервисти који се позивају на вежбу. 22 и 25. тек. мес. понеће собом и војничку исправу, јер су исте од потребе.

Све остало што је горњим наређењима ове Управе грађанству објављено остаје у важности.

Од Управе Вароши Београда 9-ог Септембра 1890 год. Бр. 12.798, 12.769, 12.861 и 12.862 у Београду.

СТЕЧАЈИ ВОДОВОДНЕ УПРАВЕ

I.

Управа водовода расписује овим стечај за набавку потребних ливених цеви са припадајућим деловима како за довод воде од Белих вода до вароши, тако и за целу мрежу цеви по вароши.

Писмене понуде треба слати управи водовода у запечаћеном писму најдаље до 15. Октобра т. г. 6 сати у вече са назначењем на куверти: „Понуда за ливење цеви и потребне делове.“

Општи и специјани услови за ову набавку могу се у свако доба добити код потписане управе, која је готова давати на захтевање објашњена односно ове набавке.

Београд
8. Септембра 1890.
Бр. 180.

Управа за грађење београдског водовода.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

НАРОДНА ПОЈЕЗИЈА
У ОКРУГУ УЖИЧКОМ

ПРИЛОГ ЗА ГРАЂУ
од Срет. А. Поповића
Цена 50 п дин.

Може се добити у писца, у Александровцу (округ крушевачки)

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 14. до 20. Септембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
194.967	Брашна пшенич.	15·—		Сламе . . .	·—
	Брашна кукуруз.	—·—	2170	Меда . . .	80·—
406.035	Пшенице . .	11·40	2845	Кајмака. . .	95
83.066	Кукуруза . .	12·50	1680	Разне зелени	15·—
24.626	Ражи . .	10·25	2655	Сира . . .	95·—
	Сочива. .	—·—	—	Лоја нетопљена	—·—
143.716	Јечма нова .	10·—	513	Масти . .	110
29 383	Овса . . .	10·80		Длаке говеђе.	—·—
58	Проса · ,	8 —	118	Ћумура дрвена	8·05
3074	Пасуља .	26·—		Разне зелени	·—
7153	Кромпира нова	6·—	28 2 9	Свиња дебелих	80·—
892	Арпачика . .	10 —		Угљена камена	—·—
12037	Црна лука .	5·—		Воћа разна. .	15·
374	Бела лука. .	38 —	60.692	Креча . . .	3·—
3059	Орања. . . .	18·—	14.519	Вина црна .	27.—
20.561	Грожђа . .	18·—	86763	Дрвен разне .	—·—
21844	Воћа разна	12·—	11795	Ракије шљ. меке	38·—
4391	Шљива сирових	14·—	30.000	Цемента . . .	·—
629.082	Шљива сувих	46·20	2377	Купуса кисела	—·—
877.308	Пекмеза . .	48·—	50.000	Камена проста	—·—
118·910	Сена . . .	4·—		Месинга стара	65·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 42. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО УЗАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 30. Септембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ВОЈНИ ПОЗИВ
(за оне који су ове године регрутовани)

Велики број обвезника, који су у овој години регрутовани за стални кадар из в. Београда, а неки из других општина, који стално овде живе, нарочито ђаци, нису предстали рекрутној комисији ради лекарског прегледа.

С тога се овим позивају сви они, који су у овој години рекрутовани, и то како рекрути из општине београдске, тако и они из других општина, који су овде у Београду, да на дан 30. Октобра у 7 сати изјутра, престану ради лекарског прегледа, окружној команди у горњи град, где ће се преглед рекрута вршити.

Бр. 7093. Из канцеларије VII. пук. округа 28. Септембра 1890. г дине у Београду.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Познати добротвори г. г. Филип Ла Ренотијер Ферари и Едуард ла Ренотијер Буланже изволели су подарити преко г. Николе Капетановића овд. адвоката 200 динара с тим, да се та сума подели сиротињи.

На овоме племенитом поклону, изјављује се најтоплија захвалност.

Од Суда општине вароши Београда 28. Септембра 1890. ББр. 3721.

Рад општинског одбора.

L. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
21. Септембра 1890.

Били: Председавао члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. Ј.Марковић, К. Б. Михаиловић, Ђ. Николић, С. Ј. Азријел, Р. Петровић, И. Цветановић, Ф. Васиљевић, Р. Пуљевић, М. Јанковић, Ј. М. Тадић, Р. Драговић, Др. М. Т. Леко, Р. Р. Ћирковић, М. М. Терзибашић, А. Ј. Одавић, К. П. Михаиловић, К. Д. Главинић, М. Велизарић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без измене усвојен записник седнице од 18. ов. мес.

II.

Председништво саопштава да је водоводна надзорна комисија учинила још две набавке водоводних цеви за данашњи водовод, од којих ће једна стати 8336 а друга 16244 динара без делова за спајање који се цене по тежини. О томе је поднела овај извештај:

„Приликом откопавања канала који спроводе воду из Билбилдера и мокролушке долине, за Београд, констатовано је да се канали билбилдерског водоњода налазе у рђавом стању, и да се морају с тога заменути цевима и то од појединих извора до места где се сутиче вода из свију извора у главни спровод, да се узму цеви од печене земље, а од тог места до резервоара, који ће се на тркалишту поставити, да се употребе гвоздене цеви од 1·25 мет. ширине. За варошки водовод пак, задржаће се постојећи канали, који спроводе воду од појединих извора до места где се сутичу у главни спровод; а одатле пак, услед тога што сада спровод пролази кроз приватна имања у новом селишту и Енглезовцу, мора се цео довод воде до резервоара, који ће се поставити на западном врачару, извршити такође са гвозденим цевима од 1·25 мет. ширине.

Како су у извршеној поручбини за цеви од ливеног гвожђа, узете у обзир само оне цеви, које су за варош потребне, то је управа водовода, по споразуму са надзорном комисијом а у интересу бржег рада, поручила код исте фирме, која је примила набавку ливених цеви, још 1400 м. цеви од 1 25 м. ширине, за Билбилберски водовод, а 3100 м. цеви исте ширине за варошки водовод; заједно са потребним деловима за спајање.

Исто тако је управа водовода, по споразуму са надзорном комисијом, поручиле код фирме Ледерер и Несенија 1000 м. цеви од печене земље 100 м. ширине, заједно са потребним деловима за спајање.

Како ове поручбине нису трпиле одлагања, то је надзорна комисија слободна замолити Суд општински да изволи одобрити поступак управе водовода.“

По саслушању извештаја (АБр. 1868) Одбор је одобрио поступак комисије с тим, да се и та исплата учини из привремено одређеног кредита.

III.

Грађевинско одељење реферише да је поднела извештај комисија, којој је претпрошле седнице поверено да узме у оцену да ли је могуће и потребно изменити нивелету за откопавање балканске улице. Извештај (ГБр. 1255) гласи:

Одбор је у седници од 12 т. м. изабрао комисију да прегледа поново нивелацију балканске улице, и поднесе извештај да ли се може изменом нивелације блажији пад постићи.

Комисија се састала 13 тек. мес. осим г. Косте Главинића који је био на путу, на лицу места и прегледала улицу али није се потпуно споразумела, него је одредила 17. септембра у понедељак да се састане и напише извештај.

У понедељак дошао је само Г. Милош Дамњановић, прегледао је поново целу улицу и дао је мишљење следеће.

Кота код теразије да остане по одобреној нивелацији т. ј. 114.057. На првом прелому да се спусти још 0,805 испод одобрене коте и то на коту 107,661; тим би на овом делу био 4%. Од другог прелома, да се свеже кота са одобреном котом у абаџиско-министарској улици 98,299 тим да постане под 8·775% доста блажији него пре са 9·75% до Ломине улице. Од Ломине улице до Вазнесенско-савамалске, да се пад смањи од 9·75% на 9,3017% с тим што ће да се издигне средња кота за 40 с. м. те да буде 82,195.

Та средња кота, да се тако изведе, да од ње има пењања и пада са 2% од балканске према пиварској улици а од пиварске према савамалској (види слику).

У Вознесенској улици, да се веже кота 82·295 са одобреном котом 102·016 у Кнез Милошевој улици. У савамалској улици, да се веже кота 82.095. са првим прелом регулације код тачке 27 са котом садањег олука 89.650 а та кота да се веже са одобреном котом 77.020 код тачке 23. У министарској улици да се веже кота 82.095 са котом одобреном код тачке 7 са 80,245.

Кад смо се утом сагласили, рекао ми је г- Дамњановић, да сачекам г.Косту Главинића па ако се и он са тим сагласи, да напишем извештај.

г. Коста Главинић дошао је јуче са пута, и ја сам ујутру отишао к њему да се споразумемо због извештаја. Одмах смо пре подне на лицу места прегледали улицу, и он је узео план да га прегледа, па ми је после подне писао следеће:

Он се не слаже са мишљењем нашим него да остане нивелета од терзија до ломине улице, као што је одобрена, а код савамалске може се иста издићи за 40 с. м. по нашем предлогу. У опште он је противан изменама.

По саслушању оба мишљења, и већине и мањине комисијске, Одбор је усвојио разлоге одвојеног мишљења г. Главинића и решио: да се откопавање балканске улице продужи по раније дефинитивно утврђеној нивелети.

IV.

Рачуноводство подноси акт Алексе Матића телала (СБр. 16005) којим нуди већу закупнину за 12 дућана општински у фишекџијској улици од оне цене, за коју је лицитацијом исти дућан остао на Хајима Пијаде, а пристаје и на ужу лицитацију.

Почем је акт поднесен последње одлуке, којом је лицитација одобрена, решено: да се преко акта пређе на дневни ред.

V.

На реду је продужење правила о слободноме клању и продаји меса. Прошле седнице свршена је XIV тачка, али како је председништву остављено да допуни исту тачку одредбом за кафеџије који не држе кујну, усвојено на предлог председништва, да се као други став унесе у ту тачку ово:

„Кафеџије, који ситну стоку кољу, ради своје потребе сматрају се као и приватна лица".

За овим је прочитана XV. тачка из пројекта али како се одбор није могао сложити с њом, то је предлог представништва решено: да XV тачка гласи овако:

„Приватни за своју потребу могу клати само свиње, јунад, телад, и ситну стоку као овце, овнове јагњад и т. д. код своје куће и без таксе. За клање јунади и телади морају пријавити и добити дозволу код општ. Суда.

Ако се докаже да приватни купљену стоку није за своју потребу употребио, но је са истом ма у ком облику шпекулисао, па и делио, платиће поред потпуне таксе и казну и то по Чл. XIV. ових правила".

Тачка XVI усвојена је с допуном да се код одредбе под а.) дода о кауцији: „или у сигурном јемству за годину дана".

LI. РЕДОВНИ САСТАНАК

25. Септембра 1890.

Били: Председавао, члан Суда г. Св. Карапешић, чланови одбора г. г. Л. Дашковић, М. Ј. Марковић, М. Јанковић, М. Р. Маринковић, А. Шток, Р. Петровић, Ј. Ж. Ђурић, Ф. Васиљевић, Н. Р. Поповић. Др. М. Т. Леко, К. Д. Главинић, К. Б. Михаиловић. К. П. Михаиловић, М. Велизарић. Ђ. Јовановић, М. М. Терзибашић. Р. Пуљевић. С. Азријел. Ј. Симић и А. Одавић.

I.

Председништво саопштава да је данашњи састанак сазван ради тога поглавито, да се доврши претрес правила о слободноме клању и продаји меса. — Прошле седнице свршено је са чланом XVI и тако се данас прешло на члан XVII., који је усвојен без измене.

Даље су учињене ове измене у пројекту:

а) У чл. XVII одбачена последња алинеја према чл. XIII. у који да се накнадно унесе и то, да у случају казне забраном радње на годину дана, кажњени губи и кауцију по чл. XVI правила, која ће припасти општинској каси.

ПОДЛИСТАК

ШТА ИХ ЈЕ СПАСЛО

— С немачког —

Провео сам неко време у Нерви, градићу, на Riviera di Levante, оној красној приморској обали, што се од Генуевског залива простире до Специје. — То је дивна, у којој се одмара талијанска убојна флота.

Далеко од тога, да се такмачи са раскошном Ницом, или пружа извештачена уживања каквим изобилује Монако, Нерви привлачи посетиоце својом особитом природном красотом.

Погледаш ли више себе, ево ти оног лепог плавог талијанског неба. што се огледа у мал да не сважај мирном мору, по коме плове и љуљкају се безбројни чамци разноликог шаренила. Пред тобом се пружа песковита обала, начичкана кантусима, шибљем и дрвећем, а позади простире се читава шума мирисних неранџи и лимунова. Лепоти придаје и сама тишина места, те управо изгледа да је Нерви створен да човек у њему нађе одмора и спокојства после бурног и валовитог живота у великим центрима.....

С прозора мога стана посматрајући вечерње вожње и утркивање веслача, често ми се поглед отимао за једним чамцем, у коме су се увек возила два друга. Један преко својих 20, а други испод тога броја година, а налични као рођена браћа. Крај обале прекину веслање па загрљени започну песму која ми изгледаше као химна творцу, захвалница васиони што им је увек даровала срећан живот. Распитам за њих и од укућана дознадох да су одиста браћа: Лоренцо и Пиетро Грацијани; да немају никога свога; да су пре неколико година, по смрти своје бабе, дошли из Лавање, и да у једној рибарској кућици крај обале а ван града, живе скоро на идиличан начин. Околина их добро познаје, па их људи и зову именом: „добра браћа"...

Случај учини да се с њима упознам пре но што сам и мислио.

Једнога дана затече ме изненадна олуја у шетњи далеко од вароши, и плаха киша окупи да пада. Да стигнем до вароши беше немогуће. Потражим у близини склоништа и крај окуке обалске спазим два рибарска чуна — знак, да у близини мора бити и куће. Пожурим првом стазом и на радост нађем се брзо испред лепе кућице, коју већма украшаваше баштица и у њој изобилно цвеће. Кров надвисиле маслинове гране те ми је изгледало да се овди рајски живи.

У кући су били спазили мој долазак, јер тамам ступих у башту а с кућних врата поздрави ме добродошлицом — Пиетро Грацијани. Ућемо у кућу. Ванредна чистоћа задиви ме; то се не налазиу свакој талијанској кући.

Сем Пиетра спазим и неку старицу. — Доцније сам дознао да им је она својта и да код њих живи од кад им је умрла рођена баба. Бацим поглед по кући и приметим Пиетру, да млада његова неће имати много да прекраја и уређује.

б.) У тачци б.) чл. XX унесено између речи: „поткрепљена доказима“ још и „по могућству.“

в) У тачци в.) члана XXII иза прве реченице: „Ако би остало меса преко требовања“ додато и ово; „и то мање од једног вола“.

г.) У тачци г.) чл. XXII последња реченица: „и осудити на четвородуплу таксу“ измењена овако: „и казнити по чл. XIV ових правила“.

д.) У члану XXIII додато као други део: „док не поступи по чл. XXVIII и не плати прописану таксу“.

ђ.) У члану XXIV учињена измена, те да тај члан гласи овако:

„Заклана живина и очупана дивљач може се по лекарском прегледу продавати само на пијацама и у продавницама, и то пошто се претходно плати прописана такса“,

е.) У чл. XXV изостављена последња реченица: „прописану у члану“, и

ђ.) У члану XXX да изостане реченицу: а и органи управе вар. Београда.

Почем је овим свршен претрес правила, председништво је покренуло питање да се такса на волове и краве по члану II. и даље наплаћују од грла, докле Суд не буде могао изнети предлог за измену и наплаћивање по тежини.

Одобрав ово, Одбор је препоручио Суду да што пре отпочне пробе мерењем ради прорачуна а у исто време и усвојио ове таксе:

а.) за једног вола, бивола или биволицу 27 дин.

б.) за једну краву 18 дин.

в.) за теле, јунца, јуницу до 80 кила од кила 0,20 дин.

II.

Како у седници није било довољно чланова за решавање нових предмета, то је председништво пријавило на дневни ред за идућу седницу ове предмете:

а.) Решење да се кућице за трошарину граде у режији општине;

б.) Избор комисије за питање о грађењу кеја;

в) избор комисије да проучи дебивене понуде за зајам, да прима и друге и да ступа у преговоре:

г) Избор комисије да проучи питање о трамвају и новодобивену понуду;

г.) Избор комисије која ће проучити питање о осветљењу; и

е,) Решење да се ограде општ. имања.

III.

Председништво саопштава да је воеводна комисија свршила и дефинитивну погодбу са Ф. Некласилом за грађење службене зграде на извору нов. водовода и том погодбом постигла јевтиниј цену за 1436 динара.

Према овоме и по саслушању извешћа (АБр. 1965) Одбор је решио: да се комисијско мишљење усвоји и грађење службене зграде на извору уступи Франца Некласилу за погођену цену.

ПРАВИЛА

ЗА СЛОБОДНО КЛАЊЕ СТОКЕ И ПРОДАЈУ МЕСА

У ВАРОШИ БЕОГРАДУ

И БЕОГРАДСКОМ АТАРУ.

ПРВИ ДЕО

(наставак)

Чл. IX.

Облик штемпила и знаке на олову прописаће председник општине и наређиваће мењање истих.

Чл. X.

Да би се клала добра стока и месо било дебело и здраво, постављен је стални марвени лекар на општинско кланици, који ће прегледати стоку, која се доведе на клање, и одобрити ако је дебела и здрава, а ако није одбацити.

Но и после клања марвени лекар мора извршити по нова преглед заклане стоке и том приликом уништиће или поједине делове, који су нездрави, и који се, према томе, не смеју употребити за храну; а искључиће од продаје и уништити читаво марвинче, у случају, када се болест дотичног марвинчета могла тек после клања констатовати. Ако се, на потпуну штету клача, читаво марвинче уништи, вратиће се дотичном клачу такса положена за клање дотичног комада стоке.

— А то неће скоро бити, додаде он одмах озбиљно. Не бар докле се Лоренцо не буде решио да уведе домаћицу. А зашто би се и он најзад журио? Ми смо и онако врло срећни, у нашем скромном, мирном и задовољном животу.

Лоренцо у кућу уђе баш пред ове речи братовљеве.

Чим Пиетро довршн реченицу, настави без икаквог чекања и устезања:

— Драги господине, ја не тајим да моја љубав припада само Пијетру, и све држим да и кад стигнем за женидбу, неће ми ни онда она на ум пасти. —

Лоренцо није изговарао сасма течно речи, но онако како говоре они који имају органскуману у језику.

— Није тако брате, рече му Пиетро. Један мора одужити свој дуг природи. Кад твоје срце буде изабрало, другаче ћеш мислити. А за мене то ће и бити највећа радост, да у срећи твоје породице видим и своју срећу.

— А ви, Пиетро, зар сте на свагда одбацили мисао женидбе — упитах га. Ви сте врло добар брат, имао сам прилике да чујем, али то ништа не смета да будете и добар муж и добар отац? —

Јест то би ја могао бити, Signore! рече Пиетро. Али коју да нађем и уведем у кућу, да буде сестра моме брату? Ће ли га она пазити, колико он заслужује? Да се са нама слаже, као што ми један за другог маримо? Варљива је љубав женска, то сам искусио; а ја Лоренцу дугујем толико да не бих смео ради неке сумњиве породичне среће да жртвујем слогу и заједницу нашу. И зар не би ви тако осећали према своме брату, кад би му дугавали вечиту захвалност за спас части своје?

— Signore! Пиетро претерује. На против, само ја њему могу остати вечито благодаран јер захвалност моја — захвалност је за живот!

Нисам знао како да разумем ово њихово надтицање. Опазише да су се одали према странцу више не што је требало. Киша је била престала, али Пиетро ми не даде да одем и пре но што бих му се могао захвалити, понуди ме да седнемо за трпезу, на којој старица беше поређала тањире и изнела јело а то закитила и бутелом барбељског вина. Нисам се дао нудити. Седнемо, а добро вино брзо изазва право расположење. Од једном Пиетро пришану нешто Лоренцу, па отпоче:

— Случај је учинио, Signore, да смо се ја и Лоренцо мало час пред вама дотакли једне наше породичне тајне, коју није требало да откривамо. Али баш с тога да на нас неби гледали чудним очима допустите да испричам у чему је. Ми смо дошљаци у Лавању. Наше везе нису велике ни с људима нашег реда. Ми их и не тражимо много, а вама да откријем нашу породичну историју у толико ми је лакше, што сте путник. Неће ли вам бити непријатно да причам? —

— О, на против, врло ћу радо — слушати беше мој одговор, и Пиетро продужи:

Изгубив рано родитеље расли смо у кући наше стара-мајке. Добра старица старала се да ја ојачам што пре да бих могао Лоренца прихватити брже. Била је веома добра али и врло строга; ја, не може бити несташнији. Виногради њени даваху прилича

Да је стока здрава или месо здраво, лекар ће ударити свој жиг.

Лекар је дужан налазити се на кланици за све време кад се стока дотерује на кланицу и коље.

Ситна стока клаће се одмах, чим је лекар или комисија огласи за добру и здраву; а крупна: волови, краве, биволи, биволице и т. д., која се прегледа, не сме се натраг враћати у варош, но ће остати под надзором општинским у зато нарочито одређеним шупама, и клаће се после 24 сахата, од кад је лекар прегледа и огласи за добру и здраву.

Ова стока, за тих 24 сах., не сме добити ни хране ни воде.

У случају, када клач посумња у савесност и рад лекара, суд ће, на његову молбу, одмах одредити комисију од 1-ог судије суда општинског, једног општинског лекара доктора медецине и другог марвеног лекара.

Чл. XI.

Крупна стока клаће се од 1. Маја до 1. Септембра од 4—8 часова по подне, а од 1. Септембра до 1. Маја од 10 пре до 5 по подне.

Ситна стока, као и свиње, клаће се на овоопштинским кланицама од 2—6 часова изјутра и то од 1. Априла до 1. Септембра а од 1. Септембра до 1. Априла од 10 пре до 5 часова по подне.

Чл. XII.

На сваком стражњем череку од ситне стоке оставиће се парче с вуном те да се види, да ли је месо јагњеће или јареће, овчије или козије.

Чл. XIII.

Сваки онај, који, без благовремене пријаве и надлежно добивене упутнице, закоље ма коју врсту стоке, исто тако и онај, који закоље ван општинске кланице, ма да би и имао упутницу; напослетку и онај, код кога се нађе месо без прописаних знакова или цубок, — да се казни први пут 4-губом таксом; други пут 10-губом а трећи пут да му се забрани радња за годину дана. и да му пропадне кауција по чл. XVI.

Чл. XIV.

Механџије, кафеџије, гостионичари, ашчије, печењари и сви они који ради шпекулације стоку кољу, плаћају исту аренду као и месари по чл. II. правила, и клаће је на општинској кланици. Ко противно овој одредби поступи, казниће се први пут н-губом а за сваки поновљени случај 10-губом таксом.

Кафеџије који ситну стоку кољу ради своје потребе, сматрају се као нрифатна лица

Чл. XV.

Приватни за своју потребу могу клати само, свиње, јунад, телад, и ситну стоку као: овце овнове, јагњад итд. код своје куће и без таксе. За клање јунади и телади морају пријавити и добити дозволу код општинског суда.

Ако се докаже да приватни купљену стоку није за своју потребу употребио, но је са истом ма у ком облику шпекулисао, па и делно, платиће поред потпуне таксе и казну и то по чл. XIV. ових правила.

ДРУГИ ДЕО

О дужностима месара и продаваца

Чл. XVI.

Сви месари и продавци подлеже овим дужностима.

а.) Сваки месар, пре отварања радње, дужан је поднети суду општ. уверење да је способан радњу месарску управљавати. Он је дужан пре отварања радње за сваку продавницу или дућан положити суду кауцију у новцу или у српским вредећим папирима или у сигурном јемству за годину дана, и то:

за продају говеђег меса	300	дин.
„ „ телећег „	100	„
„ „ овчијег и јагњећег	100	„
„ „ свињског меса	100	„

Ова кауција служиће општини као обавеза ради испуњења ових правила и наплате казне.

У случају казне, дужан је клач одмах допунити кауцију у колико је суд за наплату изузео.

б), Сваки мора на својој продавници ставити фирму, „месарница“, са именом и презименом чија је радња.

доходак, да смо могли безбрижно и лепо живити. Задеси нас једном несрећа: гром удари близу нас и Лоренцо изгуби говор. Залуд се трудише лекари, помоћи не би, он остаде нем. Прошла је година за годином и — Богу хвала дође дан који нам поврати срећу. Кад наврших 16 година здружим се у Лаваљи са неким Томазеом. О њему се није говорило баш добро, али и нико није могао доказати да је учинио што рђаво. Мене се није тицало шта свет говори, па нисам ни бабу слушао ма да ми она световаше да га се манем. Иначе сам уживао слободу и баба ми није бранила никада да обилазим околину, да проводим по оближњим селима па и да се задржавам у друштву. Али често, кад сам се враћао дому, у погледу Лоренцовом могао сам приметити прекор, који ми казиваше да му је тешко што га остављам самог. То ме је мучило и најзад се решим да се повучем из друштва и да већи део посветим дому, тим пре, што и Лоренцо пастаде одраслији. Али једног дана дође Томазо и замоли ме да са њиме одем у Пизу, одакле је имао да допрати неку своју гошћу — рођаку, из Сицилије. Не знам за што, али нисам могао одбити молбу његову. Радозналост нека обузе ме те се реших да с Томазом пођем и да се упознам с том по његовом причању лепом девојком. Пренебрегох што сам се Лоренцу био обећао да се извеземо до села Б., но кад пођох с Томазом, Лоренцо ме — чини ми се и сад гледам — испрати таквим погледом свега нежног срца, као да ме хтеде опоменути „пази се, брате; не иди“ Нешто ме је вукло да не останем и ја одох. Тада, Signore, још нисам знао шта значи то љубав и ако сам радо погледао на сваку лепу девојку!..

У Пизи писмо дуго чекали влак, а чим стиже. искочи из једног вагона рођака Томазева Магдалена, —тако се звала. О, да знате само како је изгледала лепа! Танка и висока, већа од мене за читаву шаку; врапих и дугих плетеница, ватреник црних очију.. Кад ме поздрави својим звонким гласом, кад ми пружи своју леву, меку и топлу руку, прођоше ме жмарци неког особитог осећања. Од тога часа као да ме анђео — чувар остави, а моју душу место њега дочека наклони демон у виду те лепе моме!

Да вам не досађујем дугим причањем како су ме Томазо и његова породица скоро сасма одвојили од брата и бабе. Наумим да је узмем за жену. А она, питаћете! Она ме не одби али и не даде своју реч: устезала се да би ме боље спутала!

Не прође много а ја западнем у дугове, које сам правио да би одговарао раскошним жељама моје љубавнице. Зеленаши зајмише новац, али можете мислити с каквим интересом! Срећним се нисам могао осећати а да бих побегао од гриже савести, тонух све лакомисленије у вртлог. Од куће сам изостајао; постаде ми и мрска, не да избегнем заслужене укоре од бабе, већ што не могох да подносим прекоре Лоренцове кога моја страст хтеде из срца да ми га истисне. Не знам јесу ли Магдалена и Томазо опажали у каквом се стању налазим; да ли су познали да у мојим грудима воде борбу савест и страст, страст која се могла и угасити! Имали су увек нове жеље које није лако задовољити, и ја падах све више у дугове. — Коме да се поверим да олакшам срду? Баби? Нисам могао, нисам имао ни одважности. Лоренцу? Ах, он и не беше још за то. Томазо и

в), Сваки мора имати стално место, дућан, у коме продаје месо, а о промени дућана мора известити суд. По улицама не сме продавати било сирово, суво или прерађено месо. Тако исто забрањено је пред продавницама месо сећи, мерити и продавати, а викање и ларманье строго је забрањено. Месо се споља дућана не сме вешати.

г), Сваки мора ова правила наштампана метнути у рам под стакло и изложити их на угледно место, тако да их може сваки читати.

д), У продавницама мора бити највећа чистоћа, како таван, дуварови, тезге, пањеви, патос тако и сва мерила и алати те радње, а нарочито момци и они који се ту послом баве морају бити обучени у чисто одело и имати припасане беле кецеље.

е), За доношење меса са кланице у продавницу сваки мора имати нарочито за то начињена кола на којима ће бити израђен сандук, који треба да је од растовог дрвета у најмањој дужини од 2 метра, рендисан и гладак. На истом удешен капак обложен са мушемом, тако да се месо не може видети ни најмање, и споља црвеном бојом обојадисан. Сандук се мора одржавати у највећој чистоћи.

При утоваривању меса, сандук мора бити чист и у њему прострта асура или чаршав. На сандуку мора бити и с једне и с друге стране записата почетна слова имена и презимена фирме. Донешено месо у дућан мора се одмах очистити од прљавштине ако их буде било.

ж), Сваки је дужан да цену меса напише на једној таблици и обеси је на видно место пред дућаном, како може свако видети цену а тако исто кад се цена мења износиће се одмах на углед.

з), Месо мора бити добро, свеже и дебело, а тако исто мера мора бити тачна.

и), Сваки мора имати у својој продавници контролне мере са потребним теговима, и те морају бити тако намештене, да су свакоме приступне, да купљено месо премери, и о тачној се мери увери.

ј), Сваки је дужан дати меса купцу онолико колико овај затражи да купи, и парче које заište.

к), Начињена кола за пренос меса контролише лекар и контролор ради чистоће. На овим колима не сме се ништа друго носити до само чисто месо. Пре прегледа не сме се месо у кола утоваривати.

л), Сваки клач мора на кланици месо у свему чисто израдити, оцедити га и убрисати од крви, очистити га од прљотина и на месу не сме остати никакав остатак од тајних органа и делова који су за људску храну неупотребљиви, као остаци од увета, гркљан, једњака, главне крвне жиле, унутрашњих грудних кожица и т. д.

љ). Сопственик радње дужан је биволско, и козије или јареће месо одвојено метути за продавање и на истом прилепити артију и на њој написати да је биволско, козје или јареће месо како би се разликовало од говеђег, овчијег и јагњећег.

Суд општински прописаће доцније у допуну ових дужности месара — продаваца, услове за рад у опште и одржању чистоте како у продавницама тако исто и за сва она места где се стока коље и месо прерађује.

Члан XVII

За тачно вршење ових правила постоје општински контролори, који воде непосредан надзор а као виша контролна власт постоји општински Суд који је одговоран за свако небрижљиво контролисање, и за сваку штету коју би општинска каса претрпила због неправилног надзора.

Овим није искључено и право грађана, да могу доставити Суду неправилност, како од клача тако и од контролора, ма у ком погледу било, коју ће доставу Суд одмах извидити и решити.

Члан XVIII.

За сваку повреду горњих дужности сматраће се дело засебно и тако колико је дужности повређено, толико је дела извршено и за свако то дело општински Суд осудиће сопственика фирме, радње, по 20 динара у корист општинкасе, па макар та дела и не извршио сам лично сопственик радње већ његови млађи или ма ко други у његовој радњи.

Решење којим општински Суд осуђује сопственика фирме — радње — на горњу накнаду, одмах је извршно према самом закону.

Магдалена, разуме се, знали су за моје очајно стање. — Једне вечери, пошто ме загрејаше вином и дивном сицилијанском песмом, Магдалена без икаквог околишења понуди ми њену помоћ као доказ неограничене љубави.

— Једним завештањем, рече ми, пао ми је у део скупоцени накит. И ако је премили спомен, радо ћу га жртвовати да се спасеш брига, и измиреш дугове. Али продати у Лавању те наките, било би непријатно, јер ти знаш да свет овди не воли Томаза и покупај тај могао би проузроковати незгоде. У Флоренцији ће то ићи много лакше и боље. Ја знам једног јувелира који ће радо купити по добру цену.“

После ових речи извуче из џепа повећу кутију, отвори је и из ње се просу силни сјај. Блистање тих бриљијаната увери ме да је накит и сувише скупоцен — читаво богатство. У мени се први пут заче нека магловита сумња.

— Магдалено! рекох јој без околишења, у прошлост девојке, која ће моје име носити, треба да сам потпуно уверен! Накити ти буњују ме. Њихова вредност мора бити и сувише велика. Ко ти дарова све то? —

— Лакомисленице један, прихвати она, зар сумњом плаћаш неограничену љубав и пожртвованье? — Ти ћеш ме сам пратити у Флоренцију, да тамо продамо наките. Ја их нетребам, нека то буде мираз који ти доносим. За тим ћемо отпутовати у Неапољ мојој мајци, да те она сама увери да су накити завештење њене мајке а моје бабе. Тражићемо и благослов њен; стари попа, мој ујак, спојиће нас венчањем. Тада се можемо срећни вратити твојима који ће мени исто тако бити драги као теби. Треба ли и даље да сумњаш, драги мој?

Речи Магдаленине пале су ми на душу, као и медем. Кога им се противи? Осетих се презрењан, очаран. Пристанем и одлучимо се што пре поћи.

Ваљало је наћи паре за пут а и умирити повериоце. То ме је мучило. Да кажем кући о путовању нисам хтео. Решим се да оставим само писмо, с обећањем да ћу се ускоро што пре вратити. Да, то је лепо и лако, али повац? — У глву ми сину чудна мисао. Баба наша увек је одвајала по коју суму и штедела за мене и Лоренца. То беше бабина тајна, али ја сам ју знао: у сандуку њеном лежале су две кесе. Колико је стављала у коју не знам, али сам знао да једна носи натпис „Петро“ а друга „Лоренцо“. Сандук је лежао у таванској соби. Да заиштем од ње извесну суму, било ми је тешко, али немадох куде. Стрепећи најзад замолим је и рекох да сам принуђен на кратак пут, од кога ће зависити можда моја будућност. Баба ме запрепасти, она кратко и одлучно одби моју молбу и изли свој, дуго уздржавани гњев на Магдалену, коју је сматрала за узрок моје промене... Ја осетих сада први пут у срцу своме мржњу, и с болом пођем из куће. Лоренцо је био у другој соби: беше чуо све и плакаше. Изађе преда ме и баци се да ме, по своме обичају загрли, али га ја отурим од себе, изађем на улицу и несвесно пођем Томазовој кући.

(Свршиће се)

Питање о овој накнади Суд ће свагда решавати за свако дело посебице.

Овај се члан не односи на криумчаре, пошто зато постоји особно наређење.

Члан XIX.

Кад грађанин или контролор достави крijумчардук и крijумчар се осуди на накнаду, половину те досуђене накнаде припашће томе грађанину или контролору, која ће се исплаћивати одмах, чим је Суд од крijумчара наплати. Од месара наплаћиваће се из кауције.

КАЛИМЕГДАН

(Покушаји удружења и прелазак на општину).

Као што смо недавно јавили, председништво општине успело је да од војне власти прими Калимегдан на руковање. Акт предаје и пријема потписала је у име државе градска команда а у име општине овлашћена комисија — 23. Јула т.г. АБр. 1512. У седници 27. овог мес. Одбор општински одредио је комисију, којој је поверио да разгледа састављени пројект за уређење калимегдана и да определи колики је кредит потребан па да се још ове јесени могу предузети послови за унапређење парка калимегданског.

Тежња је општинске управе да се у што краћем времену уради на калимегданском парку колико је могуће више, те да калимегдан, и као јавно шеталиште, и као место од толиког историјског значаја. добије ускоро онај вид и углед, какав одавна заслужује.

Ми не сумњамо ни најмање да ће и само грађанство, ако се то устражи, притећи у помоћ прилозима, да би радови на унапређењу калимегдана могли тећи што брже и снажније. Буде ли се при том нашло и добровољне помоћи од сопственика имања у околини на првоме месту, а за тим и од осталога становништва, не мора проћи много па да калимегдан постане уређено и лепо шеталиште.

*

Од онога времена, када је по нужди грађанство покренуло мисао: да нарочито удружење узме на се старање за унапређење калимегдана, и када је одмах и организовано такво удружење, на све до скора, продирала су на јавност различита питања: „шта је са калимегданским удружењем; за што се ништа не ради; хоће ли се једном што почети“ и т. д. Управа удружења ћутала је, јер у ствари није ни могла говорити. Ваљало је отклонити многе препоне па да се добије одобрење, а поред све предусретљивости, која је управи удружења указивана, ипак се није могао постићи успех да се удружењу изда одобрење од војне власти да може калимегдански парк уређивати самостално. У томе је лежао узрок одуговлачења. Управа удружења морала је најзад обратити се општини за посредовање, и благодарећи увиђавности председништва не само да је схваћено то питање за хитно него је вољно примљено да се Калимегдан иште под условом да општина њиме рукује и да она води старање за унапређење Калимегдана.

На овај начин питање о уређивању Калимегдана враћено је на природни пут: престала је потреба да удружење постоји, и како је оно тиме од задатака својих разрешено, ми ћемо овде пустити само преписку управе удружења, из које ће се видити шта је управа његова радила и из каквих узрока није могла да отпочне рад.

Удружење је организовано Јула 1888., а правила његова одобрила је Управа вар. Београда 8 Августа исте год. под Бр. 9993.

Приступив одмах своме раду, у правни одбор донео је одлуку, по којој је председник удружења г. *Мијаило М. Богићевић* 15. ист. мес поднео овакав акт:

„Господину Министру војном,

Као што је познато Г. Министру војном поново је истакнута у јавности мисао да би нарочито удружење требало да прими на се бригу за украшавање калимегданског парка, како би се овај што скорије могао подићи на висину угледа, који Калимегдан заслужује и по положају — природној лепоти, а више још и по историјскоме значају.

Мисао та прихваћена одмах општим одобравањем, нашла је још снажнији одзив код свију редова београдског становништва у последње време, кад је један месни лист истакао формални преддог за оснивање удружења.

Услед тога 24 пр. мес. држан је у општинској дворани збор грађана и грађанки, на коме се је константуисало удружење са задатком да ради на:

а), украшавању калимегданског парка:

б.) повременом подизању других шеталишта у вароши; и

в.) засађивању дрвећа по улицама и око вароши.

На истоме скупу извршен је и избор управе, којој је одмах препоручено да предузме мере, како би удружење добило све потребне санкције, од чега у ствари и зависи хоће ли оно моћи да приступи остварењу задатака, којих је у општем интересу вољно да се прими. Тако је стављено управи у дужност да изједствује:

а), од полицијске месне власти одобрење статута;

б). од Господина Министра војног основано одобрење да друштво може узети у своје руке даље уређивање калимегданског парка и на њему предузимати и извршивати тачке својих задатака;

в.) од Господе Министара привр. и правде припомоћ у материјалу и од београдске општине у новцу, разуме се у колико је могућно и за напредак калимегдинског парка и до сада признато.

Управа вароши на основу закона о удруженьима изволела је одобрити (8. ов. мес. Бр. 9993) поднесена јој правила калимегданског удружења, и по томе подписано председништво има част молити и Г. Мин. војног за потребна одобрења, после којих тек моћи ће удружење фактички да ступи у живот. Удружење најпонизније моли Г. Министра војног да може:

а), слободно руковати са калимегданом у погледу уређивања његовог као јавног шеталишта, и то на целокупноме простору, у правилима обележеном;

б.) да се може користити свима деловима његовим ради стварања потребних прихода; и у тој цељи подизати грађевине које би издавало под закуп;

в.) планирати земљиште, просецати нове и затварати непотребне од данашњих стаза; проређивати данашњу и подизати другу шуму;

г.) градити водовод, резервоаре, водоскоке. ресторације, кућице за минералне воде, сладолед, млеко и т. д. подићи споменике, гимнастику и друге здравствене и забавне установе, као и све остало што је обележено у правилима удружења. — Под тачком б) удружење моли да му се изда начелно одобрење, за све у опште што би предузимало а изричио за сада само толико: да са савске стране може направити лагуме за винарско стовариште ради издавања под закуп с условима обавезе да инвалидском фонду не саме обезбеди и редовно исплаћује припадајуће му суме данашњега прихода од калимегданских магацина, него и да му цифру ту у неколико увећа.

По себи се разуме, али нека је ипак допуштено нагласити да удружење овај низ одобрења, не тражи у форми повластице која би искључивала свако даље право војне власти, односно градске команде, да суделује контролом свега онога што се на Калимегдану буде предузимало и градило, као да и иначе задржи право речи и савета а и право забране на случај, да удружење изађе из граници одобрења,) које му се буде издало. — Основано једино у цељи да се стави у службу једног општег интереса, удружење иште право самосталног унапређивања и одржавања Калимегдана у намери да рад своме у напред обезбеди потребну важност и сталност, те тако буде у стању да

се под уговором отплате с интересом може послужити и туђим капиталом, ако удружењу то устреба на случај закључка, да се подизању потребних грађевина што пре приступи. По томе све и да се не услови, удружење ће вазда неговати готовост да се у раду своме руководи практичним назорима и стручним саветима са свих страна, па ће у толико више увек спремно бити да предузећа своја соображава захтевима власти под чијом управом стоји Калимегдан као државно земљиште.

Кад се узме у обзир да је више но потребно имати у вароши бар једно уређено шеталиште; да су за калимегдан везане толике успомене народне, и да га за то његов парк треба да доприноси и своме а и угледу престонице; да ни општина ни градска команда сама неће моћи за унапређење калимегдана учинити толико, колико је у стању учинити једно удружење кад у себи концентрише потребну снагу, и најзад кад се узме у обзир да ће све оно што се уради и подигне на Калимегдану бити и остати у ствари државна својина — онда удружење има слободе и надати се да ће Господин Министар врло радо прихватити ову молбу удружења и издати му основно начелно одобрење са све оно што је горе набројано. Међу тим управа ће се обраћати доцније и засебно за свако потребно дефинитивно одобрење, чим му по постављеном реду буде могуће приступити остварању својих задатака.

Прилажу се два примерка правила с молбом да Г. Министар изволи један задржати а на другоме назначити своје одобрење.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Да се јаве. Они предузимачи, који би желели примити на се грађење кућица за потрошарину, треба да се јаве грађевинском одељку.

Лицитација, која је тога ради држана, испала је скупа и с тога је Одбор решио да Суд може или посао извршити у режији општине, или уступити грађење појединих кућица мањим предузимачима.

—

Осветљење. У последњој својој седници Одбор је изабрао нарочиту комисију са задатком да поднесе мишљење какво осветлење треба у престоници завести, да ли електрично или гасно.

У комисију ту одређени су: г. г. Др. М. Т. Леко, М. Велизарић, К. Главинић, Ђ. Димитријевић, Ђ. Новаковић Мата Јовановић и Јоца Тадић одборници, и решено: да се умоли за члана комисије и г. Ђока Станојевић проф. Војне Академије.

—

Трамвај. Питање о грађењу трамваја било је 1887. приведено своме крају, па и састав уговора са представником конзорцијума извршен, али се није могао потписати што је ваљало најпре издејствовати условљене олакшице о плаћању пореза и прireза. На томе је цела ствар остала до данас.

Ту скоро општина је добила још једну озбиљну понуду и с тога је у седници 27. ов. мес. изабрана нарочита комисија, којој је стављено у задатак да поднесе реферат о ранијој понуди и пројектованом уговору а и мишљење о новој понуди.

—

Грађење кеја. Предузете су мере да се и грађењу кеја може што пре приступити. Одбор је у последњој седници поверио комисији да учини што је потребно одмах да се расправи питање: какав је однос потребан између општине и државе за извршење овога посла.

На знање: За одељак варошко-дунавски суд општински узеће под закуп од 1. новембра т. г. ону зграду, која буде на најзгоднијем месту.

Који би имали такву зграду на средокраћи варошког и дунавског краја, треба да поднесу понуду, ако су вољни дати зграду општини под закуп.

—

Зајам. Општина је добила неколико озбиљних понуда за зајам. У седници 28. тек. м. Одбор је изабрао нарочиту комисију и ставио јој у дужност да проучи добивене понуде, да прима друге и да ступа у преговоре за закључење зајма.

У комисију ту изабрани су г. г. Петар Манојловић, Мил. Терзибашић, Андра Одавић, Соломон Ј. Азријел, Ј. Тадић, Мил. Ј. Марковић, Ђ. Новаковић, Др. М. Т. Леко, К. Главинић, Др. Л. Пачу и Ђура Вајферт и решено, да се умоли за члана те комисије и г. Радивоје Предић, управник држ. дугова.

—

Под закуп. Држаним лицитацијама није постигнут повољан успех, и с тога је Одбор општински одобрио да Суд може извесне делове утрине издати под закуп онима који буду дали највећу цену.

Понуде ће се примати у рачуноводству.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Прва ватрогасна правила угледала су свет у Саксонској 1521, под владом Кнеза Георгија. Ова су правила наређивала да председник општине са неколико одборника два пута у години прегледа целу варош и да отклони све оно што би могло проузроковати пожаре. Свака варош била је подељена на 4 кварта, и у сваком кварту било је по два кварталника.

У кварту где би са пожар појавио нико није смео доћи празних руку, морао је имати собом спрему за пошење воде и секиру. У осталим кварговима, пред сваком кућом, стајао је један грађанин са оружјем и очекивао наредбе свога кварлатника. У сваком кварту била су спремна једна кола, 4 лествe, 4 чакље и два бурета за воду. Коње општина није држала, него је је сваки ко има коње морао одмах кад се пожар појави, довести и упрегнути своје коње. Ко неби дошао бивао је строго кажњен, а прва три која би дошла коњима, добивали су награде.

О трговини у средњем веку. Данас изгледа чисто невероватно, колико се много трговином зарађивало у средњем веку. У оно доба светска је трговина била концентрисана код малог броја великих трговачких кућа, које су по своме нефу, дизале цену еспапима, не имајући никакве конкуренције.

У једној старој књизи стоји забележено, да је год. 1511. у Аугзбургу неки Бартоломеус Рау уложио, „на добит и губитак" код великог трговца Амброзијуса Хохштетера 500 форината у злату, а да му је овај год. 1517, дакле само после 6 година, вратио огромну суму од 24,500 динара, која за оно доба представљаше према данашњим околностима десет пута већу вредност.

Да наведемо још један пример. Шеснаест другова морепловца Магелана, купише на мољуским отоцима за 213 дуката разних сувих зачина: бибера, цимета и т. д што продадоше на европским пијацама за 100.000 дуката.

Најбољи доказ о богаству онд. трговаца, дају нам речи Карла V. који француском краљу, кад му је овај показивао своју ризницу, рече

„Имам једног колонијалисту који би све ово могао да купи и одмах исплати!"

КЊИЖЕВНОСТ.

У допуну своје књиге „Кривична Одговорност". Др. Миленко Весниħ штампао је брошуру

ДРУГИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС
за
КРИМИНАЛНУ АНТРОПОЛОГИЈУ.

Извештај г. министру просв. и црквн. послова. Из „Просветног Гласника."

Београд, Крал. срп. држ. штампарија 1890. год. Цена 50 пара дин.

*

И ово дελце г. Весниħа заслужује да га најтоплије препоручимо пажњи читалаца. Може се добити код писца.

У књижари **В. Валожиħа** у Београду и у свима књижарама у Србији могу се добити:

ИСТОРИЈСКЕ ПЕСМЕ
С ОПИСОМ НАЈВАЖНИЈИХ ДОГАЂАЈА

ПРЕМА ПРОГРАМУ

За III. и IV разред основ. школа

САСТАВИО

Мих. Јовиħ.

Цена 50 паса динарских.

О Б Ј А В А

I.

Командант дунавске дивизијске области претписом својим од 17 тек. мца Бр. 5889. наредио је: да се превођења обвезника у позиве и испис из позива одиочне *одмах* по свршетку вежбања редовне војске.

Према овоме сви обвезници како редовне војске тако и I и II позива народне војске свију јединица, који су неспособни, имају предстати Команданту VII. пукове команде *непримјено 7. новембра тек. године ради лекарског прегледа.*

Фамилије дужне су поднети свака у своме кварту најдаље до 5. октомбра тек. год. и то:

Умрлих обвезника извод умрлих; — за осуђене навести на колико је осуђен, а за одсељене тачно куда се је одселио, село, срез, округ; досељени пак одакле се је доселио, где се је настанио са назначењем године старости.

II.

Сви инвалиди и полу-инвалиди који стално овде у Београду живе, имају предстати VII пуковој команди у Београду *26 октобра* тек. год. ради лекарског прегледа.

Сваки инвалид како потпун тако и полу, има са собом понети на увиħај решење инвалидског суда, којим је оглашен за инвалида, јер само на основу овога, подвргнуће се лекарском прегледу и уживати инвалидску потпору.

Који не следује овом позиву одређеног дана и при издавању потпоре не поднесе уверење на увиħај да је лекарским прегледом оглашен и даље за неспособног, томе ће се обуставити даље инвалидске подпоре.

Од Управе вароши Београда 22. Септембра 1890 године Бр 13.433 и 13.618. у Београду.

Разне општинске лицитације.

Јавним лицитацијама издаће се:

1. Октобра

Под закуп плац општински у жељезничкој улици. Лицитација у рачуноводству.

6. Октобра

Акцис механски. Лицитација пред Пандиловом механом.

12. Октобра

Право на цубок од стоке која се на кланици општинској коље. Лицитација у рачуноводству.

Услови се могу видети у рачуноводству.

Од Суда општине вароши Београда 25. Септембра 1890 СБр. 16652.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпорхерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0,20 „
е). за чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0,20 „
ж). за чишћење чункова од 2 и по метра на више уједно са пећима	0,40 „
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 „

II. ИЗВОЖЕЊЕ ТУЂРЕТА:

а). за собу и кују или мањи дућан са собом	0,20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА,

а). од кубног метра	10,00 „
б). од акова	0,50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене.	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за деку	7 дин.
б). гроб за одрасле	12 „
в). мала гробница	555·52 п. д
г). велика гробница III реда	998·39 п. д.
д). велика гробница II реда	1099·32 п. д.
е). велика гробница I реда	1684·57 п. д

VI. МРТВАЧКА КОЛА

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 21. до 27. Септембра закључно прешло је преко пијатинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР	Чега	10 кгр. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	·—·	7160	Сламе	2 —
	Брашна кукуруз.	—·—	4016	Меда	50·—
310.963	Пшенице	11·80	5702	Кајмака.	105
99.127	Кукуруза	10·50	13055	Разне зелени	14·—
58427	Ражи	10·80	1575	Сира	80·—
	Сочива.	—·—	—	Лоја нетопљена	—·—
158.354	Јечма нова	10·—	166	Масти	110
74 471	Овса	11·		Длаке говеђе.	—·—
	Проса	—	157	Тумура дрвена	8
7452	Пасуља	25·50		Разне зелени	·—
7982	Кромпира нова	5·50	54468	Свиња дебелих	80·—
1468	Арнаутика	10·—	10000	Угљена камена	—·—
9805	Црна лука	5·—		Воћа разна.	15·
32	Бела лука.	70·	60 987	Креча	3·—
4554	Ораја.	20·—	56.549	Вина црна	28.—
22.590	Грожђа	25·—	41570	Дрвен разне.	—·—
30731	Воћа разна	12·—	9567	Ракије шљ. меке	40·—
1960	Шљива спрових	15·—		Цемента	·—
615.420	Шљива сувих	52·		Купуса кисела	—·—
486.775	Пекмеза	52·—	10.000	Камена проста	—·—
103·790	Сена	4·—		Месинга стара	·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристиħ

БРОЈ 43. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 7. Октомбра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

О В Ј А В А

(О превођењу обвезника у позиве)

I.

Командант дунавске дивизијске области претписом својим од 17 тек. мца Бр. 5889. наредио је: да се превођења обвезника у позиве и испис из позива одпочне *одмах* по свршетку вежбања редовне војске.

Према овоме сви обвезници како редовне војске тако и I и II позива народне војске свију јединица, који су неспособни, имају предстати Команданту VII. пуковске команде *непремјено 7. новембра тек. године ради лекарског прегледа.*

Фамилије дужне су поднети свака у своме кварту најдаље до 5. октомбра тек. год. и то:

Умрлих обвезника извод умрлих; за осуђене навести на колико је осуђен, а за одсељене тачно куда се је одселио, село, срез, округ; досељени пак одакле се је доселио, где се је настанио са назначењем године старости.

II.

Сви инвалиди и полу-инвалиди који стално овде у Београду живе, имају предстати VII пуковој команди у Београду *26 октобра.* тек. год. ради лекарског прегледа.

Сваки инвалид како потпун тако и полу, има са собом понети на увиђај решење инвалидског суда, којим је оглашен за инвалида, јер само на основу овога, подвргнуће се лекарском прегледу и уживати инвалидску потпору.

Који не следује овом позиву одређеног дана и при издавању потпоре не поднесе уверење на увиђај, да је лекарским прегледом оглашен и даље за неспособног, томе ће се обуставити даље инвалидске подпоре.

Од Управе вароши Београда 22. Септембра 1890 године Бр 13.433 и 13.618. у Београду.

ВОЈНИ ПОЗИВ

(за оне који су ове године регрутовани)

Велики број обвезника, који су у овој години регрутовани за стални кадар из в. Београда, а неки из других општина, који стално овде живе, нарочито ђаци, нису предстали рекрутној комисији ради лекарског прегледа.

С тога се овим позивају сви они, који су у овој години рекруговани, и то како рекрути из општине београдске, тако и они из других општина, који су овде у Бегграду, да на дан 30. Октобра у 7 сати изјутра, престану ради лекарског прегледа, окружној команди у горњи град, где ће се преглед рекрута вршити.

Бр. 7093. Из канцеларије VII. пук. округа 28. Септембра 1890. г дине у Београду.

РАДОВИ НА ВОДОВОДУ

Извештај надзорне водоводне комисије

25. Септем. 1890.

Одбор Општине вароши Београда у седници својој од 18. Априла 1890. год. изабрао је потписане за чланове надзорне комисије при грађењу новог водовода за Београд, а доцније решењем својим одбор је такође ставио — истој комисији у дужност и надзор над реконструкцијом постојећег водовода. Чланови комисије, извештени о томе избору писмом председника општине београдске г. Н. Пашића, примили су се посла који им је поверен, и у првој седници својој 22. Априла т. г. комисија се конституисала, изабравши себи за председника г. Николу И. Стаменковића професора вел Школе.

На томе првом састанку на коме су присуствовали осим потписатих чланова комисије још и председник општине београдске г. Пашић и Министар Грађевина г. Миливој Јосимовић, претресана су поједина претходна питања, што се односе на почетак радова на водоводу. — После тоге првога састанка, комисија је држала своје редовне седнице према потреби, и о раду свом част јој је поднети општинском Суду овај извештај.

Придржавајући се правила о раду на водоводу, која је пред општ. одбор изнео технички одбор у своме извештају од 30. јануара т. г. и која је општ. одбор у начелу одобрио, комисија се претходно побринула за набавку стана и ангажовање нужног персонала за грађевински биро за водовод, као и да исти снабде са свима нужним потребама. За стан бироа узета је под закуп кућа Његовог Величанства Краља (Томанијина кућа), у коју се комисија уселила 1. Маја тек. год. Закупна је цена кући 264 динара месечно а закуп је утврђен на две године. — О овоме закупу постоји нарочити уговор између тутора Његовог Величанства Краља и општине београдске. У исто доба према решењу одборском закључен је и потврђен уговор са г. О. Смрекером односно руковођења грађења новог и реконструкције постојећег водовода:

На седници својој од 14. Маја, којој је присуствовао и руковалац извршења водовода г. О. Смрекер, претресана су питања о организацији водоводног бироа у погледу потребног персонала и осталих потреба за исти, кад и које радове треба предузети.

На тој седници донети су ови важни закључци:

1., Да се од сваке седнице воде записник на српском језику, а од оних седница, којима присуствује г. Смеркер или његов заступник, да се поред српског записник води и на немачком језику.

2., У својој кореспонденцији и у опште служиће се управа водовода датумом старога календара.

3., За првог инжињера да се одмах ангажује г. Радован Петровић, који од неколико година ради при грађењу разних водовода у Баварској, и с којим је већ и технички одбор ступио у преговоре. Г. Петровићу да се понуди као плата месечна за прва три месеца по 350 динара а доцније по 400 динара, с тим, да му се плати путни и селидбени трошак од Пасаве, као места где је г. Петровић сада на раду, до Београда, без икаквих других додатака, сем подвоза у натури кад год то служба захте;

4., Као други инжињер да се — кад потребно буде ангажује г. Јован П. Јовановић окружни инжињер, са месечном платом у почетку 250 а доцније 300 динара.

5., Да се одма узме један цртач са платом месечном од 150 динара.

6., да се одмах узме један књиговођа и кореспондент са платом месечном до 250 дин.

7., да се доцније узме један преписач са платом месечном од 80 до 100 динара.

8-, да се одмах узме један послужитељ са платом мес. од 80 до 90 дин. а доцније други са платом од 60 дин.

9., рад управе водовода почиње од дана чим збор грађана одобри тражени кредит за грађење водовода;

10., г. Смрекер да одреди свог заступника, који ће одмах у Београд доћи, чим према уговору општина усвоји предложено лице за заступника:

11., г. Петровић чим стигне у Београд, да предузме нивелисање, до извора постојећег подовода;

12, Госп. Смеркер да одмах у Манхајму изради пројект и генерални предрачун за реконструкцију постојећег водовода;

13., да се реконструише, билбилдерски и варошки водовод, тако, да сваки има по један засебан резервоар од по 100 куб. м. запремине и ако је могуће да се оба та водовода, један с другим вежу тако -- да се могу допуњавати у случају — да један или други малакше. Римски водовод који даје воду само за две чесме у фишеклијској чаршији, да се остави у стању у коме је, јер би само за две чесме трошкови за реконструкцију били несразмерно велики.

14., набавка цеви за реконструкцију да се извърши кратким путем. Услове за набавку да изради г. Смеркер и комисији на преглед пошаље;

15., да се одмах набави намештај, и све остале ствари потребне за биро за грађење водовода;

16., да г. Смеркер спреми и комисији пошаље опште и специјалне услове како за лицитације, које ће се држати, тако и за набавке, које ће се вршити.

17., да се откупи земљиште за главни резервоар новог водовода.

Према овим закључцима, комисија је пре свега ступила у кореспонденцију са г. Радованом Петровићем и по пристанку његовом на поднесене му услове позват је у Београд. Г. Радован је свој рад отпочео 15 Јула т. г. и с њиме је закључен нарочити уговор са узајамним отказом на три месеца, а платом, као што је горе поменуто.

За другог инжињера пријавио се сам г. Јовановић писмом својим од 21. Маја т. г. али под овим условима:

1. да му општина плати путни и селидбени трошак од Смедерева до Београда:

2. да му општина издјејствује од Г. Министра Грађевина за сада шестомесечно осуство са платом;

3, да му општина плаћа поред тога по *три стотине педесет динара месечно*;

4. Ако општина не би могла да му издјествује осуство са платом, да му онда општина плаћа *пет стотина динара месечно.*

Како је комисија одредила првом инжињеру у почетку плату од 350 дин., а г. Јовановић би се узео као други инжињер, то се ова молба г. Јовановића није могла усвојити и за прво време остало је место другог инжињера непопуњено.

Комисија је даље ангажовала за књиговођу и кореспондента г. Лазара Крајчиновића, књиговођу жељезничке дирекције са платом од 2000 динара годишње, и једног цртача са платом 150 дин. месечно, као и потребне послужитеље. При крају прошлог месеца узет је и један преписач са дневницом од 2 динара.

Докле се комисија бавила уређењем техничког бироа и ангажовањем потребног персонала израдио је г. Смрекер у Манхајму и послао комисији генерални пројект и

ПОДЛИСТАК

ШТА ИХ ЈЕ СПАСЛО

— С немачког —

(свршетак)

Никад још дотле не затекох Магдалену љубазнију, нити ме она кад понуди бољим вином, но овог вечера. Растали смо се договором, да се сутра рано кренемо.

Ноћ је била тамна, мирна Корачао сам лагано занешен у побркане мисли о баби, о одбијеној молби, о Магдаленином, путу, венчању . . . . . Кроз главу ми сену једна мисао. Убрзам кораке, да што пре стигнем и да из сандука бабина сам узмем новце, да бих путна трошка имао.

Поноћ давно превалила. Баба и Лоренцо спавали су у велико. Попењем се лагано на горњи спрат. — Боже мој! и овај мир кућни сво данас да уништим! — помислих. Из куће да бежим као.. ....? — Уздрхтао сам; страх ме некакав свега обузе, али у томе тренутку пред очи ми искрсе слика Магдаленина, и о час се реших на све.

Уђем у моју собу да узмем од ствари што ми је потребно. Огрнем се огртачем, набијем на очи шешир и изађем у ходник. Кроз полуотворена врата видох Леренца како спава. Месечина беше озрачила његову постељу. Ах како ми је тога часа било! Још је имало времена да се тргнем, да бацим понесене ствари, да загрлим Лоренца и да не упаднем у несрећу; али ме демон гоњаше напред, и ја подлегох.

Попењем се и полако отворим врата собе. Застадох! Чинило ми се као да неки тајанствени глас вичe: лопов! лопов! и да ме свако парче намештаја презриво погледа. Собу је осветљавао месец. Кроз подерану завесу продро један зрак баш на слику Виктора Емануела, кога талијански народ зове: „Jl Re galantuomo!“ („Поштени краљ“) И та ме слика гледаше строго и презриво! Срце ми закуца силно... Не могу, Signore, да вам опишем ту моју плашњу, која ја истина трајала само неколико тренутака али мени је изгледала вечност! За часак нисам знао шта радим. Нађох се пред сандуком, отворим га нагло, дрхћући повучем кесу, подигнем ју к очима, и прочитам; „Лоренцо“! Пренеразих се: то не беша моја; моје кесе није било у сандуку! — Да ли је баба предвидела шта могу учинити, па оставила само Лоренцову кесу, да ме стави на искушење?... Требао је само још тренутак, па да постанем прави крадљивац!..

Држао сам још двоумно кобну кесу, кад врата иза мојих леђа зашкрипаше. Обрнем се поплашено, .

У белој, дугој кошуљи, као анђео какав, стајаше на вратима Лоренцо, с погледом преструљеним и с руком у вис.

Јаук ми се оте из груди; хтедох да бацим кесу, да му полетим у сусрет, да га загрлим, али се осетих немоћан и прикован. Удови ми одказаше сваку послушност...

предрачун за реконструкцију постојећег водовода, као и услове за набавку потребних цеви за ту реконструкцију; тако, да је комисија већ при крају Јула расписала стечај за набавку тих цеви.

О резултату овога стечаја комисија је већ у своје време известила суд општински.

Исто тако за то време откупљено је место за главни резервоар и набављене најнужније ствари за канцеларију управе водовода.

Сем тога комисија је узимала у претрес све молбе о чесмама и водоводу у опште, које су јој од стране суда општинског на мишљење или поступак упућиване, а исто тако обратила је нарочиту пажњу на то, да за време суше која је трајала у Јуну, Јулу и Августу осигура, колико је год могуће, више воде по варошким чесмама, те су тога ради предузете све могуће мере, да се злоупотреби са водом из водовода стане на пут. 20. Јуна т. г. дошао је у Београд г. Смрекер са својим заступником г. Куртом. Пошто су прегледали понуде за набавку цеви за реконструкцију постојећег водовода, комисија са г. Смрекером у више седница утврдила ову диспозицију за даљи рад:

I. За реконструкцију постојећег водовода:

1. Да се откопају постојећи извори, а по могућности и нови ухвате;

2. Да се одреди место за стовариште цеви, на коме да се подигне једна шупа за пробање цеви;

3. Да се по одобрењу одбора општинског изврши поруџбина потребних цеви;

4. Да се полагање цеви још до зиме изврши, и то у режији;

5. Да се ове јесени отпочне грађење резервоара, а извршење њихово да се преда оферталном лицитацијом.

(Свршиће се)

Рад општинског одбора.

LII. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

28. Септембра 1890.

Председавао члан суда г. Св. Каранешић; Били чланови одбора: г. г. Ј. М. Тадић, И. Цветановић, Ф. Васиљевић, М. Р. Маринковић, Ђ. Димитријевић, Ј. Ж. Ђурић, Љ. Јовановић, Ј. Станковић, М. Велизарић, Р. Петровић, М. Капетановић, М. М. Терзибашић, Л. Дашковић, А. Одавић, Н. Р. Поповић, К. Б. Михаиловић, Др. М. Т. Лека, К. П. Михаиловић, К. Д. Главинић, М. Јанковић, Р. Драговић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, прочитани су и примљени записници одлука из седнице 21. и 25. тек. мес. с тим, да одборник г. Милован Р. Маринковић сравни јесу ли тачно уписане измене и допуне у пројекту правила о клању стоке и продаји меса (АБр. 1991) и да правила корегује

II.

Одборник г. Коста Б. Михаиловић улаже протест што се војници сазвани на вежбање, не размештају по свима механама у вароши на преноћиште, него се тиме прекомерно оптерећу механе на врачару, у савамали и у жељезн. улици, а тако исто се и за коње заузимљу штале само у тим механама.

Овим поводом вођена је дужа дебата, после које је усвојено по предлогу председништва да се према попису механа и гостионица, који је општински Суд већ предузео, удеси сталан распоред колико у коме локалу може на случај потребе, кад се држе вежбања, бити смештено војника и у шталама коња.

О овоме, препоручено је председништву, да се општински Суд с војном влашћу споразуме.

III.

Грађевинско одељење реферише да је држана лицитација за грађење трошаринских станица, али је цена испала сувише велика.

Према томе, и како се тај посао не може одлагати — одобрено: да Суд општински може или у режији општине саградити потребне зграде за трошаринске станице, или уступити мањим предузимачима грађење појединих кућица ако се добију повољне цене.

Грађење да се изврши цигљом а не од банџрука.

IV.

Рачуноводство саопштава да је лицитација за 14-то месечну оправку возова пожарне чете држана 19. т. мес. по други пут и том лицитацијом ковачко-коларски посао остао на Алексу

Црте Лоренцове показиваху неку страшну унутрашњу борбу: прса му се дизаху и падаху и од једном из његовог се грла проби мукао и неспретан глас:

— Брате! Не — чини то;

Нем — проговорио! Гром му одузео говор, други — страшан осећај, проузроковао силну унутарњу борбу, која му је повратила говор!

Кеса ми испаде из руке са њеном ништавом садржином. — Шта је било благо за мене, шта Магдалена пред овим чудом?! Бацих се у наручија Лоренцу, загрлих га ватрено и плачући од радости нисам могао ништа друго рећи до:

— „Спашен“! — у којој речи ја мишљах: спашени обојица!

Пробудимо брзо бабу, коју обојица загрлисмо и плачући од радости испричамо шта се и како с збило. И баба је плакала. Она сиротица била је узела к себи кесу да ме зором обрадује и даде позајмицу коју сам тражио. Али ми сви троје благоиљасмо што је тако испало!

О, да знате, Signore, како смо с радошћу очекивали зору! На капији наше куће од једном се зачу нека лупа. Зачуђени појуримо прозору и доле пред капијом спазимо неколико карабинера, чије се пушке блистаху на месечини. Отворимо капију, командујући уђе и позва мене у име закона. Залуд баба и Лоренцо протаствоваше. Морадох поћи. Командант ме предаде стражи и ја се за час нађох у затвору. Сутра дан истражни судија узе ме на одговор као окривљеног за суделовање у крађи накита, који су у Палерму украђени саветнику С.

Полиција је дуго трагала док није наишла прави траг у Лавању. —

Мене пустише после три дана, почем би доказано да је Магдалена љубавница страшног разбојника Бепа, и да је она са накитима умакла по извршењу смртне пресуде над љубавником јој.

Призналa је све код иследника, па и то, да сам ја имао да послужим само за безбедну продају накита. Осудише ју на 10 год. робије.

*

С доста тешком муком исплатисмо моје дугове, а Лавања постаде ми мрска. Једно, претрпљена срамота, а друго смрт наше добре бабе, учини да се решимо на одлазак. Продадосмо тамо кућу па се доселисмо амо, да у овом лепом месту, у овој красној питомини живимо мирно и скромно. Мени је требало да заборавим прошлост а Лоренцу за нов и срећнији живот, Нерви му је дао нови свет!

Ето, Signore, шта је учинило да ћемо нашу заједницу а сложан живот претпостављати увек свему другом!

Петровића за 1177 динара, а сарачко-сатлерски на Косту Нешића за 1880,50 дин.

По саслушању акта (СБр, 15.885) решено : да се лицитација за ковачко-коларски посао усвоји, а за сатлерско-сарачки да Суд покуша постићи јевтинију цену.

V.

Рачуноводство саопштава да је 6. т. мес. држана лицитација за годишњи ков коња пожарне чете и да је остала на Алексу Петровића за 376. динара.

По саслушању протокола (СБр. 15032) као и понуде Филипа Васиљевића, решено : да се ков коња од 1. Новембра ове год. до 31. Дек. ид. г. уступи Филипу Васиљевићу за 346 дин. за поткивање волова које ће општина држати, да му се плати по 28.80 дин. од сваког пара за 14 месеци.

Вишак, који се има утрошити преко партије одређене у буџету за ков општ. стоке, да падне на терет партије за непредвиђене потребе.

VI.

Председништво износи предлог да се нарочитој комисији повери да даде мишљење какво је осветлење за Београд боље, да ли електрично или ваздушни гас.

Усвајајући предлог Одбор је изабрао за чланове те комисије г. г. Др. М. Т. Леко, М. Велизарића, К. Д. Главинића, Ђ. Димитријевића, Ђ. Новаковића, М. Јовановића, Ј. Тадића и решио да се за члана комисије умоли и г. Ђ. Станојевић,проф, вој. академије.

VII.

Председништво реферише да је општина добила једну нову понуду за трамвај, и да би ваљало и њу проучити а и расправити питање о ранијој понуди по којој је пројектован и уговор.

Према овоме решено : да комисија од г. г. М. Ј Марковића, К. Д. Главинића, А. Штока, Р. Драговића, М. Терзибашића, Милов. Р. Маринковића и Ник. Р. Поповића проучи акта и поднесе мишљење о ранијој понуди и раду представништва по њој, а и да даде мишљење о новој понуди,

VIII.

Председништво напомиње да би ради што скорцјег грађења која ваљало расправити питање о томе на какав ће начин се предузати грађење која и у каквом односу бити општина према држави при томе предузећу.

Усвајајући гледиште председништва, Одбор је решио да се стави у задатак комисији, да на надлежном месту поради да се питање о кеју пречисти, како би се и грађење могло што пре отпочети.

За чланове комисије изабрани : г г.М. Капетановић, А Шток, М. Цветковић, К. Д. Главинић, Ј. Тадић, М. Велизарић, Н. Р. Поповић, Ст. Чађевић и да се умоли и г. Миша Марковић инспектор мин. грађевина.

IX.

Председништво напомиње да је потребно саставити комисију која би имала у задатак, да проучи понуде које је општина добила за зајам, да са понуђачима ступа у преговоре и да прима и нове понуде, које општина буде добила.

Слажући се са мишљењем председништва одбор је изабрао за чланове ове комисије г. г. П. Манојловића, М. Терзибашића, А. Одавића. Сол. Ј. Азријела, Ј. Тадића, М. Р. Маринковића, Др. М. Т. Леко, К. Д. Главинића, Др, Л. Пачу-а и Ђуру Вајферта, а да се умоли и г. Рад. Предић управник држ. дугова.

X.

На предлог председништва изабрана комисија од г. г. К. Д. Главинића, Ђ. Димитријевића, М. Р. Маринковића Н. Р. Поповића, Ил. Цветановића, Сол. Ј. Азријела, Мил. Капетановића, Др. М. Т. Леко, Мил. Терзибашића и Андре Одавића, да проучи поднесени пројекат и одреди кредит за уређење Калимегдана.

XI.

Почем се није успело са држаним лицитацијама, овлашћен Суд општински да може издавати под закуп поједине делове пиштиске утрине, која лежи бескорисно.

XII.

Према реферату председништва одобрено : да се може учинити издатак из партије за оправку добара на ограду оних имања општинских и плацева, који су незаграђени.

ПРАВИЛА

ЗА СЛОБОДНО КЛАЊЕ СТОКЕ И ПРОДАЈУ МЕСА

У ВАРОШИ БЕОГРАДУ

И БЕОГРАДСКОМ АТАРУ.

(свршетак)

ТРЕЋИ ДЕО

О дужностима конеролора

Члан XX.

У дужност контролора општинских спада :

а.) Да контролишу месаре, кафеџије, механџије, гостионичаре, ашчије, печењаре, и сва она лица која се клањем стоке, продавањем и прерађивањем меса, занимају — да ли се тачно придржавају прописа ових правила и да у опште воде строг надзор, над свима, те да не би ко од горе наведених недозвољеним начином општинске приходе штетио.

б.) Свака достава њихова мора бити истинита, непристрасна и поткрепљена по могућству доказима.

в.) Да би се контролори могли уверити да ли се сваки тачно прописа ових правила придржава, сви у опште продавци меса, било сировог, прерађеног или у јелу зготовљеног, дужни су да општинског контролора пристојно примају, и дозволити му да прегледа како продавницу, радионицу, тако и кујну, те да се о неправилности увери.

Ако би се ко показао упоран или би спречио преглед том општинском контролору, исти ће се онда казнити по одредбама крив. закона.

г.) Контролор може, кад посумња у исправност да није где што прикривено, прегледати поред продавнице, радионице или кујне и сва побочна оделења, која припадају истима, као собу, подрум, таван, шталу, шупу ит.д. но такав општи преглед не могу вршити без присуства два одборника или два грађанина.

д.) Исто тако и општински контролори, дужни су према свима понашати се уљудно, и вршити своју службу без икакве вике и ларме

ЧЕТВРТИ ДЕО

О клачима за војску, официре и остале државне заводе.

Члан. XXI

И ови клачи за војску и остале државне заводе, дужни су клати стоку на општинској кланици.

Да би се знало колико и какве је стоке заклато за државне заводе, дужан је општински контролор над кланицом завести у нарочиту књигу, коју ће сваког дана потписати и он и клач, и о томе сваког дана Суду извештај подносити

Члан. XXII

Клачи за државне заводе подлеже још и овим дужностима :

а.) Дужни су да покољу стоку и однесу месо пре него што се почне клати стока за варош:

б.) Месо за официрске месарнице по требовању измериће се и наплатити од ликеранта по 10 пара динар.

на сваку килу; то ће се месо маркирати, особеним знацима и фарбом, за разлику од меса које се за варош грађанима продаје.

в.) Ако би остало меса преко требовања, и то мање од 1 вола а одговара каквоћи прописаној овим правилима, то ће се премерити и наплатити по 15 дин. пр. од килогр., и исто маркирати као и остало месо за варош. Овај ће приход од вишка општински контролор завести у ону књигу у коју је завео стоку заклану за државне заводе.

г) Ако би се код ових државних лифераната нашло у дућану немаркирана меса, или цубока, од стоке клане за војску и остале државне заводе, то ће се сматрати као криумчарско, и казнити по чл. XIV.

д.) И ови државни клачи дужни су да плате општини за осветљење и чишћење кланице ову таксу као и остали клачи.

Члан XXIII

Добављање меса сировог, сувог и прерађеног и масти са стране и продавање у вароши забрањено је, док се не поступи по чл. XXVIII и не плати претходно прописана такса.

Чл. XXIV

Заклата живина одрта дивљач може се продавати само на пијацама и у продавницама, и то пошто најпре лекар изврши преглед и прописана се такса плати општини.

Чл XXV

Кад се год нађе месо у продавницама, било сирово или прерађено *или зготовљено у јелу*, које не би одговарало оној каквоћи која је нужна за здравље т ј. ако не би било свеже, добро и дебело, одмах ће се одузети од продаваца и поништити а продавац осудити на казну.

ПЕТИ ДЕО

Општа наређења

Чл. XXVI

Сва жива стока која се дотерује у Београд ради продаје, продаваће се само на оном месту, где буде одредио општински суд. По улицама забрањено је стоку продавати. Ово је нужно за то, да би општински марвени лекар могао прегледати стоку и жигосати ако је здрава.

За лекарски преглед плаћа се следећа такса:

За једног вола или краву, бивола или биволицу 40 пр. д. За једно теле или свињу 10 пр. д. За једну овцу козу, јагње или јаре 0.5 пр. д.

Ову таксу платиће, како они који кољу стоку на кланмци, било за продају или приватну потребу, тако и они који кољу за војску и остале државне заводе.

Ову таксу продавци који кољу на кланици плаћаће уз упутницу а лиферанти на кланици.

У циљи контролисања овог посла штампаће се књига која ће се дати лекару и он ће у исту заводити број и каквоћу прегледане стоке и примљену таксу и у исту књигу записаће своје име и презиме онај, чија је стока прегледана и такса наплаћена ако зна писати а ако не зна потписаће га други, али овај онда ставља да га је он потписао и на то се потпише.

Форму ове књиге прописаће општински суд.

Чл. XXVII

У атару општине вароши Београда, козаре — салане, не могу постојати.

Чл XXVIII

Месо суво, сирово, сланина и маст унесена са стране мора имати лекарско уверење да је од здраве стоке. Унесено месо сирово и прерађено, као и маст и сланина у реон општ. вар. Београда, мора се пријавти општинском суду, где ће се поново подврћи санитетском прегледу од општинског лекара и кад буде оглашено за људску храну као добро и здраво моћи ће се продавати само у дућанима и такса наплаћивати, и то према овим правилима.

Чл. XXIX

Ова су правила обавезна за сваког оног који коље стоку у атару београдске општине а у циљи препродаје било као сирово или зготовљено у јелу или прерађено итд.

О овоме известиће се грађанство наредбом а сваки који коље ради препродаје мора се на ова правила потписати да су му ова правила саопштена и сваки мора имати у радњи уверење од општинског суда и ова правила изложити у својој радњи на угледном месту.

Чл. XXX

Право надзора да се ова правила тачно врше има општинска власт. Преступнике правила у кругу своје власти узимаће на одговор и казнити општинска власт.

КАЛИМЕГДАН

(Покушаји удружења и прелазак на општину).

(наставак)

На акт Управе удружења, који смо у прошлом броју саопштили, добивен је овакав одговор:

Председнику удружења за украшавање Калимегдана

Предлог и молбу удружења за украшавање Калимегдана од 25 Августа ове год. Бр. 3. а по највишем овлашћењу одобравам под следећим условима:

1. Друштву се не уступа у руковање простор градскога рејона, који је између тока Саве и друма који води на градску Сава-капију.

Са овим простором, руковаће и даље Командант Града, онако како је то и досада чињено.

2. Дуж гребена гласије, на периметру од савске до видинске капије, има остати слободан простор за комуникацију, 10 мет. широк, који не може бити ничим — ни дрвима ни зградама — заузет ни маскиран.

3. Гласија на целом овом простору периметра градскога, не сме се планирати.

На њој се могу усецати стазе и путови у правцу налиба њеног, но никако у правцу паралелном гребену њеном или косе према њему.

4. За све што се хоће да гради на целокупном простору калимегдана, има се поднети предходно Команданту, града на преглед план зграде које се намерава да гради са техничким описом њеним, која ће Командант града послати Министру војном, са својим мишљењем и оценом, на увиђај и дефинитивно одобрење; и, тек ако се, и кад се, ово одобрење добије, моћи ће се приступити грађењу дотичне зграде.

5. Удружење је дужно, да редовно, сваке године, накнађује каси војног Министарства целокупан годишњи приход, који је она до сада имала са Калимегданског простора и његових лагума и који износи, просечно за последњих 5 година, 4500 динара годишње.

6. Војна власт, задржава себи право, да у случајима и приликама када она нађе да је потреба, поруши све зграде друштвене које је оно саградило на простору Калимегдана без икакве за то накнаде друштву, и да у опште разира било цео простор Калимегдана или какав део његов.

Никоме се не допушта никакво право солствености, како на земљиште Калимегдана тако и на све оно што друштво на њему саградило буде.

Према томе, друштво не може ни одобравати ни дозвољавати да ма ко, у име евентуалног новчаног или ма каквог — зајма друштву учињеног за његова предузећа, ставља интабулације на зграде друштвене — или у опште ма на каква уређења његова — које оно буде саградило на простору Калимегдана.

8. Војна власт, односно командант града у првом реду, задржава и даље своје право командовања и надзора у опште,

над целокупним простором калимегдана као рејоном градским; и по томе, Друштво и сва уређења његова на овом простору, дужни су одмах следовати свакој наредби команданта града, коју би он издао у односу на поступак и ред на том простору, било по свој иницијативи, било по наредби или одобрењу више војне власти.

9. Решења Мини тра војног:

од 29. септ. 1886 год. ПФБр. 2362 и од 29. априла 1887 год. ПФБр. 1128 — односно расадника Општинског и стаклене баште њене; и

од 10 фебр 1887 год. ПФБр. 394. — односно уљаника Перинновићевог;

остају у сили, и према томе, Друштво не може ништа чинити, што би стешњавало право Општине и Перишновића, које им је поменутим напред решењима дато.

Преднаведено саопштава се Председнику, са тим, да ме засебним актом изволи известити, прима ли удружење за украшавање Калимегдана, на руковање, по својим правилима „Калимегдан, под условима напред изложеним."

*

Овакав одговор Господина Министра војног, Управа удружења није могла сматрати да садржи оно што је ваљало да се утврди претходно јасно, те да рад удружења може тећи сигурним правцем. Ограничења, збијена у двосмислене услове, с којима се с једне стране нешто допушта а с друге у ствари забрањује, једном руком даје а другом одузима, морала су управу довести у потпуну сумњу. И с тога је по решењу управнога одбора поднесен други акт:

Господину Министру војном

Удружење за украшавање парка калимегдиског проучило је акт Госп. Мин. војног од 12. пр. мес. ИФБр. 1634. којим се даје одобрење да удружење може руковати Калимегданом у правцу својих, статутима постављених задатака.

У служби једног општег интереса престонице, удружење је дубоко захвално како премилостивој пажњи највишега места, тако и предусретљивости Госп. Министр војног, којом је прихватио и решио молбу удружења. Али имајући оправдану потребу да пре стварнога приласка своме раду, буде потпунце на чисто са тим: у колико ће удружење имати права на самостално кретање у погледу унапређивања «Калимегдана" као јавног шеталишта, управи удружења изгледа да постављени услови горереченоме одобрењу Господина Министра не прецизују до потпуности све оно за чим је удружење молило.

Тако у главноме:

а.) тачком 6-ом не помињу се и случајеви, у којима би настала потреба за разирање и рушење онога што буде направљено на „Калимегдану";

б.) тачка 7-ма не допушта ни право обезбеђења, које даје сама зграда (као грађа — покретни материјал), нити се одобрава издавање гаранције евентуалним приходом зграде, до случаја потребе порушења; и

в.) тачком 8-ом резервисано право градској команди као непосредној и надлежној надзорној власти, у очима удружења има карактер као: право слободнога наређивања свију фактора градске команде, и то како у приликама вршења службених прописа, тако и при личноме хотењу да се ово или оно учини.

Према овоме, удружење не би смело примити постављене услове, ако се не би изближе дефинисало оно чему они служе; јер иначе управа удружења ни за часак не би могла рачунати да удружење и у чему располаже неким правом кретања и рада по Калимегдану, нити би његова предузећа обећавала каква успеха и донашала користи, пошто би све имало вид непостојанства.

Због тога удружење узима слободу изјавити да је вољно примити Калимегдан на руковање и унапређивање под свима постављеним условима али само тако, ако би претходно Господин Министар војни изволео допуно определити:

а) да је случај тачке VI-те само у приликама: ванредног ратног и томе одговарајућег стања, или кад потреба захте те се донесе решење за свршено поништење парка калимегдачког;

б.) да по тачци VII-ој удружење има право евентуално издати гаранцију на приход од подигнутих зграда, као и не саму зграду (грађу) као покретни материјал; и

в.) да употреби резервисаних права тачком VIII-ом, команда градска штедљиво има приступати само у границама правила о градској служби а никако по произвољноме и безпотребноме нахођењу — те по томе да цела та тачка из услова отпадне, пошто удружење није ни тражило да се команда искључи од градске службе и стварне дужности и права свога.

Сем овога, удружење је слободно молити да Господин Министар војни изволи узети у оцену 2. тачку статута, која набраја задатке удружења, и према њима изрећи да ли се удружењу начелно одобрава рад у правцу постављених циљева. — То би по себи било основно одобрење, на темељу којега би се удружење увек имало придржавати IV. тачке услова те редовно тражило и специјална одобрења, кад наступи потреба.

Уверено да ће Господин Министар војни имати доброте да уважи и ову преставку, удружење учтиво моли за што скорије решење, како би одмах пришло потребним спремама, те првих дана пролећа већ започело што радити на Калимегдану."

На овај други акт Управе удружења, добивен је овакав одговор од Господина Министра војног:

»Председнику удружења за украшавање Калимегдана

У одговору на молбу Друштва од 1 Децембра пр. године Бр. 5., која је молба предата Министарству 9. Фебруара 1889. год. Председнику се саопштава следеће, у свези решења и наређења мог од 12. Новембра прош. год. ПФБр. 1634:

1. По себи се разуме, да ће војна власт употребити право које је себи резервисала у тачки 6 горепоменутог мог решења, само у приликама ванредног, ратног и томе подобног стања, као и кад потреба настане да се реши да се парк калимегдански поништи — свршено или деловно.

2. Друштво је властно, по себи се разуме, располагати како зна, како са приходима од зграда које оно буде саградило на Калимегдану по добивеном одобрењу за то, тако и са материјалом тих зграда; но у случају, кад настане потреба да се те зграде дижу по захтеву и наредби војне власти, никакви уговори које друштво буде имало са приватним лицима односно тих зграда и прихода њиховог, не могу задржавати извршење наредбе војне власти о уклањању тих зграда, нити ће друштво имати права да захтева ма какву накнаду за евентуалне штете на материјалу тих зграда које би се учиниле, ако војна власт буде принуђена да се лично ангажује у уклањање тих зграда те да на тај начин осигура благовремено извршење наредбе за то.

3. Осма тачка у решењу и наређењу мом од 12. Новембра прошле год. ИФБр. 1634. неможе се изоставити. А, такође по себи се разуме, да команда градска, нити хоће нити може, у својој дужности, излазити из круга прописаног правилима градској служби. О произвољним и безпотребним дејствима и наређењима те команде, ја држим да неможе бити ни говора.

На крају овог наређења, саопштава се председнику, да ја немам ништа противу тога, да друштво ради и извршује све оне задатке, који су набројани у тачки 2. друштвеног штатута, на простору који је тачно обележен у решењу и наређењу мом од 12, Невембра прошле године ИФБр. 1634.

— свршће се —

ДОПИСИ ГРАЂАНА

(Марвени трг расадник нечистоће)

31. Септембра.

Има више година од како сам први пут приметио да је марвени трг, тако звани «батал-џамија", не само право легло него у истини и расадница нечистоће за велики број улица варошких, ако не и за цели Београд.

Ми смо свикли да гледамо нечисте улице и да не уочавамо лако како се нечистоћа прави и како гомила. То није у осталом непојмљиво. Јер кад би се већа чистоћа строго наређивала; кад би и сама власт заводила мере које су тога ради потребне, било би више чистоће, па би се сваки изузетак, опажао јаче. Овако пак, кад се само два пут недељно чисте најглавније улице; од осталих неке само једном недељно а многе — смем тврдити — ни у месец дана, онда је природно да је нечистоћа по јавним ширинама и улицама много већа, а ми се на њу свикли па и не опажамо колико је велика.

Општина истина плаћа предузимача годишње да све пијаце уредно чисти, али не видим да се то и ради. „Тобџијску пијацу,“ „марвени трг“ и „палилулску ширину“ зна баш ни да дирне предузимач. За што се онда то и ставља у уговор, ако није могуће чистити ?! —

Разбирао сам о овоме на меродавном месту, и добио одговор: да је за награду, коју општина плаћа, немогуће ни тражити да предузимач све пијаце чисти. — То најбоље доказује да је потребно наћи начин, како ће се чишћење вршити.

Врло је добро уредништво оп. листа урадило што је пустило низ чланака о томе, како се чистоћа одржава по немачким варошима. Ти чланци од несумњиве су користи како за Београд, тако и за остале наше варошке општине на пр. Ниш, Крагујевац итд.

Грађење водовода у престоници отпочето је, и за то мислим да би за време докле траје грађење, ваљало свршити и с тим: на какав ће се начин у будуће одржавати чистоћа по пијацама и улицама. Први услов и потреба јесте вода, али други тако исто важан, јесте сам начин чишћења као и мере да се чистоћа одржава без престанка и свуда подједнако.

Да се вратим на оно што прво поменух и чега ради пишем овај допис.

На марвеноме тргу продаје се не само стока, него и разни производи, па и сено и слама. Ђубре од стоке, размрвљена земља, сено и слама сваког дана остају на тој ширини у великој количини; слаже се једно на друго и меша. Преко сламе и сена нанесе се земља и сточно ђубре, па се све то утапка. Тако остане, почем нико не чисти и не скупља. Али чим после дан, два и више, дуне ветар, онда се ђубре са марвене пијаце растреса и мало по мало креће. Најпре један део, на други итд. Ветар брише по оној ширини силно и сву нечистоћу саструже до тврде земље. Онда, кад ветар шиба, нико и не гледа шта се ради, нити ко примећује како се врло брзо по оближњим улицама растури она нечистоћа која је лежала на марв. пијаци.

Ово што тврдим, може изгледати по коме и непојмљиво; али ја обраћам пажњу сваког онога, који седи у близини марв. пијаце, па нека пази у будуће. И најмањи ветар наноси ситну сламу, сено и ђубре ситно по свима улицама, да је немогуће чистити их.

Узалуд је мука становника те улице у чишћењу. Није скоро ништа поможено тиме, што чистимо улице. Треба отклонити узрок нечистоћи. Јер иначе значило би допустити да се у Београд уноси ђубре да га после по улицама чистимо и из вароши по ново износимо.

Да се помогне овоме злу лек је: чистити марв. трг сваког дана. Али почем би то преко сваке мере много стало, и како се у самој ствари не да ни вршити због недовољних органа, ваљало би марвени трг изместити даље од вароши на пр на тркалиште. Иначе ћемо сваког дана трпети све већу нечистоћу и вечито имати прљаве улице, јер ја тврдим стеченим уверењем, да са марвеног трга разноси ветар и кола сву нечистоћу по већем делу вароши...

Кад сваки грађанин достави оно што увиђа, може се имати збирка корисних напомена и добрих савета, па за то чиним пажљивом оп. управу, а допис пишем да би могли о овоме размислити сви они у чијем интересу лежи да марвени трг не остане вечито у најлепшем крају вароши, поред двора и скоро у средини престонице. То забрањује и хигијенски пропис, ако се води о томе обзир шта је марв. трг лети.

— ић.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

На мишљење Управа удружења дунавског краја поднела је предлог Одбору општинском, да се основна школа за дунавски крај не гради на ономе простору код „Сака-чесме,“ него да се на то земљиште измести црква, а школска зграда да се подигне гди је данас црква св. Александра Невског.

Предлог овај Одбор је упутио на мишљење комисији, која је проучавала питање о грађењу школа.

Молбу неких грађана дунав. краја да се откупи приватно земљиште за школу тога краја, Одбор није могао уважити; што им се овим даје на знање.

Први извештај. Према закључку последње одборске седнице, доносимо у овом броју извештај надзорне водоводне комисије, који садржи њезин рад до данас.

—

Изабрани. На упражњена места изабрани су за чланове Одбора саборне цркве г. г. Витомир Младеновић кројач свешт. одела, Риста Атанцковић агент и Јаша Ајдарић трговац.

—

Стечаји. Општини је потребан још један инжињер, а исто тако и стручно рачунско лице за главног књиговођу.

Обраћамо пажњу на стечаје које о томе доносимо данас.

—

Седница. Сутра, 8. ов. мес. Одбор општински држаће редовну седницу, са овим дневним редом:

а). Лицитације;

б.) Молба грађана запад. врачара да их општина ослободи плаћања извршеног откопавања улица;

в.) Акт царинарнице београдске о додатку благајнику за руковање калдрмином и мерином.

г.) Молба учитељице дечијег забавишта на Врачару за помоћ ради набавке школ. потреба;

д.) Акт управе удружења дунавског краја за помоћ ради осигуравања дунав. обале;

е.) Извештај комисије о предлогу управе удружења дунавског краја гди да се подигне зграда за осн. школу;

ђ.) Извештај о закупу зграде за ново одељење осн. школе дунавског краја:

ж.) Акт г-ђице Јелене Краљевачкове, учитељице, о установљењу школе за малу децу;

з. Акт еснафа кафанско-механског како да се регулише питање о акцису; и

ј) Уверења и молбе.

Из страних општина

Лијеж. Овај доста велики белгијски град, данас броји преко 146,000 становника а 1903. имао је само 46.500. За цигло 90 година број становника порасао је дакле са 100.000 душа. Такав сјајан пораштај приписује се једино строгим хигијенским мерама, којима се знатно смањио мортадитет (умирања) од онога времена кад је општинска управа отпочела заводити хигијенске установе:

Растење становника текло је сваких десет година овако

1803	—	45.000	—	било је становника
1810	—	46 500	—	(више 1.500).
1820	—	50.000	—	(„ 3.500).
1830	—	58.000	—	(„ 8.000)
1840	—	68.000	—	(„ 10.000).
1850	—	82.000	—	(„ 14.000).
1860	—	98.000	—	(„ 16.000).
1870	—	112 000	—	(„ 14.000).
1880	—	124.000	—	(„ 12.000).
1890	—	146.000	—	(„ 22.000).

Почетком овога столећа, број рођених и умрлих био је скоро подједнак, али одмах доцније, изузимајући године када су владале заразне болести, превазилазило је знатно умирање. Много умирања због епидемичних-болести, колере и др. било је 1832, 1833 1849. 1854. 1855 и 1866. У години 1883 владао је неко време у Лијежу тифус у великим мерама. Од тога доба до данас заразе није било у Лијежу — а недао ју Бог ни у другим градовима.

Наше службене изјаве

Питани смо од неких грађана: је ли истинита она белешка у 255. броју „Малих Новина,“ у којој је представљено како је неко ноћу на новоме гробљу куршумима изрешетааво крст бр. 314.“

Поводом тих питања изјављујемо: да је вест „Малих Новина" по све неоснована. — Није нико решетао крст намерно, него је неки ловац у близини гробља погрешно испалио пушку те су сачме прешле и преко ограде гробља а једна једина ударила и у крст.

У томе је цела ствар.

*

Ми смо истина ову рубрику установили да у њој дајемо исправке, али мислимо да је непотребно да обарамо и оне вести које је с прва лако познати да нису написане ради истине, него као пуке измишљотине публиковане тенденцијозно: у каквом смеру — зна се.

КЊИЖЕВНОСТ.

Трговина Госп. **Тодора Мраовића**, која од више дина постоји на „Варош Капији", покренула је од 1. ов. мес. чароčити лист „Градина", да у њему даје обавештења о семењу, цвећу, повртњу итд. и да уз то публикује своје ценовнике. — Лист ће излазити према потреби а шаље се сваком бесплатно.

*

Код нас се одиста осећа права потреба за радњама које набављају и продају разноврсно семење и с тога је за препоруку ово предузеће г. Мраовића

Без цвећа ако не без повртња, не може да буде скоро ни једна кућа а незгода је куповати семење тамо где не можемо имати ни најмање јемства о ваљаности купљеног семења нити добити бар најпростија упутства. С тога и налазимо да предузеће г. Мраовића: покретање нарочитога листа за обавештавање публике, колико може бити лукративно за саму радњу његову, толико осигурава и општу корист.

СТЕЧАЈИ.

I.

При рачуноводству општине београдске установљено је место главног књиговође са платом од 3600 динара годишње.

Они који желе овај положај заузети, треба да до краја овога месеца поднесу молбу са документима о својој стручној спреми.

II

При грађевинском одељењу општине београдске потребан је још један инжињер.

Који би инжињер желео примити се службе општинске, треба ea поднесе молбу са документима до краја тек. месеца, и да означи минимум плате.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Октобра 1890. АБр. 2062.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Г. Јулијус Стијели овд. агенат, приложио је општинској благајни за сиротињу београдску 20 а г-ђа Ана Мијодраговићка, овд. гостионичарка. 2 динара.

На овим прилозима изјављује се дароваоцима топла захвалност.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Октобра 1890. АБр. 3091.

Грађевинске лицитације.

Одбор општински у седници својој од 18. Септембра тек. год. Бр. 389, из законих узрока није одобрио лицитацију за откопавање „Которске" улице, с тога ће се на дан 8. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне, у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда, поново држати лицитација за откопавење поменуте улице.

Кауција 400 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и план попречних профила могу се видети при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда 4. Октобра 1890. год. ГБр. 1249.

Разне општинске лицитације.

12. Октобра

Право на цубок од сироке која се на кланици општинског коље. Лицитација у рачуноводству.

13 Октобра

Плац у жељезничкој улици. Лицитација пред Баилоновом кафаном.

15. Октобра

Подрум у згради Текији, на великој пијаци лицитација у рачуноводству.

Услови се могу видети у рачуноводству.

Од Суда општине варошн Београд 25. Септембра 1890 СБр. 16652.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпорхерд	0,40 „
в). за узидан „	0,80 „
г). за велики узидан шпорхерд у гостионици	1,00 „
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 „
ђ). за чишћење простог димњака	0,20 „
е). за чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0,20 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 28. Сепш. до 4. Окт. закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	10 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
10000	Брашна пшенич.	16·—	10140	Сламе . . .	2·50
65	Брашна кукуруз	12·—	657	Меда . . .	40·—
290.714	Пшенице . .	11·60	208	Хајмака. . .	100
87.521	Кукуруза . .	8·50		Разне зелени	14·—
10446·2	Ражи . . .	11·	968	Сира . . .	54·—
	Сочива. .	—·—	—	Лоја нетопљена	—·—
1·1,858	Јечма нова .	10·—	28·	Масти . .	10·
70 822	Овса . . .	11·50		Длаке говеђе.	—.—
	Проса · ,	—		Тумура дрвена	8.
4796	Пасуља .	25·		Разне зелени	—.—
9539	Кромпира нова	5·50	7270	Свиња дебелих	75·—
	Арнаутика . .	10·—	20000	Угљена камена	—·—
10716	Црна лука .	4·50		Воћа разна. .	15·
107	Бела лука. .	41	76 330	Креча . . .	3·—
15345	Орања. . . .	20·—	101.139	Вина црна .	26.—
18.592	Грожђа . .	25·—	41570	Дрвен разне .	—·—
23318	Воћа разна	15·—	7424	Ракије шљ. меке	42·—
	Шљива сирових	15·—	.	Цемента . . .	·—
699.707	Шљива сувих	51·		Купуса кисела	—·—
457.800	Пекмеза . .	52·—		Камена проста	—·—
93·190	Сена . . .	4·—		Месинга стара	·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 44. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 14. Октомбра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

(О ПРИЈАВЉИВАЊУ МЛАЂИХ)

Ради одржања потребног надзора над млађима Управа вароши Београда на оонову правила Господина Министра унутрашњих дела од 1. Априла 1887 године ПБр. 4037 издаје следећу наредбу:

1. Од објаве ове наредбе па за 15 дана дужне су све газде своје неуписане млађе пријавити и уписати код својих квартова под буквицу, коју ће они код себе држати и чувати док су год млађи код њих у служби.

2. Сви млађи који до сад нису нашли службу од дана објаве па за 5. дана, дужни су наћи себи службу.

3. При свакој промени или изласку млађег, газде су дужне пре одпуста о том известити свој кварт а млађи су дужни одмах престати дотичном кварту и известити га о своме изласку и где ће бити на стану док службу не нађе.

Овим се не искључује пропис, по ком су газде дужне и у исправи млађег написати: његово владање, проведено време службе и узрок изласка.

4. Млађи су дужни, који први пут у службу ступају, поднети при упису уверење од Општине или од два грађанина влашћу потврђено о свом дотадашњем занимању и о том да до тада нису служили и да нису служитељску исправу водили; или привести два грађанина да то усмено изјаве, јер се иначе неће моћи уписати.

Лица испод 16 година морају још поднети и влашћу потврђено одобрење родитеља или стараоца да могу у службу ступити, ако ови нису у месту да могу сами власти престати.

5. Сваки млађи при упису од власти добиће билет пребивања, утврђен званичним жигом и подписом чиновника, у коме ће бити означено име и презиме његово, као и газде код кога служи, и тај билет млађи мора увек уза се носити, како би у свако време и у свакој прилици могао дати коме треба рачуна о своме занимању, јер без билета сматраће се да је без занимања.

6. Млађи, који дође из другог места ради службе, мора се најдаље за 24 сата по доласку, пријавити свом најближем кварту, који ће му одредити рок у коме мора службу наћи.

Управа објављујући ову наредбу, позива грађанство да се ње строго придржава, јер ће сваки који се исте неби придржавао, бити кажњен, и те газде по допуни § 356 под б. крив. зак. затвора до 30 дана или новчано до 150 динара а млађи затвором и прогонством.

За извршење ове наредбе, квартовима је издат сходан упут како ће у овоме и газде и млађе контролисати.

Напомена: под млађима се имају разумети: покућари, кочијаши, рабације ћирице, механџески момци, келнери, куварице, собарице, дадиље, дојиље, служитељи при банкама и другим приватним заводима; а тако исто и возари, скелеције, лађари и аласи, ако су код кога погођени или немају самосталне радње.

Од Управе вар. Београдг 3. Октобра 1890 Бр. 14.474.

Рад општинског одбора.

LIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

2. Октобра 1890.

Председавао члан суда г. Св. Карапешић; били чланови одбора: г. г. М. М. Терзибашић, Ј. М. Тадић, М. Велизарић, М. Јовановић, М. Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Ђ. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, Н. Р. Поповић, М. Р. Маринковић, Р. Р. Ћирковић, С. Д. Милићевић, Р. Пуљевић, Р. Петровић, Р. Драговић, Љ. Јовановић, К. Б. Михаиловић, Д. Најдановић и К. П. Михаиловић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без примедаба усвојен записник одлука седнице од 28 пр. мес.

II.

Рачуноводство реферише да је 19. пр. мес. држана и друга лицитација за набавку гаса и да је остала на Симона Ландау по 46 и по дин. пара килограм.

Налазећи да је цена, повољна и по саслушању протокола лицитације (СБр. 15886). Одбор решава: да се усвоји лицитација и Симону Ландау да се уступи ли ферование гаса од 1. Нов. тек. до 31. Дек 1891. г. по 46 и по дин. пр. од кгр. — У уговор да се унесе поред осталих услова о квалитету гаса још и тај, да ни при сагоревању несме имати загушљав задах.

III.

Рачуноводство подноси реферат о држаној лицитацији за набавку хартије и коверата.

По саслушњу извештаја (СБР. 16.582) Одбор одлучује: да се повери г. Др. М. Т. Леку да мустре подвргне хемијској анализи и претходно констатује да ли је хартија доброг квалитета и таква, да се може усвојити лицитација, па онда да се изнесе на решење.

IV.

Председаиштво саопштава акт управе удружења дунавскога краја (АБр. 1176) којим се предлаже одбору да се не граде две школе за јалију и дорћол него једна и то на плацу данашње цркве, а црква да се измести на плац где се хтела школа градити код „сака-чесме". Акт гласи:

„Из општинских новина види се, да ће општина ускоро и то првенствено подизати зграде за основне школе као покушај на овоме крају, и то две зграде једну јалијску а једну дорћолску.

Колико је одбору управном за уређење и унапређење дунавског краја познато, за дорћолску школу општина има земљиште негде око садање сакачесме, а за јалијску нема, но ће да тражи.

Управни одбор овога друштва имајући у задатак, да се брине о уређењу и унапређењу овога краја претресао је то питање пошто је важно за овај крај, и у седници својој од 22. тек. мес. одлучио је, да општинокоме суду, за подизање ових школа изнесе своје гледиште као корисније и практичније за овај крај и њено становништво.

Одбор мисли: а) да се обе те школске зграде споје уједно и озидају на садашњем црквеном плацу, и б) да се црква измести на ономе плацу код сакачесме, где се мисли подићи дорћолска школа.

Побуде, које су управни одбор руководиле, да на ову мисао дође јесу: што је црквени плац на самој средини целога кварта, дакле подједнако удаљен свима, који ће ову школу посећавати, а посећаваће је редовно и сваког дана деца од 7 до 11 година па је и потребно, да је за све подједнако удаљена. Што он има око 2200 квадратних метара просторије и има три лица, дакле могу се обе зграде уједно спојене или једна до друге озидати. Што је ту у близини и школа Свето-Саваског друштва, а одмах у близини те школе на остављеном простору за трг, биће подигнут парк, где би деца за време одмора излазила на чист ваздух. Што би једна таква зграда заличила и целу Душанову улицу на оној раскрсници као најширу у целом Београду, и која би падала у очи са свију страна и улица.

За цркву пак, потребну махом за одрасле и од времена на време, корисније би било, да се премести код сакачесме; њој није потребна велика просторија; што се постојећа и иначе мора рушити због регулације а и склона је паду; и што би на том узвишеном месту дала леп изглед из даљине и т. д.

Управни одбор износећи своје гледиште о горе споменутом, моли Суд, да и он овај предмет узме у оцену и ако се саглашава и налази да је доиста предлог умесан, учини шта треба од своје стране а и код надлежних власти, те да се ова мисао оснажи и изврши у корист овога краја.

Јер на што зидати две зграде и делити их на Јалијску и дорћолску, кад је боље спојити у једно па имати два одељења само; на што сада за јалисјку школу тражити плац и ко зна где ће се наћи и колико за њ платити; а црква се мора рушити те мора, и онда том приликом ће се неосетно и без трошкова нарочитих моћи и преместити а за цркву је све једно хоће ли бити коју стотину метара ближа или даља од средишта квартовског.

Са горе наведених побуда и разлога, управни одбор се и усуђује молити суд да му ову молбу уважи и даље учини да се задовољи изложена потреба".

По саслушању овога акта (АБр 1079) као и молбе неких грађана који предлажу да се откупи за школу други плац, Одбор је решио; да се преда акт управе удружења комисији која је проучавала питање о грађењу школа, да даде своје мишљење; а преко молбе грађана (АБр. 1079) прешло се на дневни ред.

V.

Председништво саопштава акт одбора Саборне цркве АБр. 1924) којим се јавља да јо поднео оставку на чланство у одбору г. Милош Милошевић ликерција, и да су упражњена места г. Николе Стевановића свештеника који је изабран за председника и пок. Милија Карастојановића.

Према предлогу одбора црквеног изабрани су на упражњена места г. г. Витомир Марковић, кројача црк. одела, Риста Атанацковић агент и Јаша Ајдарић трговц.

VI.

Председништво саопштава да је надзорна водоводна комисија поднела извештај (АБр. 2025) о досадањем раду своме од како су одпечели послови на реконструкцији данашњег и грађењу новога водовода.

Примајући то к знању, Одбор одлучује да се извештај преда јавности преко оп. листа.

VII.

По саслушању молаба којима траже право на зидање кафане г. г. Јања Попашона ликер. Ник. Д. Кики бак. и Давид Фархи мењач, (АБр. 1080, 1683 и 2025). Одбор је одлучио: да се не може допустити молиоцима да граде кафане, пошем нити су потребне на тачкама где их желе градити, нити у варопи у опште има потребе за кафане.

VIII.

По саслушању реферата о молби Анте Алексића грађевинара да му се исплати ресто сума што још није примио за пумпу, коју је набавио општини и наместио на савску обалу још 1886 год. — одлучено:

Да се према решењу АБр. 123 и СБр 9700 од 1886 исплати Анти Алексићу још динара из партије на непредвиђене потребе.

ПРАВИЛА и УПУСТВА

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПОПИСА ЉУДСТВА И ДОМАЋЕ СТОКЕ.

I

Општа наређења

Чл. 1. На крају ове године извршиће со попис људства и домаће стоке у једно исто време у целој земљи. Овај ће попис извршити општинске власти помоћу нарочитих пописавача, а под својим надзором и контролом.

Чл. 2. У свакој вароши, варошици, селу и засеоку пописаће се сви становници, који ту стално живе, па ма се неко од њих тада и не десио ту, но негде у другом месту, ма каквим послом и узроком: на пр. у војсци, у школи на занату, у приватној служби, у болницама, на путу (у земљи или иностранству), на робији, заточењу, у затвору, у притвору код: првостепених судова, полицијских и општинских власти и т. д. Чиновници, званичници, учитељи и учитељице пописују се у месту, у коме су са службом.

А тако исто пописаће се и сви они, који се у коме месту привремено затеку до по ноћи 31. децембра 1890 године, ма од куд они били и ма којим послом и узроком у то месте и ма на кратко време ту дошли. Дакле у сваком месту пописаће те и правно и фактичко људство, хоће рећи: и оно које ту санује и оно које се ту нађе.

Према томе они, који се тога дана не десе у месту свога сталног пребивања, него у ком другом месту у Србији, по ма каквоме послу, биће пописани и у месту сталног пребивања и у месту где се буду бавили на краћем или дужем времену, на пример у војсци, у школи на занату, у приватној служби, у болницама, на путу, у приватним домовима, заводима (државним и приватним), у казненим заводима, на робији, заточењу и затвору, у судском полицијском и општинском притвору; гостионицама, рудницима (ако нису рудници у месту), радњама и т. д.

Уз попис људства пописаће се одмах и домаћа стока, каква и колико је ко буде имао до по ноћи 31. децембра. Државна стока пописаће се код надлештва, војних команада и завода, који њоме рукују.

У исто време пописиваће се број домова (кућа).

Чл. 3. Пописом овим треба тачно да се сазна људство које се затече до поноћи 31. децембра 1890. год. а исто тако и број стоке и кућа; а да би се то тачније извршило, општински ће судови поделити своју општину на пописне кругове тако, да у једном пописном кругу не буде више од 150 ни мање од 50 домова, и за сваки такав круг наћи ће по једног пописивача који ће попис извршити.

Пописни кругови у свакој општини морају се одредити најдаље до 1. новембра ов. године. При одређивању броја домова за поједине кругове у сеоским општинама општински суд судови дужни узимати у обзир колико су домови удаљени или раштркани као и друге препреке које би отежавале попис, па према томе да не одређују пописне кругове много веће од 50 домова, где су ови раштркани. У варошким пак општинама, нарочито у Београду, Нишу и другим већим варошима, кад се одређују ови кругови, треба узимати не само број домова (станова) но и број породица у њима; па ако су неке улице сразмерно гушће насељене, у њима пописне кругове треба одређивати с мањим бројем домова. У сваком пак случају, пописни

кругови морају бити тачно обележени, како се неби десило да неки дом остане неуписан, или да га упишу два пописивача.

Чл. 4. Чим се одреде пописни кругови, општински ће Суд одмах наћи и одредити пописиваче за све те кругове и о томе известити своју надзорну власт. Пописивачи за сваки поједини круг морају бити одређени најдаље до краја месеца новембра ове године.

Чл. 5. Пописиваче одређује општински судови из свога особља и у опште из круга својих писмених мештана, који се за тај посао могу употребити.

Где општински судови не би могли наћи потребан број пописивача у својој општини, они ће се најдаље до 10 новембра ов. год. обратити својој надзорној власти и тражити, да јој их она нађе и у своје време упути у општину. Ако надзорна власт не би могла да нађе у своме кругу потребан број уписивача за своје општине, она се најдаље до 20. новембра ове год. обраћа за то преко своје окружне власти окружном статистичком одбору, који даје потребне чиновнике из разних струка а у случају да где год и овај не би могао подмирити сву потребу за општине у своме округу, окружно начелништво или варошка управа обраћа се одмах министру народне привреде и тражи да он одреди потребан број пописивача.

Чл. 6. Кад се тако у свима местима одреде пописивачи, поднеће поједине општине спискове својих потписивача надзорним властима, а ове ће их са својим мишљењем доставити окружном статистичком одбору најдаље до 10. децембра ов. год. Из тих спискова треба да се види, како су поједине општине подељене на пописне кругове и за који је и колики круг који поименце пописивач одређен.

Окружни статистички одбори контролишу и исправљају те спискове, ако нађу да у чему нису подесни, и о свему томе извештавају министра народне привреде до 15. децембра ов. г. Примедбе окружних статистичких одбора обавезне су за општине.

Чл. 7. Сви пописивачи морају бити у својим одређеним општинама 27. децембра у вече, како ће се моћи 28. децембра одмах упознати са својим пописним круговима и проучити ова наређења и упуства о извршењу пописа.

Чл. 8. Лица, која се употребе за пописиваче ван места свога становања, имаће право на накнаду и општински судови, исплатиће им ту накнаду одмах чим сврше одређени посао.

Чл. 9. Пописивање ће се вршити пописним листама по обрасцу: А, који се овде под *). прилаже. Од ових пописних листа послаће министар народне привреде надзорним властима потребан број за све општине. Ако којој општини затреба више листа но што јој је послато, она ће тражити одмах преко своје надзорне власти, да јој се накнадно пошље још колико јој треба

Уз пописне листе послаће се за пописиваче и потребан број контролних спискова по обрасцу: Б под **). Пописивачи ће добити од општинских судова потребан број пописних листа и контролних спискова.

Чл. 10. Окружни статистички одбори руководе и надзиравају у стручном погледу овај рад у својим окрузима, па с тога су они надлежни и за сва објашњења, те се на њих треба и обраћати; а у колико би пак њима у том погледу било што нејасно, они се за објашњење обраћају министру народне привреде.

Чл. 11. За сваку поједину породицу, задругу, као и за сваког појединца, који има своју самосталну радњу и живи одвојено од своје задруге, одређује се по једна пописна листа, на којој ће пописивач пописивати лица и домаћу стоку (ако је дотична породица, задруга или самостални појединац има). Но за породице и задруге с већим бројем лица — чељади, даваће се и по две а по потреби и више листа, које ће, ма колико их се за једну породицу и задругу дало, све бити означене једним истим бројем контролног списка, а редни бројеви пописне листе продужаваће се с једне на другу, трећу и т. д. листу. Исто тако болесници једне болнице, ђаци једне школе. (интерната) војници једне команде, путници једне гостионице, осуђеници једног завода и притвореници једног надлештва, пописиваће се редом у једној пописној листи или у онолико листа, колико их треба да се сви попишу; но све те листе биће означене једним истим бројем контролног списка.

Војнике сталног кадра пописиваће у пописне листе саме војне власти, којима ће дотични општински суд дати потребну количину листа преко најстаријег војног старешине у месту.

Старешине војних надлештава и завода пописаће сва лица која у тим надлештвима и заводима стално обитавају на начин како се и остали уписују.

Ожењени пак педофициири који станују ван касарне, пописују се код својих кућа, као и остали грађани.

Стражаре и скретничаре и остале раднике на железничкој прузи пописиваће у споразуму са надзорним инжињером дотични шеф железничке станице у свом рејону, коме ће општински суд преко свога пописивача дати потребан број пописних листа.

Чл. 12 Сваки старешина мора уписати не само свој породи и остале сроднике, који с њим у заједници живе, но и сва друга лица, који су код њега на стану, било као обичне слуге, било као шегрти, калфе, руковаоци радње, књиговође и томе подобно, било као ђаци на стану и храни било да се држе у кући из милостиње, но за сва ова лица, која нису чланови породице мора се назначити шта су домаћину — старешини — и место одкуда су. Ако пак које од наведених лица, као што су руковаоци радња, књиговође, калфе и други, не би становали у кући господареној где служе, онда добијају за се пописну листу и пописују се као засебна породица у оној кући где станују.

Чл. 13. Попис ће се извршити на дан првога јануара 1891. год. тако, како ће се из њега сазнати стање, које је постојало у пола ноћи 31. децембра 1890. год. Да би пописивачи могли тачно и на време овај попис извршити они ће отпечети разношење — раздавање — пописних листа по домовима још 29. децембра.

При овом раздавању листа они ће попуњавати одређене рубрике у контролном списку. Лицима која су довољно писмена да своје листе могу сами попунити, пописивачи ће оставити пописне листе на попуњење, а код неписмених ће прибележити у пописној листи привремено све што се о дотичном лицу, односно задрузи и породици има да побележи, да ће онда првог јануара заћи поново од куће до куће у своме кругу и од оних који су пописне листе сами попуњавали, примите листе и са својим контролним списком поредити и исправити, ако што за исправљање има; а код осталих породица извршиће по својим прибележкама коначни попис и белешке своје у пописним листама и контролнику исправити, према стању које је било у поноћи 31. децембра 1890. год.

Чл. 14. Пре почетка пописа општински ће суд јавно обзнанити, који су поименце пописивачи и за који круг одређени. давши сваком пописивачу, у исто време и писмено уверење, које ће они на захтев старешине показати. Општински судови дужни су сваком пописивачу дати у помоћ по једног свог одборника који ће с пописивачем ићи из куће у кућу.

Чл. 15. Кад пописивач почне пописивање једне породице он ће најпре у свом контролном списку записати име и презиме старешине породичног или задружног, и ставити у трећу рубрику контролног списка број мушких (с њим заједно) а у четврту број женских душа те задруге или породице; у петој рубрици записаће чији је дом (кућа) па ће онда попис на листи наставити и свршити. Онај исти редни број, под којим је старешина записан у контролном списку, долази и на пописну листу његову.

Под једним домом или кућом разумевају се све зграде, које у једној авлији и под једним бројем постоје, па ма оне и не биле под једним кровом.

При пописивању цигана чергара и у опште лица, која не живе у кућама него у земуницама и под чергама, ставиће се „живи у земуници“ или „живи под чергом.“

Чл. 16. Кад пописивач при пописивању дође у једну породицу, где је старешина њен толико писмен, да може сам пописну листу попунити или има кога писменог у својој породици он ће му предати толико пописних листа, колико му буде требало, према броју задругара, те да их, као што је речено у чл. 13. он сам и попуни. У свој контролни списак забележиће име и презиме старешине, број његових мушких и женских лица, и обележиће пописну листу, коју на попуњење оставља, оним бројем под којим је старешину породице у свом контролном списку записао. Тако остављене листе прибирају се и контролишу првог јануара, када пописивач извршује коначно пописивање оних који нису били у стању да сами своју листу попуне. И једне и друге листе потписаће сам пописивач.

Чл. 17. Попис болесника у болницама ђака у школама који у овима станују, осуђеника, притвореника као и путника

у гостионицама, врше старешине односно руководаоци тих завода и надлештава, којима ће пописивачи доставити потребан број пописних листа. Пописивач ће и у том случају записати у свој контролни списак име и презиме руководаоца односно назив надлештва или завода као и гостионице, и чији је дом (кућа) и обележиће предане пописне листе оним редним бројем, под којим је руководалац завода, односно надлештво, у контролном списку записано. И ове се листе прибирају првог јануара.

Управитељи школа и старешине надлештава и завода, ако станују у школи, надлештву или заводу, као и фамулуси, служитељи и гостионичари, записују се на засебним пописним листама. Исто тако пописиваће се на засебној листи и сваки ђак који живи у стану, који је сам узео, а није код какве породице уједно и на храни.

Чл. 18. Ако би пописивач при пописивању наишао на какве сметње и препоне од стране породице или појединаца, које пописује, или би приметио да му се не казује право бројно стање лица или стоке, он ће одмах известити о томе општински суд и тражити да се те сметње отклоне, што је суд дужан одмах и учинити. Исто тако и суд ће рад својих пописивача непрестано контролисати и ако примети ма какве неправилности, он ће их одмах одклањати или о томе известити своју надзорну власт, ако их сам не узмогне отклонити.

Чл. 19. Кад пописивач не нађе старешину породичног, нити које друго његово чељаде, које би му могло дати обавештење за попуњање пописне листе, тада ће по казивању суседа записати име и презиме тога старешине у контролни списак и редни број ставити на пописну листу његову, па за тим и саму пописну листу попунити опет по довољном обавештењу суседа, познаника његових, или општине,

(наставиће се).

РАДОВИ НА ВОДОВОДУ

Извештај надзорне водоводне комисије

25. Септем. 1890.

— свршетак —

6. да се затраже од разних фабрика нормалије за затвараче и чесме, па за тим да се од изабраних типова поручи онолико, колико за реконструкцију водовода буде потребно;

II. За грађење новог водовода:

1. да се откупљено земљиште за резервоар прими од општине;

2. да се изврши откуп земљишта у Макишу;

3. да се на свима оним местима где су пројектовани бунари у Макишу и где ће се подизати зграде, изврше бушења;

4. учинити све нужне припреме за попављање покушаја о количини воде, која се може добити из једног бунара;

5, отпочети грађење зграда за машинисте;

6, извршити потребну телефонску везу, бироа управе водовода са Макишем и општинском зградом;

7. спремити све, што је потребно за расписивање лицитације за набавку цеви, тако, да се иста до јесени расписати може.

Према овој диспозицији одмах је приступљено раду, како на реконструкцији постојећег, тако и на грађењу новог водовода, и до сада су ови послови извршени.

Откопавана је глава главнога извора у Билбилдеру и местимице копани канали. који сада воду спроводе. Како су ти канали већим делом рђаво зидани, тако да се знатан део воде уз пут губи, то ће се цео спровод изнова начинити, и то у цевими од печене земље. Тога ради већ су цеви поручене и ров за полагање цеви ископан. Пошто пак билбилдерски водовод добија воду са више страна, али се није знало где су главе тих извора и којим путем иду спроводи од тих извора, то је први задатак био, да се пронађу главе тих извора и пут, којим су они уведени у главни спровод. До сад су копањем нађена два стара извора и делимице откопавани њихови спроводи. Међу тим се на откопавању још и даље ради.

У исто доба покушавано је, да се копањем пронађу нови извори, који би појачали постојећи водовод. Досадашњим истраживањем ископан је један појачи извор, који се према свом положају може без тешкоће увести у постојећи водовод, и који ће увећати количину воде са близу 10.000 литара за 24 часа.

Сад се само чека на долазак поручених цеви, те да се тај нови извор ухвати и цео стари спровод реконструише.

Исто су тако откопавани спроводи и извори варошког водовода и како су већим делом извори добро ухваћени и спровод се налази у добром стању, то ће се на том водоводу чинити само местимичне поправке.

Односно места за стовариште и испитивање цеви, узет је један део општинског сањака, као место, које је близу и жељезнице и савске обале и на том месту већ се подиже шупа, у којој ће се вршити испитивање цеви.

Саме пак гвоздене цеви поручене су и према уговору — при крају овог месеца отпочеће примање истих, тако да ће се почетком Октобра моћи приступити и самом полагању цеви у вароши.

За грађење два резервоара од 100 куб. мет. запремине, расписана је била лицитација, 27. пр. м.; ну како је само једна понуда поднесена, то је понова лицитација расписана за 7. т. мес.

И на послетку набављене су нормалије затварача и чесама и поручбина истих извршена је.

Према овоме до сада је све спремљено, што је било потребно, те да се реконструкција билбилдерског и варошког водовода може још ове зиме довршити.

Односно пак радова за нов водовод врше се ови послови

Предузето је бушење на оним местима, где су бунари пројектовани. Бунар, који је за време предходних радова привремено начињен, извучен је потпуно из земље, тако да ће се моћи поставити као један од дефинитивних бунара.

Расписана је лицитација за подизање службене зграде, али због тога, што је стигло само два оферта расписана је за 7, тек мес- друга лицитација. Спремљени су сви општи и специјални услови, како за извршење грађевина тако и за набавку цеви, и за грађење главног резервоара, такода ће се још ове јесени моћи расписати лицитације за све потребне набавке и грађевине.

Тражена је дозвола од Г. Министра нар. привр., да се подигне линија за телефон.

Вођени су и преговори за откуп са сопственицима земљишта, на којима ће се подићи бунари и зграде у Макишу и до сад је са већином извршена погодаба, као што је суд нарочитим писмом о томе известен.

Сем ових радова комисија је према захтеву одбора општинског узела у претрес и питање о канализацији Београда, и тога ради већ се сређују до сада прикупљени подаци нужни за израду пројекта.

То је у главним потезима рад комисије и управе водовода до почетка овог месеца.

25. Септембра 1890 г.

Београд.

Председник надзорне комисије за водовод
Н. И. Стаменковић

Чланови:
Коста Д. Главинић,
Живко М. Милосављевић.

КАЛИМЕГДАН

(Покушаји удружења и прелазак на општину).

(наставак)

Ни овим другим актом свога протумачења, г. Министар војни није издао одобрење у оној потпуности и онако иначе, како је удружење налазило да јепотребно како и желело да одобрење буде написано. Али, после дужег размишљања о свему што би се кад могло дешавати између удружења и градске команде, Управни је одбор нашао да Калимегдан ваља примити под прописаним условима, али само умолити Господина Министра да се учини исправка 5-те тачке у колико су више прорачуњени приходи Калимегдана, почем је у вредност траве узето и оно што се коси по роововима и у самом граду и што и даље остаје у властитост градске команде. Према томе управа удружења управила је 10. Маја исте год. и трећи акт:

„Господину Министру војном

Претписом Г. Министра војног од 12. Новембра пр. године ИФБр. 1634, којим је удружењу за украшавање Калимегдана да то одобрење на руковање Калимегданом, захтевано ја да удружење изјави прима ли Калимегдан на управу.

Другим својим претписом од 18. Фебр. т. г. ИФБр. 220, Господин Министар изволео је на молбу удружења протумачити оне тачке постављених услова у првоме претпису, које управи нису биле довољно јасне.

По тим двома актима добивеногa одобрења, удружење је одмах предузело и до сада посавршавало и све остале претходне мере, па како је данас спремно да започне стварни рад у правцу постаољених задатака, управа удужења на основу одлуке управнога одбора има част изјавити Господину Министру војном да је удружење готово примити Калимегдан на руковање под условима који су обележени у реченим претписима.

У исто време, управа има част молити да Госп. Министар изволи изменити 5-ту тачку услова, у колико они садржи омашку рачуна. Њоме је удружење обвезано да годиш. накнађује за инвалидски фонд толику суму, колико је за последњих 5 год. просечно узев, фактички било прихода од Калимегдана. У израчунавању те цифре без сумње узети су не само Калимегдански цего и градски приходи, који припадају инвалид. фонду јер са Калимегдана градска команда прима:

а) 2106 дин. од лагума; и

б.) 600 од калимегд. траве, а све остале суме прибирају се са простора градских и са дунавске обале, што ће и даље прикупљати град. команда.

С обзиром на то што ће друштво морати дуже време, кад предузме проширење лагума, остати без прихода од данашњих, и да ће цео приход од проширених лагума па и од траве, служити не унапређење самога парка, управа је уверена да ће Г. Министар изволети наредити да се од удужења не траже суме које оно неће моћи платити, и да ће у корист унапређења Калимегдана који треба да буде уређен не само да би одговарао угледу престонице него из толиких других патриотских обзира, да ће Г. Мин. одазвати се и овој молби а доцније из сопствене побуде поралити код нар. Скупштине да се Калимегдански приходи не дају инвалидскоме фонду те да се тако овај историјски парк који је сопственост државе, могне лакше украшавати.

С изнесеном изменом 6 тачке узове услова, удружење моли да последњи акт одобрења Г. Министеровог председништву преда командант града на Цара Константина и цар. Јелену, јер је удружење утвроило да се тога дана изврши свечано примање Калимегдана.

Што се тиче уговора о дан. закупу лагума, имало би се накнадно између градске каманде и удружења утврдити како ће се извршити отказ закупа или пренос уговора на удружење."

*

На ово писмо Управе удружења калимегданског, Г. Министтр војни изволео је овако одговорити:

Председнику удружења за украшавање Калимегдана

Захтев изложен у писму вашем од 11 маја ове год. Бр. 6. да се тачка 5. услова изложена у решењу претходника мог од 12. Новембра прошле год. ИФБр 1634 измени, није еснован, јер је прорачун у свему тачан, и по томе, ја немам разлога, да 5. тачку услова изложену у напред поменутом решењу мењам.

С тога, ако удружење прима Калимегдан у свему по условима изложеним у решењу од 12 Новембра пр. г. ИФБр. 1634 и објашњењу од 18 фебр. ове год ИФБр. 221 нека председник изволи известити ме о томе те да наредим да се предаја Калимегдана изврши.

— свршиће се —

ДА НЕ ПРОПУСТИМО

(једна реч о регулацији)

У сваком граду без сумње једно је од најпретежнијих питања: регулација улица. Јер, да једна варош у истини буде лепа варош, да се може брзо и свестрано развијати, и да у њој сем других угодности буде више услова и за саму здравственост, у многоме све то зависи од тога, да ли је питање о регулацији изведено како ваља.

У минулим деценијумима овога столећа, не само да су нештедно на све стране трошене паре на откуп земљишта за нове улице у новим градовима, него се из дана у дан све то већма издају силни милијони на што потпунију регулацију и најстаријих великих градова у којима и саме поједине зграде представљају вредност читавих милијуна.

Питање о регулацији Београда, у толико је данас претежније, што ако је у недавној прошлости пропуштено да се уради оно, што се без по муке могло учинити, још ће већих тешкоћа па и праве немогућности бити ако се и даље остане скрштених руку и за времена не буде размислило и предузело оно што је у томе погледу потребно и што се пре или после и мора учинити, ако нам је стало до развитка Београда.

С тога је са свим било на своме месту кад је грађевинско одељење прошле године покренуло питање о регулацијоним изменама у плановима ситуације. Публикацијом пак самих записника комисије, која је проучавала какве су измене потребне, широј јавности није питање изнесено у довољној светлости, почем из самих записника није било могуће разумети у колико се правац које улице има изменити и како нова регулација пројектовати. За то без сумње и није било никаквог одзива од стране стручњака из грађанства, на које се рачунало. Али то се најзад не мора ни да очекује, и општинску управу и представништво не треба ништа то да буни, јер само ћутање мора се тумачити као знак општег одобравања. По томе кад и друга комисија одборска даде свој суд; и кад се за тим обе варијенте предстаге грађевинском савету, те и Министар грађевина изрече своју, несумњиво је да ће то бити оно што је најподесније.

Толико нам се чини да је било боље проговорити о регулацији у опште, но упуштати се у новинарско излагање својих назора о регулацији данашњих улица, и просецању неких нових — о чему ће писац ових редака имати прилике да на другом месту своје гледиште покаже.

Данас је још цела ствар пред одборском комисијом, чији ће рад зависити од одлука одбора општинског, па баш за то и ударамо гласом: на Одбору је општинском да питању о будућој регулацији поклони најозбиљнију пажњу, јер то данас може изгледати да није тако важна ствар, али с погледом на оно што иде, на оно што ће бити, и што треба да буде Београд некада, питање о регулацији, које се сада проучава, јесте од највећег значаја.

Они који су неразумно били пропустили да откуп вакупских добара узме општина у своје руке, те да ре-

гулацијом од првога дана почне самостално решавати, трпеће вечито оправдане прекоре. Али ће тако исто и сви фактори који данас решавају питање о регулацији заслужити и веће осуде, ако се не пође путем који је пре или посло неминован, ако се дакле још сада не предвиде у плановима ситуације такве измене, које ће бити неизбежне у ближој или даљој будућности Београда.

Кад је у питању један тако животан интерес нашега града, ни потребне жртве, ма колико, велике не могу бити скупе! **И.**

ДОПИСИ ГРАЂАНА

1. Октобра 1899.

Има врло много питања којих би решење морало дуго чекати и само с тога, што је општинска управа ситуацијом принуђена да претпоставља свршавање већих послова, извршивање правих и главних задатака, великих санитетских и грађевинских реформа. За то ми се и чини да би ваљало без одлагања наћи начин, да са радом на основним и главним пословима, тече упоредо и расправљање мањих питања, оних нарочито, која се односе на уређивање јавних прилика. Ствар, на први поглед може изгледати и немогућа. И одиста кад се имају пуне руке посла а мало радне снаге и средстава за остваривање свега оног што је потребно, не може се ни изискивати да нам све одмах буде потаман, мора се дакле подносити многи недостатак или трпети првобитно стање све, докле се не постигне могућност т. ј. докле просто речено не дође ред да се може ово или оно урадити. У самој ствари ово тако изгледа, међу тим има лаког излаза

Послови општински и радња општинскога представништва и управе општинске, није у прошлости рамала само за то, што се није могло урадити више, него што се ни мало или бар врло мало обраћала пажња на то, да се послови систематишу, и на тај начин да теку извесним поретком.

Једна од главних мана у опште у сређивању послова административних у нашој држави, била је увек у томе, што се с никоје стране није гледало да се постави извесан ред. На против, административне реформе вавек су зависиле од веће или мање енергије оних који су кад решавали судбином земље, и мање — више од периодичне могућности да се један или други успех постигне. Међу тим није тешко увидети да се у свакоме раду много више даје постићи, код се по сталноме реду изводи једна реформа за другом, кад се за коју има могућност и кад је која важнија. Тако се у прошлости није радило и с тога су и морали послови много више да рамљу.

Напомене ове чиним у тој намери, што бих жедео да данас управа општинска централише што је можно више све послове своје и да представништво повери некоме у стално старање да се извршује један по један и од оних мањих задатака за решавање којих нема на путу никаквих препрека.

Поверавање комисијама да ово или оно проуче, колико је потребно, толико је и незгодно. Кад свака комисија проучава други предмет засебно, сасма одвојено, онда није могуће доводити послове у потпуну органску везу. С тога и јесте много целисходније да се перманентном ужем одбору каквом, почасном или пагрђеном, повери стална брига на прећивању свега оног што се односи на административне реформе.

Овој теми ја сам и као бив. заменик у одбору општинском, имао прилике да говорим, па је једно време било готовости да се у томе погледу што и учини; али према нашој организацији једна тешкоћа лежи и у томе, што се одборници бирају само на две године. Кад би рок те службе био већи, онда би општинска управа имала трајније помоћи од појединих одборника; из чијих би се редова према струкама, могле издвајати мањи одбори, са специјалним групама послова.

Пошто сам се дотакао овде у опште како би по моме мишљењу ваљало уредити извођење административних реформа, да кажем сада неколико речи о једној ствари, решење које сматрам да не треба одлагати; но о томе послању други допис.

Д.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Први кредит. Комисија, којој је било поверено да прегледа састављени пројект за уређење Калимегдана, поднела је Одбору реферат у седници 8. ов. мес. Према њезиноме мишљењу, одобрено је да се одмах предузму радови за уређење Калимегдана, и да се на то за сада може утрошити до 15000 дин. У комисију, која ће водити надзор над уређивањем Калимегдана, одређени су одборници г. г. Милорад Терзибашић, Коста Д. Главинић и Милан Капетановић.

—

Одбачен. Одбор општински није могао уважити акт који су становници неких улица врачарских поднели тога ради, да трошкове за извршено откопавање тих улица поднесе општина и за тротоарске просторе.

Одбор је остао при решењу које је о томе и раније донесено, на основу зак. о грађењу калдрме и тиме преко молбе прешао на дневни ред.

—

Примање. Од 10. ов. мес. утврђен је ред примања оних који долазе председништву општине. Председништво прима уторником и петком по подне.

—

Седница. Сутра 15. ов. мес. држаће Одбор општински редовни састанак. На дневноме су реду предмети који су остали несвршени из последње седнице.

Из страних општина

У Нинови електрично осветлење. И ако не броји више од 7000 становника свега, белгијска варош Нинова укида гасно осветлење и заводи место њега електрично као много боље.

Осветљење вароши вршиће се са 120 светилника од којих ће сваки имати јачину од 25 свећа, и бити снабдевен са рефлектором од емалираног гвозденог блеха. Фабрика је већ сграђена и моћи ће снабдевати са сватлошћу 1000 светилника јачином од 16 свећа Приватни плаћаће електричну светлост по 9 пара динарских 100 уат-часова, под притиском од 110 волтиних елемената. Ова је цена јефтинија од гаса, за који се почетком плаћало по 32 п. дин. куб. метар, за тим спало на 24, 22 и најпосле на 18 п. дин.

Општина, жељезничка станица и болница уживаће нарочито спуштене цене.

У фабрици овог новог осветљења налазе се два генератора од 30 квм. површине, које загревају две машине Болинксове системе, са развођницом (Steurung) Рајдеровог система и са кондензатором од двадесет коњских снага; даље налазе се две машине система Сијеменовог од 16.800 уат-их и две батерије акумулатора Тидор, који могу сами да снабду своју 600 фењера за време од 6 часова. Ове батерије служе у исто доба и као резервна справа, и као регулатори. Они се дању пуне а ноћу пренашају струју електричну у разводни круг. У случају кад би се струја прекинула, батерије се одмах аутоматично (саме собом) поставе у нормално кретање, тако да се тај тренутни прекид не даје ни приметити. Спроводне жице — које имају у пречнику 3 до 5 мм. везане су за порцеланске изолаторе, који се налазе на бронзаним стубовима.

Ову мрежу жица снабдевају пет каблова (feaders) који се пружају изнад кућа, а утврђени су на жељезним полугама на крову. Разводни рејон пружа се, за сваки кабао, преко 800 метара од сваке стране фабрике.

Фабрика је сграђена крај обале реке Дандре а на општинском земљишту.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Обележавање улица и кућа. У последње време занимају се многе западне вароши питањем: како је најпрактичније обележавати улице и куће, а један француски лист изнео је ту скоро и дефинитивне закључке. Мана, коју он уочава у многим градовима, у томе је, што се бројеви стављају на маленим таблицама и то бојом која не пада у очи лако, или се саме таблице не прикивају на најзгоднијим местима где се лако дају уочити. То проузрокује лутање и дангубицу, те се често догађа по иоле већим варошима да и фијакер и пешак иду ближе и даље што се не може да види број. Предлоге тај лист усваја ове: да се у место белих таблица намештају таблице црно обојене а бројеви да буду бели, јер бели бројеви на црној таблици боље падају у очи. Таблице да се не праве врло мале него веће и да се намештају једнообразно, на видним тачкама а не у мрачним ћошковима. За обележавање улица предлог је да се не само постављају врло велике таблице на почетним кућама, него и испод назива улице на таблици да се назначи од »...бр. до броја ..«. Такве таблице да се стављају на сваки прелом ако је улица дуга, да би тако лакше било видети који део улице садржи број који се тражи. Таблице ове не ваља постављати сувише високо, због кратковидих и не треба да су удаљене од светилника, на чијим стаклетима би такође (по ћошковима) ваљало метати назив улице, да се ноћу лакше чита.

Питање ово има вредности и за наше вароши, па с тога и доносимо овај кратки реферат.

Хигијенска перионица. У Лијежу отвара се ових дана новоподигнута хигијенски перионица. Она је сграђена у врло великим размерама а творац јој је Август Раиси који је уједно и директор тога завода за прање рубља. — »La Meuse« не може довољно да нахвали ову нову установу, која ће, по њему, бити од врло велике користи становништву лијешком.

Сем тога што ће задовољавати све хигијенске захтеве, она ће бити и с економског гледишта добро дошла, јер ће цене прања бити много ниже него код најјевтиније праље; кварење рубља отклоњено је а само прање биће много лепше од ручног. За прање ће се употребљавати само вода и марсељски сапун. Овој установи проричу велики успех.

Борба за свиње. Ни у прошлим вековима нису јадне безазлене свиње могле живети мирно. С једне стране гоњене с' друге брањене, дадоше повода разним сукобима у градовима скандинавским у 15. и 16. веку. Тамо је од искони било допуштено да свиње могу слободно тумарати по варошким улицама, да по њима траже одпадке и да се тиме хране, вршећи на тај начин и чишћење улица, као што то и данас чини пашчад по цариградским сокацима. Али једнога дана, наравно на тужбу многих грађана, нарочито оних, који не држаху и не трговаху са свињама, влада би принуђена да уведе строге мере против »свињске слободе«. Наредбе владине беху узалудне, јер заинтересовани не хтедоше се повиновати и пуштаху даље свиње на улице. То учини да управа града Кронберга изда́де чудну наредбу, по којој стражари улични били су овлашћени да откину уши свакој свињи коју би нашли на улици.

То у велико огорчи знатан део становништва, те оно опет стаде гонити стражаре, а великом виком плашећи свиње као код нас деца пашчад спречаваху извршавање наредбе.

Видев да стражари или нису вешти у хва тању, или се боје грађана, управна власт предаде извршење, градском џелату и његовим органима, којима беше одобрено, да стоку сву коју ухвате сматрају као своју.

То побуни целу варош. — Роптало се, док су се свиње чуваве дому враћале; али сада кад се никако и не враћаху, то је било сувише. Руље оружаних људи, великом грајом и виком скупљаху се пред управом, тражећи да се престану гонити сироте свиње.

Власт би принуђена да попусти, и свиње задобиће поново своју слободу, те им би допуштено као пре да се по улицама могу слободно шетати, гроктати и у блатиште ваљати се на велику радост својих газда.

Почетком 17. века изгубиће поново злосрећне свиње за увек своју слободу, јер становништво само увиде неумесност тога обичаја и поче само да свиње затвара у оборе и тамо их храни.

Да очистиш боцу. Најпростији начин да се очисти боца, није у томе да се трпају у флашу сачме и јечам, него треба искидати на ситне дапиће табак какве се хоће артије; по том усути за четврт воде и неко време мућкати све то. На овај начин најлакше се са дна и са стране скине све оно што се наслагало на стакло изнутра, али ваља по други пут усути више воде и добро мућкати.

КЊИЖЕВНОСТ.

Можемо се само радовати што је угледао света први део знаменитог списа г. Спире Гопчевића:

„СТАРА СРБИЈА и МАКЕДОНИЈА“

Без ове изврсне књиге не би требао да остане ни један дом, у коме се српски дише и српски осећа, нарочито данас, кад је македонско питање тако рећи на дневноме реду. Али би се само још већма морали радовати кад би дело ово, ма и потребном потписром, угледало што пре света и на оним језицима, на које још није преведено: енглески, француски и талијански. Јер ми Срби и без ове књиге знамо наше покрајине, па ћемо ако устреба умети и да се повучемо јуначкога клипка са онима који хоће српску ђедовину; али бојати се хоће ли без обавештења бити у страноме свету довољан број наших пријатеља, да моћни за зеленом чохом и дипломатским столом, одбране наше староставно право.

СТЕЧАЈИ.

I.

При рачуноводству општине београдске установљено је место главног књиговође са платом од 3600 динара годишње.

Они који желе овај положај заузети, треба да до краја овога месеца поднесу молбу са документима о својој стручној спреми.

II.

При грађевинском одељењу општине београдске потребан је још један инжињер.

Који би инжињер желео примити се службе општинске, треба ea поднесе молбу са документима до краја тек. месеца, и да означи минимум плате.

Од стране Суда општине вар. Београда 1. Октобра 18 0. АВр. 2062.

ДОПУНА НАРЕДБЕ.

Управа вар. Београда, издала је и ову допуну наредбе, коју доносимо на првој страни овога броја:

У свези наредбе за млађе управа вароши Београда овим објављује: да иста наредба важи и за *трговачке помоћнике, калфе, шегрте, шарчетаре и остале млађе, који под платом служе*, но за помоћнике и калфе с том разликом, што њихова пријава и упис код власти има бити по уговору под којим су у службу ступили, а за остале вреди обична буквица.

Бр. 14.474. Од управе вароши Београда, 10. октобра 1890. год. у Београду.

О Б Ј А В А

(О превођењу обвезника у позиве)

I.

Командант дунавске дивизијске области претписом својим од 17 тек. мца Бр. 5889. наредио је: да се превођења обвезника у позиве и испис из позива одпочне *одмах* по свршетку вежбања редовне војске.

Према овоме сви обвезници како редовне војске тако и I и II позива народне војске свију јединица, који су

неспособни, имају предстати Команданту VII. пуковске команде *најкасније 7. новембра тек. године ради лекарског прегледа.*

Фамилије дужне су поднети свака у своме кварту најдаље до 5. октомбра тек. год. и то:

Умрлих обвезника извод умрлих; за осуђене навести на колико је осуђен, а за одсељене тачно куда се је одселио, село, срез, округ; досељени пак одакле се је доселио, где се је настанио са назначењем године старости.

II.

Сви инвалиди и полу-инвалиди који стално овде у Београду живе, имају предстати VII пуковој команди у Београду *26 октобра.* тек. год. ради лекарског прегледа.

Сваки инвалид како потпун тако и полу, има са собом понеги на увиђај решење инвалидског суда, којим је оглашен за инвалида, јер само на основу овога, подвргнуће се лекарском прегледу и уживати инвалидску потпору.

Који не следује овом позиву одређеног дана и при издавању потпоре не поднесе уверење на увиђај, да је лекарским прегледом оглашен и даље за неспособног, томе ће се обуставити даље инвалидске подпоре.

Од Управе вароши Београда 22. Септембра 1890 године Бр. 13.433 и 13.618. у Београду.

ВОЈНИ ПОЗИВ

(за оне који су ове године регрутовани)

Велики број обвезника, који су у овој години регрутовани за стални кадар из в. Београда, а неки из других општина, који стално овде живе, нарочито ђаци, нису предстали рекрутној комисији ради лекарског прегледа.

С тога се овим позивају сви они, који су у овој години рекрутовани, и то како рекрути из општине београдске, тако и они из других општина, који су овде у Бегграду, да на дан 30. Октобра у 7 сати изјутра, престану ради лекарског прегледа, окружној команди у горњи град, где ће се преглед рекрута вршити.

Бр. 7093. Из канцеларије VII. пук. округа 28. Септембра 1890. године у Београду.

Разне општинске лицитације.

Јавним усменим надметањем издаће се под закуп:

15. Октобра

Подрум у згради текији на великој пијаци. Лицитација у рачуноводству.

15. Октобра

Подрум у згради Текији, на великој пијаци лицитација у рачуноводству.

17. Октобра

Право на „Акцис“ Механски. Лицитација пред Кафаном Пандиловом.

19 Октобра

За оправку возова, само сарачко-сатлерски посао: Лицитација у рачуноводству.

Услови се могу видети у рачуноводству.

Од Суда општине вароши Београда 25. Септембра 1890 СВр. 16652.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

II. ИЗВОЖЕЊЕ ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0·20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за сваѓа	3,00 „
б). марка за кују	6,00 „
в). обнављање изгубљене марке ст је половину цене.	

V ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12 „
в). мала гробница	555·52 п. д.
г). велика гробница III реда	998·39 п. д.
д). велика гробница II реда	1099·32 п. д.
е). велика гробница I реда	1684·57 п. д.

VI. МРТВАЧКА КОЛА

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 „
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72,90 „

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а). За свирање муз. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
б). За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 „
в). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле)	20 „

II.

а). за 1 играчку у локал. I-ог реда	15 „
б). за 1 играчку у локал. II-ог реда	10 „
в). за 1 играчку у локал. III-ег реда	5 „

III.

а). за панораму на дан	5—10 „
б). за разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 „
в). за менажерије и музеуме	5—15 „
г). Циркус од представе	10—20 „
д). за забаве „Тинга-Танга“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 „

IV.

За друге просте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумпи.

а). буре од 3 акова	00·5 дин.
б). буре од 6 акова	00·10 „
в). буре од 9 акова	00·15 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 5. до 10. Октобра закључно пређло је преко пијачких кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	16·—		Сламе	2·50
120	Брашна кукуруз.	12·—	502	Меда	60·—
160.431	Пшенице	12·—	682	Кајмака	110
34.679	Кукуруза	8·50		Разне зелени	14·—
51.964	Ражи	11·	686	Сира	80·—
	Сочива	—·—	—	Лоја нетопљена	—·—
43.964	Јечма нова	10·20		Масти	10·—
15 612	Овса	11·25		Длаке говеђе	—·—
	Проса	—		Кумура дрвена	8·
2975	Пасуља	25·		Разне зелени	—·—
10839	Кромпира нова	5·50	17708	Свиња дебелих	75·—
1130	Арнаутика	10·—		Угљена камена	—·—
6973	Црна лука	5·—		Воћа разна	35·
	Бела лука	41·—	38.690	Креча	3·—
2349	Орања	20·—	71.333	Вина црна	26·—
5903	Грожђа	40·—	522856	Дрвен. разне	—·—
19437	Воћа разна	35·—	3666	Ракије шљ. меке	48·—
	Шљива сирових	15·—	30.000	Цемента	—·—
408.633	Шљива сувих	54·		Купуса кисела	—·—
38 275	Пекмеза	55·—		Камена проста	—·—
23·090	Сена	4·—		Месинга стара	—·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 45. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 21. Октомбра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

XXII. НАРЕДБА

(За оне који држе фијакере)

Да би се могао прописати нов ред за фијакеристе у вароши, потребно је претходно да се сваки фијакерист, који се данас бави том радњом у Београду, јави општинскоме Суду, ради извесних објаснења.

С тога се овим наређује: да се сви они, који се занимају фијакерском радњом, и то како газде чија су кола тако и кочијаши што су код другога у служби, фијакеристе до 27. ов. мес. јаве у благајно одељење Суда општинског.

Ова наредба односи се и на оне који не изводе на станице своја кола редовно, као и на гостионичаре који држе фијакере за вожњу гостију — дакле за све без разлике који не држе фијакере само за своју кућу.

Ко се не буде одазвао овој наредби, казниће се по закону.

Од Суда општине вар. Београда 15. окт. 1790. АБр. 2130.

XXIII. НАРЕДБА

(За рибаре који држе чамце и барке)

Према тарифи, коју је за наплаћивање обаларинских такса прописао одбор општински на основу закона о томе, потребно је да се општинскоме Суду јаве сви они који раде са чамцима на савској и дунавској обали у отару београдске општине, а тако исто и они који држе барке.

С тога се овим наређује: да се до 27. ов. мес. пријаве у рачуноводство општине сви они који имају чамце или барке, да би чамци и барке добили своје нумере.

Ко се не буде одазвао овој наредби, казниће се по закону, а сем тога одузеће се и изложити продаји сви чамци и барке, које се нађу дуж савске и дунавске обале београдског атара, ако се њихови сопственици до одређенога не пријаве по овој наредби.

Од Суда општине вар. Београда 18 Авг. 1890. АБр. 2137

НАРЕДБА

Да би се одржавао потребан надзор и над надничарима и праљама, Управа вар. Београда издаје следећу наредбу:

1. Од објаве ове наредбе на за 20 дана дужни су сви надничари без разлике рада и праље пријавити се лично овд. општинском Суду и тамо сваки доказати, да се стално занима надничењем или перивом. Поред тога има пријавити улицу и кућу где станује.

2. Како ће сваки при овој пријави од Суда добити билет занимања и пребивања, то мора сваки исти увек уза се носити, да би га могао свакад на захтев показати власти, иначе без њега сматраће се да је без занимања и подпашће под прописе за скитнице.

Управа вар. Београда објављујући ову наредбу, позива све, којих се ова наредба тиче, да по њој благовремено ураде шта треба, јер ко то пренебрегне, казниће се најстроже по закону, а казна је по §§ 343 и 342 под а кривичног закона затвор и прогонство.

Овде се напомиње да је управа издала и квартовима нужне наредбе, те ће се најбодрије мотрити, да нико испод законске казне не избегне, који би ову наредбу пренебрегао: а за најбољу контролу, после рока овом наредбом остављеног, вршиће се и повремена ревизија над свима надничарима и праљама у вароши.

Да би се ова наредба одржала у својој важности, позива се грађанство, да од сада свакад од надничара и праља које би најмили за радове, тражи најпре да им покажу своје билеге занимања, и само оне, који исте имају да приводе своме кварту, који ће урадити даље шта треба.

Небрежење грађана у овоме сматраће се за непослушност према полицијским наредбама, што ће се строго казнити.

Од Управе вар. Београда 11 окт. 1890. Бр 14931.

Рад општинског одбора.

LIV. РЕДОВНИ САСТАНАК

8. Октобра 1890.

Председавао члан суда г. Св. Карапешић; били чланови одбора г.г. М. Р. Маринковић, Ф. Васиљевић, М. Јовановић, Ј.М. Тадић, Ј.Ж. Бурић Р. Р. Ћирковић, К. Б. Михаиловић, К. П. Михаиловић, Р. Петровић, Ђ. Николић, М. Јанковић, А. Одавић, М. Велизарић, Ђ. С. Новаковић, С. Д. Милићевић, Н. Р. Поповић, Др. М. Т. Леко, Ђ. Димитријевић, С. Ј. Азријел, А. Шток, К. Д. Главинић, Д. Симић, Л. Дашковић, Д. Најдановић, М. М. Терзибашић и М. Капетановић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без примедаба усвојен записник одлука из седнице 2. ов месеца.

II.

Према мишљењу одборника г. К. Д. Главинића усвојено да се у будуће штампају у општинскоме листу сви извештаји и акта водоводне надзорне комисије за која она назначи да је то потребно учинити.

III.

Поводом напомена неке г. г. одборника препоручено Суду да нареди да се у будуће подвргава хемијској анализи петролеум који ликерант набавља општини, и то сваког месеца, па и по двапут месечно, а ако треба и чешће.

IV.

Председништво саопштава да је према одлуци из прошле седнице, г-ђица Даринка Маленићева студ. медецине поднела уверење о здрављу и изјаву пристанка на све услове, које одбор постави

Према овоме, и слажући се са мишљењем комисије да је општини потребно да има и једног женског лекара, а и почем је комисија нашла да су квалификације молиљине похвалне — Одбор решава: да се Даринка Маленићева студ. медецине на цириш ком универзитету, прими за питомца општине београдске, са стипендајом од 200 дин. месечно и правом на путне и подвозне трошак, а школарину ће имати сама да плаћа. Услови њене обавезе према општини да буду исто онако како је прописано за државне питомице, с тим још да је дужна по свршетку редовних студија, изучити нарочито женске болести.

Обавезу да састави одборник г. Др. М. Т. Леко са шефом општинских лекара и правобранноцем општинским. Обавеза има се претходно поднети одбору на увиђај па по том потписати.

До краја ове године издатци по овој одлуци чиниће се из партије на непредвиђене потребе, а за у будуће, предвидети потребна сума у буџету.

Стипендија ће се рачунати и издавати од 10 ов. мес.

V.

Одборник г. Др. М. Т. Леко реферише да је извршио хемијску анализу артија, од којих су му лицитацијоне мустре по одлуци одборској из прошле седнице на анализу послате. Нашао је да у опште ни једна од испитиваних хартија није квалитета потпуно доброг, али почем је примљено да се таква артија може употребљавати, константовао је и према излицитираној цени, да се могу усвојити мустре, које јо обележио са I., III и IV а она под II да се одбаци

Према овакоме извештају одлучено: да се усвоји лицитација, која је држана 25 пр. мес. (СБр. 16582) за набавку артије и коверата по излицитираним ценама и за све врсте сем оне што је мустра обележена са II.

VI.

Рачуноводство извештава да је 6. ов. мес. држана по други пут лицитација (СБр. 17165) почем на првој није било лицитанта, и овом другом лицитацијом право на наплаћивање акциса механског од 1. Нов. ове до 31 Дек. ид. год. остало је на Антонија Павловића за 33010 дин. дакле за 2391 дин. мање од овогодишње аренде.

У исто време председништво саопштава да је и еснаф механско-кафански поднео акт (СБр. 16269) којим моли да се плаћање акциса удеси на други начин, како би се наплаћивање вршило лакше и по кафецније згодније.

Акт гласи:

„На данашњој лицитацији 22 ов. мес. за издавање под закуп акциса механског, није било довољно липитанта, те би по томе имала се одредити друга лицитација.

Еснаф мејанско-кафански, позван дужношћу, да штити интересе чланова свога Еснафа, и да се стара о унапређењу његовом, ангажовао би се сам да узме под закуп акцис механски, те тиме да заштити чланове свога еснафа од уцене појединих закупаца — шпекуланта — који акцис узимају под закуп и својевољно од ока разређују појединим кафецијама колико који има да му плати, па био овај у стању или не, према потрошњи пића, које у току године у радњи потроши.

Но пре, него што би и еснаф коначно решио, да узме под закуп, он је држао једну одборску седницу, у којој се је посаветовао, како и на који начин било би и по чланове еснафа и за саму општину најкорисније, да се наплата овог акциса врши, те да се и општински интереси повисе, и да се овај терет правичније на грађане па и саме кафецијe распореди.

У тој својој седници еснаф је дошао одлуку, да се Суду општинском учини представка, да на овај досадашњи начин исплаћивање акциса као предвиђени свој извор по буџету напусти, и приступи практичнијем, лакшем и правичнијем, чиме ће уједно и овај свој извор појачати ако не више, а оно са двапута више, него колико га је до сада имала.

Еснаф мисли на овај начин:

Пошто је већ као што је познато одобрен и утврђен рејон вар. Београда, и пошто ће општина, да би осигурала и увеличала своје приходе, морати, да уведе „ђерам“ куда се имају уњозити сви потрошачки пвоизводи у варош и том приликом наплаћивати на име варошке потрошарине по постојећем закону извесне таксе у корист општинске касе — то еснаф мисли, да се и ради олакшице и ради већег прихода, наплата акциса наплаћује и врши приликом увоза пића у варош.

Овим би се не само знатно повећао приход општински од ове буџетске позиције, но би се и равномерно распоредио овај терет: на све грађане ове вароши, који вино троше или са њим тргују, а не би га као до сада подносио извесан број грађана — само механџије и кафеџије, који су наметима и дацијама тако оптерећени, да нису у стању обстати но пропадају сваким даном један за другим, остајући без капитала и радње.

Овим би се уједно од стране општине указало више признања према начелу равноправности, које је, можемо се поносити, проткано кроз наше законе.

Еснаф чинећи ову преставку општини београдској, нада се да ће и сама општина прихватити овај и овакав предлог, чиме ће се интереси и приходи општински знатно увећати, а уједно ће се тиме скинути један велики терет са извесне класе нашег грађанства који сразмерно највише порезе плаћају и чијем опстанку прети на сваки начин опасност, ако се не нађе начин, да му се ма с које стране олакша.“

По саслушању акта лицитације, као и овог еснафске управе, — **одлучено**: да се лицитација не усваја; а решење по акту еснафа да се донесе доцније кад се одпочне прибирати трошарина, почем је у вези са њом.

VII.

Рачуноводство саопштава да је лицитација за набавку дрва до 650 куб. метарских фвати, за огрев локала општинске администрације и школских зграда, држана 10 пр. мес. Али како је преостала од прошле године знатна количина неутрошених дрва, није потребно више него 200 мет. куб. хвати. По саслушању акта и протокола лицитације (СБр. 17449) решено: да се лицитација усвоји с тим да се узме свега 200 куб. мет. хвати и да одборници Р. Драговић и Н. Р. Поповић изврше пријем дрва и одреде колико ће се од којих узети према лицитацији.

VIII.

По саслушању понуде Николе Димитријевића за сарачко-сатлерску оправку возова општинских СБр. 17448 решено: да се распише друга лицитација, а понуда се не може усвојити нис тога, што понуђач није од тог заната.

IX

Одборник г. Др. М. Т. Леко реферише у име школске комисије којој је прошле седнице стављено у задатак да оцени може ли се уважити тражење управе удружења дунавског краја, да се школа за тај крај подигне на земљишту где је данас црква Св. Александра Невског.

После дуже дебате остављено комисији да узме у оцену и величину земљишта црквеног и према њему даде мишљење може ли се саградити већа школа уједно за дунавски крај и Јалију, па у другој седници да се изнесе на решење.

X

Председништво сиопштава да су становници врачарских улица поднели опет молбу да се трошкови откопавања сразмерно

поделе, дакле да их цела општина поднесе, а не само сопственици имања у оним улицама које се откопавају

Акт тај гласи:

„Становници „Западног Врачара“ благодарни су општини београдској, што се одазвала њиховој молби од 22. Априла 1886. године, те је у неким улицама начинила тротоаре, а у неким улицама, које су раније о трошку Врачараца средином калдрмисане биле, као што су: „сарајевска,“ „фрушкогорска,“ „сјеничка,“ и калдрму обновила Они ће бити још више благодарни општини, кад буде подигла калдрму и средином осталих улица, у којима су направљени тротоари.

Корист је велика што је „Западни Врачар“ у неким улицама добио тротоаре а у неким и обновљену калдрму. Но становници овог краја вароши Београда, претрпели су и велике тршкове, што други крајеви нису те трошкове имали, кад су добијали калдрме и тротоаре. На име: општина је, пре него што је по молби становника „Западног Врачара“ отпочела грађење жељених тротоара, најпре извршила местимичну нивелацију његових улица с погледом на цео Београд. Услед ове нивелицње откопавана је земља у улицама „Западног Врачара,“ и ношена за попуњавање улица у другим крајевима вароши. Од овог попуњавања имала је само општина користи, јер је подмиривала једну велику потребу, насипајући поједине друге улице. Ну становници „Западног Врачара“ имали су од овога откопавања грдне штете и трошкове. Редак је становник имања на овоме крају вароши, а да није платио по 2000 динара, само за подзиђивање своје куће, које је откопавање улица донело. Некима је кућа са свим и упропашћена, те су тражили од општине накнаду штете, па су је и добили на судовима.

Сопственици добара још нису одужили што су узајмили за подзиђивање, које су морали извршити усљед извршене нивелације, а општина их позива да јој плаћају не само за подигнуте тротоаре, него и за извршену нивелацију за откопавање земље од чега су имали само штете и велике трошкове. Сопственицима „Западног Врачара“ са свим је драго, да плате општини, што је она платила за подизање тротоара испред њихових добара, и они ће јој те трошкове накнадити по неки одмах, а по неки у роковима. У осталом било им драго или не, они су дужни по закону од 14. Априла 1861. год. (зборник 14. стр. 34.) платити калдрму испред њихових добара по 3 хвата.

Но да се тражи и наплати од њих и за нивелацију, за откопавање улица, које нису њихова својина, но општине, нити је право, нити за то има ослонца у ма којој законској одредби. Нивелација је општа потреба, па се трошкови око тога имају да подмире само из општинске касе, а не из касе оних сопственика, који су нивелацијом још и оштећени у својим добрима. Испред наших кућа откопавала је општина земљу и попуњавала друге улице, овамо чинила само штету, а онамо корист, па тражити од оних, који су штетовали да плате за оне, који су само корист имали, није право нити има закона за то.

Господине председниче! Подписани у име сопственика свију добара на „Западном Врачару“ моле вас и као председника и као стручног човека у овој ствари, да изволите узети у обзир ово:

1.) Да се нигде у свету не плаћају трошкови око нивелације улица од сопственика добара у тим улицама, него те трошкове сноси цела општина.

Шта више, да се из општинске касе надокнађује онима, који се оштете услед нивелације, што са нама до сада није био случај.

2.) Да ни у нас нема закона, да сопственици сносе трошкове око нивелације, него има само закон за подизање калдрме; и

3.) Да су становници добара на „Западном Врачару“ имали великих трошкова за утврђење својих добара због однесене земље испред истих, те да се попуне друге улице ове општине.

Молимо вас, господине председниче, да све ово изволите узети у озбир; па да наредите, да се рачуни, по којима се од сопственика добара на „Западном Врачару,“ тражи наплата не само за тротоаре него и за откопавање земље, измене тако, да се од њих траже и наплате само тротоари, а откопавање земље односно трошкови око нивелација, да падне на терет општинске касе. А ако ви, буди из којих разлога, не би могли таку наредбу издати, онда вас молимо, да изволите ову нашу представку изнети на решење општинском одбору, кога молимо да ослободи „Западни Врачар“ од плаћања трошкова око нивелације његових улица.

Уједно молимо господина председника, да што пре издејствује, да и општина одговори својој дужности на име: да што пре калдрмише средину оних улица у којима су подигнути тротоари; јер ако то она не учини у што краћем времену, поквариће се и сами тротоари. Нарочито је нужно да се што пре калдрмишу раскршћа на „писарско-споменичкој“ и „споменичко-орловској“ улици, с тога, што у тим улицама, кад пада јака киша бива свакад и поплава, те становници ових улица имају грдне штете.

По саслушању овога акта, одбор је решио: да се молба не може уважити, ни према закону о калдрмисању улица ни према раније одлуци одборској.

XI

Одборник г. К. Главинић реферише у име комисије, која је имала да прегледа састављени пројект за уређење Калимегдана и одреди колики је кредит потребан па да се могу још ове јесени отпочети послови на уређењу калим. парка.

Комисија се у главноме изјаснила да не треба много мењати данашње стазе просецањем других, него главније проширити а све пак насути и иначе довести у ред; даље снабдети Калимегдан бољим клупама а и учинити друго што је најпре за његово уређење, на што да се за сада може утрошити до 15.000 дин.

Усвајајући мишљење комисије, одбор је одобрио: да Суд општински предузме уређење калимегданског парка одмах и да за сада може утрошити из партије на непредвиђене послове до 15000 динара.

На пословима око уређивања калимегдана да воде надзор одборници г. г. К. Д. Главинић, Милор. Д. Терзибашић и Милан Капетановић.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Предавање. Прошле среде, 17 ов. мес. држао је у општинској дворани предавање о електричном осветљењу г. Ђока Станојевић проф. војне академије, као члан комисије којој је Одбор поверио да каже какво је осветлење за Београд подесније да ли електрично или гасно.

Предавање је држано у конференцији одбора општинског и комисије за осветљење, али је на предавање дошао и приличан број грађана, који су сазнали за предавање.

Није било времена да се може објавити предавање, али је штета што је то пропуштено; јер популарно и упоредно излагање г. Станојевића о електричноме и гас-

ном осветлењу дало је слушаоцима не само драгоцено сазнање о успеху што га је електрично осветлење до данас постигло, него и свима особинама његовим прелази над гасним осветлењем.

Предавање је стенографисано, па ћемо га у идућем броју донети.

—

Да се јаве. Окружној пуковској команди треба да се до 27. ов. мес. јаве ради лекарског прегледа инвалиди који у Београду живе, и то како они који примају потпуну потпору, тако и други који добивају половицу. — Ваља са собом да поднесу решења инвалидског Суда са којим су оглашени за инвалиде.

По извршеном прегледу, даће се свакоме ново уверење са којим ће се у будуће примати помоћ. Ко се не буде јавио и истине без уверења, неће моћи добијати даље потпору.

—

Седница. Одбор општински држаће редовну седницу сутра, 22. ов. мес. у 5 час. по подне.

На дневноме су реду несвршени предмети у последњој седници.

—

Опомена. Обраћамо пажњу на наредбе које за фијакеристе и рибаре доносимо данас, на првој страни.

Рок за пријаву није велики и ко не похита, него пропусти одазвати се наредби, претрпиће штетне последице.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Порески одбор за варош Београд образовао се и отпочео свој рад, да распореди порез на грађанство за 1891 годину.

На основу чл. 62-ог закона о непосредном порезу, позива се овдашње грађанство, да поднесе пореском одбору пријавне пореске листе до 31-ог ов. мес.

Да би се пријам ових листа олакшао и убрзао наређује се, да сваки своју листу преда порезнику онога кварта у коме станује.

Свака пријавна листа треба да је снабдевена таксеном марком од 30 пара динарских. Оне ће се примати сваког дана од 8 до 12 пре и од 1 до 5 сати по подне.

Сваки грађанин треба за се да поднесе пријавну листу, коју ће тачно према своме имовном стању попунити.

За масе — попилне и банкротске — дужни су да учине пријаву њихови старатељи;

За оне, који нису овде, њихови пуномоћници;

За правне личности, — управници установа;

За жену или децу, муж, односно отац.

Газде и мајстори одговарају за порез својих млађих. С тога се на основу члана 56-ог поменутог закона позивају, да своје млађе: слуге, слушкиње, калфе и т. п. особено пријаве пореском одбору.

У чл. 86-том закона о непосредном порезу прописана је казна за оне, који се у остављеном року не би пореском одбору пријавили.

Уједно обраћа се пажња грађанству на законска наређења о савесности пријаве. Тешке су законске последице за оне, који неби истинито своје стање пријавили. А на случај, да се у истинитост нечије пријаве посумња одбор је властан, да сам даје оцене о стању сваког таквог пријавника.

Тога ради умољава се грађанство да својој дужности савесно одговори, како одбор неби био принуђен да према сумњивим пријавницама употреби право, које му прописи закона дају.

Да би се пријавне листе што тачније попуњавале овде се, поред упута који је издао господин министар финансије 10-ог фебр. пр. год. ПРБр. 2910, следеће објашњава.

1.) Трговци, занатлије и индустријалци, поред осталих облика пореза, плаћају још и порез на капитал уложен у радњу.

У чл. 49-ом закона о непосредном порезу прописује се, да за оцену величине капитала, који је у радњи уложен, важи извод из књига, које су уредно вођене и судом потврђене. С тога сваки који плаћању овог пореза подлежи, треба да уз пријавну листу поднесе потврђени извод из својих књига, као доказ за величину свога капитала. Ко то не учини а одбор посумња у истинитост пријаве, тога ће се стање капитала у одбору оценити.

Као капитал рачуна се не само сопствени новац, већ и повучени кредит; па с тога нека сваки при стављању свога капитала има и ово у виду.

2.) И готовина која се не улаже у радњу, нити се даје под интерес — порезује се по закону као капитал који је у радњи уложен. С тога сваки онај, коме се готовина затекла у каси, нека исту у дотичној рубрици пријавне листе тачно означи.

Као на све тако и на овај облик пореза, обратиће се одбору нарочита пажња.

3,) Апотекари плаћају не само порез на капитал уложен у радњу, већ и на зараду — приход од радње, — по наређењу члана 51-ог закона о непосредном порезу. С тога са они позивају, да и свој приход од радње у пријавној листи назначе. А за доказ њиховог прихода може послужити потврђени извод из њихових прошлогодишњих књига, који треба уз пријаву да поднесу, ово важи и за банкаре, мењаче, комисионаре, агенте и сензале.

4.) Они који би имали законског основа. да се плаћања ма каквог облика пореза ослободе, треба да се са тражењем и доказима пријаве пореском одбору.

Из седнице пореског одбора 16. октобра 1890 године, у Београду.

За председника пореског одбора
члан суда
Милан М. Банковић.

Примедба: Порески одбор ради у општинској кући, при приземном спрату, доле.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 11. до 18. Октобра закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	1/0 кгр. просечна цена дин.
10000	Брашна пшенич.	16·50	680	Сламе . . .	2 —
123	Брашна кукуруз.	12·—	150	Меда . . .	80·—
215.475	Пшенице . .	13·—	607	Кајмака. . .	110
72.380	Кукуруза .	8·40		Разне зелени	14·—
53.431	Ражи . .	11·40	839	Сира . . .	80·—
30	Сочива. .	21·—	—	Лоја нетопљена	—·—
53.394	Јечма нова .	10·70		Масти . .	10·—
28 776	Овса . . .	11·35		Длаке говеђе.	—·—
	Проса . .	—	1015	Кумура дрвена	8·50
3747	Пасуља .	25·50		Разне зелени	·—
28814	Кромпира нова	6·—	19067	Свиња дебелих	75 —
1094	Арпачика . .	9·50	10000	Угљена камена	4·—
9154	Црна лука .	5·—		Воћа разна. .	40
46	Бела лука. .	40·—	46 900	Креча . . .	3 —
23100	Ораја. . . .	20·—	27.409	Цемента . . .	32·—
4476	Грожђа . .	45·—	560850	Купуса кисела	—·—
22190	Воћа разна	40·—	10126	Камена проста	44·—
	Шљива сировић	15·—	30.000	Месинга стара	·—
350.499	Шљива сувих	63·56		Дрвен. разне .	—·—
	Пекмеза . .	55·—		Вина црна .	—·—
69.820	Сена . . .	4·—		Ракије шљ. меке	·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 43. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉОМ УЗ И ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Уторак 30. Октомбра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА.

Кад се коме грађанину ове вароши догоди која крађа, то се обично ноћу дешава, из отворених авлија, шупа и других зграда, у којима стоје ствари.

Да би се с једне стране осигурали грађани од овакових крађа, а с друге стране и властима помогло у хватању рђавих лица, управа ова на основу § 326. казненог законика.

наређује:

1, да сви становници вароши Београда редовно ноћу своје авлије, подруме, шупе и остале зграде затварају;

2, да сваки старешина своје куће и његови чланови дању обраћају пажњу на долазак страних лица њиховим кућама, и ако опазе какво сумњиво лице код својих кућа или околине, да га с места пријаве жандарму, позорнику, који ће за тим, према таквом лицу, даље учинити што треба; и

3, да дотични становник ком се догоди крађа, најбрже јавља ову дотичном кварту, како би се за времена могла наредити потера и истрага за крадљивцем, јер се догађало да оштећени не јави на време учињену крађу, те се отуда и траг кривца изгуби и крађа остане непропаћена.

Бр. 15482.
19. Октобра 1890. год.
у Београад.

Секретар,
Влад. Ђ. Миловановић.

Управник
вароши Београда,
В. Тодоровић.

РАСПИС О ПОПИСУ

У свези расписа Г. Министра нар. привр. од 1. Октобра ове год. Бр. 1309. односно пописа људства и домаће стоке, издао је и Госп. Министар унутр. дела распис о попису под 3. Октобра ове године Бр. 17188 који гласи:

„Према одлуци Министарског Савета од 12 Јануара ов. год. има се извршити у целој земљи попис људства и домаће стоке на крају Децембра ове год.

Свима нашим досадањим пописима људства, био је циљ чисто финанциски, с тога су и предузимати на начин, који није одговорао потребама државне управе а још мање захтевима науке.

Нова административна подела земље и неопходна потреба да се тачно сазна прави број становника, изазвади су попис људства, који се сада има извршити.

Попис домаће стоке потребан је за то, што од 1866 год. стока није више пописивана, са чега се данас и не зна колико и какве стоке у земљи има, а без тога не може се ни приближно оценити моћ овога најглавнијега привредног извора. Само крајње незнање могло би тврдити, да се попис стоке предузима ради увођења какве нове порезе, кад таква пореза постоји још само у Турској а нигде више.

Као што ми Госп. Министар нар привр. јавља, он је прописана правила и упутства за извршење овога пописа, разаслао актом својим од 1. тек. мес. СБр. 1809 свима начелствима и управама.

Ближе одредбе о начину самог извршења стављене су у пројект закона, који ће се народној скупштини поднети на решење одмах у првим њеним седницама.

Одобрени формулар за попис људства и домаће стоке, штампа се сада у државној штампарији и разаслаће се од стране Госп Министра нар. привр., свима општинама, чим буде готов.

Али како се међутим, по правилима и упуствима, која су Начедствима и управама достављена од стране Госп. Министра народне привреде има много што шта извршити и приуготовити, те да се ова велика статистичка операција изведе како треба, — то Министар унутр. дела услед писма Госп. Министра Нар. привреде од 30. Септембра тек. год. СБр. 1802 препоручује управи следеће:

1). Да председнику месне општине одмах саопшти наредбу о попису људства и домаће стоке, а при том да им разложи потребу ових пописа и да се они не чине у циљу какве нове порезе.

2). Да одмах позове општински суд, да одреди пописне кругове и потребне пописиваче и да списак ових пописивача имају у својим рукама до краја новембра ове године.

3). где општине не би могле саме наћи пописиваче, ондо да их даје надзорна власт од својих чиновника и званичника осталих струка и од подофицира сталног кадра, обраћајући се за то старешинама надлештава и окружним командама;

4). да у опште непрестано с највећом енергијом настојава и строго мотри, да се све што је прописано правилима и упутствима као и наредбом Господина Министра народне привреде од 1. Октобра ове год. СБр. 1809 најтачније у свему и у одређено време изврши.

РАСПИС
Министра унутрашњих дела
(О давању општинске утрине оскудним).

Од неког времена учестала су тојединa окр. Начелстава с шиљањем министарству народне привреде на одобрење одборске и зборске одлуке разних општина и села за поделу својих утрина и шума међу поједине своје пореске главе на свакојако измишљене начине а све у цељи себичног грабљења и самовласног присвајања земље, ма да постоје јасне законске одредбе коме се и колико може уступити од општинске или сеоске земље на уживање.

Оваке одлуке почели су општински и сеоски одбори и зборови доносити једино са погрешног мишљења, као да су они власни по свом спекулативном нахођењу неограничено располагати па и делити међу своје становнике сеоске и општинске имаовине без обзира на то, да ли су они оскудни зиратном земљом или нису.

Такав појам о праву њиховог располагања, са општинским имаовинама не само да је погрешан него по све и незаконит према закону о општинама и шумској уредби. Јер сеоске и општинске шуме, утрине и испусти чувају се из давнашњих задружних погледа у нас, ради заједничког уживања, а само се повремено и по тушно уступају по извесни делови од тих заједничких имовину, сиротним породицама оскудним у земљи, по одредбама шумске уредбе, а остала мора се непрестано чувати за заједничко уживање и будућих покољења.

Према томе државне власти позване су у првом реду да сваки против закона покушај од стране општинских власти са имаовином општинском и сеоском сузбију и неодобравају никакав рад у томе смислу, а још мање да по њима чине своје предлоге већим властима за одобрења, као што је до сад било случајева по поменутим одлукама за деобу утрина и шума.

У саопштењу напред изложеногa, ја сам се нашао побуђен скренути пажњу те управе а преко ње и општинској власти у свом подручију на све ово и препоручити јој да ми у будуће не само не чини предлоге за одобрење поменутих незаконих одлука одборских и зборских, већ никако и да не допушта да се оне и доносе, водећи строго старање, да се свака имовина општинска и сеоска не скрњена одржава и чува у постојећем стању, јер ће у противном случају сва одговорност за то пасти на саму ту управу

Овај мој распис управа ће доставити подручној општинској власти и наредити да га уобичајеним путем народу обзнани ради знања и управљања.

ШБр. 2409. Министар нар. привреде
10. Октобра 1890 год. К. С. Таушановић.

РАДОВИ НА ВОДОВОДУ

Извештај водоводне надзорне комисије

6. Октобра 1890.

Први извештај о радовима на водоводу до месеца Септембра, публиковали смо у бр 43. и 44. од ове год. Данас доносимо други комисијски извештај, који садржи радове на водоводу у току прошлог месеца, и који је одбору поднесен у седници 22. ов. мес. Извештај гласи:

Суду Општине вароши Београда

Надзорној комисији за водовод част је поднети Суду општинском извештај о радовима за реконструкцију старог и за грађење новог водовода, извршених у месецу септембру т. г.

I. Реконструкција постојећег водовода.

На водоводу из Билбилдера извршени су ови радови:

1., Продужено је истраживање глава оних извора, који улазе у стари водовод, али им се не зна почетак;

2., озидан је бунар над главним старим извором и озго покривен сводом од бетона;

3., озидан је бунар над једним споредним, старим извором;

4., озидан је бунар над новопронађеним извором;

5., озидана је једна суточница за сва три поменута извора и цевима од печене земље спојени су ти извори са суточницом;

6., отпочето је полагање главног спровода са цевима од печене земље и положено је до 1. октомбра 250 метара, колико је до тог дана од поручених цеви стигло;

7., продужено је копање рова за спровод воде до главне суточнице.

Пошто је према одлуци одбора општинског уступљено грађење оба резервоара, предузимачу Францу Неквасилу, то је предузимач одмах рад отпочео и за резервоар на западном Врачару већ је до 1. ов. мес, ископао земљу и цео ров за ресервоар, као и спремио сав потребан материјал за бетонирање. А за резервоар на Тркалишту, довукао је само потребан материјал.

Изнивелисана је и обележена траса за главни спровод воде од главне суточнице у Билбилдеру до резервоара на Тркалишту, а тако исто и од главне суточнице варошког водовода, до резервоара на западном Врачару.

Подигнута је у општинском сењаку шупа, у којој ће се пробати гвоздене цеви, како за постојећи, тако и за нови водовод. У шупи су озидани потребни темељи за две машине за пробање цеви, једну мању, коју општина већ има и другу већу, која је поручена. Мања машина је већ монтирана. Сем тога су начињени канали за спровод употребљене воде при пробању цеви, а начињени су и потребни резервоари за потребну воду при испитивању цеви.

II. Нов водовод

У Макишу продужено је бушење на оним местима где ће се бунари поставити тако да је до сада избушено свега 9 рупа, свака од 20 до 25 мет. дубљине.

Из тих рупа црпљена је вода по неколико дана и за тим из сваке узета извесна количина воде и послата државном хемичару г. Др. Леку на анализирање.

Исто тако бушено је неколико рупа на месту где ће доћи службена зграда, зграда за машине и главни бунар, ради испитивања земљишта за темеље.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА*)

приповетка Жила Клартија

I

— Песници су мансарду опевали, прозичари извикали. С једне стране нема довољно цвећа да ју окитимо, с друге опет малоје црних боја да је можемо верно насликати. Ја не волим мансарду, али ју поштујем.

У њој се врло често очајно ради; у њој сиромаштво води борбу са тешком и племенитом бедом, која се крије као да је сиротиња исто што и порок.

Никада нисам могао загледати у мансардске прозоре, кроз које светлост увек трепери као да издише, а да ми срце не обузме туга. Та светлост изгледа као звезда, као мисао, као душа једне куће. Она без сумње осветљава упорно напрезање сиротице која се плаши бесчашћа и трпељиво подноси сиромаштво. Можда осветљава и неуморни труд каквог двајестогодишњег славољубца коме се успех све више измиче!

Љубав? Она је ретко кад становник малене мансарде. Она не мари да се пење на шесте спратове; одвећ нежно чедо, више воли да ода по меким ћилимовима Зато бежите од мансарде, избегавајте ту гушгерницу што је зими студена а летњ превећ топла. — Ваш љубавнички жар не би трајао ни толико колико цвет од руже. Али ви који трудно радите, и који се напрежете жељом да створите «ремек-дело», чувајте ју: чувајте ту свету ћелију, која вам је и са навике тако мила.

Мансарде су мозгови, једнога града; у њима борави душа на можда и будућност читавог покољења..

Све то лепо ћеретање, драги мој, на послетку значи, да је твоја судбина то што и некога другог, и да не станујеш само ти испод крова. И шта, зар треба очајавати? Та степенице су пријатељу саграђене за цео свет. Станујеш на шестом спрату, па ако. Остави нека пролази време; ради и трпи. Моји савети не значе ништа, али нису ни погрешни, јер ко зна најзад (кад су ти такве пожуде) ти би се можда и пролењио у каквоме раскошном стану на првом спрату.....

Пошто је све ово изговорио, Луј Верие ућута и погледа свога пријатеља Бернарда, који га је ћутке слушао са обореним очима и погнутом главом.

— Пријатељу, рећиће му после кратке почивке, Верие, узев га за руку — изађимо из ове кафане, па хајде да прошетамо. Време је лепо и то ће ти чинити добро. Ти си блед...

— Реци: болестан, додаде Бернард.

Луј Верие осмену се па прекорно прихвати:

*) Ова приповетка спада у ред бољих приповедака писчевих. — Мансардом француси зову таванске собе вишекатних кућа.

Осим тога у прошлом месецу извучене су потпуно како цеви тако и оба бакарна филтра из бунара, који је за време претходних радова био постављен ради испитивања количине воде и сад се само чека на потребан материјал, па да се исти филтри и исте цеви употребе за дефинитиван бунар

За службену зграду, коју ће према одобреној лицитацији градити предузимач Франц Неквасил, отпочео је предузимач да превлачи материјал.

III. Канализација.

У току прошлог месеца копирани су потребни планови за израду пројекта за канализацију, и прикупљани су и сређивани остали потребни подаци са израду пројекта

IV. Одржавање садањег водовода.

Да би се у ово сушно доба, када су сви извори са свим мадаксали, тако да водовод из Билбилдера даје једва 800, а варошки 1500 грама воде за секунду, што је могуће више сачувала вода од злоупотребе приватних, као и да се не би ма какав квар на водоводу учинио, вршен је често преглед целог водовода и предузимате су местимице потребне оправке.

Персонал управе водовода, сем заступника г. Смеркеровог, инжињера г. Курта, састојао се из једног инжињера, једног књиговође, једног цртача, једног преписача и 3 надзорника (један Муакишу, један у Билбилдере и један зидар).

Надница у прошлом месецу утрошено је:

у Билбилдеру са копање, зидање и намештањецеви .	532 1/4
у Макишу	320
у Сењаку	9
на обдржавање садањег водовода	12
Свега	873 1/4

Сем ових послови вршени су и сви други, које је Суд општински слао надзорној комисији на поступак, као што је то суду из дотичних акта познато.

6 Октомбра 1890 год.

Београд.

Председник комисије за надзор при грађењу водовода

Н. И. Стаменковић.

Чланови комисије:

Коста Д. Главинић,

Живко М. Милосављевић.

Рад општинског одбора.

LV. РЕДОВНИ САСТАНАК

15. Октобра 1890.

Председавао г. председник Н. П. Пашић; били: члан суда г. Љ. Романовић, чланови одбора: г. г. М. М. Терзибашић, А. Одавић, Ђ. Димитријевић, Н. Р. Поповић, К. П. Михаиловић, Ј. Ж. Ђурић, Ј. Станковић, К. Б. Михаиловић, Ђ. Николић, Р. Петровић, М. Велизарић, Др. М. Т. Леко, Љ. Јовановић, С. Х. Милићевић, Р. Р. Ћирковић, Р. Пуљевић, М. Ј. Марковић, Р. Драговић, Ђ. С. Новаковић, К. Д. Главинић и М. Р. Маринковић.

I.

Пре дневног реда прочитан је и усвојен записник одлуке из седнице од 8 ов. мес, с протумачењима:

а) да се код одлуке кн. бр. 439 — имају разумети путни и подвозни трошкови само за одлазак и повратак; и

б.) да се — код одлуке кн. бр. 442. — унесе: или 1600 куб. метара дрва.

II.

На предлог одборника г. Н. Р. Поповића одобрено да се дечијем забавишту дунавскога краја даду ове зиме дрва за огрев, као помоћ општине; а иста помоћ да се не одрече и другим таквим школама које буду установљаване под надзором удружења осталих крајева.

III.

Председништво саопштава да је благајник општински поднео реферат којим је тражио да се у одборској седници протумачи и донесе одлука о томе. како се има по буџету рачунати плата члану Суда г. Св. Карапешићу.

По саслушању реферата благајника општине и мишљења председништва решено: да се буџетом предвиђена плата има рачунати од дана кад је г. Карапешић ушао у дужност

IV.

Председништво напомиње да ће се одмах чим зграде буде готове, моћи приступити увођену трошарине, и да је по томе нужно установити место управника трошарине, који ће имати и да организује службу за прикупљање тога главног прихода што ће служити за амортизацију зајма

Налази да би најбоље било ако би општина нарочито за прво време могла у ову важну службу ангажовати лице које је било организатор трошарине на другоме коме месту и за чију се не само способност него и иначе може имати довољно гаранције. Из тих је разлога општински Суд ступио у преговоре са извесним лицем које живи на страни и које је познао и као зналац трошаринске администрације а и иначе заслужно пове-

---

— Бернарде, пријатељу мој, ја исто тако немам ни мало разлога да вишњем певам захвалницу за његова „свакидашња добра". Али се подајем приликама и подносим их трпељиво и ако се повољне јављају толико исто ретко као што ретко добијам и поручбине за слике! Треба бити философ. Ти знаш шта значи то бити философ? Да, заиста знаш, али ти преводиш ту реч на твој начин Философија је у твојим очима вештина добити тешку главобољу размишљајући о бићу бога и бесмрћу душе. За мене, она је у истини вештина, помоћу које сам увек добро расположен, па се смејем мојим недаћама, певам кад покиснем до коже као и кад горим од сунчане припеке. Зато ме и видиш лица увек ведра, ока жива, ногу лаких и увек на смеј готова. Ја сам — кажем ти — философ, и још мало па ће ми најомиљенији песник бити Десожијер.

— Луда главо! рећи ће Бернард. Ти си одиста срећан човек, драги мој Лује.. Смејање и доликује твоме лицу. На моме оно би изгледало намрштеност. Ја сам фаталиста.

— Ти си ми то већ толико пути рекао.

— Да, и ја држим да се у целом животу једном или два пут највише и то често само у трепутку, даје човеку могућност да продре! Моћни — они су, који се умеју користити тим тренутком; царство земаљско њихово је. На против, који пропусте срећни тренутак, остају под ведрим небом, у мраку и глибу у коме се налазе. Час је био куцнуо али га будале нису чуле!

Видиш, настави Бернард појачим гласом и покретима при свакој речи, то што сам, Лује, овако нерасположен и скрушен; што ми је корак тежак а очи испијене, што сам несрећан и што патим, узрок је: чекам мој срећни час, али он не долази... Заборављаш ли да ће скоро завршити и тридесету. Тридесет година! То је доба, када више није допуштено пролазити непримећен и живети у сенци, ако не желиш да ту останеш целога века. У двадесетој години не само што се човек нада за себе сама, него и други полажу наду у њега. У тридесетој дува други ветар. Ту већ више немаш воље да крунишеш чело пуно бора. До данас, ја сам целом снагом, свом срчаношћу супрот стајао у овој крутој животној борби. Гледао сам како блесани и незналице прелазе преко мога тела а ја остајем далеко иза њих у рову. Једне је водила напред интрига, други су се пробили преваром. Узалуд тражим оне који свој успех могу приписати само себи.. Ја сам од оних што се још боре у сред ове непрегледне гомиле мањи у мутном мору раденика, него што је кап воде у пучини морској. И као зашто сам ја ту! Зар немам права да као и толико других заузмем угледно место. Јесам ли немоћан и злобан, или је судба и мени одредила што више? Шта мари! Ја сам сам себе измерио и познајем своју моћ. Тридесет година? Тек што год: Ја сам био луд мало час. Ако је војна изгубљена у тридесетој години, та човек има увек довољно времена да добије другу!...

Лује, пријатељу мој, продужи даље Бернард, пренув усиљено у смеј, пословица има право кад тврди да прилика чини човека разбојником. — Нека ми се прилика само укаже, видим ли је на моме путу, брзо ћу је уставити и нећу је пропустити. Гром и пакао! Доста је било пужења; време је да се и моје чело разведри! Сиромаштво ме приковало за седиште као што

рења. Ако би се и одбор општински сложио са тим, онда би се имала одредити плата и изабрати комисија која ће саставити уговор, почем је дотични изјавио да се се само с уговором на 3 године може примити.

После дуже дебате одлучено, да се дефинитивно решење изнесе ово питање поново, у другој седници.

V.

Прочитана молба г-ђице Јелене Краљевачкове учитељице приватне школе за малу децу. (АБр. 1189) којом се иште да општина укаже помоћ. Почем општина не може одређивати помоћ и приватним школама, то се преко молбе прешло на дневни ред.

ПРАВИЛА и УПУСТВА

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПОПИСА ЉУДСТВА И ДОМАЋЕ СТОКЕ.

I

Општа наређења

(наставак)

Чл. 19. Кад пописивач не нађе старешину породичног, нити које друго његово чељаде, које би му могло дати обавештење за попуњење пописне листе, тада ће по казивању суседа записати име и презиме тога старешине у контролни списак и редни број ставити на пописну листу његову, па за тим и саму пописну листу попунити опет по довољном обавештењу суседа, познаника његових, или општине.

Чл. 20. При контролисању и исправљању пописних листа, што пописивачи имају да изврше првога јануара, када и листе прибирају од оних, који су их сами попунили, они ће контролисати поред осталог и то, да ли се број лица, који је заведен у контролном списку, поред имена дотичног старешине породичног, слаже с бројем лица у пописној листи, па ако буде какве разлике, тражиће објашњења за то и према томе исправити и пописну листу и контролни списак.

Чл. 21. Ко умре до по ноћи 31. децембра 1890. год. тај се у листу и не записује, или ако је већ записан, он се одмах при контролисању (1. јануара) брише из пописне листе; а што се роди и у опште приново реченог дана до по ноћи, то се накнадно записује у пописну листу. За децу која још нису крштена, стављаће се место имена „дете некрштено“.

Чл. 22. Чим пописивачи покупе и исправе све пописне листе, они ће сабрати бројеве лица и домова (кућа), који су заведени у контролном списку и одмах оба та укупна броја (домова и лица) завести у таблицу, која је на крају контролног списка. Затим ће потписати и контролни списак и сваку пописну листу, и све те предати до 3. јануара 1891. године општинском суду.

Чл. 23. Кад општински суд прими од пописивача пописне листе с контролним списком, он одмах у седници својој с одбором и пописивачима прегледа, да ли је све у општини писано што овим пописом треба да се попише и да ли је сваки старешина тачно показао сву своју чељад и стоку, па ако нађе ма какве грешке, одмах их исправља и у пописним листама и у контролном списку. Пошто се овај преглед изврши, пописивач ће саставити из пописних листа извод пописа људства по обрасцу В. и извод стоке по обрасцу Г. и оба извода предати општинском суду, а општински ће суд потписати контролне спискове, прошити пописне листе сваког пописног круга на по се, и придружити их својим контролницима.

Чл. 24. Пошто општински суд прегледа и исправи пописне листе и контролне спискове свих својих пописивача, он онда на основу тога пописног материјала саставља према својој потреби за се тачан и сталан списак чланова своје општине и списак странаца, па за тим пописне листе с њиховим контролним списковима и изводима шаље са својим извештајем надзорној власти, да их она достави министру народне привреде. Пописни спискови за потребу општина имају бити готови до 16. јануара 1891. год., а сав пописни материјал морају надзорне власти послати министру народне привреде до краја јануара 1891. године.

Што од пописних листа и контролних спискова претекне, општински ће суд вратити у особеном пакету заједно с пописним материјалом.

Чл. 25. Надзорне власти стараће се под одговорношћу, да се овај попис у свима подручним им општинама тачно и на време изврши. Оне ће препоручити свима општинама, да својим грађанима разложе потребу и корист овога пописа и да општински судови опомену сваког, да у пописну листу само истините податке стави и пописивачу право своје стање искаже; јер ће иначе сваког постићи прописана казна.

II

Упутство за попуњавање пописне листе и контролног списка

А) Упуство за попуњавање пописне листе

Чл. 1. Пописна листа има 15 рубрика:

У прву рубрику бележи се редни број за свако лице у породици — задруги, које се напише. Ако дакле у једној породици има свега 25 душа, онда ће толико и бројева бити, а ако је неко самац, онда ће и редни број те листе бити само један.

У другу рубрику обележи се име и презиме породичног старешине, па за тим имена осталих укућана. Где је удовица старешина породице, онде се поред њеног имена записује презиме њеног покојног мужа. Само се дакле старешина породични записује са именом и презименом, а осталих чланова у породици записује се само име. С именом и презименом записују се још: слуге, шегрти калфе, помоћници радња, књиговође, ђаци на храни и стану и сва друга лица, која се у кући затеку при попису, а не носе презиме задружног старешине.

Исто тако записују се с именом и презименом: војници, ђаци у школама, путници у гостионицама, болесници у болницама, осуђеници у заводима и притвореници у појединим надлештвима.

При пописивању чланова у породици треба пазити на известан ред, по коме ће се они записивати. Тако ако је старешина ожењен, за њим се уписује његова жена, па онда њихов пород и то најпре мушки, по реду рођења, па онда женски. Ако је који од синова старешинини ожењен, онда се одмах за њим записује жена му и његов пород, па онда остала деца старешинина. Ако је жив старешинин отац и мати, онда се они записују одмах после порода старешининог, за тим браћа са својим породом, ако га имају, после ових сестре, па стричеви са својим породом, братучеди и остали сродници с њиховим породом и на послетку остала чељад и друга лица.

У трећу рубрику записује се шта је ко старешини, н. пр. жена, син, кћи, унук, унука; отац, мати, брат, сестра, стриц, синовац, гост, слуга, шегрт, калфа кочијаш, кувар итд.

У четврту рубрику бележе се године сваког записаног лица и то мушких у подрубрику; „мушких“, а женских у подрубрику „женских“.

У пету рубрику бележи се брачно стање. Ако је које лице ожењено, ставља се у рубрику „ожењен“ „1“ (јединица), ако је удовац, онда се та јединица ставља у подрубрику „удовац“, а

узетога немоћ привезује за столицу. Ја хоћу да будем богат. Тако је висока циљ коју замишљам. Требаће ми узнћи, али ћу одважно крочити на степеницу и онда — напред снажно! Нека ме сада увршћују у недостојне и невиђене — ако! Али узмогнем ли ма и по цену бестидности изаћи из ове скучене и презрене сфере, покушаћу — заклињем се. Ти ми не верујеш, је ли Лује? Без сумње, јер ти не познајеш цео мој мучни живот, испуњен тешком борбом и горчином, и незнаш за моје бесане ноћи, многе дане без мрве леба и смрвљене наде. Срце, које то претрпи велико је, а човек који долази до ове тачке или је врло рђав или је морао некада бити добар!

— Знаш ли ти море шта зборим? упаде Луј ужаснуто,

— Одавна су ова јадиковања постала, утврђени план у мојој глави. И шта ти хоћеш. Нисам ли ја безбожник, и зар ја верујем у царство небесно?! О, не; видим око мене само једно лепо царство, које треба освојити: земљу! То ми царство треба. Слушај, ноћ наступа. Ја те остављам. Хоћеш ли да ми пружиш руку пријатељу?

— Јеси ли ти при себи? повика Луј.

— Имаш потпуно право да одбијеш.

Пре но што ће се растати. Луј му рече још један пут:

— Бернаре, остави се лудорија!

— О! одговори Бернар, још мало па нећу никако ни мислити на њих.

(наставиће се)

ако је разведен, онда јединица долази у подрубрику „разведен“. Овако се исто чини и код женскиња, које је у брачном стању

У шесту рубрику бележи се занимање или оно од чега лице живи и. пр. земљоделац, ковач, качар, зидар, дунђерин, терзија, бојаџија трговац, учитељ, учитељица, чиновник, пенсионар, писмоноша, надничар и т. д. Кад је неко лице ма какав чиновник, за њега се мора написати звање и у којој је струци. Код ђака ма које школе био бележи се само „ђак“. У сеоским породицама, где ни једно од мушких лица нема каквог нарочитог занимања, онда се само код старешине забележи реч, н. пр. земљоделац, а код осталих не пише се ништа ни код мушкараца испод 15 год. ако нису ђаци и немају никаквог одређеног занимања. Код женскиња не пише се у опште ништа, осим онда, ако које има одређено занимање, као: учитељица. васпитатељка (гувернанта), глумица, свирачица, шваља, бабица и т. под.

Но ако би које лице поред свога главног занимања имало и какво споредно, онда ће се то његово споредно занимање забележити у рубрици: „споредно занимање“, као н. пр. земљоделац, био би може бити још и качар, ковач, дунђерин, трговац и обратно.

У седму рубрику пише се место рођења онога лица, које се није родило ту, где се попис врши. Према томе код лица, која су у једном месту рођена па ту и живе, не пише се у овој рубрици ништа, но само код оних, која су с друге стране допа се ту стално настанила, или су ту у том месту као слуге, калфе, шегрти, или иначе ма којим се другим послом ту бавили, било као путници или гости.

У осму рубрику записује се чији је ко поданик, ако вели да није српски, јер ако је српски неће се ништа ни писати, но само ако је које друге државе, као · црногорски, турски, грчки, бугарски, румунски, руски, аустријски, угарски (мађарски), немачки, француски, талијански, енглески и т. д. А за лица која су из Босне и Херцеговине треба назначити да су из тих земаља.

У девету рубрику бележи се које је ко вере, ако није источно православне н. пр. мојсијеве, мухамедове, католичке или протестантске. Према томе ако је ко наше источно-православне — вере, онда се у ту рубрику не пише ништа.

У десету рубрику бележи се матерни језик, ако није српски, него је какав други н. пр. немачки мађарски, румунски (влашки), грчки, турски, француски, талијански, циганскн и др.

У једанајесту рубрику бележи се писменост. Ако које лице зна читати и писати, онда се у подрубрици: „зна читати и писати“ ставља „1“ (јединица); а ако зна само читати, онда се „1“ (јединица) бележи у подрубрику: „зна само читати“.

У дванаесту рубрику бележе се телесни и душевни недостатци. Ако је које лице слепо, онда се (јединица) „1“ бележи у подрубрику: „слеп“, за глувонемога под рубрику: „глувонем“. а за лудога уписује се (јединица) „1“ у подрубрику „луд“.

У тринаесту рубрику записује се место одакле је оно лице које се случајно затекло онде, где се попис врши.

У четрнајесту рубрику бележи се место где је оно лице које се случајно за време пописа није десило код своје куће.

Петнајеста је рубрика за примедбу.

*

На четвртој страни пописне листе уписаће се сва домаћа стока онога лица, чија је пописна листа, и то; по врстама, роду (полу и узрасту (старости) какву и колико је ко буде имао. А ако нема коју врсту стоке, онда ће у подрубрици ставити „нема“.

*

Војну и у опште државну стоку пописују надлештава, која њоме рукују.

Б) Упутства за попуњавање контролног списка

Контролне спискове попуњавају само пописивачи.

Контролни списак има само шест (6) рубрика.

У прву рубрику бележи се редни број поједине породице, задруге, и сваког самосталног лица. Ако дакле један пописивач буде имао свега 150 породица, онда ће бити и у контролном списку последњи редни број 150

У другу рубрику записује се име и презиме старешине породичног. Ако је удовица старешина породични, онда се она записује с презименом свога покојног мужа. Ако је лице самостално — самац, онда се уписује његово име и презиме.

У трећу рубрику записује се број мушких, а

У четврту рубрику број женских лица у породици са осталом чељади (види чл. 2. општег наређења правила).

У пету рубрику уписује се име и презиме онога лица, које има своју кућу а у њој и станује.

У шесту рубрику записује се име и презиме газде у чијој кући станује старешина породични, који се пописује.

Код цигана и у опште лица, која живе под чергама или у земуницама, записује се у шестој рубрици: „живи под чергом“ или „живи у земуници“.

При попису лица у државним надлежствима и заводима. дом — зграда се записује на име онога, који је његов притежалац (сопственик), па био то држава општина или приватно лице.

Чим пописивач сврши попис у своме кругу, он ће сабрати број душа, како мушких тако и женских, па суму и једних и других забележити у дотичним рубрикама контролног списка, Тако исто сабраће и сопственике кућа у 5 и 7. рубрици и суму забележити на крају тих рубрика.

СБр. 1745.
20. септембра 1890. г
у Београду.

Министар
народне привреде
К. С. Таушановић с. р

(наставиће се).

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890- године у дворани општинској на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

Председник г. Н. П. Пашић: Господо! Сматрам за потребно да вам пре свега кажем да ово није седница одборска, него само конференција у којој ће г. Ђока Станојевић професор и члан комисије наше, предавати о електричној светлости и изнети своје назоре да ли би гасним или електричним осветљењем требало осветлити Београд.

Ви знате да је одбор решио да се изабере једна комисија која ће нам дати мњење односно тога питања о осветлењу. Комисија радећи на томе задатку, нашла је за умесно, да умоли г. Станојевића, као стручњака и члана свога који се бавио с електр. осветљењем, да изнесе своје назоре о томе, те да припомогне што је више могуће правилнијем решењу тога питања.

Изволте, дакле саслушати г. Станојевића.

Ђ. Станојевић: Господо! Још као ђак у нашој вел. школи парочиту сам пажњу обратио био једној новој грани физичних појава, којој је без сумње пало у део да преобрази цео наш друштвени живот, а то су електрични појави.

С којом сам пажњом, с колким интересом пратио развиће електрицитета, показује то, што сам одма, чим сам свршио велику школу, о свом трошку походио прву електричну изложбу приређену у Паризу 1881. год.

На том месту имао сам прилике да видим примену електрицитета у малом и великом, а нарочито примену његову при осветљењу ваароши и локала у опште.

Две године доцније, 1883., г. Министар Просвете послао ме је у Беч, на другу електричну изложбу и том приликом допунио сам своје штудије о електрицитету.

После тога времена највећи део пробавио сам на страни, у Берлину, Паризу и Лондону, те сам имао прилике и могућности да проучим осветљења: како гасно тако и електрично, па вас молим да ми дозволите да вам у најкраћим потезима саопштим резултате до којих сам дошао тим путем.

Још одавна се оказило то, да је немогуће посвршавати све текуће послове зе време дана. Ма колико ми у раду хитали, ипак нам остаје нешто несвршено те морамо да запалимо свећу да би смо урадили оно што нам је остало недовршено. То осветљење је краће или дуже — према добу године и образованости дотичног народа. Има места у којима оно траје дуго у ноћ, а има вароши у којима траје целе ноћи.

Нама је стало да нађемо један начин помоћу кога би могли да продужимо оно дневно осветљење које нестане кад нам сунце по заласку не може више да светли својим зрацима. И зато кад већ морамо да имамо

осветљење и преко ноћи, није све једно имати га како му драго, већ треба га имати што боље.

Нећу да говорим о осветљењу лојаним и стеаринским свећама, уљем и т. д., која су се преживела.

Пред нама стоје две у неколико само сличне, али међу тим у ствари врло различне врсте вештачког осветљења: гасно и електрично. Прво је много старије, познатије па и примамљивије; друго се појавило тек пре врло кратког времена, доста је ретко, нарочито код нас, у већем размеру употребљено, па зато и непознато.

Кад би се тицало осветљења само улица београдских, ми би врло брзо били готови, јер је осветљење Београда сада само зато толико важно, што је калдрма у врло рђавом стању. Ми данас, идући увече по вароши, морамо непрестано да гледамо пред ноге, да не згазимо у какву бару, да се не спотакнемо на какву гомилу камења или цигаља испред кућа, које се зидају, и т. д. Кад ми будемо били сигурни да можемо огњи из општинске куће до на Енглезовац с тротоара на тротоар, и без икакве бојазни, интересовање за осветљењем вароши спашће за 50 процента, и онда се њему неће приписивати толика важност, каква му се сада приписује. Али ја видим поред сваког фењера на улицама београдским још стотине других жижака у собама и радионицама, поред којих се боду и каљу толике очи, и ове нас се стотине много више тичу но они поједини фењери; ја видим да ће улично осветљење Београда бити капија кроз коју ће у наш јаван а нарочито приватан живот ући и одомаћити се или гас или електрицитет. С тога не треба ову ствар олако схватити и узети ма које од та два осветљења, под изговором, да ћемо га лако избацити ако не ваља; у томе баш и јесте сва тежина тога питања, што се не може тако лако једно осветљење заменити другим, што се та два осветљења разликују и у производњи и у употреби и ничега заједничкога немају, што би се могло употребити код другог, ако прво није добро.

Све нас то опомиње, да сада, при решавању тога врло важног питања, будемо врло обазриви па да узмемо у обзир све што се зна и о једном и о другом осветљењу, да упоредимо међу собом разне особине једнога и другог осветљења, да ставимо на један тас најосетљивијих теразија једно а на други друго осветљење, па које претегне, нека на њ' коцка падне Теразије нека нам најпре буде хигијена, па онда магеријални обзири: на првом месту наше очи, на које ће та светлост дејствовати, па онда и јевтиноћа; на првом месту здравље тела оних, којима ће та светлост да светли, па онда тек здравље њихових џепова, па тек онда питање, „шта ће то да кошта?“ Јер хотећи да преко ноћ замислимо дневну сунчеву светлост, старајмо се да та замена буде заиста права замена, учинимо такву светлост која ће утицати на цео наш организам онако исто као и сунчева светлост, која ће учинити да осветљена ноћ, не буде ништа друго но продужени дан.

*

Неколике пробе са електрич. осветљењем чињене су и код нас и од сваког сте нашег грађанина могли чути да је електрична светлост „врло јака, несносна и да болу очи од ње.“ На сваки начин, *ако је тако*, онда би приговор био основан, јер заиста јака светлост шкоди очима.

Ви знате да је се у старо време веома јака светлост употребљавала да се ослепе они који су на то осуђени. Онај који је осуђен да изгуби вид својих очију затворен је на дуже време у мрачни простор па је после изведен и принуђен да гледа у сунце. Тако исто има примера да се може ослепити и од муње.

И светлост одбијена са светле снежне површине изазива болести у очима. Од очију пате и раденици по стакленим фабрикама, ливницама. ковачницама и т. д.

Сви ови примери показују да светлост може штетно утицати на очи, али ви видите у исти мах и начин како то бива. *Кад се очима непосредно гледа у светлост, ма била она јака или слаба, увек ће она бити штетна по очи;* као год што вам од сунца засену очи, тако исто нећете моћи видети ништа и кад будете изблизо гледали само један минут у обичну петролеумску лампу или у гасни пламен. И сви они, који су се овде код нас жалили да је електрична светлост јака, сви су они, зато, што је та светлост била нова ствар, гледали у лампу која им је наравно засенила очи Кад електрична светлост постане обична ствар, никоме неће падати на памет да у њу пиљи и сваке ће опасности за очи нестати. Кад би се сутра запалило на небу какво ново сунце, сви би у њ' упрли своје очи и врло би велики део ослепио; ово пак наше сунце, ваља да за то што га сви знамо, нико неће ни да погледа, па зато се нико на њ и не жали, а оно је куд и камо јаче од сваке електричне лампе.

Ви видите да утицај светлости на очи, зависи од начина како се гледа, и електрично ће осветљење бити у неколико штетно док буде ново, јер ће сваки гледати пре у лампу него у предмете које она осветљава. Кад електрична светлост постане обична ствар, онда се нико на њу неће пожалити.

Међу тим да видимо какве су то болести које долазе од осветљења електричном светлошћу?

Ја сам сам имао прилике да патим од ње прошле јесени на звездарници; сам сам имао прилике да видим у чему са састоји та болест. Она се добија онда, кад се изблизине гледа електрични пламен, који има јачину од једне, две или више хиљада свећа; пламен с којим сам имао посла имао је између 3—4000 свећа. За сво време док се у њ гледа, не осећа се ништа, али кад се заспи и проспава један или два сата, онда човека пробуде извесни болови у оку, очи засузе и огеку, па пошто тако стање потраје неколико сати, сви болови прођу. Према томе баш и кад би била јака светлост, опет од ње неби патили они који улицом пролазе него они који би имали да испитују или гледају светлост изблиза *јер се до сад нико из публике није разболео од електричне светлости, а од оних који су морали изблаза да гледају у електричну светлост нико није до сад ослепио.*

Ви видите да је то боловање од кога страхују наши сугрђани, ако би било електрично осветљење, релативна ствар. Од ње ће боловати они који су и до сад боловали, а то су они који су због испитивања саме светлости принуђени да по неколико сати гледају јак електрични пламен; а за сваког другог, који ради поред тог пламена, нема никакве опасности.

Да видимо сад каква је опасност од сувише слабе светлости, која би наступила кад би се усвојило гасно осветљење.

*

Истина око је наше тако направљено да може да прими и сувише слабу и сувише јаку светлост тиме, што се зеница скупља и шири, те регулише количину светлости, али и то регулисање има извесне границе.

Кад имамо потребе да радимо са свећом, која је сувише слаба, ми ћемо предмет који гледамо, приближити нашем оку. Кад то учинимо онда се у око изврши извесна промена — сочиво се испупчи.

Ако то траје мало, онда чим престане, очно се сочиво поврати како је и било, и ништа му не шкоди. Но ако то траје дуже и понови се сваки дан по више сати, онда ће око остати у том напрегнутом стању, а то значи да ће сочиво остати испупчено, и ми смо остали кратковиди. То су последице слабог осветљења. Од тога пате сви они који раде спрам слабог осветљења. Доказ да се доиста пати од недовољног осветљења казују статистички подаци који се најбоље могу да покупе по школама.

Ви знате да ђаци док су у школи тамо мање уче, главно учење предмета врши се у вече, код куће, при светлости лампе, при вештачком осветљењу, које је у највише случајева врло недовољно.

Из статистичких података покупљених из таквих школа, показује се да то ноћно учење увећава број случајева кратковидости. Проф. Кон испитао је 9400 ђака из 24 немачке гимназије и нашао је, да процент кратковидости износи 22% у првој, 27% у другој, 36% у трећој, 46% у четвртој, 55% у петој и 58% у шестој години школовања, дакле више од половине ђака постали су кратковиди. Из тога дакле јасно видите, како је штетно по очи кад је осветљење слабо, што ће бити случај ако усвојимо гасно осветљење. Истина ми можемо да увећамо гасно осветљење, увећањем бројева лампи. Али ви ћете видети мало час други разлог који

нам не допушта знатно увећавање броја лампи те за то кад по јачини светлости упоредимо гасно и електрично осветљење, излази да превага остаје на страни електричне светлости. Кад ма како тело гоне и даје светлост, онда се поред светлости, и у исто време, јавља и топлота о којој мора хигијеничар да води рачуна, јер онај који је близу такве вреле лампе осетиће загревање главе, мозга и очију, услед тога је испаравање очне воде, јаче, очи се суше и запаљење очију јавља се као последица

*

С тога треба да видимо како у погледу температуре стоје гасна и електрична светлост.

Врло је много опита чињено у томе погледу да се нађе који је већи извор топлоте: да ли гасна, или електрична лампа исте јачине и свуда се нашло да је температура гасне светлости два пут већа од електричне светлости исте јачине.

И ако дакле оћемо да водимо рачуна и о температури оба светла извора, онда смо принуђени да са тог гледишта усвојимо само електрично осветлење, као мање штетно по главу и очи.

*

Чувени хигијеничар Петенхофер из Минхена, који је познат са својих испитивања гасног и електричног осветљења, после многобројних и дугогодишњих опита закључио је да у том погледу ваља увек претпостављати гасном осветљењу електрично.

Ја сам још у почетку мога говора напоменуо, да светлост, којом оћемо да претворимо ноћ у дан, треба да буде што је могуће сличнија дневној сунчевој светлости, и да оштрина виђења на такој светлости никако не опадне. Да видимо у каком односу стоје обе врсте осветљења у том погледу.

И у том су правцу чињена врло многа испитивања; њима су се бавили професори; Кон, Мајер, Снелен и Бушар и ево до каквих су резултата дошли. Ако су очи здраве онда оне у опште теже виде спрам гасне светлости него спрам дневне и то за $^{3}|_{10}$ до $^{8}|_{10}$. Кад се гасна светлост упореди са електричном, онда се спрам гасне светлости за $^{5}|_{10}$ до $^{10}|_{10}$ слабије види. А то значи да се два пут боље види спрам електричне светлости него спрам гасне.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Позив. Има приличан број грађана, који општини нису измирили суме за калдрму коју је општина сградила испред њиховога имања.

Предузете су већ потребне мере да се наплата у најкраћем року изврши. Ко не жели да до законске принуде дође, треба да одмах измири оно што још плаћено није.

Рок. За оне који ни до данас нису положили тамиску таксу, коју дугују општини, остављен је рок до 5. новембра т. г.

После тога дана наплата ће се предузети принудним путем.

Попис. Као што се види и из расписа, који на првој страни доносимо, крајем ове године извршиће се попис у целој земљи па дакле и у престоници.

Да би овај попис могао бити изведен у потпуности и у што већој правилности, Суд општински образовао је нарочиту комисију и ставио јој у задатак да предузме и среди све претходне послове.

Комисија је рад свој отпочела.

Стечај. Упражњено је место једног општинског лекара.

Обраћамо пажњу на расписани стечај, који данас објављујемо. — Дужност је општинскога лекара у главноме: да лечи оне, којима Суд општински даје карту на бесплатно лечење; да врши преглед умрлих и санитетске прегледе по радњама и домовима — све у своме кварту и без друге награде, сем плате.

* **Др. Игњат Хирш**, дугогодишњи лекар општине београдске у кв. теразијском, преминуо је напрасно 21. ов. мес. при самом послу, а сутра дан је сарањен.

Последња почаст покојнику је указана и од Одбора општинског, присуством његових чланова при погребу: а часништво општинскога Суда и чиновници општине положили су и венац од свежег цвећа.

Својом неуморном лекарском службом Др. Хирш заслужио је да га искрено ожалимо и да пепелу његовом пожелимо вечни мир!

ГЛАСНИК
ОДЕЉАКА ОПШТИНСКОГА СУДА

(Нађено). У Стрмој улици нађена је једна плехана фуруна. У поп-Лукиној улици нађено је неколико метара платна за сламњачу.

Сопственици имају се обратити одељку теразиско-савамалском.

(Опомена) Извештени смо, да се грађанство врло слабо одазива позивима власти.

Опомињемо, да ће се од сада према сваком најстрожије поступити по закону.

Казна је од 1—15 дана затвора.

Ко не дође на позив кажњава се по одредби §. 21. пол. уредбе.

(Нечистоћа). На више места баца се ђубре тамо, где је то забрањено. Тако дуж целе савске обале просипа се редовно ђубре.

У будуће нека се то више не ради, јер ће се сваки строго казнити.

Нужници и помијаре на многим местима препуни су, што се констатовало последњим комисијским прегледом. Опомињемо грађанство да све одмах да очистити, те да их неби сустигла казна.

И дворишта су на многим местима нечиста. Поглавито тамо, где у једној кући има више кирајџија. Опомињемо господаре од кућа, да они контролишу своје кирајџије односно чистоће, јер ако буде какве одговорности, они су ту.

(Изношење ђубрета). Многи се ненадлежно жале на неуредност закупаца за изношење ђубрета, а властима о томе ништа не јављају.

На сваку неуредност закупаца жалба се подноси одељцима, који ће поступити с њима по закону.

(Нађено). У улици 2 бела голуба нађен је један пасош по-годишњи кнежевине Бугарске који гласи на Ивана Стајчева градинара.

На марвеној пијаци ухваћена је једна крава и на палилулској пијаци једно јагње вуне бело-црне.

Налазе се у општинском обору.

Из страних општина

Опадање људства у француској. Г. Лано држао је недавно у париском медецинском друштву интересантно предавање о опадању становништва у Француској, и том је приликом изнео врло важне статистичке податке, којима објашњује и налази узрок овој ненормалној појави.

Склапање бракова у Француској почело је у последње време нагло да опада. У год. 1888 закључено је нових бракова за читавих 12.707 мање, него у год 1884. На 1000 душа долази бракова 7.25, у место 8 као што је то било до сада. Па и само закључивање бракова бива позније него пре.

Врло је карактеристично за наше доба, што и мушки и женске не ступају у брак као негда док су још млади, него обично позније и у старијим годинама. Данас су младенци француски просечно за читаву 1 и по год. старији од оних у Енглеској и то: мушки су просечно од 29 год и 9 месеци, а женске од 25 година. Пре педесет година била је друкчије; онда је просечна старост младожење износила 27, а код женских 23 године. Нарочито се у великим варошима приметно опажа бројно опадање бракова и позно ступање у исте. Хрђаве последице овог последњег очито се показују код париских радника, који доста зарађују и проводе лакомислен живот. Њихова деца махом су слабуњава и долазе већином са наследним болестима на свет. Исто тако и прекомерно исељавање у велике вароши, много доприноси опадању становништва и неплодности бракова у Француској. Тако у год. 1888 било је само још 23 од рађања на 1000 становника, према 26 у год. 1866 и према 32 у Енглеској и 48 у Русији за то исто време (1888 год.) На против, број ванбрачне деце непресано расте и то: 8 од сто за целу Француску, према 4 за Енглеску и — 28 за Париз. Фактички неплодних долази на 10 бракова 1, тако, да сада на основу ових података француски народни економи, лако могу да објасне стерилитетет француске нације која их толико баца у бригу.

Преглед меса у Берлину. По једном извешћу главног марвеног лекара Др. Хертвиг-и, персонал за преглед меса на берлинској кланици састоји се из 18 марвених лекара, 6 марвенолекарских помоћника, 8 стручних лица за преглед трихинозног меса, 48 контролора, 16 лица што ударају жигове, 1 секретара и 2 књиговође за биро, а осим тога велики број радника и радница. Као прегледачи употребљене су и 92 женске. На станицама за преглед меса по вароши, има стално постављених 15 марвених лекара, 53 прегледача, 22 контролора, 8 штемплера 2 у контролној ревизији и 7 контролних надзорника. Преглед живе стоке по шталама кланице, врши се дневно по неколико пути, те је услед тога могућно сазнати здравствено стање сваког појединог грла пред само клање. У бироу за преглед меса води се тачна прибелешка у свима појединостима за све заклате преживаре. Преглед врше 184 прегледача подељених у шест и 48 контролора у четири одељења. Ако се при прегледу нађе да је какав брав трихинозан, одмах се све свиње, од којих је контролор у исто време узео месо за пробу, одвоје и означе за „сумњиве" док се поново пажљивим прегледом тачно не испитају. Трихинозне свиње обележе се великим црвеним жигом, а затим се униште

СТЕЧАЈ
за једног лекара општинског

При општини београдској упражњено је место једнога лекара. Годишња је плата 2000 динара. Рок пријаве до краја Новембра.

Од Суда општине вар. Београда 25. окт. 1890. АБр 2169.

КЊИЖЕВНОСТ

— „Учитељ" орган учитељ. удружења, свеска за Август и Септембар — изашао је са овом садржином: 1. чановима учитељског удружења. 2. Говор Н. Р. Поповића при отварању VII учитељске скупштине. 3. Беседа на парастосу пок. Јовану Гавриловићу 4. Постајање престава и појмова. 5. Спенсер и Кант о моралу. 6. Зборисање. 7. Правила учитељског удружења. 8. Извештаји контролног одбора VII-ој учитељ. скупштини. 10. Преглед касе учитељског удружења Сима Камперлић чланови учитељског удружења и свима учитељима. 13. Постављења и премештаји наставника основних школа. 14. Одговори. Ова свеска морала се дуже задржати због премештаја наставника. У „Учитељу" је унесена нова рубрика постављења и премештаји учитеља

Од идуће — октомбарске свеске, „Учитељ" ће редовно доносити: „Слике из учитељског живота" од Јан. М. Веселиновића. У октомбарској свесци изаћи ће прва слика „Крље". „Учитељ" стаје на годину 10 дин., на пола год. 5 дин., а на четврт год 2 50 дин. За стране земље на годину 12 франака Претплата се шаље: Главном одбору учитељског удружења".

Разне општинске лицитације.

Суд Општине вар. Београда даваће под закуп на више го дина ова своја имања:

1. Новембра

Земљиште у бари „венецији" између Краљеве баште железничког пута, Саве, па до шанца војног сењака које има простор од 74.360 квадратни метара;

5. Новембра

Земљиште „стари сењак" и утрину поред њега источно која износи 24.000 квадратни метара;

10. Новембра

Земљиште испод војног сењака крагујевачког друма и пута поред Вшетечког, које износи 117.900 квадр. метара; и

14. Новембра

Земљиште које постоји између Дунава и старе Ботаничке баште, и новог пута а износи 96.000 квадратни метара.

Лицитације ће се држати у рачуноводству Суда општине вар. Београда. Услови могу се разгледати у рачуноводству пре и на дан лицитације.

Из седнице Суда Општине вар. Београда 25 октобра 1890 год СБр. 11.920.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 19. до 24. Октобра закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	16 50		Сламе . . .	2 —
83	Брашна кукуруз.	12·—	145	Меда . . .	43·—
69.787	Пшенице . .	13·20	1802	Кајмака. . .	120
24.535	Кукуруза . .	8·25		Разне зелени	14·—
32.395	Ражи . . .	12 50	802	Спра . . .	70·—
	Сочива. .	21·—	—	Лоја нетопљена	—·—
35.285	Јечма нова .	10·50	334	Масти . .	112
7 803	Овса . . .	11·80		Длаке говеђе.	—·—
1004	Проса . . ,	10 —	600	Кумура дрвена	8·
6262	Пасуља .	25·—		Разне зелени	·—
15488	Кромпира нова	8·—	16058	Свиња дебелих	75·—
	Арнаутика . .	9·50		Угљена камена	4·—
4846	Црна лука .	5·—		Воћа разна. .	40
44	Бела лука. .	40·—	23450	Креча . . .	3·—
11167	Ораја. . . .	25·—	10.000	Цемента . . .	32·—
950	Грожђа . .	50·—	169	Купуса кисела	—·—
16815	Воћа разна	35 —	98 90	Камена проста	44 —
	Шљива сирових	15·—	30.000	Месинга стара	—
322.839	Шљива сувих	63·56	266.100	Дрвен разне.	—·—
	Пекмеза . .	55·—	16325	Вина црна .	— —
28,520	Сена . . .	4·—	455	Ракије шљ. меке	44 —

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 47. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 6. Новембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

О Б Ј А В А

Порески одбор за разрез пореза за наступајућу 1891. год. отпочео је свој рад 1. новембра ове године у суду општинском.

Одбор ће радити сваког радног дана до подне, а од подне ће г.г. порезници радити на другим пословима пореским.

Ово се јавља грађанству, да сваки са пријавном листом што пре похита, како не би порески одбор у раду данубио

Ббр. 4260. Од пореског одбора, 29. октобра 1890. год. у Београду.

Рад општинског одбора.

LVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

22. Октобра 1890.

Председавао г. председник Н. П. Пашић; били: чланови одбора г. г. А. Одавић, Р. Драговић, К. П. Михаиловић, М. Јовановић, М. Ј. Марковић, М. Велизарић, И. Цветановић, С. Д. Милићевић, Ф. Васиљевић, М. Р. Маринковић, Ј. Ж. Ђурић, К. Б. Михаиловић, Р. Петровић, А Шток. М. Јанковић, К. Д. Главинић, Ђ. Николић, Н. Р. Поповић, Др. М. Т. Леко, С. Азријел, Ј. Симић, М. М. Терзибашић и Ђ. С. Новаковић

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без примедаба примљен записник из седнице 15. ов. мес.

II.

По саслушању извешћа о држаној лицитацији за набавку олова (СБр. 16752) решено да се лицитација као неповољна одбаци па распише друга; а Суд да се обрати и министарству народ. привреде за цене по којој држава уступа олово.

III.

Рачуноводство подноси извешће о држаној лицитацији за набавку нових и оправку данашњих светилника уличних.

По саслушању реферата (СБр. 15.685) — решено: да се лицитација као неповољна одбаци па распише друга.

Сем тога да се поднесе одбору и извештај колико је светилника приновљено и колико је и каквих оправака било на старим у току прошле године.

IV.

Рачуноводство реферише (СБр. 18.230) да и на трећој лицитацији, држаној 19. т. мес. за сарачко-сатлерску оправку возова општинских није било лицитаната. Поднели су после лицитације понуду Радовановић и Раденковић сарачи да тај посао приме за годишњу награду од 1400 дин.

Почем је понуда јевтинија од прошлогодишње, а и од излицитиране цене на првој лицитацији, решено: да се усвоји понуда и сатлерско сарачка оправка возова од 1 Новембра тек. до 31. Дек. идуће године уступи Радовановићу и Раденковићу сарачима за 1400 дин. годишње рачунећи. У исто време препоручено Суду да се заведе нарочита књига и у исту редовно у будуће уписују све оправке возова, како би се на концу године могла вредност проценити.

Сваког месеца да прегледа стање возова комисија, у коју да се позива и одборник г. Ђ. Николић.

V

По саслушању извешћа о лицитацији 20. ов. мес. за закуп права општинског на цубок (СБр. 18231) и понуде Јевте Најдановића (СБр. 18271) решено: да се одбаци и лицитација и понуда, као неповољне, па да се држи пипово лицитација.

VI

Председништво саопштава да је комисија водовода поднела извештај о резултату оферталне лицитације, која је држана ради набавке цеви за нов водовод.

По саслушању тога извешћа комисијског од 22 тек. мес. (АБр. 2159) одлучено: да се извештај водоводне комисије усвоји и по њему у свему поступи.

VII

По саслушању извешћа о лицитацији за закуп права на наплаћивање акциса (СБр. 18067) решено: да се лицитација одбаци и распише друга, и изречно стави да се лицитира за годину и два месеца.

VIII

Председништво саопштава да је управа удружења за неговање и васпитање сироте и напуштене деце, поднела акт којим изјављује пристанак да прими у свој дом ону децу, коју општина издржава, по цену, која се приватнима плаћа.

Решење одложено за другу седницу.

IX

Председништво предлаже да се повери једној комисији да изврши преглед донесених коцака из мајдана Томе Благојевића и компаније и Алексе С. Поповића из Годушца.

Према томе, одбор је решио да се умоли г. Ј. Жујевић проф. Вел. Школе да са комисијом од г. г. Ст, Чаћевића, А Штока и Мате Јовановића изврши преглед и даде оцену о квалитету камена.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890- године у дворани општинској

на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

(наставак)

Свака светлост, била дневна или вештачка, није проста; она је сложена из неколико других светлости које се зову боје. Па зато, кад хоћемо да заменимо дневну светлост вештачком, треба да видимо како стоје боје код вештачких светлости према дневној. Ево како стоје у бе-

лој електричној светлости: два дела црвене светлости и један део зелене, 810 плаветне и један део љубичасте. Код петролеумских лампи 3 дела црвене, зелене 6·10, плаве 0.10 дела. Код гасне светлости има 4 дела црвене 0·6 црвене, 0·2 плаветне и 0·10 дела љубичасте.

Кад упоредимо те три светлости онда излази да се електрична светлост по боји највише приближује дневној, јер је електрична светлост исто тако бела као и дневна, а у петролеумској светлости а нарочито у гасној светлости, преовлађује црвена.

*

Али најважнија ствар која нас треба да интересује у овом питању са хигијенског гледишта јесу хемијски процеси које налазимо код обе светлости.

Ви знате да светлост као и топлота, постаје једињењем кисеоника из ваздуха са угљеном оних материја, које горе и светле. Том приликом развија се водена пара која није штетна за наша плућа и угљена киселина (CO_2 угљен диоксид) који је за плућа прави отров. Јер у обичном ваздуху има 4 на 10000, угљене киселине. Ако се она увећа на 7 на 10000 или на 1 на 1000 онда постаје опасна за живот. Угљену киселину производе не само пламенови који горе (свећа, лампа светлећи гас и т. д.) него и људи својим дисањем, јер и дисање није ништа друго до једна врста горења. Отуда долази, што многе особе налазе да је ваздух загушљив и добију главобољу кад дуже седе у локалима где има много света, где издишу угљену киселину и покваре ваздух. Кад један човек дише, онда он производи на сат 20 литара угљене киселине; за исто време, један гасни пламен произведе 80 литара угљ. киселине а то значи 4 пута више него што производи један човек. Кад неко ради у соби а светли му један обичан гасни пламен, онда се производи толико угљене киселине као кад би у соби било њих петорица. У том погледу стоји са свим другојаче са електричном светлошћу. Електрична светлост може да постане сагоревањем угљена на ваздуху, (ту долазе такозване „пламене лампе“ и „електричне свеће“), или усијањем угљене или платинске жице у безваздушном простору (то су лампе „сијалице“) Прве се узимљу искључиво за осветлење улица и врло великих локала, а за обично кућевно осветлење служе сијалице. И ево како стоји гасно осветлење према електричном у том погледу:

Један гасни пламен од 10 свећа утроши 127 литара светл. гаса на сат и произведе 86 литара угљ. киселине, потрошивши на то још 182 куб. метара ваздуха.

Једна електрична пламена лампа од 100 гасних пламенова утроши 44 куб. метара ваздуха и произведе 22 литара угљене киселине. Дакле *100 пути јача светлост електрична утроши 4 пута мање ваздуха од гасне светлости.*

Што се тича лампа сијалица, о трошењу кисеоника и производњу угљенене киселине не може бити ни говора, пошто је угљена или платинска жица херметички затворена у безваздушну стаклену куглицу, те у њој својим сијањем светли. Као што видите у хемијском погледу је велика разлика између те две врсте осветљења. Докле гасно осветлење троши кисеоник, т, ј. оно што нама треба за наш живот, дотле електрична светлост светли без ваздуха. Па зато је дакле са хемијског гледишта, електрична светлост далеко измакла пред гасном те јој се зато мора дати и првенство над гасном светлошћу.

*

Врло се често у публици говори о опасностима које би наступиле, кад би се усвојило електрично осветлење; често се чује како је неко тамо у Америци погинуо од електричне струје па би зато требало избећи електрицитет. Та је тачка врло важна и за то ћу о њој да говорим, и то у толико пре, што ако и у ком другом погледу а оно у погледу опасности по живот, светлећи гас најгоре стоји.

Ја нећу да говорим о опасностима које се свакодневно дешавају по варошима осветљеним гасом, услед мањих експлозија и угушивања тим опасним гасом, што долази или услед навалице отворених или неотице незатворених славина на гасним цевима. Такви су несрећни случајеви већ тако постали обична ствар да се о њима у новинама и не говори. Имајући сам много посла са гасовима у опште, ја вам могу рећи *да нема славине, ко а би ма какав гас ца и* дакле *светлећи гас могла потпуно затворити.* С тога ће свака она кућа, у којој се светлећи гас уведе, ударати на гас и ничим се тај смрад не да из куће истерати. *Увођењем светлећег гаса бићемо принуђени да живимо у атмосфери у којој ће редовни саставни део бити светлећи гас.* Ко се до сад о томе није уверио нека само оде преко дана (кад лампе не горе) у наше позориште, па чим преко прага ступи, гасни залај опоменуће га, да није више на чистом ваздуху.

Ја ћу да говорим о опасностима, друге врсте и то на првом месту о пожарима које могу произвести светлећи гас и електрицигет. Са тог гледишта ми не можемо да правимо упоређење о пажевинама у Европи. Јер је у Европи електрицитет још врло мало употребљен; права електрична земља може се назвати Америка, где се чак и злочинци убијају електричном струјом.

Године 1888. било је 1783 пожара којима је узрок био светлећи гас. За исто време десило се 49 пожара услед електричне струје. Док су електрични пожери направили штету од 789.000 долара, дотле гасни пожари коштају 4,089.000 долара. Ове цифре и сувише јасно гововоре да би им требало каквог коментара!

*

Да видимо сад, како стојимо са опасностима за живот од стране електрицигета; јер опанности које долазе од гаса, свакоме су добро познате.

Професор Thomson вели да наизменична електрична струја од 10000 волта, ни у колико није опаснија од обичне парне тестере коју водена пара неколико десетина пута окрене у минуту. Смрт ће наступити било да неко несмотрено ухвати за спроводнике електричне, било да склизне или да западне под тестеру. Свака је пак опасност престала, кад електричним машинама рукују људи вични своме послу, као што је то у осталом правило и за сваки други посао. Мени се чини да је много већа опасност возити се један сат на жељезници него руковати исто толико време једном динамо — машином.

Ни у колико није мање опасно руковати парним машинама, воденичким каменовима, ветрењачама, отровним стварима, барутним и динамитским чаурама и т. д. и т. д. па ипак су то постала обична занимања, и нико не помишља на опасност којој је изложен у свима тим радовима.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Отпочео. Порески одбор отпочео је свој рад 3. ов. мес. и пуне седнице држи сваког дана пре подне.

—

Предата. Друштво за неговање и васпитање сироте и напуштене деце, по споразуму са председништвом општине, понудило је да се дому друштвеном предаду деца коју општина издржава по приватним кућама с условом, да општинска благајна плаћа друштву по онолико колико се за свако дете давало приватнима.

Одбор општински прихватио је радо понуду друштвену и одлуком из седнице од 29. пр. мес. одобрио да суд општински може одмах предати друштву сву децу коју општина издржава.

Један број деце управа је од суда примила 1. ов. мес. и она су данас у дому друштвеном.

—

Изабрани. За чланове пореског одбора, на упражњена раније места г.г. Свет. Карапешића и Дим. Кирковића, изабрани су г.г. Илија Антоновић и Влад. Чотановић.

—

Електрично осветљење. Комисија, којој је одбор општински поверио да оцени како је осветљење боље: да ли електрично или гасно, одлучила је у седници ов. мес. да се изјасни за електрично осветљење.

Извештај комисије поднеће се одбору у једној од првих седница, а после дефинитивних одборских одлука, расписаће се и стечај, почем је раније већ и на збору решено да осветљење општина не извршује сама, него да даде повластицу.

Добивене су већ две озбиљне понуде за осветљење.

—

Још једном. И по други пут опоминњемо оне грађане, који општинској благајни имају што плаћати на име калдрмије, тамиса, обаларине итд. да у најкраћем року новце положе, и да на тај начин отклоне непријатне последице: принудно наплаћивање.

—

Исправка. Рок је стечају за попуњење упражњеног лекарског места до 15. т. мес. У прошлом броју погрешно је дакле јављено, да је рок остављен до краја ов. месеца.

ГЛАСНИК
ОДЕЉАКА ОПШТИНСКОГА СУДА

(Торбарење). По кафанама и другим јавним местима продају се, поред књига и новина и: бележници, перорези, плајвази, слике, новчаници, цигар-папир и други предмети, који се не смеју на овакав начин продавати. Сви продавци таких предмета сматраће се као торбари и с њима поступиће се по закону.

—

(Лутрије). Нема скоро дана а да се на јавним местима не дају на лутрији разне ствари: те табакера, те сат, те каква риба и т. д. То је законом забрањено и казна је по вредности предмета до три стотине талира. Они, који су с тиме до сада радили нека се узму на ум, јер их казна неће мимоићи чим се ухвате.

—

(Неправилност). Неки еснафи неправилно поступају када кога туже за бесправну радњу. Који члан управе напише обичну доставу, потпише себе место устабаше, па је пошље одељку, не ставивши на њој ни печат еснафски — такве доставе одељци убудуће неће више примати. Свака достава мора имати облик званичности. У њој мора бити назначено где тужени станује; јели му већ једном бесправна радња забрањена и када; и за поједине случајеве морају се и докази поднети. На пр неко нема отворену радњу, него на своју руку ради неки посао. Еснаф га тужи да ради, али не наводи код кога. Оптужени када се узме на одговор изговара се да сам стално не ради, већ да ради код тога и тога. Према такоме стању тужени се не може казнити, јер нема доказа, а гола достава еснафа нема законску силу доказа.

Дешава се и то, да који еснаф за једну исту кривицу оптужи код неколико власти. То не сме бити и достављачи могу одговарати. Јер нико за једну и исту кривицу не може бити више пута кажњен, а тога може бити, када еснафи кога оптуже свима одељцима или квартовима. У будуће нека тако више не раде.

—

(Нађено). У Савамали, пред каф. код „Влаковође“ нађено је туце четака за виксе. Код великих басамака горњи капак од гвоздене фуруне. Пред апотеком Др. Ђурића једна женска јопна. И на малим басамацима исправа служитељска, која гласи на име Гавре Милетића из нове Градишке.

Сопственици имају се пријавити одељку теразиско савамалском.

Из страних општина

Софијско осветлење. У Софији је усвојено да се заведе електрично осветлење и сад се израђују услови концесије. Предрачуњено је да ће инсталација коштати 1,500.000 динара. Завођење има се извршити у што је могуће краћем року.

—

Цариградски кеј. Кроз кратко време отпочеће се градити кеј на „Златном рогу“ пристаништу цариградском Пројект је израђен и предрачун састављен, и оба начелно усвојена прошлог месеца. За грађење кеја расписаће се стечај.

Кеј ће бити широк 20 метара. Већи део сагрдиће се на самој води а за мањи откупиће се приватна имања на кеју ће бити и тротоар за пешака и алеја дуж целог кеја. Мост који се налази у Каракеји остаће, само ће се проломити тако да се може расклапати и дизати, те да лађе пролазе. По кеју ће ићи и железничка пруга, а трамвај олакшаће пренос путника и пртљага.

С тога подићиће се и нова велика стоваришта (антрпоти) грађење којих већ је и отпочето.

Грађење кеја и стоваришта коштаће близу 3 милијона турских лира, али ће нови кеј и стовариште дати велики полет трговинском промету.

—

Појевтиниће електрично осветљење. Г. Мандајфт, физичар из Жинерве тврди, као што јавља „La Meuse“, да је изнашао начин како ће се електрицитет производити много јевтиније, те ће и осветљење електрично бити јевтино до багателе. Машина, коју је пројектовао г. Мандајфт са половином снаге једнога коња, састоји се из једне бакарне кугле 40 см. широке у пречнику, која се налази у другој кугли од цинка, широкој 50 см. у пречнику. Обе ове кугле крећу се противним правцима са брзином од 500 окрета у минуту. У простору између обеју кугли пушта се водена пара под притиском 6 атмосфера, и тиме се производи врло јака електрична струја која бива све јача у колико је већи притисак паре и брже кретање кугли.

Пробе, које су са овом новом справом чињене прошлог месеца у Лондону, показале су резултате преко сваког очекивања, те се сада стручна штампа занима у велико овим проналаском који ће знатно појевтинити електрицитет, а нарочито осветљење електрично биће много јевтиније.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Тамани инсекте. Једна од добрих страна електричног осветљења у томе је, што тамани силество инсеката, који лете у ваздуху. Један професор израчунао је и публиковао да сваке ноћи око једне електричне лампе угине до 100000 разних инсеката, и да у те инсекте спадају највише оне врсте које су шкодљиве за усеве и воћке.

—

Електрична железница. „Bulletin International de l' Electricité“ доноси вест да је свршен пројект и предрачун за грађење једне електричне железнице од 800 километара дужине. Ова електрична пруга везиваће Петроград са Св. Архангелом великим пристаништем на Белом мору. Електричне струје снабдеваће генераторне штације које ће бити постављене дуж целе линије. Грађене ове пруге коштаће 46.509 динара, по километру.

ВОДОВОДНИ СТЕЧАЈИ

I.

Управа водовода београдског, овим објављује „писмену лицитацију за копање ровова и полагање цеви“ за нов водовод београдски.

Писмене понуде ће се најдаље до 18. Децембра т. г., 6 сати увече подносити у запечаћеном писму адресоване „Председнику надзорне комисије за грађење водовода“ са назначењем на куверти:

„Понуда за полагање цеви“

Понуде које доцније стигну, неће се узимати у обзир.

Услови под којима се овај посао у израду даје могу се добити од потписане Управе, која је готова и свако друго објашњење давати.

II.

Управа водовода београдског овим објављује писмену лицитацију за набавку потребних „Затварача (Absperrschieber) и хидраната“ за нов водовод београдски.

Писмене понуде ће се најдаље до 18. Децембра т. г. 6 сати у вече, подносити у запечаћеном писму адресоване „Председнику надзорне комисије за грађење водовода“ и назначењем на куверти:

„Понуда за Затвараче и Хидранте“

Понуде које доцније стигну неће се узети у обзир. Услови под којима се ова набавка уступа, могу се добити од потписане управе, која је готова и свако друго објашњење дати.

Од Управе вар. водовода 23. окт. 1890. Бр. 330. Београд.

НАРЕДБА.

Кад се коме грађанину ове вароши догоди која крађа, то се обично ноћу дешава, из отворених авлија, шупа и других зграда, у којима стоје ствари.

Да би се с једне стране осигурали грађани од оваквих крађа, а с друге стране и властима помогло у хватању рђавих лица, управа ова на основу § 326. казненог законика. —

наређује:

1, да сви становници вароши Београда редовно ноћу своје авлије, подруме, шупе и остале зграде затварају;

2, да сваки старешина своје куће и његови чланови дању обраћају пажњу на долазак страних лица њиховим кућама, и ако опазе какво сумњиво лице код својих кућа или околине, да га с места пријаве жандарму, позорнику, који ће за тим, према таквом лицу, даље учинити што треба; и

3, да дотични становник ком се догоди крађа, најбрже јавља ову дотичном кварту, како би се за времена могла наредити потера и истрага за крадљивцем, јер се догађало да оштећени не јави на време учињену крађу, те се отуда и траг кривца изгуби и крађа остане непронађена.

Бр. 15482.

19. Октобра 1890. год.

у Београад.

Управник вароши Београда,
В. Тодоровић.

Секретар,
Влад. Т. Миловановић.

СТЕЧАЈ

за једног лекара општинског.

При општини београдској упражњено је место једнога лекара. Годишња је плата 2000 динара. Рок пријаве до 15. Новембра.

Од Суда општине вар. Београда 25. окт. 1890. АБр. 2169.

Разне општинске лицитације.

Суд Општине вар. Београда даваће под закуп на више година ова своја имања:

5. Новембра

Земљиште „стари сењак“ и утрину поред њега источно која износи 24.000 квадратних метара;

7. Новембра

Набавку нови и оправку стари фењера за осветљење вароши Београда.

10. Новембра

Земљиште испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вшетечког, које износи 117.200 квадр. метара;

14. Новембра

Земљиште које постоји између Дунава и старе Ботаничке баште, и новог пута а износи 96,000 квадратни метара.

17. Новембра

Право на продају леда са Дунава и Саве;

19. Новембра

Право на продају песка са Дунава за време од 1. Новембра 1890. до 31. Децембра 1891. године.

22. Новембра

Права на „Тамис“: туцање и продавање туцане каће. — За време од дана одобрења лицитације до 31. Децембра 1891. год.

Из седнице Суда Општине вар. Београда 25 октобра 1890 год. СБр. 11.920.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а). За свирање муз. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 5 д.
б). За свирање са певањем вешгака од 1 концерта . . . . . 5 „
в). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле) . . . . . 20 „

II.

а). за 1 играњку у локал. I-ог реда . . . . . 15 „
б). за 1 играњку у локал. II-ог реда . . . . . 10 „
в). за 1 играњку у локал. III-ег реда . . . . . 5 „

III.

а). за панораму на дан . . . . . 5—10 „
б). за разне представе и показивање вештина, дневно . . . . 10—50 „
в). за менажерије и музеуме . . . . . 5—15 „
г). Циркус од представе . . . . . 10—20 „
д). за забаве „Тинга-Танга“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 „

IV.

За друге просте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумпи.

а). буре од 3 акова . . . . . 00·5 дин.
б). буре од 6 акова . . . . . 00·10 „
в). буре од 9 акова . . . . . 00·15 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 25. до 31. Октобра закључно прешло је преко аштинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	1.850	Сламе . . .	2·—
	Брашна кукуруз.	—·—		Меда . . .	—·—
204.7 4	Пшенице . .	13·30	1156	Кајмака. . .	120
33.008	Кукуруза . .	8·50	644	Коре брезове	9·—
92.168	Ражи . . .	12·70	1219	Сира . . .	55·—
	Крупника .	—·—	531	Лоја топљена	100
88.466	Јечма нова .	10·60	8714	Коже сирове .	—·—
56 825	Овса . . .	12·—	699	Кучине	65·—
5 990	Јабука . .	14 —	1239	Црева урађена	—·—
2342	Пасуља . .	26·—	1801	Паприке алове	90·—
21197	Кромпира нова	8·40	12456	Свиња дебелих	75·—
1 571	Крушака . .	16·—	10,000	Ораових труп.	—·—
6199	Црна лука .	5·—		Сува меса. .	
	Бела лука. .	40·—	16090	Креча . . .	3.—
11826	Ораја. . . .	25·—	10.000	Цемента . . .	32·—
401	Грожђа . .	50·—	169	Купуса кисела	—·—
8263	Воћа разна	40·—	20000	Камена проста	—·—
	Шљива сирових	15·—	381.700	Дрвен. разне .	·—
473.558	Шљива сувих	56·—	125619	Вина црна .	30·—
	Пекмеза . .	—·—	421	Ракије ком. меке	50·—
19,540	Сена . . .	4·50	12033	Ракије шљ. меке	48·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 48. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 11. Новембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА.

— о изношењу робе испред дућана. —

Има трговаца и других дућанџија који противно ранијим наредбама износе робу испред својих дућана и њоме на штету саобраћаја закрчују трготоаре, и тиме отежавају пролаз.

С тога се овим

наређује:

да од сада нико не држи робу по тротоарима, испред дућана, нити да је веша испред дућана тако како ће бити на сметњи онима који пролазе.

Ко се не буде ове наредбе придржавао казниће се по § 326. крив. закона.

Од Суда општине вар. Београда 10. Новем. 1890. г. АБр. 2253.

Рад општинског одбора.

LVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Октобра 1890.

Били: Председник. Н. П. Пашић, члан суда, г. Св. Карапешић, чланови одбора г. г. М. Јанковић, К. Б. Михаиловић, В. Виторовић, К. Д. Главинић, М. Велизарић, Ј. Ж. Вурић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, С. Д. Милићевић, Н. Р. Поповић, М. Капетановић, Др. М. Т. Лека, Р. Драговић, А Шток, А. Одавић, М. М. Терзибашић, и Ђ. С. Новаковић

I.

Најпре је прочитан и без измене усвојен записник одлука из седнице од 22. ов. мес.

II.

Поводом примедбе одборника г. Р. Драговића, председништво је изјавило да ће општински суд наредити свима општинским лекарима, да наместе испред својих кућа таблице, на којима ће писати: „општински лекар за кварт. . . . .“

У исто време одбор је одлучио да у будуће општински лекари подносе општинској управи сваке седнице извештај о свему своме раду преко недеље, у општинској служби, и да се ти извештаји редовно публикују преко општинских новина.

III.

Председништве према одлуци из последње седнице саопштава да је прошле године заведена књига за уписивање оправака општинских возова, да су све оправке редовно завођене, и да је наређено да се иста књига стави на увиђај г.г. одборника.

IV.

Председништво саопштава акт управе „друштва за неговање и васпитање сиротне и напуштене деце“, којим јавља да је проширен дом друштвени и да је управа друштва вољна да прими 20—25 од оне деце коју општина издржава по приватним кућама. Услов ове понуде јесте да општина за свако дете плаћа годишње по онолико исто, колико даје и приватним лицима за издржавање и одевање.

Налазећи да је понуда друштва (АБр 2354) врло корисна, и да ће се деца телесно и морално несравњено боље одгајити у дому друштвеноме, одбор је одобрио: да суд општински може друштву за неговање и васпитање сироте и напуштене деце предати сву децу коју општина по приватним кућама издржава.

V

Грађевинско одељење реферише да је, према одлуци из последње седнице (ГБр. 1501) комисија извршила преглед камена који је на обалу савску довежен из Медеонице и из Брњице на мајдану Томе Благојевића и комп. и Алексе С. Поповића из Голупца. Комисија је нашла:

а) да је трахитна стена из Медеонице за калдрму добра, како за коловоз тако исто и за тротоар;

б.) да су коцке израђене прописно а има их разних облика и димензија у количини коју комисија није оцењивала;

в.) да гранитна стена из Брњице не изгледа повољно за израду коловоза те морала би се дуже време испитивати њена издржљивост у самој калдрми, и

г.) да су коцке израђене прописно, те би се могле опробати.

Према оваквоме мишљењу одбор је одобрио да се купи од сопственика камен који је комисија прегледала на савској обали и да суд општински сем те количине може узети још 1000 кв. метара коцаке (али од трахитне стене), па да се са њима изврши калдрмисање одмах да би се још за време ове зиме, до пролећа могла видети издржљивост камена.

VI

Рачуноводство саопштава да је 27. о. м. држана лицитација за закуп права на цубок од 1. новембра т. ј. до 31. декембра идуће године и да је иста остала на Косту Панђелу за 35.000·10 дин. годишње рачунећи.

По саслушању акта (СБр. 18.716) одбор је решио да се лицитација усвоји.

VII

Рачуноводство реферише (СБр. 18.717) да је држана 27. о. м. лицитација за закуп права на наплаћивање акциса, и да је остала на Нестора Милосављевића кафецију за 29.021 динар аренде, годишње рачунећи.

Код овако неповољног резултата и после четврте лицитације, одбор налази да општина мора узети наплаћивање акциса у своје руке, али пре но што би се донела одлука за то, решено: је да се држи још једна лицитација.

VIII

Према реферату да су из пореског одбора иступили г.г. Св. Карапешић и Дим. Ћирковић, изабрани за чланове пореског одбора: г.г. Ил. Антоновић и Вл. Чортановић трг. из савског краја.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890- године у дворани општинској на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

(наставак)

У Америци се често дешавају несрећни случајеви од електрицитета, али они имају свога узрока. Сви ви треба да знате, да је у Америци свака варошка улица испреплетана хиљадама жица: ту су стотине жица, а између њих пролазе и жице за осветљење.

И радници, намештајући телеграфске или телефонске жице, нису довољно обазриви према жицама за електричну светлост, јер је у њима струја врло јака, и несрећне се онда често дешавају. Међу тим код нас, где ћемо имати само неколико жица, које може око лако једну од друге одвојити, о опасностима не може бити ни говора, па за то их неможемо ни упоређивати са опасносима у Филаделфији, Њу-Јорку, Чикагу и другим великим варошима америчким. Та је опасност код њих само за то тако велика, што су спроводници за електричну светлост проведени кроз ваздух. Кад би они све те спроводнике спустили у земљу, сваке би опасности нестало.

Да вам наведем један случај, како је у Темишвару једно дете погинуло од електрицитета. Жица, која је била спроведена за електрично осветљење, била је непажњом намештена близу прозора те ју је дете дохватило и на месту остало мртво.

Ево како стоји статистика смртних случајева од електрицитета и осталих узрока:

На један случај смрти од електрицитета долази 9 случајева од загушења, 34 од тровања, 44 од паљевине, 78 од прелома костију, а безброј случајева има од дављења, експлозија парних казана, од судара жељезничких возова итд.

Др. Верпер Сименс. члан фирме Сименс и Халске у Берлину, велики предузимач како за гасно тако и за електрично осветљење, пише у „Centralblat fur Textil-Industrie“ ово: „Гасно осветљење и поред најбрижљивије израде још је у врло великом степену опасно и не водећи рачуна о опасностима које могу наступити, кад се славина случајно остави отворена или добро не затворена. На против солидно и како треба изведено електрично осветљење, готово са свим је безопасно“.

Из свију упоређења гасне и електричне светлости са хигијенског гледишта можемо извести само један закључак: *да има само једне врсте вештачког осветљења, које даје довољно јаку светлост, као што то хигијена тражи; која не загрева јако онога коме светли, као што то хигијена од сваке светлости изискује; која има готово исту боју као и дневна светлост, те дакле и исти хигијенски утицај на човечији организам и околину њену; која својим постајањем не квари ваздух и не одузимље му оне састојке који су човеку за живот најпотребнији — а та је светлост* **електрична.** *

При решавању овога питања ваља да имамо на уму и индустријску страну његову, треба да решимо да ли ћемо за домаћу индустрију усвојити гас или електрицитет. Пошто ће електричне машине, које ноћу праве електрицитет, дању бити без посла, то ће оне моћи, ако раде, давати електрицитет за поједине приватне индустријске радње врло јевтино, те ће наравно утицати на развиће приватне индустрије много јаче него гас. Јер се гасни мотори рентирају за приватна предузећа тек онда, ако су велики, иначе су за мању снагу тако скупи и издржавање њихово кошта тако много да ће се ретко ко решити, нарочито код нас, да њима замени ручни рад. Пошто су електрични мотори много простије конструкције од гасних, нису изложени квару, јевтино коштају а и издржавање њихово много мање стаје, па за то ће се они много лакше одомаћити код нас но гасни мотори.

Пошто са калдрмисањем, водоводом и осветљењем Београда стоји у вези и подизање варошког трамваја, то се прављење електричног трамваја, као много лепшег, чистијег и сигурнијег, само собом препоручује. Електрицитет, који се дању не може трошити на осветљење, возиће београдски трамвај и кретаће радне моторе у приватним индустријским радњама.

Као што видимо, на хигијенским па и на индустријском теразијама претегао је електрицитет. Да видимо како ће проћи на економским?

Да говоримо о коштању електричне и гасне светлости у опште, не води никаквом циљу; ја ћу да наведем неколико конкретних случајева и то таких, у којима је већ било употребљено гасно осветљење, па је оно замењено електричним. Коштање једног и другог показаће нам економску превагу једног осветљења над другим.

Навалиће ћу вам најпре цитирати мања предузећа, јер ви знате, што се год нека ствар предузимље у већем размеру у индустрији, у толико се она боље рентира. Цитираћу вам на првом месту осветљење трговачке радње „Louvre-a“ у Паризу, која спада у исти мах и међу прве радње која је гас заменила електрицитетом.

Један француски лист „Bulletin de la Compagnie international des Telephons“ доноси овај рачун за прошлогодишње осветљење париског „Magazin de Louvre“-а.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

приповетка Жила Клартија

II

Бернар је становао у старој улици „Харфи“, у малој, мрачној и узаној мансарди петокатне зграде. Две столице, кревет на кајише, сто од белог дрвета, путнички сандук, одело обешено овде, онде по зиду, једно гипсано волтерово попрсје — то беше цео намештај. Светлост је долазила са прозора, који је гледао на кровни олук; а прозорска стакла држала су се још благодарећи јачини артије, која их је спајала.

Свакојаке исписане артије у највећем нереду прекривљаваху бернаров сто. Ту је он радио често очајно, грозничаво, остављајући на хартији хиљаду испрекиданих мисли; своја надања, изгубљене маште, боле и мржње своје.

Бернар не беше од оних, који заједно са сиромаштвом и опадањем показују свету у исто доба и доказ своје охолости и своје немоћи.

Може се рећи, да је то био пре један усамљеник, него изметник. Његови родитељи, више сиромашни по имућни, дадоше му средстава за добро образовање, које је он више сам својим трудом усавршио. У својој раној младости осећао је велику наклоност ка лепој књижевности.

У живот је ушао пун поуздања и надања а кад му умреше родитељи, остаде сам, без потпоре и без имања. Али шта се то њега тицало! Он се осећао снажан и борио одважно. Радио је без одмора; али при свем томе, остајаше непознат, данас као јуче, сутра као данас. Стрпљење је камен, који време полако глача и троши. Бернар чекаше увек. Његов свет и његова будућност остаде само мансарада, та тужна таваница, препуна славољубивих снова. Више пута је покушавао и нову каријеру. Једно време са највећим успехом учио је медецинске науке. Хтео је њима да се послужи, али је поново ударио челом о сиромаштво и о јад. Службе су биле попуњене, места заузета, и књижевник или лекар, Бернар не престајаше никако бити јадни Бернар! То трајаше десет година. Тешко искушење! Десет година напрезања и рада, који остаде само гињање, и ништа више. Човек, који ради у пољу, гледа небо, па се не жали што је усамљен. Али рудар, који журно буши камен и иде за жицом своје руде, зар се по некад не осећа малаксао, и зар му његов немио занат кад што не додија? Не мари што је живот драма, кад се само има доста гледалаца. На Бернара — није со осврtao нико.

Очајање га најзад обузе, и он се једнога дана осети сасма скрушен.

Узе своје списе, нагомила их на сто, и поново их прочита.

— Свршено је! рећи ће у себи Све је то лаж и обмана!...

Опет прочита своје рукописе. Наслонио чело на руке, по-

У тој трговини, вели, горе: 4 *Бержетова* регулатора за пламену електричну светлост, 133 *Јаблочковљевих* свећа, и 58 *Едисонових* сијалица. Јаблочковљеве свеће замењују 1249 пређашњих гасних пламенова или једна свећа долази у место 9·5 гасних пламенова (тачно 9·39), један Бержотов регулатор замењује 50 гасних пламенова а свака Едисонова сијалица долази у место једног гасног пламена. Свега је дакле било 1507 гасних пламенова, који су замењивани са 195 електричних лампа већих и мањих. Све те електричне лампе троше сад за један сат 8 кубних метара ваздуха док је пређе гасно осветљење трошило 5060 куб. метара. У току прошле године гореле су Јабланскољеве свеће свега 204.578·5 сати на што је утрошено 33.246 ком. свећа. Свака свећа кошта на сат 0·124 фр. покретна снага и послуга за сат кошта 0·124 фр. 10% годишње амортизације и интереса на уложени капитал износи на сат 0·145—0·393 франака.

Бержотови регулатори горели су 2452 сата и издатак на угљен за један сат износи 0·221 фр. За покретну снагу и послугу 0·620 фран., за амортизацију 1·001, свега 1·842 фр.

Едисонове лампе гореле су 26205 сати. Кад се узме да једна лампа траје 800 сати, онда цена за један сат износи 0·0094 фр., издржање и послуга 0·0248. амортизација 0·0101 — свега 0·0533 франака.

Пре него што је уведено електрично осветљење плаћало је друштво 0·3 фр. за кубни метар гаса који је са осталим трошковима и амортизацијом коштао 0·324 фр. Један гасни пламен коштао је на сат 0·07092 фр. Упоређен трошак за оба та осветљења овај је:

1. Једна Јакоблосковљева свећа (која замењује $9^1/_2$ гасних пламенова) кошта за сат 0·393 фр. а $9^1/_2$ њених пламенова 0·674 фран.

2. Једна Едисонова сијалица кошта 0·0533 фран. а један гасни пламен 0·0709 фран.

3. Један Вержотов регулатор (који замењује 50 гасних пламенова) кошта 1·842 фр. а 50 пламенова 3·5460 фр.

Те вам цифре саме показују, за колико је концентрисана, па дакле не растурена употреба електричне светлости јевтинија над гасом.

Да видимо како стоје цене кад се гас замени електрицитетом на улици? Навешћу вам коштање осветљења Лајпцишке улице у Берлину, која је пређе била осветљена гасом а сада електрицитетом.

Дужина Лајпцишке улице осветљена електричним диференцијалним Сименсовим лампама износила је 820 метара и осветљена је с 25 лампи. Улица је широка 22 м. а фењери су били далеко један од другог по 75 мет. и издигнути 5·5 м. високо. Поздамска пијаца, на крају Лајпцишке улице, осветљена је с 11 таквих лампа; свега је дакле употребљено 36 лампи.

Као мотор узете су Отове махине које се ложе светљећим гасом. Електрицитет за све те лампе давале су три динамо-машине које су биле на 250 метара далеко од најближе лампе.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

—

Дошао. Члан суда г. Светозар Карапешић вратио се с одсуства 1. ов. мес.

—

Опомена. Многи грађани нису још поднели пријавне листе, и ако је порески одбор издао потребне обзнане.

Кога постигну штетне последице, што се није на време одазвао, нека криви после само себе.

—

Коме да се обраћају. Поједини понуђачи материјала за грађење водовода, у незнању обраћају, се општинском суду за обавештења.

Дајемо на знање свакоме, кога се то може тицати, да упутства и потребна обавештења о грађењу водовода даје *управа водовода.* (Кућа *г-ђе Томанције*, крупска улица.)

—

Рок. Сутра истиче рок који је објављеном наредбом управе вароши, одређен да се надничари, праље и друга лица несталнога занимања, пријаве суду општинскоме и добију билет становања.

Има их који се наредби нису одазвали; а ако то још и сутра не учине, према њима ће се поступити, како је у наредби казано, као са лицима која немају занимања.

—

За господаре. Дознало се да има грађана који своју слушчад нису уписали, него их иначе држе противно правилима за млађе, и наредби управе вароши од 3. пр. мес. Бр. 14.474.

Наређено је да се предузме контрола, па ће се казни подврћи сви они који наредбу нису испунили.

—

Седница. Одбор општински прошле недеље није држао седницу, због комисија, које на својим задацима раде.

гнуо се, и тако, предан својим мислима, остао је дуго, дуго, и, ко зна, можда је и плакао. Ноћ је одавна наступила. Било је ладно.

— Ово ће ми ватру подгрејати, рече и од једном баци све своје артије у опаклију, и ватра их брзо прогута.

Бернар је био стоичке природе. Његова дуга борба да постигне животни циљ, јасно је то доказивала. Али кад пламен прогута артије, он ниже главу и отпоче горко да јеца. У исти чис, кад се његови неплодни рукописи претвараху у пепео, чинило му се, као да и у њему нешто изумире! То је била његова прошлост, што се изгуби у диму и пламену.

Од тога дана, Бернар постаде сасма други; његов се карактер преобрази, па и само лице доби нов израз.

До тада је подносио све без мржње. — Мржња је болест, јер је она бојазан. Некада одважни Бернар, није се ни чета бојао. Али кад на послетку виде, да се тако дуго и очајно бори безизлазно, пуче онај отровни плик, што га сваки човек носи у срцу, те изли своју отровну течност.

Бернар постаде суморан и напрасит, и слепо пође страшним и несрећним путем, који га је без сумње водио његовој пропасти.

Мржња ништи биће човечности,... Тако се и ова племенита душа предаде пороку, и сав пламен, који је буктао у души Бернаровој, окрену се против самог њега.

Од тада није имао друге мисли, осим једне која је узвишена, кад се добро појима, а фатална, кад се преокрене. Бернар је хтео успети. Начело успеха, ма по коју цену и ма каквим начином, постало је његовим начелом. Чекао је само на згодан час, па да се тим начелом послужити.

Покушати свима средствима, да се успе, па умрети ако се никако не буде могло, то постаде правац делању бернаровом.

Осећао је да је доста јак, да створи прилику, па да дође до богатства; осећао се доста моћан да се користи згодним часом свога живота, те да не мора вечито жалити. Чекао је.

Несретник! Мислио је да је сам, а није ни знао да крај себе има и једног савезника, страшног савезника, имао је — **случај.**

Случај му од једанпут баци пред ноге ужасну прилику и показујући му богатсво, које је лежало пред његовим ногама рече му:

— Ето ти! узми!

— Да се то подигне ваљало је само; погнути се до— злочина.

Бернар, који је до тада становао у незнам коме сокачићу темпловог кварта, баш се некако тада доселио у харфину улицу ону малену мансарду, о којој смо већ говорили. Јадник мислио је да плаћа стан и рану приходом од многобројних и тешких радова, које је предузео у последње време: научно пребирање и сређивање рукописа. И чим се настанио, отпочео је рад са вољом, која је личила на самртнички занос, само да заборави бедни положај свој, као што роб, који је за увек осуђен окреће до спокојства мирно точак свога јада и беде.

(наставиће се)

Сутра, у 5 часова по подне биће редовни састанак одбора општинског, са овим дневним редом:

1, лицитације,

2, Реферат о лицитацији водоводних цеви;

3, Решити да се распише стечај за грађење кланице и обора, и одредити кредит за награду пројектаната;

4, Да се одреди кредит за довршење сондирања обале савске, ради грађења кеја, и за награду детаљног пројекта, који буде по постојећим пројектима састављен за целу обалу, од савског моста до града;

5, Да се одреди плата управнику трошарине;

6, Молба дечијег забавишта за потребе школске;

7, Одредити кредит за допуну нивел. плана уколико је снглез. потребно снимити;

8, Читање правила о слободном клању;

9, Понуда о кући г. Лаховарија;

10, Акт пуковске командео накнади за храну обвезника I. позива народне војске;

11, Предлог о измени такса за забаве;

12, Услови за питомицу општинску г-ђицу Даринку Маленићеву;

13, Комисија за ред калдрмисања;

14, Молба удружења дунавског краја за помоћ ради осигурања обале од поплаве;

15, Реферат о „Зеленом Венцу“;

16, Уверења.

ГЛАСНИК
ОДЕЉАКА ОПШТИНСКОГА СУДА

(Нађено). 6. ов. м. код „сака чесме,“ нађене су једне половне чизме дечије и једне старе ципеле.

Сопственик нађених ствари јавиће се одељку варошко-дунавском.

Грађевинске лицитације.

У грађевинском одељењу суда општине вар. Београда, држаће се следеће усмене лицитације:

I

На дан 29. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне, за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој“ улици.

Кауција 12.000 динара.

II.

На дан 29. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне, за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васиној“ улици, од „Љубичине“ до „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12.000 динара.

III.

На дан 30. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој“ улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 30. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Кнез Михаилове“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део „Кнез Михаилове“ улице 9000, а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

Ближа условија, планови ситуаоциони и попречних профила, као и предрачуни, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 841. 10. Новембра 1890. г. у Београду.

Разне општинске лицитације.

14. Новембра

Земљиште које постоји између Дунава и старе Ботаничке баште, и новог пута а износи 96.000 квадратни метара.

17. Новембра

Право на продају леда са Дунава и Саве;

19. Новембра

Право на продају песка са Дунава за време од 1. Новембра 1890. до 31. Декембра 1891. године.

22. Новембра

Права на „Тамис“: туцање и продавање тучане кафе. — За време од дана одобрења лицитације до 31. Декембра 1891. год.

Из седнице Суда Општине вар. Београда 25 октобра 1890 год. СБр. 11.920.

СТЕЧАЈ*)

I

(за управника трошарине)

При општини београдској установиће се место управника трошарине и исто поверити лицу које је или већ било где управник трошарине или иначе служило у какој трошаринској дирекцији.

Ко је вољан ово место заузети, треба од 15. Новембра т. г. да се обрати документима, и да означи услове.

Од стране Суда општине вар. Београда 31. Октом. 1890. г. АВр. 2251.

II

(за једног лекара општинског)

При општини београдској упражњено је место једнога лекара. Годишња је плата 2000 динара. Рок пријаве до 15. Новембра.

Од Суда општине вар. Београда 85. окт. 1890. АБр. 2169.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 6. Новембра закључно пређло је ћреко ћијачких кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
	Брашна пшенич.	—·—	3.640	Сламе . . .	2·—
121	Брашна кукуруз.	11·—	24	Воска . . .	330
220.891	Пшенице . .	13·30	2109	Кајмака. . .	120
45.212	Кукуруза .	9·30		Коре брезове	—·—
32.335	Ражи . .	12 50	1106	Сира . . .	70·—
	Крупника .	—·—		Лоја топљена	100
15.288	Јечма нова .	11·—	3477	Коже сирове .	—·—
120 436	Овса . . .	12·20	238	Катрана	15·—
3 933	Јабука . .	20 —		Црева уређена	—·
3247	Пасуља .	26·50		Паприке алове	90·—
184 6	Кромпира нова	8·50	17140	Свиња дебелих	75·—
1 382	Крушака . .	21·—		Ораових труп.	—·—
5453	Црна лука .	5·—		Сува меса. .	·
335	Бела лука. .	50·	29650	Креча . . .	3.40
31292	Орања. . . .	28·—	20.000	Цемента . . .	—·—
284	Грожђа .	50·—		Купуса кисела	—·—
23112	Воћа разна	36 —		Камена проста	—·—
	Шљива сирових	15·—	155.006	Дрвен разне .	—
226.692	Шљива сувих	57·—	102 218	Вина црна .	30·—
24	Масти . . .	155		Ракије ком. меке	—·—
13,460	Сена . . .	4·20	4897	Ракије шљ. меке	44·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 49. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 18. Новембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

— О прилепљивању таксених марака на објаве —

Расписом господина министра финанције од 3. тек. мес, ПрБр. 11.704 објашњено је да се на сваку објаву за издавање под кирњу, било написану било штампану, мора од сад прилепити марка од 5 пара динарских.

То се овим, а према наредби Управе вароши, даје грађанству на знање

Од Суда општине вароши Београда — 15. новемра 1890. АБр. 2255.

ОБЈАВА

(ПОРЕСКОГ ОДБОРА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД)

Порески одбор позвао је својом објавом од 16. октомбра 1890 год. све грађане да поднесу пореске пријаве за 1891. годину, до 1. новембра тек. год. па ипак велики број грађана још се није томе одазвао.

За то одбор на основу члана 86. закона о непосредноме порезу понова позива грађане , да сваки, који до сада није своју пореску пријаву поднео, исту најдаље до 20. овог месеца поднесе.

Ко до тога дана не поднесе, на њему ће се применити чл. 86. став II. закона о непосредном порезу, па ће се и порез распоредита по нахођењу самога одбора, онде, где се не могне применити чл. 68. поменутог закона.

Из седнице пореског одбора за вар. Београд 12. Новембра 1890. год. број 7.

Председник
пореског одбора
М. М. Банковић

ВОЈНИ ПОЗИВ

(за обвезнике редовне војске)

Према налогу команданта VII пук. округа, потребно је да се сви ниже именовани обвезници редовне војске обрате одмах суду општинскоме ради извесних објашњења, и то од данас па за 10 дана најдаље. Ко се овоме позиву не буде одазвао. казниће се.

Позивају се из:

а.) Батаљонског штаба

Стојан О. Влатковић, кројач. Петар Дипић, кројач, Владимир К Грбић, слуга кафански, Ђорђе Растовић, калфа бакалски, Ђорђе Илијћ калфа, Светозар Радовановић, Петар Сотировић кафеџија, Мијаило Јовановић, Јовица Николић, Стеван Петровић, Илија Јевремовић, Милош Петровић, Стеван С. Димић зидар, Иван Грбић, Милош Танасијевић.

I. Чета.

Илија Ж Ђурић бив. практ., Јован Дрекалић калфа бакалски, Лазар Матејић дуванџиски калфа, Јован Видојевић молер Светозар Миловановић, Љубомир Ристић тесач, Сава Бошковић надничар, Живота Вељковић, Васлије Поповић, Антоније Лукавчевић молер, Коста Глигоријевић млекаџија, Светозар Чолић Светислав Давидовић столар, Франц Ивановић бравар, Добросав Николић практикант, Пера Антић практикант, Сретен Томић келнер, Коста Милошевић, Матија Савић-Пауновић надничар, Танасије Миловановић бравар, Никола Симић, Коста Таназовић молер, Јован Стојановић калфа абациски, Драгољуб Костић дуванџија, Зарија Томић надничар, Мирко Ковачевић бакалин, Димитрије Богдановић молер, Јован Ђорђевић бозаџија, Јанко Угринић надничар, Васа Чакић покућар, Тихомиљ Николић, Љубомир Петровић пом. ликерџиски, Мијаило Ц. Симић служитељ Мијаило Лазић.

II. Чета.

Никола Миловановић калфа бакалски, Јаниџије Стојковић Љубомир Бојичић обућар, Лука Јовановић надничар, Петар Нешковић, Младен Гајић келнер, Наум Трајковић келнер, Виса Сакошанин келнер, Мијаило Д. Ђорђевић бравар, Обрен Дучић келнер, Борисав Гавриловић ткач, Глиша Ђукић практикант, Антоније Тасић келнер, Светозар П. Савић писар, Јован Наумовић напничар, Радован Лупуровић надничар, Милош Вучковић момак столарски, Стеван Трпковић столар, Драгомир Ботурић обућар, Миллован Миловановић, Јаниџије Јанковић, Јеврем Миленковић столарски калфа, Тодор Станковић бравар, Апостол Илијћ млекаџија, Љубомир Малетић калфа обућарски, Мијаило Младеновић кројачки калфа, Милош Богићевић лебарски калфа, Јоца Цинцаревић кочијаш. Ристо Трпковић млекаџија, Коста Нешић пом. трговач., Јеврем Ђорђевић бравар, Петар Ивановић кафеџија, Мијаило Лазаревић, Јован Павловић бравар, Душан Живковић калфа столарски, Ђока Милановић кројач, Драгутин Таушановић бравар. Сима Вучковић бравар, Милован Ђорђевић, Светислав Станковић бравар, Божидар Максимовић.

III. Чета.

Благоје М. Николић медецинар, Никола Ђорђевић бакалин Јован Михајловић писар. Стеван Белчевић, Димитрије Михаиловић келнер, Богољуб Аћимовић практикант, Михаило Милошевић слуга, Димитрије Савић слуга, Фердинанд Ковач молер, Петар Бресијанац кројач, Стеван Недељковић пекар, Лука Јованови ћ калфа столарски, Тоша Д. Фрић бравар, Владимир Илић бравар, Милутин Миловановић бив. чиновник, Светозар Узуновић обућарски момак, Павле Стојановић фурунџија, Велимир Ђорђевић

Петар Ивановић кафеција, Љубомир Кузмановић столар. калфа, Тоша К. Јанковић практикант, Наумче Благојевић лебар, Христифор Поповић келнер, Стеван Милорадовић дрванција, Јован Ђорђевић, Благоје Поповић трговац, Алекса Селаковић калфа дуванциски, Кузман Марковић надничар, Јован Ж. Ђурић бив. баидне, Мијајло Поповић лебар, Димитрије Симић надничар, Бранислав Милинковић, Душан Николић обућар, Димитрије Живановић, Милан Павић слуга механциски, Никола Шпилер, Миладин Даничић келнер, Димитрије Вељковић калфа браварски, Тома Николић, Ђорђе Николић надничар, Никола Ђ. Јовановић келнер, Димитрије Живковић дуван. калфа, Радисав Новаковић келнер Никола Јовановић покућар, Радисав Петровић.

IV. Чета.

Никола Катић сапунциски калфа, Пстар Ивановић бравар, Ђорђе Илић момак, Васа Стојковић млекација, Сима Гвозденовић келнер, Ђорђе Цветковић келнер, Милан Кузмановић кројачки калфа, Крста Филиповић келнер, Ђорђе Николић медецинар, Димитрије Пешић момак, Радивоје Петровић калфа обућарски, Јован Петровић шлосер, Алекса Јовановић надничар, Милан Арнутовић надничар, Душан Трнковић раденик, Драгољуб Савић надничар, Богдан Јовановић слуга, Дамњан Стефановић бакалин, Ђорђе Вуковић у Русији типограф, Владимир Хибловић тишлерски калфа, Никола Савић обућарски калфа, Ђорђе Николић обућарски калфа, Добривоје Николић калфа бравар., Јован Ђорђевић механциски слуга, Живко Ванковић, Светозар Ј. Марковић кафеција, Адам Тасић обућар, Тимотије Радивојевић келнер, Љубомир Милетић обућар. калф., Милош Трњић трговац, Сима Јовановић столар. калфа, Светозар Илић калфа обућарски, Дмитрије Ђорђевић млекација, Јевта Г. Митровић кафеција, Живан Младеновић кочијаш, Стеван Крстић слуга, Драгољуб Ђорђевић дијурниста, Милован Пацић трговац, Илија Јаковљевић столар. Сима Недељковић практикант, Стеван Каначки трговац, Васа Стојановић млекац., Алекса Стојколе калфа, Коста Бајић кравар. слуга, Марко Даничић бакал. калфа; Живко Живановић шпекулант, Младен Јовановић калфа обућарски, Коста Димитријевић дуванција, Трајко С. Младеновић кројачки калфа, Димитрије Митровић, Мијајло Атанацковић, Јосиф Данић, Андреја Ђ. Данић Јован Степановић, Владимир Марковић, Арсуман Петровић, Живан Петровић, Милош Павловић, Франц Игњатовић, Ђорђе Јовановић, Коста Ненадовић, Драгутин Протић, Миливоје Миленковић. Реза Ковзан, Милош Тодоровић.

Допунска чета

Андреја Ђорђевић практикант, Антоније Ристић слуга, Ђорђе Димитријевић слуга, Лизар Стефановић послужитељ, Никола Алексић трг.. Владимир Вељковић, Сима Секулић, Светислав Симић трговац, Спира Симић келнер, Коста Глигоријевић млекац. Марко Јакшић практикант, Михајло Вуковић кројач, Светозар Чолић. Иван Стошић, Павле Јовановић столар, Јаков Гојковић слуга, Лазар Савић бакалин, Павле Бошковић слуга, Матија Николић келнер. Никола Николић надничар, Павле Миленковић слуга, Живко К. Цинцаревић калфа бакалски, Јованча Милојковић кафеција, Трифун Аћимовић келнер, Јован Бихар ликерц. момак, Симеун Лазаревић бакал. калфа. Илија Станковић, Бошко Петровић практикант, Лазар Павловић. Никола Марковић, Димитрије Спасић, Анђелко Милошевић, Димитрије Стануловић, Никола Андрејевић, Мијаило Н. Петровић бравар. калфа, Радоми Цветковић бакалин, Ђорђе Мирковић.

ПРАВИЛА

ЗА СЛОБОДНО КЛАЊЕ СТОКЕ И ПРОДАЈУ МЕСА

У ВАРОШИ БЕОГРАДУ

И БЕОГРАДСКОМ АТАРУ

ПРВИ ДЕО

Чл. 1.

Општина вароши Београда, на основу уредбе од 8. Априла 1859 год ВН. 997 (збор. I стр. 219), решења од 22. Фебруара 1869. год. (Зб. XXII стр. 14) Закона од 6 априла 1890 о наплаћивању такее за клање свиња и клање стоке по салашима, и члана 37. закона о општинама, прописује ова правила за клање стоке и продају меса.

Чл. II.

Сваки месар, механција, кафеција, гостионичар, ашчија, печењар и у опште сваки грађанин, који коље стоку, ради препродаје меса, било сировог или прерађеног, у шункама, кобасицама, сувом месу, или зготовљеном у јелу и т. д. плаћаће општини на име аренде ове таксе:

а) за једнога вола, бивола или биволицу	27	дин.
б) за једну краву	18	„
в) за теле, јуница, јуницу до 80 кила од к.	0·20*)	„
г) за једног, овна, јарца, овцу или козу	2·00	„
д) за једно јагње, од кад почиње до великог петка	1·50	„
а од великог петка док траје . .	1·00	„
ђ) за једно прасе од 1 кг.	1·00	„
а од 10 до 20 клг.	2·00	„
од 20 кгр. на више од киле по . .	0·10	„
з) за једног јелена, кошуту, срну, срндаћа и дивље свиње, које се по дућанима — деликатесама — продаје од к. по	0·50	„

Теоци се мере са кожом а без главе.

Чл. III.

Приватна лица могу клати без таксе код своје куће, а за своју потребу само свиње, јунад, телад и ситну стоку, као: овце, овнове, јагњад, прасад. За клање јунади и телади морају се пријавити општинском суду и добити дозволу.

Кафеције, које кољу ситну стоку ради своје потребе, не плаћају ову таксу, јер се сматрају као приватна лица.

*) **Примедба.** Ове таксе под а), б) и в) привремене су докле се не реши хоће ли се заводити наплаћивање таксе по тежини (мерењем), или и у будуће од грла.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

приповетка Жила Клартија

(Наставак — 3)

Излазио је само онда, кад је требало да се прихвати, а одлазио би у чаџаве механе, где су се рапили радници.

Тада се више није сматрао несрећним, пошто је био занесен у раду, који га је трошно. Извесна занимања имају исто својство, као и опијум, те чине да човек умно скамењава; за то и Бернар није више мислио нити живео.

Срећни Бернар! Да се разбуди из тог јаког сна, требало је какав звук, какво „ништа“. . . . — Шта, једно ништа! Та за изгнаника само стих из песмице његова завичаја, на ето му целе домовине! Један крајичак плавога неба кроз тешке решетке, за сужњега је слобода.

Оно што је Бернар чуо једнога вечера, то беше више него домовина, више него слобода то беше живот.

Бернар чу како звечи злато о злато, и скочи. Копрена, која му од неколико дана покриваше вид и спречаваше га да види свој јад, подера се, и Бернар уочи страшну истину. Једним једним погледом убухвати он све своје ништавне снове богатства и славе, и као опијен спусти се на постељу.

То беше први пут, кад је чуо мамни звук злата. После тога слушао га је сваке ноћи, али му се чињаше да је то само уображење. Та у јадним мансардама не станују злаковци. Па ипак он се није варао. То беше злато, што га неко пребраја с оне стране танког зида.

Па ко је становао ту? Какав окорели матори ципција, плашљив и гадан, који је очекивао ноћ, да на светлости своје димљиве светиљке посматра своје благо. Бернар погађаше. Он је живео од тога дана у непрекидној грозници. Отуђи се од рада, разум му се замути, Предан некаквом чудноватом узбуђењу, Бернар је осећао како га обузимају многе чудне мисли.

Сваке ноћи звук би почео скоро истога часа, а свршавао би се тек идућег дана, у зору.

Бернар није спавао; он је прислушкивао.

Слушајући тај металични дражећи звук, осећао је како му непојмљиво дрктавица пролази кроз тело.

И онда узбуђен и разјарен корачаше по соби.

Песнице му се грчише.

Изговарао је мноштво испрекиданих речи без икакве везе, проклињући и грдећи

Звук се настављао полагано, редовно и методично. Без сумње, златници се слажу на избројене гомиле.

— Матора луда! говораше Бернар.

Бацао би се на постељу без свлачења. Али увек исто звецкање. Запушаваше уши само да не чује. Али, брзо би опет

Сем таксе у новцу на име аренде, клачи рогата стоке даваће општини, у корист општинске касе, сав цубок.

За цубок се сматрају ови делови:

Код говеди: црна и бела цигерица, ноге, слезина, глава без мозга и чиста језика;

Код оваца и коза: глава, цигерица и ноге;

Код јагањаца и јарића до Петрова дана нема цубока, а одатле до краја године сматраће се за цубок глава и цигерица.

Чл. V.

Ниједан клач не може заклати ни један комад ни од које врсте стоке, док у општинском суду, код општинског контролора, не извади упутницу и исплати прописну таксу. Упутница ће вредити само за онај дан, за који гласи,аа ако тога дана не закоље, пропада му плаћена аренда.

Чл. VI.

Општински чиновник (званичник) за наплаћивање аренде, и за давање упутница за клање стоке, радиће у својој канцеларији од 1. Маја до 1. Септембра од 5 до 7 и од 10 до 12 сах. пре подне, а после подне од 3 до 6; а од 1. Септембра до 1. Маја од 6 до 12 пре подне; а после подне од 2 до 5 сахати.

Чл. VII.

Пошто клач извади упутницу и плати прописну таксу, отићиће заједно са стоком на коју упутница гласи, на општинску кланицу, позвати општинског контролора, који врши дужност на кланици предати му упутницу и показати му стоку, коју хоће да коље, ово за то да би се контролор уверио, да ли је то стока заиста она, на коју гласи упутница, или није. Ако нађе да јесте, одобриће клање, по прегледу лекаревом, ако пак нађе да није неће одобрити. Овај контролор мериће и месо од оне стоке на коју је упутница издата по тежини, као што су: телад, прасад назимад и тако даље.

Чл. VIII.

Краве стеоне и телад млађа од месец дана не смеју се клати.

Чл. IX.

Пошто одређени лекар огласи да је месо здраво, и пошто стави свој жиг, општински контролор на кланици маркираће месо.

Месо од ситне стоке и говеђе у парчадима маркираће се општинским штемпилом и оловом пломбирати тако, да дође на сваки черек по два и више а на груди једно олово.

Чл. X.

Облик штемпила и знаке на олову прописаће председник општине, и наређиваће њихову промену кад устреба.

ДРУГИ ДЕО

Мере за клање дебеле и здраве стоке. Време кад ће се клати и како ће се поступати са стоком.

Чл. XI.

Да би се клала добра стока и месо било дебело и здраво, општина има сталнога марвеног лекара на својој кланици.

Његове су дужности:

1. Да прегледа стоку, која се доводи за клање;

2. Да одобрава да се коље само здрава и дебела стока;

3. Да мршаву стоку као нездраву, и у опште сву нездраву стоку одбива и не дозвољава да се коље.

4. Да се налази на кланици за све време, када се стока дотерује на кланицу и кад се коље.

5. Да прегледа поново заклану стоку и да уништава поједине делове који су нездрави и који се несмеју употребити за храну. Лекар има право и дужност да уништи и читаво марвинче, у оном случају, кад се болест марвинчета могла видети тек после клања. Ако се на потпуну клачеву штету уништава читаво марвинче, вратиће се клачу положена такса за клање.

6. Лекар је дужан имати жиг, који ће ударити на стоку одобрену за клање, и други жиг за здраво месо.

7. Контролише начињена кола за пренос меса. На колима се несме преносити ништа друго сем меса. Док се кола не прегледају, не сме се месо утоваривати.

Чл. XII.

Ситна стока клаће се одмах, чим је лекар или комисија огласи за добру и здраву; а крупна: волови, краве, биволи, биволице и т. д., кад се прегледа, не сме се пуштати у варош, но ће остати под надзором општинским у одређеним шупама, и клаће се после 24 часа, од кад је комисија или лекар прегледа и огласи за добру и здраву.

Ова стока, за тих 24 часа не сме добити ни хране ни воде.

Чл. XIII.

На случај, да клач посумња у савесност и рад лекара, суд ће на његову молбу одмах одредити комисију од једног судије општинског суда, једног општинског лекара, доктора медецине и другог, марвеног лекара. Комисија решава спор коначно.

Чл. XIV.

Крупна стока клаће се од 1. Маја до 1. Септембра од 4—8 часова по подне, а од 1. Септембра до 1. Маја од 10 пре до 5 часова по подне.

Ситна стока, као и свиње, клаће се на општинским кланицама од 2 до 6 часова изјутра и то од 1. Априла до 1. Септембра а од 1. Септембра до 1. Априла од 10 пре подне до 5 часова по подне.

Чл. XV.

На сваком стражњем делу од ситне стоке клачи ће оставити парче с вуном те да се види, да ли је месо јагњеће или јареће, овчије или козије.

ТРЕЋИ ДЕО

Каштиге за преступнике ових правила

Чл. XVI.

Да се казни први пут четворогубом таксом, други пут десетогубом таксом, и трећи пут да се забрани радња за годину дана и да пропадне кауција по члану XVIII, ових правила дата, — сваки клач, који закоље ма коју врсту стоке без благовремене пријаве и без надлежне добивене упутнице

Исто тако да се казни и онај клач, који закоље какво бравче ван општинске кланице ма и ако би имао упутницу.

Најпосле да се казни исто тако и онај клач, код кога се нађе месо без прописаног жига и штемпла, или код кога се нађе цубок.

Чл. XVII.

Да се казне први пут четворогубом таксом а за сваки поновљени случај десетогубом таксом — механџије, кафеџије, гостионичари, ашчије печењари и сви они грађани, који кољу стоку ради спекулације.

Исто тако да се казни и сваки приватни, ако се докаже, да купљену стоку није употребио за своју потребу но је с њом спекулисао ма у ком облику, па макар и делио.

ЧЕТВРТИ ДЕО

О дужностима месара и продаваца

Чл. XVIII.

Сви месари и продавци имају ове дужности.

а) Преотварања радње дужни су поднети општинском суду уверење, да су способни упражњавати радњу месарску. Пре отварања радње за сваку продавници или дућан, дужни су положити суду кауцију у новцу или у српским вредећим папирима или у сигурном јемству за годину дана и то

устао испруженим вратом као да хоће да дочепа у лету звука — дукате, које бројаше грамзива рука ципијева.

Чињаше му се као да гледа седог, сувоњавог, мршавог старца са глатким, ћелавим теменом, светлим очима, погнутог над благом, као зверка дивља кад се устремљује над својим пленом. Мршави прсти тога човека дрктаху при додиру са златом. Његов поглед звераше десно и лево, ноздрве му се шириле од радости, а сува би му језик лизао лагано танке и бледе усне.

— Луда, трострука луда! понављао је Бернар.

И онда би се опет срушио на своју постељу, као оно заљубљени у заносу, и са обе руке стискиваше главу да не ода крик очајне жудње своје.

Већ је хтео да нагло устане и да викне ципији: „Ја сам ту! . . Ја те слушам! . . Чувај се мене! . . .

Али, за њега беше велико уживање слушати оно лепо звецкање, умом гледати ону златну гомилицу, и, бар у мислима, загњурити у њу своје грозничаве руке.

Ћутао је, срце му лупаше, крв му појури у лице. Ужасне мисли обузеше му дух, а он их је непрестано одбијао. Али звук злата непрестајаше, као одјек пакленог звона а рој кобних умишљаја непрестано је, све више и више, обузимао његов разум.

И тада би Бернар у себи говорио:

— Па је ли то право? Он је без сумње стар и умреће. Ципијашлук, старост и смрт, те две речи нераздвојне су. А ја? Ја ћу да живим; ја, који сам сирома; ја, чија је будућност од сада очајна. Са златом, које он има, ја бих био слободан, богат и срећан! Ох, лепи и угодни живот! Било би ми лако де постанем пун доброте и врлина. А он? Шта ће да ради са својим благом? Луда! Он, чији су дани избројани, он броји своје новце, као да ће му његово благо помоћи, да купи час живота више! Ах! Оставити богаство после себе, ркати на читавој гомили злата, док други пузе углибљени у сиромаштво; док се ја мучим, трпим и живим у спротињи! — То богаство он је украо, он га има од оних који имају право да захтевају своје парче леба и своју пару! С каквим га правом он присваја себи? Ко му га је дао? Како га је зарадио? Та стотина породица била би срећна с тим златом, које је он можда просто украо! . .

Несрећника је безумље обузело. Болови његови били си толики' да је већ учестано викао од муке. Па би као бесомучан остављао своју мансарду, јурнуо низ степенице, бегао на улицу и дуго тумарао бесвесно. Свежи ваздух стишавао је његову грозничавост.

Понекад је у тим ноћним походима наилазио у опустеле кејове, те само његови кораци одјекиваху на каменим тротоарима. Сена је отицала мирно и нечујно и у даљини одбијаше светлост многобројних светиљника уличних.

(наставиће се)

за продају говеђег меса . . .	300	дин.
» » телећег » . . .	100	»
» » овчијег и јагњећег меса	100	»
» » свињског меса . . .	100	»

Ова кауција служиће општини као обавеза ради испуњења ових правила и наплате казне.

а) На случај каштиге, дужан је сваки клач одмах допунити кауцију у колико је суд изузео за наплату.

б) Сваки клач мора на својој продавници ставити фирму „месарница", са именом и презименом чија је радња.

в) Сваки клач мора имати стално место, дућан у коме продаје месо; а о промени дућана мора известити суд. По улицама не сме продавати било сирово, суво или прерађено месо. Тако исто забрањено је пред продавницама месо сећи, мерити и продавати.

Викање и лармање строго је забрањено. Месо се с поља дућана не сме вешати.

г), Сваки клач мора ова правила наштампана метнути у рам под стакло и изложити их на угледно место, тако да их може сваки читати.

д), У продавницама мора бити највећа чистоћа. Како таван, дуварови тезге, пањеви, патос тако и сва мерила и алати те радње морају бити потпуно чисти. Нарочито момци и она лица, која се ту послом баве, морају бити обучени у чисто одело и имати припасане беле кецеље.

е), За доношење меса са кланице у продавницу сваки клач мора имати нарочито за то начињена кола, на којима ће бити израђен сандук од растовог дрвета у најмањој дужини од 2 метра, рендисан и гладак. На сандуку уделен канак да буде обложен са мушемом, тако, да се месо не може видети ни најмање. С поља мора бити црвеном бојом обојадисан. Сандук се мора одржавати у највећој чистоћи.

При утоваривању меса, сандук мора бити чист и у њему прострта асура или чаршав. На сандуку морају бити и с једне и с друге стране написана почетна слова имена и презимена фирме Донешено месо у дућан мора се одмах очистити, од прљавштине ако их буде било.

ж„ Сваки је месар дужан да напише цену меса на једној таблици и обеси на видно место пред дућан, како може видети свако цену, а тако исто кад се цена мења, износиће се увек на углед.

з), Месо мора бити добро, свеже и дебело, а тако исто мера мора бити тачна.

и), Сваки месар мора имати у својој продавници контролне мере са потребним теговима. Оне морају бити тако намештене, да су свакоме приступне, да купљено месо премери и о тачној се мери увери.

ј), Сваки је месар дужан дати меса купцу онолико, колико овај затражи да купи и парче, које заиште.

к), Сваки клач мора на кланици месо у свему чисто израдити, оцедити га и убрисати од крви, очистити га од пљотина. На месу не сме остати никакав остатак од делова, који су за људску храну неупотребљиви, као: остаци од увета, гркљана, једњака, главне крне жиле, унутрашњих грудних кожица, момица, тајних органа и т. д.

љ), Сопственик радње дужан је биволско, козије или јареће месо одвојено метнути за продавање и на исто прилепити артију и на њој написати, да је биволско, козје или јареће месо, како би се разликовало од говеђег, овчијег и јагњећег.

Суд општински прописаће доцније као допуну ових дужности месара — продаваца, услове за рад у опште о одржању чистоте како у продавницама тако исто и за сва она места, где се стока коље и месо прерађује.

ПЕТИ ДЕО
општински надзорници (контролори). Мере противу кријумчара

Чл. XIX.

Да би се тачно вршила ова правила, општина има своје надзорике, који воде непосредан надзор над кланицом, над клањем стоке свих врста и поретком у овом погледу у целој вароши. Највиша је надзорна (контролна) власт општински суд, који одговара за свако небрижљиво надзиравање и за сваку штету, коју би општинска каса претрпела због неправилног надзора.

Право надзора имају и поједини грађани. Они могу — ако хоће — доставити суду неправилности, како код клача тако и код надзорника (контролора) општинских, ма било у којем погледу. Доставу ће суд одмах извидети и решити.

Чл. XX.

Свака повреда месарских или продавачких дужности сматраће се као дело засебно и тако, колико је дужности повређено, толико је дела извршено и за свако дело општински суд осудиће сопственика радње, но 20 динара у корист општинске касе, на макар та дела и не извршио сам лично сопственик радње већ његови млађи или ма ко други у његовој радњи.

Решење, којим осуђује општински суд сопственика радње на накнаду, одмах је извршно према самом закону.

Питање о овој накнади суд ће свагда решавати за свако дело посебице.

Овај се члан не односи на кријумчаре, него за то постоји особно наређење.

Чл. XXI.

Кад грађанин или надзорник (контролор) достави кријумчарлук и кријумчар се осуди на накнаду, половина те осуђене накнаде припашће томе грађанину или контролору. То ће се исплаћивати одмах, чим је суд од кријумчара наплати. Од месара наплаћиваће се из кауције.

ШЕСТИ ДЕО
дужности надзорника (контролора) општинских јесу:

Чл. XXII.

а) Да контролишу месаре, кафеције, механције, гостионичаре, пашчије, печењаре и сва она лица која се клањем стоке, продавањем и прерађивањем меса занимају — да ли се тачно придржавају прописа ових правила и да у опште воде строг надзор над свима, те да не би ко од горе наведених недозвољеним начином општинске приходе штетио.

б) Свака достава њихова мора бити истинита, непристрасна и поткрепљена по могућству доказима.

в) Да би се контролори могли уверити да ли се сваки тачно прописа ових правила придржава, сви у опште продавци меса, било сировог, прерађеног или у јелу зготовљеног, дужни су да општинског контролора пристојно примају и дозволити му да прегледа како продавницу, радионицу, тако и кујну, те да се о неправилности увери.

Ако би се ко показао упоран или би спречио преглед том општинском контролору, исти ће се онда казнити по одредбама крив. закона.

г) Контролор може, кад посумња у исправност да није где што при кривено, прегледати поред продавнице, радионице или кујне и сва побочна одељења која припадају истима, као собу, подрум, шталу шуну и т. д. но такав општи преглед не могу вршити без присуства два одборника или два грађанина.

д) Исто тако и општински контролори, дужни су према свима понашати се учтиво и вршити своју службу без икакве вике и ларме.

СЕДМИ ДЕО
О клачима за војску, официре и (друге) остале државне заводе

Чл. XXIII.

И клачи за војску и остале државне заводе, дужни су клати стоку на општинској кланици.

Да би се знало колико и какве је стоке заклано за државне заводе, дужан је општински контролор над кланицом завести у нарочиту књигу, коју ће сваког дана потписати и он и клач, и о томе сваког дана суду извештај подносити.

Чл. XXIV.

Клачи за државне заводе подлеже још и овим дужностима:

а) Дужни су да покољу стоку и однесу месо пре него што се почне клати стока за варош.

б) Месо за официрске месарнице по требовању измериће се и наплатити од ливеранта по 10 пара динарских на сваку килу; то ће се месо маркирати особеним знацима и фарбом, за разлику од меса које се за варош грађанима продаје.

в) Ако би остало меса преко требовања и то само мање од 1 вола а одговара каквоћи прописаној овим правилима, то ће се премерити и наплатити по 20 пр. дин. од килогр., и исто маркирати као и остало месо за варош. Овај ће приход од вишка општински контролор завести у ону књигу у коју је завео стоку заклану за државне заводе.

г) Ако би се код ових државних ливераната нашло у дућану немаркирана меса, или цубока, од стоке клане за војску и остале државне заводе, то ће се сматрати као кријумчарско и казнити по чл. XVI ових правила.

д) И ови државни клачи дужни су да плате општини за осветљење и чишћење кланице ову таксу ка и остали клачи.

Чл. XXV.

Добављање меса сировог, сувог и прерађеног и масти са стране, и продавање у вароши, забрањено је, док се не поступи по чл. XXX. и не плати предходно прописна такса.

Чл. XXVI.

Заклата живина, одрта дивљач може се продавати само на пијацама и у продавницама и то пошто лекар најпре изврши преглед и прописана се такса плати општини.

Чл, XXVII

Кад се год нађе у продавницама месо, било сирово или прерађено или зготовљено у једу, које не би одговарало оној каквоћи која је нужна за здравље т. ј. ако не бу било свеже, добро и дебело, одмах ће се одузети од продаваца и поништити а продавац осудити на казну.

ОСМИ ДЕО
Општа наређења

Чл. XXVIII

Сва жива стока која се дотерује у Београд ради продаје, продаваће ес само на оном месту, где буде одредно општински суд. По улицама забрањено је стоку продавати. Ово је нужно за то, да би општински марвени лекар могао прегледати стоку и жигосати ако је здрава.

За лекарски преглед плаћа се следећа такса:

За једног вола или краву, бивола или биволицу 40 пр. дин. За једно теле или свињу 10 пр. дин. За једну овцу козу, јагње или јаре 0·5 п. дин.

Ову таксу платиће како они који кољу стоку на кланици, било за продају или приватну потребу, тако и они који кољу за војску и остале државне заводе.

Ову таксу продавци који кољу на кланици плаћаће уз улазницу а ливерати на кланици.

У цељи контролисања овог посла штампаће се књига која ће се дати лекару и он ће у исту заводити број и каквоћу прегледане стоке и примљену таксу и у исту књигу записаће своје име и презиме онај, чија је стока прегледана и такса наплаћена ако зна писати а ако не зна потписаће га други, али овај онда ставља да га је он потписао и на то се потпише.

Форму ове књиге прописаће општински суд.

Чл. XXIX

У атару општине вароши Београда, козаре — салане не могу постојати.

Чл. XXX

Месо сирово, суво, прерађено, сланина и маст унесена са стране мора имати лекарско уверење да је од здраве стоке. Унесено месо сирово, суво и прерађено, као и маст и сланина, у атар општине вароши Београда,

мора се пријавити општинском суду, где ће се поново подврћи санитетском прегледу од општинског лекара и кад буде оглашено за људску храну као добро и здраво, моћи ће се продавати само у дућанима и такса наплаћивати и то: за сирово месо од киле 0,20 п. дин, а за суво, прерађено, маст, сланину од киле 0,30 динар.

Чл. XXXI

Ова су правила обавезна за сваког оног, који коље стоку у атару београкске општине, а у цељи препродаје меса, било као сирово, суво, прерађено или зготовљено у јелу итд.

О овоме извешће се грађанство наредбом, а сваки који коље ради препродаје мора се на ова правила потписати, да су му саопштена. Сваки мора имати уверење од општинског суда да је радњу пријавио и за исту дозволу добио. Уверење и ова правила мора изложити у својој радњи на угледном месту.

Члан XXXII

Право надзора да се ова правила тачно врше има општинска власт. Преступнике правила у кругу своје власти узимаће на одговор и казнити општинска власт.

Рад општинског одбора.

LVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

12. Новембра 1890.

Председавао члан суда г. Св. Карапешић, чланови одбора: г. г. М. М. Терзибашић, М. Р. Маринковић, К. П. Михаиловић, Ј. Ж. Ђурић, Др. М. Т. Лека, М. Капетановић, Р. Драговић, А. Ј. Одавић, Ф. Васиљевић, Ђ. Димитријевић, С. Азријел, М. Велизарић, Ј. Стинковић, Р. Пуљевић, К. Б. Михајловић, Р. Петровић, Р. Р. Ћирковић, В. Виторовић, Д. Најдановић, М. Ј. Марковић, А Шток, Ђ. С. Новаковић, М. Јовановић, Љ. Јовановић, Н. Р. Поповић, С. Д. Милићевић и Г. Бркић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, прочитан је записник одлука из седнице од 29. пр. мес. и усвојен са овим изменама:

а) **код одлуке кн. Бр. 468.**

да се ради пробе има саградити калдрма само од оне количине коцака, која је већ превежена и примљена на обади савској а за предају осталих 1000 кубних метара да се допусти рок до пролећа; и

б.) **код одлуке кн. Бр. 466.**

да се изоставе речи „све“ и „редовно“ почем није реферисано да су у књигу оправака прошле године завођене тачно оправке према одлуци која је о томе постојала.

II.

Поводом примедбе одборника г. Косте Б. Михаиловића, председништво је изјавило да ће грађевинско одељење предузети најстрожије мере да лиферант камена за тротоаре крагујевачке улице што већма ускори предају камена.

III.

Рачуноводство реферише (СБр. 19240) да је за 31. пр. м. била расписана и V лицитација о закупу права на наплаћивање акциса механског, али на лицитацију није дошао нико.

После лицитације добивена је понуда (СБр. 16.677) од Антонија Павловића, којом даје 30041·67 дин. аренде годишње а пристаје да право прими за 14 мес. — до 31. дек. 1890.

Налазећи да је и понуда неповољна, почем би општина имала до 5000 дин мање прихода од прошле године: и сходно одлуци из последње седнице, одбор — одлучује: да општина узме наплаћивање акциса у своје руке, а на какав начин да се врши прибирање тога прихода, то да прошише комисија, коју да састави општински суд с тим, да од стране одбора уђу г.г. Коста Б. Михаиловић, Рад. Драговић и Мијаило Јанковић.

IV.

По саслушању реферата да је на другој лицитацији за набавку и оправку фењера (СБр. 19349), држаној 7. ов. мес. било два лицитанта свега, и од њих дао цену 2380 дин. Симон Ландау, после које није хтео други ни да лицитира — решено: да се уступи Симону Ландау, према условима лицитације, набавка нових и оправка данашњих светилника уличних, од 1. нов. ове до 31. дек. од год. за 2380 дин. годишње рачунећи.

V

По саслушању понуде (СБр. 18975) повлашћеника за изражњавање сенкруба и помијара, решено: да се понуда усвоји и продужи рок уговора и закупа до краја ове године; а рачуноводство да распише лицитацију да се право изда поново под закуп од 1. Јануара 1891.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890. године у дворани општинској на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

(по стенографским белешкама)

(наставак)

Један пар угљенова у свакој лампи трајао је од прилике 9 сати а више није ни требало. Кад светлост сваке лампе прође кроз куглу којом је пламен поклопљен онда има јачину од 880 свећа (којих иде 4 у фунту). За ложење сваке гасне махине троши се на сат 11·5 куб. метара светлећег гаса, дакле за све три 34·5 куб. мет. *Израчунато је, да кад би се тај гас одма запалио, не претварајући га у електричност, онда би се добила светлост која би била слабија од оне електричне светлости, коју добијамо кад тај гас претворимо у електрицитет.*

Јер, господо, нађено је рачуном, да код лампа сијалица прелази 5% а рад пламених лампа 10% електричне енергије у светлост а сви остали 95% односно 90% утроши се на споредне радње. Кад се још помисли да од енергије која се налази у угљену, којим се прави пара за окретање електричних машина прелази у најбољем случају сама 10% у електрицитет, онда излази да од енергије које има у угљену прелази у електричну светлост код лампа сијалица само $1\frac{1}{2}$% а код пламених електричних лампа само 1%. Тај је проценат код лоја, зејтина и светлећег гаса још мањи и за то је увек најкорисније за светлост кад се енергија из угљена најпре претвори у електрицитет па тек онда у светлост.

Још се зна да је добијање електрицитета помоћу парних махина јевтиније но помоћу гасних; у примеру који овде цитирамо употребљени су гасни мотори ма да су скупљи, јер је таква била погодба.

Лајпцишка улица почев од раскрснице са Фридриховом улицом па даље осветљена је Симесовим регенеративним лампама које троше 80 к. м. гаса за сат и дају светлост од 120 нормалних свећа. Јужни део Фридрихове улице осветљен је гасним пламеновима лакереровим који троше 120 к. м. гаса за сат и дају светлост 105 свећа. Северни пак део исте улице осветљен је тропламеним цевима Брејовим које такође троше 120 куб. мем. на сат и дају светлост од 105 свећа. Саменс и Халске тражили су за подизање осветљења (т. ј. за 1900·5 сати) тога дела лајпцишке улице електричном светлошћу, 26.040 марака или 38 фенига (47·5 пр. дин.) на сат. Кад се узме да свака електрична лампа замењује три гасна фењера и да један куб. мет. гаса кошта 13·3 фенига (16·63 п. дин) колико је плаћено за ложење машина, онда ево како стоје све те врсте осветљења за 1 сат:

гасним регенеративним лампама	0·32	марке	= 0·40	дин.
„ Лакереровим	„ 0·48	„	= 0·60	„
„ Брејовим	„ 0·48	„	= 0·60	„
електричним	„ 0·38	„	= 0·475	„

Међу тим ево како стоје јачине појединих осветљења те површине мерене под углом од 30 степена са хоризонтом:

Регенеративне лампе	давале	су	светлост	од	360	свећа
Лакерерове	„	„	„	„	315	„
Брејове	„	„	„	„	315	„
Електричне	„	„	„	„	880	„

Дошло ми је до руку неколико позива разних општина на упис приватних за електрично или гасно осветљење, из којих ћете видети како стоје цене обе те врсте осветљења.

Друштво које експлоатише гасно осветљење у Вел. Кањижи, позива приватне на упис и нуди гасни пламен 10 нормалних свећа за 1·82 крајцаре на сат. У исто време, друштво које осветљава Инсбрук електрицитетом нуди електричну лампу од 10 свећа за 1·75 крајцара на сат, и то још под овим олакшавајућим околностима: ако лампа гори 1500 на годину онда је цена јевтинија за 6%. ако гори 2000 сати онда 8% а ако гори 3000 сати цена опада за 12%. Код гасног осветљења, горело се више или мање, цене су исте.

На послетку да вам наведем још овај пример који је без сумње најпресуднији у питању које нас занима:

У вароши Теплицу у Чешкој постоји данас гасно осветљење; пошто ове године истиче рок уговору између друштва које гасом осветљава варош и општине, општина је одредила једну комисију која је имала да испита да ли је корисније по општину да задржи гасно осветљење које постоји, или да у место њега уведе електрично осветљење. У августу ове године комисија је поднела свој извештај општини из кога вам цитирамо само ова места:

Продужење уговора са друштвом за гасно осветљење коштало би нашу варош, округло 11.000 форинаta на годину.

Осветљење општинских зграда коштало би 1950 фор. на годину, а цена осветљења за приватне потрошаче изнело би 2·88 крајцара за сваку лампу и за сат.

Кад би се садање варошко освветљење ојачало са 60 Венамових лампа, онда би варош коштало осим горе поменутих 11.000 фор. и осим 5175 фор. за набавку материјала и намештање ових нових лама, још 2500 фор. годишње.

Свега би дакле коштало општину мало ојачано гасно осветљење, 15450 фор. годишње.

На конкурсу за електрично осветљење Теплиц-Шенау-ско друштво нуди се својим актом од 9. Јула 1890 (но нов.) да осветли варош према одређеним условима за 18.594·30 форинаta на годину.

Ово би осветљење било за 33·3% јаче од гасног.

Приватне би коштало електрично осветљење према пријави; ако приватна пријава у вароши буде мања од 4500 лампа, онда ће коштати једна лампа од 16 свећа 3¼ крајцаре на сат; ако пријава буде од 4500 до 7000 лампа, онда 2½ кр. а ако је већа од 7000 онда 2 кр. на сат; у сваком случају рачуна ре 5 фор. основне таксе за сваку лампу.

Ако би се садање гасно осветљење комбиновало са електричним, увећавши садање гасоо осветљење са 30 пламених лампа од по 10 ампера, онда би варошко осветљење стало, 21500 форинти на годину.

Из друге једне понуде (Fürst Clarysches Güter Inspection) коштало би електрично осветљење (као и горње,) 19.078·30 фор. годишње.

Приватни би плааћали 3½, односно 2⅔ или 2 крајц. на сат и на лампу, поред основне таксе од 6 форинти.

Кад би пак сама варош о свом трошку извела електрично осветљење са 5000 лампа сијалица од по 16 нормалних свећа, и сама га експлоатисала, онда би електрично осветљење улица и пијаца коштало годишње 12000 форинти; и било би 5½ пута јаче но садање гасно осветљење.

Осветљење варошких зграда и позоришта рачунајући да осветљење буде за 33% јаче но на улици коштало би, 2000 односно 4000 форинаta годишње.

Ако се одма јаве приватни са 3000 електричних лампа, онда ће чиста добит изнети, 12000 фор. годишње, то значи да би се приходом од приватних исплаћивало варошко осветљење.

Поред тога, општина би давала приватнима у Теплицу, струју за једну лампу сијадицу од 16 нормалних свећа за 2 крајцаре на сат, а то значи да би приватне коштало осветљење електрицитетом скоро *у пола јевтиње* но садање гасно осветљење. Јер сада кошта један гасни пламан од 16 нор. свећа кад гори 1000 сати на годину, 38 фор. 40 крајц. годишње, а кад гори 450 сати онда 17 фор. 28 крајц., док би на против једна електрична лампа исте јачине коштала у првом случају 23 фор., а у другом 12 фор. на годину.

И на основу тих података, комисија предлаже општини да постојећи уговор са друштвом за гасно осветљење даље не продужује већ да у место гасног осветљења уведе електрично. —

Ја мислим, да вам се бољи пример са економског гледишта не може навести, који би одговарао приликама у којима се ми налазимо. Као што видите и он као и они напред наведени примери говоре у прилог електричне светлости и са економског гледишта.

Ви ћете мож'да запитати, кад су тако повољне околности на страни електричне светлости, зашто и остале велике европске вароши не усвајају то осветљење него остају при гасном? — Одговор је врло прост; све те вароши већ имају гасно осветљење и да су са друштвима која их осветљавају направиле уговоре на 50 и 100 година и да све док ти уговори постоје, не могу завести никакво друго осветљење. Веома је поучан пример са Минхеном у том погледу; општина минхенска закључила је уговор са друштвом за гасно осветљење, за врло дуги низ година и за сво то време не може се у Минхену завести електрично осветљење; на против предграђе минхенско Швабинг, у коме није било гаса, осветљено је електрички. Шта више, општина је минхенска тако себи везала раке да не може никакво друго ни гасно осветљење да уведе.

Исти је случај и са Генфом. Општина је те вароши пре неког времена поред постојећег гасног осветљења увела електрично. Друштво које варош осветљава гасом подигло је парницу против општине и општина је парницу на свима судовима изгубила, те је морала, тек заведено електрично осветљење да напусти.

Кад би дакле ма која варош у којој већ има гасног осветљења, хтела да заведе електрично, она би морала према постојећим уговорима да плаћа за гасно осветљење и онда кад би увела електрично; ако општине саме експлоатишу своје гасно осветљење, онда би требало упропастити и напустити цео уложени капитал за гасно осветљење, и утрошити нове исто толике суме на завођење електричног осветљења. Ви ћете признати, да се на таке финанцијске жртве ни једна општина не може тако лако решити.

Ето то је главни разлог, зашто све европске велике вароши с места не уводе електрично осветљење, ма да је оно боље, Па и поред тога, видимо где богатије општине, као што су париска, берлинска, лондонска, римска и т. д. осветљавају по неку улицу електрицитетом, плаћајући у исти мах и гас, који у тим улицама не троше.

Код нас стоји та ствар са свим другојаче. Ми немамо никаквог осветљења, и за то је нама лако да усвојимо ма које. Наша општина нити има обавеза спрам икога нити је уложила сама какве капитале које не би могла жртвовати.

Пре него што завршим, оћу да скренем вашу пажњу на једну околност на коју сваки за сад не помишља. Усвојили ви гасно или електрично осветљење, немојте очекивати да вас оно онолико кошта, колико на пример у Паризу, Берлину, Бриселу итд. Замислите да је кроз улицу кнеза Мијајла и Теразије, проведена или главна гасна цев или главни електрични кабел; из те главне цеви или кабела одвајај се на једну и другу страну споредне цеви или жице за поједине куће. Трошак који се око тога учини исти је, па било да су куће од једног или два спрата било да су од пет или шест спратова; то значи, рачвање гаса или електрицитета коштаће исто толико па било да се у приватним кућама зацали по две или три лампе (било гасне или електричне) као што је то махом код нас случај, било да их у свима спратовима гори 50 или 100. Ви сте међу тим видели да је осветљење у толико јевтиније у колико је број лампа већи па за то ће код нас и гасно и електрично осветљење коштати скупље, но у каквој другој већој, а нарочито мање развученој и насељенијој вароши.

Кад и ту ствар узмемо у обзир изгледа *да електрично осветљење мора код нас коштати јевтиње од гасног*, јер највећи трошак код гасног осветљења пада на металне цеви, које се морају закопати у земљу, а код

електричног осветљења сво гранање струје кроз варош може се извршити жицама, које се као и обичне телеграфске жице могу проводити кроз ваздух. А сваки ће признати да много мање стаје ваздушно спровођење две жице са Калимегдана на Енглезовац но што стаје велика метална цев и њено намештање кроз земљу. —

Из свију досадањих упоређења гасне и електричне светлости са економског гледишта, можемо извести само један закључак: *да је под иначе једнаким условима електрично осветљење јевтиње од гасног.*

Хигијена је од свију предложених врста вештачког осветљења изабрала електрично; и избор економије пао је на електрично осветљење. Према томе знам, да ћу с мирном савешћу одговорити и савременој науци и напрстку за којим треба сви да тежимо и коме треба сви да спремамо терена и у нашој општини и у нашој држави, ако вам препоручим електрично осветљење за варош Београд.

(Због се одазва са: Живео говорник).

ДОПИСИ ГРАЂАНА

14. Новем. 1890.

У допису од 1. окт. о. г. изнесене су кратке напомене о томе да би ваљало обратити што потпунију пажњу да се без оклевања уређују они односи локални, којима не стоје препреке на путу. Данас да се дотакнемо друге стране питања, које је повод допису.

Од како је истакнута на дневни ред потреба преуређења еснафа, прошло је већ много, али на жалост ни до данас није још урађено ништа да се то питање, које је несумњиво од врло великог значаја, једном и приведе своме крају, те да кругови рада: заната и трговина, добију специјалне основе, на којима ће се радње моћи правилније развијати.

Ваља признати да питање о преуређењу еснафа има својих особитих тешкоћа, и да је потребно одиста свестрано проучити постојеће односе, довести их у сагласност и поделу рада извести тако, како ће нови поредак донети све оне користи на које се рачуна.

И баш за то не би требало ни мало оклевати да се приступи тој одавна захтеваној а толико потребној реформи.

Па ипак, проћи ће можда још доста, докле се не скине са дневног реда еснафско питање. И у колико се може мислити да ће рок тај бити дужи, у толико је потребније да се бар приликама које постоје, поклања нужна пажња и да се не допушта оно што стоји у противности са законим опредељењима која данас важе.

Еснафско питање на првоме је месту позваност трговачко-занатлијског одбора. Њему припада да се брине за очување интереса трговачко-занатлијских, и да предузима све оно што би могло бити од користи. Али исто тако и локална власт не сме занемаривати и допуштати да се избегава онај поредак који природа ствари одређује. На против спада јој у дужност да се стара, и има начина уредити, да се бар извесне радње воде онако како ја виши интереси, често здравствени, најпре ишту, и како неће читави редови грађана трпети штету само с тога, што немају потребне заштите.

Да узмемо за пример еснаф кафанско-механски. Грађани који припадају њему и воде своје радње прописно, трпе огромне штете с тога, што други противно јасним прописима, чине злоупотребе и крчме вино и ако на то немају права. Они први подносе огромне кафанске кирије и нарочите порезе, а други — по дућанима крчме вино.

Такав је исти случај са гостионицама и млекарницама. Место да се у овим последњим продаје само млеко, сир, кајмак и т. д., оне су млекарнице постале гостионице. Међу тим лако је појмити да је правилније и наметније да млекар продаје млеко, а куварнице да продају јело.

Тада би број млекара, разуме се, био мањи али би се продавало боље млеко, и лако би било контролисати и одржавати санитетске мере. Други пак били би кувари и готовили би јело, те би се на тај начин издвојиле куварнице, у којима би се могли да хране они који данас посећују млекарнице.

Нико пак не би трпео штете. Једни би радили с једним, други с другим, а добили би се, као што је речено, то, што би обе врсте радње биле боље и морале би се придржавати санитарних прописа, на које се данас не пази много по њима. Нека се лакле зна ко продаје пиће, ко млеко и сир, ко јело итд. Само на тај начин млекари ће снабдевати своје радње добрим млеком, кувари ће пазити какво је једо, а механџије неће трпети штете што крчми пиће онај који не води ту радњу, не плаћа велику кирију и у толико више зарађује на штету другог.

Нова еснафска уредба без сумње ће садржавати тачна опредељења шта коме еснафу припада па ће и ово, чега се дотакосмо, регулисати. Али дотле и данас зависи само од локалне власти, хоће ли и даље остати мешавине и по оним радњама, за које би се то најмање смело допуштати.

Д.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Засебно издање. Предавање о електричној светлости, које је у конференцији одбора општинског држао г. Ђока Станојевић, отштампаће се по стенографским белешкама и у засебне књижице, заједно са целом дебатом, која се је водила у тој конференцији.

Ово јављамо ради оних који су накнадно тражили бројеве од како у листу излази стенографски извештај са конференције.

—

Треба доставити. Услед промене повлашћеника за извожњу ђубрета догодиле су се многе неуредности, и по појединим домовима није извежено ђубре на време.

Да се отклоне у будуће неуредности, предузете су мере, али на случај да се ипак догоди да повлашћеници који дом прескоче, треба одмах чинити доставу одељку, као што је објашњено у белешци рубрике *„Гласник суда и одељака општинских.“*

—

До краја године. Повлашћеник за испражњивање сенкруба и помијара остаће исти, до краја ове године, јер је дотле продужен уговор са данашњим повлашћеником.

Нису ни таксе мењане; и повлашћеник дужан их је показати, у овереној књижици општинскога Суда, кад ко затражи.

—

Седница. Одбор општински држаће сутра, у 5 час. по подне свој редовни састанак, на коме ће се решавати преостали предмети из последње седнице.

—

(Акцис). У последњој својој седници Одбор је решио да општина узме у своје руке наплаћивање акциса механско-кафанског, почем је и пета лицитација испала неповољно.

Изабрана је комисија од одборника и грађана да одреди начин како ће се наплата вршити, па да буде олакшице и за Суд и за оне који акцис плаћају.

ГЛАСНИК
ОПШТИНСКОГА СУДА И ОДЕЉАКА

(Дозволе) До сада продавао је по улицама и јавним местима књиге, новине, бозу алву, шећерлеме и друге артикле, ко је хтео. Од сада то више не може бити. Сваки продавалац мора се обратити суду овоме за дозволу. Ко се ухвати да без одобрења ма шта продаје биће кажњен по закону. И господари биће одговорни, с тога их опомињемо да што пре своје млађе пријаве и за њих изиште дозволу.

—

(Викање улицом забрањено) Продавцима салепа, бозе, млека пекарије, новина итд. забрањено је викање улицом, јер својом виком досађују грађанству. Иступници казниће се према тач. 2. §. 360 крив. закона затвором од 1—3 дана или у новцу до пет талира.

—

(**Нови закупници**) Од 1. Новембра о. г. узели су под закуп извожњу ђубрета ова лица:

за кварт варошки Атанасковић и Ђорђевић;
за кварт теразијски: Риста Дамњановић;
за кварт савамалски: Атанасковић и Ђорђевић;
за кварт врачарски: Тома Спасић
за кварт дорћолски: Тодор Лазаревић; и
за кварт палилуски: Тома Спасић.

За сваку неуредност закупаца поднашаће се тужбе дотичним одељцима

—

(**Отпочео радити**). Истражни судија за варош Београд отпочео је радити. Све жалбе против пресуда одељака управљаће се од сада њему.

Ово се јавља грађанству ради знања и управљања.

—

(**Опомена**). Многе и многе кафане и механе немају с поља фењер, него ноћу у прозору светлуца каква прљава лампица која се брзо угаси. То нисмо били. Према постојећој наредби свака кафана, гостионица или механа мора имати с поља фењер на греди, као што су општински фењери. Ко неће да буде кажњен нека поступи по овоме

—

(**Нађено**) једно прасе бело, женско, два месеца старо, нађено је у парку на великој пијаци. Сопственик истог има се пријавити одељку варошко дунавском.

У савамали нађена је једна дозвола за продавање симита, хаја бурека и пењерлија. Гласи на име Рафаила Сиљановића из Кичева.

Обратити се ваља одељку теразиско-савамалском.

Разне општинске лицитације.

Путем јавног надметања, издаће општина београдскт:

19. Новембра

Право на продају песка са Дунава за време од 1. Новембра 1890. до 31. Декембра 1891. године.

22. Новембра

Права на „Тамис“: туцање и продавање туцане кафе. — За време од дана одобрења лицитације до 31. Декембра 1891. год.

24. Новембра

Земљиште у Венецији између Краљеве баште, жељезничког пута, Саве, па до шанца код војеног магацина, за време дана одобрења лицитације до 31. дек. 1896 год. које има простор од 74360 квадратних метара.

27. Новембра

Земљиште испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вишетечка. за време од дана одобрења лицитације до 31. декембра 1896 год. које има простора од 117.200 квадратни мет.

29. Новембра.

Плац постојећи у жељезничкој улици спрам Балукџина, за време од одобрења лицитације до 31. декембра 1893 године.

4 Децембра.

Набавку олова потребног за маркирање меса на општинској кланици за време од дана одобрења до 31 дек. 1891 год.

8 Децембра.

Право на чишћење нужника, помијара и стрводерски посао за време од 1 јануара до 31 декембра 1891 године.

Кауција у 800 дин. полаже се у новцу или државним папирима.

Све ове лицитације држаће се у рачуноводству суда општине београдске, од 8 до 12 пре, и од 2 до 5 сати после подне у које ће се време и закључити Услови свију ових лицитација могу се видети у рачуноводству, пре а и на дан лицитације.

Из Суда Општине вароши Београда 15 новембра 1890. СБр. 141.15.

Грађевинске лицитације.

На дан 26. т. м. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу суда општине вароши Београда, јавна усмена лицитација за откопавање земље у „которској“ улици.

Кауција 400 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун и план попречних профила, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране суда општине вар. Београда 13 новембра 1890 године ГБр. 1402.

Београдске лицитације.

а.) **Управа вар. Београда (кварт савамалски)** држаће лицитацију 26. новембра т. г. за сечу дрва.

Услови у кварту.

Кауција по закону.

—

б) **Дирекција срп. држ. жељезнице** Потребује 4000 карговећег лоја за нову 1891, год.

Писмене пријаве примаће дирекција до 22. нов. т. год. са пристајањем на услове прописане за то у „Српским Новинама“ рр. 246. (у прилогу).

—

в.) **Поштанко-телеграф. одељење мин. нар. прив.** одредило лицитацију за 20. нов. тек. го. ради набавке 1500 комада телеграфских стубова.

Услови у „Срп. Нов.“ бр. 246 у прилогу.

Кауција 100 дин.

—

г.) **Дирекција срп. држ. жељезница.** Потребује 40.000 килогр. петролеума за 1891 год. Писмене понуде примаће дирекција до 24. нов. тек год. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ бр, 246 у прилогу.

—

д.) **Крал. срп. држ. жељезница** Потребује 100 вагона. Писмене понуде примаће дирекција до 10 дек. т. г. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ бр. 244.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 7. до 14. Новембра закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—·—	650	Сламе . . .	2·—
135	Брашна кукуруз.	11·—		Воска . . .	
80.813	Пшенице . .	13·40	1457	Хајмака. . .	122
24.083	Кукуруза . .	9·60		Коре брезове	—·—
16.149	Ражи . . .	12·50	489	Сира . . .	80·—
	Крупника .	—·—		Лоја топљена	100
11.378	Јечма нова .	11·20	12299	Коже сирове .	—·—
66 780	Овса . . .	12·30		Катрана	·—
4 679	Јабука . .	20 —		Црева уређена	—·—
3088	Пасуља .	26·—		Паприке алове	90·—
199 2	Кромпира нова	8·50	41171	Свиња дебелих	73·—
	Крушака . .	—·—		Ораових труп.	—·—
3754	Црна лука .	6·—		Сува меса. .	·
128	Бела лука. .	52·	23660	Креча . . .	3.40
59148	Ораја. . . .	29·—	10.000	Цемента . . .	—·—
	Грожђа . .	—·—		Купуса кисела	—·—
24714	Воћа разна	30·—		Камена проста	—·—
	Шљива сировпх	—·—	309.620	Дрвен. разне .	—
103.140	Шљива сувих	56·50	170.216	Вина црна .	30·—
400	Масти . . .	115		Ракије ком. меке	—·—
25.840	Сена . . .	4·50	8.444	Ракије шљ. меке	45·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 50. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Понедељак 26. Нов. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА
(ЗА КЛАЧЕ И ПРОДАВАЧЕ МЕСА)

Нова правила о слободноме клању и продаји меса у Београду и атару (види 49. број „*Београ. Општ. Новина*“) ступила су у живот 20. ов. мес. и по томе сви клачи и продавачи меса, као и остали грађани београдски, имају се у будуће управљати у свему онако, како је за клање и продају меса прописано правилима.

У исто време ставља се на знање клачима свињског меса, да ће се 1. Декем. т. г. отворити привемена кланица за клање и сређивање свињског меса, и да се по томе од тада клање свиња може вршити само на кланици.

Ко год овоме противно буде поступао, као и ко прекорачи одредбе правила о клању и продаји меса, сматраће се за крijумчара и казнити по закону.

Од суда општине вар. Београда 22 Новембра 1890. АБр. 2164.

ВОЈНА ОБЈАВА
(ЗА ОБВЕЗНИКЕ РЕДОВНЕ ВОЈСКЕ)

Сви обвезници редовне војске VII активног пука Краља Александра I. као и сви прекобројни, који се као такви у списковима обвезника воде, позивају се да одмах дођу у благајно оделење суда београдске општине, ради извесног саопштења.

Ко се овоме позиву не одазове, и до краја овог месеца најдаље, не буде се јавио, казниће се према закону.

Од суда општине вар. Београда 23. Новембра 1890. АБр. 2319.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА.

LIX. ВАНРЕДНИ САСТАНАК
14. Новембра 1890.

Били: Председник г. Н. Н. Пашић, члан суда г. Св. Кара-Пешић, чланови одбора: г. г. М. Марковић, М. Јовановић, В. Виторовић, Љ. Јовановић, Ј. Петковић, Л. Дашковић, Р. Петровић, Р. Р. Ћирковић, А. Шток, Н. Р. Поповић, К. П. Михајловић, И. Цветановић, С. Ј. Азриел, М. Капетановић, А. Ј. Одавић, Р. Драговић, Ђ. Николић, К. Б. Михаиловић, Др. М. Т. Леко.

I.

По саслушању записника седнице од 12. т. м. решено: да се исти усвоји с протумачењем код одлуке кн. бр. 474, да се рок „до пролећа“ има разумети до краја марта, ако дотле буде возидба Дунавом отворена.

II.

Одборник г. Ђока Николић улаже протест, што повлашћеник не чисти уредно марвени трг, и што се према њему од стране Суда и дотичног одељка, не поступа по уговору.

Председништво је изјавило да ће пооштрити налоге и преко оног што је већ учинило.

III.

Пов дом примедбе одборника г. Р. Драговића, председништво је изјавило да ће грађевинско оделење настати да се калдрмисање савске улице предузме што пре.

IV.

Поводом примедбе г. Ил. Цветановића, председништво је изјавило да ће се састати комисија у најкраћем року да изврши распоред светиљника према одлуци која о томе постоји.

V.

Председништво износи акта пуковске окружне команде (Бр. 3585, 3986 и 4474) којим се тражи исплата 1351·37 динара, колико је утрошено на израну војника за време овогодишњих вежбања.

По саслушању акта, решено: да благајна општинска пошаље одмах пуковској команди хиљаду триста педесет и један дин. и 37 пара дин. на исплату инфераната — хране обвезника, а Суд општински да по послатим списковима предузме и у најкраћем року наплати од сваког обвезника, колико на кога пада.

VI.

Председништво напомиње да је на дневноме реду да се одреде потребни кредити за награду пројекта, за грађење нове велике кланице и обора, а тако исто и за претходне радове око испитивања обале савске и израде пројекта за кё од савског моста до града.

Пре него би се донела одлука о овоме, решено: да комисија за кланицу и оборе' и друга за ке, поднесу потребне извештаје, према којима би се могле донети одлуке и о реченим кредитима.

VII.

Подноси се нацрт који је саставила раније одређена комисија за уговор са г-ђицом Даринком Маленићевом изабраном питомицом.

По саслушању нацрта (АБр. 2304) решено: да се исти може усвојити и по њему уговор потписати.

VIII.

Председништво саопштава да је одборник г. Милов. Р. Маринковић извршио задатак свој и поднео прегледана правила о слободном клању стоке и продаји меса, која би још и одбор имао саслушати према раније, одлуци и пре но што се као усвојена прогласе и ступе у живот.

Ради боље контроле и прегледа — усвојено: да се правила публикују цела у једном броју а до идуће седнице у којој, ако нико не учини примедбе, да се сматрају правила за усвојена.

IX.

По прочитању акта управе удружења за унапређивање дунавског краја (АБр. 2305) и приложеног предрачуна — одобрено: да се из општинске благајне а партије на непредвиђене ванредне потребе може издати 3600 динара на утврђење дунавске обале према пројекту који је за то састављен, но с

тим да надзор над посл`вима воде у име одбора општинског г. г. Н. Р. Поповић, С. Ј. Азријел и Ђ. Димитријевић.

X.

Председништво саопштава акт водоводне надзорне комисије (АБр. 2202), којим тражи да јој се јави које ће се улице идућег пролећа калдрмисати новом, конкастом калдрмом.

Према томе, и с погледом на раније донесене одлуке о новоме калдрмисању — решено: да се умоли иста техничка комисија, која је проучила питање, и чији је извештај усвојен да се по њему гради нова калдрма, да она и класификира улице, одреди каквом калдрмом која улица по важности својој треба да се калдрмише, и састави ред по коме би се имало ново калдрмисање улица извршити, Комисији да се придруже као нови чланови за овај задатак г. г. Мата Јовановић, Ник. Р. Поповић, Рад. Драговић, Ђока Николић, Мил. Терзибашић и Љуба Јовановић.

XI.

По саслушању молбе врачарског дечијег забавишта (АБр 1924) да општина укаже помоћ и набави справе, одобрено да се на набавку потреба изда до 300 динара ако управа удружења врачарског пристаје да потребе набави и о њиховоме чувању бригу води.

XII.

Председништво саопштава да данас истиче рок расписаноме стечају за попуњење упражњенога места једног општинског лекара, па предлаже да одбор изабере комисију која ће између пријављеника изабрати једног, коме би место требало поверити.

Према овоме — решено: да кандидацију изврши иста комисија која је недавно исти задатак имала: г. г. Др. Лаза Пачу, Др. М. Т. Леко, Ђока Димитријевић апотек. и Др. Мих. Хаџи-Лазић шеф општ. лекара.

LX. РЕДОВНИ САСТАНАК.

19. Новембра 1890.

Председавао члан суда г. Св. Карапешић; присутни чланови одбора гг. Ј. М. Тадић, А. Шток, Ф. Басиљевић, М. Јовановић, С. Ј. Азријел, К. П. Михаиловић, Др. М. Т. Леко, Ђ. Димитријевић, Р. Драговић, Љ. Јовановић, Р. Р. Мирковић, Р. Петровић, М. Р. Маринковић, Ђ. Николић, Ј. Симић, К. Д. Главинић, Д. Најдановић, М. Капетановић, А. Одавић и М. Марковић.

I.

Пре дневнога реда прочитан је и примљем записник одлука од 22. ов. мес. без измена.

II.

Поводом говора г. Рад. Драговића о калдрми савске улице, решено: да општинска управа учини корак код надзорне власти да се према закону не допушта подзиђивање трошних зграда, које су паду склоне.

III.

По саслушању аката држане лицитације (СБр. 19.900) о уступању права на вађење леда из Саве и Дунава за време ове зиме, решено: да се држи још једна лицитација од 1200 дин, на више, а ако се не добије већа цена, онда да се уступи право г. Јосифу Талви, трг., према његовој понуди.

IV.

По саслушању аката држане лицитације за набаву 4 воловска кола (СБр. р9855) решено: да се лицитација усвоји и набавка уступи Живку Давидовићу кодару, ако пристане да се условима накнадно пропише каква кола имају бити, — а услове да дастави инжињер општински.

V.

Председништво саопштава да је расписаноме стечају за управника трошарине истекао рок, и да се према томе и сам избор има извршити, пре тога пак да се и одреди плата.

На предлог председништва решено: да плата управника трошарине буде од 300 до 350 динара.

VI.

Председништво саопштава да је раније, према одлуци одборској од 16. Априла т. г. књбр. 185. ГБр. 398. био расписан стечај за допуну нивелационих и регулационих планова, према повученој међи варошкој и у колико крајњи делови вароши нису раније снимљени. Почем добивене понуде нису повољне, и

Како је доцније поднео понуду проф. Вел. Школе г. Милан Андоновић, да исти посао прима на се и изврши га у режији општине уз припомоћ ђака Велике Школе, председништво предлаже да се усвоји ова понуда (Г Бр. 1591) и одреди потребан кредит.

Усвојив предлог председништва, одбор је одобрио: да се из партије на непредвиђене потребе може утрошити до 7000 дин. на топографско снимање и допуну плана београдског, у колико нису раније снимљени крајевни делови који су ушли у рејон, и да се тај посао повери г. Милану Андоновићу проф Вел. Школе.

VII.

Председништво предлаже да се отвори место још за једног енжењера општинског, почем се показала потреба за то.

Усвајајући предлог одбор је одобрио: да се узме још један четврти енжењер са платом од 2400 динара.

XIII.

Председништво саопштава да је према мишљењу комисије, која студира питање о кеју, потребно да се одмах од-

---

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

ПРИПОВЕТКА

ЖИЛА КЛАРТИЈА

(НАСТАВАК — 4.)

Тада Бернара обузимаше уображење. Понекад га спопадне нагло очајање, па би чисто са жудњом гледао ону црну воду, што је отицала испред његових очију. Нагибао би се над реку, говорећи самом себи да му је живот бесциљан, да је свака нада пропала и да ваља мрети. Без сумње, он би у тим очајним тренутцима задао себи смрт, али га тада одважност нагло изневераваше. Презирао је себе и проклињао, али га и страх обузимао.

Да ли си икада видјао драги читаоче, у зимњим вечерима, кад магла притисне целу варош, и кад се сваки жури да што пре стигне своме дому; — да ли си видјао, велим, јадне људе, бледих лица, како се као приковани заустављају пред примамљивим излогом каквога продавца јестива? Глад распаљује у њиховим пожудним погледима неку чудну светлост. Њихова рука дркће, а изгладнела уста у пола отварају се. Ето, тако је Бернар слушао сваке ноћи онај звек злата, које је пребрајао стари тврдица.

Једног дана он се срете на ходнику са једним повисоким погнутим старцем, који га сумњиво погледа.

Бернар га обухвати једним погледом. Он погоди да је то његов сусед — стари тврдица. На први поглед, израз лица старчевог имао је нешто привлачљивог. Чело високо, коса седа, нос прав, усне танке, а сбрчкана кожа лепила се о испупчене и коштуњаве јабучице као пожутели пергаменат. Додај томе округле, укочене и упале очи, са прозривим погледом, и пуне неке магнетичке силе.

Имао је на себи широку црну кабаницу, која му се спуштала до стопала; беше ћелав, и жуте испупчене лубање, а заогругљена коврчаста коса, светлуцала му се.

Стари тврдица пошто је приметно Бернара, неким инстиктивним покретом, умота се у кабаницу, нагло отвори врата и уђе у свој стан, не рекав ни речи.

Бернар чу како шкрипну реза, коју тврдица затвори, пошто је ушао.

— Нем као вертхајмова каса, помисли Бернар у себи.

Ово се догодило истога јутра, кад почиње ова прича.

III

Одавна је Бернар узалуд покушавао да се бори против онога клетог гласа, који му по сто пути у једноме сату шапуташе на уво:

— Ено у њега злата да постанеш богат!

Дошао је дотле, да је на послетку почео избегавати свој

реди кредит за радове на испитивању обале савске и изради пројекта за ке

На предлог председништва одобрено: да се из благајне општинске може привремено утрошити до 6000 дин. на испитивање обале и израду пројекта, за грађење ке-а од савског моста до тврђаве београдске

И ова сума благајни да се накнади из зајма који за велике послове буде остварен.

X.

Поводом интерпелације одборника г. А. Одавића председништво изјавило да ће грађевинско одељење одмах предузети што је потребно да се поправи насип.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890- године у дворани општинској на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

После говора г. Станојевића:

Пред. Пашић. Мислим да ћу одговорити жељи целог одбора ако у име и моје и његово захвали господину говорнику на његовом обавештењу и да га замолим да и у будуће не одкаже своје услуге у питањима која нас интересују (врло добро!)

Сад ако ко год од г.г. одборника жели да говори у прилог ове ствари, ми ћемо га радо саслушати.

(За овим настаје међусобно обавештавање између појединих одборника и г. Станојевића).

М. Велизарић. Ја би молио г. Станојевића да објасни: да се поред електричне светлости може више пута бити у мраку, какав је случај, како сам чуо, био је у Темишвару, или је се у томе кораклуло унапред и то онемогућило?

Ђ. Станојевић. Таква опасност може да постоји код сваке врсте осветлења, па и код електричне ако органи који о њој буду водили бригу не одговарају својој дужности. Али код електричног осветлења сва опасност и јесте у томе што се може варош да нађе у мраку; међу тим код гасног осветлења могу да се десе експлозије од којих се читаве улице руше, као што је било у Лондону пре неколико година. Ради предупређења таких случаја код електричног осветљења, требало би у уговор са предузимачем ставити у извесне глобе које би он имао да плати ако би се једне вечери лампе погасиле.

М. Велизарић. Ја сам хтео још ово да кажем, да код електричног осветљења није увек иста светлост, него се сваких 5 минута мења, због, вероватно, неке несавршености стрва или онога угља који гори, па мислим то није добро.

Ђ. Станојевић. То је било у оно доба док брзина динамо-манисне није била стална. Међутим сад се попушта струја, пре него што се пусти у варош, кроз извесни број акумулатора из којих излази, као из обичних батерија те према томе, та је опасност са свим отклоњена

Др. Марко Леко. Ја не би могао тако да се решим, да за Београд усвојимо електрично осветљење. Из сопственога искуства стекао сам то уверење, да је гасно осветљење куд и камо савршеније од електричног. Више од десет година провео сам по варошима, осветљене гасом и никад ми се није десио случај, да сам поред гасног осветљења остао у мраку. Међу тим сваки час имамо прилике да чујемо, како је електрично осветљење несигурно и лако се гаси. А и сам сам то неколико пути искусио. Тако пре више година у Јазегу, приликом једнога бала, кад је у сред игре електрично осветљење изветрило и цело друштво нашло се у једанпут у тоталној помрчини. Пре две године за време париске изложбе, у кавани у сред Париза, где сам обично после вечере свраћао, више пути изненадно погасиле се све електричне лампе. И сопственик те каване знајући несносну ћуд електричнога осветлења, није избацио из каване старо гасно осветлење, те смо тако били у мраку само дотле, док су гасне лампе попаљене Приликом доласка немачкога цара у Атини, десио се сличан случај баш онога вечера, кад је ваљало варош бриљантно илуминисарти, и место бриљантног осветлења владала је тога вечера у вароши густа помрчина. Ово неколико примера већ јасно показују, да електрично осветљење није још довољно сазрело за практичну примену и с тога не би рад био да и Београд послужи као поље експериментисања за ту врсту осветлења. Наше финансиске прилике то нам не допуштају.

Даље, до сад сам увек слушао да је електрично осветлење много скупље од гасног осветлења и напослетку не треба изгубити из вида и то, да у гасном осветљењу поред извора јасне светлоети имамо и извор топлоте, а то је за извесне радове а и домаћу употребу од врло великога значаја.

Питање, с којим се данас занимамо т. ј. да ли да се Београд осветли гасом или електричном светлошћу, то питање већ је једном у одбору нашем расправљено и донесена о томе и одлука, а на основу извештаја познате вам „општинске комисије за проучавање извесних општинских установа у страним земљама".

Ако ми допустите, ја ћу прочитати из тога извештај овај пасус, који се на осветлење односи, — исти гласи:

„Пре свега морамо констатовати да нам према свему што смо имали прилике видети у Европи, изгледа, као да питање о осветљењу читавих вароши електрицитетом још није изашло из

стан, који му постаде мрзак, и проводити ноћи по бућацима париским, само да би побегао од злосрећног звука.

Кад дан осване, он би се враћао у своју мансарду и покушавао да ради, али то беше узалуд. Рад му постао тежак, јер изгуби снагу под теретом непрекидног узбуђења.

Грозничав и нервозан, бадава се усиљавао да прикупи на једну гомилу све расејане утиске своје. У глави му се завр же хаос, у ком се укрштаваху хиљаду бесмислених намера. У томе хаосу, у томе мраку, једна ствар изгледала је јасна, једна мисао пливала је по површини, стварала се, постајала телом и излазаше сваког часа на очи Бернару.

Та мисао беше увек она иста, она зла мисао:

— Оно злато може да буде твоје!

Кад таква мисао уђе у мозак оболела човека, она више не излази. Та мисао у Бенрару заче много других нузгредних мисли, које га све заједно, поведоше пропасти тако, да је једнога дана и сам несретник говорио у себи:

— Па као зашто да то благо и не буде моје?

Тога часа, све би речено Бернар се више није борио; он и не покуша више да плива уз матицу која га је носила; предаде се слепо њеним валима, и пун поуздања чекао је само згоду. (Богиња, која рђаво служи поштење, а радо пружа руку помоћи несавесницима)

Бернар је увек тражио прилику да се сретне са старим тврдицом. Тада би га учтиво поздрављао, па понекад и покушавао да отпочне ма какви разговор, али му не полазаше за руком. Стари тврдица одговарао је само трепћућим, немирним погледом, и пролазио брзо и ћутећки.

Бернар разабра да тај човек станује од много година у истој кући. Нико није знао од куда је, ни шта је. Његово име издавало га је да немачког порекла. Звао се Херман Шварц. Нико му не познаваше ни сроднике ни пријатеље. Нико га није никада посећивао. Живео је усамљен у својој мансарди, повучен као у какву пештеру. Излазио би врло ретко, а укућани беху се навикли да га виђају само по некад. Никоме није дозвољавао да улази у његов стан. Његов живот од осталог света беше одвојен зидом.

Дуго се некада говорило о њему.

Суседи, а нарочито сусетке, врло је јако занимао онај кога су, онако олако назвали „старим чивом". Ако је веровати зуцкањима, која су тада кружила по оној мелодији, што се зове оговарање, Хофман није могао бити поштен, и опште се мислило оа се иза његове повучености скрива нечиста прошлост.

Бернар је све то слушао, десно и лево, увек случајно. Са таквих гласова он је себи градио фантастичну слику једнога тврдице по обрасцу јунака Калотових или Хофманових.

Он би помишљао у себи, чисто са неким радовањем, да је тај старац украо злато које имађаше, и да би му га требало отети без икаквог сажаљења и гриже савести.

После тога, он би проучавао сама себе, тражећи да разјасни покретну силу својих сопствених страсти, својих жела. Питао се, да ли је доста јак да издржи тежину једнога злочина, претпостављајући да тај злочин изврши.

граница врло скупог експериментисања. Једина варош у Европи која је читава осветљена електрином, то је као што вама је познато, Темишвар, па и она тешко да би се одлучила у тај експеримент да случајно прошле године није истекао рок концесије друштву које је до сада осветлавало варош гасом, и да велике предузимачке фирме за осветљење електрицитетом немају рачуна за сада, радити пошто заштс, само да добију веће поље за своје опите, само да докажу да се читаве вароши могу већ сада трајно осветлавати електрином. Ми морамо признати да смо са великим очекиванем отпочели наше студије баш у Темишвару, али не можемо рећи да смо из Темишвара отишли врло одушевљени за осветлење електрицитетом. При томе не мислимо једино на непријатан случај, који се десио баш оне ноћи кад смо ми, улазећи у Темишвар, очекивтли море светлости, а када смо наишли на апсолутну помрчину, јер ни једна једина лампа на улици не беше упаљена, пошто машина за произвођење електрине није имала воде (дотични поток био се смрзо) — премда је и то врло непријатно за једну варош, кад се у њеном осветлењу могу десити такве случајности, да она макар само једну ноћ остане у апсолутноме мраку. Главни разлози што наше симпатије за електрично осветљење, са којима смо пошли из Београда, нису порасле у једној вароши, која је до сада у Европи цела осветљена електрином у томе су, што ни интензитет ни квалитет електричне светлости по улицама темишварским, како смо је ми друго вече имали прилике видети, нису боље од обичних гасних пламенова са снагом од 10 нормалних свећа. Друга и то велика махна електричног осветлења у томе је, што се све лампе морају упалити и угасити у једно исто време, онда кад машина почне или престане радити. Према томе о употреби варошког осветљењања у приватним кућама и дућанима, који би имали потребу да своје лампе упале у разно доба дана, не може за сада бити ни речи. А нама се чини да би било врло погрешно заводити у Београду врло скупо осветлење, које би се могло употребити само за улице, где претплата приватних кућа на осветлење не би ни мало олакшавала општини терет за јавно осветлење. Тек ако би се питање о акумулаторима електрине срећно решило у практици, т. ј. када би свака кућа могла имати резерву електрине на свом расположењу, тек онда моћи ће се озбиљно говорити о широј употреби електрине за осветлење, а дотле ће се њоме осветљавати само поједине велике куће, железничке станице, позориште, дворови и т. д. као што се данас свуда у Европи ради. Тако стоји данас „питање о осветлењу електрицитетом". „Ви ћете појмити да се ми за нашу одлуку нисмо могли ослонити само на садашње стање тога питања, јер би на тај начин ризиковали, да после неколико година, замењујемо гасну фабрику са још скупљом фабриком за произвођење електрине. За то смо се старали да код свију стручњака у овом питању са којима смо имали част познати се, потражимо одговора на ово питање: има ли изгледа, према досадањим резултатима опита за осветлење електрином, да ће ово икада са свим истиснути осветлење гасом, и ако има, да ли ће то решење настати у тако блиској будућности, да једна варош, која се још осветљује петролеумом може и треба да чека на решење тога питања. На то питање добили смо свуда један исти одговор: Нико не може ни са приближном вероватноћом сада казати када ће се и како ће се решити утакмица између светлећег гаса и електричне светлости, али толико је сигурно да баш и у случају када би се доказало да је електрично осветлење и боље у сваком погледу и јевтиније, а ово је последње врло невероватно, баш и када би се успело да се електрично осветлење ослободи свију махна, које му се данас с правом пребацују — опет и ни у ком случају гасне фабрике неће постати излишне, не само с тога, што са усавршавањем осветљења нагло расте и потреба што веће светлости у становништву, него поглавито за то: што фабрикација светлећег гаса даје не само средство за врло пријатно и јевтино осветлење, него и толико споредних продуката као што је кокс, катран, амонијак, „прајска" киселина итд. да кад се приход од тих споредних производа сабере, излази да осветлење светлећим гасом остаје са свим џабе. Па не само то, него светлећи гас већ се данас у све већим размерама употребљава: за грејање соба, за кување једа, за глачање рубина, за кретање малих машина од $^1|_2$ или $^1|_4$ коњске снаге, које ће кад се умноже, многе ручне занате оживети новим полетом, јер ће их сваки занација имати у својој радионици, у своме дућану. О свему овоме уверили смо се на делу и у Бислу и у Данцигу, јер то су једине вароши у којима су гасне фабрике својина општине којом оне саме управљају, докле у другим варошима или још експлоатишу осветлење гасом концесионисана друштва сама, или је општина приморана да таквим друштвима прави конкуренцију са својим општинским гасним фабрикама, као што је на пр. у Берлину".

„Где год општина сама рукује гасним осветлењем своје вароши, ту оно не само плаћа своје трошкове зе одржавање фабрике и целе инсталације, ту не само варош не кошта ништа целокупно јавно осветлење свију улица и пијаца, него ту општина има од своје гасне фабрике огромних чистих прихода општинских и ако продаје приватнима свој гас јевтиније него икоје концесионисано друштво. Као пример да наведемо само Брисел, варош која са својим предграђима има нешто преко 400.000 становника и која, и ако много предграђа имају своје засебне гасне фабрике, ипак поред целог јавног осветљења у 4500 ламапа на улицама, које јој остаје безплатно, има годишње прихода на $2^1|_2$ милијуна динара, и ако кубни метар гаса продаје по 20 пара динарски, а школама и позориштима по 7 пр. дин. Разуме се да ми, парочито првих година, докле гас не би продро у већину приватних кућа, не можемо очекивати ни сраз-

---

Велико питање, велико размишљање његово, беше усредсређено у једноме:

Има ли гриже савести?

Човек, у својим размишљањима долази обично до закључка, који највише годе њему. Тако је Бернар дошао до убеђења, да грижа савести постоји само за људе слабе, и да човек, који је доста моћан да сачува у себи тајну каквог злочина, за који је одговоран једино својој савести, има право, да без бојазни и страха захтева од друштва све почасти и слављења, за којима жуди поштен човек.

Па пошто нема гриже савести за јака човека (две нераздвојне речи човечије сујете), то је ваљало само добро умети сакрити се, те побећи закону.

Цело питање састојало се дакле у овоме:

— Умети извршити такав и такав преступ, такав и такав злочин са успешним предумишљајем и по реду добро смишљеном, како не би било сведока, и зарити тајну толико дубоко у своју савест, да ју ни једно човечије око не буде у стању пронаћи.

На божије око, он и не помишљаше. Тај човек беше охолог титанског племена, јак у познавању људи и кадар да објави у опустошеном храму Вишњега атеизам (безбоштво).

Погрешним начелима већ ослепљени дух Бернаров поче нагло да се клиза низбрдицом, оном кобном низбрдицом која води у понор. Упоредо с тим, нестајало је у исто време и његових слабости и некадашњих његових двоумица. Он се не бораше више као слаби борац противу злочиних намера својих сујетних жеља. Предао им се везаних руку. Злато старога тврдице већ беше његово, и он се у нацред радовао своме злочину. По његовоме мишљењу, од дана, кад је донео то страшно решење, од тога дана тврдица је њега крао, и он беше готов да зграби старца за гушу и да му громко подвикне.

— Враћај моје благо!

— Ваља ми бити стрпељив, мислио је у себи, па је почео да се стишава, да очекује и да сања о својој будућности. Срећа му се чинила да је ту, крај њега. Ако ју не заустави данас, учиниће то сутра. Ствар беше у његовим очима већ свршена. Онај онако суморни Бернар сада би се по често осмејкивао, а по кад-кад је и за чудо весео бивао. Лују Верију, кога и читаоци познају, ледило се око срца гледајући свога пријатеља Бернара у таквоме стању. Он га је волео искрено.

— Добри друже, рећи ће Луј, шта си се замислио? Смераш будалаштине. Море срећа служи само стрпељиве. Да би увек остала под твојим кровом, треба да се њоме ожениш, а не да ти буде слушкиња.

Бернар се само смејао.

Верије није могао увидети докле је гангрена прогризла Бернарову душу. Држао је да код Бернара има више парадокса но изопачености, па докле би једном уплашено застајао код речи Бернаревих, дотле би другде слегао раменима сматрајући их као импровизаторска вежбања.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

мерне приходе од општинске београдске гасне фабрике, али толико мислимо да је сигурно, да ће наша гасна фабрика одмах у почетку свога рада покривати интерес и отплату онога капитала који буде потребан да се Београда осветли светлећим гасом".

«На основу свега изложеног ми вам, господо, по најбољем уверењу предлажемо:

1. Да у начелу решите: да се Београд осветли светлећим гасом.

2. Да се израда пројетка за осветлење Београда светлећим гасом повери двојици стручњака г. Хиполиту Артсу директору општинске гасне фабрике у Бриселу, и г. Александру Ерду енжењеру и предузимачу великих општинских грађевина у Берлину, који би сваки за се имао израдити свој пројект, општина би, по оцени стручне пороте, о којој ће даље бити речи, решила који од та два пројекта има да се изврши».

«Ово су за сад наши предлози односно осветлења Београда. Међу тим узевши у обзир:

1. Да ће осветлење гасом не само подмирити једну велику потребу наше вароши, извршити једну од главних тачака усвојенога програма за реформу Београда, него и створити један нов извор општинских прихода, који ће са сваком годином даље бити већи;

2. Да се осветлење гасом може извршити далеко брже него канализација, и брже него што треба и за саме предходне студије о водоводима, јер по уверењу г. Артса, ако би се одмах приступило послу, Београд би у Јануару 1886. већ могао бити осветљен гасом;

3. Да би један такав резултат који би општина постигла за релативно врло кратко време, одмах у почетку функционисања варошке трошарине, дао становницима Београда одмах видљивог доказа зашто је заведена трошарина и на шта се она употребљава, што би по нашем мишљењу знатно допринели да се што скорије увиди корист те установе.

4. Да се статистичким податцима може доказати како је све већа моралност и све већа лична сигурност у свакој вароши што је више и боље осветљен сваки и најдаљи буцак или ћорсокак у њој;

узевши све то у обзир, ми сматрамо за дужност да свратимо пажњу на ово питање:

Да ли не би по општину београдску било корисно, да извршење својих општинских реформа отпочне завођењем гасног осветлења, не чекајући на извршење водовода и канализације за које треба више студије и много више времена?"

„Што се нас тиче ми вам формално предлажемо да се тако уради."

И на основу овога реферата, Одбор општине вароши Београда у седници својој од 24. Фебруара 1885. год. решио је у начелу: „да се београд осветли светлећим гасом."

Но како има више од пет година од како је ово питање у Одбору решено, то је са свим оправдано да се сад поново исто питање расправља, тим пре што је за то време учињен и извесан напредак у електричном осветлењу. А то је главно, о чему имамо да се сад обавештавамо.

Што се тиче хигијенског гледишта у томе смо сви сложни, да је електрично осветлење боље од гасног. Но и у том погледу присталице електричног осветљења јако претерују и представљају гасно осветљење као највећег непријатеља здравља човечијег. Господин Станојевић вели да је угљена киселина, која се ствара при горењу гаса за осветлење, страшан отров. Међутим у ствари није тако. Истина, није здраво живети у локалима, у којима има извесне количине угљене киселине, но ми угљену киселину и издишемо, па ако собе немају нужне вентилације, и та угљена киселина коју издишемо шкоди нам здрављу. По себи се разуме, да је чист ваздух најздравији за дисање, зато гледајмо да удесним вентилацијама, па било гасниг или електричног осветљења, увек имамо чистог ваздуха у собама, у којима живимо. Угљена киселина и ако није за дисање подесна ипак се не може називати отровом и то још страшним отровом. Кад би тако било, онда би и ваздух који издишемо био отрован а ми и у разним течностима, као с пивом, содом, шампањом итд. пијемо знатне количине угљене киселине, па се не бојимо, да ћемо се отровати. За угљену киселину не може се дакле рећи да је отров већ само да није за дисање као и иначе нечист ваздух.

Ја нисам дакле за електрично осветлење поглавито с тога, што ми изгледа, да је врло несигурна врста осветлења и што је одвећ скупо,

Предс. Пашић. Ми овде покрећемо појединa питања ради обавештења, а после ћемо сав материјал дати одбору или комисији, те да она узме све у оцену, као и друге податке које она зна те да своје мњење поднесе одбору ради коначне одлуке.

Ја напомињем само ради знања: да се вечерас неће приступати коначном решењу овога питања.

К. Главинић. Господо, решење овога питања за нас је доста важно па с тога је са свим природна и жеља да се о њему потпунце обавестимо пре него што се решимо за једно или друго осветлење, г. Станојевић био је добар да сравни обе врсте осветљења; он нам је изнео све добре стране и једног и другог но и поред тога ја имам да учиним примедбу: да се у опште код свију великих пријатеља електричног осветтења, опажа воља, да мало више истичу то осветлење над гасним него што би можда требало према данашњем стању ствари. Исто тако пријатељи гаспог осветлења, нарочито у Европи, изналазе и износе многе мане електричног осветлења доказујући да је гасно осветлење и за садашњост и за будућност најбоље. Већина гасних фабрика у рукама је компанија које се труде свима могућим средствими да сузбију електрични осветлење. Оне троше знатне суме новаца за писање научних и популарних чланака противу електричног осветљења.

Због овога не можемо ни ми то питање лако решити, јер ако потражимо обавештења, односно података у књижевности о једном и о другом осветлењу, не ћемо бити на чисто које је боље. Ја сам пак лично за електрично осветлење, али кад дође да се решава питање: хоћемо ли за општину београдску усвојити једно или друго, морам се опет добро поразмислити пре него што дам свој глас за једно или друго.

Г. Марко Леко вели да је то питање у начелу решено; напоменуо је извештње једне раније општ. комисије и рекао да није добро мењати наше решење (Д-р Леко: Разумео сам после 5 година). За развиће електротехнике 5 година је што је у многим другим гранама 50 година. Који је познат са успесима електротехнике од пре 5 година, тај ће знати огромни напредак у томе, који је близу савршенства. Ја лично посматрао сам електричну светлост пре 6 година, а како стоји данас у свету с њом, незнам из личног посматрања већ из књига и из публикација. Али једно знам позитивно, а то је, да електричне осветлење мора бити и данас скупље од гасног.

Осим тога, ми у Београду морамо имати и то на уму, да ће нас, због раштрканости наших кућа, стати електрично и гасно осветлење скупље него друге вароши.

При решавању овога питања, код нас ће претегнути економска страна, јер ако ми мораднемо платити за електрично осветлење београдских улица 70.000 дин. а за гасно осветлење 40.000 дин., нарочито пак, ако могнемо сградити гасну фабрику за општински рачун, тешко да ћемо се моћи решити за електрично осветлење.

Али, како смо ми сад у повољнијем положају од многих вароши, што се тиче избора осветлења, јер сад немамо скоро никакво осветлење, те можемо лакше усвојити оно које је најподесније, потребно је да се питање о осветлењу Београда што потпуније проучи.

Ђ. Станојевић. Да одговорим г. Леку на извештај оне комисије који је он цитирао. Што су се комисији и г. Марку дешавали малери да су се гасиле лампе свуда где су они били, то ја не знам. И ја сам прилично дуго времена био а чини ми се и мало дуже и од комисије и од г. Лека по варошима где има електричног осветлења па ми се није нигде десило да се оно угаси; сам сам имао придике да рукујем са електричном светлошћу па знам да то није баш тако обична ствар да се лампа угаси те да би то био разлог не устројити електрично осветлење.

Што се тиче Темишвара и „електричног помрачења" у њему ни комесија ни г. Леко не би ту ствар тако озбиљно узели, кад би хтели да призваду у каквим је околностима извршено електрично осветлење у Темишвару. Темишвар је хтео да има скоро џабе осветлење. Он је узео као моторску снагу једну турбину коју креће вода. У сваком таквом случају ми морамо да рачунамо с мразом и сушом и за то је се и десило да се варош помрачила што је вода или опала, или надошла или се замрзла или се десило што око бране или је што запало у турбину па је зауставило. Ја нисам хтео ни да вам спомињем воду као мотор за електричне машине, јер би истина справљање електрицитета, тим путем било баснословно јефтино, али се тешко може код нас

извршити. И кад би узели воду као мотор, ми бисмо, разуме се, као и Темишвар, били изложени под опасност да останемо више пута поред осветљена у мраку. Г. Марко је навео како Брисел има цабе осветљење гасно. То стоји, али он није требао да узме за пример варош од 400.000 становника у којој има тако много јавних и приватних локала до се осветле, и где због велике потрошње гаса споредни продукти при справљању гаса могу да буду велики, те им због велике продаје и гаса и споредних продуката може варошко осветлење да дође бесплатно. Код нас има сада око 500 лампи; нека их буде кад буде варош осветљена гасом или електрицитетом 1000 или 2000, па ипак то неће бити ништа. Колико ће ту да буде споредних продуката? Г. Марко не води рачуна о нашим приликама, него са комисијом заједно цитира Брисел. У Београду ћемо имати да запалимо 2000 или рецимо 5000 пламенова и тих 5000 пламенова не могу дати толико споредних продуката да можемо имати цабе осветљење.

Хоће ли општина имати бесплатно осветлење или не, не зависи од врсте осветљења као што то погрешно схвања комисија и г. Леко, него од експлоатације. Ако општина уступи коме друштву експлоатацију осветљења било једног или другог, њу осветлење мора коштати, јер сва добит пада друштву. Ако ли општина сама експлоатише (као што је то у Брислу) онда може рескирати да има осветљење или скупље но што би јој дало друштво (ако добро не руководи експлоатацију) или бесплатно (ако корисно води само предузеће). Напред наведени пример показује, како и електрично осветљење може општину стати бесплатно ако има потребан број приватних потрошача. Што се тиче угљене киселине о којој је г. Марко навео као да она није опасна, јер је пијемо у пиву и соди, ја држим да му је тај пример случајно испао, јер ће и г. Марко знати да има мало разлика између дејства угљене киселине у стомаку и у плућима.

Ни мало се не чудим, што је путничка комисија тројице у свом извештају навела као несавршеност електричног осветљења ту околност, да се све електричне лампе пале од једае пут, па или човек хтео или не хтео. Али се чудим како је г. Леко могао тако што да цитира, кад сигурно зна да је се не само пре пет година кад је та комисија „проучавала" добре и рђаве стране оба осветљења, него још и пре тога могла свака лампа да изолује простим прекиданьем струје окрунувши један чеп, као оно славину на гасним цевима. Г. Леко ће знати и то да има електрометера, као што има и гасометера, и да сваки потрошач плаћа онолико електрицитета, колико потроши. По извештају комисије и по г. Леку излази, да ако неко има електричну лампу у спаваћој соби, да по сву ноћ не може лећи да спава, по што лампа целе ноћи горе због уличног осветљења с којим је она у вези!

Д-р Марко Леко. Кад сам прочитао из извештаја познате вам комисије онај пасус, који се односи на осветлење, ја сам изрично напоменуо, да је са свим оправдано, што се сад поново о питању електричног осветлења за Београд, обавештавамо. То јасно показује, да се и ја с прочитаним извештајем у свему не слажем. Но и поред објашњења г. Станојевићевог, а на основу онога што је мени познато, остајем ипак при том, да је гасно осветљење далеко савршеније и јевтиније од електричнога осветљења.

Но о томе имаћемо прилике и други пут да говоримо.

Сад сам узео реч да само о физиолошком дејству угљене киселине одговорим г. Станојевићу. Знам врло добро разлику између дејства извеснога тела на организам човечији, кад се унесе у желудац и кад се удише. Али не разумем г. Станојевића, како може угљену киселину назвати страшним отровом, кад ми угљену киселину с разним течностима уносимо у организам. Не знам да има на свету отрова, који се сме тако као угљена киселина пити, а да човека не отрује. И опет велим, да угљена киселина није отров.

На послетку имам још да напоменем и то, да електрично осветљење и са хигијенскога гледишта није са свим без мане. И сам г. Станојевић потврдио је, да се од електричног есветљења добија нека очна болест. Међу тим и ја сам од једнога овдашњега лекара чуо, да та болест није баш тако са свим невина а и да има више болести очију, које су изазване дејством електричне светлости. И то питање треба стручњаци да нам објасне.

Милор. Терзибашић. Како стоји кад удари гром у спроводну жицу.

Ђ. Станојевић. Ако се деси да гром удари у жицу, удешено је да се варница спроведе у земљу као и код телеграфа.

Председник Пашић. Пошто нема нико више да говори, закључујем конференцију.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Правила. Као што је обзнањено на првој страни, нова правила о слободноме клању и продаји меса у Београду и атару, ступила су у живот од 20. ов. мес.

Њима су одредбе старих правила допуњене а знатно и преиначене.

Коме год су правила та потребна, може их добити у санитетском одељку општинскога суда. Штампана су у књижице; а за продавце плакатно.

Правила мора имати на видном месту свака продавница.

—

Одобрен кредит. Одбор општински одобрио је, у последњој седници својој, кредит од 6000 динара да се предузме сондирање обале савске а по том састави и дефинитивни пројект за грађење ке-а од савског моста до београдске тврђаве. Испитивање обале почеће већ ових дана, а и израда пројекта ускорити што већма.

—

Трошарина. Кроз који дан приступиће се и последњим корацима за увођење трошарине. Таксе су одређене, и чим буду потврђене, неће више ништа стајати на путу да се отпочне и наплата вршити — још у току идућег месеца.

—

Под закуп. Решено је да ове године општина уступи закупцу право на вађење леда са обала београдских. Прва лицитација није одобрена, а друга држаће се 27 о. мес. и право уступити ономе, ко буде дао највишу цену.

—

Уступљена. Набавка цеви за нови водовод уступљена је по пола двема фирмама. „Бекинг и Комп." у Немачкој и „Понт-а-Мусон" у Француској. Понуде тих двеју фирама, биле су најјевтиније и скоро подједнаке, за то је набавка и подељена тако.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА.

Цариградски кеј. О грађењу ке-а на златноме Рогу, у Цариграду, донели смо недавно саопштење. Сада јављају стране новине да је тај велики посао уступљен Грансу и компанији. Рад со мора почети у року од две године, од дана потписа уговора, а за целокупно довршење ке-а остављен рок од 14. година. Цео посао коштаће 3,000.000 лира турских.

—

Зајам за кланице у Цариграду. Цариградски лист „Хакикат" доноси вест, да је турска влада одобрила да се може направити зајам од 100.000 тур. лира, од којих ће се 40.000 употребити на грађење кланица и обора на више разних тачака у Цариграду. Предрачуњено је да ће приход од кланица покривати суме које су потребне за амортизацију зајма с интересом.

—

Буџет галачке општине. Приходи галачке општине увећали су се знатно ове године. Буџет овогодишњи дао је прихода 1,400.000 динара, докле је претпрошле био 1,077.000 динара. Овај пораштај отуда је, што је и галачка општина завела нове дажбине ради извршења неколико раније пројектованих великих предузећа.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Трка локомотива. Између Париза и Ларош приређена је ту скоро трка са локомотивама. Циљ трци била је испитивање брзине разни возова и издржљивости локомотива.

Друштво „Париз-Лијонско“ било је покретач те утакмице.

Резултат трке је следећи: „L' exspress du Nord“ стигао је први, пошто је за један сахат прејурио равнину од 136 километара, „Le Midi,“ „l' Est,“ „l' Orleans“ и „l' Onest“ прешли су за исто доба 135 килом. а „Париз-Лијон“ само 120 километра за 1 сах.

У трци са теретним возовима добило је „Друштво северних железница.“ Воз је носио терет од 240 тона и прешао је 95 килом. за 1 сах. Воз „Друштва западних железница“ имао је исти успех, али му је локомотива претрпила доста штете. Овај покушај превеликих брзина не даје се употребити на дуге путове, јер би било преопасно, с тога и правила железничка забрањују, под најстрожијом казном, влаковођи да прелазе више од 80 километра за сахат. На свакој машини има нарочита справа, која показује тачно брзину којом је влак јурио, и тако служи за контролу. Машинисти пак један особити барометар показује у свако време којом брзином јури влак, те му даје могућност да или повећа или умањи исту. —

ИЗ ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА.

ПОСЛЕДИЦЕ ПИЈАНСТВА.

Нема заразне болести која више утамањује свет и чије су последице теже од оних, које проузрочава злоупотреба алкохолних пића.

Статистика је у неколико констатовала те последице, али колико тисућа случајева остану у мраку; колико их се скрије пред статистичаром?

Порушено здравље, уништена породична срећа, нагон к неморалу и кривичним делима, лудило, грозна и прерана смрт — то су укратко последице те ужасне и паклене страсти!

Др. Бер, лекар једног казненог завода, изнео је ту скоро занимљиве податке у једном своме јавном предавању, које је држао у Пленценсу и констатовао, да је само у пруским болницама год. 1885. било 10.360 лица, која су боловала од хроничног лудила услед злоупотребљавања алкохола. Од тих је исте године 1914 лица праћено у болницу за душ. болести од делиријума. Од свију самоубица 700 њих доказано је да су били пијанице. У Немачкој од 100 умно болесних 25 су оболели од пијанства.

Одавна је доказано да је пијанство узрок умножавању и кривичних дела. Констатовано да у 32 казнена завода у Немачкој од 32.827 осуђеника, 13 106 осуђено је због злочина и кривица почињених у пијанству и због пијанства; дакле преко 40%.

Исти др. Бер нашао је да у самим казненим заводима у Пленценсу на 3227 осуђеника 1174 починили су кривице у пијанству.

Доказано је даље да је највећи део преступа и кривичних дела учињено у очи празника, или на сам празник, или дан доцније. Субота, недеља и понедељак то су обично дани, када се раденички свет, после трудног седмодневног рада, одаје одмору, да често у пићу страши оно, што је преко недеље знојем зарађено. Тада се обично и рађају највише многобројна зла дела.

Прве мере противу пијанства предузете су у Швајцарској и Немачкој, а највећа потреба да се те мере развију до правог значаја свог, осетила се највише у Енглеској, где се одавна води права борба противу алкохола.

Многобројна друштва избацују сасма употребу алкохола па иду чак и дотле, да се и вина драговољно лишавају. То је без сумње крајност; али кад између крајности и несрећних последица ваља бирати једно, без сумње ће превагнути крајност.

Срећом зло нема ни из далека подједнаки значај у целоме свету. Али не треба заборављати да се свака болка лечи само онда, кад је у зачећу своме. И за то, ако тамо, где се од порока пијанства не пати у масама, нема потребе за нарочитим мерама противу употребе алкохолних пића, оно без сумње ваља бар то толико чинити, да се стаје на пут лаком отварању крчама, за које се не може никада рећи да су од потребе. На против, кад год се затвори која од оних, што већ постоје, ваља јој радосно отпевати посмртницу — са жељом: да на њезино место никада друга не никне!

Разне општинске лицитације.

Путем јавног надметања, издаће општина београдска:

26. Новембра

Право на продају леда са обале савске и дунавске за време ове зимске сезоне.

27. Новембра

Земљиште испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вшетечка, за време од дана одобрења лицитације до 31. децембра 1896 год. које има простора од 117.200 квадратни мет.

29. Новембра.

Плац постојећи у железничкој улици спрам Балукџића, за време од одобрења лицитације до 31. децембра 1893 године.

4. Децембра.

Набавку олова, потребног за маркирање меса на општинској кланици, за време од дана одобрења до 31. дек. 1891. год.

8. Децембра.

Право на чишћење нужника, помијара и стрводерски посао за време од 1 јануара до 31 децембра 1891 године.

Кауција у 800 дин. полаже се у новцу или државним папирима.

Све ове лицитације држаће се у рачуноводству суда општине београдске, од 8 до 12 пре, и од 2 до 5 сати после подне у које ће се време и закључити. Услови свију ових лицитација могу се видети у рачуноводству, пре а и на дан лицитације.

Из Суда Општине вароши Београда 15. новембра 1890. СБр. 141.15.

Грађевинске лицитације.

На дан 26. т. м. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу суда општине вароши Београда, јавна усмена лицитација за откопавање земље у „которској“ улици.

Кауција 400 дин. у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун и план попречних профида, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско.

Од стране суда општине вар. Београда 13. новембра 1890 године ГБр. 1402.

Београдске лицитације

а.) **Управа вар. Београда (кварт савамалски)** држаће лицитацију 26. новембра т. г. за сечу дрва.

Услови у кварту.

Кауција по закону.

г.) **Дирекција срп. држ. железница.** Потребује 40.000 килогр. петролеума за 1891 год. Писмене понуде примаће дирекција до 24. нов. тек год. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ бр. 246 у прилогу.

—

д.) **Крал. срп. држ. железница** Потребује 100 вагона Писмене понуде примаће дирекција до 10 дек. т. г. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ бр. 244.

—

а) **Санитетско одељење министарства војног,** одржаће 26. Нов. тек. год. лицитацију за набавку потребних лекова.

—

б) **Управа београдског гарнизона,** одредила је за 27. Нов. тек. год. лицитацију за набавку 148 астала за ручавање војника и 269 клупа. Кауција 10% од излицитиране цене. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

в) **Управа београдског гарнизона**, одредила је 28. Нов. т. г. лицитацију за продају коњског ђубрета. Кауција се полаже у напред 200 дин. Услови у канцеларији ове управе.

—

г) **Управа војне одеће**, држаће 26. Нов. текуће год. лицитацију за набавку потребне коже за обућу. Услови мустре у канцалији исте управе.

—

е.) **Дирекција срп. држ. жељезнице** потребује извесне количине зејтина. Писмене понуде примаће дирекција до 1. дек. т. год. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ број 244.

—

ж.) **Дирекција срп. држ. жељезнице** потребује телеграфски материјал, за 1891. тод. Писмене понуде примаће дирекција до 26. нов тек. године са пристајањем на услове за то прописане у „Срп. Нов.“ бр. 248.

—

з.) **Дирекција срп. држ. жељезнице** потребује, телеграфске стубове за 1891 годину. Писмене понуде примаће дирекција до 29. новембра т. год са пристајањем на услове за то прописане у „Срп. Нов.“ број 248.

—

и) **Дирекција срп. држ. жељезнице** потребује разан материјал за чишћење за 1891. год. Писмене понуде примаће дирекција до 3. дек, т. год. са пристајањем на услове за то прописане у „Срп. Нов.“ број 249.

—

ј.) **Рударско одељење мин. нар. привреде** одредило је за 28. дек. т. г. лицитацију ради продаје 1000 килогр. антимонске руде. Кауција 10.000 дин. Услови у канцеларији истог одељења.

—

к.) **Дирекција срп. држ. жељезнице** расписала је за 20 нов. т. г. лицитацију ради препокривања крова на радионици за монтирање машина у Нишу. Кауција 1000 дин. Услови у одељењу за одржавање пруге (министарства грађевине).

—

л.) **Команда жандармериска** држаће 20 нов. тек. год. лицитацију за набавку хлеба за жандарме у Београду станујуће. Кауција за Србина 2000 дин. за странца дупла. Услови у штабу исте команде.

—

љ.) **Главно убојно олагалиште**. Држаће 3. дек. тек. год лицитацију за набавку извесног материјала. Кауција 10 од сто односно 20 од сто од излицитиране цене. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

КЊИЖЕВНОСТ

Обраћамо пажњу оних који продају или купују и држе српске литријске обвезнице на „Преглед“ који ниже приказујемо. Њиме се могу постићи многе олакшице — на кратко од користи је.

*

Изашао је из штампе:

ПРЕГЛЕД

СРПСКИХ ЛУТРИЈСКИХ 3% ОБВЕЗНИЦА

од 1881. год.

СА ОВИМ САРЂАЈЕМ:

1. Напомена. — II Уговор о зајму од 1881 год. — III Закон о исплати унутрашњег зајма и реквизиција. — IV Правила о радњи са промесама. — V Текст обвезнице. — VI План извлачења. — VII План отплаћивања. — VIII Текст купона. — IX Извучене серије до 2 августа 1890 год. и — X Распоред свију ссраја за пребрисавање.

*

Књига је велика 3 штампана табака а цена јој је 30 пара дин. (без поштарине), ко узме 10 комада добија једну на дар а препродавци 10 на сто.

Поручбине прима само издавач Милија Јовановић, писар београдске општине.

У нашој књижевности до скора није било ни једног дела, које излаже теорију статистике. С тога је добродошла књига, која је ових дана штампана:

ТЕОРИЈА СТАТИСТИКЕ

од

Д-р Густава Римелина

Књига се може добити код преводиоца г. д-р Мил. Р. Веснића (лепеничка улица, бр. 13.). Цена је један динар.

НАРЕДБА.

— о изношењу робе испред дућана. —

Има трговаца и других дућанција који противно ранијим наредбама износе робу испред својих дућана и њоме на штету саобраћаја закрчују тротоаре, и тиме отежавају пролаз.

С тога се овим

наређује:

да од сада нико не држи робу по тротоарима, испред дућана, нити да је веша испред дућана тако како ће бити на сметњи онима који пролазе.

Ко се не буде ове наредбе придржавао казниће се по § 326. крив. закона.

Од Суда општине вар. Београда 10. Новем. 1890. г. АВр. 2253.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а). За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
б). За свирање са певањем вешгака од 1 концерта	5 „
в). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле)	20 „

II.

а). за 1 играпку у локал. I-ог реда	15 „
б). за 1 играпку у локал. II-ог реда	10 „
в). за 1 играпку у локал. III-ег реда	5 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 15. до 20. Новембра закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
1.912	Арпадика	9·—	3.345	Сламе	2·50
430	Шишарке	—·—	1987	Ужарције	
120.476	Пшенице	13·50	284	Кајмака	120
45.086	Кукуруза	10·—	650	Разне зеленп	20 —
100.784	Ражи	12·50	578	Сира	75·—
180	Ћумура дрвена	9·50		Лоја топљена	
1.850	Јечма нова	11·	9182	Коже сирове	—·—
66 063	Овса	12·50		Катрана	·—
8 800	Јабука	22 —		Црева урађена	—·
3651	Пасуља	26·50		Паприке алеве	·—
20579	Кромпира нова	9·—	25.905	Свиња дебелих	75·70
565	Крушака	20·—		Ораових труп.	—·—
3493	Црна лука	5·50	2390	Сува меса. прш.	2·40
323	Бела лука	60 -	18.000	Креча	3.70
14673	Орања	30·—	20.000	Цемента	—·—
101	Грожђа	60·—		Купуса кисела	—·—
26824	Воћа разна	20·—		Камена проста	—·—
3900	Живине, ћурке уређене за иност	—·—	203.000	Дрвен. разне	·—
			102.562	Вина црна	30·—
126.824	Шљива сувих	55·—		Ракије ком. меке	—·—
182	Масти	110	4.215	Ракије шљ. меке	42·—
61.200	Сена	4·50			

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 51. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 2. Децемб. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

XXV — НАРЕДБА

Многа беспослена лица, под видом момака месарских, долазе у кланицу те само сметају раду у њој

Да би се ово у будуће избегло, позивају се овдашњи месари да своје момке без икаква изговора потпишу код власти, јер без буквице неће се ни један трпити у кланици.

Сваки момак, који долази у кланицу, мора показати контролору кланице буквицу.

Ако који газда дотичнога момка не пријави власти и не снабде га буквицом, биће кажњен, како за неупис тако и што је противно овој наредби поступио.

Из седнице суда општине београдске 17. Нов. 1890 год. СБр. 19.839.

ИЗВЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ПИТАЊА О ПОДИЗАЊУ КЕА У БЕОГРАДУ

Питање о подизању кеа, које се сада приближило своме остварењу, од великог је значаја по будуће развијање трговине и индустрије у Београду, који је по своме напредном повољном географском положају, позван више но ма која друга варош, на балканском полуострву, да извозну трговину концентрише и посредује.

За постројење кеа добила је општина пре неколико година три пројекта, и то:

1. Од браће Клајна, Гертнера и Шмала за зидани ке.
2. Од бившег директора А. Рихтера за дрвени ке, и
3. од Холцшпахових синова за зидани ке.

Сем тога израдила је пројект за дрвени ке и једна комисија од чиновника министарства грађевина.

У првом реду намеће нам се питање, какав систем ке-а треба општина да усвоји, и да ли исти да буде сталан или привремен?

Одговор на питање, да ли првенство заслужује камени или дрвени ке, зависи поглавито.

1. од цељи, којој ке треба да служи,
2. од положаја његовог и
3. од суме коштања.

Имајући у виду, да ке треба да служи највише трговинским циљима, сасвим је јасно, да онај део ке-а, који се налази изван вароши, треба градити од дрвета, а само онај део, који се налази у вароши, да буде од камена, јер ће се тако са најмањим трошковима одговорити потребама трговине и саобраћаја.

Комисија је према томе мњења, да ке од C до D буде од камена; дужина истога износи око 875 м; од B до C (1215 м) и од D до E (360 м) да буде ке од дрвета; укупна дужина дрвеног ке-а износила би дакле 1575 м; а онај део од железничког моста дакле од A па до тачке B, да се калдрмише и тротоаром на подножју обезбеди, као што је код самог моста извршено (дуж 225 м).

Спољна ивица ке-а уцртана је у приложеном плану и утврђена је овом линијом: у горњем делу своме по пројекту за антрпоте, одавде до северо-западног ћошка механе пок. Косте Димитријевића, у луку са R=1350 м; даље у луку са R=1625 м, и то тако, да одстојање спољне ивице ке-а буде по 30 м удаљено од крајњег ћошка плацева у улици савског стоваришта и 30 м од средине фронта Вељковићеве куће; даље, у правој линији и напослетку, у луку са полупречником од R=750 м све до града.

За подизање каменог ке-а најбољи је пројект Холцшпахови синова, који је у сваком погледу рационалан.

Дрвени ке пак требало би израдити по цројекту комисије министарства грађевина, на основу којег је један део железничке станице за претоваривање на Сави већ и извршен.

Но пре коначног утврђења система кеа за поједина места нужно је, да се пре свега специјално сниме:

Земљиште и профили речни на ону дужину, на коју то још није урађено, а то је од механе пок. Косте Димитријевића до града.

Апроксимативни трошкови за грађење кеа (без експропријације) износе:

1. Грађење дрвеног кеа на дужину од 1575 м рачунајући 1 м по 500=787.500 дин.
2. Зидање каменог кеа на дужину од 785 м просечно по 2400 д.=1,884.000.
3. Калдрмисање обале на дужину од 225 м по 200д.=45.000.

Свега дакле 2,716.500 дин. или у округлој суми 2,800.000 дин. (у коју је и експропријација урачуната).

У Београду. 20. Нов. 1890.

Чланови комисије. (Следују потписи).

КАЛИМЕГДАН*)

(ПОКУШАЈИ УДРУЖЕЊА И ПРЕЛАЗАК НА ОПШТИНУ)

(НАСТАВАК)

После онако кратког и одређеног одговора Госп. Министра војног, којим је одбијена молба удружења: да се приходи Калимегдана сведу на стварну вредност, и да се не тражи од удружења већа сума накнаде, но што ће је оно примати, — шта се је могло друго чинити. У алтернативи, ваљало је одлучити се да удружење или и не почиње рад, или да пристане на то, да држави накнађује 1.500 дин. годишње више, но што ће се примати од продаје траве и закупа киосака и лагума. Место дакле да нађе припомоћи, оно је наишло на знатну тешкоћу и није се могло другаче мислити, но да се иза таквог решења скрива и равнодушност према томе да ли ће удружење предузети рад, или од својих задатака одустати онако исто, како се је одустало и много раније, кад је прво удружење, ради истог циља, било постало. Примити пак на се обавезу да се држави накнађује 4.500 дин. годишње од првога дана, значило би везати себи руке да се на Калимегдану не може урадити ништа више, него да се он одржава вечито у примитивном стању; да се приходи у неколико увећају, па све опет даје за инвалид-

*) Види 44. број „Београ. Општинских Новина".

ски фонд, и да тако удружење прими на се улогу немоћног посредника између оних који веле да је Калимегдан њихова својина и публике, која с правом тражи да се калимегдански парк доведе једном у ред на општу корист.

После дужег већања и размишљања; после још неколико посредних покушаја, да се наведено решење измени, у колико условљава већу цифру прихода, и после свију предрачуна, састављаних ради уверења колико се може годишње прилозима, концертима, чланским улозима и закупнином привређивати на Калимегдану, и тим новцем предузимати радови на унапређењу — управа удружења морала је закључити да на услов одобрења о накнађивању 4500 дин. годишње није могуће никако пристати. С тога је удружење морало приступи последњем кораку, обратити се Господину Председнику Општине оваквом молбом:

Господину Председнику општине београдске.

Наше здравствене прилике у престоници нису тако сјајне, и ако би се морало чекати да из недовољних својих извора сама општина све извршѝје, што је ради бољитка потребно, много што-шта не би се дало постићи за врло дуго време.

Имајући ово у виду, грађанство је и прегло на оснивање удружења која унапређују поједине крајеве вароши, а овога ради поникло је и удружење које је примило на се бригу за што брже и боље уређење Калимегдана — и као јавног шеталишта, и као историјског обележја оног места, за које није везана само успомена на значајни успех Књаза — Михаила у 1866. год., него на коме посетилац тек добија појам лепоте нашег града и бива принуђен да се сети свеколике, тешке и жалосне али и славне прошлости народне.

Да би Калимегданом могло самостално руковати и на њему по реду извршивати све, што је за његово уређење потребно, удружење је добило и Највише Одобрење; али је Највише Одобрење удружењу саопштено с условима које није било могуће примити, те управа његова није смела дати пристанак да Калимегдан узме под своју управу онако, како је цонуђено претписом госп. министра војеног од 12. Нов. 1888. ИФ Бр. 1634. Чињени су кораци код госп. министра војног накнадно, али и после протумачења, претписима од 18. Фебр. и 18. Маја пр. год. ИФ Бр. 220. и 923, нису сасма отклоњене оне главне тешкоће с којих се и прва понуда није дала усвојити.

Две су главне тачке и до данас непречишћене. Једна је створена 8-им условом у првом претпису, којим је условом резервисано право градској команди, да у вршењу надзора над Калимегданом као војном територијом, улази не само у колико би то могло бити од стварне потребе, него безграничнo и редовно, тако, да би вршење те градске службе могло од појединих фактора градске команде евентуално бити злоупотребљено и простом личном вољом на Калимегдану извршено оно што се кад буде хтело. Друга је тешкоћа у томе: што је захтевано да удружење на име додашњих прихода накнађа градској команди годишње 4.500 дин., а међу тим толико удружење не може да вуче, јер су стварни приходи калимегдански далеко мањи. Удружење би могло вући приход само од затворених простора — лагума; а остали ће отпасти по себи. Но у главноме несугласица у прорачуну потекла је отуда, што је енж. одељење министарства урачунало у калимегданске приходе и оно што се добија продајом траве, из ровова тврђаве и других простора, који се друштву не предају, и које ће и надаље вући градска команда.

Природно би било, да приход са Калимегдана користи самом Калимегдану, да се он из својих извора подиже, и по томе ваљало би не употребљавати на друге цељи оно што се на калимегдану и његовим деловима може да привреди, јер није најзад ни по саму државу корисно да једно тако значајно место остане запуштено, занемарено, с тога, што су приходи калимегдански неоправдано служили за друге цељи. Калимегдан је достојан да се на-њ што и утроши, а не да се још од њега откида; јер све што је он могао дати држави, он је дао својим историјским значајем!

За ово време, од како је удружење поникло па до данас, силество је протеста од грађанства надобијала управа његова, за што се не приступа раду, него се с дана на дан Калимегдан оставља да се све више занемарује. Једни траже да се он уреди као једино шеталиште у престоници а по положају своме мал' не једино и у свету. Други иште да се Калимегдан бар оволико уреди, да се може рећи да према значају његову и доброчинствима предака својих, није потомство незахвално чак и у данима краљевинске слободе своје.

Од оних, који праведно улажу протесте, једни криве општину, други градску команду а трећи удружење, јер им изгледа да ово не ради живо: свет мисли да је удружење раду приступило.

Далеко би се морало отићи, ако би овде било потребно тврдити да је одиста интерес општи, а одговорност велика и према будућности, ако се са свих страна не учине олакшице да удружење може с успехом радити; а оно је међу тим вољно да не зажали никакав труд да би што достојније одговорило свом задатку

С тога, управа удружења моли најлепше Госп. Председника општине да изволи подејствовати код г. мин. војног да се отклоне напред изложене сметње на начин, који Госп. Председник изабере.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

ПРИПОВЕТКА

ЖИЛА КЛАРТИЈА

(НАСТАВАК — 5.)

Једног лепог јутра упаде Луј у Бернаров стан, обучен у путничко одело. Имао је тог дана да отпутује за Анже, а одатле пешице у замак *** да одаје декориште.

— Не радо те остављам, рече он Бернару. Представи себи безазлене људе који иду у позориште, а остављају код куће своје јединче, двогодишње дете са кутијом палидрваца у постељи. Бернаре, знај добро, ти си то дете. Ти губиш време играјући се ватром. Глава ти је пуна барута, и да бог-да да не прсне! Пази, понављам ти, запалиће се!

— Не бригај, пријатељу, одговори Бернар, остави ме без плашње и не бој се. Буди уверен, да ако се икада жигицама послужим, то неће бити да бих изгорео себе и своју мансарду, него да са њима запалим свеће у својој дворани.

Загрлише се пријатељски. Луј оде вртећи главом, а Бернар? Низ лице му се скотрља крупна суза. Обриса је као да се стидео.

То је била можда последња суза, коју је он пустио.

V

Од онога кобног часа, кад се Бернар одлучио да се дограби тврдичиног блага, тражио је само згодну придику.

Излазио је ретко, претпостављајући да остано ту, у близини тврдице, да слуша како се по соби креће: дању одлази и долази а ноћу броји и пребраја своје злато

Кад би случајно стари Херман остављао своју собу, Бернар га је пратио кроз улице. Он га шпијунисаше. Хтео је да зна, шта управо ради тај човек

Херман се није никада сретао са познаницима. Ишао је лагано, заустављајући се по кадкад да одане или да се одмори на клупи какве јавне баште. С времена на време куповао би што-год од јела: сира, сардине и хлеба. То беше све. Враћајући се остајаше по више дана у својој мансарди, погрбљен над својим благом.

Бернар је на послетку сазнао и дане, у које је старац излазио; знао је и шта тврдица ради у овом или оном часу. Неком непојмљивом привидношћу готово је гледао старога Хермана кроз зид и погађао шта ради, тако рећи гледао га је како живи, или боље рећи живео је животом тога човека, кога пре два месеца није ни познавао.

Да ће госп. министар по доброти својој бити вољан да изађе на сусрет томе захтеву, и да ће председништво општине осведоченим патриотизмом хтети да од своје стране учини што је потребно, — удружење је више но уверено; а овој молби даје му слободе и убеђење: да је председништво општине данас живо прегло на извршење свију корисних реформа у престоници које се дају остварити. (свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Није држана. Прошле недеље Одбор општински није држао седницу из узрока, што су се састајале комисије и радиле на својим задацима.

—

Поротници. Избор поротника за идућу годину извршиће се у сутрашњој седници.

—

Забрана. Учињен је корак на надлежном месту да се више не допушта подзиђивање старих, трошних зграда. Но о томе говорићемо опширније у једном од идућих бројева.

—

Стечај. Обраћамо пажњу на стечај који данас доносимо о установљеноме положају благајника за исплате водоводних и осталих великих послова.

—

Грађење ке-а. Комисија, изабрана да проучи питање о ке-у, поднела је извештај, који доносмо данас. По комисијском прорачуну, грађење ке-а коштаће око 2,800.000 динара: но колико ће од те суме пасти на државу а колико на општину, није још опредељено.

—

Седница. Одбор општински држаће свој редовни састанак сутра у 5 час. по подне. На дневноме су реду ови предмети:

а) **Стари предмети:**

1. Понуда г. Лаховарија с куповини куће;
2. Реферат о «Зеленоме Венцу;
3. Акт царинаре о награди руковалаца општ калдрмије и мерине;
4. Реферат о утрошку за залуп, отварање и рад у бањичком мајдану.

5. Акт удружења дунавског краја о грађењу заједничке школе за Јалију и Дорћол — цео дунавски крај.

б) **Нови предмети:**

6. Лицитације;
7. Акт комисије о потребном кредиту за извршење пописа људства;
8. Пројект о варошкој трошарини;
9. Решење о потребном особљу т. опларине и платама за исто;
10. Избор поротника за идућу годину;
11. Избор комисије за преглед плаца, који на откуп нуди г. А. Живковић.
12. Решење за исплату сабаља позорника општинских.
13. Молбе.
14. Уверења.

ГЛАСНИК
ОПШТИНСКОГА СУДА И ОДЕЉАКА

(За продаваче). Према наредби суда од 1. пр. мес. АБр. 2093, потребно је да се најдаље до 15. ов. мес. пријаве у општински суд дозволу по ново добију сви они који по улицама, кафанама и другим јавним местима продају врше. Тако исто да се јаве и они који до данас никако нису дозволу ни добили. Ко има већ дозволу, треба са собом да исту понесе.

—

(За домаћине). Ко узима за рад надничаре и праље, треба увек да им прво прегледа билет становања. Само тако општом контролом, моћиће се истребити беспосличари и сумњива лица која често у кућу улазе ради крађе. Билет има печат и уписан је рок за који важи, име, стан дотичног и т. д. Билет је у црним корицама. Ко нема такав билет — треба га пријавити суду општинском или најближем одељку.

Овога треба да се придржавају и они који издају стан надничарима и праљама.

СТЕЧАЈ

Општини вар. Београда потребан је благајник, који ће руковати касом за исплату радова око водовода и других великих предузећа општинских.

Изабрани благајник биће дужан да положи кауцију од 10—15 хиљада динара.

— Ако умре, говораше он понекад у себи, коме би припало његово имање? Он је без рођака и без пријатеља. И као да ли би то значило украсти, кад би се придигао испод леша непотребан новац?

То је он називао својим слабим мислима, које су тежиле к неодлучности. Такви наступи преговарања са својом савести беху ретки или боље рећи скоро их је и нестало.

Узрујаности првих дана, и оној ватреној жудњи за благом и раскоши, које потресаше цело његово тело, уступи место једна енергична и ладна резолуција. Бернар се више није гадио пљавштине. Зар неће он одмах из ње изаћи и јуначки отрести се своје прошлости?...

Већ од неколико дана, није чуо обичајни звек код тврдице. Ноћи су текле мирно, нити металични звек потресаше срце Бернарово. Дању никаквог гласа, ни звека. Ништа.

Бернар инстинктивно дође на мисао да се приближе одсудни час његовог живота. Покушаваше да не мисли ништа, преплашен сам од онога што му на ум долазаше. За тим је одлет размишљао. Сасвим ладно рече себи, да је старац свакако болестан, и да се тако прилика, коју он давно очекује, сада сама указује.

План беше готов у његовој глави, он га склопи овако: Да оде право староме Херману, са осмехом и притворном искреношћу, да га пази, да бди над њим, да га не оставља; да постане његов слуга, његов роб. Херман немађаше никог свога. Коме би оставио по смрти своје имање, ако не оном који му очи заклопи.

Али чим је био готов са овим планом, одмах га је сам и одбацио. По смрти Хермановој могао би се наћи тестаменат, и то би уништило све тежње, муке и комбинације бернарове. Сем тога, тај неповерљиви старац, могао би просто одбити тућу помоћ. Требало је тражити дакле други излаз.... Ако је болест тога старца смртоносна, зашто га не оставити да умре сам, без помоћи? Нико не вођаше бригу о тврдици. Да ли би се ко и сетио да га је нестало? Укућани су га и тако врло ретко виђали. Овај пут Бернару се учини да је бољи. Три дана беху прошла, он је бројао те дуге дане, од кад старац не даваше знака живота. Шта се је с њим збило? Да није умро, већ? Умро! Ова помисао узбуди Бернара, чије срце куцаше радошћу. Старчева смрт то је била гром, који од једном уништаваше препреку од које се Бернар мало час плашио. То беше случај, усуд, то беше сам Бог, који се стави на страну Бернарову.

Случај, који рамље кад долази а лети на одласку, стиже бернару а он га прихвати.

Ако је тврдица умро, што му изгледаше извесно, требало је одмах присвојити благо. Целог дана Бернар је размишљао како да покуша. Дело требало је да следује намери, остварење — сну. Ноћ беше наступила. Бернар је знао, да мансарда старчева има, као и његова, прозор, који гледа на улицу. Пред прозором једна врста прага, на ком се пружају олуци за кишницу По томе прагу, и ако с опасношћу могло се корачати дуж крова. Бернар отвори прозор. Чудан пут, помисли он, који ме може одвести срећи.

(наставиће се)

Плата ће му се накнадно одредити.

Могу се пријавити и пенсионари.

Молбе ће се примати до 12. Децембра 1890 године закључно.

Од суда општино београдске 1 Децембра 2880 године АВр.

БИЛЕТЕН

О РАЂАЊУ, БОЛОВАЊУ И УМИРАЊУ У БЕОГРАДУ

од 10.—20. новембра 1890. године

А) О рађању

Пођено је свега 40 деце и то 20 мушких и 20 женских. Православе 32. Римске 5. Евагелике 1 и јеврејске 2.

Б) О боловању

По извештајима овдашњих лекара, боловало је свега 380 и то од ових болести:

I. Од инфекциозних болести

Наступне грознице 47. Шарлаха 1 (врач.). Црвеног ветра 3. Тифуса 3. Дифтерије 2. Морбиле 13. Венерије 24. Сифилиса 14.

II. Од осталих болести

Ревматизма 17. Шкрофула 5. Хиперемије мозга 1. Запаљење мозга и кожице 3. Хистерије 2. Епилепсије 1. Екламсије конвулзивне 1. Тестануса 1. Вертиго 2. Невралогије разне 2. Гастамлије 1. Мане срца 2. Паплитације срца 1. Крупа 1. Катара распирац. орган. 50. Перпоститис 3. Запаљење плућа 14. Туберкулоза 17. Запаљење костију и зглаба 1. Карисе некрозе 1. Рана 1. Флактура и луксац 1. Изгорема 3. Трованја 1. Неоплазме 1. Емфизема 1. Хемаптије 5. Устобоље 2. Ангине 20. Паротитиса 4. Катара желудца 28. Запаљење трбушне опоне 1. Катара црева 26. Циститиса 3. Метритис и метроролије 3. Других болести секцалних 5. Бол очију 14. Бол ушију 6. Уртикарије 3. Абцес флегмине 1. Екцелма 8. Шуге 3. Друге кожне болести 7.

В) О умирању

Умрло је свега 20 лица и то 12 мушких и 8 женских од ових болести:

Дифтерије 2. Апоплексије мозга с парализ. 1. Запаљење мозга 3. Екламсија конвулзивне 1. Разних повреда (изгорења) 1. Услед порођаја 1. Запаљење плућа 2. Туберкулоза 3. Запаљење црева и желудца 2. Кепције инкарцериране 1. Трованја 1. Непознате болести 2 и то:

У кварту палулулском 9, варошком 1, теразијском 4, врачарском 1, сава-малском 2, дорћолском 3.

Од ових лечено је 18 а 2 није.

Испод 1 године умрло је 4. Од 1—5 година 3. Од 5—10 год. 4. Од 10—20 год. 2. Од 20—30 год. 1. Од 30—40 год. 1. Од 40—50 год. 1. Од 50—60 год. 3 Од 60—70 1.

Физикус
Др. П. Стелић.

Разне општинске лицитације.

Путем јавног надметања, издаће општина београдска:

4. Децембра.

Набавку олова, потребног за маркирање меса на општинској кланици, за време од дана одобрења до 31. дек. 1891. год.

8. Децембра.

Право на чишћење нужника, помијара и стрводерски посао за време од 1 јануара до 31 декембра 1891 године.

Кауција у 800 дин. полаже се у новцу или државним папирима.

Све ове лицитације држаће се у рачуноводству суда општине београдске, од 8 до 12 пре, и од 2 до 5 сати после подне у које ће се време и закључити Услови свију ових лицитација могу се видети у рачуноводству, пре а и на дан лицитације.

Из Суда Општине вароши Београда 15 новембра 1890. СБр. 141.15.

Београдске лицитације

а.) **Крал. срп. држ. железница** Потребује 100 вагона Писмене понуде примаће дирекција до 10 дек. т. г. са пристајањем на услове прописане за то у «Срп Нов.« бр. 244.

—

и) **Дирекција срп. држ. железнице** потребује разан материјал за чишћење за 1891. год. Писмене понуде примаће дирекција до 3. дек, т, год. са пристајањем на услове за то прописане у «Срп. Нов.« број 249.

—

ј.) **Рударско одељење мин. нар. привреде** одредилоје за 28. дек. т. г. лицитацију ради продаје 1000 килогр. антимонске руде. Кауција 10.000 дин. Услови у канцеларији истог одељења.

—

љ.) **Главно убојно слагалиште** Држаће 3. дек. тек. год лицитацију за набавку извесног материјала. Кауција 10 од сто односно 20 од сто од излицитиране цене. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

а) **Управа ст. профијант-слагалишта дунавске дивизијске области** одредила је за 10 Дец. т. г. лицитацију ради продаје 8495 кгр. кукоља. Кауција 30 дин. у напред.

—

б) **Економно одељење министарства војног** одредило је за 10 Дец. т. г. лицитацију ради повеза 200.000 комада војничких билета Куција у напред за Србина 10 од сто, за странца 20 од сто, од излицитиране цене.

—

в) **Управа војне одеће** одредила ја зв 3 Дец. тек. године лицитацију за набавку потребне коже за обућу. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

—

е) **Царинско одељење министарства финансије**. Скеларска радионица министарства финансије потребује извесну количину грађе, која ће се одсећи и истругати у опште-народној шуми. Писмене понуде примаће исто одељење до 5 Дец. тек. год. са пристајањем на услове за то прописане у «Срп. Нов.» бр. 263

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 22. до 29. Новембра закључно пређело је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
436	Арнаутка	9·50	4200	Сламе	2·50
	Шиварке	—·—		Ужарије	
22.0188	Пшенице	13·80	1819	Кајмака	118
69.581	Кукуруза	10·10		Разне зеленчи	— —
21.564	Ражи	12·90	2402	Сира	50·—
100	Ћумура дрвена	9·—		Лоја топљена	
27.354	Јечма нова	11·50	25647	Коже сирове	— —
101 176	Овса	12·80	1680	Катрана	20·—
12 305	Јабука	20 —		Црева уређена	—·
7361	Пасуља	26·50		Паприке алеве	·—
24810	Кромпира нова	9·50	29.088	Свиња дебелих	73·—
2768	Крушака	21·—		Ораових труп	—·—
3265	Црна лука	5·50	5829	Сува меса, пршт.	1·50
380	Бела лука	60	20.570	Креча	3.40
32729	Орања	31·—	20.000	Цемента	—·—
145	Грожђа	—·—		Купуса кисела	—·—
18568	Воћа разна	20 —	80000	Камена проста	—·—
	Живине, ћурке уређене за иност	—·—	257.350	Дрвен разне	·—
290.131	Шљива сувих	56·—	244.533	Вина црна	29·—
746	Масти	150	384	Ракије ком. меке	75·—
71.190	Сена	4·50	4463	Ракије шљ. меке	48·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић.

БРОЈ 52. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 9. Децембр. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Право на наплату таксе за вађење леда из Саве и Дунава уступљено је за ову зимску сезону г. Јосифу О. Талвију, трг. овд. Према овоме сваки онај, који би хтео да вади лед, има се објавити поменутом закупцу и њему таксу платити.

Од суда општине вар. Београда, 5. Декембра 1890. године СВр. 20727.

О ПОПИСУ ЉУДСТВА

Једна реч на адресу оних који руководе припремне послове.

Ко год схвата од колике је потребе пописивање људства, може само одобрити што ће се на измаку овога месеца и године, извршити попис људства у целој земљи. Попис овај у толико је потребнији, што његова цељ не може бити само та, да се ухвати пораштај од времена последњега пописа, него да се једном изврши попис људства тако, да одиста покаже право стање. Како су пак вршени ранији пописи, нарочито последњи, од 1885, сви добро знамо, а и критика је изрекла своје. Али и ако се може с поузданошћу рачунати, да ће се овај садањи попис извршити онако, како се то чини по другим напреднијим државама; и ако се може мислити да ће се свршити сви припремни послови како ваља, и план удесити да се попис правилно и потпуно изврши, ипак није с горега сматрати да је задатак много тежи а успех несигурнији, па прионути са што више силе. Стара је и увек непоречна истина да између хтети и моћи има свагда једна препона, која и кад је најмања, учини много тешкоћа па често омете и успех, ако није на време спажена и уклоњена.

Цељ је овим редовима чисто та, да упозоримо оне који руководе припремне послове, и који ће по томе на првом месту бити и одговорни за успех рада, на једну околност, која би могла бити ако не сасма превиђена оно бар потцењена. Да се успех попису обезбеди, не може се ослонити само на упутство и бланкете. Ствар код нас има својих особитих тешкоћа, а познато је да се пописи лако врше само тамо, гди нису новине, гди се чиње чине, и гди се према томе свет саживео са њима. Треба сваки становник да се вољно одазове дужности својој пописној дана, а да буде тога, нужно је да се становништво у што већем броју обавести па и убеди у то, да ако од извршења дужности неће имати личне користи, да неће бар ни — штете. А је ли овакав случај код нас? Смели би тврдити да није, и шта више, да ће се попис у многој кући сматрати с рђаве стране, па и чинити му се тешкоће. Коме год је познато како је вршен попис људства 1885. знаће да се тим пописом није постигао жељени успех не само с тога, што се пописивало на несавремен и сувише примитиван начин, него што је и од самог становништа место олакшица било апсолутног немара, па и знатних тешкоћа.

Овај садањи попис ваља извршити правилно, тачно и до крајње потпуности, а за то нужне су нарочите мере према нашим приликама, поглавито у престоници и оним већим варошима нашим, гди је саобраћај знатан. Са селским општинама друга је сасма ствар; тамо попис и кад би трајао више дана, показао би разлику само у новорођенима и умрлима за време пописа.

Нема сумње да је о пописним приликама у престоници размишљала комисија, којој је поверено да ради припремне послове за попис, и да пописом руководи. Тако исто веровати је да ће се комисија састарати да се све на време посвршава, што год је нужно ради што потпунијег и тачнијег пописивања. Али ипак нама се чини да нећемо погрешити ако ударимо гласом на потребу једне нарочите мере.

Упуство, какво је издала државна власт за извршење пописа, није довољно па да уједно да ће се попис и извршити онако како се жели. Успех не зависи толико од бланкета, колико од умења и хотења оних који пописују, и воље (да се одазову) оних, који подлеже попису. С тога да би пописивачи прегли своме послу не само за награду и што морају, него са патриорском вољом и уверењем да ће учинити велику услугу општини и држави, нужно би било да се од стране комисије а у име представништва спреми нарочити апел за пописиваче и грађанство, у коме потанко да се изложи прво, како ваља попис вршити, да би пописивачима била јасна свака појединост, и друго, изнети грађанству у каквом се цељу попис врши, и какве су користи од пописа, зашто треба сваки вољно да се одазове итд. Таква упуства требало би штампано растурити у што већем броју, по свима домовима. Само на тај начин, ми мислимо, моћиће се успети да се попис као што треба сврши и да са свих страна буде нужне припомоћи.

Што се тиче осталих припремних мера, није нужно да их се ми овде дотичемо, као што би било излишно да говоримо о томе на што у апелу треба ударити гласом за пописиваче а на што за остало грађанство. Све је то дужност руководне комисије, која своме задатку треба да посвети свеколику снагу.

Колико се незгода савлађивало, и колико штете до сада претрпело што нисмо никада имали тачне и потпуне пописне књиге — зна се добро. Па ако се жели да једном буде људство тачно пописано, не треба зажалити ни труда ни средстава. Ко год пак помогне да се попис сврши као што треба заслужиће јавно и опште признање. **Д.**

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXI. РЕДОВНИ САСТАНАК

3. Декембра 1890. године

Били: Председник г. Н. Н. Пашић, члан суда г. Св. Кара-Пешић, чланови одбора: гг. Ј. М. Тадић, А. Шток, Ф. Васиљевић, Мић. Јанковић, М. Јовановић, С. Ј. Азријел, К.П. Михаиловић, Др. М. Т. Лека, Ђ. Димитријевић, Р. Драговић, Љ. Јовановић, Р. Р. Ђирковић, Р. Петровић, М. Р. Маринковић, Ђ. Николић, Ј. С. Спасић, К. Д. Главинић, Д. Најдановић, М. Капетановић, А. Одавић и М. Марковић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред прочитан је и примљен записник одлука из седнице од 19. пр. мес. с протумачењем код одлуке КЊБр. 494. да се не допушта подзиђивање само оних кућа које су трошне а налазе се на линији регулације, а не и оних у улицама које се нивелишу сима, и тога ради откопавају.

II.

По саслушању реферата о држаној лицитацији за откопавање у которској улици (ГБр. 1655.) одобрено: да се лицитација усвоји и Живку Тришићу уступи овај посао по условима лицитације и с тим да

а) да земљу воси на дунавско поље по 0·81¾ дин. и

б) да цео посао сврши за 60 радних дана.

III.

Грађевинско одељење подноси реферат колико је утрошено за закуп, отварање и на рад у бањичком мајдану (ГБр. 904.). По саслушању реферата одобрено је: да се утрошених 2803·21 (две хиљаде осам стотина три динара и 21 п. д.) урасходују на дотичну партију.

IV.

Председништво саопштава да је Суд општински поверио нарочитој својој комисији да изврши све што је нужно да се може извршити што боље наређени попис становништва последњега дана ове године

Комисија је припремне послове предузела па тражи да се одобри и нужан кредит.

По саслушању реферата комисијо (АБр. 2320) одобрено: да благајна општинска отвори кредит од 3000 дин. на извршење пописа а председништво да препоручи комисији да живо настане да се сви припремни послови за по пис на време среде.

V.

Рачуноводство реферише да је 19. т. мес. држана и друга лицитација да се право на наплаћивање таксе за вађење песка у 1891. год. изда под закуп. Лицитација је остала на Пашту Боди за 2094 динара. После лицитације поднео је понуду Марко Албакари којом даје 2300 д. а положио је и кауцију (СБр. 19.958.).

По саслушању аката, Одбор је решио: да се држи још једна лицитација од цене коју је Албакари дао.

VI.

Рачуноводство реферише (СБр. 20.486.) да је 26 пр. мес. држана друга лицитација да се уступи за ову зиму право на наплаћивање таксе за вађење леда Остала на Јосифа Талвј за 1.210 дин. После лицитације добивено је пет понуда од којих је највећа Милана М Ђорића од 1.650 дин.

По саслушању акта решено: да се од највеће понуђене цене држи још једна — трећа — лицитација с тим да Суд општински сам одобри ресултат лицитације, почем је хитне природе.

VII.

Рачуноводство реферише (СБр. 20.095.) да је лицитација о закупу права на тамису одржана и остала а Светозара Боторића за 5000 дин.за време од 1. Јан 1891. до 31. Децембра 1893. године.

После лицитације дао је понуду Никола Кики 5200 дин.

Према овоме решено: да се у најкраћем року држи још једна лицитација од 5200 динара на више.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

У пражњено место. Ове године установљен је положај главног књиговође при Суду београдске општине, коме је за сада одређено 3.600 дин. плате на годину.

Крајем тек. месеца место ће се попунити и с тога обраћамо пажњу оних стручних лица која би желела положај главног деловође заузети, да се одмах обрате.

—

Истекао. Рок расписаноме стечају за план, по коме би се имала саградити прва основна нова школа у Београду, истекао је крајем пр. месеца. Добивена су три плана, која ће нарочита комисија узети у оцену, и изрећи свој суд који је план понајбољи у сваком погледу. Комисија ће се застати још овог месеца.

—

Осветљење. Комисија којој је поверено да каже какво осветљење треба завести у Београду, држаће свој последњи састанак у Уторак 11 ов. мес. да донесе одлуку за извештај Одбору.

Извештај комисије изнеће се на решење у једној од првих седница, како би се почетком нове године могао и стечај расписати, те да се у току године и концесија на осветљење изда.

—

Седница. Одбор општински држаће сутра у 5 час. по подне свој редовни састанак, на коме ће се најпре узети у решење несвршени предмети из последње седнице.

—

Право на лед. Обраћамо пажњу на обзнану општинскога Суда, да је за ову зиму уступљено закупнику право да наплаћује таксу за вађење леда.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

ПРИПОВЕТКА

ЖИЛА КЛАРТИЈА

(наставак — 6.)

Остави прозор, приђе асталу и седе поред својих књига.

Шта је ово? упита се он гледајући их презрително.

Речи? Доста речи. Овај болесник имао је право. Доле са идејама живила машина! Ви имате идеа, ви? Ми, ми имамо злата. Чистите се луде! Хоћете ли злата, ја ћу га имати, имаћу га сутра! Сутра! То је још доста далеко!.. Узе књигу једну и отвори је случајно. Беху стихови неки. Некада је Бернар читајући их, осећао се тронут. Данас слегну само раменима и горко рече:

Песник! Луда!

Баци књигу далеко од себе.

Књига се скотура до угла собе, а из ње, као да је рањена, искочише увели листићи руже и јоргована.

Привучен неодољивом силом, Бернар се устреми на те увеле цветиће.

Саже се, и да би их покупио, клече пред њи. Тај атеист, који не сагињаше своје чело пред Богом, саже га пред једним споменком.

Нежно подизаше свако парче, као кад дете хвата шареног лептира, зебњом да му не смакне са крила злаћани прах. По неки увели листић руже приште међу прсте али он на длану покупи парчад. Мало пре зар не говораше он о благу? О благу! Ти увели цветићи, без боје и мириса беху некада благо за њега?

Да ли је од њих хтео савета; да ли му се будило сажаљење, да ли грижа савести?

Ти јадни цветићи као да нарочито дођоше да му проговоре. И мртве ствари имају гласа, гласа који ми разумемо само у неким часовима, у данима несреће, у часовима радости.

Бернар слушаше:

— Сећај се, говораху му ти увели цветићи, сећај се твоје младости, твога пролећа! Све си имао: илузије, варљиве наде, сладосне заносе, невине радости, трајно надање и нежна миловања. Живот ти се смејаше, Бернаре. Стазе окићене и застрте зеленом травом, небо плаво, а ваздух свеж и чист. У то време ценио си живот. Јуначки си корачао по животној стази; с десне те је пратила вера, с леве пада а пред тобом љубав. Ти беше добар и у твојој слабости, дечко, био си снажан. Снага није гордост, често је понизност. Сећаш ли се? Ниси располагао богаством. Али шта је оно теби и требало. Цело богаство било је у теби Радно си одушевљено, цељ се блистала пред тобом, цељ, истина из даљине али не и удаљена за снагу твојих двадесет година? Сећај се Бернаре; опомени се оног сунчаног

ДОПИСИ ГРАЂАНА

О НАПЛАЋИВАЊУ АКЦИСА

2. Децембра 1890. г.

Одлука одборска да општина узме у своје руке наплаћивање акциса механског са свим је на своме месту и потпуно оправдана у свакоме погледу. Да је било среће одавна је још општински Суд требао томе да прибегне, те да с једне стране осигура општини веће приходе а с друге, ако ништа више, учине услугу онима који акцис плаћају. И заиста било је крајње време да се стане једном на пут томе, да арендатори, којима је главна циљ да по-што по-то истерају себи што већу аренду, глобе свет и сваком поједином кафецији чине не само досаде него и праве незгоде, па често и крајње непријатности својим тако да речемо глобацилуком. Без по муке плаћање акциса могло се одавна удесити тако, како ће и по општинске интересе бити корисно и и по оне, који дају акцис много боље у свакоме погледу. Јер ако се узме да је свака дажбина терет за оне који сносе, двојином је тежи терет дажбина која се наплаћује на начин, који ни у колико не ујемчава правилне основе и правичност, него иде онако од ока. Не може нико порицати да су гостионичари, кафецији и механџије сразмерно највећма оптерећени порезима и приразима. Ту је сем редовног државног данка и општинских прираза још и крчмарина, акцис, па настањивање војске итд. Ни један други ред грађана не плаћа сразмерно ни близу толико, колико подносе кафецији, механџије и гостионичари. С тога постоји разлог више да се томе реду грађана не стварају без нужде незгоде, којих не мора бити. За што је као општини и било нужно да право акциско тако рећи продаје другоме кад се зна да сваки арендатор тражи себи добру зараду, чиме се само умањује оно, што општинској благајни припада.

Од онога времена, кад је општина престала издавати „под аренду“ право на клање стоке и продају меса, до данас приход од месарске таксе растао је тако нагло само за то, што је општина прогласила слободну продају и тиме учинила да може постојати што већи број клача, те бити утакмице, а с њоме и више користи и по потрошаче и по општину.

С акцисом није истина исти случај; он је много мањи а и иначе друге природе, али ипак стварних разлога није могло бити да општина продаје другоме своје право све и кад би на тај начин добијала већу суму од оне коју је у стању преко својих органа да чокупи.

Што се тиче самог прибирања акциса, оно се даје удесити тако, да општина себи у напред осигура цифру и већу од досадањих. Сем тога није немогуће да се уреди и сам начин наплате тако, како се ни са које стране неће штетити општински интереси. Тога ради, ја бих молио да општински Суд размисли са комисијом, како ће се моћи најбоље наплаћивати акцис, па да и најсиротнијем кафецији буде могуће лако плаћати га, а и да се праведно разреже. Утој цељи мени се чини да би најбоље било да комисија узме за стопу плаћање кирије или плаћање данка, па да према томе разрез учини. Плаћање пак могло би се вршити и месечно у напред било код главне благајне општинске било код одељака, те да на тај начин општина уштеди издатак који би чинила кад би држала нарочита лица за прибирање акциса.

Ово је, мислим, најбољи пут, па да од одлуке одборске буде што више користи и по општину и по оне који плаћају акцис.

К.

ГЛАСНИК

ОПШТИНСКОГА СУДА И ОДЕЉАКА

(**Нађено.**) На „Зеленом Венцу“ нађен је пасош, који гласи на име Петра Марковића. На мађарском је језику. Сопственик нека се обрати одељку теразиско-савамалском.

—

(**Нађено.**) Децембра 2-ог нађено је пред кафаном Хаџи Јањића на Дорћолу 11 динара а Децембра 4. такође на Дорћолу, нађен је један собни кључ.

Коме припадају горе речене ствари, нека се обрати варошко-дунавском одељку где ће исте примити.

Београдске лицитације

а) **Управа ст. профијант-слагалишта дунавске дивизијске области** одредила је за 10 Дец. т. г. лицитацију ради продаје 8495 кгр. кукоља. Кауција 30 дин. у напред.

—

б) **Економно одељење министарства војног** одредило је за 10 Дец. т. г. лицитацију ради повеза 200.000 комада војничких билета. Кауција у напред за Србина 10 од сто, за странца 20 од сто, од излицитиране цене.

—

г) **Управа вар. Београда** (кварт дорћолски), продаваће 20. Дец. т. г. у кафани „Дарданела“ регулациони плац постојећи у глумачкој улици. Услови у кварту дорћолском.

—

д.) **Крал. срп. држ. железница** Потребује 100 вагона Писмене понуде примаће дирекција до 10 дек. т. г. са пристајањем на услове прописане за то у „Срп. Нов.“ бр. 244.

дана кад си нас убрао крај оне зелене обале, 20. Маја. Да ли је била лепа? Она бејаше дражестна, и како се слатко смејаше. Ти си је толико волео. Украсио си је свом поезијом која у теби бујаше, и ти беше тада срећан. Кад човек није више богат, да може позајмити другоме, које од оних блага што у срцу своме носи, љубав, драж, поезију, све је свршено, комад је одигран. У оно време оркестар је тек почињао прве акорде красне симфоније, Бернаре. Песме ватреног заноса и љубавног опијања, слатки спеви, усклици љубави, мелодија среће! Она те запита: Да ли ћеш ме дуго љубити? Ти јој одговори: Увек, увек — или барем дотле, док будем код себе чувао ово цвеће. Ево тог цвећа Бернаре, а где је она? Али шта је теби до ње? Пази добро, отвори очи. Небо је и сада плаво, трава као онда зелена, зрак је свеж а љубав још увек млада. Сети се твоје прошлости; заборави Бернаре садашњи час. Време које је нас поништило, сатрло је и твоје срце; али капља росе, Бернаре, суза покајања, наде, суза вере, и срце ће опет да оживи!...

Бернар посматраше цвеће. Покупи лиснће на их смрви.

— Не! не! рече; циљ је тамо!

И погледа пут мансарде. Кроз прозор баци смрављене цветиће. Ветар их стаде вијати један по један, ти јални остатци једног прошлог бродолома, одоше да се изгубе, за увек у блато оближњег потока!

Бернар је могао до ноћи још да чека.

Он изађе. Корачаше без циља париским улицама. Време беше красно. Улице пуне света. Ходао је, враћао се, час весео, час сетан, певуцкајући један водвилски припев, и прекидајући га по кад-кад псовком.

Чинило му се је, да време споро пролази. Загледао је све часовнике поред којих је пролазио, верујући онима, који показиваху позније време. Са наступањем ноћи, он се инстиктивно примицаше харфиној улици. Изби 10 часова, а он се нађе пред кућом. Је ли био срачунао тако? Не, за цело нека невидљива рука вукла га је. Учини неколико корака пред вратима, па уђе. Степенице лежаху у мраку. Лагано се попе до своје мансарде. Прислони ухо на старчева врата и стаде прислушкивати.

Све је било немо код старца.

Ништа! — промрмља Бернар.

Уђе у своју собу и стаде полагано по њој да корача.

Од једном заустави се као прикован. Чуо је обичајни звек злата, које старац бројаше. Једна једина мисао му искрсне: Он није умро!

Слабост нека обузе га, ноге му стадоше клецати а прса му се надимаху. —

Без сумње он се преварио. Протегнутим вратом прислушкиваше, али звек се не понови.

Он одану.

Затим га наново обузе неизвесност. Крв му појури у главу, било стаде јаче да бије.

— Слабо тело, рече, које није кадро да поднесе терет мојих мисли!

(наставиће се)

ПРЕГЛЕД

О ДОЛАЖЕЊУ И ОДЛАЖЕЊУ ПУТНИКА

	ДОШЛО		ОТИШЛО	
Од 15—25. Нов.	Из Србије	Са стране	У Србију	На страну
т. г. железницом . .	483	595	330	210
Од 15—27. Нов.				
т. г. лађом	1199	1322	1227	1369
Свега	1682	1717	1617	1579

НАРЕДБА

Многа беспослена лица, под видом момака месарских, долазе у кланицу те само сметају раду у њој

Да би се ово у будуће избегло, позивају се овдашњи месари да своје момке без икаква изговора потпишу код власти, јер без буквице неће се ни један трпити у кланици.

Сваки момак, који долази у кланицу, мора показати контролору кланице буквицу.

Ако који газда дотичнога момка не пријави власти и не снабде га буквицом, биће кажњен, како за неупис тако и што је противно овој наредби поступио.

Из седнице суда општине београдске 17. Нов. 1890 год. СБр. 19.839.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а). За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 5 д.
б). За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 „
в). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле) . . . . . 20 „

II.

а). за 1 играчку у локал. I-ог реда . . . . . 15 „
б). за 1 играчку у локал. II-ог реда . . . . . 10 „
в). за 1 играчку у локал. III-ег реда . . . . . „

III.

а). за панораму на дан . . . . . 5—10 „
б). за разне представе и показивање вештина, дневно . . . . 10—50 „
в). за менажерије и музеуме . . . . . 5—15 „
г). Циркус од представе . . . . . 10—20 „
д). за забаве „Тингл-Тангл“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 „

IV.

За друге просте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумпи.

а). буре од 3 акова . . . . . 00·5 дин.
б). буре од 6 акова . . . . . 00·10 „
в). буре од 9 акова . . . . . 00·15 „

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

II. ИЗВОЖЕЊЕ ЂУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом . . . . . 0·20 „
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом . . . . . 0,60 „
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале 1,00 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда . . . . . 3,00 „
б). марка за кују . . . . . 6,00 „
в). обнављање изгубљене марке ст је половину цене.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 5. Децембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
230	Арнаутика	8·—	3640	Сламе	2·50
	Шишарке	—·—		Ужарџје	
181.868	Пшенице	13·70	575	Кајмака	116
96.296	Кукуруза	10·20		Разне зелени	—·—
11.306	Ражи	12 80	190	Сира	80·50
156	Ћумура дрвена	9·50		Лоја топљена	
8,088	Јечма нова	11·30	16022	Коже сирове	—·—
72.269	Овса	12·50	939	Катрана	15·—
3 248	Јабука	20 —		Црева урађена	—·
2819	Пасуља	26·50		Паприке алеве	·—
9407	Кромпира нова	9·50	10.695	Свиња дебелих	73 —
4428	Коре брезове.	8·—	2.906	Рибе сирове.	160
2820	Црна лука	4·60	618	Сува меса. прш.	200
76	Беда лука.	60	1.200	Креча	3.50
7616	Орања.	32·—	20.000	Цемента	—·—
	Грожђа	—·—		Купуса кисела	—·—
9150	Воћа разна	20 —	210.000	Камена проста	—·—
522	Живине урађене		113.630	Дрвен разне	·—
10.000	Угљена камена	4·—	211 653	Вина црна	28·—
3.707	Шљива сувих	56·—	161	Ракије ком. меке	70·—
70	Масти	115	2.792	Ракије шљ. меке	50·—
28.939	Сена	4·50			

СЕДМОДНЕВНИ ИЗВЕШТАЈ БЕОГРАДСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

ГОД. 1890. **ОД 23. НОВЕМБРА ДО 30. НОВЕМБРА** **БРОЈ 1.**

ДАТУМ	У 7 САТИ ИЗ ЈУТРА					У 2 САТА ПО ПОДНЕ					ТЕМПАРАТУРА			Висина воде од кише или отопљеног снега за 24 сата у милиметрима	ПРИМЕДБА
	Барометар сведен на 0°	Температура ваздуха (0°)	Влажност ваздуха у процентима	ВЕТАР правац и јачина	ОБЛАЧНОСТ, ВРЕМЕ	Барометар сведен на 0°	Температура ваздуха (0°)	Влажност ваздуха у процентима	ВЕТАР правац и јачина	ОБЛАЧНОСТ, ВРЕМЕ	најмања	највећа	средња		
	мм					мм								мм	
Петак 23. Нов.	747,6	5°,5	80	ЈЈЗ врло слаб	облачно	756,0	10°,2	71	тишина	обл., лепо	5,°0	11°,6	10°,7	0,0	облачан цео дан
Субота 24. „	45,1	4,2	98	тишина	маг., лепо	45,8	5,2	98	ЗЈЗ врло слаб	облач., лава магла	3·4	5,0	4,3	4,3	Измаг. на махове ц. д.
Недеља 25. „	49,3	0,7	94	ЗСЗ врло слаб	снег	50.7	0,6	90	ЗСЗ „	снег	0·4	1,0	0,4	2,9	снег целог дана
Повед. 26. „	53,8	0,0	89	ЗЈЗ „	јако обл.	5°,3	1,0	70	-3 „	облачно	—0·3	2,4	0,	0,0	цео дан облачан
Утори. 27. „	55,3	—2,2	75	ССЗ „	облачно	56,0	—1,1	74	3 „	„	—3,0	—0,2	—1,4	0,7	мало снега дању
Среда 28. „	55,6	—1,8	86	ЗЈЗ „	„	54,6	—1,0	65	ЗСЗ „	„	—2,0	0,0	—2,3	0,9	снег падао
Четврт. 29. „	53,9	—5,8	6	ССЗ „	„	53,2	—3,1	57	ССЗ „	облачно три четврт. неба	—7,0	—3,7	—7,2	5,1	снег падао. Вис. снега у 7 с. 1 јутру 21мм

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 53. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Недеља 16. Децемб. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА
(О ПРАВУ НА ТАМИС)

Општина вар. Београда уступила је г. Светозару Боторићу кафецији, за три године право на наплаћивање таксе за туцање и крчмарење туцане кафе.

Ово се објављује с тим да од данас нико у Београду не може крчмити ни пржену ни туцану кафу сем повлашћеника.

Од стране Суда општине вар. Београда 15. Докем. 1890 СБр. 20977.

ВОДОВОДНЕ ОБЈАВЕ

Управа водовода београдског овим објављује писмену лицитацију за грађење великог резервоара за нов водовод београдски.

Резервоар ће бити сав од бетона.

Писмене понуде подносиће се најдаље до 28. Јануара 1891. године, 6 сати у вече, у запечаћеном писму адресовано Председнику надзорне комисије за грађење водовода са назначењем на куверти: „Понуда за резервоар“. Понуде које доцније стигну неће се узимати у обзир.

Цртежи и услови под којима се овај посао у израду даје, могу се добити од потписане Управе, која је готова и свако друго објашњење дати.

Од Управе водовода, Број 368. 7. Декемб. 1890. године у Београду.

* * *

Попис људства и домаће стоке, који је наређен да се учини 31. Децембра ове године, извршиће се на основу новог закона о попису, који је 5. ов. месеца ступио у живот и гласи:

ЗАКОН
О
ПОПИСУ СТАНОВНИШТВА И ДОМАЋЕ СТОКЕ У СРБИЈИ

Члан 1. У Краљевини Србији пописује се становништво сваке пете године.

По овом закону пописаће се становништво први пут на дан 31. Децембра 1890. године.

Члан 2. Кад год се пописује становништво, пописује се у исто време и сва домаћа стока.

Члан 3. Овај попис врше општински судови помоћу својих пописивача. Имена ових пописивача дужан је општински суд најдаље до 20. Децембра пријавити надлежној полицијској власти.

Члан 4. Сваки је дужан да каже истину о свему за што се у попису запита.

Члан 5. Ко би намерно избегао од пописа, или би при попису неистину казао, или би хотимично спречавао да се попис на време сврши, казниће се новчано од 30—100 динара или затвором од 3—10 дана.

Поред казне осуђује се и на накнаду трошкова за поновљени попис.

Осуду на казну и накнаду трошкова изриче општински суд. Против осуде општинскога суда, може се за осам дана изјавити жалба надлежном првостепеном суду. Жалба се подноси општинском суду који је осуду изрекао, а овај суд са актима шаље је првостепеном суду. Решење првостепеног суда извршно је.

Члан 6. Државни и општински чиновници и званичници, наставници свих школа, свештеници и други писмени грађани дужни су, на позив општинског суда, да врше бесплатно пописне послове, па које се одреде, у месту свога становања.

Оне општине, које немају у својој средини довољно способних пописавача биће дужне да их на време набаве са стране, и то о свом трошку.

Члан 7. Ко, по упуствима издатим од министра народне привреде, намерно не изврши поверени му посао, казниће се новчано од 25—100 динара.

Ову казну изриче среска надлежна власт, односно управа.

Против ове осуде може се за осам дана изјавити жалба министру народне привреде, чије је решење извршно.

Жалба се предаје оној власти, која је пресуду изрекла, а ова је шаље са свима актима министру народне привреде.

Члан 8. Кад пописивачи сврше свој посао, они сав свој рад предају општинскоме суду, који га, у пуној својој седници, а у присуству пописивача прегледа, па ако нађе да је све тачно и по упуству извршено. он ће то потврдити, у противном наређује исправку пописа (члан 5. закона).

Суд сам или помоћу пописивача, пошто претходно изврши препис пописа за своју архиву, дужан је најдаље до краја Јануара сав пописни рад са својим извештајем послати министру народне привреде и то: судови варошких општина непосредно, а сеоских општина преко своје надзорне власти.

Свака погрешка и неуредност општинских часника у писменим пословима казни се по одредбама закона о општинама.

Члан 9. Начин, како ће се извршити попис становништва и домаће стоке, као и сва упуства и потребне обрасце, прописује министар народне привреде, и све то штампа се о државном трошку и разашиље бесплатно у потребној количини општинама на употребу.

Члан 10. За измирење трошкова око штампања образаца, упустава и осталих потреба за извршење пописа одобрава се, сваке године, кад се попис врши, министру народне привреде нарочити кредит у његовом буџету расхода.

Члан 11. Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише.

Препоручујемо свима Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXII. РЕДОВНИ САСТАНАК
3. Децембра 1890 године

Председавао члан суда г. Св. Карапешић; чланови одбора: г.г. Ђ. Николић, Љ. Јовановић, П. Цветковић, Д. Најдановић, М. С. Денчић, Р Р. Ђирковић, Р. Петровић, М. Јовановић, М. Јанковић, К. Д. Гавринић, М. Ј. Марковић, В. Виторовић, Р. Драговић, К. Б. Михаиловић, С. Д. Милићевић, Др М. Т. Леко, А. Ј. Одавић, Ј. М. Тадић, М. Р. Маринковић, А. Шток, Ј. Симић, М. Капетановић, К. П. Михаиловић, Л. Дашковић и М. Белизарић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред, одборник г. М. Р. Маринковић улаже протест како је Суд општински могао издати уверење о сиротноме стању г-ђици Ружици њери пок. Радивоја Милојковића див. државног саветника.

По објашњењу председништва да Суд издаје уверење на основу исказа и јемства грађана које молилац приведе, и да у овоме случају није издато уверење о сиромашноме стању, него је потврђено да због терета на имању, пупила сем пенсије не ужива никакве више приходе од имања — решено: да Суд општински учини корак да се издато уверење обустави и по њему ништа не чини докле се Суд општински накнадно подробније не увери о стању, које су јемци показали; о чему да се поднесе извештај одбору у првој седници.

Овим поводом, и да би се у будуће стало на пут свакој евентуалној неправилности у издавању уверења, препоручено председништву да Суд општински тражи мишљење од Одбора за свако уверење, пре но што га изда, кад год не буде имао довољно доказа о ономе, што је нужно потврдити.

II.

Председништво саопштава, да је према одлуци одборској из последње седнице држана 4. ов. м. и трећа лицитација, којом је право на наплаћивање таксе за лед у овој зими остало на Јосифа Талви, за 2600 дин., и да је Суд лицитацију одобрио.

По саслушању реферата (СБр. 20727.) Одбор је примио к знању решење Суда општинског.

III.

Рачуноводство подноси реферат да је према одлуци Одбора из последње седнице држана још једна лицитација 4. ов. мес. за тамиско право, и на лицитацији дошао само Св. Боторић, који је дао свега 10 дин. више од раније цене.

По саслушању реферата (СБр. 20.974) решено: да се Светозару Боторићу уступи тамиско право за 5210 дин. годишње, а према условима лицитације за три године, рачунећи од 1. Јан. 1891. до 31. Децембра 1893. год.

IV.

Рачуноводство подноси реферат да је данас држана друга лицитација којом је право на вађење песка са обале савске и дунавске остало на Морена Албакари.

По саслушању реферата, (СБр. 21287) одобрено: да се Морену Албакари уступи право на вађење песка из Саве и Дунава по условима лицитације за време 1891. године а закупнину од 2310·10 динара.

V.

Рачуноводство подноси извештај лицитације за право на испражњивање нужника, помијара и стрвинарски посао за време од 1. Јан. 1891. до 31. Дек. 1893. Остала на Морена С. Албахари за 6000·20 динара годишње закупнине.

По саслушању реферата (СБр. 21.026.) одобрено: да се лицитација усвоји но с тим, ако закупац пристане да се услови допуне у толико, да буде дужан попуњавати кауцију у колико би се казнаме умањавала; да извожњу (справама) врши дању, кад Суд нареди; да означи на бурадима меру и да се прецизује о казнама, последња — раскидање уговора — право је општине само ако се хоће да користи, иначе понављање казне предвиђене за други случај (150 дин.).

VI.

По прочитању молбе лебарског еснафа (АБр 2299) одложено: решење за другу седницу, када да се о ценама поднесе потпун извештај.

VII.

На предлог председништва да се вотира извесна сума за награду оних органа цариничних, који су прибирали и руковали мерином и калдрмином општинском — решено: да се на то за ову 1890. годину, може расподелити до 1% од суме која је на име калдрмине и мерине наплаћена преко царинарничних органа.

ПОДЛИСТАК

МАНСАРДА

ПРИПОВЕТКА

ЖИЛА КЛАРТИЈА

(НАСТАВАК — 7)

Отвори прозор, наслони се лактовима на праг, и остаде дуго гледајући на улицу. Ветар се играше његовом косом, очи му беху укочене, широм отворене као у избезумљеног.

Граја и топот на улици допираше до њега. Мало по мало све се утиша. Светлост из кућа постајаше све мања и ређа.

— До ђавола! Ноћ није тамна, промрмља Бернар.

Затим додаде:

— Али ко ће ме спазити у ово доба?

Корачну неколико пути по соби, затим се нагло заустави и

— Хајмо! рече себи скоро гласно, нека буде! Прекрочи прозор, дохвати се олука, који се шкрипећи сави под теретом његовог тела.

VI.

Са великим напрезањем пузаше Бернар ка прозору старчевом. Употребљавао је сваку пукотину, сваку испупченост зида те се тако с муком вукао дуж крова. Није ни мислио да виси изнад пропасти. Само један погрешан покрет, и он би се строноштао. Месечар, који иде по кровској ивици није свесан опасности. И с Бернаром готово је тако било.

Само једна жеља, само једна мисао обузимала га је: присвојити благо. Та га мисао опијаше. У том часу, мислим, не би одустао од свога предузећа на баш да је било и сведока.

Допр'о је до прозора. Погледа у старчеву мансарду. Бледа ноћна светлост допусти му да уочи све што се налазило у полусени те собе.

У ћошку празне собе, која издаваше сиротињу, стоји кревет, или боље рећи нешто на форму кревета, преко кога висе дроњци за покривање. Једна столица преваљена, а на сред патоса, полу-наг, лежи старац. Из подеране кошуље вире мршаве руке и ноге, а цело тело укочено, као у мртваца, који се много мучио пре но што је издануо. Једно радосно а!... — оте се из бернарових груди. Тако сам и мислио, рече у себи. Дакле умро!... Гурну живо прозор, који слабо утврђен попусти и отвори се, па онда ускочи у собу. Соба заудараше јако на укварену маст. То је била загушена пештера, у којој је тврдица издисао, у средини гнусног тврдичлука свога. Месец слабо осветљаваше непомично тело старчево. Бернар се приближи.

Херман мора да је пао са кревета. Из сламњаче подеране просули се златници, па се светле крај лешине. Старчеве руке леже на златницима, као да их и у последњем часу хоће да дограби.

VIII.

Почем је истекао рок стечају за план, по коме би се имала саградити прва зграда за основну школу; и како су добивена три плана — изабрена је комисија од гг. М. Валтровића, К. Главинића, Андре Стефановића, Св. Ивачковића, Ј. Илкића и Владе Николића, да изврши оцену планова и поднесе извештај који је план најподеснији, да се по њему зграда подигне.

IX.

Председништво саопштава да је потребно изнети на одобрење збору питање о порезу општинском у колико крајем ове године истиче рок последњем зборском решењу о порезу.

Према овоме препоручено председништву да за идућу седницу спреми и поднесе мотивацију предлога, који се има учинити збору.

X.

Председништво јавља да је састављен пројекат буџета општине за 1891. годину.

Према томе изабрана комисија од г.г. А. Одавића, М. Велизарића, Ј. Тадића, Гавре Бркића и М. Јанковића да изврши преглед пројекта и поднесе извештај.

XI.

Председништво износи понуде г. Лаховарија да општина откупи кућу у књаз Михајловој улици. Сем тога и понуде А. Живковића, Драг. Јовановића и А. Кумануди за откуп плацева.

По саслушању понуда (АБр. 2186., 2359., 2423. и 2325.) рашено да комисија, која је ороучавала питање о грађењу школских зграда, поднесе шишљење је ли у интересу општине да понуђену зграду и плацеве откупи.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Осветљење. Комисија за питање о новом осветљењу, свршила је свој задатак и поднела извештај, који ће се Одбору изнети у сутрашњој седници.

Извештај ћемо донети у идућем броју.

—

Трошарина. Многи грађани чине нам питања: кад ће ступити у живот трошарина, и траже обавештења о појединостима.

Докле правила и тарифу не одобри и највиша власт, нисмо у стању ништа одређено јавити, а увођење трошарине обзнаниће се нарочитим прогласом.

—

Избор. Данас у 10 часова биће у општинској дворани скуп еснафских изасланика ради избора кандидата за чланове и заменике чланова првостепеног београдског трговачког суда, у 1891. години.

—

За клизаче. У бари „венецији“, између жељезничке станице и савске обале одређен је нарочити простор за клизаче. Према одлуци управне седнице општинског суда, за свако клизање наплаћује се такса од 0·10 дин. а издаје билета. Наплату таксе врши званичник општински који се тога ради тамо налази.

За „клизачко друштво“ одељен је известан простор, који је и таблицама обележен. На томе простору могу се клизати само чланови тога друштва.

—

Упражњена места. Обраћамо пажњу на стечаје за марвеног лекара и помоћника статистичара при општинском суду.

—

Седница. Сутра, у 5 час по подне држаће одбор општински редовну седницу. На дневноме су реду ови предмети:

а) Лицитације;

б) Акт еснафа да се повиси цена хлебу;

в) Извештај комисије какво осветљење треба завести;

г) Избор једног квартовног лекара;

д) Избор поротника за 1891 годину;

ђ) Избор грађана за присуствовање испитивању криваца код квартова;

ж) Акт управе удружења дунав. краја да се за Дорћол и Јалију сагради заједничка основна школа;

е) Реферат о „Зеленом Венцу;

з) Реферат о набавци сабаља за позорнике општинске;

ј) Акт водоводне комисије о грађењу бунара на извору нов. водовода;

к) Реферат о сазивању збора за одобрење пореза:

л) Молбе и уверења.

СТЕЧАЈИ

I.

При општини београдској упражњено је место марвеног лекара. које ће се крајем овог месеца попунити.

Плата је буџетом одређена у 2000 дин. годишње.

Ко жели ово место заузети, нека се до 20. ов. мес. пријави.

Чим спази злато, Бернар се као дивља зверка устреми на гомилицу златника и грамзиво се прући на патос блењући у злато.

Кад престаде то махнито узбуђење, прва мисао која му искрсну, беше:

— Да ко не дође!

Пожури се да покупи паре, које сада сматраше за своје.

То је било као у вилинским приповеткама, кад јунаци пуне џепове своје златом, бисером и алем-каменом. Он трпаше, трпаше грозничавим рукама, грамзиво претурајући по сламњачи тврдичиној. Покупио је већ све, али је претурао непрестанце тражећи још.

Од једном чу тешки уздах, а за тим стењање. Обрте се нагло, погледа, и сав се најежи. Не виде никога, али опет..... Наже се над мртвацем.

Месец је обасјавао фантастичном својом светлости бледо и намрштено лице старог Хермана. Бернар поплашено стуче натраг. Тврдица је био још у животу. Да, очи му беху отворене, напрегнуте у последњој животној борби и гледаху укочено.

Те очи говораху.

Ах! те очи, тај трајни, дубоки, паклени поглед, те непомичне зенице, те црне тачке у великом белом кругу, ти погледи, који му говораху: лопове! разбојниче!

Бернара обузе страх, али само тренутно. Наже се над старцем, и гледајући га право у лице, ухвати га за руку. Рука му беше ладна, крута, као у умрлога.

При том додиру, око Херманово закрвави, зеницу обасја као нека светлост, немоћ јарости, и тешки глас прокрча из грла.

Тај глас, тај крик немаћаше ничег људскога.

Човек не могаше проговорити, али тешко стењање и очајни поглед јасно казиваху шта се догађало у његовом телу, у коме се готово угасио живот.

Бернар, као лекар, гледао је често смрт у њеној паготи и свима јој фазама. Он је био научио да хладно посматра последње издисаје. Његово срце не удараше јаче крај кревета умирућих; познавао је први степен тајне лекарског знања· не узбуђивати се, не тронути се. И у овом ужасном часу он знаде остати хладан и расудити о стању болесника. Стари Херман умираше услед опште парализе; мало још, и он би издануо. Ноге и руке беху ледене, крв му се у жилама смрзаваше, парализа се хватала већ срца, и само што још погледи старчеви као усијано гвожђе сажижаху Бернара.

— Пре него ли ноћ мине, помисли Бернар, овај старац биће мртав. Он пусти руку коју држаше још у својој, и хладнокрвно продужи започето посматрање.

Онда се догоди страшна једна појава.

Бернар испитиваше старчеве очи, као да у њима хтеде прочитати тајну, која се у срцу крила. Хтеде, да жртва постане и саучесница дела. Херманове очи замутише крваве пеге опкољене усијаним котуром. Бернар продужи претресање, тражаше, преметаше и заустављаше се само да рече старом Херману:

Има ли још штогод?

(наставиће се)

II.

У статистичком одељењу суда општине београдске, има да се попуни место помоћника статистичара, коме је плата одређена до 1200 динара.

Ко жели ту службу да добије, треба да поднесе пријаву до 18. ов. мес. закључно.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Декем. 1890 АБр. 2452.

БИЛЕТЕН

О РАЂАЊУ, ВОЛОВАЊУ И УМИРАЊУ У БЕОГРАДУ

од 20.—30. новембра 1890. године

А) О рађању

Рођено је свега 39 деце и то: 17 мушких, 22 женских. Православних 31, римок. 3, евнигел. 1 јевр. 4.

Б) О боловању

По извештајима овдашњих лекара, боловало је свега 402 и то од ових болести.

I. Од инфекциозних болести

Наступне грознице 57. Црвеног ветра 3. Тифуса 3. Дифтерије 2. Морбила 12. Венерије 20. Сифилиса 12. Свега од инфекциозних болести 109.

II. Од осталих болести

Реуматизма 24. Анемије 2. Шкрофула 1. Запаљење мозга и кожице 1. Хистерије 1. Вертико 1. Цефалоније 3. Невралгије разне 7. Парализе 1. Пери-андо-корцитис 2. Епикстатиса 1. Катара респиракц. органа 62. Запаљење плућа 15. Запаљење плућне марамице 2. Туберкулоза 17. Хемоптије 1. Устобоље 2. Ангине 32. Катара желудца 31. Глиста 1. Шуљева 1, Катара црева 22. Жутице 1. Хернije 2. Колике 1. Метритис и метрорагије 5. Других болести секцалних 10. Местититса 1. Бол очију 9. Уртикарије 2. Абцес флегмоне 1. Форункулус 1. Екцема 9. Краста 1. Друге кожне болести 4. Фрактура и Луксац 1. Неоплаземе 3. Друге болести 10. Свега 293

В) О умирању.

Умрло је свега 25 лица и то: 13 мушких и 12 женских — од ових болести: Тифуса 2. Маразмуса 1. Апоплексије мозга с парализ 1. Запаљење мозга 4. Циститис 1. Запаљење црева 1. Илеус 2. Абортуса 1. Рак 1. Еклампсије контриците 2, Тетамуса 2. Запаљење плућа 4. Турбекулозе 3.

У кварту Палилулском 4, Врачарском 8, Теразијском 2, Варошком 1, Савамалском 4, Дорћолском 6. Свега 25.

Испод 1 године 6. Од 1—5 год. 6. Од 5—10 год. 0. Од 10—20 год. 3. Од 20—30 год. 2. Од 30—40 год. 2. Од 40—50 год. 2. Од 50—60 1. Од 60—70 год. 2. Од 70—80 год. 1.

ФИЗИКУС
Др. П. Стејић.

ПРЕГЛЕД

О ДОЛАЖЕЊУ И ОДЛАЖЕЊУ ПУТНИКА

	ДОШЛО		ОТИШЛО	
Од 25. н. до 11. дек.	Из Србије	Са стране	У Србију	На страну
т. г. железницом . .	1317	900	1119	574
Од 28. нов. до 7. дек. т. г. лађом . .	413	836	581	789
Свега	1730	1736	1700	1363

Београдске лицитације

а) **Артиљеријско-техничко одељење министар. војног** одредило је за 31 Дек. тек. год. лицитацију за набавку 50.000 кгр. сумпора у шипкама. Кауција за Србина 10, за странце 20 од сто од излицитиране цене.

б) **Артиљеријско техничко одељење минист војног** држаће 29. Дек. т г. Лицитацију за набавку 200.000 кила рафиниране шалитре. Кауција за Србина 10 за странца 20 од сто од излицитиране цене.

в.) **Рударско одељење мин. нар. привреде** одредилоје за 28. дек. т. г. лицитацију ради продаје 1000 килогр. антимонске руде. Кауција 10.000 дин. Услови у канцеларији истог одељења.

г) **Артиљеријско-техничко одељење мин. војног** држаће 31. Дек. т. г. лицитацију у ремонтском свом одсеку ради набавке осовина и шина за 120 кола. Кауција за Србина 10, а за странца 20 од сто од излицитиране цене.

д) **Београдска градска команда** продаваће 20. Дек. т. г 11 комада лутриских државних лозова.

е) **Управа војне одеће** држаће 29. Децембра текуће године лицитацију за набавку 8000 кила коже (њона). Услови и мустра у канцеларији исте управе

ж) **Министарство грађевина** држаће 20. Децембра текуће године лицитацију за грађење ограде око нове астрономске и метеоролошке зграде. Кауција 600 динара.

з) **Управа главног слагалишта** убојног материјала држаће 21. Децембра текуће године лицитацију за набавку 8800 комада потковица и 36000 кила каменог угљена. Кауција за Србина 10 од сто за странца 20 од сто од излицитиране цене.

и) **Управа војне одеће** држаће 28., 29. и 31. Децембра текуће године лицитацију за набавку потребног јој материјала Услови и мустре у канцеларији исте управе.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 7. до 12. Децембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Чега	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Чега	100 кгр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
65	Брашна кукуруз.	12·—	2120	Сламе . . .	2·50
	Шишарке . .	—·—	273	Ужарџе . .	65·
223.010	Пшенице . .	13·50	656	Хајмака . .	115
21.493	Кукуруза . .	10·30		Разне зелени	—·—
20.602	Ражи . . .	12·70	392	Спра . . .	50·—
637	Ћумура дрвена	8·—		Лоја топљена	
23.472	Јечма нова .	11·20		Коже сирове .	—·—
64.954	Овса . . .	12·80		Катрана	—·—
1 383	Јабука . ,	18 —		Црева уређена	—·
4245	Пасуља .	27·50		Паприке алеве	·—
6786	Кромпира нова	9·50	18.779	Свиња дебелих	73·—
4745	Вуне пране .	200	41	Рибе фришке.	160
1203	Црна лука .	5·—		Сува меса. прш.	
1134	Меда . . .	60 —	23 860	Креча . . .	3.50
	Орања. . . .	—·—		Цемента . . .	—·—
	Грожђа . .	—·—		Купуса кисела	—·—
2049	Воћа разна	20·—		Камена проста	—·—
577	Живине уређене			Дрвен. разне .	·—
	Угљена камена	4·—	227 715	Вина црна .	36·—
13.482	Шљива сувих	57·—		Ракије ком. меке	—·—
383	Масти . . .	115	7.915	Ракије шљ. меке	49·—
52.990	Сена . . .	4·70			

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић

БРОЈ 54. ГОД. VIII.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . 9 дин.

Уторак 25. Децемб. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ
ВАРОШИ БЕОГРАДА

Збор грађана општине вароши Београда усвојио је предлоге Одбора општинског и 3. Јуна о. год. одобрио:

а) „Да се општина за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеја, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпоа и за грађење модерне калдрме задужи са 10,000.000 динара ефективних;“ и

б) „Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за време грађења као и после, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. Јуна 1884. год. у споразуму са владом Његовога Величанства, уведе у најкраћем року трошарина на извесне предмете, а те предмете да одреди Одбор општински“.

На основу ових одлука зборских; и како се зајам мора остварити у скоро, да би се могли продужити ове године већ у велико започети, а од нове године предузети и остали велики послови, који су пројектовани — Одбор општине вар. Београда издао је правила о трошарини и прописао тарифу на које ће се предмете, како и по колико наплаћивати на име трошарине.

Правила о трошарини и тарифа добили су законску потврду указом Краљевске Владе од 21. ов. мес. према закону о трошарини и допуни његовој с тим, да трошарина ступи у живот одмах.

Према овоме Суд општине вароши Београда објављује грађанима београдским да је почело од 21. ов. мес. наплаћивање трошарине по правилима и тарифи објављеним у званичним „Српским Новинама“, и „Београдским Општинским Новинама“.

Трошарина ће се плаћати на овим главним тачкама:

При савској царинарници, жељезничкој царинарници, главној трошаринској станици, на марвеном тргу и на пошти; а сем тога и при трошаринским станицама, на друмовима који воде у варош: **„топчидерској“ „крагујевачкој“ „смедеревској“** и **„вишњичкој“**. Исто тако, по потреби и наређењу, за проста кола која не возе предмете плаћању трошарине подложне, наплаћиваће се такса и при трошаринским стражарама, имено: **„виноградарској — бр. 3.“ „светосавског споменика — бр 5,“ „булбулдерској — бр. 7,“ „вишегробљанској — бр. 8,“ „цигљарској — бр. 10“** и **„јевремовачкој — бр. 11.“**

Увођењу трошарине, као што је у своје време објашњено, морало се је приступити у животноме интересу престонице. При одређивању тарифепак, пазило се је да се најпотребније намирице, као хлеб, ма у ком виду, не оптерећују, и тако је трошарина заведена само на предмете, на које се лакше може плаћати Али ма колико и кад би у опште био тежак терет њезин, мора се она подносити зарад извршења оних напред именованих великих реформа, које ће не само створити боље здравствене прилике него и повољније услове за свестрани развитак наше вароши, трговинско-привредни напредак и у опште за погоднији живот у њој.

У колико ће по томе извршење великих реформа варошких бити од непосредне користи и по развитак престонице и по сваког појединог становника, у толико има више места рачунати, да ће грађанство престонице и само радо излазити на сусрет дужностима које правила о трошарини налажу.

Све пак олакшице, које промету и трговини буде могуће чинити, главна управа трошаринска, као и сви њезини органи, указиваће их и брзо и лако, као што ће и представништво општине водити бригу да трошарина не смета трговини и саобраћају, већ да се трговина подигне и унапреди, и да се створе све могуће удобности ради њеног развитка.

Што се најзад тиче неправилности, које би се могле појавити при увођењу ове нове установе а грађанство би их сазнало и доставило председништву општине, може се рачунати увек на брзе и енергичне исправке и чување интереса и грађанства и престонице.

22. Децембра 1890. г. АВр. 2390. у Београду.

ПРЕДСЕДНИК
НИКОЛА П. ПАШИЋ.

ДЕЛОВОЂ
Спасо Хаџи-Ристић.

УРЕДБА
О
ТРОШАРИНИ У ВАРОШИ БЕОГРАДУ

1. Општина београдска наплаћиваће трошарину на одређене предмете који се уносе у варош по привременим правилима, која се овде излажу и уз која иду као саставни девови: тарифа по којој ће се трошарина наплаћивати, и привремена правила о трошарини на еспапе транзитне, и оне који су смештени у антрпотима.

2. Општина београдска ће ова правила и тарифу примењивати и по њима трошарину наплаћивати у толико, у колико се поједине одредбе њихове не косе са законима и законодавним одлукама које постоје или ће постојати.

3. Приход од варошке трошарине у Београду, општина не може употребити ни на какву другу општинску потребу осим оних, које су законом о варошкој трошарини у Београду означене.

Приход овај водиће се по нарочитим за то спремљеним књигама и рачун о учињеним издацима из њега склапаће се и водити особено, па по том подносити Главној Контроли на преглед у свему онако како је прописано законом о општинама за друге општинске рачуне.

4. Из прихода од трошарине има се првенствено плаћати интерес, амортизација на зајам, који ће општина београдска учинити ради извршења у закону о варошкој трошарини у Београду именованих потреба и реформа (члан 4. закона о варошкој трошарини.)

5. Правила и тарифе гласе:

А) ПРИВРЕМЕНА ПРАВИЛА

о наплаћивању трошарине у вароши Београду.

Чл. I. Управа општинске трошарине наплаћиваће трошаринску таксу на овим својим станицама:

1. На линијама: топчидерској, крагујевачкој, смедеревској и вишњичкој, на којима ће линијама а на крају вароши Београда поставити своје канцеларије.

2. При канцеларијама Главне управе општинске трошарине (која треба да буде по могућству у средини вароши), ћумруку на Сави, ћумруку на железници и при пошти.

Чл. II. У канцеларијама на крају вароши (чл. I т. 1) наплаћиваће се трошарина само на предмете означене под 16, 18, 25, 26 и 27 тарифе трошаринске; осим тога на свака кола при уласку у варош по 0·20 дин. Фијакери варошки, који се у варош враћају празни или са пашажерима, не плаћају никакве таксе.

Чл. III. На све остале предмете обухваћене тарифом трошаринском, а који нису споменути у 41 чл. ових правила, наплаћиваће се трошарина при канцеларијама трошаринским означеним у т. 2 чл. I. ових правила.

Сви предмети на које се трошарина плаћа при канцеларијама означеним у чл. I т. 2. имају се ради наплате трошарине, спровести тим канцеларијама, ако би нашли на канцеларије на линијама.

Чл. IV. Управа општинске трошарине (или закупник исте) мора довољан број стражара имати, да се наплаћивање трошарине брзо обавља, како не буде кријумчарења и да се предмети ради наплаћивања трошарине одмах, а најдаље за 10 минута, могу спровести (види други став чл. III).

Чл. V. Управа општинске трошарине дужна је таксе при свакој својој станици, како на линијама тако и при канцеларијама, поменутим у чл. I под 2 држати здању, иначе способне чиновнике, који ће трошарину наплаћивати.

Чл. VI. Управа општинске трошарине и њени чиновници при одређивању трошарине, морају имати у виду железничке, царинске и пробродске исправе о количини, мери и тежини предмета, на које наплаћује трошарину. Ако оваких докумената нема, онда ће управа сама предмет мерити и оцењивати, и према тој мери и оцени трошарину платити.

Исто ће тако управа поступити и онда, кад буде да поднете исправе нису уредне, о чијој ће се исправности при поднашању истих уверавати.

Чл. VII. Ако би се десило да до руку трошаринских органа дођу предмети трошарини подложни, а сопственик се не јави да исту плати, трошаринске ће органи такве предмете одмах спровести канцеларији управе општинске трошарине.

Управник трошарине ове ће предмете сместити у свој магацин, о томе саставити протокол и најдаље за 24 сата известити општински суд, да пошље свога једног органа, да се о овоме увери и протокол овери.

Ако су ове ствари квару подложне или су запаљиве управа ће их, у споразуму са полицијском влашћу, јавно продати и новац суду општинском послати по наплати трошаринске таксе и трошкова око продаје. Тај ће новац општински суд сачувати у своје касе за годину и један дан. Ако се сопственик ствари не јави у том року, новац ће припасти каси општинској.

Ако пак ове ствари нису квару подложне, нити су запаљиве, управа општинске трошарине чуваће их у своме магацину за годину и један, дан и ако се сопственик у истих ствари у том року јави, она ће од њега наплатити трошарину, дажбину и остале трошкове и ствари му предати. У противном продаће их јавно, наплатити трошарину, дажбину и остале трошкове а остатак послати суду општинском, да га унесе у своју касу као своју сопственост.

Ако би се ове ствари у магацину управником оштетиле или покариле са невољности њених органа, одговараће на своју штету долични трошаринске органи солидарно, који суху једној канцеларији.

Управа трошарине општинске мора имати за смештај ових ствари, простран магацин и три собе за канцеларије. Магацин се мора осигурати код ког уваженог осигуравајућег друштва.

Чл. VIII. Ствари, о којима говори чл. VII. ових правила, ако су лежале у магацину управином више од 15 дана, па би се после тога рока сопственик јавио, управа му их не сме издати без присуства једног од чиновника општинског суда.

Чл. IX. На ствари, које леже у управином магацину, управа има права да наплати дажбину по следећој тарифи:

ПОДМЛАДАК

МАНСАРДА

ПРИПОВЕТКА.

Одјеком погледа тврдице пробудио странцима доби чудноват израз. Тај израз изражавао страх од непријатељу и молбу уједно.

— Милост, милост, сматрао је изговорио. И дословно разбојниче и кукавицо! — Бернар разумеде.

— У реду је, рече, и пружи руке у којој стиро сандуче и удрхта осећајући под руком портфељ, који журно извуче и нагло отвори. Портфељ беше празан. Неколико банака испаде, а једна од њих паде и прилепи се за старчеву ногу.

Старац је стајао непомично, као да се боји да ће га змија угристи.

Бернар устаде.

Сад беше сигуран да старац нема више новца. Уреди ствари, које беше побацао по соби, покупи сламу и тињу је у сламњачу, постави сандук на његово пређашње место, и све то хладнокрвно, мирно, без хитања, као да беше домаћи слуга.

Укочене очи старчеве стрељаху сваки његов покрет. Месец је чешљао мансарду неједнако следом његовом дајући нешто сенке, нешто светлости.

— Ја сам, рече Бернар гласно, ти ми ниси украло никакво зло! А ли, зашто се нађе на путу моје среће? Камење, које смета на путу или се мрви или баца далеко.

— Једнице! — одговара Бернару поглед хермаков.

Слеже раменима и полако се диже над старцем. Стави му руку на срце — оно се једва осећаше. Смрт се приближавала.

— Ништа нам сахат само! помисли Бернар и пође пут врата.

Он сеже крај тарице, прекрсти руке и стаде га посматрати, решен да се не одмиче, док се драма не сврши.

— Да хоћу, рече, могао би му помоћи и можда и спасти га. Да га спасем! Ха! То би права услуга за пата била. Он је осуђен! Да умре ове ноћи — или сутра, све му једно. А за мене? Зар није боље да умре још данас?!

Погледи им се укрштаху као мачеви; један пун бола, јарости, презирања и проклетства, а други, сатанске исмевке и нечег налик на поседу.

Старац је лежао, и хотакао је главом. Хермаков се стрезне као да се дотакао змије.

Кожа беше зеленкаста и влажна. Старац је отежано дисао.

Бернар је лежао, и хотакао је главом. Хермаков се стрезне као да се дотакао змије.

Кожа беше зеленкаста и влажна. Старац је отежано дисао.

а) На ствари, које леже 30 и мање дана, на 100 кгр. по 0·10 дин. дневно; на 1 кола (до 500 кгр.) по 0.40 дин. дневно.

б) На ствари, које леже више од 30 дана, наплатиће управа за првих 30 дана по тарифи по а), а за све остале дане наплатиће само на 100 кгр. по 0·50 дин. дневно, и на једна кола (до 500 кгр.) по 0·20 дин. дневно.

Чл. X. Сваки онај, који се ухвати да није платио трошарину, биће кажњен као крijумчар по законих, који вреди за думруке.

Онај, који крijумчарење покаже, добија у награду $^1/_3$ од казне.

Чл. XI. Сваки орган трошарински има права да свака кола, товаре и терете, који улазе у варош, прегледа и нађене ствари подвргне плаћању трошарине на начин, који је овде прописан.

Чл. XII. Све случајеве, који овим правилима нису регулисани, расправљаће суд општински, чије ће се решење сматрати као допуна овим правилима, и вредиће као правило за све будуће сличне случајеве, у колико се то не коси са законима и законодавним одлукама које постоје.

Чл. XIII. Сви трошарински органи морају бити према свакоме учтиви и предусретљиви. Ако се противно докаже, суд ће их општински на доставу трошаринског управника казнити.

Чл. XIV. Према потреби и нахођењу управе општинске трошарине, моћи ће она поставити око вароши и више мањих станица, које ће наплаћивати трошарину само од кола, а робу подложну трошаринској такси спроводиће до најближе од оних четири трошаринских канцеларија, које су споменуте у чл. 1. тач. 2.

Чл. XV. Свака товарна кола (до једне тоне), кад плате 0·80 дин. општински ће их кантар мерити бесплатно, јер је у горњој цени урачуната и кантарина, о чему треба да сведочи цедуља на колима. Ниварска кола и свака друга која товаре преко једне тоне, плаћају 1·20 дин. где је такође урачуната и кантарина.

Без кантарине, свака кола товарна, као и она с једним коњем, товарни коњ, магарац или мазга, плаћају као обично, по 0·20 дин. при уласку у варош, а товарни коњ, магарац или мазга, са кантарином, плаћају 0·40 дин.

Чл. VI. Од наплаћивања трошарине ослобођавају се ове ствари:

а) ствари за Краљев Двор;

б) ствари за посланике и заступнике страних држава;

в) ствари за државну и општинску потребу, и

г) које пролазе кроз варош (транзитне).

Но и на ове ствари кад су у колима, плаћа се од кила 0·20 дин.

Чл. XVII. Главна управа трошаринска решаваће о томе, које ће се ствари по чл. XVI. плаћања ослободити.

Чл. XVIII. О изменама и допунама ових правила, решаваће само Одбор општине вароши Београда и поднеси Влади на одобрење.

Чл. XIX. Ова правила као и све доцније измене и допуне, имају се преко општинских новина објавити. Та рифа, поред обнародовања, мора у свакој трошаринској канцеларији бити на угледном месту изложена.

Б) ПРИВРЕМЕНА ПРАВИЛА

о трошарини на еспапе транзитне и оне, који су смештени у антропотима.

Чл. I. Сваки еспап смештен у антропоту, на коме лежи терет трошарине, може се из антропота изнети само у онакој форми паковања, како је унет, н. пр. у џаку, сандуку, бали и т. д. а никако у мањој количини.

Чл. II. На еспап, који је смештен у антропоту, не плаћа се трошарина све дотле, док се из њега у варош не унесе, и то на ополико, колико се унесе. А по себи се разуме, да ће тај еспап платити лежарину, докле је у антропоту.

Чл. III. Онај сопственик еспапа, који би желео да свој еспап смести у свој магацин, мора одмах платити сву трошарину.

Ако би ко хтео олакшице у томе, да не плати трошарину на сав еспап, мора то управи трошаринској јавити, која ће еспап, на који трошарина није плаћена, пломбирати; или да се магаза затвори са три разне браве па један кључ од тих брава да задржи за себе, други преда думруку а трећи управо трошаринској. Ако се еспап пломбира мора се обвезати да, под јемством два сигурна грађанина, неће бломбирани еспап из магазе изнети без знања управе трошаринске. Учини ли противу ових правила, биће дужан он и његово јемци солидарно да на изнети еспап плате трошарину и у име казне још двапут толико.

Чл. IV. Ова олакшица вреди само за 9 месеци, т. ј. трошарина се у року од 6 месеци на сав еспап мора платити, који лежи у приватном магацину. После овога рока трошарина ће се наплатити егзекутивним путем од сопственика или његових јемаца.

Чл. V. Пломбирање ће се извршити на трошак сопственика робе, но орган трошапински дужан је да се стара, да то са мање трошка буде. За сваку пломбу платиће сопственик робе по 0·10 дин., и по закону, прица-

---

Бернару изгледаше да се старчева смрт врло споро приближује.

Од једном саже се опруженим рукама и укрућеним прстима као да хтеде старца удавити. — Пре би се сарушило, али сутра би се познали трагови. — Да ли сам полудио? рече поново седајући. — Већ је ни умору, ни сан још ни ја све свршено.

Чекаше.

У поноћ они херманове још једном засветлеше, тело му се затресе, као да хтеде ванприродном снагом опет оживети, али то беше само тренутно.

Живци, чаком протегнути и опружени, поново олабавише, као тетиво из одапетог лука. У очима старчевим појави се још једна, последња грдња, из уста поцури жуто-крвава пена а с њом и последњи уздах.

Из грађму прокрча чудноват глас, сирав нагло, па правилно, док сасма неиспевао.

Херману све је било изумрло, само још постаде чути немирни и очајнички рад срца. Остаде

Бернар спаси руку на старчеве груди, срце беше престало да куца, биласе више не осећаше. Оно је дакле, блед, али опште му не показа ни најмањи траг узбуђености.

Баци још један последњи поглед на мртваца, па стиснувши на своје груди благо, живо прекорачи прозор. Све је било свршено! И не свлачећи се Бернар леже у кревет! тиснуо под јастуком своје злато и заклопи очи намером да заспи.

VII.

Бернара спопаде грозница. Зора га нађе будна и узрујана.

Он изађе на улицу.

Као и тврдица Бернар је сакрио благо у најскровитији кутић своје мансарде сматрајући да га је задобио.

Пол-Ројал учи нас да се речима не наслађујемо. Али опет у овом свету речи играју велику улогу. Задобити често је довољно, па и узорито, докле се краља презире и кажњава. За добити и украсти то су два екстрема која се додирују. Јунаци се често рукују са разбојницима.

Време беше красно.

Бернар се дуго шетао уживајући на сунчаним зрацима, дишући раширеним плућима и топећи се од задовољства.

Улице беху пуне света и граје. Та граја изгледаше Бернару као да је сав свет радостан. Ми меримо често туђу срећу по сопственој радости.

Бернар размишљаше колико ли може износити присвојено благо и до када до закључка осмехиваше се задовољно.

Поче уображавати и представљати себи како ће бити вољен поштован, уважен, сад је лако — богат је.

(наставиће се)

*

дајућу таксену марку. Ако трошарина даје капац, рачунаће му се исти као код ћумрука.

Чл. VI. Пломба од српског ћумрука ударена, вреди и за трошарину. Но при скидању исте мора присуствовати и орган трошаринске управе. У противном сматраће се за кријумчарење.

Еспап, који ће само кроз варош проћи, нити ће платити трошарину нити пломбу, но само 0·20 дин. од натоварених кола. Овај еспап мора трошаринski орган кроз варош до краја спроводити.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XIII. РЕДОВНИ САСТАНАК
17. Децембра 1890. године

Председавао члан суда г. Св. Карапешић; били чланови одбора: М. Ј. Марковић, Р. Ћирковић, Ј. Станковић, Ј. Симић, Л. Дашковић. С. Д. Миљићевић, Др. М. Т. Леко, С. Чаћевић, М. Капетановић, Р. Петровић, М. Цветковић, М. Јанковић, Н. Р. Поповић, Р. Драговић, А. Ј. Оланић, Д. Најдановић, К. Б. Михаиловић, Ј. М. Тадић, К. Д. Главинић, М. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, К. П. Михаиловић, А. Шток, Љ. Јовановић, М. Велизарић, Ђ. Димитријевић, Ј. Ж. Ђурић, В. Виторовић, Ј. Петковић, М. С. Денчић, М. М. Терзибашић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред повео је разговор одборник г. Димитраје Најдановић о томе, како би требало поверити преглед свиња не само марвеним лекарима него и недиломисаним прегледачима, за које се зна да су прегледу вични и врше исти сигурније од марвених лекара, који прегледајући на живо налазе да је брав здрав а после клања да је бобичав.

Председник тврди да је од стране самих клача бивало злоупотреба тиме, што су за клање приводили другог брава а не прегледаног, да би само изиграли преглед; али да се томе стане на пут, поручене су справе за ровашење једном прегледаних свиња.

Према овоме и како законом није допуштено да стоку прегледају и други ко сем дипломисаних марв. лекара — прешло се на дневни ред преко овог питања.

II

Одборник г. К. Б. Михаиловић чини примедбу да се стока општинска не поткива као што ваља — на што је председништво изјавило: да је суд већ предузео нужне мере према лицу коме је поткивање стоке уступљено.

III.

Председништво износи акт водоводне надзорне комисије којим јавља да се према уговору са г. О. Смрекерм њему има уступити грађење 5 бунара његовога система и да је погодба закључена за 42.000 динара.

По саслушању акта (А.Бр.2299) одбор је усвојио да се по предлогу комисије поступи ако је погођена цена у границама предрачуна; о чему да се суд увери па и одбор извести.

IV.

По саслушању извештаја о ценама жита и брашна (А.Бр. 2351) решено: да се повиси цена хлебу са једном паром динарском по килограму. У исто време и изабрана комисија од г.г. Др. М. Т. Леко, Мате Јовановића, Ђоке Николића, Раденка Драговића и старешине хлебарског еснафа, са задатком: да састави таблицу према ценама брашна, по којој би у будуће увек могао сам Суд на крају сваког месеца објављивати цену хлеба према тијачној цени брашна.

V.

Председништво саопштава да је на дневноме реду извештај комисије, којој је било поверено да проучи и предложи какво осветлење треба завести: да ли електрично или светлећим гасом.

Извештај комисије (А.Бр. 2483) гласи (види на 5 страни овога броја).

По саслушању извештаја водила се подужа дебата после које је решено: да се извештај с предлогом у њему усвоји и одмах распише стечај за електрично осветљење. Стечај да састави иста комисија, која је и питање о осветљењу проучила.

VI.

Одборник г. Др. Марко Леко реферише, као известилац комусије, да је између свију кандидата који су се пријавили за општинскога лекара у кварту теразијском, комисија нашла да јој ваља предложики двојицу г.г. Др. Марка Марковића и Др. Данила Данчевића, пошто они међу осталима имају првенство с тога што су и београђани.

Према овоме стављено је на гласање питање и већином гласова решено: да се упражњено место општинскога лекара за кварт теразијски повери г. Др. Данилу Данчевићу.

РАДОВИ НА ВОДОВОДУ

ИЗВЕШТАЈ НАДЗОРНЕ КОМИСИЈЕ
12. Децембра 1890. год.

Воловодна надзорна комисија поднела је извештај о радовима на водоводу за претпрошли и прошли месец, Октобар и Новембар, и то како о радовима на реконструкцији данашњег тако и о грађењу новог водовода. Извештај тај гласи:

„НИЈЕ СЕ САСТАЛА КОМИСИЈА"

СКИЦА ИЗ ЖИВОТА НАШЕГА ДОБА

Овога пута са Саборне цркве није се чуло оно велико звоно, на чији се јек сваки у граду пита: „ко ли је то умро?" Велико звоно, за велику таксу, оглашава испуштену душу само „срећних" самртника....

У маленој и ладној соби, коју испуњују сви изгледи беде, издахнула је мајка петоро деце. Над телом њеним очајно нариче одрасла ћи, а плачем јој помажу три мушкарца. Неколико жена искупило се — чине последњи дуг свој према умрлој.

— Коме ће ова бедна деца? —

— Ко ли ће их јадну заштитити?...

— Вила су се око мајке, како-тако, а сад?....

— Тешко сирочади без мајчина загрљаја....

Овако шаптаху једна другој искупљене жене, кад у собу уђе постар човек. Скиде шубару, приђе умрлој, целива је па просузи. Из груди му се оте јаук:

— Ej Стојане, брате, шта ти деца дочекаше!...

Ко ли је био тај Стојан? —

*

Тамо у оном најстаријем крају града, што је данас полу празан, има једна стара кућа за коју се некад врло добро знало. Сада је се слабо ко сећа, а када је у њој живео Стојан П... нису избијали из ње многобројни пријатељи. Домаћин је био један од првих људи, старијега кова. Носио је светло име јупачкога оца из 1813. а узнео га и сопственом заслугом 1862. Кад се иселише Турци, Стојан је живо повео трговину, срећа му брзо стаде пред кућом, те се у скоро јако обогати. Није то био циљ његова живота. Изродити децу, одгајити синове, оставити им у аманет да се покажу достојни деда свога, да понесу даље заставу српску и пободу је на Косово — за те је идеале више живео он.

Колико је сумничења, разбио дух његов. Колико је њих растресао и учврстио у вери да нису далеко дани потпуне слободе народне....

Био је срећан да га жена обдари прво мушким дететом. О, како се је то славио дан крштења! Кум даде детету име Боривој; а кубуре припуцаше да буду знамење очева уздања.

За даљих осам година Стојан доби ћер и три сина, али му се не испуни жеља југбогданска... Подизао је децу узоритом родитељском љубави. Кад најстарије сврши основну школу, говорише неки: „подај га нек изучи све школе, паметно је дете".

— Море, Стојане, рећиће му једном кум Миро, не дирај дете из школе, нек му буде, кад одрасте, широк свет.

— Ретке си памети, куме, али ти се чудим како у

I. Реконструкција постојећег водовода.

На водоводу билбилдерском извршени су ови радови:

1. Довршено је истраживање већ ухваћених извора;

2. Продужено је и довршено копање рова за полагање земљаних цеви до главне суточнице;

3. Продужено је полагање цеви од печене земље за спровод воде од извора до главне суточнице и до 1. Децембра положено је 960 метара тих цеви;

4. Копан је ров за полагање гвоздених цеви од главне суточнице, у правцу ка резервоару на тркалишту, и ископано је 1352,₀₀ метра дужине;

5. У ископани ров положено је 1352,₀₀ м. гвоздених цеви од 125ᵐᵐ пречника и пошто су цеви у рову издржале пробу од 10 атмосфера притиска, ров је затрпан;

6. Отпочето је и довршено грађење резервоара на тркалишту, осим малтерисања у самом резервоару;

7. Од резервоара копан је ров ратарском улицом, преко палилулског трга до болничке улице, са дужином од 1080 метара;

8. У тај ров положено је 1080 м. цеви од ливеног гвожђа 80ᵐᵐ пречника и по извршеној проби ров је затрпан и калдрма доведена у првобитно стање.

На варошком водоводу извршени су ови радови:

1. Сазидана је нова суточница за све изворе варошког водовода;

2. Поправљен стари аквадукт, звани „кршна Ћуприја“ и поред њега озидан је зид у који је намештена цев за отицање сувишне воде;

3. Резервоар на западном врачару довршен је и отпочето малтерисање изнутра;

4. Копан је 2680 м. дугачак ров за полагање гвоздених цеви од тог резервоара до главне суточнице;

5. У тај ров положено је на дужину од 2160 метара цеви од ливеног гвожђа 125ᵐᵐ пречника, а од тих је 1240 м. по издржаној проби затрпано;

6. Од резервоара идући сарајевској улици ископан је на дужину од 240 м. ров и у исти положено 240 м. цеви од ливеног гвожђа, пречника 125ᵐᵐ, и по извршеној проби ров је затрпан.

У шупи за испитивање цеви, у старом сењаку, испитано је од 9. Октобра до 26. Новембра тек. године:

1264	ком.	гвоздених	цеви	од 125ᵐᵐ	преч. по 3 м свега	3792 м
8	„	„	„	„ са ободом	„ „ „	24 „
250	„	„	„	100ᵐᵐ	„ „ „	750 „
943	„	„	„	80 „	„ „ „	2829 „
94	„	„	„	50 „	„ 2 м „	188 „
64	лукова			од 125ᵐᵐ	свега	38 „
36	„	„		„ 100 „	„	20 „
60	„	„		„ 80 „	„	31 „
36	„	„		„ 50 „	„	17 „
68	делова са наглавком на оба краја				„	11 „
					Свега	7700 м

Сем тога избушен је поред шупе један бунар из кога се вади потребна вода за испитивање цеви.

II. Нов водовод.

Пошто су сва бушења довршена у прошлом месецу, то је у току овог месеца извежен и у зато сграђеној шупи код белих вода смештен, сав материјал за грађење бунара, који је за време предходних радова набављен.

Предузимач Неквасил превлачио је материјал за грађење службене зграде, ископао темеље за исту и за 1 м. висине изидао темеље. По што је мраз наступио, то му даљи рад обустављен.

III. Одржавање садањег водовода.

Услед снега и кише која је после дуже суше наступила, долазила је из римског водовода и из извора код три крушке мутна вода, с тога је, у колико је кишње време дозвољавало, рађено на томе, да се замућивању стане на пут тиме, што је изнад извора сабијано земљиште и грађени шанчеви, за одвод кишњице која се кроз пукотине и крчиљаке у изворе сливала и мутила их, а предузете су мере, да се замућивање извора сасвим одклони.

Мочарно и кишовито време, које је за прошла два месеца било, спречавало је и отежавало рад у пољу.

У року прошлог месеца одржата је лицитација за набавку потребних цеви за нов водовод. Резултат о исходу те лицитације познат је Суду из нарочитог извештаја.

Исто тако одржата је лицитација за копање ровова за полагање цеви у вароши, за стари водовод, ну како цене нису биле повољне, то је комисија решила да се тај посао у режији ради.

Расписане су лицитације за набавку потребних затварача и хидраната за нов водовод, као и за копање ровова и полагање цеви за исти водовод.

До краја прошлог мес. добивено је од фирме Руд. Бекинг и Комп. ливених гвоздених цеви и то:

1137	комада	од	125ᵐᵐ	преч.	3	м	дужине	свега 3951 м
250	„	„	100„	„	„	„	„	„ 750 „
1317	„	„	80„	„	„	„	„	„ 519 „
275	„	„	50„	„	2	„	„	„ 3550 „
и 8	„	„	150„	са ободом				24 „

са потребним деловима.

овоме грешиш, одговори Стојан. Јадне ти школе а још грђи свет! Море човече још много година требаће овој нашој малој и нејакој држави — мушке снаге и челичних синова, да се боре, падају и мру. Ја ти моју децу нећу у велике школе. Нек од мене изуче што сам ја од бâбâ — требаће им борити се.

— Па шта ће им школа томе сметати?

— О, те још како би их променила! Зар можеш и мислити да би они остали стојанови синови дедине крви. Не, мој куме, мекушчад би го била, мекушчад... Нису за нас још тешке књиге и науке, док нам нема слободна живота. Ханџар и пушка — на то да ми учимо најпре и највише нашу децу: требаће светити Косово! А лако ће после унучад учити високе науке у слободној и великој Србији.

Овако је Стојан судио а ко зна да ли је и грешио он?

Али не би суђено Стојану да дочека жељено време, да подигне децу своју. Срећа се од једном окрете од њега и задеси га голема штета. Беше уложио сав капитал у со и шљиве. У једном га послу инат упропасти, у другом цена уби. Паде у тежак положај. Запе снажно да исплива трудом и памећу. Радио је, трчао и путовао. Врућица га снађе на путу, а за десет дана није био више у животу.

О, како је брзо пројурио глас о његовој смрти. „Стојан је умро!“ — „Ej, сирома Стојан!“ — „Их, онакав човек!“ — чуло се је на све стране. И старо и младо, и богато и сирото — испрати га до вечне куће. И сирото?! Да; а и ко би пре? Та Стојан је више свега био пл менит човек, пун милосрђа, пун сажаљивости. Чинио је много сиротињи, помагао редом, гди-год је доспео; залиђао свако сироче, делио и капом и шаком — више, но што је и могао.

Да ли није и само с тога морао пропасти?...

*

Остала је бедна жена да се с недораслом децом пати. Научена добру, требаше јој или подлећи или се одржати. Храбрили је добри људи: рекли су да ће бити и помоћи. Помоћи?! О да нерсетне речи! Од кога помоћи?! — Помоћи није било. А и тешко је то пасти другоме на помоћ. Колико их је у нас што радо помажу десницом да не види левица?... Они, што из отворена дома стојанова не избијаше, сада исчезоше — нестаде их. Пад стојанов потсекао је крила и кум-Миру и побратим-Кости, те и они не могоше помагати. Требало је дакле мучити се, и честита Јана предаде се судбини свесно и решено. Сави се и прикупи децу, па отпоче мучну и тешку борбу са сиромаштвом и невољом сваке врсте, молећи Бога и јутром и вечером, да јој само даде снаге, да издржи докле деца не одрасту и на своје ноге стигну, али...

Након шест година и Јана паде, паде у постељу, да се из ње више не подигне!

Шта ли је Боже свали, кад још могаше издржати!..

Од фирме Браћа Рехлинг Клингенбурга цеви од кованог гвожђа и то:

70 комада од 38^{мм} пречника свега 343.56 мет.
392 „ „ 25„ „ „ 1846,40 „

са потребним деловима.

Од фирме Ледерер и Несењи цеви од печене земље: 1251 м од 100^{мм} пречника са потребним деловима.

Надница је утрошено при радовима на билбилдерском и варошком водоводу, сем сталних надзорника, свега 6855½ надница.

У општинском сењаку при испитивању гвоздених цеви 207 надница; и на

Одржавање постојећег водовода 102¾ наднице.

IV. Канализација.

Прикупљање и сређивање података за израду генералног пројекта за канализацију довршено је и послато г. Хобрехту у Берлин и г. Смрекеру у Манхајм, ради израде генералног пројекта.

ИЗВЕШТАЈ

комисије за осветљење вароши Београда.

Данашња престоница Београд је готово без осветљења, јер се у осветљење вароши не могу сматрати оних 600 петролеумских фењера, растурени по улицама од 50—60 километара целокупне дужине, од којих још тешко да је три четвртине сваке ноћи у добром стању. Београд, који тежи да постане обртна тачка између истока и запада, не може више остати неосветљен. Београд, као најближи западу међу свима источним варошима, мора први усвојити најновије успехе у науци и култури, па дакле мора усвојити и оно осветљење, које је наука у сваком погледу огласила као најбоље; Београд као престоница краљевине мора свима нашим варошима у унутрашњости показати пут, којим се иде ка напретку и цивилизацији; Београд, као престоница, мора бити престонички осветљен.

Те смо мисли имали ми потписани чланови комисије за осветљење Београда пред очима, кад смо приступили своме послу; на све те тачке мислили смо ми док смо претресали поједине врсте вештачког осветљења. На сигурни у правилност схваћања тога питања, као и у оцену разлога који су нас руководили за решење његово, ми ево износимо пред одбор општине београдске и разлоге и резултате тога нашега проучавања.

Пред нама стоје две у неколико само сличне, али међу тим у ствари врло различне врсте вештачког осветљења: гасно и електрично. Прво је много старије, познатије па и примамљивије: друго се појавило тек пре врло кратког времена, доста је ретко, нарочито код нас, у већем размеру употребљено, па за то и непознато.

Кад би се тицало осветљења само улица београдских, ми би врло брзо били готови, јер је осветљење Београда сада само толико важно, што је калдрма у врло рђавом стању. Ми данас, идући у вече по вароши, морамо непрестано да гледамо пред ноге, да не згазимо у какву бару, да се не спотакнемо о какву гомилу камења или цигаља испред кућа, које се зидају, и т. д. Кад ми будемо били сигурни да можемо отићи из општинске куће до на Енглезовац с тротоара на тротоар, и без икакве бојазни, интересовање за осветљењем вароши спашће за 50 процента, и онда се њему неће приписивати толика важност, каква му се сада приписује. Али ми видимо поред сваког фењера на улицама београдским још стотине других жижака у собама и радионицама, поред којих се боду и капљу толике очи, и оне нас се стотине много више тичу но они поједини фењери; ми видимо да ће улично осветљење Београда бити капија кроз коју ће у наш јаван а нарочито приватан живот ући и одомаћити се или гас или електрицитет. С тога не треба ову ствар олако схватити и узети ма које од та два осветљења, под изговором, да ћемо га лако избацити ако не ваља; у томе баш и јесте сва тежина тога питања, што се не може тако лако једно осветљење заменити другим, што се та два осветљења разликују и у произвођењу и у употреби и ничега заједничнога немају, што би се могло употребити код другог, ако прво није добро.

Све нас то опомиње, да сада, при решавању тога врло важног питања будемо врло обазриви, па да узмемо у обзир све што се зна и о једном и о другом осветљењу, да упоредимо међу собом разне особине једнога и другог осветљења, да ставимо на један тас најосетљивијих теразија једно а на други друго осветљење, па које претегне, нека на њ' коцка падне. Таразије нека нам најпре буде хигијена, па онда материјални обзири: на првом месту наше очи, на које ће та светлост дејствовати, па онда и јевтиноћа; на првом месту здравље тела оних, којима ће та светлост да светли, па онда тек здравље њихових џепова, па тек онда питање, „шта ће то да кошта?“ Јер хотећи да преко ноћ заменимо дневну сунчану светлост, старајмо се да замена буде заиста права замена, узмимо такву светлост која ће утицати на цео наш организам онако исто као и сунчана светлост, која ће учинити да осветљена ноћ не буде ништа друго но продужени дан.

Неколике пробе са електричним осветљењем чињене су и код нас и од сваког сте нашег грађанина могли чути да је електрична светлост „врло јака, несносна и да болу очи од ње“. На сваки начин, ако је тако, онда би приговор био основан, јер заиста јака светлост шкоди очима.

---

*

Сиромаштво уме да води и очајну борбу са незгодама. Јана је већ прве године своје беде толико била очеличила да је могла служити као светао пример мајке — пашенице. Није никад осећала умор, још мање је знала за одмор. Ваљало је децу подићи а није требало још много. Стићи ће брзо и други мушкарац. И он ће у трговину. Боривоје има већ и добру плату. Ћир-Јово је рекао за Боривоја: „овај дечко биће посленик и по; вреди га подићи“. Отуда је и могао он одвајати за рана од плате помоћ мајци својој. Само је сада требало још да не буде више других незгода. Али ваља одслужити рок у војсци. Боривоје мораде ићи а Јана остати и без те синовљеве потпоре. Сад је било још теже. Место да се окрене на боље, стање постаде мучније. Није смела Јана ипак да клоне. Издржаће се и то, није дуго. Уздала се у Бога и златне руке ћери своје. Госпође дадоше честитој Драгињи да шије, па се по која није баш сувише ни ценькала... Радила је ћи, сиротица, с напрезањем, помагала мајка равном мером, и леба је било... Али — ах, то проклето „али“ . . .

Једног дана разболе се Јана. Дан-два и слабост не попушта. Честе грознице и никако да престану. Тешка бољa залеже се и Јану свали сасма у постељу. — Девет пуних месеци не диже се она, а данас?. . . . Ено је гди у сред јада своје чемерне деце лежи непомична на столу. . . . .

* * *

Рекли су добри људи да ће стојановој деци општина указати помоћ. — „Та он је то заслужио!“...

Милостиве мајке говориће мужевима својим да се за јанину сирочад заузму гди треба. — „Та штета је така деца да пропадну!“...

Саветовали Драгињи да оде са обадва мала брата „у општину“, и да моли.

Кад је последњи пут она, бледа и полумртва, дошла до општине; кад је за шест месеци и пети пут, скоро пред сам Божић, смерно и плачно пришла руци седог кмета, и тада је он слегао раменима и дочекао ју званичним речима:

— Шта ћу, рано, кад се није састала — комисија.

*

Како ли су, Боже мој, јадна стојанова деца провела Божић?

„Стена“.

Ви знате да је се у старо време веома јака светлост употребљавала да се ослепе они који су на то осуђени. Онај који је осуђен да изгуби вид својих очију затворен је на дуже време у мрачан простор па је после изведен и принуђен да гледа у сунце. Тако исто има примера да се може ослепити и од муње.

И светлост одбијена са светле снежне површине, изазива болест у очима. Од очију пате и раденици по стакленим фабрикама, ливницама, ковачницама и т. д.

Сви ови примери показују да светлост може штетно утицати на очи, али ви видите у исти мах и начин како то бива. Кад се очима непосредно гледа у светлост, па била она јака или слаба, увек ће она бити штетна по очи; као год што вам од сунца засену очи, тако исто не ћете моћи видети ништа и кад будете из близа гледали само један минут у обичну петролеумску лампу или у гасни пламен. И сви они, који су се овде код нас жалили да је електрична светлост јака, сви су они, зато, што је та светлост била нова ствар, гледали у лампу која им је наравно засенила очи. Кад електрична светлост постане обична ствар, никоме неће падати на памет да у њу пиљи и сваке ће опасности за очи нестати. Кад би се сутра запалило на небу какво ново сунце сви би у њ' упрли своје очи и врло би велики део ослепио; ово пак наше сунце, ваљада за то што га сви знамо, нико неће ни да погледа, па зато се нико на њ' и не жали, а оно је куд и камо јаче од сваке електричне лампе.

Утицај светлости на очи, дакле зависи од начина како се гледа, и електрично ће осветљење бити у неколико штетно док буде ново, јер ће сваки гледати пре у лампу него у предмете које она осветљава. Кад електрична светлост постане обична ствар. Онда се нико на њу неће пожалити.

Међу тим да видимо, какве су то болести које долазе од осветљења електричном светлошћу и које се тако често од необавештених износи као страшило против електричне светлости?

Један је члан ове комисије имао прилике да сам од ње пати прошле године, те према томе из искуства зна у чему се састоји та болест. Она се добија онда кад се из близине гледа у електричнн пламен, који има јачину од једне, две или више хилада свећа. И за сво време док се у пламен гледа, не осећа се ништа, али кад се заспи и проспава један или два сата, онда човека пробуде извесни болови у оку, очи засузе и отеку, па пошто тако стање потраје неколикв сати, сви болови прођу. Према томе баш и кад би била јака светлост, опет од ње не би патили они који улицом пролазе него они, који би имали да испитују или гледају светлост из близа јер се до сад нико из публике није разболео од електричне светлости, а од оних који су морали из близа да гледају у електричну светлост нико није до сад ослепио.

Овде ваља одма да напоменемо да се очи разболу не за то, што је то била светлост електрична, него за то што је била јака и изблиза гл едана. Исти је члан комисије боловао од очију и услед посматрања сунца и болови су били у свему исти са онима од електричне светлости. Ако се дакле ко и разболе од јаких сунчевих зракова, ипак цео наш живот проводимо на дневној сунчевој светлости и нико се не жали да му је обична дневна светлост сувише јака, ма да је милијунима пута јача и од најјаче електричне светлости.

Ви видите да је то боловање од кога страхују наши суграђани, ако би било електрично осветљење, релативна ствар. Од ње ће боловати они, који су и до сад боловали, а то су они, који су због испитивања саме светлости принуђени да по неколико сати гледају јак електрични пламен; а за сваког другог, који ради поред тог пламена, нема никакве опасности.

Противници „јаке" електричне светлости, наводе да је у том погледу боља гасна светлост, јер се од ње нико није до сад разболео. Они веле, да треба гасну светлост баш за то усвојити што је слаба те се немамо плашиги запаљења очију као од сувише јаке светлости.

Ми смо видели ко добија запаљење очију од сувише јаке светлости; видели смо да је та болест ограничена само на оне, који се баве нарочитим испитивањем самих тих јаких светлости и да нико иначе из публике од те болести не пати. Ми у исти мах признајемо да се од гасне светлости не може добити запаљење очију јер је сувише слаба за то. Али у замену за то поред гасне светлости, очи пате од друге болести за коју се зна да долази једино од сувише слабог осветљења. То је кратковидост.

Истина око је наше тако направљено да може да прими и сувише слабу и сувише јаку светлост тиме, што се зеница скупља и шири, те регулише количину светлости, али и то регулисање има извесне границе.

Кад имамо потребе да радимо са свећом, која је сувише слаба, ми ћемо предмет који гледамо, приближити нашем оку. Кад то учинимо онда се у оку изврши извесна промена — сочиво се испупчи.

Ако то траје мало, онда чим престане, очно се сочиво поврати како је и било, и ништа му не шкоди. Но ако то траје дуже и понови се сваки дан по више сати, онда ће сочиво остати испупчено, и ми смо остали кратковиди. То су последице слабог осветљења. Од тога пате сви они који раде спрам слабог осветљења. Доказ да се доиста пати од недовољног осветљења показују статистички податци који се најбоље могу да покупе по школама.

Ви знате да ђаци док су у школи тамо мање уче, главно учење предмета врши се у вече, код куће, при светлости лампе, при вештачком осветљењу, које је у највише случајева врло недовољно.

Из статистичких података покупљених из таквих школа, показује се да то ноћно учење увећава број случајева кратковидности. Професор Кон испитао је 9400 ђака из 24 немачке гимнасије и нашао је, да процент кратковидости износи 22 од сто у првој, 27 од сто у другој, 26 од сто у трећој, 46 од сто у четвртој, 55 од сто у петој и 58 од сто у шестој години школовања, дакле више од половине ђака постали су кратковиди. Из тога дакле јасно видите, како је штетно по очи кад је осветљење слабо, што ће бити случај ако усвојимо гасно осветљење. Истина ми можемо да увећамо гасно осветљење увећањем бројева лампа. Али ви ћете видети мало час други разлог, који нам не допушта знатно увећавање броја лампа те према томе ако се усвоји гасно осветљење, боловаће од кратковидости не они који непосредно немају посла са самом гасном светлошћу (као што код електричне светлости од запаљења очију пате само они, који ту светлост нарочито из близа гледају) него 30 до 50 од сто оне публике која се том светлошћу служи.

Из свега тога излази да са здравственог гледишта за наше је очи боља електрична светлост од гасне.

*

Кад ма како тело горе и даје светлост, онда се поред светлости, у исто време, јавља и топлота о којој мора хигијеничар да води рачуна, јер онај који је близу такве вреле лампе осетиће загревање главе, мозга и очију, услед тога је испаравање очне воде јаче, очи се суше и запаљење очију јавља се као последица.

С тога треба да видимо како у погледу температуре стоје гасна и електрична светлост

Врло је много опита чињено у томе погледу да се нађе који је већи извор топлоте: да ли гасна или електрична лампа исте јачине и свуда се нашло да је температура гасне светлости два пут већа од електричне светлости исте јачине.

И ако дакле оћемо да водимо рачуна и о температури оба светла извора, онда смо принуђени да са тог гледишта усвојимо само електрично осветљење, као мање штетно по главу и очи.

Чувени хигијеничар Петенхофер из Минхена, који је познат са својих испитивања гасног и електричног осветљења, после многобројних и дугогодишњих опита закључио је да у том погледу ваља увек претпостављати гасном осветљењу електрично.

Дакле запаљење очију, које смо избегли код гасне светлости слабошћу њеном, стекли смо тиме што гасна светлост јаче загрева главу и очи, те поред кратковидости изазива и запаљење очију и главобољу. (НАСТАВИЋЕ СЕ.)

БЕОГРАЂАНИ!

Само још неколико дана, па ће се и у Београду извршити попис људства и домаће стоке на начин како се у целом образованом свету овакви пописи чине. Ово велико и тешко предузеће, има да се изврши за један дан, и то 31. Децембра ове године, а биће далеко веће и пространије од свију досадањих пописа.

За београдско становништво пописи нису никаква новина, само је сада разлика та, што не мора сваки грађанин лично долазити код пописне комисије, да упише себе и своје, него се чини олакшица тиме, што ће становништво пописати по домовима нарочити пописивачи, како закон о пописивању људства и домаће стоке наређује.

Као што је познато, напредне државе пописују редовно од времена на време, своје становништво, занате, имања, стоку, и т. д. све из потребе да се тачно зна бројно стање, величина народа, његова продуктивна снага, имућство итд. Користи пак које од тачног пописа има свака уређена држава односно општина, па и само становништво, очигледне су и опште познате, тако да би било и излишно рећати их.

Из одговора на оно мало питања, што се налазе у спремљеним пописним листама, које ће се раздати свакој породици на дан 29. тек. мес. добиће се подаци о становништву, које држава и општина треба да имају и знају. И ако сваки грађанин, чим листу добије, упише или сам или помоћу пописивача све оно што се од њега жели да дозна, онда је више но сигурно, да ће бити ово државно предузеће крунисано потпуним успехом, чиме ће се и доказати, да и код нас може, благодарећи просвећености становништва, овако велики посао опште користи, да се уради тачно као и у најнапреднијој општини, што ће служити само на част нашој престоници и њеноме становништву.

Рачунећи даке на патриотизам грађана престонице, која и у овом послу државе и општине треба да не остане постиђена, а тога неће бити ако сваки вољно успех пописа потпомогне, — може се унапред тврдити, да ће овај садањи попис бити изведен и правилно и потпуно, те да се једном на корист и државе и општине и становништва, сазна право бројно стање београдског живља.

Пописивачи ће указивати становништву олакшице за правилно попуњавање листа; али и грађанство пописивачима треба од своје стране да олакша испуњење ове опште дужности зарад опште користи.

Оволико мислила је главна пописна комисија да неће бити излишно ако се нагласи становништву.

Од стране суда општине вароши Београда 22. Децембра 1890. год. АБр. 2531.

ДОПИСИ ГРАЂАНА

15. Децембра 1890. г.

Никаква захвалност — слаби дарци.

У свакој младој и неуређеној држави, односно општини, природно мора многи посао сачекати да на ред дође: све се од једном не може. То се мора признати, и признаје се. Али се с правом може много што шта приписати у кривицу и простом немару. Колико је и колико ствари које изгледају ситнице; које се вечито одлажу; преко којих се олако прелази, без процењивања: да ли је све баш тако „ситно“, и да ли се у каквој ситници не налази често и који врло крупан интерес.

Од када је још општина могла на пр. да одгајивање сирочади преда дому за сиротну децу. Па зашто се није учинило? — Просто са немара и олаког схватања ствари. Викало се и викало како бедна деца пропадају по буџацама и влажним јазбинама, како су немоћна слушчад људи, којима се плаћа да их чувају, а не да служе итд. Па ипак мимо све прекоре, пролазило се и без окретања главе. Хвала богу, те је једном данашња општинска управа са друштвом регулисала то питање које од толико година увек беше само ствар „сићушне вредности“, те се тако не зна до данас ни за једно створење које је општина извела на пут, и ако је за свако трошила дуго знатне суме.

Исто тако, ако се не буде хтело једном озбиљније гледати на сва занемаривана питања, исто тако велим биће и са оснивањем дома за остареле и немоћне људе наше општине. Огромне своте издаје општина на седмично издржање, дели многе хиљаде о светлим празницима, плаћа редовно лекарије, а је ли што тиме поможено. Завирите само по страћарама у којима живе ти људи, старци и старице, и видећете, како су покрај све помоћи остављени грозном јаду и чемеру. У леденим пештерама, без леба и најпужније неге, у нечистоћи и прљавштини трају своје последње дане чланови општине, који су дуго година подносили терете, и од којих је — смемо слободно рећи — по неки и доста користи чинио околини док је био у јеку своје снаге, и докле га није беда снашла, да падне у крајње сиромаштво и немоћ. Па зар је лепо гледати како се злопате чланови општине, докле при том уживају помоћ и они који су са стране, и које нити би требало, нити би их смели помагати на штету своје сиротиње.

О овоме је и говорено и писано доста. Једном треба дела. Дела ће бити, ако се само хоће. Издаци које општина данас чини, с малим повишењем, довољни су да се установи дом за неговање остарелих и изнемоглих сиромашака олако, како се то ради по свима уређеним општинама.

Ако је ишта грозно, и немилосрдно, одиста је у највећој мери допустити да, тако рећи скапавају на очима свију нас толики људи, које је друштво, општина, дужна да не напусти. Нека сваки стави на срце руку, па нека помисли како ли је људима у овим студеним данима, кад им ваља живети од десетак динара, у новцу што добијају, докле би им се за те суме могла да даде боља нега у дому.

О организацији дома, ваља засебно писати. За овај пут главни ми је циљ да укажем прстом на један немар, на једну нарочиту нашу незахвалност, која стоји у вези, и због које неће ни бити великих завештања и прилога појединих имућних грађана из којих би се најлакше могао подићи и одржавати дом за сирочад и за изнемогле.

Тај немар, та незахвалност је у томе, што се не води никакав рачун о ономе што је кад ко завештао. Ено у дворници општинској има пуно огледала, са сјајним рамовима.

А зар није требало одавна да на њихова места дођу слике оних добротвора, који су до сада завештавали општини за њену сиротињу огромне своте. Само један Коста Хранисављевић завештао је 3000 дуката у готовом новцу; а да не говоримо о Црнобарчевом фонду и некадањем Вучићевом поклону, итд. И треба ли онда тражити да се ко сећа сиротиње, кад не зна хоће ли се и како воља његова испунити и са завештањем правилно руковати, те да буде истините користи.

Апел на данашњу управу општинску, да се извуку из заборава завештања; да се о њима састави и утврди рачун; да се слике тих добротвора изложе у дворници и да се на тај начин положи темељ фонду коме ће многи грађани радо остављати легате кад има признања.

До сада признања није бивало, па је ли требало и могло бити више завештања?.... **Р.**

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Осветљење. У седници 17. ов. мес. одбор општински усвојио је предлог комисије и донео одлуку да се уведе електрично осветљење.

Према ранијој одлуци осветљење се има извршити средством повластице. Стечај ће се расписати одмах.

—

Изабрани. На скупштини еснафских изасланика, која је држана прошле недеље, 16. ов. мес. у општинској дворани извршен је избор нових чланова и заменика за првостепени трговачки Суд овако:

а) За чланове: Димитрије Николајевић трг. Алекса Богатинчевић трг. Милош Гођевац трг. Давид Були трг. Милоје Тадић трг. Светозар Стаменковић трг.

б) За заменике: Панта Митић столар, Јован Христић механџија, Пера Радовановић трговац, Милорад Стефановић бакалин, Глиша Матић обућар, Милан Антоновић златар.

—

Подељено. Као сваке и ове године општинска управа надобијала је знатне новчане прилоге, који су подељени сиротињи као помоћ да лакше и боље проведе велики празник Христовог рођења.

О свима прилозима штампаће се јаван рачун; а на овоме месту највећа захвалност свима прилагачима који се племенито сетише невољних суграђана својих!

—

Напомена. Обраћамо пажњу читалаца на поклич главне пописне комисије, који доносимо на петој страни овога броја.

Није потребно да овде ишта више наводимо, а надати се је де ће београдски листови од своје стране потпомоћи да се ствар што већма популарише, те да се и становништво вољно одазове дужности својој на дан пописа.

—

Примио дужност. Новоизабрани лекар општински за кварт теразијски, г. Др. Данило Данчевић, примио је дужност 22. ов. месеца.

—

Предавање. На Св. Стевана 27. ов. мес. држаће у општинској дворани у 10 час. пре подне, јавно предавање «О попису људства" г. Др. Драгиша Ђурић статистичар мин. фин. и хонорарни шеф статистичког одељка општ-Суда. С тога обраћамо пажњу пописивача особља општинске администрације. Приступ је бесплатан и допуштен свакоме без разлике, ко год се за питања интересује.

ГЛАСНИК
ОПШТИНСКОГА СУДА И ОДЕЉАКА

(**Нађено**). Пре неколико дана уваћен је на дунаву један повећи чамац.

Исто тако, пре 6 дана, нађен је у „глумучкој" улици један печат за восак неке агентурске радње са латинским натписом.

Сопственици да се јаве одељку варошко дунавском,

—

(**Сточни пасоши**). Од сада се за издавање сточних пасоше код општинских власти неће наплаћивати никакве друге таксе сем законом о таксама предвиђене у 0.05 дин. за свако грло.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

„Мале Новине", у 350. броју донеле су белешку како су за пописиваче, одређени људи који нису ни питани претходно, „да ли се могу да приме те дужности", и да су одређени „махом људи који припадају опозицији данашњој влади"

Овако лакомислено тврђење може само да нанесе штете ствари, а ничим да користи.

Није нико одређиван ни из каквих других побуда, но из просте потребе. Поступљено је само онако како закон налаже, а почем је закон изашао скоро пред сам попис, Суд општински није ни имао могућности ни времена да икога претходно пита. Редом, по списку грађана и шематизму, одређени су без икакве разлике само људи који по интелигенцији својој могу да изврше оно што закон наређује, да изврше један посао не само потребе државне него и посао опште части.

За осуду је што су „Мале Новине" могле да искажу оно што не стоји. Разлика је кад се нешто по морању или с вољом врши. Да попис испадне добро, зависи скоро највише од пописивача. Па зар онда треба сејати раздор гди му места нема на штету саме ствари. Пописивачима је одређено колико је могло бити мање кућа, а дужност је и часна и патриотска. Ми би могли указати прстом на једну од нас недалеку престоницу, у којој се интелигентни људи сви без разлике управо грабили и сваки радо потрчао да попис помогне, сматрајући да у успеху тога посла јавног, лежи част земље пред образованим светом; а код нас међутим и на жалост има их ето који шаљу олако писане белешке да штете, место да користе ствари.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА.

Трошарина софијска. У Софији је трошарина заведена пре неколико година. У прво време, за три године, општина је прибирала трошарину у сопственој режији а за тим почела уступати је лицитацијом закупцу.

За идућу годину трошарину је закупио Илија Захарије и лицитацијом дао 1,920.018 динара.

—

Трамвај у Једрену. Кроз кратко време почеће грађење трамваја и у Једрену. Трамвај ће се саградити по Дековиловој системи, а везиваће железничку станицу са свима деловима вароши. Цела пруга износиће 7 километара дужине Чека се још само да влада донесе своје решење о повластици, па ће се одмах с повлашћеником везати уговор.

—

Цариградски ке. Један француски лист саопштава услове концесије по којој ће се градити ке на обалама Златиога Рога. Ма колико да су особене прилике цариградске, није без вредности да изнесемо бар оне главне тачке које мање више свуда могу бити једнаке.

Повластица се даје Мишел-паши на грађење и експлоатацију не само ке-а него и док-ова и антропота, Повлаштеник саставиће анонимно друштво и то у року од 18 месеци од дана подписа уговора. Друштво има права да постави и шине за олакшицу превоза еспапа између ке-а царинарнице и антрпота а тако исто трамвај и омнибусе. Друштво мора у остављеном року од 18 месеци поднети министарству грађевине планове и пројекте целог предузећа а тако исто и предлог диференцијалних тарифа. Одобрење планова и пројеката мора изићи у року од 3 месеца. Министарство ће преко нарочитих органа имати право да води контролу од почетка до краја рада а тако исто и за време експлоатације, и то на свеколике приходе и ке-а и трамваја и антропоа. Царинарници припада царинска контрола, Рок повластице 85 година. По истеку првих 40, држава имаће право на откуп с тим да 80 од сто бруто прихода према приходу за последњих 5 година служи за амортизацију. Ова сума не може бити мања од оне коју представља интерес и амортизација капитала још не исплаћеног. Влада гарантује исплату а вршиће се по одредбама нарочитог међусобног уговора. Сав материјал са стране не подлежи царини. Друштво је дужно све радове одржавати у добром стању за сво време трајања повластице.

БИЛЕТЕН
О РАЂАЊУ, БОЛОВАЊУ И УМИРАЊУ У БЕОГРАДУ
од 1.—10. децембра 1890. године

А) О рађању

Рођено је свега 45 и то: мушких 26, женских 19, православних 39, римских 4, евангелских 2 и еврејских 1.

Б) О боловању

По извештајима овдашњих лекара, боловало је свега 348 то од ових болести:

I. Од инфекциозних болести

Настуне грознице 44. Црвеног ветра 3 (дорh.) Тифуса 2, дорh.) Дифтерије 1. Рубеоле 2 Варицеле 2. Морбиле 3. Венерије 21. Сифилиса 11.

II. Од осталих болести

Реуматизма 17. Анемије 2. Шкрофула 1. Запаљења мозга и кожица 4. Хистерије 2. Епилепсије 4. Екламсаје конвулзије 1. Невралгије разне 7. Разни порализа 1. Мане срца 3. Катара респирац органа 64. Запаљење плуа 16. Запаљење плућне мараморамице 2. Туберкулозе 23. Устобоље 1. Ангине 22. Паротитиса 1. Катара желудца 14. Шуљева 1. Катара црева 18. Запал. трбушне опоне 5. Колике 2. Метритиси метророгије 1. Других болести секцалних 6. бол. очију 7. Уртикарије 1, Абцес флегмоне 1 Форункуле 1. Екцема 4. Херпеса 1. Друге кожне болести 5. Пришт грангрене. 1. Периоститиса 2. Запал. костију и глобова 1. Рана 1. Модрица 2. Изгорења 1. Грознице пјерперале 1. Псеопаселе 3. Абортуса 3.

В) О умирању.

Умрло је свега 29 лица и то 14 мушких и 15 женских, од ових болести:

Морбила 1. Атровије дечи је 1. Маразмуса 2. Апоплексије мозга с парализ 1. Запаљење мозга 2. Екламсије конвулзије 3. Тетануса 1. Крупа 2. Запаљење плућа 7. Туберкулозе 5. Усљед порођаја 1. Разних неоплазма 1. Непознатих болести 1. Разне друге болести 1.

Испод 1 године 8. Од 1—5 год. 6. Од 5—10 год. 1. Од 10—20 год. 2. Од 20—30 год. 2. Од 30—40 год. 1. Од 40—50 год. 2. Од 50—60 3. Од 60—70 год. 1. Од 70—80 год. 2. Од 80—90 год. 1.

У кварту Палилулском 11, Врачарском 7, Теразијском 4, Варошком 0, Савамалском 3, Дорћолском 4.

Од ових лечено је 23, а 6 није.

физикус
Др. П. Стевић.

ЦАРИНСКИ ИЗВЕШТАЈ

I. ПРИХОД ЦАРИНАРНИЦЕ БЕОГРАДСКЕ

ЗА МЕСЕЦ НОВЕМБАР

Упоређен за 1889-ту год. и 1890-ту год.			Разлика
Од увоза	337.331·60	385,551·63	48.220·03 дин.
„ извоза	43.005·75	33,812·78	9,192·97 „
„ провоза	1.732 20	1,356·94	375·26 „
„ смештина	637 68	1.965·02	1,327·34 „
„ ситнице	2.208·67	842·77	1.365·90 „
„ ванред. прихода	407·—	2.954·02	2,547 02 „
„ крчмар. марака	2,455 83	1.650·06	805·77 „
„ обртне порезе	122.720·05	138,864·02	16,143·97 „
Свега	510.498·78	566.997·24	56.498·46 „

Више у 1890. год. приход државни 56 498·46 динара

II. ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Упоређен за 1889-ту год. и 1890-ту год.			Разлика
Од кадририне	14.723·32	10.934·77	3.788·53 дин.
„ мерине	није било	4.676·68	4.676·68 „
„ пијачне таксе	„	460·—	460·— „
„ аренде касапске	„	3·80	3.80 „
„ обаларине	„	111·60	111·60 „
Свега	14.723·32	16,186·85	1.463·53 дин.

Више у 1890. год. општ. приход 1.463·53 дин.

НАРЕДБА ВАР. УПРАВЕ

Пуцање из пушака у вароши је забрањено и кажњиво по § 360 кривич. законика.

Ради предупређење сваког могућег несрећног случаја, који се може десити кад се из пушака пуца, особито кад то чине неразборити или деца, Управа вароши Београда позива грађанство да обрати пажњу на сву децу и младе, и надозвољавају им пуцање из пушака сада о божићним празницима, ако желе избећа сваки немио случај и казну.

Од Управе Вароши Београда 21. Децембра 1890. године Бр.20.252 у Београду.

ВОЈНА ОБЈАВА

Сходно пропису господина министра војног ЕОБр. 6481. 3. тек. месеца и команд. дунавске дивиз. области ЕБр. 6316 од 9. тек. месеца, саопштава се свима обвезницима I. и II. позива народне војске следеће:

„Кад прописаних тканина за одело обвезника народне војске нема у варошима на продају, позват је домаћи привилегован фабрикант тканина Браћа Минх из Параћина за извештај о најпробитачнијем начину, како старешине и војници народне војске могу лако и брзо набавити чоху и сукно за ово одело, и одговорио: да је волан у свима дивизијским местима: Београду, Нишу, Крагујевцу, Књажевцу и Ваљеву отворити филијале у којима би се могла добити у свако доба прописна чоха или сукно за одело народне војске. У том случају, кад се чоха или сукно набавља из филијала оца би била скупља са 8 од сто од утврђене цене што би се у име провизијона морало давати продавцима.“

Да би народни војници дошли до јевтинијег одела, фабрикант је изјавио, да се сви обвезници којима одело треба, могу са поручбином обратити непосредно, било самој фабрици тканина у Параћину, или главном стоваришту у Београду, па ма како била мала поручбина, која ће се одма најтачније извршити. У том случају, осим незнатне поштарине, коју би обвезници имали да сносе, сви би остали трошкови отпали, а војници би имали сталну фабричку цену, јакле јевтиније него кад би чоху или сукно из филијала набављали.

Утврђене цене чохе и сукна за одело народне војске ове суп

1. Чоха за коноран и чакшире 7·50 дин. метар. 2. Чоха сура за капе шајкаче 7·30 динара метар. 3. Чоха угасито плава за шајкаче 9·37 динара метар. 4. Чоха црна за капе шајкаче 7·30 динара метар. 5. Чоха вишњева за капе шајкаче 8·50 динара метар. 6. Чоха гарава за капе шајкаче 9·00 дин. метар. 7. Сукно за коноран и чакшире 6,00 динара метар.

Обвезници народне војске дужни су одело набавити, како би га приликом првог вежбања имали.“

Број 10231 Из канцеларије VII. пуковске окружне команде 13. Децембра 1890. год. у Београду.

ВОЈНА ОБЗНАНА

(о отварању нових курсева за спрему резер. официра.)

Сходно претпису г. министра војног од 11. тек. месеца ФЂНро 9042. и команданта Дунавске Дивизиске области од 14 тек. месеца Бр. 8465, отвориће се и ове године курсови за спрему резервних официра. У ове курсеве примаће се само резервни наредници и они резервни поднаредници, којима је на реду да се унапреде у наредничке чин.

Курс овај трајаће пет месеци а почетак курса подешен је овако: „да команданти пошто свршe најнужнија знања прелазе одмах на практичко поље и поредно уз вежбу трупе сталног кадра проћу водну чету односно есадрону и батеријску школу, и на тај начин успособе се што боље за водничке дужности“. По свршетку практичног курса полагаће испите и који га положе биће произведени у чинове резервних поручника овога рода војске; ако га не положе врати ће се са истим чином и вршиће и даље подофицирске дужности.

Курсеви почеће од прошле месеца марта наступајуће године) а можда нешто и касније, о чему ће се доцније донети коначна одлука. У ове курсеве примаће се прво они, који се добровољно пријаве, а по том они, које изаберу и одреде команданти на основу чл. 92. закона о устројству војске. Број кандидата за пешадију и једне и друге категорије може бити до 300 подофицира, за артиљерију и коњицу 25—30 подофицира. Артиљериски и коњички кандидати спремаће се, сваки за себе. Или укупно овде у Београду, а пешадијски кандидати ако их не буде више од 200 можда ће се примати и по дивизијама или можда ће се и они сви позвати на једно место и тако укупно спремати, о чему ће се такође доцније известити.

Према овоме позивају се овим путем кандидати за спрему резервних официра, а који по предњем претпису господина министра права имају да се команди VII пуков. округа пријаве најдаље до 30 овог месеца пре подне, ради узимања од истих потребних података.

Бр. 10466. Из канцелерије VII пуковског округа 18 Децембра 1890 год. у Београду.

ВОДОВОДНЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Управа водовода београдског овим објављује шисмену лицитацију за грађење великог резервара за нов водовод београдски.

Резервар ће бити сав од бетона.

Писмене понуде односиће се најдаље до 28 Јануара 1891. године, 5 сати у веч, у запечаћеном писму адресоване, Одредбеној надзорне комисије за грађење водовода, назначењем на куверти:

„Понуда за резервоар"

Понуде које доцније стигну неће се узимати у обзир.

Претпси и услови под којим се овај посао у изради дају могу се добити од потписане управе, која је готова и сваке друго објашњење дати.

Број 368. Од Управе водовопа 7. децембра 1890. год. у Београду.

ПРЕГЛЕД

О ДОЛАЖЕЊУ И ОДЛАЖЕЊУ ПУТНИКА

ДОШЛО ОТИШЛО

	Из Србије	Са стране	У Србију	На страну
Од 10. до 20. дек. т. г. железницом	1062	753	913	611
Од 8. до 10. дек. т. г. лађом	219	509	332	592
Свега	1881	1262	1245	1203

Београдске лицитације

а) Артиљеријско-техничко одељење министар војног одредило је за 31 Дек. тек. год. лицитацију за набавку 50.000 кгр. кумпоре у шипкама. Кауција за Србина 10, за странце 20 од сто од излицитиране цене.

б) Артиљеријско техничко одељење минист војног држаће 29. Дек т. г. Лицитацију за набавку 200.000 кила рафиниране шалитре. Кауција за Србина 10 за странца 20 од сто од излицитиране цене.

в.) Рударско одељење мин. нар. привреде одредилоје за 28. дек. т. г. лицитацију ради продаје 1000 килогр. антимонске руде. Кауција 10.000 дин. Услови у канцеларији истог одељења.

г) Артиљеријско-техничко одељење мин. војног држаће 31. Дек. т. г. лицитацију у ремонтном свом одсеку, ради набавке осовина и шина за 120 кола. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене.

д) Управа војне одеће држаће 29. Децембра текуће године лицитацију за набавку 8000 кила коже (јона). Услови и мустра у канцеларији исте управе.

ђ) Управа војне одеће држаће 28. 29. и 31. Децембра текуће године лицитацију за набавку потребног јој материјала Услови и мустре у канцеларији исте управе.

е) Економно одељење министаротва војног држаће 31. Децембра т. г. лицитацију за набавку канцеларијског материјала потребног министаротву у 1891. години. Кауција 400 динара у напред.

з) Управа војне одеће држаће 3. Јануара 1891. год. лицитацију за набавку 6000 кгр. коже (јона). Услови и мустра у канцеларији исте управе.

и) Економно одељење мин. војног држаће 29. т. м. лицитацију за повез војничких билета. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

ј) Министар нар. привреде држаће 4. јануара у канцеларији одељења шумарског лицитацију за сечу 16.000 куб. метра Услови у канцеларији истог одељења.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а) За свирање муз. представе по кафанама, биртијама и т. д. концерта до 5 д.

б). За свирање са певањем вештака од 1 концерта . . . . . 5 „

в). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле) . . . . . 20 „

II.

а). за 1 играчку у локал. II-ог реда . . . . . 15 „

б). за 1 играчку у локал. II-ог реда . . . . . 10 „

в). за 1 играчку у локал. III-ог реда . . . . . „

III.

а). за панораму на дан . . . . . 5—10 „

б). за разне представе и показивање вештина, дневно . . . . 10—50 „

в). за менажерије и музеуме . . . . . 5—15 „

г). Циркус од представе . . . . . 10—20 „

д). за забаве „Тинга-Танга" т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50 „

IV.

За друге просте забаве које овде нису предвиђене таксе одређује се према величини места и броју свирача.

V.

За воду на сапској пумпи.

а). буре од 3 акова . . . . . 00·10 дин.

б). буре од 6 акова . . . . . 00·10 „

в). буре од 9 акова . . . . . „

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . 0,40 д.

б). за неузидан шпархерд . . . . . 0,40 „

в). за узидан . . . . . 0,80 „

г). за велики узидан шпархерд у механама . . . . . 1,00 „

д). за чишћење димњака од два спрата . . . . . 0,40 „

ђ). за чишћење простог димњака . . . . . 0,20 „

е). за чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима . . 0,20 „

ж). за чишћење чункова од 2 и по метра на више уједно са пећима . . . . . 0,40 „

з). за чишћење димњака цилиндера без разлике на спратове . . 1,50 „

II. ИЗВОЖЕЊЕ БУЏРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом . . . . . 0·20 „

б). 2—3 собе са кујном или мањи дућан са собом . . . . . 0,60 „

в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале 1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА,

а). од кубног метра . . . . . 10,00 „

б). од акова . . . . . 0,50 „

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда . . . . . 3,00 „

б). марка за кују . . . . . 6,00 „

в). обнављање изгубљене марке ст је подовину цене.

V. ГРОБАРИНА:

а). гроб за децу . . . . . 7 дин.

б). гроб за одрасле . . . . . 12 „

в). мала гробница . . . . . 555·52 п. д.

г). велика гробница III реда . . . . . 998·39 п. д.

д). велика гробница II реда . . . . . 1099·32 п. д.

е). велика гробница I реда . . . . . 1684·57 п. д.

VI. МРТВАЧКА КОЛА

а). мртвачка кола стара са 2 коња . . . . . 12,90 д

б). мртвачка кола нова са 2 коња . . . . . 36,90 „

в). мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72,90 „

ОВЗНАНА

(ЗА ОБВЕЗНИКЕ РЕДОВНЕ ВОЈСКЕ)

Сви обвезници редовне војске VII активног пука Краља Алекрандра I. као и сви прекобројни, који се као такви у списковима обвезника воде, позивају се да одмах дођу у благајно оделење суда београдске општине, ради извесног саопштења.

Ко се овоме позиву не одазове, и до краја овог месеца најдаље, не буде се јавио, казниће се према закону.

Од суда општине вар. Београда 23. Новембра 1890. АВр. 2319.

Од суда општине вар. Београда 1. децембра 1390. АВр. 2164.

ОБЗНАНА

— О прилепљивању таксених марака на објаве —

Расписом господина министра финанције од 3. тек. мес, ПрБр. 11.704 објашњено је да се на сваку објаву за издавање под кирњу, било написану било штампану, мора од сад прилепити марка од 5 пара динарских.

То се овим, а према наредби Управе вароши, даје грађанству на знање

Од Суда општине вароши Београда —15. новемра 1890. АБр. 2255.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је:

ИСТОРИЈА

ТУРСКЕ ЦАРЕВИНЕ

НАПИСАО

С. ЛЕН-ПУЛ

С ЕНГЛЕСКОГ ПРЕВЕО

ЧЕД МИЈАТОВИЋ

Цена 3 дин.

Може се добити у свима књижарама

Књижара В. Валожића.

НАРОДНА ПОЈЕЗИЈА

У ОКРУГУ УЖИЧКОМ

ПРИЛОГ ЗА ГРАЂУ

од Срет. А. Поповића

Цена 50 п. дин.

Може се добити у писца, у Александровцу (округ крушевачки)

У књижари В. Валожића у Београду и у свима књижарама м Србији може се добити:

ГРАМАТИЧИЦА

ЗА III. РАЗРЕД ОСНОВНИХ ШКОЛА

од

Жив. П. Симића

Цена 50 пара дин.

(Одобрена од главног просветног савета и г. министра просвете за ручну ђачку књигу).

ЧИТАОЦИМА

Молимо најлепше све оне који наш лист држе а нису још положили што на на име претплате дугују, да положе паре разносачима листа, који ће им признанице предати. Ко не буде то учинио до 5. Јануара идуће године томе ћемо морати да обустамо шиљање листа.

—

Од нове године лист ће се слати само онима који се претплате.

—

Молимо и све општинске судове из унутрашњости да пошаљу суме које нису положене.

Претплату из унутрашњости најбоље је полагати код пошта.

—

Примаће по умерену цену трговачке и сваковрсне друге приватне огласе.

Власништво

„ВЕОГРАДСКИХ ОПШТ. НОВИНА"

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 13. до 18. Децембра закључно пређло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 к. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Чега	100 кгр. просечна цена дин.
20449	Брашна пшенич.	17·60	6640	Сламе . . .	2·50
	Шишарке . .	—·—		Ужарџе . . .	—·—
264.544	Пшенице . .	13·40	1239	Кајмака . .	110
84.543	Кукуруза . .	10·20		Разне зелени	—·—
30.213	Ражи . . .	12·30	5739	Спра . . .	50·—
	Ћумура дрвена	·—·		Лоја топљена	
18.046	Јечма нова .	11·30		Коже сирове .	—·—
44.911	Овса . . .	12·50		Катрана	—·—
4.660	Јабука . .	20·—		Црева урађена	—·—
1535	Пасуља .	29·—		Паприке алеве	·—
2831	Кромпира нова	10·50	48.271	Свиња дебелих	73·—
	Вуне пране .		70	Рибе фришке.	160
1·54	Црна лука .	4·50	2061	Сува меса. прш.	200
	Меда . . .	·—	7.460	Креча . . .	3·50
7527	Орања. . . .	—·—		Цемента . . .	—·—
	Грожђа . .	—·—·		Купуса кисела	—·—
	Воћа разна	·—	140.000	Камена проста	—·—
	Живине урађене		339.703	Дрвен. разне .	·—
	Угљена камена	4·—	188734	Вина црна .	36·—
97.173	Шљива сувих	56·50	10523	Ракије ком. меке	—·—
	Масти . . .			Ракије шљ. меке	30·—
63·640	Сена . . .	4·50			

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска. Парна штампарија Народне Радикалне Странке. Уредник Спасо Хаџи Ристић